

FORUMUL PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII
ROMÂNNO - CHINEZE

CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA CHINEZĂ
DIALOGURI ROMÂNNO-CHINEZE

* * *

Editura Forumul Româno - Chinez

CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA CHINEZĂ
Dialoguri româno-chineze (III)
Simpozion Internațional

Această carte a apărut cu sprijinul **Centrului Municipal de Cultură Arad**,
printr-un proiect al Asociației **Forumul Prieteniei și Colaborării**
Româno-Chineze.

Coordonator de proiect: Prof. univ. dr. Lizica Mihaș

ISSN 2668 - 3644, ISSN-L 2668 - 3644

Editura *FORUMUL ROMÂNNO-CHINEZ*

CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA CHINEZĂ. DIALOGURI ROMÂNNO-CHINEZE (III) SIMPOZION INTERNAȚIONAL

II-36487

*Prezentul volum este dedicat împlinirii a 70 de ani
de la instituirea relațiilor diplomatice și de prietenie
între România și China.*

Excelența Sa, YU JIANG, Ambasadorul Extraordinar și
Plenipotențiar al R.P. Chineze în România

序 言

我非常荣幸应邀出席罗马尼亚—中国之家阿拉德分会举办的第四届罗中文化对话国际研讨会文集发行仪式，十分欣喜看到与会嘉宾的发言稿能汇编成册，成为了解和研究中罗关系的宝贵文献。

四载耕耘，春华秋实。罗中文化对话研讨会已连续举办4年，成为罗马尼亚、特别是阿拉德等西部地区人民了解中国和增进两国文化交流、民心相通的重要桥梁。在阿拉德地方政府大力支持和罗中之家阿拉德分会积极推动下，阿拉德各界人士从政治、经济、文化、医学、科技、历史、地理等多角度多层次，以深入浅出、通俗易懂的表达方式介绍中国和中罗关系，取得良好效果。此书价值在于收集整理各方宝贵的观点见解，为越来越多的人了解中国和中罗关系提供参考。

今年是中罗两国建交70周年暨建立全面友好合作伙伴关系15周年。70年来，两国友好关系一直持续健康发展，绵延70载而不息，跨越千万里而不绝。罗马尼亚谚语“水逝石留”是这一关系最生动的写照。实践证明，历经时光变迁的两国关系离不开人文交流的滋养。双方不断进行文明互学互鉴，增进了两国人民相互了解和友谊，夯实了两国关系的社

会民意基础，也推动了各领域务实合作快速发展。

当前，中罗关系进入承前启后、继往开来的重要阶段。我本人和中国驻罗使馆愿同罗各界一道努力，继续增进彼此相知、促进心灵相通、倡导命运相连，共同掀开中罗友好合作的新篇章，推动两国关系全面、持久、深入发展。

中华人民共和国驻罗马尼亚特命全权大使

2019年5月于布加勒斯特

Prefață

Sunt foarte onorată să fiu invitată să particip la Lansarea cărții privind ediția a patra a Simpozionului Internațional Cultura și civilizația chineză. Dialoguri româno-chineze, organizat de Filiala Arad a Casei Româno-Chineze. Sunt foarte încântată să văd că discursurile și lucrările invitaților pot fi compilate și publicate într-o carte, devenind un document valoros pentru cunoașterea și cercetarea relațiilor chino-române.

Timp de 4 ani de zile au fost depuse eforturi pentru a atinge aceste rezultate de succes. Simpozionul Internațional Cultura și civilizația chineză. Dialoguri româno-chineze a avut loc timp de patru ani consecutivi și a devenit o punte importantă pentru oamenii din România, în special pentru cei din regiunea vestică a României, inclusiv Arad, pentru a înțelege China și a spori schimburile culturale și conexiunea inimilor popoarelor dintre cele două țări. Cu sprijinul puternic al administrației locale din Arad și al filialei Casei Româno-Chineze din Arad, poporul din Arad din toate categoriile sociale prezintă China și relațiile chino-române dintr-o perspectivă multiplă: politică, economică, culturală, medicală, științifică, geografică și de altă natură. Modul de prezentare a Chinei și a relațiilor chino-române este simplu și ușor de înțeles, obținând rezultate bune. Valoarea acestei cărți constă în colectarea și organizarea opiniilor valoroase ale tuturor părților și oferirea de referințe pentru tot mai mulți oameni să înțeleagă China și relațiile dintre China și România.

Anul acesta marchează aniversarea a 70 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre China și România și cea de-a 15-a aniversare a înființării Parteneriatului amplu de prietenie și cooperare dintre China și România. În ultimii 70 de ani, relațiile de prietenie dintre cele două țări au continuat să se dezvolte într-o manieră sănătoasă și durabilă, parcurgând mii de kilometri.

Proverbul românesc "Apa trece, pietrele rămân" este cea mai vie descriere a acestor relații. Practica a demonstrat că relațiile dintre cele două țări care s-au dezvoltat continuu de-a lungul timpului, sunt inseparabile de un flux continuu de schimburi culturale chino-române. Cele două părți au desfășurat în mod continuu învățarea reciprocă a civilizației, sporind în continuare înțelegerea reciprocă și prietenia dintre cele două popoare, consolidând baza de opinie socială și publică a relațiilor bilaterale și promovând dezvoltarea rapidă a cooperării pragmatice în diferite domenii.

În prezent, relațiile chino-române intră într-o etapă importantă de moștenire a succeselor trecute pentru a ne avansa în continuare cauza. Eu personal și Ambasada Chinei în România suntem dispuși să colaborăm cu prietenii români din toate categoriile sociale pentru a continua să îmbunătățim înțelegerea reciprocă, să promovăm conectivitatea spirituală, să susținem legătura destinului poporului chinez cu cel al poporului român, să lucrăm împreună pentru a deschide un nou capitol în cooperarea prietenoasă dintre China și România și a promova dezvoltarea cuprinzătoare, durabilă și profundă a relațiilor bilaterale.

Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar
al Republicii Populare Chineze în România

București, mai 2019

prof.univ.dr. **LIZICA MIHUȚ**,
Președinte al Forumului Prieteniei și Colaborării Româno-Chineze

ARGUMENT

Prezentul volum este dedicat împlinirii a 70 de ani de relații diplomatice și de prietenie între România și China, una dintre marile puteri ale lumii.

Ne exprimăm dintru început speranța că această aniversare va însemna o nouă etapă în relațiile chino-române, în sensul lansării unei largi cooperări, profitabile ambelor țări. Fără îndoială, cultura reprezintă o temeinică „punte” a relațiilor de colaborare româno-chineze, așa încât am organizat patru ediții ale Simpozionului Internațional „Cultura și Civilizația Chineză. Dialoguri Româno-Chineze”.

În luna noiembrie a acestui an (2019), se va desfășura ediția a cincea, având ca până în prezent, finanțarea Centrului Local Municipal, a Primăriei Arad prin Centrul Municipal de Cultură. Cele patru ediții ale Simpozionului Internațional și Expozițiile, organizate cu acest prilej, precum și contribuțiile de „minteși de suflet” ale elevilor prestigiosului Colegiu Național „Moise Nicoară” s-au desfășurat, și în mod sigur, se vor desfășura și în edițiile viitoare cu participarea unora dintre cei mai importanți lideri locali și regionali: istorici, medici, profesori din învățământul preuniversitar și universitar, ingineri, manageri, studenți, elevi, jurnaliști, care au susținut lucrări, elaborate științifice sau emoționale, de real interes. Subliniem că toate cele patru ediții ale Simpozionului Internațional au fost onorate prin prezența Oficialităților arădene (Prefect, Președintele Consiliului Județean, Primar) și s-au desfășurat în cea mai importantă clădire a Aradului, denumită Palatul Administrativ, în splendida Sală „Regele Ferdinand”, un spațiu cu o încărcătură simbolică deosebită pentru aradeni, centru al vieții publice din această zonă a Europei.

În final, aducem mulțumiri, tuturor celor care au susținut și susțin activitățile noastre, desfășurate sub cupola „Cultura și Civilizația Chineză. Dialoguri Româno-Chineze”, exprimându-ne convingerea că la Arad s-a instituit o frumoasă tradiție, pe care o dorim continuată, la nesfârșit.

ARGUMENT

This volume is dedicated to the 70 years anniversary of the diplomatic and friendship relations between Romania and China, one of the greatest and powerful country of the world.

From the beginning, we want to express our deep hope this anniversary will mean a new stage in the Romanian-Chinese relations, having as target a larger and mutual advantageous cooperation between our countries. No doubt, the culture represents a strong, basic “bridge” for the Romanian-Chinese collaboration: so, there were set up fourth editions of the International Symposium “Chinese Culture and Civilization. Romanian-Chinese Dialogues”. Moreover, in November 2019 a fifth edition will take place; as usual, it will be subsidized by the Arad Town Center, Arad City Hall – through the Town Cultural Center. All the four editions of this International Symposium as well as the Expositions, set up with this occasion, were also based on the “mind” and “soul” contribution of the students from the impressive National College “Moise Nicoara”. It is also important to mention the participation of some of the most important regional and local leaders: historians, physicians, professors, secondary school teachers, engineers, managers, university and high school students, journalists; they will present scientific and emotional papers of actual interest.

It is to emphasize that all fourth editions of the International Symposium were honored by the presence of Arad authorities (the Prefect, the President of the Arad County Council, the Arad Mayor) and took place in the most important edifice of Arad (The Administrative Palace), inside the splendid Hall “King Ferdinand”. This space has a peculiar symbolic significance for Arad inhabitants as long as Arad is a public life center of this European area.

Finally, we have to thank all that propped up and are propping up our work under the aegis of “Chinese Culture and Civilization. Romanian-Chinese Dialogues”: we have the firm belief a valuable and wonderful tradition has been set up in Arad and will continue forever.

CAPITOLUL I

SIMPOZION INTERNAȚIONAL „CULTURĂ ȘI CIVILIZAȚIE CHINEZĂ. DIALOGURI ROMÂNNO-CHINEZE” (14-16 noiembrie 2018)

PROGRAM

14 noiembrie 2018

10:00-10:30 CASA ROMÂNNO-CHINEZĂ, Bd. REVOLUȚIEI nr. 59

* Înregistrarea participanților

10:30-12:30 Prezentarea Bibliotecii Casei Româno-Chineze

* Cărți

* Filme

* Publicații

13:00 Masa de prânz

16:00 Vizita la **PALATUL DE JUSTITIE, restaurat și modernizat de curând.**

Primire de către dl. Otto Szep, președinte și dl. Flavius Bradin, vicepreședinte, Tribunalul Arad

17:30 COLEGIUL NAȚIONAL „MOISE NICOARĂ”, P-ța
Margareta Bibici nr.1

*Prezentarea eseurilor elaborate de elevi

Teme și motive în folclorul chinez și român. Abordare comparativă

19:00 **Cina**

15 noiembrie 2018

**08:45 PRIMIREA ÎNALȚILOR OASPEȚI CHINEZI de către oficialități:
CONSILIUL JUDEȚEAN ARAD
PREFECTURA ARAD
PRIMĂRIA ARAD**

**10:30-13:00 SALA „REGELE FERDINAND”, PRIMĂRIA
MUNICIPIULUI ARAD**

**SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL. „CULTURĂ ȘI
CIVILIZAȚIE CHINEZĂ. DIALOGURI ROMÂNNO-CHINEZE”**

Moderator: **prof.univ. dr. Lizica Mihuț**

Cuvânt de **Bun venit** adresat participanților de către oficialitățile arădene:

- **Consiliul Județean**
- **Instituția Prefectului**
- **Primăria Municipiului Arad**
- **Primăria Orașului Pecica**
- **Consilieri Locali (în ordine alfabetică):**

Mariana Cismașiu

Beniamin Vărcuș

Alocuțiunile rostite de **doamna Zhao Li**, Consilier Cultural și **doamna Qi Yue**, Secretar III AMBASADA REPUBLICII POPULARE CHINEZE ÎN ROMÂNIA.

LANSARE DE CARTE: *Cultura și Civilizația Chineză. Dialoguri româno-chineze*

Prezintă: **prof. Mirela Mureșan**

PREZENTAREA LUCRĂRILOR:

Biriș Ioan – Viziunea acționalistă și logica structurilor corelative în gândirea chineză

Bran Liliana – O abordare sanogenă în medicina tradițională chineză

Bucur Adrian – China în manualele românești de istorie. Câteva aspecte

- Burcă Georgiana** – China, o abordare personală
- Cheta Doina** – Contribuții ale antichității chineze la dezvoltarea matematicii
- Chiriță Alecu** – Elemente tradiționale în cinematografia modernă chineză
- Covaci Karina** – Hainan, noul paradis chinez
- Cristea Tabita** – Fujian, un model de dezvoltare pe drumul mătășii
- Crișan Corina** – Medicina tradițională chineză, o alternativă?
- Dragoș Ana Maria** – China, dincolo de hartă
- Iancovici Alexandra** – China, o continuă destinație culturală
- Ilica Anton** – Condiția umană în înțelepciunea chineză
- Matiuț Ioan** – Editura Casa Româno-Chineză și provocările viitorului
- Mărcuș Dumitru** – Confucius și ordinea morală în concepția lui Ioan Slavici
- Mureșan Augustin** – Sigiliile chinezești de la Arad. Istoricul cercetărilor
- Mureșan Lucian** – Relațiile româno-chineze în paginile revistei „Casa prieteniei”
- Notaros Ludovic** – Dualitatea europeană și cea chineză: Yin și Yang pot fi un da și nu?
- Pencea Ramona** – Marele zid al cunoașterii de sine
- Popescu Viorica** – Mo Yan, una dintre cele mai puternice voci ale literaturii contemporane
- Schwartz Gheorghe** – Interferențe literare româno-chineze/chinezo-române
- Stănescu Mihaela** – Începuturile relațiilor de colaborare ale Consiliului Județean Arad cu provincia Hainan;
- Tămășan Maria, Tămășan Petrușca** – O invitație la redescoperirea basmului chinezesc
- Weisl Ioan** – Mao Zedong, unul dintre cei mai importanți lideri ai Partidului Comunist Chinez
- 13:30** Masă tradițională românească
- 17:00** Expoziția de artă vizuală: Hainan, insula tropicală a Chinei
Moderator: prof.univ.dr. Lizica Mihuț
Prezintă: dr. Constantin Inel, director, Complexul Muzeal Arad
dr. Andrei Ando, director, Consiliul Județean Arad
dl Nelu Scripciuc, președinte al Foto Club Pro Arad
- Vizitarea expoziției

19:00 PALATUL CULTURAL

Concert simfonic al Filarmonicii de Stat din Arad

Pentru prima dată după 38 de ani, în programul Filarmonicii arădene se regăsește o lucrare a unui compozitor chinez Li Quan Chi: uvertura „Sărbătoarea primăverii”

20:30 Cina**16 noiembrie 2018**

CASA ROMÂNNO-CHINEZĂ, Bd. REVOLUȚIEI nr. 59

10:00-13:00

*Editura Casei Româno-Chineze.

Realizări și proiecte editoriale

Prezintă:

prof.univ.dr. Lizica Mihuț

poetul și editorul Ion Matiuț, coordonatorul Editurii

* Încheierea Simpozionului

* Câteva concluzii

*Perspective viitoare

13:30 Prânz

PROGRAMME
„CHINESE CULTURE AND CIVILISATION.
ROMANIAN - CHINESE DIALOGUES”
(14-16 november 2018)

14 November 2018

- 16:00** Visit to **THE PALACE OF JUSTICE**, recently restored and modernised
 Welcome by mr. Otto Szep, president, and mr.Flavius Bradin, vice-president, friends of the Chinese people.
- 17:30** **„MOISE NICOARĂ” COLLEGE, 1, MOISE NICOARA SQUARE**
 *Presentation of the essays written by the high-school students
Themes and Motifs in Chinese and Romanian Folklore. A Comparative Approach
- 19:00** Dinner

15 November 2018

- 08:45 WELCOMING OF THE HIGH-RANK CHINESE GUESTS**
by the officials of:
ARAD COUNTY COUNCIL
ARAD PREFECT’S OFFICE
ARAD MAYOR’S OFFICE
- 10:30-13:00 „KING FERDINAND” ROOM, ARAD CITY HALL**
„INTERNATIONAL SYMPOSIUM: CHINESE CULTURE AND CIVILISATION.
ROMANIAN-CHINESE DIALOGUES”
 Moderator: **University Professor PhD. Lizica Mihuț**
Welcome speech addressed to the participants by the Arad officials:
- **County Council**
  - **Prefect’s Institution**
  - **Arad Municipality Mayor’s Office**
  - **Pecica City Mayor’s Office**
  - **Local Councillors (in alphabetic order):**

SPEECH DELIVERED BY Mrs. Zhao Li, Counsellor with Cultural Affairs and Mrs. Qi Yue, Secretary III

THE EMBASSY OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA IN ROMANIA.

BOOK LAUNCH: *Chinese Culture and Civilisation.*

Romanian-Chinese Cultural Dialogues

Key speaker:

Mirela Mureşan

PRESENTATION OF THE PAPERS

Biriş Ioan - Actionalist vision and logic of correlative structures in Chinese thinking;

Bran Liliana - A sanogenic approach to traditional Chinese medicine;

Bucur Adrian - China in the Romanian history books. Several aspects;

Burca Georgiana - China, a personal approach;

Cheta Doina - Contributions of the Chinese antiquity to the development of mathematics;

Chirita Alecu - Traditional elements in modern Chinese cinema;

Covaci Karina - Hainan, the new Chinese paradise;

Cristea Tabita - Fujian, a development model on the Silk Road;

Crisan Corina - Traditional Chinese medicine, an alternative?;

Dragos Ana Maria - China beyond the map;

Iancovici Alexandra - China, a permanent cultural destination;

Ilica Anton - Human condition in Chinese wisdom;

Matiuţ Ioan – The Publishing House of the Romanian – Chinese House and the challenges of the future;

Marcus Dumitru - Confucius and the moral order in the conception of Ioan Slavici;

Muresan Augustin – The Chinese seals from Arad. The history of research.;

Mureşan Lucian – The Romanian - Chinese relations in the pages of the House of Friendship magazine;

Notaros Ludovic - European and Chinese duality: Yin and Yang can be a yes and no?;

Pencea Ramona - The great wall of self-knowledge;

Popescu Viorica - Mo Yan, one of the most powerful voices of contemporary literature;

Schwartz Gheorghe – Romanian-Chinese / Chinese- Romanian literary interferences;

Stanescu Mihaela - The beginnings of the collaboration relations of the Arad County Council with The Hainan Province;

Tamasan Maria, Tamasan Petrusca - An invitation to rediscover the Chinese fairy tale.

Weisl Ioan-Mao Zedong, the most important leader of Chinese Communist Party

13:30 Traditional Romanian Meal

17:00 Visual Art Exhibition "Hainan, the tropical island of China"

Moderator: University Professor PhD. Lizica Mihut

Key speakers:

Dr. Constantin Inel, Director, Arad Museum Complex

Dr. Andrei Ando, Director, Arad County Council

Mr. Nelu Scripciuc, Chairman of Pro Arad Photo Club

Visit of the exhibition

19:00 THE CULTURAL PALACE

Symphonic concert of the Arad State Philharmonic

For the first time in 38 years, the Arad Philharmonic Orchestra will present the masterpiece of a Chinese composer: Li Quan Chi:the Overture "The feast of spring".

20:30 Dinner

ZHAO LI,

Consilier Cultural, Ambasada Republicii Populare Chineze în
România

驻罗马尼亚使馆文化参赞赵立赴阿拉德省出席
“中国文化与文明”罗中对话论坛

2018年11月15日，驻罗马尼亚使馆文化参赞赵立应邀赴罗西部城市阿拉德出席“中国文化与文明”罗中对话论坛。该论坛由罗中之家阿拉德分会和省会阿拉德市政府联合举办，省长琼卡、中央政府驻该省特派员普里巴克、副市长比巴茨及地方文化、教育、经贸、医疗、科技、体育等各界代表约60人出席。

在对话会上，赵立参赞发表讲话，感谢阿拉德地方政府和罗中之家阿拉德分会为此次活动的成功举办所做工作。她表示今年是中国改革开放40周年，一带一路倡议提出5周年，中国这几十年的变化世界有目共睹，并重点介绍了在“一带一路”建设和中国—中东欧国家合作深入发展背景下，中国同“一带一路”沿线国家及中东欧国家的重点文化交流与合作项目，以及今年中罗两国文化交流合作情况。赵立参赞向与会人员介绍了使馆正在策划的明年庆祝中罗两国建交70周年系列文化活动。她表示中罗两国是真正的好朋友、好伙伴，中罗关系经受了国际风云变幻的考验，这份友谊是我们共同拥有的宝贵财富。希望能与罗马尼亚政府和人民共同努力，发扬光大中罗两国人民之间的传统友谊，为两国人民美好的未来，实实在在做出贡献。

罗方与会各界人士在会上纷纷发言，就孔子思想、中国历史、文学、出版、文物、中国哲学、中医药、城市合作等议题发表看法，赞赏中国古老文明和当今发展道路，希望罗在“一带一路”建设和中国—中东欧国家合作发挥更大作用。

此行，赵立参赞同该省省长琼卡、中央政府驻阿尔巴省特派员普里巴克、市长法尔戈分别会见，就中国同阿拉德省在文化、旅游、教育、经济等领域合作交换看法，并出席了对论坛系列活动：11月14日，赵立参赞前往当地精英学校“莫伊塞·尼夸勒”国立中学听取了11年级的文化课程，学生们在课堂上分组展示他们对“龙与火龙”，

“属相与星座”，“僵尸与鬼”，“中西方水的寓意”，“女性的象征”、“阴阳”，“风水”等元素在中西文化中的比较研究结果，此活动极大的激发了学生们对东方文化的兴趣。11月15日下午，赵立参赞出席了在阿拉德美术馆举办的《海南，中国的热带岛屿》摄影展开幕式，该展展示了罗马尼亚阿拉德摄影师镜头下海南人民的生活、社会风貌、风土民情等。11月15日晚，赵立参赞出席了阿拉德交响乐团音乐会，聆听了该团为此次论坛特意演奏的中国曲目《春节序曲》，这是该团38年以来首次演奏中国曲目。

Doamnelor și domnilor,

În numele Ambasadei Republicii Populare Chineze în România, aș dori să mulțumesc organizatorilor pentru invitația amabilă la cea de-a patra ediție a Dialogurilor România-China despre cultura și civilizația chineză. Am văzut pe lista vorbitorilor de astăzi, toți sunt experți și cercetători care au realizări academice pe teme chinezești, iar conținutul de astăzi este legat de istoria, filosofia, medicina, matematica, literatura chineză și așa mai departe. De aceea, sunt aici să învăț de la dumneavoastră și să schimb idei cu prieteni români, mai ales să învăț.

Anul acesta marchează cea de-a 40-a aniversare a reformei și deschiderii Chinei și a 5-a aniversare a inițiativei „Belt and Road”. Schimburile din China în ultimele decenii au fost bine recunoscute. Sunt realizări și probleme, precum și experiențe și lecții. Sperăm întotdeauna să discutăm cu alte țări din lume pentru a căuta o cale comună de dezvoltare și cooperare. Urmarind această intenție inițială, în 2013, președintele Xi Jinping a prezentat inițiativele de cooperare a "Centura economică a mătăsii" și a "drumului de mătase maritimă din secolul 21" cu principiul "consultării intensive, a contribuției comune și a beneficiilor tuturor" pentru o lume de "pace și cooperare, deschidere și includere, învățare reciprocă, beneficii reciproce și câștiguri tuturor". Peste 100 de țări sunt implicate în prezent. În calitate de consilier cultural al Ambasadei Chinei în România, voi introduce câteva cuvinte despre cooperare culturală bazată pe inițiativa Belt and Road.

În cadrul inițiativei „Belt and Road”, Târgul Cultural Internațional al Drumului de Mătase și Festivalul Internațional de Artă a Mătăsii se organizează anual, iar Liga Internațională a Teatrelor de Mătase, Muzeul Alianței Muzeelor Internaționale de Mătase, Alianța de Artă Festivală, Alianța Bibliotecilor, Art Galleries Alliance sunt înființate acum. De exemplu, "Liga Internațională a Teatrelor de Mătase" a fost înființată oficial în octombrie 2016. Ea are 87 de organizații membre, care cuprinde 29 de teatre naționale și 58 de teatre din 32 de țări și regiuni și 2 organizații internaționale de teatru. Teatrul Național „Vasile Alecsandri” și Teatrul Masca din România s-au

înregistrat în Liga Teatrelor. Aceste alianțe de mătase creează oportunități de schimburi și de dezvoltare în domeniul culturii și artelor pentru țările de pe Drumul de mătase, oferind străvechiului Silk Road o nouă vitalitate și aducând noi căi de legături mai strânse pentru importante instituții culturale și artistice din Asia, Europa și Africa, promovând dezvoltare și cooperare culturală la un nou nivel.

În plus, cooperarea China-CEEC (sau "16 + 1") este o nouă platformă de cooperare creată în 2012 de China și 16 țări din Europa Centrală și de Est. Datorită eforturilor comune ale tuturor participanților, în cadrul cooperării "16 + 1", un mecanism de summit și platforme de cooperare au fost înființate privind coordonarea politicilor, economia și comerțul, cultura, educația, agricultura, transportul, turismul, știința și tehnologia, grupurile de reflecție, schimburile locale și tinerii. Au fost realizate remarcabile realizări și au rezonat pozitiv atât oamenii din China, cât și cei din țările din Europa Centrală și de Est.

În 2013, a avut loc la București cel de-al doilea Summit al Chinei și al țărilor din Europa Centrală și de Est, în cadrul căruia au fost elaborate linii directoare pentru cooperarea dintre cele două părți. În 2015, China a semnat un Memorandum de Înțelegere interdepartamentală privind construirea în comun a Centurii Economice de Mătase cu România. În cadrul cooperării China-CEEC, s-au înființat Uniunea Academiei de Muzică "16 + 1", Uniune de bibliotecă, Uniunea culturii dansului, Centrul de creație și cercetare de artă, Centrul de formare și practică pentru talentele artistice tinere, Centrul de schimb și cooperare din domeniul culturii și creației. Au avut loc numeroase evenimente și programe: forumul Think Tank "16 + 1", Forumul de cooperare în domeniul artelor și Forumul de dezvoltare națională. Forumul patrimoniului cultural "16 + 1", Forumul culturii și creației, Forumul literaturii, Sezonul cultural, Târgul de turism, Conferința specială de promovare a turismului, Vizita Directorilor de festivaluri artistice în China, tabără de vară muzicală, tabără de vară pentru dans, vizita compozitorilor în China etc. Reprezentanții publici și privați din România s-au implicat în unele dintre ele. De exemplu, Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu s-a înregistrat în Uniunii Culturale a Dansului "16 + 1". Universitatea Națională de Muzică București s-a înregistrat în Uniunii Academiiilor de Muzică "16 + 1". Reprezentanții Institutului Cultural Român au participat anul acesta la al treilea Forum ministerial privind cooperarea culturală dintre China și țările din Europa Centrală și de Est, iar reprezentanții Asociației Scriitorilor din România au participat anul acesta la Forumul de Literatură "16 + 1".

China și România sunt într-adevăr prieteni buni și parteneri buni. Relațiile chino-române au rezistat testului vicisitudinilor din arena internațională și reprezintă un lucru valoros pe care îl împărtășim. China se angajează să aprofundeze în mod activ relațiile bilaterale. Suntem bucuroși să vedem că România plasează China într-o poziție importantă în politica sa externă. De la începutul acestui an, relațiile chino-române s-au menținut la un nivel bun. Reprezentantul special al președintelui Xi Jinping, membru al Biroului Politic al Comitetului Central al CPC, secretarul Comisiei pentru Afaceri Politice și Juridice al Comitetului Central al CPC Guo Shengkun, vicepreședintele Adunării Naționale Populare a Republicii Populare Chineze, Cao Jianming și Shen Yueyue, au vizitat România consolidând în continuare încrederea politică reciprocă. În prima jumătate a acestui an, volumul comerțului dintre China și România a ajuns la 3,26 miliarde USD, o creștere de 27% față de anul trecut, în care exporturile României au crescut cu 32%. Comisia de Dezvoltare și Reformă a Chinei și Ministerul Comunicațiilor din România au semnat un memorandum privind cooperarea în domeniul transporturilor și infrastructurii. Întreprinderile celor două țări și-au intensificat cooperarea în infrastructura de transport, energie, sănătate, comunicații și alte domenii și au făcut progrese pozitive. Turismul, tineretul, cooperarea locală și schimburile interumane au devenit din ce în ce mai apropiate, iar prietenia dintre cele două popoare a continuat să se aprofundeze.

Indiferent de schimbarea situației internaționale și interne, schimburile culturale dintre cele două țări nu s-au oprit niciodată. În ultimii ani, pe lângă schimburile oficiale, schimburile neguvernamentale au devenit mai frecvente. Am venit în România cu mai puțin de un an în urmă și am participat la o serie de evenimente culturale între China și România. Potrivit statisticilor incomplete, în acest an au fost înregistrate în total 360 de persoane din 20 de grupuri culturale chineze în România și 115 persoane din 11 grupuri românești în China. De exemplu, în acest an au participat 4 trupe de artă chinezești la Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu; Saptamana Festivalului de Film de Vest China și China Zhejiang Film Week au avut loc în România în colabarare cu Festivalul International de Film Transilvania; Departamentul de redacție literară chineză a fost înființat în România; și diferite grupuri de performanță chineze au participat la Festivalul Internațional de Folclor București din Parcul Cișmigiu, la Festivalul Corului de Tineret Iași, la Festivalul Internațional de Dans al Argeșului și la Festivalul Internațional de Animație de la București etc. Este de remarcat faptul că în acest an doi sculptori tineri din China au participat la tabăra de creație a sculptorilor

"Brâncuși" din Târgu Jiu datorită sprijinului primăriei Târgu Jiu. Cele două lucrări de sculptură pe care le-au creat în tabără vor fi expuse permanent în Parcul Sculpturii Municipale din Târgu Jiu. Între timp, expoziția faimosului pictor Corneliu Baba a fost deschisă în Hangzhou, China, pe data de 11 a acestei luni și va vizita și alte cinci orașe din China. Jurnaliștii de la Televiziunea Națională din România (TVR) s-au deplasat în China pentru a filma un documentar despre Hangzhou în luna iulie a acestui an și au fost difuzate 3 episoade pe TVR 2. Dna Luminita Bălan, directorul Departamentului de limbă chineză al Universității din București, a primit Premiul Special la cea de-a XII-a ediție "Book of China". Domnul Constanțin Chiriac, președintele Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu, domnul Megheru Gheorghe, consultant al ministrului de externe al României, precum și persoane și grupuri din asociații ale Scriitorilor din România, coruri pentru copii, sinologiști s-au deplasat în China pentru a participa la o varietate de schimburi culturale în acest an.

În același timp, am primit de asemenea multe intenții atât din partea Chinei, cât și din partea României pentru a consolida schimburile culturale și cooperarea. Pentru sărbătorirea celei de-a 70-a aniversări a stabilirii relațiilor diplomatice dintre China și România anul viitor, diverse evenimente sunt planificate. Ambasada Chinei în România va organiza o expoziție de lucrări de pictura ale artiștilor renumiți chinezi care au studiat cu pictorul și profesorul român Eugene Popa, care a predat pictura europeană în China în jurul anului 1960; De asemenea, vom organiza: "Festivalul Fericit de primăvară", spectacol de dans al Academiei de Dans din Beijing, Simpozionul privind schimburile de cultură România-China, Expoziția de artă contemporană chineză în colaborare cu Art Safari, Panorama cinematografică chineză, Festivalul de artă chineză, Conferința de promovare a turismului și multe alte evenimente.

Prietenia dintre popoare așază fundația relațiilor de stat-la-stat, iar comunicarea inimă-cu-inimă contribuie la o prietenie mai profundă a popoarelor. Sperăm să colaborăm cu guvernul și oamenii români pentru a continua prietenia tradițională dintre China și România și să aducem o contribuție reală pentru un viitor luminos al celor două popoare.

Astăzi, cartea "Dialogurile România-China: cultura și civilizația chineză" va fi lansată oficial. Aici, în numele Ambasadei Chinei, aș dori să exprim felicitările calde. Aștept cu nerăbdare să ascult și să învăț de la vorbitorii de astăzi despre înțelegerile și opiniile lor despre cultura chineză.

MIRELA MUREȘAN

**Prezentarea cărții: *Cultură și civilizație chineză.*
Dialoguri româno-chineze,
 Editura Casei Româno-Chineze, Arad, 2018**

În zilele noastre, în era informațional-comunicațională, obișnuim să vorbim mult, mai ales unii **despre** ceilalți. Din păcate, reușim foarte rar să vorbim unii cu alții. Prin urmare, dialogul autentic e cu atât mai prețios, cu cât e mai rar. Pe de altă parte, dialogul interuman a devenit o necesitate, chiar o prioritate, aș îndrăzni să spun.

Meritul acestui Simpozion – care se instituie deja într-o tradiție arădeană – este tocmai acesta: de a oferi un cadru adecvat desfășurării unui dialog intercultural autentic; de a facilita „întâlnirea” celor două culturi- română și chineză.

Așa precum spunea Patapievici, pentru ca un dialog autentic între două culturi, atât de diferite, să poată avea loc, este nevoie ca între cele două culturi să existe „o realitate comună” care să le cuprindă pe amândouă. Așadar, pledoaria mea rămâne constantă pentru dialogul transdisciplinar, unicul care poate depăși treapta comunicării inter-culturale, spre cea trans-culturală. Lucrările acestui simpozion o dovedesc pe deplin. Dar dincolo de contactul nemijlocit, mai rămâne ceva: Cartea Simpozionului. Cartea rămâne o mărturie, peste ani, a ceea ce s-a întâmplat aici și acum, căci, cum bine se știe, „verba volant, scripta manent!”

Cartea, care consemnează lucrările simpozionului de anul trecut (2017), a apărut, ca de obicei, la Editura Casei Româno-Chineze. Este structurată în trei părți distincte. Prima parte – cea mai consistentă – cuprinde lucrările prezentate în cadrul simpozionului (aproximativ 200 de pagini). Partea a doua cuprinde o sugestivă arhivă foto, iar ultima parte este dedicată Casei Româno-Chineze (Filiala Arad), precum și consemnării ecurilor mediatice pe care le-a generat prin semnificative și apreciate activități. (aproximativ 30 de pagini)

Încercând câteva considerații asupra simpozionului de anul trecut, aş spune că trăsătura dominantă a acestuia a fost faptul că a reuşit să ofere participanţilor o mare *libertate de exprimare*. Acest lucru e evident şi în ceea ce priveşte libertatea alegerii temelor, cât şi în ceea ce priveşte modalitatea de abordare a temei alese şi a tipului de discurs aferent.

Lucrările au avut o tematică diversă, generoasă. Au abordat teme culturale, ştiinţifice, literare, politice, economice. Tipul de discurs şi stilistica aleasă au fost foarte diferite: de la cel cu caracter ştiinţific şi rigoare academică, la cel eseistic, cu caracter impresionist (subiectiv). Abordările în sine au fost diferite; au avut atât caracter teoretic, cât şi practic (descriere de proiecte) sau uneori s-a apelat chiar la stilul memorialistic.

Această libertate îngăduită participanţilor se poate oricând transforma într-o „armă cu două tăişuri”. Ea poate aduce beneficii pentru că respectă individualitatea creatoare a autorilor, domeniul lor de competenţe şi expertiză, dar poate genera şi serioase pericole prin riscul de a altera coerenţa mesajului global. Care dintre ele au dominat rămâne la decizia exclusivă a cititorului cărţii.

Unul din efectele imediate a libertăţii îngăduite autorilor l-a constituit structura eclectică a prezentărilor din cadrul simpozionului, respectiv a acestor părţi din carte. Dar avantajul unei asemenea construcţii îl constituie libertatea oferită cititorului de a-şi alege acele lucrări care corespund zonei sale de interes.

Prin urmare, simpozionul a facilitat „întâlnirea” nu doar dintre cele două culturi, ci şi dintre oameni cu structuri intelectuale şi sufleteşti diferite, cu preocupări şi interese specifice, capabili să comunice şi să dialogheze autentic.

Cartea, despre care v-am vorbit, oferă o structură de tip *puzzle* cu piese numeroase, este o *construcţie deschisă* ce aşteaptă să fie întregită cu noi piese, astfel încât să poată oferi o imagine completă şi complexă a dialogului trans-cultural România-China ce se desfăşoară la Arad. Acest lucru se va întâmpla chiar azi, aici, prin ideile noi, pe care prezentările din acest an le vor adăuga acestui puzzle.

Chinese Culture and Civilization. Romanian-Chinese Dialogues, Editura Casei Româno-Chineze, Arad, 2018

Nowadays we use to talk too much about others but less we succeed to communicate, to talk with the other person, to talk to each other, in spite of the fact that we all live in the communicational era. That's why the authentic dialogue is strongly needed. It became a real necessity and priority for the society we live in.

The main benefit of this Symposium consists in its capacity to offer a real frame for an authentic dialogue between the Romanian and Chinese cultures, to generate bridges between people belonging to so very different cultures.

Such a dialogue could be possible due to the existence of a "mutual reality" (according to Patapievici) which is the same one for the Romanians and Chinese people. So, my deep believe in the transcultural dimension of a dialogue remains constant. The only efficient way to cross over the bridges of inter-cultural communication is the trans-cultural approach. This Symposium is a real proof of that truth.

The book of this symposium will stay as a testimony for the future generations about what happened here, in Arad. (as the old Latin saying stipulates: *verba volant, scripta manent*). As usual, the book of the last Symposium (2017) was published at Editura Casa Romano-Chineza, Arad. It was structured in three distinctive parts. The first is the most consistent one containing the participants' papers (presentations). The second one presents a suggestive photo archive and the last summarize the activities of the Romanian-Chinese House in Arad and the media notifications about them.

Trying to draw out some reflections on the last year symposium I could say that the most relevant characteristic was the *liberty of expression*. On one hand, this liberty it's obvious in the way the authors choose their topics and their approaches and on the other hand, it is obvious on the type of the discourse.

The presentations were interesting, and they were focused on various cultural, scientific, artistic, political and economic topics. Also, the type of the discourses was different. The stylistics differs from the academic and scientific ones to the essayistic and subjective ones. The approaches as well offered theoretical and practical perspectives even memorial ones.

This impressive liberty of expression given to the authors could be dangerous sometimes. It has certain benefits but many disadvantages as well.

The benefits concern the respect for every individual creativity and individual domain of expertise (competences). But, at the same time, the liberty of choosing various topics could generate chaos and affect the coherence of the global meaning. It remains at the exclusive decision of every reader of this book which of them provided.

The direct result of this authors' liberty was the unstructured topics, the eclectic structure of this part of the book. But there is still an advantage: the liberty of the readers to choose the paper according to his own interest and domain of competences.

As a conclusion, the symposium facilitated not only the meeting between two different cultures but the performance of an authentic dialogue between real people although they have different intellectual and spiritual profiles, specific arias of knowledge and interests.

The book I have presented offers a *puzzle construction* with a lot of pieces. An *open construction* destined to be enriched with other pieces in order to get a complete and complex picture of the Romanian -Chinese dialogue which takes place in Arad. It is meant to be continued!

**Lucrările susținute de autori
(în ordinea alfabetică)**

Ioan Biriș

Viziunea acționalistă și logica structurilor corelative în gândirea chineză. Încercare asupra Cărții transformărilor

Despre cultura, civilizația și gândirea chineză s-a scris și se scrie destul de mult. Un fin cunoscător al filosofiei chineze – este vorba despre Charles A. Moore – făcea următoarea afirmație acum mai bine de o jumătate de secol: „În lumea contemporană, o cunoaștere a principiilor de bază ale filosofiei chineze este indispensabilă oricărui om educat și oricărui filosof, atât în Vest cât și în toată Asia”¹. Iar această observație era continuată imediat cu ideea că, în China, filosofia este mai importantă în viața de toate zilele a omului obișnuit decât în orice altă altă cultură și civilizație.

Totodată, trebuie spus că este vorba despre o cultură și o filosofie pe cât de veche, pe atât de complexă. De aceea, în cele ce urmează, ne vom opri în mod deosebit la o lucrare fundamentală a acestei culturi și filosofii, anume la *Cartea transformărilor (Book of Changes)*. Ne oprim doar la această lucrare din următoarele motive: a) analiza din acest studiu nu poate fi decât una restrânsă în contextul unui volum colectiv; b) Cartea transformărilor pare a fi cea mai veche lucrare din cultura chineză; c) această lucrare este fundamentală pentru dezvoltarea în timp a filosofiei și logicii chineze.

1. Ordinea dată și cele trei forțe cosmocratice

Cei care studiază cultura și gândirea chineză observă adesea că în vechea mitologie din China antică este postulată, la origine, o mare comunitate, o stare primordială în care Cerul, Omul și Pământul formează o unitate puternică.

Această unitate exprimă o ordine fundamentală. În diferitele culturi, ordinea universală poate fi concepută – în creațiile mitologice și religioase – drept una „dată” sau una „construită”², respectiv variații intermediare (para-

¹ Charles A. Moore (ed.). *The Chinese Mind. Essentials of Chinese Philosophy and Culture*, Est-West Center Press, University of Hawaii Press, Honolulu, second printing, 1967, p. 1.

² Vezi și Ioan Biriș, *Istorie și cultură*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1996, p. 113.

lelism, rupturi, ordini conflictuale, implicative etc.). Pentru gândirea chineză antică, Universul deține o ordine ce este „dată” de la început, este instituită primordial, pe când, în cultura greacă antică, de exemplu, la început nu există ordine, ci găsim doar haos, după care se construiește apoi, în mod progresiv, ordinea, așa cum rezultă din *Teogonia* lui Hesiod.

După cum remarcă și Marcel Granet, în gândirea chineză găsim o credință extrem de tenace: „Omul și Natura nu formează două regnuri separate, ci o societate unică. Acesta este principiul diverselor tehnici care reglementează atitudinile umane”³. Ordinea dată de la început – prin unitatea fundamentală dintre Cer, Om și Pământ – nu exprimă o simplă configurație, ci ne spune că respectivele componente, cele trei amintite, sunt forțe, sunt puteri sau energii cu funcții active, adică sunt forțe cosmocratice cu acțiuni corelate (în virtutea unității originare). Ca o curiozitate, putem sublinia ideea că, în timp ce în vechea cultură chineză, omul era privit drept „forță cosmocratică” având aceeași demnitate precum cerul și pământul⁴, în cultura greacă antică omul este privit mai degrabă ca un „scandal” al creației⁵, ca o ființă umilă și total neajutorată în raport cu natura.

Astfel de idei originare marchează devenirea ulterioară a culturilor și filosofiilor corespunzătoare. Pentru gândirea chineză, „cerul, pământul și omul sunt corelate, pregătind pentru mai târziu dezvoltarea doctrinei unității omului și naturii, care a dominat cursul istoriei chineze”⁶. Această unitate și demnitate a omului în relația cu cerul și pământul a propulsat un umanism specific, unul care nu se afirmă (precum în Occident) prin negarea sau disprețuirea forțelor transcendente, ci tocmai prin sublinierea unității omului cu cerul. „Dacă s-ar putea caracteriza printr-un singur cuvânt întreaga istorie a filosofiei chineze, acel cuvânt ar putea fi umanismul – dar nu umanismul care neagă sau disprețuiește o putere supremă, ci unul care susține unitatea omului și cerului. În acest sens, umanismul a dominat gândirea chineză din zorii istoriei sale”⁷.

Din moment ce componentele unității primordiale – cerul, omul și pământul – sunt forțe, respectiv energii cosmocratice, rezultă că viziunea asupra lumii este una acționalistă, ceea ce presupune că toate entitățile universului se află în perpetuă mișcare, transformare. Adică nu sunt nici statice și nici

³ Marcel Granet, *La pensée chinoise*, Albin Michel, Paris, 1968, p. 17.

⁴ Ioan Biriș, *Sociologia civilizațiilor*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2000, p. 74.

⁵ Ioan Biriș, *Istorie și cultură*, p. 152.

⁶ *A Source Book in China Philosophy* (translated and compiled by Wing-Tsit Chan), Princeton University Press, First Princeton Paperback Edition, 1969, p. 10.

⁷ *Ibidem*, p. 3

auto-conținute⁸. Fiind acționalistă, această viziune asupra universului este de tip dialectic, căci unitatea de origine a forțelor cosmocratice reprezintă doar un prim moment, urmând ca, în momentul ulterior, unitatea de început să se dedubleze pentru a deveni fecundă. Iată de ce problema schimbării, a transformărilor sau a permutărilor s-a impus de la început drept una esențială, ceea ce face din *Cartea transformărilor* poate cea mai veche carte a culturii și gândirii chineze, dar și cea mai modernă⁹.

Dedublarea de care am amintit este exprimată prin elementele *yang* și *yin*. „Toate lucrurile din lume, inclusiv omul – scrie Paul Carus – sunt gândite ca fiind compuse din elementele *yang* și *yin*. În acest fel filosofia chineză a devenit o teorie a permutărilor, iar originea tuturor lucrurilor este urmărită până la o schimbare în combinațiile lui *yang* și *yin*”¹⁰. Firește, ne putem întreba imediat ce anume desemnează *yang* și *yin*, sunt acestea ultimele elemente componente ale lucrurilor, așa cum ne lasă să înțelegem autorul citat? Sunt principii cosmogonice? Sunt substanțe, forțe sau genuri? Sunt doar entități logice?

E dificil de răspuns în mod univoc la astfel de întrebări, deoarece termenii *yang* și *yin* sunt utilizați pentru a descrie dualitatea lumii, denumind când lumina și întunericul, când soarele și luna, cerul și pământul, ziua și noaptea, dar și masculinul și femininul, acțiunea și repaosul etc. În general se susține că termenii *yang* și *yin* au fost creați de către legendarul înțelept Fu Xi (în urmă cu aproximativ 4500 de ani înainte) pentru a reprezenta dualitatea realității. În interpretările religioase complementaritatea și unitatea *yang-yin* sunt reprezentate adesea ca în figura de mai jos.

⁸ Vezi și E. R. Hughes, *Epistemological Methods in Chinese Philosophy*, în vol. Charles A. Moore (ed.), *The Chinese Mind...*, op. cit., p. 87

⁹ Étienne Perrot, Prefață și traducere în franceză a versiunii germane (de Richard Wilhelm), a lui *Yi King (Le livre des transformations)*, 1968, p. XI.

¹⁰ Dr. Paul Carus, *Chinese Philosophy*, second edition, Chicago, *The Open Court Publishing Company*, 1902, p. 4.

Dar Fu Xi a reprezentat cei doi termeni prin linii, respectiv linie continuă pentru *yang* și linie întreruptă pentru *yin*:

— Yang

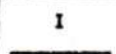
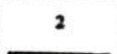

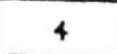
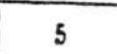
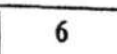
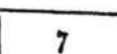
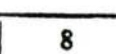
— Yin

Cartea transformărilor preia procedeul lui Fu Xi, dar de-a lungul secolelor textul a fost interpretat și re-interpretat și a fost utilizat îndeosebi pentru actele de divinație și prezicerea evenimentelor viitoare. „Această *Carte a schimbării* poate fi privită drept fundamentul civilizației chineze. Multe decizii care au hotărât cursul istoriei chineze și multe invenții care au produs o schimbare în cultura chineză au fost făcute pe baza consultării lui *Yi Jing*”¹¹. Așa se face că această *Carte a transformărilor* a fost considerată mereu o carte sacră, o carte de divinație bazată pe un sistem de semne și prevestiri.

Dar nu toți cercetătorii privesc această carte numai din perspectivă religioasă. Paul Carus, de pildă, amintit în rândurile de mai sus, atrage atenția că lucrarea *Cartea transformărilor* oferă și o altă perspectivă, anume, în raport cu alte culturi foarte vechi, ea dezvăluie și „o turnură matematică a minții”¹² (a mathematical turn of mind), mai precis oferă gândirii unele instrumente aritmetice. Astfel, cele două simboluri *yang* și *yin* pot fi combinate în 4 moduri (2^2):

 Marele Yang   Micul Yin   Micul Yang   Marele Yin

Apoi, având în vedere că unitatea primordială a lumii este formată din cele trei puteri, cerul, omul și pământul, putem obține opt trigrame (2^3), rediate mai jos după traducerea cărții de către James Legge¹³:

1	2	3	4	5	6	7	8
							
li	sun	kǎn	kǎn	kbân	kʰien	tui	khwân

focul   vântul   tunetul   muntele   apa   creatorul   lacul   receptivitatea

După cum se poate observa, cele opt trigrame reprezintă principalele forțe ale naturii. Mai departe, ținând seamă de faptul că în realitate totul este dual, trigramele pot fi combinate două câte două, ajungându-se astfel la 64

¹¹ Dany Chin & Budhy Chen, *The Basic Yi Jing. Oracle of Change*, Olive Press, Amsterdam, 2012, p. XVII.

¹² Dr. Paul Carus, *op. cit.*, p. 3.

¹³ *The I Ching*, edited by F. Max Müller, translated by James Legge, second edition, New York, Dover Publications, 1963, p. 33.

hexagrame. Pe această cale, creatorul hexagramelor a reușit să reducă marea varietate a existenței la un fel de schemă matematică a creației ca rețea¹⁴. În trecut fie spus, această metodă a fost apreciată în filosofia occidentală în mod deosebit de către Leibniz, care vedea aici avantajul unui sistem binar de numărare, aritmetica binară ajutând foarte mult la calcul.

2. Interpretări ale Cărții transformărilor. Perspectiva logicii corelative

Exegeza Cărții transformărilor constată de regulă următoarea situație cu privire la mesajul filosofic al acestei lucrări: pe de o parte, așa după cum am văzut până aici, întâlnim o unitate primordială, o armonie cosmică între cer, om și pământ, o ordine și stabilitate; pe de altă parte, într-o profundă rezonanță mutuală, ordinea dată este însoțită perpetuu de transformare, de schimbare. Pot fi izolate cele două, ordinea și schimbarea? Nu, la fel cum nu pot fi despărțite nici componentele *yang* și *yin*. Asumând astfel de supoziții, mesajul filosofic este unul deosebit de complex.

Încercând să sintetizeze concluziile, un cercetător contemporan precum Karyn L. Lai¹⁵, apreciază că putem reține următoarele trăsături esențiale ale conținutului Cărții transformărilor: 1) primatul observației, din care se desprind *pattern*-uri precum cele din combinările trigramelor și hexagramelor; 2) perspectiva holistică a demersului, cu atenția îndreptată mereu către întreg, către unitatea originară, fără a se postula discontinuitate între transcendent și viața umană; 3) abordarea dialectică și complementară a dualismelor; 4) gândire corelativă și rezonanță mutuală a componentelor aflate în corespondență și cooperare; 5) abordarea interpretativă a semnificației hexagramelor și corespondențelor; 6) mișcare constantă marcată de inevitabilitatea schimbării, ținându-se seamă și de factorii circumstanțiali; 7) orientarea pragmatică a judecăților.

Având însă în vedere complexitatea mesajului, limbajul metaforic, precum și intervențiile succesive în textul Cărții de-a lungul secolelor, în mod firesc au apărut interpretări diferite ale acestei lucrări. Nu este locul aici pentru o investigație amănunțită a feluritelor interpretări. De aceea ne vom limita la o sumară enumerare, așa cum o găsim la Paul Carus¹⁶. Acest autor amintește în primul rând *interpretarea aritmetică* a conținutului Cărții transformărilor; interpretare încurajată îndeosebi de către Leibniz. O astfel de interpretare se bazează pe aritmetica bigramelor, trigramelor și hexagramelor, cele opt trigrame amintite și de către noi în rândurile anterioare fiind considerate uneori

¹⁴ Vezi și Étienne Perrot, *op. cit.*, p. XI.

¹⁵ Karyn L. Lai, *An introduction to Chinese Philosophy*, Cambridge University Press, 2008, pp. 12-14.

¹⁶ Dr. Paul Carus, *op. cit.*, pp. 39-46.

drept cel mai vechi „monument” al științei din lume. Apoi, ca un fel de reacție la prima interpretare, s-a impus interpretarea numită *analiza numelor*, caz în care trigramele nu sunt considerate numere, ci mai degrabă reprezentări ale numelor. Într-o direcție mai istoricistă, s-a considerat pe urmă că textul cărții ar trebui înțeles sub o *interpretare politică și morală*, deoarece *Cartea transformărilor* este un testament politic al regelui Wen, un testament lărgit în continuare cu probleme morale și sociale. Altă interpretare este cea *astronomică*, caz în care combinarea trigramelor este expresia contemplării cerului, este o metodă de combinare a simbolurilor astronomice. Nu lipsește, în fine, o interpretare de *metodologie comparativă* pe baza analogiilor dintre cer, om și pământ.

Perspectiva pe care o susținem noi în acest studiu nu se înscrie în tabloul interpretărilor descris mai sus. În ceea ce ne privește, aderăm mai degrabă la ideile lui Marcel Granet și Joseph Needham, conform cărora, în gândirea chineză exprimată în *Cartea transformărilor* (și nu numai aici), predomină un model corelativ, o logică subiacentă a structurilor corelative. Să pornim de la prima hexagramă, aceea a cerului, a creatorului:

După cum se poate observa, această hexagramă este compusă din două trigrame ale creatorului. Firește, cerul este unul, dar el nu este static, deoarece totul este în mișcare și transformare. Evidențierea acestei mișcări se face prin dublarea trigramei inițiale. „Întrucât nu există decât un singur cer, dublarea imaginii care corespunde acestuia înseamnă mișcarea lui”¹⁷. Hexagrama este cea mai puternică, ea conținând șase linii *yang*. Această hexagramă reprezintă deopotrivă creativitatea cerului și creativitatea în plan uman.

Faptul că toate cele șase linii ale hexagramei sunt *yang* nu trebuie să ne conducă la concluzia că *yang* este „izolat”. Dacă privim reprezentarea simbolică *yang-yin* putem observa că *yang* conține *yin* și *yin* conține *yang*, cele două principii fiind complementare și alcătuind figurativ un cerc. Iar cercul exprimă întregul, realitatea ultimă¹⁸. Aceasta ne spune că distincția *yang-yin* nu este o dihotomie obișnuită, ci ea exprimă o relație de complementaritate

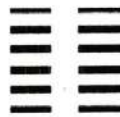
¹⁷ Yi King. *Cartea transformărilor*, ediție realizată de Titi Tudorancea, Societatea Informația, București, 1994, p. 17.

¹⁸ Dany Chin & Budhy Chen, *op. cit.*, p. XX.

a două postulate¹⁹, a două principii de clasificare eficiente²⁰. Având o funcție clasificatorie, rezultă că principiile *yang* și *yin* exprimă mai degrabă diferite calități și nu neapărat cantități.

Această subliniere este întărită și de către Joseph Needham când atrage atenția că, în gândirea chineză antică, centrată pe o structură corelativă, lucrurile sau concepțiile nu sunt supuse unei relații de subsumare, ci unei relații de alăturare, formând anumite *pattern*-uri: „în gândirea co-ordonată, concepțiile nu sunt subsumate unele altora, ci sunt plasate una alături de alta într-un *pattern*, iar lucrurile se influențează unele pe altele nu prin acte de cauzare, ci printr-un tip de «inductanță»”²¹. În această filosofie nu interesează atât de mult relația de cauzalitate (precum în gândirea occidentală), ci mai ales relația de corespondență, de corelație.

Să vedem și exemplul celei de-a doua hexagrame, aceea a pământului, a receptivului:

Aici e vorba de o dublare a trigramei receptivității, a pământului, ceea ce semnifică faptul că pământul suportă în spațiu tot ceea ce se află pe el. Liniile întrerupte exprimă forța primară a lui yin, o forță întunecată dar perseverentă și receptivă, complementară creatorului. Această forță nu este opusul creatorului, ci este complementul său. Ca simboluri, dacă dragonul aparține cerului, calul aparține pământului. În plan uman, interpretarea hexagramei evidențiază necesitatea de comportare conform cu situația dată, adică o atitudine de acceptare și de perseverență. Sau în cuvintele *Cărții transformărilor*: „Dacă vrei să întreprinzi ceva și să te pui în frunte, te vei rătăci, dacă vii în urmă, găsești un drum. Este folositor să ai prieteni la apus și la miazăzi și să te lași de prieteni la răsărit și miazănoapte. O stăruință liniștită aduce norocul”²².

Precizarea coordonatelor geografice este asociată aici cu anotimpurile anului și cu semnificația acestora în corespondența creator – receptor, cer – pământ, în sensul că vara (miazăzi) și toamna (apusul) receptivul lucrează pentru creator, iar în acest timp de muncă omul are nevoie de prieteni. Răsări-

¹⁹ Vezi și E. R. Hughes, *op. cit.*, p. 97.

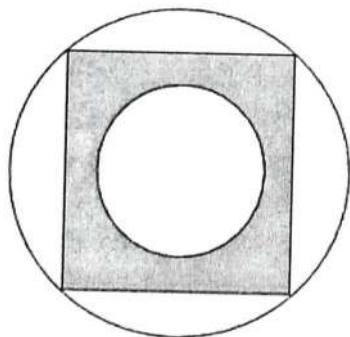
²⁰ Marcel Granet, *op. cit.*, p. 89

²¹ Joseph Needham, *Science and civilization in China*, vol. 2, Cambridge University Press, 1956, p. 280-281

²² *Yi King. Cartea transformărilor*, p. 25.

tul simbolizează spațiul de unde vin învățăturile creatorului, iar miazănoaptea este spațiul sacru al judecății, al bilanțului, unde omul va fi singur, fără prieteni.

Complementaritatea, respectiv unitatea originară cer – pământ, creator – receptor, este adesea simbolizată în cultura chineză printr-un cerc în care avem înscris un pătrat.

Cercul simbolizează cerul, creativitatea, iar pătratul simbolizează pământul, receptivitatea. Ele formează o unitate și o armonie, un element fiind complementul celuilalt. Ne putem opri cu exemplificarea aici, deoarece în fiecare hexagramă din cele 64 vom găsi aceeași complementaritate, aceeași unitate a forțelor. La urma urmei, cele 64 de combinații exprimă același număr (64) de stagii în procesul continuu al transformărilor, iar cele 6 linii (fie *yang*,

fie *yin*) din fiecare hexagramă reprezintă tot atâtea faze²³ în interiorul unui stagiului al transformărilor.

Toate cele spuse până aici sugerează că pentru gândirea chineză realitatea este un întreg organic, ale cărui părți sunt mutual interconectate. În această viziune asupra lumii predomină ideea de corelație a componentelor, de corespondență și rezonanță a acestora în întreg. Din acest motiv se poate afirma că într-o astfel de filosofie accentul este pus pe relații, pe corelații și mai puțin pe entitățile corelate, universul fiind conceput ca o rețea complexă²⁴ de nenumărate relații interdependente. Pe acest temei s-a afirmat o epistemologie relațională, care nu s-a limitat la modele duale sau bipolare, ci a încurajat un raționament sistemic²⁵, un raționament al simultaneităților corelate.

Chiar dacă nu este specifică numai culturii chineze (căci găsim astfel de trăsături și în alte culturi foarte vechi), se poate spune că „gândirea corelativă” este cel mai important ingredient al cosmologiei chineze²⁶. Acest mod de gândire se bazează pe credința – așa cum am văzut – în corespondența originară între cer, om și pământ, între macrocosmos și microcosmos. Altfel spus, gândirea corelativă își asumă ipoteza omologiei diferitelor ordini corelate,

²³ Dany Chin & Budhy Chen, *op. cit.*, p. XX.

²⁴ Jana Rošker, Specific Features of Chinese Logic: Analogies and the Problem of Structural Relations in Confucian and Mohist Discourses, in *Synthesis Philosophica*, 57 (1/2014), p. 28

²⁵ *Ibidem*, p. 29.

²⁶ John B. Henderson, *The Development and Decline of Chinese Cosmology*, Columbia University Press, New York, 1984, p. 1.

omologie în structură, în număr sau tip, ori în multe alte privințe, precum între semne și situații etc. Iar cele 64 de hexagrame din *Cartea transformărilor* permit nenumărate corelații, oferind o explicație unitară a lumii.

II-36487

Liliana Bran

**O abordare sanogenă în medicina tradițională chineză:
reperre în timp extrase din Medicina tradițională chineză –
Liao Yuqun**

Preocuparea pentru promovarea sănătății în China a constituit o premisă importantă în dezvoltarea medicinei tradiționale. Din antichitate, în China există o diviziune clară a muncii, o aplecare spre cunoștințe specializate și dezvoltare de aptitudini specifice unui anumit domeniu.

Sub influența ideilor că fenomenele pot fi înțelese prin comparare și raportare la un alt fenomen cu o structură și formă asemnătoare, înțelepții chinezi din antichitate considerau că cerul și pământul reprezintă un univers mare, în timp ce corpul uman reprezintă un univers mic, iar universul mare și universul mic comunică și interacționează unul cu celălalt.

În taoism lucrurile erau în concordanță cu universul, fiind comparate fenomenele și lucrurile de pe pământ cu cele din Univers. În Huanj Di Nei Jing (Canonul de medicină al împăratului Galben) este cultivată ideea că sănătatea se promovează în cele 4 anotimpuri: lucrurile încep să nască primăvara, cresc vara, se coc toamna și se conservă iarna. O asemenea analogie este adesea prezentă în cărțile medicale, și mai precis în dezvoltarea teoriilor și a metodelor terapeutice.

În timpurile străvechi, medicina consta în diferite analogii în gândire, astfel încât medicii percepeau boala prin intuiție și rațiune. Misterul teoriei medicinei tradiționale chineze, flexibilitatea metodelor terapeutice și percepția doctorilor, toate pot fi explicate prin analogie. Cu alte cuvinte, farmecul medicinei tradiționale chineze este conceput într-un sens perceptibil, dar inexpresibil. Liang Qichao, un mare om de știință a vremurilor moderne (1873-1929) preciza: “Misterul simțului perceptibil dar inexpresibil poate fi găsit în toate domeniile studiilor chineze. Un astfel se simț misterios în mod evident ascunde profunzimea cunoașterii.”

În dinastia Song de Nord, Zan Ning (919-1001), revizuiind studiile făcute de oamenii de știință de dinaintea lui, a compilat o carte denumită Wu Lei Xi-ang Gan Zhi (Compendiu de interacțiune între lucruri deiferite), enumerând 500 de feluri de răspunsuri între lucruri diferite. Cheng Yi (1033-1107), un filozof important al dinastiei Song de Nord, a rezumat aceste fenomene într-un principiu de bază, acela că „există doar un simț și un răspuns în univers.” Aceste analize arată că, pe lângă recunoașterea cunoștințelor empirice ale medicinei tradiționale chineze, trebuie să fim conștienți de marea importanță a interacțiunii (sau gândirea analogică) în medicina tradițională chineză.

Li Shizhen (1518-1593), un doctor renumit în dinastia Ming, s-a folosit de asemenea de aceste cunoștințe empirice ulilizand ierburi în marea sa carte Ben Cao Gang Mu (Marele compendiu al substanțelor medicinale).

Yin -yang și wu xing (cinci elemente) sunt familiare tuturor chinezilor. Totuși sunt doar puțini oameni în China care înțeleg cu adevărat aceste teorii complicate.

În mod original yin-yang si wu xing (cinci elemente) sunt doua teorii independente. Din perspectivă academică, teoria yin-yang a fost cel mai semnificativ concept care a reflectat gândirea filozofică a oamenilor din China antică. În minunata sa carte Istoria Științei și Tehnologiei Chineze, Joseph Needham (1900-1995) a spus că teoria yin-yang a fosst cea mai măreață teorie stabilită de către chinezi în China antică. În medicină, teoria yin-yang a fost adoptată mai devreme decât wu xing (cinci elemente). În literatura adunată de dinainte de Dinastia Qin, nu se fac referiri la wu xing (cinci elemente), dar teoria yin-yang a fost utilizată pentru a explica cauza bolilor si modul de funcționare al corpului uman. Din punct de vedere teoretic, răspândirea teoriei yin-yang a făcut posibilă dezvoltarea medicinei chineze din timpuri străvechi până în timpuri moderne. Aceasta este de asemenea motivul pentru care nu va fi niciodată înlocuită cu medicina occidentală.

Filozofii din China antică considerau ca universul a fost facut din yin și yang și mișcarea lor constantă se face responsabilă pentru existența lumii. Yin și yang au fost în mod inițial folosite pentru a explica starea de a fi opus sau față în față cu lumina soarelui. Locul care a fost opus luminii solare a fost yin (umbră), în timp ce locul pătruns de lumina soarelui a fost yang (soare). Mai târziu oamenii au folosit aceste concepte pentru a analiza diferite lucruri. Aceia care au fost statici interiorizați, reci și gri au fost priviți ca yin; în timp ce acei care erau dinamici, exteriorizați, călduroși și luminoși au fost considerați ca fiind yang. Clasificarea yin și yang nu are nimic de a face cu natura bună sau rea a acestora. Alternanța ditre yin și yang a fost utilizată

nu numai pentru a explica universul, dar de asemenea pentru a explica fenomenele sociale. De exemplu, bărbatul a fost considerat ca fiind yang, în timp ce femeia ca fiind yin, fericirea a fost considerată ca fiind yang, în timp ce dezastrele ca fiind ying.

Aplicarea teoriei yin-yang în medicina tradițională chineză poate fi explicată prin axa numerelor. Dacă folosim "0" pentru a reprezenta sănătatea, numeroasele numere înșirate la ambele capete reprezintă numeroase boli și manifestarea lor. Să luăm "5" care exemplifică o răceală banală. Medicina tradițională chineză înțelege fiecare boală prin analizarea numerelor pozitive sau negative înrudite. În Shang Han Lun (Tratate de Boli cauzate de răceală), bolile au fost analizate conform trei ying și trei yang. De exemplu, dacă Sindromul Excesului aparține lui tai yang (yang extrem), atunci Sindromul Deficienței aparține lui shao yin (yin moderat). Dacă Sindromul Excesului aparține lui yang ming, atunci Sindromul Deficienței aparține lui tai yin (yin extrem). Din acest motiv metodele terapeutice în medicina tradițională chineză nu pot fi niciodată la fel. Totuși, scopurile acestor metode terapeutice diferite sunt aceleași, anume ajustarea stării de yin și yang la un nivel de armonie ideal.

Inițial, teoria yin-yang a fost utilizată în analiza schimbărilor climatice în cele patru anotimpuri. Originea cerurilor, pământului și tuturor lucrurilor din univers a fost considerată ca fiind qi-ul compus din două părți, yin și yang. Yin și yang a fost mai târziu împărțit shao yang (yang moderat), tai yang (yang extrem), shao yin (yin moderat) și tai yin (yin extrem) care, de fapt, reprezentau proprietățile celor patru anotimpuri. Înaintea Dinastiei Qin, specialiștii în yin -yang au utilizat această teorie în analiza societății umane și i-au sfătuit pe împărați să-și conducă regatele urmărind schimbările naturale ale anotimpurilor. O idee asemănătoare a fost mai târziu adoptată de către medici. Acesta este și motivul pentru care în Su Wen (Conversație simplă) putem găsi concepte precum încolțirea primăvara, înflorirea vara, astringența toamna și depozitarea iarna.

În Huan Di Nei Jing (Canonul de medicină al Împăratului Galben), teoria yin-yang era deja folosită pentru a descrie conceptele de opoziție și echilibru. Conceptul yin-yang explică atât formarea universului, cât și natura yin și yang. Primul este demonstrat ca și explicație a vieții, a structurii ei și a caracteristicilor emoționale-fizice, în timp ce cel de-al doilea ghidează diagnosticul și tratamentul bolilor. În Huang Di Nei Jing (Canonul de medicină al Împăratului Galben) există o descriere clasică a nucleului yin și yang.

Yin și yang reprezintă legea universului, principiul tuturor lucrurilor, cauza schimbărilor, originea ascensiunii și declinului precum și sursa activităților vieții. Așadar bolile trebuie să fie tratate în conformitate cu yin și yang.

În medicina modernă, noțiunea de bioritm, ritm circadian sau de desfășurare ritmică a funcțiilor organismului, adaptarea organismului la factorii de mediu, meteorosensibilitatea sunt validate științific și constituie reperi în abordarea medicală.

De asemenea, continuatorii medicinei tradiționale chineze ne recomandă “chi kung” – cultivarea energiei și se referă la străvechea înțelepciune chinezească a dezvoltării personale prin exerciții simple, prin acopunctură, arte marțiale și tehnici de dezvoltare spirituală.

Indiferent de curentul medical, promovarea sănătății și a măsurilor de sanogeneză implică o viziune holistică integratoare a ființelor în mediul biogeografic și socio-cultural-economic, viziune din care nuanțările specifice nu pot fi excluse, ele fiind binevenite. Cunoașterea și aplicarea lor poate fi benefică, generatoare de vitalitate și sănătate. *Mens sana in corpore sano.*

Traditional Chinese Medicine Sanogenic Strategy Time Stamps from Traditional Chinese Medicine – Liao Yuqun

The effort of the Chinese to promote health has been an important premise in the development of traditional medicine. Even from the ancient period, in China there has been a clear work division, focused on special knowledge and development of specific capabilities for each domain.

Under the idea that phenomenon's can be understood by making a comparison and based on another phenomenon with similar structure and form, Chinese ancient sapiens considered the earth and the sky are a big universe, while the human body is a small universe. They too communicate and interact one with another. In Taoism, things have been in correlation with the universe, things from earth being compared with the ones from the universe. In *Hunaj Di Nei Jing* (Yellow Emperor's Medicine Cannon) the idea that health is promoted in the four seasons is being developed: things start during spring, they evolve during summer, are being baked during autumn and are conserved during winter. This sort of an analogy is part of the medical books, more precise in the development of the therapeutic theories and methods.

In ancient times, medicine equalled different analogies in thinking, thus doctors identified diseases by intuition and ration. The mystery of Chinese medicine, the flexibility of their methods and doctor's perception, can be explained through analogy. In other words, the fascination of the Chinese traditional medicine is conceived in a perceptible, but expressionless way. Lian Qichao, a great scientist of the modern times (1873 - 1929) said: „The mystery of the perceptible sense, bur expressionless can be found in all Chinese study domains. Such a sense would clearly hide the depth of knowledge”.

In North Song Dynasty, Zan Ning (919 – 1001), making a revision of the studies performed by others prior to him, compiled a book named „Wu Lei Xiang Gan Zhi (Compendium of Interaction between distant things)”, listing over 500 answers between different things. Cheng Yi (1033 – 1107), important philosopher of North Song Dynasty, resumed all these phenomenon's in a main principle, the one that „only one sense exists in the universe”. These analyses show that, besides the recognition of the Chinese traditional empirical knowledge, we need to be aware of the high importance of the interaction (or analogy thinking) in the traditional Chinese medicine.

Li Shizen (1518 – 1593), a well-known doctor from Ming dynasty, used these empirical knowledge, along with herbage in his great book „Ben Cao Gang Mu (The Great Compendium of Medical Substances)”.

Yin-Yang and Wu Xing (five elements) are familiar to all Chinese. Nevertheless, few of them truly understand these complicated theories.

Ying-Yang and Wu Xing are two independent theories. From an academic perspective, Ying Yang has been the most significant concept lead to the philosophical thinking of the people in ancient China. In his wonderful book, „History of Chinese Science and Technology”, Joseph Needham (1900 – 1995) said the Ying—Yang has been the greatest theory developed by the Chinese in ancient times. In medicine, Ying-Yang has been adapted prior to Wu Xing. In the literature prior to Qin Dynasty, references to Wu Xing are not being made, but Ying Yang has been utilised to explain causes of diseases and the mode the human body works. From a theoretical perspective, Ying Yang theory, has made possible the development of Chinese medicine from ancient until modern times. Therefore, it will never be replaced with occidental medicine.

Philosophers from ancient China considered that the universe has been made from Yin and Yang, and that their constant movement is responsible for the existence of the world. They have been initially being used to explain the state of being opposed, or in front of the sun light. The shadow has been named Yin and the place where light enters has been named Yang. Later on,

scientists have used these concepts to analyse things. Those who have been static or isolated have been named Yin and the others, which were dynamic, Yang. This classification has nothing to do with the good nature of things. Ying Yang has been used not only to explain the universe, but also to explain social events. Men have been Yang, while women Yin. Happiness as Yang and disasters as Yin.

The application of Yin Yang theory in Chinese traditional medicine can be explained on the numbers axes. If we use „0” to represent health, the numerous numbers represented at both ends, may represent certain diseases and how they act. Let’s take „5” as a severe cold. Chinese traditional Medicine understands each disease by analysing the positive and negative related numbers. In Shang Han Lun („Diseases caused by cold”), diseases have been analysed according to 3 Yin and 3 Yang. For example, if the syndrome of excess belongs to Ying than the one of deficiency would belong to Yang. On this reason the methods in Chinese traditional medicine can never be the same. Nevertheless, their scope is the same, more exactly the adjustment of Yin and Yang to the ideal level.

Initially Yin-Yang has been utilised to analyse the changes in weather through ought the four seasons. The origin of the skies, the earth and all the other things in the universe has been considered as the „qi” composed of two parts, Yin and Yang. Later, they have been spitted in Shao Yang (moderate) and Thay Yang(extreme), Tai Yin and Shao Yin, which represented the properties of the four seasons. Before Qin Dynasty, the specialists in Yin-Yang, utilised this theory to analyse human society, and advised the emperors to lead considering the natural changes in the universe. A similar idea has been later adopted by the doctors. This has been the main reason for which in Su Wen (Simple Conversation) we can find concepts such as spring sprouting, summer blooming, fall astringency and winter storage.

In Huan Di Nei Jing (The Medicine Canon of Yellow Emperor) the theory of Ying and Yang has been already used to describe concepts of opposition and balance. It explains both how the universe has been formed, and the nature of Yin and Yang, the first has been demonstrated as explanation of life, it’s structure and emotional characteristics, while the second one guides the treatment of diseases. In Huand Di Nej Jing, a classical description of Yin and Yang can be found. Ying and Yang represents the laws of the universe, the principles of all things, cause of changes, the origins for advancement and decline, as well as the source of life activities. Thus, diseases need to be treated based on Ying and Yang principles.

In the modern medicine, biorhythm, heart rate or body rhythmical functions process, adjustment of the body to environment factors, meteosensibility are scientifically validated and are landmarks in medical approaches.

Moreover, the descendants of traditional Chinese medicine recommend us “chi kung” – the creation of energy, it refers to ancient wideness of personal development with simple exercises, acupuncture, martial arts and spiritual development techniques.

No matter what the medical trend, health promotion and sanogetic measures, it involves a holistic integrative vision of human beings, in biogeographic and social-economical-cultural environments, vision out of which specifically highlights can not be excluded. The knowledge and application of them can be benefit, can generate health and vitality. *Mens sana in corpore sano.*

Adrian Bucur

China în manualele românești de istorie. Câteva aspecte

Manualele școlare, în general și cele de istorie în mod special, joacă un rol deosebit în formarea tinerelor generații de elevi. Această aserțiune e valabilă în special pentru generațiile din trecut, căci astăzi elevii își pot lua -și își iau- informațiile din variate surse, manualul nemaifiind, nici pe departe, singura și nici măcar principala sursă de informare. Pentru tinerii care s-au format însă în timpul regimului comunist în România manualul de istorie reprezenta o sursă accesibilă și utilizată în mod curent cu scopul de a obține informații despre diferite fenomene, procese sau evenimente istorice.

Manualele de istorie din epoca comunistă erau elaborate de autori pe baza unor programe școlare care urmăreau formarea unui „Om nou”, în totalitate dedicat partidului comunist român și care nu concepea realitatea înconjurătoare decât prin grila oferită de regim. Din acest motiv toate manualele școlare ale epocii – și în special cele de istorie – erau redactate cu multă grijă pentru a sădi în mințile tinere și necoapte aceste deziderate ale regimului.

Pentru a analiza modul cum a fost prezentată istoria și civilizația Chinei în manualele de istorie din perioada comunistă și din cea imediat următoare, am apelat la aceste izvoare istorice atât de interesante prin modul în care ceea ce înfățișează în paginile lor dezvăluie cum priveau trecutul, dar și prezentul, actanții politici ai epocii. În mod evident regimului comunist, ca de altfel oricărui regim politic, în special unuia totalitar, nu îi era indiferent modul cum se raportau la trecut copiii și tinerii. În viziunea autorităților trecutul trebuia prezentat în așa o manieră încât să convingă de justetea societății socialiste, de faptul că istoria era doar o permanentă luptă de clasă, așa cum o prezenta ideologul principal al comunismului, Karl Marx. Întregul trecut istoric a fost rescris în acord cu aceste deziderate, fiind valorizate, în special, momentele

de luptă pentru obținerea de drepturi – mă gândesc mai ales la răscoale și revoluții-, dar și condițiile grele în care trăiau, în orice epocă istorică, clasele sociale asuprite.

Am analizat modul în care istoria și civilizația Chinei a fost abordată în o serie întregă de manuale de istorie, majoritatea covârșitoare fiind publicate în perioada regimului comunist, doar două dintre ele apărând însă în primii ani postrevoluționari. Nu am intenționat să fac o analiză exhaustivă, ci doar să aduc în discuție câteva considerații pe marginea tratării acestor tematici în cadrul respectivelor manuale.

Manualele școlare de istorie pe care am ales să le consult se adresau atât elevilor din ciclul gimnazial, cât și celor de liceu. Este vorba despre un număr de patru manuale pentru clasele V-VIII și de șapte manuale pentru clasele IX-XII. În mod evident, mă refer în cadrul acestui articol doar la manualele de istorie universală, unde se încadrează tematic China și civilizația sa, neabordând în nici un fel manualele de istorie a românilor, care nu se încadrează tematicii studiate aici. În ultimul deceniu al regimului comunist istoria universală era studiată la clasele a V-a, a VI-a, a XI-a și a XII-a²⁷, ceilalți ani de studiu fiind dedicați studierii istoriei naționale. Acest lucru însă nu se aplică altor decenii din respectiva perioadă comunistă, căci am găsit, în anii '60 și '70, manuale de istorie universală de la clasele a VII-a, a IX-a sau a X-a.

Din punct de vedere cronologic, cel mai vechi manual pe care l-am avut în vedere este cel apărut în anul 1957, avându-i drept autori pe eminenții istorici clujeni Francisc Pall și Camil Mureșanu, un manual de *Istoria Evului Mediu* adresat elevilor din clasa a IX-a²⁸. Cele mai recente manuale analizate au fost cele apărute imediat după 1989 și anume cel scris de Camil Mureșanu, Vasile Vesa, Vasile Cristian, și Eugen Vârgolici, de istorie universală modernă și contemporană, apărut în 1991²⁹ și cel elaborat de Eliza Bichman, Lucia Georgian, Vasilica Neagu, Constantin Nuțu, care prezenta istoria universală antică și medievală elevilor de clasa a V-a și apărut în același an³⁰. Cele două manuale postdecembriste sunt, de fapt, două manuale care erau în uz și înainte de 1989, însă „cosmetizate”, fiind eliminate capitolele și părțile cele mai

²⁷ Mirela Luminița Murgescu, *Istoria din ghiozdan. Memorie și manuale școlare în România anilor 1990*, București, ed. Do-Minor, 2004, p. 16.

²⁸ Francisc Pall, Camil Mureșanu, *Istoria Evului Mediu*, manual pentru clasa a IX-a, București, EDP, 1957

²⁹ Camil Mureșanu, Vasile Vesa, Vasile Cristian, Eugen Vârgolici, *Istoria universală modernă și contemporană*, manual pentru clasa a X-a, București, EDP, 1991.

³⁰ Eliza Bichman, Lucia Georgian, Vasilica Neagu, Constantin Nuțu, *Manual de istorie universală antică și medievală*, pentru clasa a V-a, București, EDP, 1991.

grav pervertite de ideologia regimului comunist³¹, acest lucru fiind făcut cu un scop practic, ca elevii să aibă pe bănci un manual de istorie pe care să îl utilizeze până când, începând din 1992, au fost scrise noi manuale de istorie. De exemplu, manualul Elizei Bichman și al Luciei Georgian, pentru clasa a V-a, era utilizat și în anii '80, am găsit ediții datând din 1980, 1982 sau 1988, și chiar de la finalul deceniului al șaptelea, din 1969, doar ele două figurând ca autoare.

Din anii '60 datează două manuale de istorie analizate, cel tipărit în anul 1964, *Istoria Evului Mediu* după care învățau elevii din clasa a VI-a³² și cel elaborat de Francisc Pall și Camil Mureșanu – *Istoria Evului Mediu* – și adresat elevilor din clasa a X-a, apărut în 1969³³, cel consultat de mine, dar având și ediții anterioare (de ex. 1960 și 1966).

Manualele pe care le-am utilizat și care datează din al optulea deceniu sunt cele elaborate de Ștefan Pascu, Andras Bodor, Lucia Georgian, Vasilica Neagu, adresat elevilor din anul al doilea de liceu – de la secția umanistă – care studiau istoria antică și medie, tipărit în 1973³⁴, cel scris de Dumitru Almaș, Constantin Bușe, Gheorghe Tănasa, de istorie universală modernă și contemporană, tot pentru anul II de liceu, însă pentru secția reală, editat în 1976³⁵ și manualul de clasa a XI-a elaborat de Ștefan Pascu, Andras Bodor, Lucia Georgian și Vasilica Neagu, tipărit în 1977³⁶. Deși al treilea manual menționat are aceeași autori ca și primul, el nu este o reeditare a acestuia, materia prezentată fiind într-un totu prezentată în alt mod. În timp ce în primul manual – cel din 1973 – temele erau prezentate cronologic, fiecărei teme fiindu-i alocată o anumită lecție (de ex. „Principalele civilizații din centrul și estul Asiei în condițiile lumii feudale (sec. al IV-lea-al XIII-lea)”), în cel de-al doilea, *Probleme fundamentale...*, temele sunt mult mai vaste, informațiile despre spații diverse fiind inserate într-un continuum istoric (de ex. „Forme de organizare politică în lumea antică” sau „tatul în evul mediu”).

Dintre manualele de istorie apărute și utilizate în anii '80 am folosit un număr de trei astfel de manuale. *Manualul de istorie universală modernă*

³¹ Mirela Luminița Murgescu, *op.cit.*, p. 12.

³² *Istoria Evului Mediu*, manual pentru clasa a VI-a, București, EDP, 1964.

³³ Francisc Pall, Camil Mureșanu, *Istoria Evului Mediu*, manual pentru clasa a X-a, București, EDP, 1969.

³⁴ Ștefan Pascu (coord.), Andras Bodor, Lucia Georgian, Vasilica Neagu, *Istorie universală antică și medie*, anul II liceu, secția umanistă, manual experimental, București, EDP, 1973.

³⁵ Dumitru Almaș, Constantin Bușe, Gh. Tănasa, *Manual de istorie universală modernă și contemporană*, anul II liceu, secția reală, anul I și II licee de artă, anul III licee pedagogice, București, EDP, 1976.

³⁶ Ștefan Pascu (coord.), Andras Bodor, Lucia Georgian, Vasilica Neagu, *Probleme fundamentale ale istoriei lumii antice și medievale*, manual pentru clasa a XI-a, București, EDP, 1977.

și contemporană, scris de Dumitru Almaș, Ion Nicoară și Alexandru Vianu, pentru elevii de clasa a VII-a, apărut în 1981³⁷, *Istoria Evului Mediu*, manual pentru clasa a VI-a tipărit în 1983, autorii săi fiind Georgian Lucia, Neagu Vasilica și Nuțu Constantin³⁸ și *Probleme fundamentale ale istoriei lumii antice și medievale*, elaborat de un colectiv de autori, Ștefan Pascu, Andras Bodor și Victoriana Boșcăneanu și apărut în 1989 (dar având și ediții mai vechi, de ex. din 1985)³⁹.

Astfel am analizat informația istorică și modul cum a fost ea prezentată în manuale pe parcursul a peste patru decenii, de la finele anilor '50 până la începutul anilor '90. Am urmărit o atât de lungă perioadă de timp tocmai pentru a putea avea o privire cât mai completă a modului cum a fost reflectată în paginile manualelor istoria Chinei.

Tabel nr. 1 Manualele de istorie utilizate

Perioadă	Anii '50	Anii '60	Anii '70	Anii '80	Anii '90	Total
Nr. manuale	1	2	3	3	2	11

În ceea ce privește vârsta elevilor care au studiat istoria universală în anii regimului comunist, am încercat să am în vedere atât manuale care se adresau elevilor de gimnaziu –în număr de patru-, cât și celor de liceu –în număr de șapte. Ideea de la care am pornit a fost să am un anumit echilibru în privința modului cum era prezentată informația istorică atât celor mai mici dintre școlarii care studiau istoria universală (știut fiind faptul că în clasa a IV-a elevii studiau istoria României, numită „Istoria Patriei” în epocă), cât și colegilor lor mai mari, liceeni.

Tabel nr. 2 Manualele de istorie analizate pe cicluri de studii

Ciclu de studii	Ciclu gimnazial	Ciclu liceal	Total
Nr. manuale	4	7	11

³⁷ Dumitru Almaș, Ion Nicoară, Alexandru Vianu, *Manual de istorie universală modernă și contemporană*, pentru clasa a VII-a, București, EDP, 1981.

³⁸ Lucia Georgian, Vasilica Neagu, Constantin Nuțu, *Istoria Evului Mediu*, manual pentru clasa a VI-a, București, EDP, 1983.

³⁹ Ștefan Pascu, Andras Bodor, Victoriana Boșcăneanu, *Probleme fundamentale ale istoriei lumii antice și medievale*, clasa a XI-a, București, EDP, 1989.

Un alt aspect care m-a interesat a fost acela să aduc exemple datând din diverse epoci istorice, din antichitate, din evul mediu, dar și din epocile modernă și contemporană. Astfel manualele care prezintă epocile antică și medievală sunt în număr de patru, cele care prezintă doar Evul Mediu de sine stătător sunt tot patru, iar cele care se concentrează asupra epocilor modernă și contemporană sunt trei.

Tabel nr.3 Manualele de istorie analizate pe epoci istorice

Epoca istorică	Epoca antică și medievală	Epoca medievală	Epoca modernă și contemporană	Total
Nr. manuale	4	4	3	11

Așa cum era de așteptat, în aceste manuale de istorie universală temele predilecte sunt cele care se referă la istoria Europei și mai puțin la istoria restului lumii. Este, deci, o viziune europocentristă asupra trecutului omenirii. În ceea ce privește istoria celorlalte continente, în mod evident, sunt favorizate Asia și America, prima, în special, în ceea ce privește aportul civilizațiilor antice, iar a doua, începând din epoca modernă. China –cu istoria și civilizația sa multimilenară – își face loc și ea în paginile manualelor de istorie. Nu foarte mult, nu foarte des, dar, totuși, vizibil. Elevii români din anii '50- '90 învățau despre China antică, despre Imperiul Tan sau despre dinastia Ming.

În cel mai vechi manual analizat, cel de *Istoria Evului Mediu*, redactat de Francisc Pall și Camil Mureșan, adresat elevilor din clasa a IX-a și publicat în deceniul al șaselea, în 1957⁴⁰, istoria Chinei se găsește prezentată în extenso în cadrul temei intitulată „China în secolele al IV-lea-al XIII-lea”. Autorii prezintă această perioadă împărțită în câteva subcapitole care se concentrează pe o anumită epocă sau problemă. Astfel, primul subcapitol, „China în secolele IV-VI e.n.” explică elevilor prăbușirea dinastiei Han, perioada așa-numitelor *dinastii de nord și de sud*, care se războiau între ele, situația dificilă a țărănimii nevoită să efectueze clacă și să ofere dări în natură în folosul marilor proprietari de pământuri numiți *casele puternice* sau unor suverani locali. După reunificare a apărut un număr mare de *iobagi ai împăratului*, ceea ce reprezintă o caracteristică a feudalismului chinez. Se subliniază apariția, foarte timpurie, a elementelor relațiilor feudale, „chiar cu mult înaintea erei noastre”. Totuși ele

⁴⁰ Francisc Pall, Camil Mureșanu, *Istoria Evului Mediu*, manual pentru clasa a IX-a, București, EDP, 1957.

devin preponderente de abia în sec. IV-VI e.n.⁴¹. Unificarea Chinei și epoca dinastiei Han (sec. VII-X) este prezentată distinct în cadrul unui alt subcapitol. În paginile manualului se prezintă unificarea Chinei de către dinastia Tan în secolul al VII-lea, în timpul căreia, China ajunge la cea mai mare întindere din perioada Evului Mediu. Este explicată funcționarea acestui imperiu, precum și relațiile feudale. Răscoala condusă de Huan-Ciao (874-883) se bucură de o prezentare extinsă, punându-se accent pe aspectele de natură socială, ca de exemplu faptul că aceasta, deși înfrântă în cele din urmă „ea a lovit în marii feudali și în abuzurile funcționării corupte. (...) Abuzurile marilor feudali și ale înalților funcționari au fost curmate pentru o vreme”⁴². Perioada dinastiei Sun (secolele al X-lea – al XIII-lea) este descrisă în manual, fiind individualizată perioada reformelor adoptate de către Van-An-și (1069-1077), care sunt pe expuse pe larg. Totuși, deși valorizate pozitiv, autorii le fac și o critică și anume „Ele sunt însă izvorâte din dorința de a întări statul feudal și puterea imperială. De aceea au un caracter limitat. Van-An-și a crezut că, prin reforme înfăptuite „de sus”, fără sprijinul poporului, va putea îmbunătăți soarta acestuia, făcându-l să se împace cu o exploatare moderată”⁴³. Capitolul continuă cu decăderea imperiului Sun, urmată de cucerirea Chinei de către mongoli, la începutul secolului al XIII-lea. „Cultura Chinei în evul mediu timpuriu” este intitulat un alt subcapitol în care sunt enumerate realizări culturale și științifice cum sunt descoperirea hârtiei, inventarea tiparului, a prafului de pușcă, tipărirea unui ziar (în sec. al VIII-lea), scrierea unor cronici sau existența unor biblioteci având mii de manuscrise. Capitolul dedicat Chinei se încheie cu o serie de concluzii formulate de autori, în care aceștia amintesc progresele din viața economică și culturală, detectate în evul mediu timpuriu, însă critică atitudinea feudalilor chinezi -considerați „hrăpăreți”- față de țărănime, aceasta fiind privită ca principala cauză a decăderii statului chinez și a cuceririi sale către mongoli⁴⁴. Pe ansamblu, așa putea spune că manualul prezintă foarte multe ipostaze ale Chinei în evul mediu, cu multe explicații, însă se observă o aplecare mai accentuată spre aspectele sociale și o critică, în spiritul epocii, a feudalilor și a întregii clase conducătoare.

O altă temă care tratează istoria Chinei este „Statele feudale din Asia în secolele al XIV-lea-al XVII-lea”. Autorii prezintă modul în care China s-a eliberat de dominația mongolă și formarea imperiului dinastiei Min în 1368.

⁴¹ *Ibidem*, p. 104.

⁴² *Ibidem*, pp. 105-106

⁴³ *Ibidem*, pp. 106-107.

⁴⁴ *Ibidem*, pp. 107-108.

Aspectele pozitive predomină în accepțiunea manualului, în special în perioada de început. Ulterior însă „exploatarea feudală și fiscală se agravă din nou, corupția și abuzurile funcționarilor față de populație crescuseră”⁴⁵. Sunt amintite numeroase răscoale țărănești dintre care autorii o prezintă pe cea condusă de Li-Ți-cen între anii 1641-1644. Cei care sprijineau dinastia Min au cerut ajutorul triburilor manciuriene din nord-estul Chinei, care au venit și au înăbușit răscoala, însă au și impus o nouă dinastie care a condus China până la începutul sec. XX⁴⁶. Din nou se observă favorizarea unor aspecte sociale, în special răscoalele, care trebuiau să jaloneze prezentarea istoriei din cele mai vechi timpuri.

În mod cu totul excepțional manualul de istoria evului mediu editat în 1964 și după care învățau elevii clasei a VI-a nu are menționat nici un autor⁴⁷. Tratarea evului mediu începe cu prezentarea popoarelor migratoare și se încheie cu abordarea Războiului de 30 de ani. În acest manual apare și o temă intitulată „China în evul mediu” în care este prezentată evoluția Chinei în această perioadă. Elevilor li se explică că în urma înfrângerii marilor răscoale (cea a *Sprâncenelor Roșii* și cea a *Turbanelor Galbene*) și a atacurilor date de popoarele nomade, imperiul sclavagist chinez s-a dezmembrat. Ca urmare, popoarele nomade de origine mongolă au năvălit dinspre nord, supunând aproape întreaga parte nordică a Chinei. Țăranii au devenit robi sau s-au refugiat spre sud unde se mai găseau state independente chineze⁴⁸. În paginile manualului urmează prezentarea Chinei în timpul imperiului feudal Tan. Aici se susține că „munca șerbilor și a meseriașilor a contribuit la înflorirea Chinei”, agricultura, meseriile, comerțul erau tot mai dezvoltate, s-a construit Marele Canal care lega fluviile Galben de cel Albastru. Acestea erau aspectele pozitive. La cele negative putem nota faptul că feudalii s-au întărit, au primit pământuri de la împărat, iar cea mai mare parte a cestora era muncită de către țărani șerbi. În continuare elevilor li se explica „Lupta țăranilor chinezi împotriva șerbiei” în care era prezentată situația foarte grea a țăranimii, care ajunge să își vândă proprii copii ca și sclavi sau membrii ei să devină ei înșiși robi la stăpânii feudali. Ca urmare, se declanșează o mare răscoală a țăranimii, la

⁴⁵ *Ibidem*, p. 322.

⁴⁶ *Ibidem*, pp. 322-324.

⁴⁷ După îndelungi căutări pe internet am reușit să identific numele autorului, Constantin Nuțu, autor al acestui manual, apărut, pentru prima dată, în 1963 și având 176 pagini. Vezi http://aleph.bcueluj.ro:8991/F/6JTFQ9YESUBAK6AFLEJSSKY77KQTSI.857HEIH5BCEIDI2BPCV9-01536?func=full-set-set&set_number=154337&set_entry=000001&format=999, consultat la 14.10.2018.

⁴⁸ *Istoria Evului Mediu*, manual pentru clasa a VI-a, București, EDP, 1964, pp.114-115.

sfârșitul sec. al IX-lea, condusă de țăranul Huan-Ceao. Inițial, țăranii răsculați au reușit să-i înfrângă pe feudali și să ocupe Cianan, capitala imperiului, pe care au stăpânit-o timp de doi ani. Feudalii chinezi i-au chemat însă în ajutor pe nomazii din nord, numiți în popor „corbii negri”, iar, cu ajutorul acestora, au reușit să înăbușe răscoala: Huan-Ceao a fost omorât, iar China jefuită de nomazi. Totuși, urmările răscoalei au fost pozitive: dependența țăranilor față de feudali a fost slăbită, ei nemaiputând fi vânduți ca sclavi sau omorâți cu atâta ușurință⁴⁹. În ultima parte a lecției este prezentată „Lupta poporului chinez împotriva mongolilor și alungarea lor”. În timpul dominației mongole care a urmat exploatarea țăranilor a crescut, comerțul și meseriile fiind acaparate de mongoli și de negustorii arabi, ceea ce a dus la nemulțumirea negustorilor, meseriașilor și vechilor conducători chinezi. Aceștia, împreună cu țăranii chinezi s-au răsculat împotriva mongolilor, au ocupat orașul Pekin, capitala stăpânitorilor mongoli, alungându-i pe mongoli. Chiar dacă unul dintre răsculați a devenit împărat, doar „o parte dintre pământurile luate de la feudali a fost împărțită țăranilor, iar noul împărat a menținut toate drepturile feudalilor proprietari de pământ și ale funcționarilor chinezi, ceea ce a făcut ca dominația clasei exploatoare să nu fie răsturnată și soarta țăranilor și a meseriașilor să nu se îmbunătățească”⁵⁰. Iată cum era înfățișată situația Chinei în evul mediu! O serie întreagă de clișee istoriografice, de la țăranii exploatați și apoi răsculați, la feudalii exploatatori, de la împărați care se aliază cu străinii -nomazii din nord, în acest caz- până la trecerea de partea feudalilor a conducătorilor răscoalei. Totul prezentat pe un ton bombastic, care să sublinieze situația deosebit de grea a țăranilor și rapacitatea feudalilor și a împăratului, adică a clasei exploatoare. Acesta era istoriografia epocii lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, astfel încât nici manualele de uz școlar nu puteau face notă discordantă. Totul se axa pe zugrăvirea unui tablou cât mai întunecat al vieții țăranilor și pe răscoalele organizate de aceștia. De altfel, și în ceea ce privește istoria românilor, situația se prezenta similar: răscoalele de la Bobâlna, cea condusă de Gheorghe Doja sau cea a lui Horea fiind prezentate în același mod.

Un alt manual care tratează istoria evului mediu este cel elaborat de două figuri importante ale istoriografiei românești din perioada postbelică, Francisc Pall și Camil Mureșan și care se adresa elevilor din clasa a X-a. Manualul pe care eu l-am consultat datează din 1969⁵¹, însă am văzut și alte ediții (de ex. cea din 1966). Abordarea în acest manual este tot una marxist-leninistă –nici

⁴⁹ *Ibidem*, pp. 116-117.

⁵⁰ *Ibidem*, pp. 117-118.

⁵¹ Francisc Pall, Camil Mureșanu, *Istoria Evului Mediu*, manual pentru clasa a X-a, București, EDP, 1969.

nu avea cum să fie o alta, date fiind condițiile istorice-, însă se observă, în opinia mea, un alt nivel științific, un discurs mai elevat din punct de vedere istoriografic. Manualul se bazează pe cel tipărit anterior, în 1957 și care era studiat de elevii clasei a IX-a. Temele în care este abordată istoria Chinei sunt mai numeroase ca în precedentul manual. Astfel tema „China în secolele IV-XIII” prezintă istoria Chinei de-a lungul Evului Mediu. Lecția debutează cu explicarea apariției elementelor relațiilor feudale, care coexistă cu cele „sclavagiste”. În continuare sunt descrise răscoalele populare, care împreună cu năvălirile barbare venite din Mongolia, au dus la prăbușirea dinastiei Han. Este menționată apariția „iobagilor împăratului”, care sunt caracteristici feudalismului chinez. În timpul dinastiei Tan se realizează multe cuceriri, astfel încât China ajunge să dețină un teritoriu imens, din Coreea până la lacul Aral și de la fluviul Amur până la granițele Indiei și Thailandei. În același timp însă se mărește foarte mult aparatul birocratic, iar guvernatorii provinciilor, precum și feudații exploatează tot mai mult țărani. Acest fapt duce la izbucnirea unor răscoale, cea mai cunoscută fiind cea condusă, la sfârșitul secolului al IX-lea –între 874-884- de către Huan Cio, un fost ostaș. Armata acestuia număra 100.000 de soldați, în fruntea ei el a cucerit capitala și s-a proclamat împărat. Împăratul detronat s-a refugiat la triburile nomade din NV Chinei. Cu ajutorul acestora a reușit în 884 să își recapete tronul. Nomazii au pustiit însă ulterior China, iar amintirea lor a fost păstrată sub numele de „invazia corbilor negri”. Se subliniază faptul că împăratul s-a aliat cu barbarii „și a pricinuit țării și poporului grele suferințe”. Deși înfrântă răscoala a avut urmări importante, căci a slăbit puterea aparatului birocratic al dinastiei Tan, a cărei domnie s-a încheiat în anul 907, a lovit în marii feudali, în funcționarii provinciali⁵². Iată cum, deși înfrântă răscoala se răzbuună în viitor obținând victorii simbolice! În cadrul temei intitulată „Perioada dinastiei Sun (secolele X-XIII). Reformele lui Uan An-Și”, autorii pun accent pe realizările din timpul acestei dinastii, în perioada căreia are loc o dezvoltare generală în agricultură, meșteșuguri, comerț, iar situația țăranilor se îmbunătățește. Sunt prezentate reformele adoptate de ministrul Uan An-Și, care între 1069-1075, după ce a câștigat încrederea împăratului, a adoptat o serie întreagă de reforme. A obligat aristocrația să plătească și ea impozite, țăranii au fost scutiți de obligațiile în muncă către stat, trebuind în locul lor să achite o dare în bani, au fost organizate depozite de cereale de rezervă, pentru anii în care recoltele vor fi slabe, s-a înființat un fel de bancă ce acorda țăranilor împrumuturi cu dobândă scăzută, în locul

⁵² *Ibidem*, pp. 69-71.

oastei de mercenari a fost înființat un sistem de recrutare din rândul populației. Reformele sale au fost realizate cu intenția de a întări statul feudal și puterea împăratului, de aceea având un caracter limitat: „a crezut că prin reformele înfăptuite „de sus” fără sprijinul poporului, va îmbunătăți soarta acestuia, făcându-l să se împace cu o exploatare mai moderată” este concluzia autorilor⁵³. Marii feudali din jurul împăratului, nemulțumiți de politica dusă de Uan An-Și l-au înlăturat de la putere, anulând reformele sale. Întărirea reacțiunii feudale a dus la decăderea dinastiei Sun și la slăbirea Chinei. Au urmat răscoale populare, iar imperiul s-a destrămat din nou, Nordul Chinei devenind un stat aparte, iar în sec. al XIII-lea China a fost în întregime ocupată de mongoli.

Următoarea temă prezentată în manual și care se referă la China este ce intitulată „Eliberarea Chinei de sub jugul mongol și formarea imperiului dinastiei Min”. Această lecție debutează cu o nouă răscoală care duce la eliberarea Chinei de sub dominația mongolă, iar conducătorul răscoalei a devenit împărat, punând bazele unei noi dinastii, dinastia Min, în anul 1368. Deși era de origine țărănească această dinastie a dus doar la început o politică de ușurare a situației țăranilor, fără a se atinge însă de bazele sistemului feudal. Totuși, autorii apreciază și dezvoltarea economică care a avut loc în această perioadă: apariția primelor manufacturi, cele mai multe fiind de stat, pe dezvoltarea atelierelor de prelucrarea mătăsii și a porțelanului chinezesc. Sunt menționate războaiele de cucerire duse de dinastia Min în Coreea și în Asia de sud-est, până în Indonezia. Sunt amintiți și primii europeni care pătrund în China după anul 1557, când negustorii portughezi obțin „învoirea chinezilor de a întemeia în fața orașului Canton un mic port, Macao, unde puteau face comerț în schimbul unui tribut. China nu a îngăduit pătrunderea europenilor în interior și a avut cu ei relații comerciale destul de reduse. Forța imperiului Min a împiedicat deocamdată pe europeni să aplice în China politica de jaf pe care o practicau în India”⁵⁴. Autorii încheie prezentarea acestei epoci cu răscoala din 1644 care a dus la invazia manciurienilor în China, care au cucerit-o și au detronat dinastia Min. A fost impusă o nouă dinastie care a condus China până la începutul sec. al XX-lea.

În opinia mea temele propuse spre a fi studiate de elevii claselor a X-a sunt mai numeroase și mai ample prezentate. Chiar dacă viziunea marxist-leninistă a înțelegerii istoriei este cea dominantă, răscoalele predominând, lupta de clasă de asemenea, totuși, elevii puteau afla o multitudine de date despre China și istoria sa în evul mediu.

⁵³ *Ibidem*, p.72.

⁵⁴ *Ibidem*, p.277.

Un alt manual pe care l-am avut în vedere este cel editat în 1973, *Istorie universală antică și medie*, adresat elevilor din anul 2 de liceu de la secția umanistă, fiind un manual experimental⁵⁵. A fost scris de un colectiv coordonat de Ștefan Pascu și alcătuit din cel numit deja și din Andras Bodor, Lucia Georgian, Vasilica Neagu. În epoca antică, în cadrul popoarelor din Orientul antic autorii îi prezintă și pe chinezi despre care se spune doar că "În perioada antică, în valea Fluviului Galben au locuit diferite triburi înrudite ca limbă și obiceiuri, din unificarea cărora s-a format poporul chinez."⁵⁶ În cadrul capitolului numit "Cultura popoarelor din Orient" însă apar multe alte informații privitoare la chinezi. Astfel este menționat Yang-Dju, "un mare gânditor al materialismului chinez", pentru care lumea era în continuă transformare, iar omul era alcătuit din cinci elemente fundamentale și se deosebea de celelalte ființe datorită rațiunii; el nega nemurirea sufletului și viața dincolo de moarte⁵⁷. Chinezii studiau soarele, luna, stelele încă din mileniul III î.e.n., au inventat ceasul cu apă, cadranul solar – primele instrumente de măsurare a timpului, cunoșteau – încă din mil. I. î.e.n.- diferite constelații și puteau stabili echinoxul; astronomii chinezi cunoșteau mersul cometelor și au alcătuit, pentru prima dată în lume, un catalog astral cu 800 de stele; au inventat medicamente pe bază de ierburi, au inventat busola. În timpul dinastiei Han au fost scrise 30 tratate de medicină, tratate de agronomie, foloseau asolamentul, îngrășăminte. În domeniul istoriei, între sec. II-I î.e.n., a fost scrisă lucrarea "Însemnări istorice", care reprezintă un vast tratat de istoria Chinei, dar și o excelentă operă literară⁵⁸.

Perioada feudalismului este prezentată în capitolul "Principalele civilizații din centrul și estul Asiei în condițiile lumii feudale (sec. al IV-lea- al XIII-lea)". În China se practica o agricultură pe bază de irigații, cu accent pe cultura orezului și a bumbacului, s-au perfecționat meșteșugurile, de ex. se produceau obiecte de bronz, porțelanuri, vase smălțuite, țesături de bumbac și, mai ales, de mătase; de la chinezi au preluat japonezii producerea hârtiei. Au fost construite canale pentru dezvoltarea comerțului, iar produsele chinezești erau cunoscute până în N. Africii și în Europa. Relațiile feudale au apărut aici cu mult timp înaintea celor din Europa. Feudalismul în China s-a constituit în diferite etape. Aici autorii explică cauzele nașterii feudalismului, punând accent pe exploatarea țăranilor de către guvernatorii provinciilor și a marilor

⁵⁵ Ștefan Pascu (coord.), Andras Bodor, Lucia Georgian, Vasilica Neagu, *Istorie universală antică și medie*, anul II liceu, secția umanistă, manual experimental, București, EDP, 1973.

⁵⁶ *Ibidem*, p. 19.

⁵⁷ *Ibidem*, p. 103.

⁵⁸ *Ibidem*, p. 104

feudali. Puterea acestora crescând foarte mult a dus la slăbirea statului⁵⁹. În continuare este prezentată reunificarea Chinei în timpul dinastiei Tan (sec. al VII-lea-sec. al X-lea), în care a fost dusă o politică de cuceriri, un mare imperiu fiind astfel creat: avea ca limite lacul Aral, fluviul Amur, granițele Indiei și Thailandei. Împărații din dinastia Tan conduceau cu ajutorul unor înalți dregători, care formau un consiliu; provinciile erau administrate de guvernatori aleși de împărat dintre proprietarii locali. Creșterea puterii marilor feudali și deseale răscoale țărănești au dus la decăderea și dezmembrarea imperiului Tan. Cea mai mare răscoală țărănească a avut loc între 874-884 sub conducerea lui Huan-Ciao. Urmează prezentarea răscoalei, iar, ca urmare a ei, dinastia Tan a fost înlăturată în anul 907. Perioada de fărâmițare politică s-a încheiat în 960 prin venirea la tron a dinastiei Sun. Autorii prezintă reformele lui Uan An-Și, punându-se accent pe aspectele sociale. Reformele sale sunt puse în antiteză cu politica dusă de feudalii care l-au înlăturat și i-au anulat reformele. Ca urmare apar alte răscoale țărănești care au dus la decăderea și dezmembrarea imperiului, iar în sec. al XIII-lea China a fost cucerită de mongoli⁶⁰. Manualul reia aceleași informații conținute în manualul anterior, cel de istoria evului mediu scris de Francisc Pall și Camil Mureșanu în anii '60, cel puțin în ceea ce privește perioada medievală.

Un alt manual apărut în deceniul al optulea este cel redactat de Dumitru Almaș, Constantin Bușe și Gheorghe Tănasa, *Manual de istorie universală modernă și contemporană*, pentru anul I de liceu secția reală, anul I și II licee de artă și anul III licee pedagogice, apărut în 1976⁶¹. Trei teme tratează istoria Chinei în această perioadă: "China: mișcări social-politice", "Noua agresiune japoneză în China" și "Revoluțiile populare din Asia: Republica Populară Chineză", toate, după cum se poate observa încă din titlu, fiind tratate în linia dogmei oficiale marxist-leniniste.

În prima temă menționată anterior autorii prezintă aceste aspecte în cheia de mai sus, subliniind rolul nefast jucat de clasele conducătoare, dar și de marile imperii coloniale care urmăreau să domine China: „China, în a doua jumătate a sec. al XIX-lea, un mare imperiu feudal, dominat de o clasă și un regim ultraconservator a fost o tentație pentru colonialismul englez, francez, american și țarist”⁶². Englezii au forțata China, prin războiului opiumului

⁵⁹ *Ibidem*, pp. 167-169.

⁶⁰ *Ibidem*, pp.171-172.

⁶¹ Dumitru Almaș, Constantin Bușe, Gh. Tănasa, *Manual de istorie universală modernă și contemporană*, anul II liceu, secția reală, anul I și II licee de artă, anul III licee pedagogice, București, EDP, 1976.

⁶² *Ibidem*, p. 90.

(1838-1842) să își deschidă porțile comerțului cu țările capitaliste. Capitalul occidental intrat în țară a dus la destrămarea economiei feudale chineze, producția meșteșugărească s-a dezorganizat, rezultând milioane de șomeri. Acest fapt adus la izbucnirea răscoalei taipinilor (1850-1865), caracterizată drept „unul dintre cele mai mari și mai lungi războaie țărănești din istorie”⁶³ și care este prezentată în manual accentuându-se aspectele sociale (confiscarea marilor proprietăți ale moșierilor, proclamarea egalității femeii cu bărbatul, etc.). Pentru a înăbuși răscoala feudalii chinezi au apelat la ajutorul economic și militar englez, francez și american, înfrângând-o. Se precizează că numai în capitala Nankin au fost uciși peste 100.000 de răsculați. Drept urmări ale răscoalei sunt menționate „trezirea conștiinței naționale a poporului chinez” și faptul că a devenit „un îndemn pentru alte popoare din Asia în lupta pentru scuturarea jugului colonialist”⁶⁴. Autorii prezintă starea de înapoiere a armatei chineze din această perioadă („aveau încă, în a doua jumătate a sec. al XIX-lea, sulită și arc”), în timp ce marile puteri „se amestecau tot mai mult în viața acestui străvechi imperiu”. Japonezii s-au infiltrat în China începând din 1876, iar în urma războiului câștigat în 1894-1895, China a fost nevoită să le cedeze Taiwanul și arhipelagul Penhu (Pescadores). Ulterior „invazia capitalului străin a transformat China într-o semicolonie”: în 1898 Imperiul Țarist, Anglia, Germania și S.U.A. au „închiriat” porturi pe țărmul chinez, investind tot mai mult capital în industrie, în construcția de căi ferate și de canale, în exploatarea minieră. În 1900 a avut loc răscoala boxerilor, împotriva ei intervenind opt state: Anglia, Germania, Japonia, Rusia țaristă, Franța, Italia, Imperiul Austro-Ungar și S.U.A. cu armate numeroase dotate cu armament modern. Răscoala a fost înfrântă, dar lucrurile nu se puteau decât înrăutăți pentru China: „forțele intervenționiste au impus Chinei condiții și mai grele. Independența ei rămăsese doar o formalitate. Dezvoltarea burgheziei naționale chineze și a unei intelectualități progresiste a dus la pregătirea și izbucnirea revoluției burgheze din China (1910-1913). Fruntașul revoluționar, inspirator și organizator al acestei revoluții a fost Sun Yat-Sen. Revoluția burgheză din China a dus la desființarea străvechiului imperiu chinez și la înființarea republicii” puterea a fost preluată de reprezentanți ai feudalilor și ai marii burghezii, „ajutați de finanța imperialistă engleză și nord-americană”⁶⁵. Acesta este tabloul zugrăvit de autorii manualului. Pentru comuniști totul era limpede ca lumina zilei: țărani erau asupriți, capitaliștii erau vicleni și urmăreau doar să

⁶³ *Ibidem.*

⁶⁴ *Ibidem.*, p. 91.

⁶⁵ *Ibidem.*

se îmbogățească, imperialiștii străini își urmăreau doar propriile interese și erau chemați în ajutor de feudalii și mai apoi de burghezii corupți. Deși faptele sunt prezentate pe larg, interpretarea lor este unidirecțională, în mințile elevilor trebuiau sădite aceleași idei pentru a crește tineri cu o judecată conformă cu a partidului-stat.

Al treilea manual de istorie datând din anii '70 – mai precis, din 1977 – este cel intitulat *Probleme fundamentale ale istoriei lumii antice și medievale*, manual ce se adresa elevilor din clasa a XI-a și avea ca autori pe aceeași care semnaseră fostul manual editat în 1973, Ștefan Pascu, Andras Bodor, Lucia Georgian și Vasilica Neagu⁶⁶. Din nou, trebuie subliniat faptul că acest manual nu este o reeditare a celui din 1973, ci este un alt mod de a prezenta istoria, într-o manieră mai tematică, în sensul că nu mai erau discutate separat teme referitoare la diferite civilizații, ci toate aceste civilizații erau prezentate împreună, însă grupate tematic. Astfel, de ex. atunci când se vorbește despre apariția primelor popoare în Orientul Antic, sunt menționați și chinezii, alături de celelalte popoare din regiune. Ei au apărut de-a lungul „râurilor Hoanghe (Fluviul Galben) și Yantzî (Fluviul Albastru)” prin unificarea mai multor triburi înrudite⁶⁷.

În continuare manualul abundă în informații referitoare la China, grupate pe domenii. Astfel despre agricultură elevii aflau că se practica pe văile irigate ale fluviilor menționate mai sus, agricultura pe terase era o caracteristică a Chinei, creșterea viermilor de mătase, plantații întregi de duzi, comerțul și navigația fluvială erau practicate, iar centre meșteșugărești importante se găseau în NV cum era, de exemplu, orașul San. S-au scris tratate de agronomie care sistematizau cunoștințele agricole, se folosea asolamentul și îngrășarea pământului, se produceau cărămizi uscate la soare, se construiau temple și s-a ridicat Marele Zid Chinezesc⁶⁸. În ceea ce privește structura societății clasa dominantă era formată din aristocrația funciară, aristocrația militară și preoți: „În China, încă de la începutul mileniului II î.e.n., clasa dominantă era formată din: aristocrația laică, aristocrația clericală și aristocrația triburilor, dependentă de statul chinez. În prima jumătate a mileniului I î.e.n. s-a format o nouă aristocrație, alcătuită îndeosebi din conducători militari și negustori bogați”⁶⁹.

⁶⁶ Ștefan Pascu (coord.), Andras Bodor, Lucia Georgian, Vasilica Neagu, *Probleme fundamentale ale istoriei lumii antice și medievale*, manual pentru clasa a XI-a, București, EDP, 1977.

⁶⁷ *Ibidem*, p. 15.

⁶⁸ *Ibidem*, pp. 25-26.

⁶⁹ *Ibidem*, p. 31.

În subcapitolul intitulat „Producătorii liberi; lupta pentru drepturi politice și economice, reforme sociale” sunt amintiți țărani din obștile sătești numiți *min-popor* sau *siaomin-popor* de rând. La sfârșitul mileniului II î.e.n. s-au format așa-numitele „ogoare cu puțuri” („pământul cultivat era împărțit în nouă parcele și dat spre cultivare la opt comunități familiale. Fiecare familie își cultiva separat o parcelă, iar parcela a noua, așezată la mijloc, o cultivau în comun, iar recolta de pe această parcelă o plăteau ca impozit”⁷⁰). Marile răscoale populare își găsesc și ele un spațiu generos în narațiune istorică: cea a *Sprâncenelor roșii* și cea a *Turbanelor galbene* sunt prezentate în amănunt, fiind menționate și urmările lor „nimicirea dinastiei domnitoare și împărțirea pământului care a aparținut aristocraților”⁷¹. În cele din urmă ambele răscoale au fost înăbușite.

În capitolul denumit „Organizarea politică în lumea antică” elevilor li se vorbește despre apariția și dezvoltarea primelor state pe teritoriul Chinei, ca și a altor civilizații antice. În China primul stat a apărut în urma războaielor purtate între triburi înrudite. Tribul Șan, din valea râului Huanghe și-a extins treptat teritoriul și în sec. al XVIII î.e.n. a pus bazele statului și dinastiei Șan. În sec. al XII-lea triburile Ceu au răsturnat statul Șan, întemeind o nouă dinastie –Ceu- care a rămas la putere până în sec. al III-lea î.e.n. A urmat o perioadă de declin, însă, o dată cu împăratul Țin-Si-Huangdi (221-206 î.e.n.), unitatea statului a revenit, fiind impusă cu forța. Au fost adoptate o serie de reforme, însă „muncile istovitoare” la care era supusă populația au dus la izbucnirea unor răscoale. Astfel a ajuns la putere dinastia Han (sec III î.e.n. – sec. III e.n.). În timpul acesteia imperiul chinez și-a extins dominația asupra Indochinei, în sud, Coreei, în est, Turchestanului, în vest, iar atacurile populațiilor nomade au fost respinse. Marile răscoale ale țăranilor, meșteșugarilor și sclavilor au dus la căderea dinastiei Han, după care Imperiul chinez s-a dezmembrat în mai multe state⁷². O perspectivă cât se poate de marxist-leninistă asupra evoluției istorice a unui spațiu!

Un alt capitol prezintă modul de viață în societatea antică. În antica Chină tatăl familiei avea drept de viață și de moarte asupra membrilor familiei; totuși, pentru executarea unui copil trebuia să ceară aprobare împăratului. Soția își exercita puterea asupra fiicelor. „Respectul filial și loialitatea fraternă constituiau legăturile cele mai puternice în societatea chineză”⁷³. Chinezii erau adepții familiilor cu mulți copii.

⁷⁰ *Ibidem*, p.35.

⁷¹ *Ibidem*, p.38-39.

⁷² *Ibidem*, p. 46.

⁷³ *Ibidem*, p.63.

În privința legislației chineze în paginile manualului se precizează pedepsele foarte crude pentru delictе grave: mutilări, aplicarea sigiliului infamiei pe obraz, chiar pedeapsa cu moartea.

Administrația chineză era condusă de rege, investit cu puteri absolute, ajutat de un grup numeros de funcționari. După rege urma cel mai apropiat colaborator al său, având atribuții multiple. Uneori această funcție era considerată ereditară. Un colegiu format din trei persoane – „cei trei bătrâni” – șeful agriculturii, șeful cailor, șeful armatelor, la care se adăuga șeful lucrărilor publice, conduceau sectoarele cele mai importante ale administrației. În timpul epocii dinastiei Han, pe lângă împărat se mai afla un consiliu consultativ. Imperiul chinez era împărțit în 100 de provincii, conduse de guvernatori. Aceștia dispuneau de drepturi depline în probleme administrative, juridice și militare, iar funcționarii primeau retribuția în bani și în natură⁷⁴.

Armata chineză cuprindea garda imperială, compusă din soldați profesioniști, formând nucleul armatei. Garnizoanele de la granițe se ocupau și de agricultură, astfel încât acești soldați se transformaseră în coloniști militari. Ei au importat de la popoarele care locuiau la nord de China o nouă armă – arbaleta.⁷⁵

Capitolul „Cultura în societatea antică” prezintă diverse aspecte legate de acest domeniu în China antică. În privința scrisului elevii învățau că începuturile scrisului pe aceste meleaguri datează încă din mileniul al IV-lea î.e.n., iar chinezii aveau o scriere hieroglifică, compusă din 2000 de semne. În literatură este prezentată „Cartea cântecelor”, o colecție de cântece populare adunate în sec. al VI-lea î.e.n. Nu putea să lipsească, nici în acest context, accentul pus pe greutățile celor asupriți și pe lupta împotriva năvălirilor, adevărate laitmotive în istoriografia regimului comunist: „Cele mai frumoase sunt acelea care înfățișează, în accente zguduitoare, soarta grea a țăranilor, efectuarea muncilor extenuante și lupta împotriva incursiunilor străine”⁷⁶. În continuare sunt prezentate realizările remarcabile ale chinezilor în domeniul științific: studierea Soarelui, a Lunii, a stelelor, crearea primelor instrumente de calcul al timpului – ceasul de apă și cadranul solar-, stabilirea echinocțiului, împărțirea anului în patru anotimpuri, întocmirea unui calendar sau inventarea busolei. În domeniul medicinei chinezii făceau medicamente foarte eficiente pe baze de plante și scriau tratate de medicină. Istoriografia este și ea reprezentată în China antică prin opera lui Se-Ma T'ien, autorul

⁷⁴ *Ibidem*, p.69.

⁷⁵ *Ibidem*, p.71.

⁷⁶ *Ibidem*, p. 74.

„Însemnărilor istorice”, considerat cel mai mare istoric chinez din antichitate (sec. al II-lea- sec. I î.e.n.). În filozofie se remarcă, pe lângă filosofia idealistă, apariția filosofiei materialiste –atât de dragă regimului comunist- o dată cu sec.al IX-lea î.e.n. cu opera „Cartea schimbărilor”⁷⁷.

Religia în China antică e tratată și ea în manual, fiind expuse principalele curente filosofico-religioase, daoismul și confucianismul. Despre primul se scrie că a fost întemeiat în sec. al VI-lea î.e.n. de către Lao-Ți, „învățăturile sale fiind pătrunse de sentimentele solidarității cu poporul. El condamnă abuzurile guvernatorilor, violența și războiul. În epoca Han daoismul a fost frustrat de conținutul său progresist și transformat într-o serie de învățături religioase”⁷⁸. Iată cum autorii manualului preiau din daoism doar ceea ce convenea regimului și doctrinei sale și condamnau ceea ce nu convenea, adică tocmai aspectul religios. Despre confucianism se scrie că a fost întemeiat de un înalt funcționar, Cong-Fu, în forma latinizată, Confucius (551-479 î.e.n.) și susținea ordinea, bunăstarea și politețea, acordând un rol deosebit educației, cerând însă și o supunere oarbă față de conducători și aristocrați. În domeniul artei se remarcă *pagodele*, temple din China care aveau mai multe etaje, fiecare având câte o balustradă și o terasă, iar acoperișul lor fiind îndoit în sus la colțuri. O fotografie însoțește această descriere⁷⁹.

În subcapitolul dedicat „destrămării orânduirii sclavagiste” despre China se scrie că, după alungarea dinastiei Han în anul 220 e.n. a fost împărțită în trei state principale: în N. statul Wei, în SV statul Ciu-Han, iar în S statul Wu. Această perioadă poartă numele de epoca celor „Trei Regate” (220-280 e.n.). Pe la 280 regatul Wei, cel mai puternic dintre cele trei regate a reușit unificarea Chinei, aplicându-se ulterior o reorganizare pe baza unor legi care reglementau regimul proprietății, ceea ce a creat condițiile apariției feudalismului⁸⁰.

Capitolul dedicat „Orânduirii feudale. Geneza societății feudale” se aduce în discuție modalitatea prin care istoriografia regimului comunist percepea acest proces istoric. Astfel este explicat faptul după ce ajunge un imperiu puternic China se dezmembrează în mai multe state, această situație fiind explicată ca având o serie de cauze interne ca: exploatarea maselor țărănești, răscoalele, tendințele centrifuge ale marilor feudali, dar și externe. Printre acestea autorii menționează atacurile unor popoare nomade de diferite ori-

⁷⁷ *Ibidem*, pp.77-79.

⁷⁸ *Ibidem*, p. 82.

⁷⁹ *Ibidem*, p. 85

⁸⁰ *Ibidem*, pp.95-96.

gini (turce, mongole), care și-au instaurat dominația, uneori pentru mult timp, asupra Chinei. După lupte îndelungate ea se eliberează de sub această dominație, continuându-și dezvoltarea pe un drum propriu, având slabe legături cu Europa⁸¹.

Viața economică în China „în orânduirea feudală” se referă la agricultura practică în acest spațiu, la cultura „în straturi”, la irigații, canale fluviiale, rezervoare, stăvilare, roți hidraulice, elevatoare etc. Sunt menționate plantele aduse în Europa din Orient (orez, pepene, lamâiul, bumbacul) ca și existența unor orașe-centre meșteșugărești ca Guan-djon (Canton) sau Tjangan, având o intensă activitate comercială. Era practicat comerțul pe fluvii, iar meșteșugarii având aceeași specialitate și negustorii erau grupați în asociații.

Capitolul referitor la „lupta de clasă în societatea feudală” este cel în care elevilor li se prezenta răscoala dintre 874-884 condusă de Huan-Ciao, pe care însă am expus-o anterior. Urmează expunerea istoriei politice a statului feudal chinez, în timpul dinastiei Tan (sec. VII-X), care, printr-o politică de cuceriri și-a transformat statul într-un imperiu. Acesta a decăzut însă ca urmare a creșterii puterii marilor feudali și a răscoalelor țărănești. După o perioadă de fărâmițare politică, dinastia Sun a refăcut unitatea statală, în anul 960. Situația grea a țăranilor i-a făcut să se răscoale, ceea ce a dus din nou la separare, căci partea din nord a statului s-a desprins de regatul din sud, dominat tot de dinastia Sun. În sec. al XIII-lea China ajunge sub dominația mongolilor⁸². Aceștia își vor crea propria dinastie care va domni în China.

Despre cultura chineză în evul mediu se scrie că au fost realizate invenții, ca hârtia, busola și praful de pușcă, aduse ulterior de arabi în Europa. Cultura chineză a avut o mare influență asupra sud-estului Asiei, în special asupra Japoniei. În domeniul artei, într-un stil foarte original, au fost construite temple, palate, poduri, porți monumentale, utilizându-se marmura, lemnul și fierul. Artele plastice s-au dezvoltat, pictura pe mătase și pe porțelan, gravuri, fresce, statui, basorelieful, toate dovedind un deosebit simț artistic. Influența artei chineze s-a manifestat în Extremul Orient⁸³.

Consider că în acest manual se găsește cel mai vast material istoriografic dedicat Chinei. Multitudinea de teme abordate, vastitatea informațiilor oferite, diversitatea lor, prezentarea lor cu lux de amănunte, toate acestea susțin această aserțiune. Elevii români din anii '70-'80 cu siguranță primeau

⁸¹ *Ibidem*, pp.103-104.

⁸² *Ibidem*, p. 144.

⁸³ *Ibidem*, p. 187, 198.

o cantitate foarte mare de informații istorice –în acest caz, despre China– însă toate erau filtrate de ideologia marxist-leninistă care se găsea la baza regimului comunist. Toată istoria era prezentată ca o înșiruire de fapte care demonstrează tezele ideologiei.

Manualul de istorie universală modernă și contemporană, pentru clasa a VII-a, scris de Dumitru Almaș, Ion Nicoară și Alexandru Vianu și publicat în anul 1981⁸⁴ - însă având și ediții anterioare, începând din 1973, dar și ulterioare, până în 1988- tratează și el o serie de aspecte referitoare la istoria Chinei. Subcapitolul „China. Începutul dezvoltării capitaliste și lupta împotriva imperialiștilor străini” reliefează modul cum a apărut și s-a dezvoltat capitalismul în China spre sfârșitul sec. al XIX-lea, când au fost înființate primele fabrici, au fost construite primele căi ferate, s-au înființat primele școli și institute superioare de învățământ pentru a școlariza cadrele necesare în industrie. Se arată că dezvoltarea capitalismului chinez a fost una foarte lentă. În agricultură se păstrau relațiile feudale, imperialiștii străini dețineau poziții importante în economie și voiau să mențină China ca sursă de materii prime și ca piață de desfacere. Între 1894-1895 China a fost atacată de Japonia, învinsă și forțată să-i cedeze Taiwanul și o mare despăgubire de război. Autorii explică și urmarea acestei situații: „Profitând de situația Chinei, imperialiștii din Anglia, Franța, Germania și Rusia au transformat-o într-o adevărată colonie”. Iar reacția poporului chinez este expusă astfel: „Nemai-putând răbda exploatarea, poporul s-a ridicat, în anul 1900, atât împotriva imperialiștilor străini, cât și împotriva feudalității chineze. În fruntea maseilor de țărani, muncitori, meșteșugari se aflau membrii societății *Pumnul în slujba păcii și dreptății*. De aceea europenii i-au numit pe răsculați *boxeri*, iar răscoala lor *răscoala boxerilor*. Opt țări capitaliste au trimis trupe pentru reprimarea răscoalei boxerilor. În timpul acestei represiuni mai ales trupele germane s-au dedat la crime îngrozitoare”⁸⁵.

„Revoluția burgheză din China 1911-1913” este prezentată într-un alt subcapitol. Cauzele acesteia sunt considerate de fapt a fi urmările răscoalei boxerilor, căci feudalitatea chineză a fost „zdruncinată” de aceasta. Burghezia și proletariatul chinez „și-au intensificat mișcarea antifeudală și anticolonialistă” condusă de partidul *Liga națională revoluționară*, în fruntea căruia se găsea „luptătorul revoluționar-democrat Sun Ji-xian. În 1911 mișcarea s-a transformat într-o revoluție burghezo-democratică care a cuprins întreaga

⁸⁴ Dumitru Almaș, Ion Nicoară, Alexandru Vianu, *Manual de istorie universală modernă și contemporană*, pentru clasa a VII-a, București, EDP, 1981.

⁸⁵ *Ibidem*, p.114.

China. Împăratul a fost răsturnat, China devenind republică. Puterea a ajuns în mâinile burgheziei în alianță cu „moșierimea”, ambele clase colaborând „în continuare, cu imperialiștii străini”⁸⁶.

Un al treilea subcapitol referitor la China se concentrează asupra „formării și dezvoltării statelor socialiste”. Se accentuează rolul jucat de Armata Roșie, care, împreună cu „masele largi ale poporului chinez” și cu „puternicele mișcări de partizani” au „continuat lupta revoluționară împotriva guvernului reacționar al lui Cian Kai-Și. Forțele armate guvernamentale instruite și echipate de imperialiștii americani au fost nimicite. Guvernul reacționar s-a retras în Taiwan. Victoria revoluției populare chineze, organizată și condusă de Partidul Comunist Chinez a fost încununată cu proclamarea, la 1 octombrie 1949 a Republicii Populare Chineze, (...) agricultura a fost cooperativizată, s-a trecut la adânci prefaceri revoluționare, la făurirea noii societăți socialiste”⁸⁷. În aceste fragmente se poate observa cu ușurință discursul istoriografic al epocii comuniste: cuvintele-cheie sunt „masele largi”, „lupta revoluționară”, „prefaceri revoluționare”, „făurirea noii societăți socialiste” – pentru cele având un mesaj pozitiv, și „guvernul reacționar”, „imperialiștii americani”, referitoare la adversarii comuniștilor. Astfel elevii trebuiau să înțeleagă fără echivoc cine erau „cei buni” și cine erau „cei răi”, fără să își mai pună întrebări, fără să problematizeze în vreun fel chestiunea adusă în discuție. Elevul era doar un receptor și, nici pe departe, o ființă capabilă să judece, să înțeleagă, să își pună întrebări, să formuleze ipoteze sau să își susțină propriile opinii.

Istoria Evului Mediu, manual pentru clasa a VI-a, având ca autori pe Lucia Georgian, Vasilica Neagu, Constantin Nuțu și apărut în anul 1983⁸⁸ (am găsit și ediții mai vechi, din 1978) este un alt manual de istorie, care se adresa tot elevilor de gimnaziu. Are în cuprinsul său o singură temă care se referă la China în evul mediu, împărțită în trei subteme. Prima dintre ele tratează „Apariția relațiilor feudale; unificarea și consolidarea statului”. Sunt menționate aceleași informații cunoscute deja din celelalte manuale prezentate anterior: „iobagii împăratului”, divizarea statului, menținerea, în paralel cu apariția noilor relații feudale și a „unor rămășițe ale orânduirii sclavagiste”, reunificarea statului chinez sub conducerea dinastiei Tan în sec. al VII-lea,

⁸⁶ *Ibidem*, p. 115.

⁸⁷ *Ibidem*, pp.170-171

⁸⁸ Lucia Georgian, Vasilica Neagu, Constantin Nuțu, *Istoria Evului Mediu*, manual pentru clasa a VI-a, Buucurești, EDP, 1983.

informații despre viața economică⁸⁹. În cea de-a doua subtemă este prezentată „Marea răscoală a țăranilor chinezi”, percepută ca izbucnind din cauza exploatării la care erau supuși țăranii de către feudali. Este descrisă răscoala condusă de Huan-Ciao⁹⁰. Din nou se poate observa privilegierea unor subiecte din sfera socialului, care erau valorizate pozitiv de istoriografia epocii. A treia subtemă prezintă „Lupta împotriva jugului mongol”, modul cum aceasta s-a desfășurat și întemeierea dinastiei Min. Urmează descrierea realizărilor din timpul acestei dinastii, dar și faptul că a permis, în 1557, negustorilor portughezi să întemeieze portul Macao, în fața orașului Canton. Tema se încheie cu trei lecturi despre China în evul mediu, primul text tratând despre exploatarea țăranilor, al doilea este un fragment din descrierea meșteșugurilor dintr-un oraș din China, făcută de Marco Polo, iar al treilea text este scris de Nicolae Milescu Spătarul și se referă la mătăsuri și porțelanuri⁹¹. Informații succinte despre China mai sunt amintite și la tema referitoare la „Marile descoperiri geografice”, unde se scrie că „portughezii au ajuns în China în 1517(...) Ei s-au stabilit pe țărmuri unde au întemeiat așezări întărite numite *factorii*.” Făceau comerț dar și piraterie⁹². În opinia mea acest manual reia, mai pe scurt bineînțeles, căci se adresa unor școlari mai mici, de gimnaziu, informațiile prezente în alte manuale prezentate anterior. Este vorba despre manualul adresat elevilor de clasa a XI-a și tipărit în 1977, *Probleme fundamentale ale istoriei lumii antice și medievale*, având ca autori pe doi dintre autorii prezentului manual – Lucia Georgian și Vasilica Neagu- dar și despre cel redactat de Francisc Pall și Camil Mureșanu – *Istoria Evului Mediu*- editat în 1969 și destinat elevilor de clasa a X-a. Nici un element de noutate în abordarea propusă, nici în informația oferită, nici în maniera de prezentare.

Un ultim manual de istorie datând din anii '80 pe care l-am analizat este cel intitulat *Probleme fundamentale ale Istoriei Lumii Antice și Medievale*, destinat elevilor din clasa a XI-a și redactat de Ștefan Pascu, Andras Bodor și Victoriana Boșcăneanu⁹³, publicat în 1989 (cel consultat de mine), dar existând și ediții mai vechi (de ex, din 1985). Practic este o reluare a celui tipărit în 1977 – autori Ștefan Pascu, Andras Bodor, Lucia Georgian, Vasilica Neagu- despre care am scris mai sus, însă totul fiind prezentat mai succint. Unul dintre autorii noului manual –Victoriana Boșcăneanu- nu se regăsește

⁸⁹ *Ibidem*, pp. 50-51.

⁹⁰ *Ibidem*, p.51.

⁹¹ *Ibidem*, pp. 52-53.

⁹² *Ibidem*, p. 159.

⁹³ Ștefan Pascu, Andras Bodor, Victoriana Boșcăneanu, *Probleme fundamentale ale istoriei lumii antice și medievale*, clasa a XI-a, București, EDP, 1989.

printre autorii manualului din 1977, însă modificările nu sunt majore, practic adăugându-se o temă, cea finală, intitulată „Situția lumii la sfârșitul secolului al XVI-lea și în prima jumătate a secolului al XVII-lea”. Dacă analizăm conținutul manualului se poate observa o mai rapidă trecere în revistă a tuturor popoarelor lumii antice, deci și a chinezilor. De ex. dacă în vechiul manual, cel din 1977, cele două răscoale din China antică, cea a *Sprâncenelor roșii* și a *Turbanelor galbene* erau prezentate pe larg, cu amănunte, în noul manual, din 1989, cele două sunt menționate succint într-un paragraf: „Ca și alte țări ale Orientului, China a fost zguduită de numeroase mișcări populare și răscoale, dintre care cele mai importante au fost răscoala *Sprâncenelor roșii* (18-25 e.n.) și cea a *Turbanelor galbene* (184-200 e.n.). La aceste răscoale au participat țăranii ruinați, meșteșugarii și sclavii, care, deși au obținut unele succese, nu au reușit să mențină puterea”⁹⁴. Aceeași observație este valabilă și pentru apariția primelor state în China, remarcându-se și o nouă transcriere a numelor chinezești: de ex. *Șan* devine *Shang*, *Ceu* devine *Zhou*, *Țin-Si-Huangdi* devine *Qin-Shi-Huang-Di*⁹⁵. Toate informațiile devin mult mai lapidar menționate în comparație cu manualul pe baza căruia fost redactat acesta. O posibilă explicație poate fi cea a reducerii numărului de ore în care se studia la școală istoria universală și –ca urmare– și nevoia reducerii volumului de informații din manual.

După căderea regimului comunist din România în decembrie 1989 reforma sistemului educațional a devenit o necesitate în primii ani. Acești ani au reprezentat o perioadă axată asupra ideii de dezideologizare, eliminării orientării ideologice marxiste a programelor și a manualelor școlare, a problemelor politice și subiectelor îndoctrinante din școală⁹⁶. Științele umaniste au fost cele mai vizate, „iar predarea istoriei a reprezentat o problemă spinosă, tocmai datorită capacității sale în construirea identității și conștiinței naționale”⁹⁷. Prin urmare, ca o primă etapă a procesului de restructurare a manualelor școlare, s-a hotărât ca, până la elaborarea de noi manuale, să fie cosmetizate cele vechi. Acest fapt a însemnat retipărirea manualelor utilizate

⁹⁴ *Ibidem*, p. 25.

⁹⁵ *Ibidem*, p. 30.

⁹⁶ Simona Velea, Petre Botnariuc, *Education Reform in Romania during the last 12 years. Working Paper for the Summer University, CEU, Hungary, Education Policy Course*, July 1-12, 2002, p. 8, apud Călin Felezeu, Adriana Cupcea, *O perspectivă comparativă a imaginii otomanului în manualele de istorie din România și Bosnia-Herțegovina în perioada post-comunistă*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2013, p. 27.

⁹⁷ Speranța Dumitru Nalin, „History Teaching in Romania”, în *Diogenes*, nr. 194, vol. 49/2, 2002, p.40, apud Călin Felezeu, Adriana Cupcea, *op.cit.*

înainte de căderea regimului comunist, dar cu eliminarea capitolelor și elementelor profund impregnate de ideologia comunistă⁹⁸.

Un manual de istorie, aparținând perioadei imediat postdecembriste, pe care l-am analizat este cel redactat de Eliza Bichman, Lucia Georgian, Vasilica Neagu și Constantin Nuțu, *Manual de Istorie universală antică și medievală*, apărut în 1991 și care se adresa elevilor din clasa a V-a⁹⁹. De fapt, la o analiză mai atentă cele scrise mai sus se confirmă. Este de fapt vorba despre o reeditare a unor manuale aflate în uz înainte de 1989. Astfel manualul de *Istorie antică*, pentru elevii clasei a V-a, scris de Eliza Bichman și de Lucia Georgian, a apărut pentru prima dată în 1968, având o mulțime de ediții ulterioare, în 1974, 1975, 1977, 1979, 1980, 1988, 1989 și manualul de *Istoria Evului Mediu*, ai cărui autori sunt Lucia Georgian, Vasilica Neagu și Constantin Nuțu și tipărit în ediții succesive în 1970, 1974, 1978, 1983, 1985, 1987, 1988. Din acest motiv am considerat oportun de a analiza ce și cum se scria în 1991 într-un manual care se baza pe alte două manuale mai vechi.

Tema intitulată „China Antică” cuprinde trei subteme. Prima prezintă nașterea primului stat chinez, în sec. XVII î.e.n., pe valea Fluviului Galben. Treptat a ajuns imperiu, însă nu unul trainic, ci unul care se dezmembra deseori ca urmare a luptelor interne și a atacurilor triburilor nomade. Era condus de un împărat, considerat „fiul cerului”, care avea puteri nelimitate, avea o armată puternică, funcționari numeroși, iar cele mai importante dinastii au fost *Ciu* și *Han* (sec. III î.e.n. – sec. III e.n.). Tot aici apare o imagine cu Marele Zid Chinezesc, una cu vase chinezești și o hartă cu China Antică¹⁰⁰. A doua subtemă se concentrează asupra „Modului de viață în China Antică”. Este prezentată în contrast viața opulentă a aristocrației chineze, trăiau în palate, aveau mobilă luxoasă, parcuri cu păsări și animale rare, haine scumpe brodate cu fir de aur, se plimbau în calești și dădeau ospete, cu cea a țăranilor și a meșteșugarilor care aveau condiții grele de viață, sufereau de foamete, oboseală, ajungeau chiar sclavi¹⁰¹. A treia subtemă vorbește elevilor despre „Marile războaie: războala *Sprâncenelor roșii* și a *Turbanelor galbene*”. Ambele sunt descrise pe scurt, explicându-se cum au avut unele succes, dar, în cele din urmă au fost înfrânte. Au urmat însă lupte interne care au condus la fărâmițarea statului chinez, care a fost cucerit de nomazi¹⁰². Referiri la China

⁹⁸ *Ibidem*, p. 28 și Mirela Luminița Murgescu, *op.cit.*, pp. 12-13.

⁹⁹ Eliza Bichman, Lucia Georgian, Vasilica Neagu, Constantin Nuțu, *Manual de istorie universală antică și medievală*, pentru clasa a V-a, București, EDP, 1991.

¹⁰⁰ *Ibidem*, pp. 35-37.

¹⁰¹ *Ibidem*, p. 36.

¹⁰² *Ibidem*, p.37.

și la civilizația sa mai sunt făcute în cadrul temei „Cultura Orientului antic”, în care se spune că „chinezii au născocit tiparul și hârtia”, oamenii de știință din China au prevăzut apariția eclipselor și cometelor, au proiectat asanări, îndiguiuri, au scris tratate de agronomie, au inventat acul magnetic, un explozibil utilizat la focurile de artificii (numit „florile de foc”), hârtia, tiparul. Au fost scrise însemnări istorice, legende, s-au înființat primele școli pe lângă temple. Sunt descris pagodele, „decorate cu picturi, basoreliefuri, încrustații în lemn, sedef, jad”, s-au construit Marele Canal și Marele Zid Chinezesc¹⁰³. Sunt destul de multe informații, dar nici pe departe așa cum erau în manualele din anii '70, când abundau. Limbajul nu mai este cel impregnat de ideologia comunistă, prezent în toate manualele din epoca ante 1989. Dispar toate acele expresii care îmbâcseau limbajul folosit în manuale –dar și în orice altă activitate oficială- în timpul regimului comunist. Consider că aceasta este principala diferență sesizabilă între un manual tipărit în 1991 și unul din perioada regimului comunist.

Manualul de Istorie universală modernă și contemporană, pentru elevii clasei a X-a, redactat de Camil Mureșan, Vasile Vesa, Vasile Cristian și Eugen Vârgolici, și editat în 1991¹⁰⁴ este tot un manual utilizat înainte de 1989, însă revizuit. Predecesorul său se numea *Probleme fundamentale ale istoriei lumii moderne și contemporane*, era apărut în 1978 (având ediții ulterioare până în 1989), îi avea ca autori pe Camil Mureșan, și se adresa elevilor din clasa a XII-a, căci atunci istoria universală se studia în clasele a XI-a și a XII-a. Capitolele care se referă la China, chiar dacă în contextul mai larg al unor continente, sunt „Principalele caracteristici ale dezvoltării popoarelor din Asia, Africa și America Latină”, „Crearea focarelor de război în Extremul Orient și Europa” și „Războiul Rece și crizele politice și militare”. În cadrul primei teme autorul susține faptul că „Pătrunderea capitalismului occidental îmbracă în China forme aparte. În aparență statul chinez își păstrează independența, dar în realitate puterile străine îl transformă într-o semicolonie. Teritoriul său a fost împărțit în sfere de influență, iar economia sa subordonată intereselor Marilor Puteri”¹⁰⁵. Textul continuă cu revoluția din China din 1911-1913 când „populația, în frunte cu burghezia națională și sub conducerea marelui patriot, doctorul Sun Ji-xian (1866-1925) au dezlănțuit în anii 1911-1913 o revoluție reușind să răstoarne regimul imperial și să proclame republica”.

¹⁰³ *Ibidem*, pp. 38-44.

¹⁰⁴ Camil Mureșanu, Vasile Vesa, Vasile Cristian, Eugen Vârgolici, *Istoria universală modernă și contemporană*, manual pentru clasa a X-a, București, EDP, 1991.

¹⁰⁵ *Ibidem*, p.59.

Autorii consideră aceasta ca fiind „o cucerire de mare însemnătate a popoului chinez, care a permis reforme politice moderne”¹⁰⁶. În plus textul este ilustrat cu o fotografie cu Sun Ji-xian (1866-1925), ideologul și conducătorul revoluției burghezo-democratice din China (1911-1913). O prezentare echilibrată, mai degrabă un ton neutru, care remarca realizările, fără triumfalisme inutile.

În cel de-al doilea capitol în care se scrie despre China este menționată agresiunea japoneză asupra Chinei în Manciuria, în 1931. Se amintește că Societatea Națiunilor a încercat să intervină, dar fără nicio eficacitate, datorită indeciziei Marilor Puteri: „Ca urmare, Manciuria a fost ocupată, Japonia creând aici un stat marionetă, Manchuko, separat de China. Societatea Națiunilor nu va recunoaște acest stat, ceea ce va determina Japonia să se retragă din ea, în martie 1933. Se crea astfel un focar de război periculos în Extremul Orient”¹⁰⁷. Discursul istoriografic este –încă o dată- unul echilibrat, corect și clar explicat.

Capitolul „Războiul Rece și crizele politice și militare” amintește doar, într-o frază „victoria forțelor comuniste în 1949 în China, sub conducerea lui Mao Zedong și retragerea forțelor naționaliste în Taiwan (Formosa) au dus la extinderea războiului rece în lume”¹⁰⁸. Doar o notiță, nimic mai mult. Este de notat diferența în privința cantității față de modul cum era tratată aceeași problemă în manualul de clasa a VII-a, scris de Dumitru Almaș, Ion Nicoară și Alexandru Vianu și editat în 1981. Acolo erau alocat mult mai mult spațiu prezentării nașterii Republicii Populare Chineze, iar tonul utilizat de autori era unul triumfalist, abuzând de folosirea unor cuvinte care să convingă fără nici un dubiu tinerii cititori ai manualului. Fără nicio îndoială, schimbarea de regim politic din 1989 a făcut ca acest ton să nu mai fie utilizat și în acest manual.

O serie de concluzii se impun după analiza aplicată pe text în cele 11 manuale selectate. În opinia mea se disting, în mod evident, două tipuri de discurs istoriografic: cel post 1989 și cel ante 1989. Primul este cel identificat în ultimele două manuale avute în vedere, având drept caracteristici un ton echilibrat, termenii utilizați fiind neutri, dar și o descriere mult mai pe scurt a evenimentelor și proceselor istorice. Cel de-al doilea discurs se găsește în celelalte nouă manuale prezentate și este un discurs care derivă din ideologia marxist-leninistă, în care masele făceau istoria, care trebuia, inexo-

¹⁰⁶ *Ibidem*, p.60.

¹⁰⁷ *Ibidem*, p. 100.

¹⁰⁸ *Ibidem*, p. 131.

rabil, să ducă la faza ei cea mai avansată, regimul comunist. În consecință, toate faptele erau prezentate în așa manieră încât să se potrivească în acest mod de a expune istoria. Erau privilegiate războaiele, viața grea a maselor populare, corupția și dorința de dominație a claselor privilegiate (împăratul, aristocrația, feudalii) și colaborarea acestora cu străinii cu scopul de a înăbuși orice revoltă a celor subjugăți. În plus se remarcă, în special la manualele din anii '70, o abundență de date și informații despre diverse evenimente și procese istorice. Elevilor le erau prezentate o multitudine de aspecte referitoare la politică, stat, războaie, cultură, mod de viață, care, toate, conturează o epocă. În privința epocilor istorice din care sunt prezentate aspecte din istoria Chinei, se observă o mai mare apetență a autorilor pentru momente din istoria antică și medievală a Chinei, decât din cea modernă. O posibilă explicație ar putea fi că epocile antică și medievală erau mai îndepărtate în timp și deci, mai ușor de prezentat fără a aduce atingere ideologiei oficiale, pe când epocile modernă și contemporană, fiind mult mai apropiate temporal de epoca redactării manualelor, comportau și o serie de alegeri tematice care să fie în consonanță cu ideologia epocii. Astfel, orice realizări ar fi avut regimurile anterioare nu era de dorit de a le valoriza pozitiv în ochii elevilor, ci se alegeau pentru a fi prezentate în special momentele de cumpănă, încărcate de o valorizare negativă: răscoala taipinilor, cea a boxerilor, revoluția din 1911-1913 sau ocuparea Manciuriei de către japonezi. În cazul Istoriei României prezentate în manualele din epoca regimului comunist situația era similară, realizările și dezvoltarea României din perioada sa regală (1866-1947) erau ocolite pe de-a-ntregul, singurele evenimente prezentate erau cele negative: pierderile teritoriale din vara anului 1940 sau personalitatea regelui Carol al II-lea. Pentru a ilustra aserțiunea exprimată mai sus aș putea menționa lipsa totală de informații referitoare la realizările din timpul dinastiei Qing, în special din timpul domniilor împăraților Kangxi (1662-1722) și Qianlong (1735-1796), așa-numiții „despoți luminați” ai Chinei. Ambii au fost atât războinici cuceritori, administratori pricepuți, protectori ai religiei și ai culturii, iar stilul lor de conducere „a îmbinat, în mod original, autoritarismul cel mai ferm cu paternalismul de inspirație confucianistă”.¹⁰⁹

Istoria era văzută ca un vehicul prin care elevii trebuiau formați în sensul noii doctrine susținute de regimul comunist. Propaganda prin istorie era considerată potrivită și eficientă, căci mințile tinere preluau nu doar informații, ci și atitudini, moduri de a percepe realitatea, din discursul istoriografic oficial.

¹⁰⁹ Sorin Mitu, *Istoria Asiei moderne*, București, ed. Corint, 2003, pp.121-124. Vezi și Gordon Kerr, *O scurtă istorie a Chinei*, București, ed. Nomina, 2015, pp.121-130 pentru epoca Qing

Aceasta era adevărata miză a predării istoriei în școli: una de a remodela societatea și, mai mult, de a rescrie trecutul, cu scopul de a sluji obiectivelor prezentului. De aceea am considerat interesant demersul pe care l-am făcut în aceste pagini.

Georgiana Burcă

China, o abordare personală

Intrată în mentalul tuturor pentru cultura și civilizația milenară, China se poate mândri astăzi că este o putere economică de rang planetar. Din istoria multimilenară a Chinei, occidentalii rețin câteva lucruri: numele lui Confucius, praful de pușcă și busola, Marele Zid, pantofii mici ai chinezoaicelor; poate și jefuirea Palatului de Vară. Iar din epoca contemporană, este reținut Mao, lungul marș, Revoluția Culturală și cărticica roșie.

Totuși, China reprezintă o țară întinsă și populată ca un continent, o putere economică și militară în ascensiune, o societate în plină transformare. Intrată în mentalul colectiv pentru cultura și civilizația milenară, China se poate mândri astăzi că este și o putere economică și militară de rang planetar. Nu degeaba unii analiști din domeniul relațiilor internaționale prognozează secolul XXI ca fiind secolul chinezesc. Cu o economie care se dezvoltă în ritm galopant, cu o populație care a depășit deja pragul de 1,4 miliarde de cetățeni și cu ambiția de a construi o stație spațială permanentă până în anul 2020, putem afirma astăzi cu certitudine că China este cu adevărat o putere globală! Chinezii par să aibă o raportare la timp diferită față de europeni. Timpul lung prevalează, chinezii gândesc în perioade generoase de timp. China duce o politică pe termen lung.

Cultura Chineză

În 1999 și 2000, ultimii ani ai secolului al XX-lea, cultura chineză a cucerit Franța și Statele Unite prin organizarea unor manifestări de prestigiu. La Paris, oraș cu o bogată tradiție culturală a fost organizată în anul 1999 "Săptămâna Culturii Chineze", iar în anul 2000 în Statele Unite, s-a organizat manifestarea care a purtat titlul "Călătoria culturii chineze în Statele Unite". Războinicii și caii lor de teracotă, datând de 2000 de ani, obiecte din timpul dinastiei Tang, de acum 1300 de ani, precum și prezentarea unor aspecte ale

vieții de zi cu zi din China zilelor noastre, au constituit pentru occidentali un prilej binevenit pentru cunoașterea culturii chineze. Organizarea acestor două manifestări a îmbrăcat o semnificație aparte. Influența culturii tradiționale asupra societății moderne, înțelegerea reciprocă dintre cultura chineză și cea occidentală, precum și întrepătrunderea culturii populare cu cea cultă, ambele reprezentând aceeași civilizație umană, sunt elemente deloc de neglijat, care permit dezvoltarea culturii, fapt care corespunde politicii neabătute a guvernului chinez în domeniul culturii în noul secol și reflectă în chip firesc relațiile și tendințele pe care le manifestă cultura umanității.

Slujirea poporului chinez, satisfacerea nevoilor sale culturale tot mai mari și asigurarea accesului deplin la cultură a tuturor cetățenilor țării constituie tot atâtea obiective ale politicii culturale promovate de China pentru noul secol. Începând cu anul 1978, în contextul marilor schimbări sociale impuse de politica de reformă și de deschidere a Chinei către exterior și de transformările din sistemul economic, guvernul chinez a inițiat o serie de măsuri concrete și politici menite să ducă la dezvoltarea culturii și la înflorirea artei și literaturii.

Cultura chineza aparține patrimoniului cultural al umanității. Pe de o parte ea va continua să fie hrana spirituală a poporului chinez, iar pe de alta parte ea se va deschide spre exterior pentru a putea contribui la viitorul omenirii.

Principiul călăuzitor al culturii chineze în etapa actuală este integrarea în marea comunitate internațională prin promovarea unei politici de deschidere sporită și prin creșterea schimburilor culturale cu străinătatea. Pentru oameni, cultura constituie neîndoielnic miezul comunicării și înțelegerii dintre ei. În secolul XXI rolul culturii în relațiile interumane devine din ce în ce mai important., nevoia de a extinde schimburile culturale și cooperarea între popoare devine tot mai urgentă. Progresul culturii chineze nu poate fi disociat de tezaurul comun al culturii umane. Deschiderea spre exterior nu constituie numai principiul fundamental al politicii de edificare economică a Chinei, ci unul din principiile călăuzitoare pentru edificarea culturii chineze contemporane. Aplicând această politică, civilizația chineză contemporană își deschide porțile spre lumea din afară, spre viitor.

În prezent, China are acorduri culturale cu 123 de țări, a semnat 430 de înțelegeri pentru schimburi culturale, realizează schimburi culturale de diferite tipuri cu peste 160 de țări și regiuni și întreține legături și relații cu mii de organizații culturale străine și internaționale. Schimburile culturale dintre China și alte țări se desfășoară în domeniul literaturii, artelor, patrimoniului, cărților, muzeelor, presei, publicațiilor, radio-difuziunii, cinematografului, sportului, educației, științei și tehnologiei, sănătății, turismului, religiei etc.

Toate acestea demonstrează că deschiderea către exterior este tot mai mare, că schimburile culturale sunt tot mai intense, iar cultura chineză în ansamblu este în continuu progres.

China, miracol sau miraj

China a depășit stadiul de țară în curs de dezvoltare, devenind o importantă putere economică mondială și în același timp a parcurs un proces de tranziție de la economie comunistă către una de piață. Adevăratul miracol chinez este cel al reducerii sărăciei. China poate fi privită ca un miracol, deoarece în mai puțini de 30 de ani s-a dezvoltat de la comunism la o putere economică de invidiat pe plan mondial. Totodată nu trebuie neglijat nici faptul că în China trăiesc cei mai mulți oameni ceea ce ne duce cu gândul la multă muncă și noutate creată de către aceștia. Resursele umane fiind practic inepuizabile în China, este nevoie doar de perfecționarea acestora pentru a atinge cote fabuloase de dezvoltare economică.

Made in China

Chiar dacă au fost prezente dintotdeauna la noi, produsele chinezești au explodat pe piața românească în ultimii 10 ani. Practic, în acest moment ne îmbrăcăm, ne mobilăm și ne utilăm casa de la chinezi, vorbim la telefoane sau vedem filme pe televizoare chinezești și chiar mâncăm alimente „made in China”.

În anii 70 ai secolului trecut când a început să se aplice în China politica de reformă și deschidere, comerțul exterior al Chinei a înregistrat o dezvoltare impunătoare. În prezent, China se află pe locul 3 în lume în ceea ce privește volumul anual al comerțului exterior. Totuși, produsele cu mărci proprii ocupau doar 10% din produsele chinezești exportate. Această situație în exporturile chineze se caracteriza prin consumul de resurse proprii și cu riscul apariției unor fricțiuni și bariere comerciale. Pentru schimbarea acestei situații, guvernul chinez încurajează crearea mărcilor proprii. China este țara care a reușit să înregistreze, de aproximativ 15 ani, cea mai spectaculoasă creștere economică din lume. Beneficiind de investiții străine, care din 2005, le-au depășit pe cele din SUA, având un comerț extern bazat în cea mai mare parte pe sisteme de producție în lohn și forța de muncă ieftină, economia chineză a devenit locul spre care se îndreaptă atenția forurilor de decizie din marile corporații. Tot mai multe branduri de renume internațional sunt realizate în China, dată fiind și enorma piață de desfacere pe care o oferă această țară.

Orizont 2050 – China pe primul loc în Economia Mondială?

Astăzi, toți ochii sunt îndreptați asupra Chinei, pe cale să devină o super-putere economică globală în a II-a jumătate a acestui secol, dacă lucrurile vor evolua în continuare pe traiectoria actuală. La orizontul anului 2050, conform unui raport al Goldman Sachs așează China pe primul loc în economia mondială urmată de SUA, India, Japonia, Brazilia și Rusia. Dominic Wilson, unul dintre autorii raportului menționat, consideră că în momentul respectiv atât puterea economică cât și cea financiară vor fi pierdute pentru actualele mari puteri. Doar SUA se vor regăsi, prinse între China și India.

„Revoluția” din economia chineză a fost și este un fenomen uimitor. În 1980 erau un miliard de chinezi cu 450 dolari/locuitor în medie, dar azi, deși numărul lor a crescut cu 300 milioane, veniturile sunt mai mult decât duble. În spatele acestor realizări stă și cel mai mare „boom” investițional înregistrat vreodată în istorie - peste 50 miliarde dolari intră în economia chineză anual, fiind greu de găsit vreo companie transnațională care să nu se fi implantat și în China.

În loc de concluzii

China deține un teritoriu imens (9.595.960 km² – locul 4 pe Glob) și o populație numeroasă (1.268 miliarde) și reprezintă totodată un exemplu de creștere economică deosebit. Referindu-ne la baza socială a Chinei, nu putem să nu ne oprim asupra factorului demografic, un factor ridicat la stadiul de „gigant”. În momentul de față peste 1/5 din populația Globului trăiește în Chiria, populația aflată în teritoriul chinez însumând populația Europei, a fostei Uniuni Sovietice, a Japoniei și a Statelor Unite ale Americii la un loc. Prin inițierea politicii de deschidere către exterior din 1979, China a obținut o creștere economică neîntreruptă, ce a avut ca rezultat direct o creștere cu mai mult de 4 ori a producției industriale în ultimii 10 ani ai secolului XX. Economia este capabilă să susțină acest ritm de creștere rapid datorat investițiilor în fonduri fixe și a fluxului uriaș de investiții străine directe.

După părerea mea, impactul Chinei în economia mondială este multi-dimensional și de o importanță covârșitoare. Îndată ce vom realiza cu toții importanța covârșitoare a unei relaționări strânse cu China, vom înțelege necesitatea avansării imediate a relațiilor româno-chineze la nivel de parteneriat strategic.

China – a Personal Approach

Entering into the mind of all for millennial culture and civilization, China can today boast that it is a world-class economic power. From China's multi-millennial history, Westerners retain a few things: Confucius' name, rifle dust and compass, Great Wall, small Chinese shoes; maybe the looting of the Summer Palace. And from the contemporary epoch, Mao is detained, along the march, the Cultural Revolution and the Red Circus.

However, China is a large and populated country as a continent, an ascending economic and military power, a society in the process of transformation. Entering into the collective mentality for millennial culture and civilization, China can today boast that it is also an economic and military power of planetary rank. Not in vain, some analysts in the field of international relations forecast the 21st century as the Chinese century. With an economy that grows in a galloping rhythm, with a population that has already exceeded the threshold of 1.4 billion citizens and the ambition to build a permanent space station by 2020, we can state today with certainty that China is really a global power!

The Chinese seem to have a different timing than Europeans. Long time prevails, the Chinese think in generous time. China has a long-term policy.

Chinese culture

In 1999 and 2000, in the last years of the twentieth century, Chinese culture has conquered France and the United States by organizing prestigious events. In Paris, a city with a rich culture tradition was organized in 1999 as the „Chinese Culture Week”, and in 2000 in the United States, the event was held, which was titled „The Trip of Chinese Culture to the United States”. The warriors and their terracotta horses, dating back to 2000 years, objects from the Tang Dynasty, 1300 years ago, as well as presenting aspects of daily life in China today, have been a welcome occasion for Westerners to know Chinese culture. The organization of these two manifestations has a special significance. The influence of traditional culture on modern society, the mutual understanding between Chinese and Western cultures and the interpenetration of folk culture with the cult, both representing the same human civilization, are elements of negligence that allow the development of culture, which corresponds to the ungodly policy of the Chinese government in the field of culture in the new century and naturally reflects the relationships and tendencies manifested by the culture of humanity.

Serving the Chinese people, meeting their growing cultural needs and ensuring full access to culture for all the citizens of the country are just as many of China's cultural policy objectives for the new century. Since 1978, in the context of the great social changes imposed by China's reform and opening policy towards the outside and the changes in the economic system, the Chinese government has initiated a series of concrete measures and policies aimed at developing culture and the flowering of art and literature.

Chinese culture belongs to the cultural patrimony of humanity. On the one hand it will continue to be the spiritual food of the Chinese people, and on the other hand it will open out to contribute to the future of mankind.

The guiding principle of Chinese culture at the present stage is to integrate into the vast international community by promoting an enhanced openness policy and increasing cultural exchanges with foreigners. For people, culture is undoubtedly the core of communication and understanding between them. In the 21st century, the role of culture in inter-human relations is becoming more and more important. The need to expand cultural exchanges and cooperation among peoples is becoming increasingly urgent. The progress of Chinese culture can not be dissociated from the common treasure of human culture. Opening up is not only the fundamental principle of China's economic development policy, but one of the guiding principles for building contemporary Chinese culture. Applying this policy, contemporary Chinese civilization opens its doors to the outside world, to the future.

Currently, China has cultural agreements with 123 countries, signed 430 agreements for cultural exchanges, has cultural exchanges of different types with over 160 countries and regions, and maintains ties and relationships with thousands of foreign and international cultural organizations. Cultural exchanges between China and other countries take place in the fields of literature, arts, heritage, books, museums, the press, publications, radio, cinema, sports, education, science and technology, health, tourism, religion, etc. All this demonstrates that openness to the outside is growing, that cultural exchanges are intensifying, and that Chinese culture as a whole is continually advancing.

China, miracle or mirage

China has overcome the developing country stage, becoming a major global economic power, and at the same time has gone through a process of transition from the Communist economy to a market one. The real Chinese miracle is that of poverty reduction. China can be seen as a miracle, because in less than 30 years it has developed from communism to an enviable eco-

conomic power in the world. At the same time, it should not be neglected that most people live in China, which leads us to a lot of work and novelty created by them. Human resources being virtually inexhaustible in China, it is only necessary to perfect them to achieve fabulous economic development.

Made in China

Even though they have always been present to us, Chinese products have exploded on the Romanian market in the last 10 years. Basically, at this moment we dress, we make furniture and we use our Chinese home, talk to phones or watch movies on Chinese TVs and even eat „made in China” food.

In the 70's of the last century, when China's reform and opening-up policy began to apply, China's foreign trade has seen a tremendous growth. Currently, China ranks 3rd in the world in terms of the annual volume of foreign trade. However, branded products accounted for only 10% of the exported Chinese products. This situation in Chinese exports was characterized by the consumption of own resources and the risk of commercial friction and barriers. To change this situation, the Chinese government encourages the creation of its own brands. China is the country that has managed to record, for about 15 years, the most spectacular economic growth in the world. With foreign investment, which since 2005 has outpaced those in the US with foreign trade mostly based on lohn production systems and cheap labor, the Chinese economy has become the spot for attention decision makers in major corporations. More and more international brands are being made in China, given the enormous market that this country offers.

Horizon 2050 - China First in the World Economy?

Today, all eyes are on China, becoming a global economic superpower in the second half of this century, if things continue to evolve on the current trajectory. At the horizon of 2050, according to a Goldman Sachs report, China places first in the world economy followed by the US, India, Japan, Brazil and Russia. Dominic Wilson, one of the authors of the report, believes that at that time both economic and financial power will be lost to the current great powers. Only the US will find itself trapped between China and India.

The „revolution” of the Chinese economy has been and is an amazing phenomenon. In 1980, there were a billion Chinese with \$ 450 / inhabitant on average, but today, although their number has risen by 300 million, revenue is more than double. Behind these achievements is the biggest investment boom ever recorded in history - over \$ 50 billion enters the Chinese economy.

Instead of Conclusions

China has a huge territory (9,595,960 km² - 4th place on the Globe) and a large population (1,268 billion), and is also an example of great economic growth. Referring to China's social base, we can not help stop the demographic factor, a factor in the „giant” stage. At present, over 1/5 of the world's population lives in the Chiara, the population in the Chinese territory Europe, the former Soviet Union, Japan, and the United States of America together. By initiating an open-door policy in 1979, China has achieved uninterrupted economic growth, which has resulted in an increase of more than 4 times the industrial output in the last 10 years of the 20th century. The economy is able to sustain this fast growth rate due to investments in fixed assets and the huge flow of foreign direct investment.

In my opinion, China's impact on the world economy is multidimensional and of overwhelming importance. As soon as we all realize the overwhelming importance of a close relationship with China, we will understand the need for immediate advancement of the Romanian-Chinese relations at the level of strategic partnership.

Doina Cheta,

Contribuții ale antichității chineze la dezvoltarea matematicii

Matematica chineză timpurie diferă substanțial de cea din alte țări ale lumii și astfel a cunoscut o dezvoltare independentă.

Cel mai vechi text matematic chinezesc este de Chou Pei Suan Ching care datează undeva între 1200 ÎC și 100 ÎC.

Este de remarcat faptul că matematicienii chinezi foloseau un sistem numeric zecimal utilizat deja cu câteva secole ÎC și cu mult înainte de dezvoltarea sistemului numeric indian. Cea mai veche lucrare de geometrie din China datează din anii 330 ÎC.

În anul 212 ÎC împăratul Qin Shi Huang (Shi Huang-Ti) a dat ordin ca toate cărțile neoficiale din Imperiul Qin să fie arse și, pentru că ordinul nu a fost respectat cu desăvârșire, avem ocazia să cunoaștem astăzi puțin din matematica chineză de dinaintea acestei perioade.

Din China secolului I DC s-a păstrat manuscrisul „Cele nouă capitole despre Arta Matematică” cea mai importantă lucrare de profil ce extindea studiile din lucrările arse. Părți ale sale apăruseră anterior sub alte titluri. Lucrarea cuprinde metode de calcul aritmetic, fracții, radicali, calculul volumelor. Lucrarea conține 246 de probleme inspirate din:

- Agricultură
- Afaceri
- Folosirea geometriei pentru realizarea arcurilor sau turnurilor pagodelor chinezești
- Inginerie
- Topografie
- Material referitor la triunghiurile dreptunghice
- Aproximări ale lui π (pi).

De asemenea, aceasta carte includea si:

- Folosirea Principiului lui Cavalieri (relativ la arie/volum), cu 1000 de ani înainte de momentul în care Cavalieri l-a enunțat. Acest principiu sta la baza calculului integral

- O demonstrație matematică a Teoremei lui Pitagora

- O formulă pentru metoda eliminării lui Gauss – metoda folosita in algebra liniara pentru a rezolva sisteme de ecuatii.

Unele din problemele abordate de matematicienii secolul I DC au fost studiate si de alti matematicieni ai secolului II sau III.

În secolul III DC, **Liu Hui**, care a trăit în perioada 220-280 în statul Cao Wei din China, a devenit cunoscut drept unul din cei mai remarcabili matematicieni ai Chinei antice. Liu Hui a editat și publicat în anul 263 soluțiile la problemele matematice prezentate în celebra carte chineză de matematică „Cele nouă capitole despre Arta Matematică” menționată mai devreme.

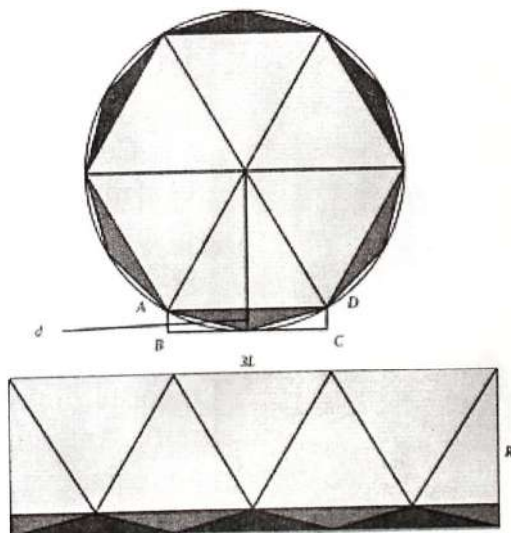

Liu Hui a fost probabil primul matematician care a descoperit, a înțeles și a folosit numere negative (cu siguranță înaintea matematicianului indian Brahmagupta).

Intre solutiile problemelor din „Cele noua capitole” prezentate de Liu Hui, a fost si găsirea volumul unui cilindru și intersecția a doi cilindri perpendiculari, lucrare care de altfel nu a fost terminată, folosind principiul lui Cavalieri.

Liu Hui a exprimat toate rezultatele matematice sub formă de fracții zecimale și a oferit un comentariu cu privire la o dovadă matematică a unei teoreme identice cu teorema lui Pitagora. El a dezvoltat de asemenea o metodă de aproximare, cunoscută azi sub numele de metoda lui Horner deoarece a fost redescoperită în 1819 de către W.G.Horner.

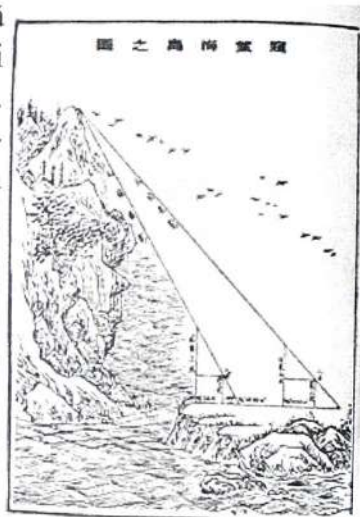
În domeniul geometriei, Liu Hui a fost unul dintre cei mai mari contribuabili la geometria in spatiu printr-o modalitate empirică (adica a observatiilor facute, nu a demonstratiilor de teoreme).

Liu Hui a prezentat de asemenea, într-o anexă separată numita „Manualul matematic al insulei marine”, diferite probleme legate de topografie. Acest manual conținea probleme practice de geometrie – un exemplu important fiind măsurarea înălțimii turnurilor pagodelor chinezești. Pentru a calcula de la distanță dimensiunile unor ziduri, turnuri, orașe, Liu Hui a folosit un sistem de bare foarte lungi pe care le aranja la un unghi de 900 de grade. Câteva exemple în care a folosit această metodă, sunt enumerate mai jos:

- măsurarea înălțimii unei insule măsurată de la nivelul mării;

- înălțimea unui copac pe un deal;
- dimensiunea unui zid de oraș de la o distanță mare;
- înălțimea unui turn pe o câmpie văzută de pe un deal;
- lățimea unei văi văzută de pe o stâncă;
- adâncimea unei piscine;
- lățimea unui râu așa cum se vede de pe un deal;
- mărimea unui oraș văzut de pe un munte.

Bazat pe măsurătorile făcute cu modalități proprii și foarte ingenioase, Liu Hui a oferit de asemenea comentarii cu privire la probleme care implică construirea canalelor și a digurilor fluviale oferind rezultate pentru cantitatea de materiale folosite, cantitatea de muncă necesară, timpul necesar construcției, etc. Se pare că în urma vizitei la Luoyang, unde a măsurat umbra soarelui, a mai făcut completări la cele nouă capitole ale lucrării sale.

Contribuția lui Liu Hui a fost remarcabilă și în domeniul numerelor. Matematicianul a fost fascinat de numărul irational π ale cărui număr de zecimale este infinit.

Algoritmul lui Liu Hui calculează riguros 5 zecimale exacte ale numărului irațional π (adică raportul dintre circumferința unui cerc și diametrul său). Anterior, în „Cele nouă capitole”, valoarea aproximativă a lui π era considerată 3. Plecând de la rezultatul lui Arhimede, Liu Hui a lucrat inițial cu

o aproximare cu trei cifre ale lui π anume $\pi \approx 3,14$. Ulterior însă, folosind poligoane de până la 3072 de laturi, a reușit să-l calculeze mai exact pe π obținând valoarea de 3,14159.

Mai târziu, undeva între anii 470 – 480, matematicienii **Tsu Chung-Chi** și **Tsu Keng**, tată și fiu, calculează valoarea lui π utilizând un cerc cu diametrul de 3 metri ajungând la o valoare egală cu 3,1415929203 (valoarea corectă este 3,1415926535).

În jurul anilor 480 alți doi matematicieni (tată și fiu) **Zu Chongzhi** (poza alăturată) și **Zu Gengzhi**, familiarizați cu lucrarea lui Liu Hui, obțin o precizie mai mare prin aplicarea algoritmului său rezultând în faimoasa inegalitate:

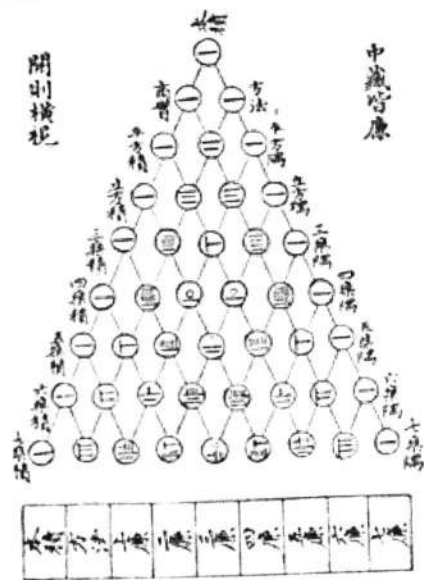
$$3,1415926 < \pi < 3,1415927 \text{ care aproximează numărul } \pi \text{ cu 7 zecimale.}$$

Această valoare a lui π a dispărut însă în istoria chineză pentru o perioadă lungă de timp până când matematicianul dinastiei Yuan, Zhao Yugin a lucrat la o variație a algoritmului lui Liu Hui în secolul 13.

Un alt nume de marcă al matematicii antice chineze este cel al lui **Yang Hui**, cca. 1238–1298, matematician care a trăit în timpul dinastiei Song.

Yang Hui a fost și el fascinat de numere. Jocuri și acum cunoscute – pătratut și cercul magic – par să-i aparțină.

圖方蔡七法古

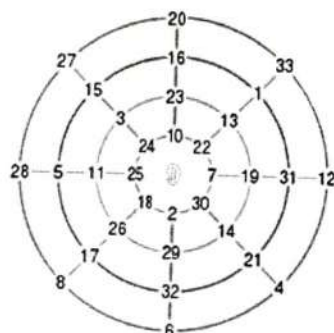
Mai mult decât atât, Yang Hui a studiat ceea ce avea să devină teorema binomială, contribuind cu simpla dar importanta vizualizare numită triunghiul lui Yang Hui. Acest triunghi este identic cu ceea ce noi cunoaștem sub numele de „Triunghiul lui Pascal”, care a fost descoperit de predecesorul lui Yang, **Jia Xian** în secolul 11.

Yang a fost, de asemenea, contemporan cu un alt matematician chinez celebru **Qin Jiushao**.

În jurul anului 1275, Yang avea două cărți matematice publicate, care erau cunoscute sub numele de Xugu Zhaiqi Suanfa și Suomo Tongbian Benmo, numit în mod sumar Yang Hui Suanfa. În cartea anterioară, Yang a scris despre aranjamentul numerelor

naturale în ceea ce se cunoaște și acum sub numele de cercuri sau pătrate magice. Yang Hui a aranjat numere naturale în cercuri, în așa fel încât suma numerelor de pe fiecare cerc și de pe fiecare diametru să fie identice, ca și în

figura alăturată. Unul dintre cercurile lui magice a fost construit folosind 33 de numere de la 1 la 33 aranjate pe 4 cercuri concentrice, cu cifra 9 așezată în centru.

Yang Hui a creat un joc similar utilizând în loc de cercuri, pătrate – așa numitele pătrate magice, detaliind în scrierile sale reguli depre construcția acestora. Ideea era ca sumele pe linii, coloane sau diagonale să fie constante.

2	7	6	→15	
9	5	1	→15	
4	3	8	→15	
↙15	↓15	↓15	↓15	↘15

Un matematician preocupat de rigoare, Yang Hui a criticat aspru lucrările anterioare ale lui Li Chunfeng și Liu Yi, care au utilizat metode fără a face referire la principiul teoretic.

Mai târziu, spre sfârșitul secolul al XIII-lea, a fost publicat un text remarcabil despre dezvoltarea algebrei chinezești: „Precious Mirror of the Four Elements” (Oglinda Prețioasă / de Jad a celor 4 Elemente). Această carte a fost scrisă de **Chu Shih – Chieh**, 1280-1303, dinastia Yuan, în care a prezentat soluții ale unor ecuații algebrice de ordin superior folosind o metodă similară metodei lui Horner. Este menționată și o diagramă a triunghiului lui Pascal, deși ambele apăruseră deja în lucrări înainte de 1100, cum de altfel au fost menționat și în această prezentare.

Matematicienii chinezi au adus contribuții semnificative de-a lungul timpului în toate domeniile matematicii, nu doar Algebra, Geometrie sau Teoria Numerelor.

Pasiunea pentru π însă a rămas constantă. În zilele noastre, folosind calculatoarele electronice, numărul zecimalelor numărului π a ajuns la ordinul zecilor de mii. Pentru unii oameni a devenit o obsesie memorarea unui număr record de cifre ale sale. Astfel, ultimul record înregistrat la memorarea cifrelor lui π este de 67.890 de cifre și considerăm că nu întâmplător este deținut de un student chinez de 24 ani (Lu Chao), căruia i-au luat 24 de ore și 4 minute să recite fără greșală până la a 67.890-a cifra zecimală a lui π .

Bibliografie:

1. <https://famous-mathematicians.com/liu-hui/>
2. <https://www.ams.org/notices/200207/comm-cullen.pdf>

3. <https://en.wikipedia.org/wiki/>

4. <https://liuhuimathmatician.wordpress.com/2014/04/03/liu-huis-pi-algorithm/>

5. <https://www.encyclopedia.com/science/dictionaries-thesauruses-pictures-and-press-releases/liu-hui>

Contributions of Chinese Antiquity to Development of Mathematics

Early Chinese mathematics differs substantially from that in other countries of the world and thus has experienced independent development.

The oldest Chinese mathematical text is Chou Pei Suan Ching dating somewhere between 1200 BC and 100 BC.

It is noteworthy that Chinese mathematicians used a decimal numerical system with several centuries BC and long before the development of the Indian numerical system. The oldest geometry work in China dates back to 330 BC.

In 212 BC Emperor Qin Shi Huang (Shi Huang-Ti) ordered that all the unofficial books in the Qin Empire be burned but, because the order was not fully respected, today we have the opportunity to know of the Chinese mathematics before this period.

From China's 1st century DC, the manuscript „The Nine Chapters on the Mathematical Art” was preserved, the most important work in the field that extended the studies of the burned works. Some parts had previously appeared under other titles. The paper encompasses arithmetic calculation methods, fractions, radicals, volume calculation. The paper contains 246 problems inspired by:

- Agriculture
- Business
- The use of geometry to create pagodas
- Engineering
- Topography
- Material related to rectangular triangles
- Approximations of π (pi).

This book also included:

- Cavalieri Principle (area / volume related), 1000 years before Cavalieri spoke. Today this principle is seen as an early step towards integral calculus.
- A mathematical demonstration of the Pythagorean Theorem
- Gaussian elimination - the method used in linear algebra to solve equation systems.

Some of the problems addressed by the first century mathematicians were also studied by other mathematicians of the 2nd or 3rd century.

In the 3rd century AD, **Liu Hui**, who lived between years 220-280 in the Cao Wei state of China, became known as one of the most remarkable mathematicians of ancient China. Liu Hui edited and published in the year 263 the solutions to mathematical problems presented in the famous Chinese mathematics book „The Nine Chapters on the Mathematical Art” mentioned earlier.

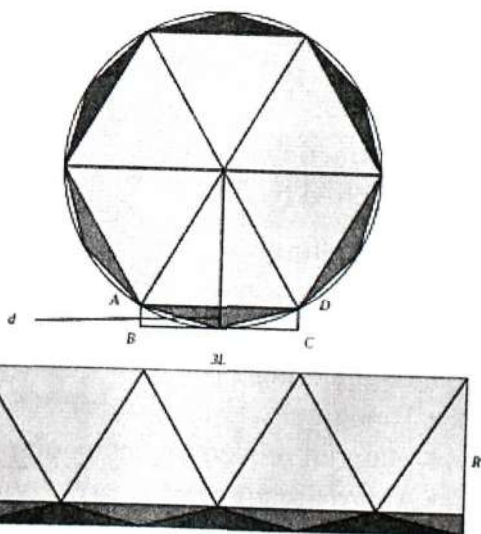

Liu Hui was probably the first mathematician to discover, understand, and use negative numbers (certainly before the Indian mathematician Brahmagupta).

Among the solutions to the problems of „The Nine Chapters” presented by Liu Hui, there was also the finding of the volume of a cylinder and the intersection of two perpendicular cylinders, a work that was not finished, using the Cavalieri principle.

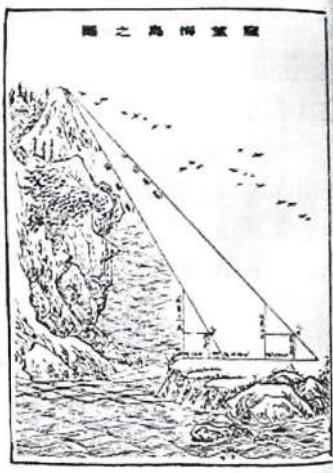
Liu Hui expressed all the mathematical results in decimal fractions and gave a comment on a mathematical proof of an identical theorem to Pitagora’s theorem. He has also developed an approximation method, known today as Horner’s method since it was rediscovered in 1819 by W. G. Horner.

In the field of geometry, Liu Hui was one of the largest contributors to empirical solid geometry, which is based on observations and not demonstration of theorems.

Liu Hui also presented various topography related issues in a separate appendix called the The Sea Island Mathematical Manual. This manual contained practical geometrical problems - an important example being the measurement of the tower height of the Chinese pagoda. To remotely calculate the dimensions of walls, towers, cities, Liu Hui used a system of long poles angled at 90 degrees. Some examples of using this method are listed below:

- the measurement of the height of an island opposed to its sea level and viewed from the sea;
- the height of a tree on a hill;
- the size of a city wall from a large distance;
- the height of a tower on a plain seen from a hill;
- the width of a valley seen from a rock;
- the depth of a swimming pool;
- the width of a river as seen from a hill;
- the size of a city seen from a mountain.

Based on the measurements made with its own ingenious ways, Liu Hui also provided comments on issues involving the construction of canals and river voids giving feedback on the amount of materials used, the amount of work required, the time required for construction, etc. Apparently, following the visit to Luoyang, where he measured the shadow of the sun, he added to the nine chapters of his work.

Liu Hui's contribution has also been remarkable in the field of numbers.

The mathematician was fascinated by the irrational number π whose number of decimals is infinite.

Liu Hui's algorithm calculates rigorously 5 exact decimal places of the irrational number π (ie, the ratio of the circumference of a circle to its diameter). Previously, in „The nine chapters”, the approximate value of π was considered 3. Starting from the result of Archimedes, Liu Hui worked initially with an approximation of three digits: $\pi \approx 3,14$. Later, using polygons of up to 3072 sides, he managed to calculate it more accurately, obtaining the value of 3,14159.

Somewhere between years 470 and 480, mathematicians **Tsu Chung-Chi** and **Tsu Keng**, father and son, calculated the value of π using a circle of 3 meters in diameter, reaching a value of 3,1415929203 (the correct value is 3,1415926535).

Around the year 480, two other mathematicians (father and son) **Zu Chongzhi** (pictured to the right) and **Zu Gengzhi**, familiar with Liu Hui's work, gained greater accuracy by applying its algorithm resulting in the famous inequality:

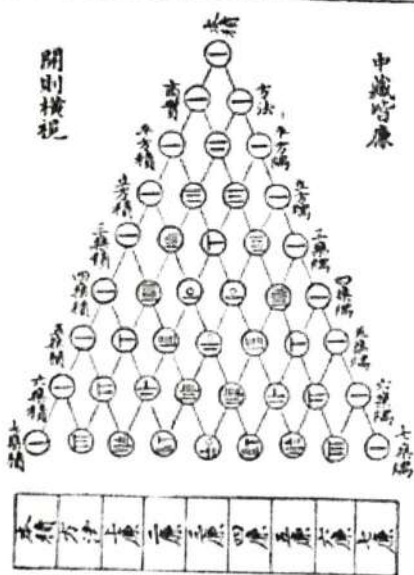
$3,1415926 < \pi < 3,1415927$ which approximates the π number by 7 decimal places.

This value of p disappeared in Chinese history for a long time until Yuan Dynasty mathematician Zhao Yugin worked on a variation of Liu Hui's algorithm in the 13th century.

Another important name of ancient Chinese mathematics is that of **Yang Hui**, 1238-1298, a mathematician who lived during the Song Dynasty.

Yang Hui was also fascinated by numbers. Games and the square and magic circle - seem to belong to him.

古法七乘方圖

Moreover, Yang Hui studied what would become the binomial theorem, contributing with the simple yet important visualization called the Yang Hui triangle. This triangle is identical to what we know as the „Pascal Triangle,“ which was discovered by Yang's predecessor Jia Xian in the 11th century.

Yang was also contemporary with another famous Chinese mathematician Qin Jiushao.

Around year 1275, Yang had two published mathematical books, known as Xugu Zhaiqi Suanfa and Suomo Tongbian Benmo, briefly named Yang Hui Suanfa. In the previous book, Yang wrote about the arrangement of natural numbers in what is known

now as magical circles or squares. Yang Hui had arranged natural numbers in circles so that the sum of numbers on each circle and on each diameter are identical, as in the figure below. One of his magical circles was built using 33 numbers from 1 to 33 arranged on 4 concentric circles, with 9 in the center.

Yang Hui created a similar game using squares instead of circles, - the so-called magic squares, detailing in his writings rules about their construction. The idea was that sums on lines, columns or diagonals would be constant.

A rigorous mathematician, Yang Hui had criticized the earlier works of Li Chunfeng and Liu Yi, who used methods

2	7	6	→	15
9	5	1	→	15
4	3	8	→	15
15	15	15	15	15

without reference to the theoretical principle.

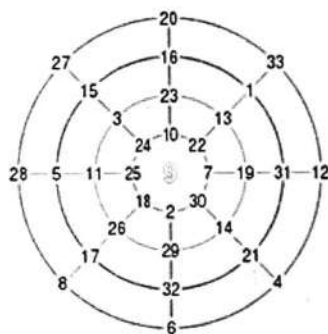
Later, towards the end of the 13th century, a remarkable text about the development of the Chinese algebra was published: „Precious Mirror of the Four Elements”. This book was written by Chu Shih-Chieh, 1280-1303, the Yuan dynasty, in which he presented solutions of higher order algebraic equations using a method similar to Horner’s method. A diagram of Pascal’s triangle was also mentioned, although both had already appeared in works before 1100, as they were also mentioned in this presentation.

Chinese mathematicians made significant contributions over time in all fields of mathematics, not just Algebra, Geometry or Number Theory. But the passion for π remained constant. Nowadays, using electronic computers, the number of decimals of the number π has reached the order of tens of thousands. For some people it has become an obsession to memorize a record number of its figures. The last record for memorizing the digits of π is 67,890. We consider that it is not accidental the fact that the record is held by a 24-year-old Chinese student (Lu Chao), who took 24 hours and 4 minutes to recite without mistake 67,890 decimals of π .

Chinese mathematicians made significant contributions over time in all fields of mathematics, not just Algebra, Geometry or Number Theory. But the passion for π remained constant. Nowadays, using electronic computers, the number of decimals of the number π has reached the order of tens of thousands. For some people it has become an obsession to memorize a record number of its figures. The last record for memorizing the digits of π is 67,890. We consider that it is not accidental the fact that the record is held by a 24-year-old Chinese student (Lu Chao), who took 24 hours and 4 minutes to recite without mistake 67,890 decimals of π .

Bibliography:

1. <https://famous-mathematicians.com/liu-hui/>
2. <https://www.ams.org/notices/200207/comm-cullen.pdf>
3. <https://en.wikipedia.org/wiki/>
4. <https://liuhuimathmatician.wordpress.com/2014/04/03/liu-huis-pi-algorithm/>
5. <https://www.encyclopedia.com/science/dictionaries-thesauruses-pictures-and-press-releases/liu-hui>

Alexandru Chiriță

Elemente tradiționale în cinematografia modernă chineză

China, un imperiu al culturii, provocarea supremă de a condensa în ochii posterității patru milenii de civilizație și spiritualitate într-un biet secol de expunere cinematografică. Ca întotdeauna, evidențele înșeală iar superficialitatea occidentală ignoră în mod involuntar varietatea, bogăția și profunzimea discursului cinematografic chinez. În realitate, orice încercare vestică de sistemizare a informației va fi una lapidară, subiectivă și evident incompletă. Epopeea națională chineză nu poate fi rezumată într-un efort jurnalistic, fi el și enciclopedic și totuși orice demers de această natură este în fond un act de iubire față de cea mai mare și complexă națiune din lume.

În era globală a vapoarelor cu aburi și a trenurilor emergente, Shanghai se impunea la sfârșitul secolului 19 drept capitala mondială culturală a noii ordini intelectuale.

La 11 August 1896, la nici un an după ce frații Lumiere uimeau mapamondul cu cea mai îndrăzneată invenție, cinematograful, grădina Xu Yuan din Shanghai devenea în premieră spațiul de atracție al celei de a șaptea arte. Istoric, vorbim despre cea de-a doua proiecție din lume după miracolul petrecut la Grand Cafe de Paris în Decembrie 1895.

Despre pionierat cinematografic chinez, propriu zis, discutăm însă începând din 1905, când studiourile foto Beijing Fengai și Tan Xinpei prezentau adaptarea pe celuloid a unei opere tradiționale chineze, „Bătălia de la Dingjunshan”, prima pagină din epopeea națională istorică a Chinei. Se întâmpla la doar trei ani după ce Georges Méliès electriza planeta cu a sa transcriere originală după Jules Verne „Voiajul în lună”.

Industria cinematografică a Chinei prinde aripi în 1913, atât comercial cât și intelectual, cineaștii chinezi fiind printre primii care în plină eră a filmului mut au transpus pe ecran opera lui William Shakespeare. Primul reper cultural

de asemenea factură, o punte de legătură spirituală între cele 2 spații culturale majore non-antagoniste este chiar ecranizarea piesei „Neguțatorul din Veneția” a bardului din Stratford-upon-Avon, un efort de substanță al autorilor chinezi. Concomitent, Shanghai-ul cosmopolit proiecta povestea sensibilă a „Damei cu camelii”, într-o adaptare originală proprie după Alexandre Dumas fiul. Este perioada în care întreprinzătorii chinezi încep să construiască marile studiouri, punând bazele infrastructurii industriei cinematografice naționale.

Un principiu confucianist proclamă moralitatea în Artă și exact aceasta este linia de distincție între cinematograful chinez și cel comercial occidental. Spectaculosul, epicul poate și trebuie să conțină valențe educative, calea directă și armonioasă de ridicare a nivelului cultural al poporului și indirect cartea de vizită emblematică a artei cinematografice chineze.

China a evitat și depășit progresiv, cu înțelepciune și delicatețe, toate capcanele din care a mușcat cinematograful european și cel nord-american, de la accesibilizarea trivială a limbajului filmic și până la mistificarea ori simplificarea istoriei.

Nu întâmplător Ministerul Culturii a jucat încă de la sfârșitul anilor '40 un rol crucial în menținerea unui standard înalt de calitate, respectabilitate și sobrietate a tuturor producțiilor cinematografice. Totul în paralel cu o politică inteligentă de distribuție a filmelor în mediul rural autohton, fără a neglija însă piețele externe de distribuție.

De la izvoare istorice solide, documentare, scenografie, costume și muzică epopeea națională chineză este dominată de autenticitate, coerență și continuitate.

Construcția este durabilă, deloc influențată de mode și cu un respect profund pentru tradiție în cele mai respectuoase forme estetice ale sale.

Sigur că atât suportul legislativ cât și finanțarea statală responsabilă, au creat fundamentul dezvoltării și evoluției armonioase a artei cinematografice, iar asta cu preponderență după 1946.

Ca un exemplu al efervescentei filmice de după război, statistic vorbim, în doar 17 ani, despre 603 opere de ficțiune și 8342 de documentare.

Mai aproape de vremurile noastre, o nouă eră de aur a cinematografului chinez începe în 1978 când reformele profunde și deschiderea președintelui Deng Xiaoping dau substanță noului val de cineaști. Este extrem de interesant de remarcat cum cinematograful chinez a reușit să se impună pe o piață concurențială puternică, fără a face compromisuri în ceea ce privește alterarea formelor estetice dar cultivând, în același timp, exact caracterul de atractivitate necesar pentru a face aceste producții marketabile la nivel mondial.

Măsura și realismul reglementează în anii '80 producția internă, bugetele individuale și finanțările producțiilor fiind în concordanță cu interesul intern, cel internațional și așteptările de piață ale filmelor. Tocmai acest echilibru a făcut ca pierderile financiare să fie minime, în situația în care industria de film reușește să deschidă drumul pentru pătrunderea într-o nișă importantă a pieței vestice, filmul de Artă.

O dramă istorică intimistă de substanță, bine scrisă, produsă la un cost rezonabil, era capabilă să cucerească intelectualitatea europeană, asigurând în același timp condiții de marketing excelente pe această piață. Cineaștii chinezi din generația tânără devin în deceniul 9 avangarda festivalului de film de la Cannes.

Artă, profunzime, universalitate și comerț, asta a demonstrat cineastul Ang Lee cu „Crouching Tiger, Hidden Dragon” în anul 2000, peliculă care a câștigat peste 40 de premii internaționale și a încasat 128 milioane de dolari doar în Statele Unite, devenind cel mai vizionat film străin în SUA din toate timpurile. Criticii de film consideră pelicula drept cea mai mare provocare prietenească pe care China a putut-o produce Hollywoodului, învingându-i pe americani cu propriile arme, într-un produs cinematografic care a adus la același numitor atât cinefilii exigenți cât și simplii iubitori de cinema de pe Noul Continent. Bazat pe o serie de nuvele Wuxia a scriitorului Wang Dulu, publicate în anii '30, „Crouching Tiger, Hidden Dragon”, a dat aripi gigantice cinematografului chinez modern, deschizând calea pentru blockbustere precum „Warlords”, „Red Cliff”, sau „Confucius”.

Sunt vremurile în care întreaga lume află cine este Jet Li, care se impune drept unul dintre cei mai populari actori de pe mapamond cu „Hero” (2002) a lui Yimou Zhang, nominalizat la Oscar pentru cel mai bun film străin și care și-a adjudecat nu mai puțin de 37 de premii internaționale. „Hero” deține de asemenea recordul de a fi primul film străin care a deschis direct de pe primul loc la box-office în America.

Cel mai scump film chinez din toate timpurile este și un exemplu de perfecțiune în ceea ce privește acuratețea și ambiția reconstituirii istorice. Peste 18.000 de figuranți au participat la realizarea sa, în timp ce regizorul Yimou Zhang a dispus ca 300 de cai să fie vopsiți în negru din rațiuni de estetică vizuală dar și de individualizare a forțelor armate ale imperiului Qin.

Regretatul critic american Roger Ebert scria la premieră : „Frumos și interesant, un omagiu definitoriu a artei războiului și eroismului în cea mai frumoasă tradiție chineză”.

Doar câțiva ani mai târziu, John Woo avea să uimească lumea cu un poem epic superb, „Red Cliff” (2008) bazat pe celebra bătălie de la sfârșitul di-

nastiei Han, varianta originală totalizând nu mai puțin de 288 de minute. În China filmul a doborât recordul în materie de spectatori, deținut anterior de „Titanic” a lui James Cameron.

Succesul aceluiași regizor american avea să fie eclipsat doi ani mai târziu, când o producție autohtonă de ținută, „Confucius” cu Chow Yun-fat, zdrobea „Avatar” pe filiera biletelor vândute în China.

Lansată la 2560 ani de la nașterea filosofului, pelicula este un triumf al principiului moralității personale și guvernamentale, al corectitudinii relațiilor sociale, justiției și sincerității.

Chiar și pentru specialiști este dificil de evaluat dimensiunile exacte ale staturii industriei cinematografice chineze, una strâns legată de rolul său covârșitor în economia mondială și deschiderea generoasă a culturii și civilizației spre întreg globul. E o realitate că în prezent, China redefinește dinamic întreaga față a cinematografului mondial.

Traditional Elements in Modern Chinese Cinema

China, an empire of culture, the supreme challenge of condensing in the eyes of posterity four millennia of civilization and spirituality in just a century of cinematic exposure. As always, evidence fails and Western superficiality ignores involuntarily the variety, richness and depth of Chinese cinema speech. In fact, any Western attempt to systemize information will be lapidary, subjective, and obviously incomplete. The Chinese national epic can not be summed up in a journalistic or encyclopedic effort, and yet any attempt of this kind is basically an act of love for the largest and most complex nation in the world.

In the global era of steam boats and emerging trains, Shanghai has imposed at the end of the 19th century as the cultural capital of the new intellectual order.

On August 11, 1896, no later than the Lumiere brothers stunned the world with the boldest invention, the cinema, Xu Yuan Garden in Shanghai became the premiere space of attraction of the seventh art. Historically, we are talking about the second projection in the world after the miracle spent at Grand Cafe de Paris in December 1895.

We are speaking about Chinese cinematic pioneering, starting with 1905, when Beijing Fengai and Tan Xinpei photographers presented the celluloid

adaptation of a traditional Chinese opera, „Dingjunshan Battle”, the front page of China’s historic national epic. It happened just three years after Georges Méliès electrified the planet with its original transcript of Jules Verne’s „A Trip to the Moon.”

China’s cinematographic industry wields wings in 1913, both commercially and intellectually, with Chinese filmmakers being among the first to adapt the works of William Shakespeare for the screen. The first cultural milestone of this fact, a spiritual bridge between the two non-antagonistic major cultural spaces, is the screening of the „Merchant of Venice” based on the Starford-upon-Avon bard’s play. At the same time, cosmopolitan Shanghai hosted the sensitive story of the „The Lady with the Camellias” in an original transcription after Alexandre Dumas son. This is the time when Chinese entrepreneurs are starting to build major studios, setting the foundation for the national cinema industry infrastructure.

A Confucian principle proclaims morality in Art, and that is exactly the line of distinction between Chinese cinema and Western commercial cinema. Spectacular, epic can and must contain educational valences, the direct and harmonious way of lifting the cultural level of the people and indirectly the flagship mark of China’s cinematographic art.

China avoided progressively, with wisdom and delicacy, all the pitfalls from which the European cinema and the North American cinema are guilty, from the trivial accessibility of film language to mystification or simplification of history.

Not by chance, The Ministry of Culture has played a crucial role since the end of the 1940s in maintaining a high standard of quality, respectability and sobriety in all cinematographic productions. Everything alongside an intelligent film distribution policy in the native country, without neglecting the foreign distribution markets.

From solid historical sources, documentation, scenography, costumes and music, the Chinese national epic is dominated by authenticity, coherence and continuity.

The construction is durable, not influenced by fashion and with deep respect for tradition in its most respectable aesthetic forms.

Of course, both the legislative support and the responsible state funding have created the foundation for the harmonious development and evolution of cinematographic art, and this was mainly the case after 1946.

As an example of post-war film effervescence, we are statistically talking about 603 fiction and 8342 documentaries in just 17 years.

Closer to our times, a new golden era of Chinese cinema begins in 1978 when the profound reforms and opening up of President Deng Xiaoping give substance to the new wave of filmmakers. It is extremely interesting to note how Chinese cinema has succeeded in imposing on a strong competitive market without compromising on the alteration of aesthetic forms, but at the same time cultivating the attractiveness necessary to make these productions marketable at world level.

The measure and realism governed in the 1980s internal production, individual budgets and production funding being in line with domestic, international and film market expectations. This very balance has made financial losses to a minimum, as the film industry manages to pave the way for penetration into an important niche of the Western market, the Art film.

An intimate, well-written, historical drama produced at a reasonable cost was capable of conquering European intelligence, while providing excellent marketing conditions on this market. Chinese filmmakers of the young generation become the avant-garde of the Cannes Film Festival in the 90s.

Art, depth, universality and commerce, this was demonstrated by Ang Lee's „Crouching Tiger, Hidden Dragon” in 2000, a film that has won over 40 international awards and has earned \$ 128 million in the United States, becoming the most watched foreign film in the US of all time. Film critics consider the film to be the greatest friendly challenge that China could produce to Hollywood, defeating Americans with their own weapons, in a cinematic product that brought to the same denominator both demanding cinema aficionados and simple movie-lovers from the New Continent. Based on a series of Wang Dulu's Wuxia novela, published in the 1930s, Crouching Tiger, Hidden Dragon, gave giant wings to modern Chinese cinema, opening the way for blockbusters such as „Warlords”, „Red Cliff” or „Confucius”.

These were times when the whole world found out who Jet Li was, as he established himself as one of the most popular actors in the world, with Yimou Zhang, the „Hero” (2002), Oscar-nominated for the best foreign film, who won no less than 37 international awards. „Hero” also holds the record of being the first foreign film to open directly from first place to box office in America.

The most expensive Chinese movie of all times is also an example of perfection in the accuracy and ambition of historical reconstruction. More than 18,000 extras participated in the making, while director Yimou Zhang ordered that 300 horses be painted in black for visual aesthetics, but also to individualize the Qin empire's armed forces.

The late American critic Roger Ebert wrote at the premiere: „Beautiful and interesting, a defining tribute to the art of war and heroism in the finest Chinese tradition.”

Just a few years later, John Woo would amaze the world with a superb epic poem, „Red Cliff” (2008) based on the famous battle from the end of the Han dynasty, the original version amounting to not less than 288 minutes. In China, the movie broke down the audience record, formerly owned by James Cameron’s „Titanic.”

The success of the same American director would be eclipsed two years later, when the native production of „Confucius” with Chow Yun-fat crushed „Avatar” on the ticket line sold to China.

Launched 2560 years after the birth of the philosopher, the film is a triumph of the principle of personal and governmental morality, of the fairness of social relations, justice and sincerity.

Even for professionals, it is difficult to assess the exact size of the Chinese cinema industry’s stature, closely linked to its overwhelming role in the global economy and the generous opening of culture and civilization to the entire globe. It is a fact that China is currently redefining the whole face of the world cinema.

Karina Covaci

Hainan, noul paradis chinez. Insula tropicală, care s-a înfrățit cu Aradul!

O insulă tropicală mărginită de palmieri din China este locul în care guvernul comunist de la Beijing își testează cele mai liberale idei. Președintele Xi Jinping intenționează să transforme provincia Hainan, cunoscută și ca „Hawaii din China” sau „Hawaii de Est” pentru plajele sale frumoase, în cea mai deschisă economie a țării. Această insulă tropicală este înfrățită cu județul Arad, cu care a stabilit de 21 de ani relații de colaborare. Parteneriatul s-a intensificat începând cu anul 2016, președintele Consiliului Județean Arad, Iustin Cionca, și guvernatorul provinciei chineze, Shen Xiaoming, având, de atunci, două întrevederi. La una dintre aceste vizite a fost reprezentată și Casa Româno-Chineză, filiala Arad, prin chiar președintele ei, prof. univ. dr. Lizica Mihuț. Faptul că două expoziții de fotografie au fost organizate în urma acestei vizite și că s-au pus bazele schimburilor de elevi și de studenți, a unor activități culturale în oglindă, a dezvoltării relațiilor economice, este o dovadă că parteneriatul dintre Arad și Hainan este viabil. Nu putem omite faptul că anul acesta o delegație de 25 de oameni de afaceri de la Hainan, cea mai importantă delegație de afaceri din China care a vizitat vreodată Aradul, a participat, la invitația președintelui Consiliului Județean Arad, la Târgul Economiei de la Arad.

Hainan este o provincie cu mare potențial de dezvoltare, chiar dacă este cea mai mică din Republica Populară Chineză. Conducerea provinciei a anunțat recent un plan pe trei ani pentru stimularea turismului internațional, care include și măsura de a aduce pe insulă 50.000 de muncitori străini, printre care filipinezi și vietnamezi, în următorii doi ani, care să lucreze în industria hotelieră. Nu în ultimul rând, guvernatorul Hainanului și-a stabilit ca obiectiv personal atragerea a un milion de tineri cu studii superioare pe insulă și acor-

darea unor facilități pentru aceștia. Un proiect de mare amploare prin care Hainanul își augmentează dezvoltarea îl reprezintă amenajarea unui număr de 1000 de sate de vacanță, în locuri nealterate de civilizația de tip occidental, unde guvernatorul insulei dorește să promoveze stilul de viață tradițional și produsele locale. Astfel, Shen Xiaoming dorește să extindă capacitatea de atracție a Hainanului, adăugând noi obiective celor deja existente și care, în general, stimulează turismului de business și de relaxarea la malul mării.

De asemenea, este luată în considerare ridicarea parțială a Marelui Firewall Chinezesc pentru ca turiștii să poată accesa platforme ca Facebook și Twitter, care sunt blocate în China, scrie publicația „Quartz”. Inițiativa a stârnit însă controverse în societatea politică conservatoare și nu este încă socotită o certitudine.

Cu o populație de aproximativ 9 milioane de locuitori și o suprafață cât cea a Belgiei, Hainan a fost prima regiune chineză care a adoptat o politică fără vize pentru străinii care vizitează provincia în grupuri turistice. Astfel, începând cu luna mai, turiști din 59 de țări, printre care Marea Britanie și SUA (dar și România), nu mai au nevoie de vize pentru șederi de până la 30 de zile.

Spre comparație, în Beijing și Tianjin nu poți sta decât șase zile fără viza în timp ce esti în tranzit spre o destinație din afara Chinei.

Hainan este o destinație populară în special printre turiștii ruși. Pe insula există în prezent mai multe hoteluri de lux, terenuri de golf și plaje. Totodată, în jurul Hainanului sunt construite mai multe insule artificiale. Una dintre ele este Phoenix Island, numită și „Dubaiul Oriental”, potrivit publicației „Business Insider”.

Insula ar putea deveni o destinație pentru turismul medical. În anul 2013, Consiliul de Stat al Chinei a aprobat un proiect pentru construirea unei zone medicale pilot în Boao, un orașel pescăresc situat pe coasta de est a provinciei, unde are loc și Forumul Boao, versiunea asiatică a Davosului, prin care au fost extinse permisele de muncă pentru medicii străini. Astăzi, aici funcționează un complex medical după cele mai pure reguli ale economiei de piață. Cei care își doresc să fie tratați în spitalele din zona pilot trebuie să plătească o taxă anuală, echivalentul a 10.000 de dolari, o cotizație care în sine nu le permite să beneficieze de tratament, care se plătește separat. Fără cotizația aceasta, însă, nu ai posibilitatea să te tratezi aici... Orașul Sanya, de pe insulă, a devenit un centru de medicină tradițională chineză frecventat în special de turiștii ruși. Anul aprox. 30.000 de ruși au venit aici, în ultimii cinci ani, la tratament.

Pe insulă, medicamentele străine pot fi prescrise mai repede decât în alte părți ale țării – în condițiile în care în general medicamente deja aprobate în străinătate trebuie să treacă oricum prin teste clinice de lungă durată în China.

Transformarea sa într-un centru al comerțului internațional după modelul Hong Kong-ului este principalul obiectiv al celui mai recent plan privind insula Hainan.

În aprilie, Consiliul de Stat a anunțat, de exemplu, că intenționează să transforme provincia într-o zonă de liber schimb într-un interval de doi ani.

Pentru transpunerea acestor ambiții în realitate, China ia în considerare măsuri radicale pentru această țară, cum ar fi legalizarea loteriilor și a jocurilor de noroc online, care ar putea pava drumul spre deschiderea de cazinouri în Hainan. Insula ar putea deveni astfel un al doilea Macao.

Planurile Chinei pentru Hainan nu se limitează la turism. Regimul de la Beijing vrea să transforme insula într-un centru pentru dezvoltarea unor tehnologii precum inteligența artificială, realitatea virtuală și mașinile electrice.

Potrivit publicației „Quartz”, aceasta ar putea fi calea prudentă aleasă de regimul de la Beijing pentru a experimenta metode noi înainte de a le pune în aplicare la scară largă, după principiul formulat de Deng Xiaoping, arhitectul reformelor economice ale țării, în urmă cu patru decenii: „Să traversăm râul simțind pietrele sub picioare”.

Tabita Cristea

Fujian, un model de dezvoltare pe drumul mățășii

Fujian are o coastă stâncoasă scufundată, care abundă în insule și insule, capse și peninsule, golfuri și paradisuri. Linia de coastă este extrem de neregulată, cu o lungime totală estimată la aproximativ 1.600 km (2.700 km). Insulele principale offshore sunt Quemoy (Jinmen, sub controlul guvernului din Taiwan), Xiamen și Dongshan în sud; și Haitan și Matsu (Mazu, de asemenea, sub controlul Taiwanului) în nord. Abundența acestor zone offshore asigură o prosperitate pentru Provincia Fujian, ele fiind nu numai paradisuri fiscale, ci și turistice. Orașul Xiamen primește, anual, peste 60 de milioane de turiști!

Râurile sunt de o importanță deosebită în Fujian, fiind timp de secole singurul mijloc de transport. Acestea curg în estuare care formează porturi naturale.

După secole de cultivare a orezului, solurile din câmpiile văilor au fost puternic modificate. Pământurile gri-marou sunt răspândite larg în zonele forestiere ale munților interiori, în timp ce solurile roșii mature sunt comune în dealurile joase și pe terase înalte. Soluri saline solide și mlaștini de sare se găsesc în zonele de coastă.

Clima de-a lungul zonei de coastă a provinciei este semitropicală-fierbinte vara, dar rece în timpul iernii. Temperaturile medii din Fuzhou variază de la aproximativ 29 ° C în iulie până la aproximativ 11 ° C în ianuarie. Există trei anotimpuri: din noiembrie până în februarie este sezonul rece; din martie până în mai, sezonul cald; din iunie până în octombrie, sezonul fierbinte. Coasta este supusă taifunurilor la sfârșitul verii și începutul toamnei.

Etnicii Han alcătuiesc aproape toată populația. Cel mai mare grup etnic minoritar este format din triburi Ea (cunoscute și sub numele de Ho Ne sau Huonie). Alte grupuri minoritare includ Miao (numit și Hmong), Hui (musulmani chinezi) și Manchu.

Aproximativ jumătate din populația Fujian locuiește în orașe, restul în zonele rurale. Densitățile populației sunt cele mai mari pe câmpiile și estuarele de litoral din apropiere de Xiamen, Quanzhou și Fuzhou.

Din Provincia Fujian sunt originari majoritatea chinezilor de peste mări. Câteva milioane de locuitori din Fujian trăiesc în străinătate, reprezentând aproximativ un sfert din totalul chinezilor din Diaspora, care trăiesc în mai mult de 90 de țări. În plus, majoritatea taiwanezilor nativi au rădăcini străvechi în Fujian. Cele mai mari concentrații sunt în Asia de Sud-Est, unde majoritatea se angajează în activități comerciale sau plantații.

Fujian este în mare parte un importator de cereale alimentare, în ciuda creșterii semnificative a producției locale. Culturile sale principale sunt trestia de zahăr, (arahidele), citricele, orezul și ceaiul. Randamentele producției de trestie de zahăr ale Fujian sunt printre cele mai înalte din Republica Populară Chineză. O mare parte din productivitatea provinciei provine din utilizarea de îngrășăminte chimice.

Două recolte de orez sunt recoltate în fiecare an, prima în iunie, a doua în septembrie. Exportul de ceai de la Fuzhou pe piața europeană a devenit ne semnificativ, dar Fujian a continuat să fie o mare provincie de creștere a ceaiului și furnizează mari cantități pe piața internă. O caracteristică specială este producția de ceaiuri cu iasomie, fabricate în fabrici din Fuzhou. Există, de asemenea, fabrici pentru fabricarea hârtiei din pulpa de bambus.

Bogația minerală a Fujian este considerabilă și include cărbune, fier, cupru, aur, grafit, tungsten, molibden și caolin (argila din China) pentru fabricarea porțelanului. Minele sunt împrăștiate pe scară largă în întreaga provincie.

Fujian a avut puțină industrie modernă înainte de 1950. O șantier naval a fost construit la Fuzhou în anul 1866, dar a fost distrus în mare parte în anii 1880. Au existat investiții ruse și japoneze în ceai și textile în anii 1870 și o creștere a investițiilor chineze de peste mări în industriile de procesare a alimentelor în zonele de coastă la începutul anilor 1900, dar, în ansamblu, baza industrială modernă a fost neglijabilă la înființarea Republicii Poporului în 1949.

În anii 1950, investițiile în provincie au fost îngreunate de decizia guvernului național de a pune accentul pe provinciile Chinei mai degrabă decât în zonele de coastă, dar și de conflictul din Strâmtoarea Taiwan, ceea ce a făcut autoritățile din Beijing să ezite să investească într-o posibilă zonă de război. Ponderea investițiilor în Fujian a fost, de aceea, mai mică decât cea a oricărei alte provincii din estul Chinei.

Treptat, Nanping a devenit un important centru de produse forestiere, devenind una dintre cele mai avansate pentru celuloză și hârtie din țară. Dezvoltarea unei mari fabrici de ciment de la Shunchang a pus bazele industriei materialelor de construcții locale.

Creșterea economică a provinciei s-a produs atunci când guvernul a început să încurajeze dezvoltarea orașelor comerciale de coastă. Fujian și Guangdong au primit prerogative speciale în 1979 pentru a atrage investiții străine, în special în industriile de export, și pentru a stabili zone economice speciale în acest scop. O astfel de zonă a fost înființată la nord-vest de Xiamen în anii 1980 pentru a dezvolta situri industriale și a susține infrastructura acolo. Efectul a fost acela de a dubla capacitatea portului din Xiamen.

O a doua zonă economică specială a fost înființată în sudul provinciei Fujian, adiacentă provinciei Shantou, provincia Guangdong, și a fost similară cu cea înființată în Shanghai și în Delta râului Pearl (Zhu). Acesta a fost conceput pentru a orienta creșterea economică în regiune spre producția de bunuri industriale ușoare pentru export. Un model similar de dezvoltare a avut loc în Fuzhou, care a fost desemnat unul dintre orașele „deschise” din China în 1984 și care creează o zonă de dezvoltare economică și tehnică în apropierea orașului portuar Mawei.

Începând cu anii 1980, a existat o forță majoră de dezvoltare a fabricilor de electronică, fibre sintetice, îmbrăcăminte, materiale plastice și instrumente de precizie. Un alt domeniu de creștere semnificativă a fost producția de export cu valoare adăugată. O mare parte din această dezvoltare a fost realizată prin parteneriate cu companii străine și prin achiziționarea de tehnologii și echipamente avansate din străinătate. Rezultatul a fost formarea unui sistem complex de producție industrială în provincie axat pe industria ușoară.

Una dintre cele mai notabile instituții de învățământ superior din Fujian este Universitatea din Xiamen. Fuzhou, renumit din vremea dinastiei Song ca centru cultural, este orașul Universității Fuzhou, al Universității Medicale Fujian, al Universității pentru Agricultură și al Institutului Fujian de Epidemiologie al Academiei Chineze de Științe Medicale.

Cel puțin două subculturi provinciale distincte sunt încă recunoscute, reflectând diferențele lingvistice și istorice între regiunile Fujian. Minbei, sau secțiunea nordică din Fujian, s-a concentrat pe Fuzhou, care a fost un centru timpuriu al budismului și, datorită unui contact strâns cu cultura japoneză prin Insulele Ryukyu, arată încă unele dintre aceste influențe în cultură și bucătărie. Ca sediu al administrației, Minbei a avut tendința de a fi mai conservator și, odată cu istoria sa maritimă, a furnizat mulți dintre cei mai mari

ofițeri navali din China. În schimb, Minnan, sau sudul Fujianului, centrat pe triunghiul Xiamen-Zhangzhou-Quanzhou, are reputația de a fi mai comercial. Istoria modernă a regiunii a fost influențată de continuarea strânsă a contactelor dintre popoarele Minnan și rudele lor de peste mări.

În concluzie, putem afirma că județul Arad a făcut o alegere inteligentă atunci când a optat pentru parteneriatul cu Fujian. Din această relație, ambele părți au lucruri importante de învățat, de la interacțiunea unor sisteme de valori diferite la modul de dezvoltare a unei societăți bazată pe meritocrație. Așa cum Aradul este un model de dezvoltare la scară euroregională, pe un plan mult mai mare, Fujian este un model de dezvoltare pe Drumul Mătăsii!

Fujian, a Model of Development on the Silk Way

The Arad county proposed the Fujian province in 2017, partnership relations in the fields of culture, economy, public health and education. In an Agreement Memorandum, signed by the deputy governor of the Fujian province and by the executive of the Communication and Strategies Manager's office of the County Council of Arad, Andrei Ando, were set the basis of a relationship which within a year has already generated three important delegations from that province of the Chinese Republic, in Arad, in the administrative, economic and medical field.

The Arad county didn't choose by chance to fraternize with Fujian (although at this point the two administrative entities are still at the level of getting to know each other, these steps are part of the calendar to make the partnership real.)

The province of Fujian, with 39 million inhabitants, is one of the most developed and complexe provinces from the Chinese Republic, situated across the island of Taiwan. It is bordered in the north-east by the Eastern Chinese Sea, and the Southern Chinese Sea is the limit of the south-east of the province. Fujian (which means „The Happy City”) is one of the medium provinces of the country, but has a strategic maritime position between the two sectors of the China Sea. The capital and the biggest city is Fuzhou („The Happy City”).

The province is historically known due to „the seven Min tribes” which have lived in the area during the Zhou dynasty (1046-256 b.c). During the Sing dynasty (960-1279 CE), the name Fujian was given to a super-prefecture

created in the area were established the basic geographic frontiers of the province. The region is one of the most picturesque in Asia, with wooded hills, orchards, tea gardens and fields with rice terraced on mild slopes.

As surface it occupies 123.100 square kilometres, that is 18 times more than Arad. Fujian has a sunk rocky coast, where there are plenty of islands, peninsulas, bays and paradises. The coast line is extremely irregular, with a total length estimated at approximately 1.600 km (2.700 km). The main offshore islands are Quemoy (Jinmen, under the control of the govern of Taiwan), Xiamen and Dongshan in the south; and Haitan and Matsu (Mazu, under the control of the govern of Taiwan, as well) in the north. The abundance of these offshore areas ensures a prosperity to Fujian, these being not only fiscal paradises but also touristic ones. The town Xiamen receives, annually, over 60 million tourists.

The rivers are very important in Fujian, being during the centuries a means of transport. These rivers flow in estuaries which form natural harbours.

After centuries of growing the rice, the soils from the plains of the valleys have been strongly modified. The grey-brown lands are largely spread in the forests of the interior mountains, whereas the mature red soils are common in the low hills and high terraces. Solid saline soils and salt swamps can be found in the coast areas.

The climate along the coast area of the province is semitropical – hot during the summer, but cold in winter. The average temperatures in Fuzhou vary from approximately 29° C in July to approximately 11° C in January. There are three seasons: from November to February is the cold season; from March to May is the warm season; from June till October the hot season. There are typhoons in the coast area at the end of the summer and at the beginning of the autumn.

The Han ethnics make up almost the whole population. The biggest minority ethnic group is made up of Ea tribes (also known as Ho Ne or Huonie). Other minority ethnic groups include Miao (also named Hmong), Hui (chinese muslims) and Manchu.

Approximately half of the Fujian population lives in towns, the rest lives in the countryside. The population densities are bigger on the plains and sea-shore estuaries nearby Xiamen, Quanzhou and Fuzhou.

The majority of the Chinese across the border are originate from the province Fujian. A few million inhabitants from Fujian live abroad, representing approximately a quarter of the Chinese from the diaspora, who live in more than 990 countries. In addition, the majority of the native people in Taiwan

have very old roots in Fujian. The biggest population concentration are in South-Eastern Asia, where the majority are employed in commercial activities or in plantations.

Fujian is a big alimentary grain importer, despite the significant growth of the local production. Its main crops are sugarcans, peanuts, citrus and tea. The efficiency of the production of the sugarcane from Fujian are among the highest in the Chinese Republic. A great part of the yield of the province comes from the use of chemical fertilizers.

Two rice crops are harvested every year, the first one in June, and the second one in September.

The export of tea from Fuzhou on the European market has become insignificant but Fujian continued to be a great province for growing the tea and provides big quantities on the intern market. A special feature is the production of tea with jasmine, made in factories in Fuzhou. There are also factories where the paper made out of bamboo is produced.

The mineral richness of Fujian is considerable and includes coal, iron, gold, graphite, tungsten, molybdenum and kaolin (clay from China) for the production of the porcelain. The mines are spread on a large scale in the entire province.

Fujian had a small modern industry before 1950. A shipyard was built in 1866, but it was mostly destroyed in the 1880s. There have been Russian and Japanese investments in tea and fabrics in the 1870s and a raise of the Chinese investments in the industries for processing the food in the coast regions at the beginning of the 1990s, but overall the modern industrial basis has been neglected in 1949 when the People's Republic was created.

In the 1950s, the investments in the province have been held back by the decision of the government to put the accent on the provinces of China rather than the coast regions, but also by the conflict in the Taiwan Narrow, which made the authorities from Beijing to hesitate in investing in a possible war zone. As a consequence the weight of the investments in Fujian has been smaller than of any other province in eastern China.

Nanping, has gradually become an important centre of forest products, becoming one of the most advanced centres for cellulose and paper in the country. The development of a big factory for concrete from Shunchang has put the basis of the local industry for the construction materials.

The economic development of the province has produced when the government started encouraging the development of the commercial cities along the coast. Fujian and Guangdong received special privileges to attract foreign investments, speciallly in the export industries, and to establish special econo-

mic areas for this reason. Such an area was made at the north-east of Xiamen in 1980 to develop industrial sites and to sustain the infrastructure there. The effect was doubling the capacity of the harbour in Xiamen.

A second special economic area was created in the south of Fujian, adjacent the province Shantou, the province Guangdong and was similar to that created in Shanghai and in the delta of the Pearl river (Zhu). This was conceived to direct the economic growth in the region to the production of the easy industrial goods for export. A similar way of development took place in Fuzhou, which was nominated one of the "open cities" in China in 1984 and which creates an area of economic and technical development close to the harbor of Mawei.

Since the 1980s there has been a major force of developing the electronic factories, synthetic fibers, clothing, plastic materials and accuracy instruments. Another field of a significant growth was the export production with added value. A great part of this development has been achieved through partnerships with foreign companies and through acquiring technologies and advanced equipments from abroad. The result was forming a complex system of industrial production in the province focused on the light industry.

One of the most notable institutions of university education in Fujian is the University of Xiamen. Fuzhou, known as a cultural centre since the time of the Song dynasty, is the town of the University of Fuzhou, of Medical University Fujian, of the University for Agriculture and of the Fujian Institute of Epidemiology of the Chinese Academy of Medical Sciences.

At least two distinct provincial subcultures are still recognised, reflecting the linguistic and historical differences between the Fujian regions. Minbei, or the northern section of Fujian, focused on Fuzhou, which was an early centre of buddhism and due to a close contact with the Japanese culture in the Ryukyu Islands, still shows some of these influences in culture and in cooking. As a headquarters of administration, Minbei had the tendency to be more conservatory, and with his maritime history, provided a lot of the biggest ship officers in China. In exchange, Minnan, or southern Fujian, centred on the triangle Xiamen-Zhangzhou-Quanzhou, has the reputation of being more commercial. The modern history of the region was influenced by continuing to have contacts among the people of Minnan and their relatives across the seas.

As a conclusion we can state that the county of Arad has made an intelligent choice when it chose the partnership with Fujian. From this relation, both parts have important things to learn, from the interaction of different systems

of value to the way of development of a society based on meritocracy. Arad is a model of development at a euro-regional scale, but on a bigger scale Fujian is a model of development on the Way of the Silk!

Corina Crișan,

Medicina tradițională chineză, o alternativă?

Medicina tradițională chineză, parte din fascinanta cultură chineză, este unul dintre cele mai vechi sisteme medicale din lume. Acest sistem medical de vindecare, cu o istorie de mii de ani, este bazat pe filozofia chineză a corespondenței dintre natură și om. Medicina tradițională chineză are un caracter unic de abordare teoretică și practică a tratamentului unei boli sau a unui bolnav și excelează în promovarea unui stil de viață sănătos, printr-o dietă sănătoasă și echilibrată, exerciții fizice, remedii naturiste sau modalități de reducere a stresului de zi cu zi.

Deși nerecunoscută la adevărata sa valoare, medicina tradițională chineză reușește să ocupe agenda Organizației Mondiale a Sănătății în strategia de promovare a sănătății și educația pentru sănătate, generată de obiectivele sale majore privind acoperirea universală a sănătății și reducerea inechităților din sănătate. Provocarea secolului XXI, chiar și pentru statele dezvoltate, este sustenabilitatea serviciilor de sănătate, în condițiile în care costurile de tratare a bolilor cresc, iar așteptările pacienților sunt tot mai mari. Se conturează astfel necesitatea de a reforma un sistem de sănătate care să asigure îmbunătățirea sănătății pentru toți, cu accent pe politicile de promovare a sănătății asociată stilului de viață, alternativă care poate fi oferită de principiile și metodele medicinei tradiționale chineze de menținere a sănătății.

Strategia Organizației Mondiale a Sănătății, demarată încă din anul 2002 (1), este de a sprijini statele membre care au elaborat planuri active de acțiune menite să consolideze rolul jucat de medicina tradițională pentru menținerea sănătății populației. Modelul este oferit de sistemul de sănătate chinez, în care medicina occidentală și medicina tradițională chineză sunt practicate la fiecare nivel de asistență medicală (2). Tratamente tradiționale ca acupunctura, moxibustia, medicamentele fitoterapeutice, masajul terapeutic sau reflexoterapia, sunt folosite frecvent în asistența medicală din China, medicina

tradițională chineză reprezentând aproximativ 40% din totalul serviciilor medicale acordate pacienților chinezi (*World Health Organization, WHO Traditional Medicine Strategy 2002–2005, World Health Organization, 2002*).

Și totuși, practicile medicale tradițional chineze sunt criticate de susținătorii medicinei bazate pe dovezi, în pofida încercărilor de a reglementa produsele, practicile și practicanții, pentru consolidarea asigurării calității, a siguranței, a utilizării corecte și a eficienței medicinei tradiționale, ceea ce îngreunează procesul de internaționalizare a medicinei tradiționale chineze.

În România, medicina tradițională chineză este asimilată cu acupunctura, terapie care este practică în prezent de către medici care au dobândit un atestat în urma unui stagiu de pregătire de „trei module a câte trei săptămâni”, sau de către practicieni cu pregătire în alte țări. Reglementările privind organizarea și funcționarea activităților și practicilor de medicină complementară sau alternativă (adoptate în anul 2007) includ medicina tradițională chineză în categoria sistemelor alternative în practica medicală și permit practicarea medicinei complementare sau alternative oricărui absolvent de studii superioare care a efectuat o pregătire specifică de scurtă durată, recunoscută de Ministerul Sănătății (3).

Accesul facil permis de legislație practicienilor de diverse manopere de tratament în stil tradițional chinez, au văduvit medicina tradițională chineză de oportunitatea de a demonstra că este o specialitate medicală, practică de medici tradiționaliști, practicanți de medicină tradițională chineză în China, dar și în Marea Britanie, Germania, Franța, SUA, Canada și chiar Republica Moldova.

În contextul unui sistem medical consumator de mari resurse financiare, în special la nivelul serviciilor medicale spitalicești, experiența oferită de medicina tradițională chineză pentru valorificarea principiilor și metodelor de menținere a sănătății, este o alternativă. Rolul medicinei tradiționale chineze în protejarea sănătății publice și prevenirea bolilor se regăsește atât la nivelul asistenței medicale primare, cât și la nivelul asistenței medicale spitalicești.

Folosirea echilibrată a resurselor financiare destinate sănătății, presupune o reorientare a serviciilor de sănătate, cu accent pe latura de prevenție a sănătății, prin finanțarea educației pentru sănătate, ca parte componentă a serviciilor medicale oferite pacienților. Sectorul medical spitalicesc trebuie să depășească limitele responsabilităților curative și să se orienteze și către promovarea sănătății, prin oferirea unei infrastructuri funcționale instituțional.

Promovarea sănătății prin integrarea serviciilor de medicină tradițională chineză în serviciile de îngrijire a sănătății, dar și în serviciile medicale de di-

agnostic și tratament oferite de medicina convențională practică în spitale, se regăsește în politicile recomandate de Organizația Mondială a Sănătății statelor membre.

În pofida discuțiilor focusate pe diferențele dintre cele două sisteme medicale, beneficiile oferite de medicina tradițională chineză practică de practicieni tradiționali, calificați și cu experiență, pledează pentru o abordare integrată a bolii folosind deopotrivă experiența tradiționaliștilor chinezi pentru protejarea sănătății și terapiile moderne cucerite de medicina occidentală.

Spitalul oferă o gamă largă de servicii diagnostice și terapeutice ca răspuns la boli acute și cronice, obligând medicii clinicieni să se orienteze în general asupra bolii și mai puțin asupra sănătății. Mai mult decât atât, în fața prevalenței bolilor asociate stilului de viață, o strategie de promovare a medicinei tradiționale chineze în sectorul spitalicesc, devine o posibilitate.

Sprijinul autorităților locale pentru promovarea sănătății ca parte integrantă și la nivelul spitalicesc al sistemului de sănătate, dincolo de asistența medicală primară, este mai mult decât binevenit, în condițiile în care serviciile de sănătate sunt concentrate mult prea mult în jurul spitalului.

Strategia de promovare a medicinei tradiționale chineze în structura organizațională a spitalului, ca parte integrantă a serviciilor medicale oferite pacienților, este o soluție pentru politicile autorităților locale de prevenție în sănătate și de îmbunătățire a calității vieții pacientului. Pentru implementarea acestei strategii, e nevoie însă de o strategie națională care să promoveze integrarea medicinei tradiționale chineze în sistemul național de sănătate publică, să armonizeze legislația cu recomandările Organizației Mondiale a Sănătății, și nu în ultimul rând, să faciliteze practicarea medicinei tradiționale chineze de către practicieni instruiți în conformitate cu principiile, metodele și protocoalele medicinei tradiționale chineze.

Bibliografie selectivă:

1. http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/92455/9789241506090_eng.pdf?sequence=1
2. <https://www.hindawi.com/journals/ecam/2012/429103/>
3. Legea nr. 118/2007 privind organizarea și funcționarea activităților și practicilor de medicină complementară/alternativă.
4. *Medicină tradițională chineză*, Yuqun Liao, Arad, ed. Universității Aurel Vlaicu, 2014.

The Traditional Chinese Medicine, an Alternative?

The traditional Chinese medicine, part of the fascinating Chinese culture, is one of the oldest medical systems in the world. This healing medical system, with a history of thousands of years, is based on the Chinese philosophy of correspondence between nature and man. The traditional Chinese medicine has a unique theoretical and practical approach to treat a disease or illness and excels in promoting a healthy lifestyle through a healthy and balanced diet, exercise, natural remedies or other ways able to reduce the daily stress.

Although not recognized at its true value, the traditional Chinese medicine managed to be included in the World Health Organization's agenda in the health promotion and health education strategy, generated by its major goals regarding the universal health coverage and the reduction of health inequalities. The 21st century challenge, even for the developed countries, is the sustainability of the health services, given that the costs of treating illnesses are rising, and patients' expectations are higher. This outlines the need to reform a health system in order to ensure health improvement for all, focusing on lifestyle-related health promotion policies, an alternative that can be provided by the principles and methods of the traditional Chinese health-care medicine.

The World Health Organization's strategy, launched in 2002 (1), is meant to support the Member States that have developed active action plans in order to strengthen the role played by the traditional medicine for preserving the health of the population. The model is provided by the Chinese health system, where Western medicine and traditional Chinese medicine are practiced at every healthcare level. (2). Traditional treatments like acupuncture, moxibustion, phototherapeutic drugs, therapeutic massage or reflexology are commonly used in the Chinese health care, the traditional Chinese medicine accounting about 40% of all healthcare provided to Chinese patients (WHO Traditional Medicine Strategy 2002-2005, World Health Organization, 2002).

Yet, the traditional Chinese medical practices are being criticized by the evidence-based medicine advocates despite the attempts to regulate the products, practices and practitioners, in order to enhance the quality assurance, safety, proper use and effectiveness of the traditional medicine, which makes the internationalization of the traditional Chinese medicine difficult.

In Romania, the traditional Chinese medicine is assimilated to the acupuncture, a therapy currently practiced by doctors who have obtained a certificate following a „three modules of three weeks each” training course, or by practitioners trained in other countries. The regulations on the organization and functioning of the complementary or alternative medicine activities and practices (adopted in 2007) include the traditional Chinese medicine in the category of alternative systems of the medical practice and allow the practice of complementary or alternative medicine to any graduate who has completed a specific short - term education recognized by the Ministry of Health (3).

The easy access provided by the legislation of the practitioners of various traditional Chinese-style treatments has deprived the traditional Chinese medicine of the opportunity to prove that it is a medical specialty practiced by traditional practitioners, traditional Chinese medicine practitioners in China and also in the United Kingdom, Germany, France, USA, Canada and even in the Republic of Moldova.

In the context of a medical system with large financial resources, especially at the level of hospital medical services, the experience provided by the traditional Chinese medicine for the use of principles and methods of health maintenance is an alternative. The role of the traditional Chinese medicine in protecting public health and preventing disease can be found in both primary healthcare and hospital care.

The balanced use of financial resources for health requires a reorientation of the health services, with focus on the health prevention side, through the financing of health education as part of the medical services offered to the patients. The hospital medical sector must go beyond the limits of curative responsibilities and also focus on promoting health by providing a functional institutional infrastructure.

The health promotion through the integration of the traditional Chinese medicine services into the medical diagnosis and treatment services of the health care services provided by the conventional medical practice in hospitals, are found in the policies recommended by the World Health Organization of the Member States.

In spite of the discussions focused on the differences between the two medical systems, the benefits of the traditional Chinese medicine practiced by traditional, skilled and experienced practitioners advocates for an integrated approach of the disease using both Chinese traditional health care experience and modern Western medicine therapies.

The hospital offers a wide range of diagnosis and therapeutic services in response to acute and chronic illness, forcing the clinicians to generally focus on disease and less on health. Moreover, in front of the prevalence of lifestyle-related illnesses, a strategy to promote traditional Chinese medicine in the hospital sector becomes a possibility.

The local authorities support for promoting health as an integral part of the healthcare system, beyond primary health care, is more than welcome, as health services are concentrated too much around the hospital.

The strategy of promoting traditional Chinese medicine in the hospital's organizational structure as an integral part of the medical services offered to the patients is a solution for the local health prevention policies and improving the life quality of the patient. In order to implement this strategy, however, there is a need for a national strategy to promote the integration of the traditional Chinese medicine into the national public health system, to harmonize the legislation with the recommendations of the World Health Organization, and last but not least to facilitate the practice of the traditional Chinese medicine by practitioners trained according to the principles, methods and protocols of the traditional Chinese medicine.

Selective Bibliography:

1. http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/92455/9789241506090_eng.pdf?sequence=1

2. <https://www.hindawi.com/journals/ecam/2012/429103/>

3. Law no. 118/2007 on the organization and functioning of complementary/ alternative medicine activities and practices.

4. *Traditional Chinese Medicine*, Yuqun Liao, Arad, Publishing House - University of Aurel Vlaicu, 2014.

Ana-Maria Dragoș

China, dincolo de hartă

„Lumea largă să-mi fie universitate. Natura și faptele oamenilor să constituie manualele mele. Contactele mele directe înregistrate prin văz și auz să-mi servească drept material didactic. Răsplata mea să fie furtuna și zăpada, ploaia și bruma, deșertul și soarele arzător, aștrii dimineții și luna nopții. Sunt hotărât ca neabătut să dovedesc lumii trăsăturile de caracter ale națiunii chineze, faptul că China progresează și că este gata pentru a cuceri faimă în lume”.

Acesta este angajamentul unui tânăr de 20 de ani, Pan Deming, care a făcut înconjurul Pământului, în 7 ani, spre a dovedi lumii că China nu este „omul bolnav al Asiei.” Asta în 1931, când Japonia atacă China, când toate ziarele occidentale și multe cărți din Occident nu vorbeau despre China decât ca fiind „omul bolnav al Asiei.” Adică, o desconsiderare totală a Chinei, a realizărilor sale, a valorilor sale.

Acest tânăr, Pan Deming, a fost primit de toate marile personalități, începând cu Atatürk, Roosevelt, regii Europei și peste tot a demonstrat că „dacă eu, cu forța mea fizică, reușesc să trec deșertul pe jos, să mă lupt cu șerpii, cu bandele de hoți, să sufăr de sete; dacă eu, un chinez umil oarecare pot face toate acestea, atunci vă dați seama că națiunea chineză are putere și forță, și nu merită a fi numită omul bolnav al Asiei.” Timp de șapte ani, a călătorit pe jos și pe bicicletă, 80 000 km., A trecut peste 40 de țări din Asia, Europa, America, Noua Zeelandă și Australia, a fost primit de 20 de șefi de state, sa întâlnit cu peste 1200 de personalități din toate categoriile sociale. China spre lumeși și cred că urmărind expediția acestui tânăr putem înțelege mai bine evoluția Chinei și trăsăturile poporului chinez, care au determinat măreția acestei țări, dincolo de hartă. Pan Deming s-a născut în anul 1908, în apropierea metropole Shanghai în casa unui meșter croitor specializat în confecționarea veșmintelor europene. Fiind mereu în contact cu străinii, de mic

a învățat limba engleză și urmărirea comportamentul lor. Pe măsură ce creștea, își punea din ce în ce mai des întrebarea: de ce sunt ei bogați și aroganți, iar chinezii săraci și umiliți. În școală învăța cu nesăț despre țările lumii și visa, deseori, să ajungă acolo pentru a le cunoaște și a afla secretul bunăstării lor. Îi plăceau drumețiile și cutreiera cu plăcere dealurile din jurul așezării natale. După terminarea școlii medii, viața nu-i oferă posibilitatea de a-și continua studiile și a deschis un mic restaurant în care servea clienților xican „mâncare occidentală”. Aici, într-o zi de iunie a anului 1930, a citit o știre în ziarul Shenbao „Dimineata” care i-a schimbat cursul vieții. A aflat despre acțiunea curajoasă a unui grup de tineri concetățeni ai săi de a parcurge pe jos continentul asiatic cu scopul enunțat într-un manifest dat publicității la marea adunare organizată cu ocazia startului dat, la Shanghai, marșului lor. Iată cum suna manifestul:

“Națiunea zhonghua-chineză, care de-a lungul vremurilor s-a împovărat cu o civilizație și o creație de mai bine de cinci mii de ani, în cursul îndelungatei sale evoluții neîntrerupte a dat naștere și unor exploratori, nu puțini la număr, care au adăugat fapte glorioase cronicii noastre istorice. Din păcate, ajunși în vremurile moderne, în vremurile în care mai cu seamă componentele infrastructurii politice și sociale nu se angajaseră pe calea contemporaneității, apatia și decadența devin maladii spirituale generalizate în rândurile tinerilor. Toate proiectele mărețe, ce presupuneau dârzenie și motivație, îndrăzneală fără margini au fost eliminate și spulberate din viața depravată a tinerilor noștri! Și atunci am simțit că spiritul vremii ne adresează chemări fierbinți, iar noi fără nicio ezitare am luat pe umeri această măreață povară. Mica noastră grupare, deși nu unește laolaltă mulți oameni, iar posibilitățile-i financiare nu sunt substanțiale, deci cu toate acestea noi am hotărât ca, animați de un curaj ce este pregătit să nu dea înapoi în fața niciunei greutăți, să pornim de la Shanghai și treptat să dăm viață obiectivului nostru. Dorim ca prin fiecare pas pe care-l vom face să dăm expresie gloriei istoriei națiunii zhonghua-chineze, vrem ca prin fiecare pas să imprimăm în societate o profundă impresie, până în punctul final al proiectatei noastre călătorii. Drept care, lansăm acest manifest.” După ce a citit acest manifest, Pan Deming nu a stat prea mult pe gânduri și s-a grăbit să ajungă din urmă grupul. Cu scrisoarea de recomandare a directorului prestigioasei Edituri Shangwu (Comercială) din Shanghai, Huang Jinwu, care de altfel a și sponsorizat acțiunea tinerilor, s-a alăturat grupului, la Hangzhou. Curând a devenit animatorul entuziast al acestuia. Grupul înaintează spre sud trecând prin provinciile Zhejiang, Fujian și, în luna octombrie, ajunge în provincia Guangdong. Pe măsura înaintării,

apar semnele unor deficiențe în pregătirea acestor tineri pentru a se confrunta cu dificultățile și asprimea condițiilor marșului: unii se îmbolnăvesc, alții pierd încrederea și renunță. Ajunși în Vietnam, la Haiphong, grupul era format doar de trei tineri, iar la Saigon (azi orașul Ho Shimin) Pan Deming, care s-a atașat ultimului grupului, a rămas singur. Aici s-a întrebat dacă să continue sau să renunțe. A hotărât să continue. Nu era el omul care să renunțe și să se lase înfrânt de greutate. Era ferm hotărât ca să ducă până la capăt mărețele idei cuprinse în manifestul enunțat de grupul de tineri cu doar câteva luni în urmă. Chiar mai mult. Pan Deming a hotărât ca să nu se oprească la Istanbul, ținta inițială a celor angajați în marș, ci să înconjoare, cu pasul, globul pământesc!!!

Pentru a da expresie determinării sale a confecționat un album, în care urma să colecteze semnăturile marilor personalități politice și culturale ale lumii și ale unor prieteni ai Chinei, ale reprezentanților diferitelor organizații obștești, un album care să rămână o mărturie prețioasă a călătoriei sale. Menționez doar unele întâmplări și pericole pe care acest tanar le-a înfruntat în timpul expediției vieții sale:

Când străbate cărările periculoase prin jungla de pe teritoriul Cambodgiei, Thailandeii și a peninsulei Malaie. este atacat de haite de maimuțe, tigrii feroși îl pândesc noaptea sub copacul în care și-a făcut culcuș, triburi dușmanoase de băștinași îl hăituiesc, suferă de foame și sete.

Când se îndreaptă spre capitala Indiei, New Delhi. Pe o căldură de F 120 (C 50) grade pedalează de-a lungul Fluviului Gange și reușește să înainteze 120-150 km pe zi! De aici se îndreaptă spre Agra. Drumurile îl poartă prin desișurile pădurilor virgine, populate de tigrii, șerpi veninoși și maimute agresive. Aici dă examenul puterii sale de a supraviețui în ciuda pericolelor care îl pândesc la fiecare pas.

În traversarea Iranului prin zonele deșertice ale Podișului Iranian, timp de 20 de zile se confruntă cu vânturile puternice, cu furtunile de nisip, cu arșița soarelui în timpul zilei și cu frigul năpraznic în timpul nopții, suferă de foame și sete.

Traversarea Deșertul Nefud era să-l coste viața. Este prins într-o furtună de nisip. De câteva ori își pierde cunoștința și, i se pare, că și viața îl va părăsi. Dar, scânteia vieții nu se stinge așa de ușor în acest tănăr puternic. Sunetul talăngilor de la gâtul cămilelor unei caravane îl face să-și adune ultimele forțe pentru a atrage atenția călătorilor pustietății și pentru a obține ajutorul lor. Este salvat de cei care respectă legile nescrise ale deșerturilor și își continuă drumul spre Riyadh.

Când se angajează în traversarea deșertului sirian pentru a ajunge la Damasc, fără să vrea devine eroul povestirii *Ali Baba și cei 40 de hoți*. O bandă de tâlhari îl capturează, îl duce la ascunzișul ei și aici este sechestrat și amenințat cu moartea. Căpetenia bandei se dovedește o personalitate mai înțelegătoare și după o discuție în care a aflat unele lucruri interesante despre China, se mulțumește doar cu banii și cu câteva obiecte ce i s-au părut lui valoroase și cedează, la rugămintea lui Pan Deming, de a-i lăsa bicicleta, busola, aparatul de fotografiat și albumul cu semnături. După o noapte de „ospăț cu tâlhari”, Pan Deming se trezește abandonat în deșert, alături cu cele câteva obiecte solicitate. La Nazaret se amestecă cu numeroșii pelerini veniți din toate colțurile lumii, schimbă impresii cu ei și își amintește că în copilărie a fost și el atras de credința creștină.

Atras de vestigiile orașului antic Olimpia, locul sacru al jocurilor olimpice și își amintește că la ediția modernă a acestora ce se desfășurau în acel an, 1932, la Los Angeles, Republica China, din lipsa banilor, nu a trimis niciun reprezentant. Se întreba cu amărăciune în suflet când oare vor ajunge sportivii țării sale să participe și, chiar, să câștige în marile întreceri sportive olimpice? Pentru a marca prezența Chinei în acest loc, pe baza unei coloane solitare a scris în limba chineză și engleză: „Pan Deming din China a trecut pe aici”.

Alegându-și drumul spre capitala Republicii Turce, Ankara, se aventurează pe un drum mai scurt, dar mai greu de străbătut prin lanțul Kuire-dag. Își croiește cu dificultate calea pe potecile neumblate, iar după o furtună năpraznică, scapă ca prin minune de moarte: un șarpe boa ascuns în frunzișurile pădurii virgine pe care a călcat din greșeală îl atacă și se încolăcește în jurul corpului său. Reușește să-și amintească locul vulnerabil al șarpelui (la șapte cun de la cap, cca.20 cm) și, cu puterea omului disperat, să-l strângă până ce l-a paralizat. După ce a scăpat, ca prin minune, a căzut fără vlagă la pământ, dar, după o scurtă odihnă, a reluat marșul spre destinația prevăzută.

La 21 ianuarie 1933, traversează Dunărea înghețată și ajunge în România. Poposește, fără ca prezența sa să fie remarcată de presa românească, în București-ul troienit, la Ploiești, apoi trece prin Carpații Meridionali și ajunge în Ungaria. Constată că și „țările din Europa Răsăriteană sunt sărace”. Dar pe măsură ce trece prin țările Europei, înțelege ravagiile făcute de criza economică în fiecare dintre ele.

Pentru a ajunge în Germania alege drumul extrem de dificil prin tundrele nordului, se oprește la Hamburg, apoi se îndreaptă spre Berlin. Pe măsura ce înaintează percepe atmosfera apăsătoare din Germania și manifestările unui

stat polițienesc. Este martorul desfășurării procesului de la Nurnberg a "incendiatorului" Reichstat-ului și a atmosferei de teroare dezlănțuită. În aceste condiții are loc primirea lui de către cancelarul Germaniei, Adolf Hitler (1889-1945), care îi apreciază fapta și își pune semnătura în albumul lui Pan Deming, alături de cele ale altori șefi de state.

Ca oaspete al consulatului Chinei la Washington a avut bucuria și cinstea de a fi primit în Biroul Oval de către Franklin Delano Roosevelt (1882-1945), al 33-lea președinte al Americii. Primirea s-a desfășurat într-o atmosferă deosebit de cordială. Președintele a apreciat fapta lui Pan Deming, dovedind un interes deosebit pentru experiența lui de călător-explorator. Pentru a-i sublinia meritele i-a oferit din partea poporului american *Medalia celor curajoși* și i-a propus ca să accepte calitatea de membru al Asociației Mondiale a Exploratorilor prin intermediul căreia putea beneficia de îndrumare și sprijin pentru realizarea planurilor sale. Secretarul de Stat i-a înmănat o mini busolă de aur la care era atașată o lupă. Pan Deming s-a simțit foarte onorat de această primire și i-a păstrat o amintire de neuitat.

La 15 octombrie, debarcă în Singapore de unde plecase în marea aventură cu patru ani în urmă. S-a întors triumfător, mai matur, mai experimentat și mai robust și cu scopul atins. Este primit ca un erou. Întregul oraș este în sărbătoare. În mod excepțional se organizează chiar dansul dragonului, dans rezervat doar sărbătorilor legate de noul an după calendarul tradițional chinez. În cadrul unei mari adunări, Pan Deming și-a prezentat itinerarul parcurs și concluziile ce se desprind din acesta: „Dacă la plecarea din Singapore știam de ce plutesc vapoarele, înțelegeam cum funcționează o pompă de apă sau paratrăznetul, la întoarcerea din călătorie, după explorarea și cercetările efectuate în țările Europei și Americii am înțeles ce este cerul, pământul și globul pământesc, am perceput teoria cosmogonică a lui Kant-Laplace (1749-1827), am pătruns în tainele vieții umane, am înțeles, de asemenea, de ce sunt dezvoltate țările Occidentale”. Avea sufletul împăcat că a îndeplinit dorința exprimată în manifestul grupului de tineri pregătiți să facă înconjurul Asiei și că „prin fiecare pas pe care l-a făcut a dat expresie gloriei istoriei națiunii zhonghua-chineze, că până în punctul final al călătoriei, prin fiecare pas a imprimat în societate o profundă impresie”.

În 5 iulie 1937, la vârsta de 27 de ani, ajunge la Shanghai. Sosirea lui trece neobservată în condițiile marii tensiuni care a precedat declanșarea de către Japonia, la 7 iulie, a războiului agresiv împotriva Chinei.

După întoarcerea în țară, în condițiile desfășurării războiului antijaponez, apoi a războiului civil, a marilor transformări politice și economice care

s-au petrecut după 1949, Pan Deming a dus o viață obscură și foarte modestă, întreținându-și cu munci ocazionale familia. A murit de atac de cord în anul 1967.

P.S.

Pan Deming urcă într-un suflet Turnul Eiffel, poposește zile întregi în Luvru, pășește cu sfială în sălile maiestuoase ale Palatului Elisee unde este primit de președintele Albert Lebrun (1871-1850) și de premierul Eduard Daladier (1884-1970). La terminarea audienței, președintele Republicii Franceze i-a adresat cuvintele istorice, am putea spune azi, profetice: „Domnule Pan, pentru a evidenția fapta-ți remarcabilă mă folosesc de cuvintele eroului nostru Napoleon Bonaparte: China este un uriaș bolnav și adormit, dar când se va trezi, lumea se va cutremura.”

Bibliografie:

JI YIDE, *Huan qiu luxing ji. Luxingjia Pan Deming de gushi (Călătoria în jurul lumii. Însemnări. Povestea călătorului Pan Deming)*, Tianjin, 1983.

LEI MING, PAN HENGSHENG, *Pan Deming tubu, zixingche zhou you shi jie (Pan Deming a înconjurat pământul pe jos și cu bicicleta)*, vol. I și II, Changchun, 2008.

YANG YIBEN, *Di qiu yiben. Yige naxi nuren de huanqiu zhi lu (Un salt pe glob. Călătoria în jurul lumii a unei naxi)*, Shanghai, 2006.

YANG YIBEN, *Zai lu shang. Yige naxi nuren de huanqiu ji (La drum. Înconjorul pământului. Însemnările unei naxi)*. Beijing, 2008.

BUDURA ANNA EVA, *Triumful Dragonului. China în cel de-al Doilea Război Mondial*. București, 2007.

BUDURA ANNA EVA, *Pan Deming - o scurtă biografie. 80 de ani de la fapta sa de pionierat* <https://identitateinter.wordpress.com>

China, Beyond the Map

„The wide world to be my university. The nature and deeds of men are my handbooks. My direct contacts are recorded and I hear to serve as a teaching material. My reward shall be the storm and the snow, the rain and the bruma, the desert and the burning sun, the morning light and the moon. I am determined to prove to the world the character traits of the Chinese nation, the fact that China is progressing and that it is ready to conquer fame in the world.”

This is the commitment of a 20-year-old, Pan Deming, who made the Earth around 7 years to prove to the world that China is not „the sick man of Asia.” That in 1931, when Japan attacked China when all the newspapers Western and many Western books did not talk about China except as the „sick man of Asia.” That is, a total disregard for China, its achievements, its values.

This young man, Pan Deming, was welcomed by all the great personalities, starting with Atatürk, Roosevelt, the kings of Europe and everywhere demonstrated that „if I, with my physical strength, manage to pass the desert on foot, fight snakes, with bands of thieves, I suffer thirst; if I, a humble Chinese, can do all this, then you realize that the Chinese nation has power and strength, and is not worth calling the sick man of Asia. „For seven years, he traveled on foot and on a bicycle, 80 000 km. It has over 40 countries in Asia, Europe, America, New Zealand and Australia, has been received by 20 heads of state, met with over 1200 personalities from all walks of life.

Pan Deming is a true personality. He is one of the Chinese who opened China to the world, and I think that following this young man’s expedition we can better understand China’s evolution and the features of the Chinese people that have determined the greatness of this country beyond the map.

Pan Deming was born in 1908, near the Shanghai metropolis, in the home of a tailor craftsman specializing in European clothing. Being always in contact with strangers, the little ones learned English and followed their behavior. As she grew, she was increasingly asking herself: why are they rich and arrogant, and the poor and humiliated Chinese. In school they learned with insight about the countries of the world and often dreamed to get there to know them and to learn the secrets of their welfare. They loved hiking and enjoyed the hills around their native settlement. After graduating from the middle school, life did not offer him the opportunity to continue his studies

and opened a small restaurant where he served the Xican „Western food” customers. Here, on June 1930, he read a story in the Shenbao newspaper „Morning” that changed his course of life. He learned about the courageous action of a group of young fellow citizens to walk the Asian continent on the grounds stated in a manifesto given to the large gathering organized on the occasion of their start in Shanghai on their march. Here’s how the manifesto sounds:

„The Zhonghua-Chinese nation, which over the years has been burdened with civilization and creation for more than five thousand years, has, during its long uninterrupted evolution, also given birth to explorers, not few in number, who have added glorious facts to our historical chronicles. Unfortunately, in the modern times, when the political and social infrastructure components did not engage on the road of contemporaneity, apathy and decency became the generalized spiritual illnesses among young people. All of the great projects, which involved dullness and motivation, boldness without boundaries, have been eliminated and shattered from the depraved lives of our young people! And then I felt that the spirit of time was calling us hot, and we, without any hesitation, took this great burden on our shoulders. Our small grouping, although it does not unite many people together, and their financial possibilities are not substantial, so we have decided that, with the courage that is prepared not to give way to any weight, we start from Shanghai and gradually give life to our goal. We want every step we make to express the glory of the history of Zhonghua-Chinese nation, we want every step to impress in society a profound impression to the end point of our planned journey. That’s why we launch this manifest. ..

After reading this manifesto, Pan Deming did not think too much and the group was rushing to the end. With Shangwu (Commercial) Shanghai presidential director’s recommendation, Huang Jinwu, who also sponsored youth action, joined the group at Hangzhou. Soon he became enthusiastic animator. The group goes southward through the provinces of Zhejiang, Fujian and in October arrives in Guangdong Province. As you progress, there are signs of deficiencies in preparing these young people to face the difficulties and harsh conditions of the march: some get sick, others lose confidence and give up. When arrived in Haiphong in Vietnam, the group was formed by only three young people, and in the Saigon (today Ho Shimin) Pan Deming, who joined the last group, remained alone. Here he wondered whether to continue or give up.

He decided to continue. He was not the man to give up and to lose weight. He was firmly committed to bringing the great ideas contained in the

manifesto manifested by the group of young men only a few months ago. Even more. Pan Deming decided not to stop in Istanbul, the original target of those marching in, but to encircle the earth globe, step by step!

In order to express his determination, he made an album in which he would collect the signatures of the great political and cultural personalities of the world and of China's friends, representatives of various public organizations, an album that would remain a valuable testimony to his journey.

I mention only some of the happenings and dangers this young man faced during the expedition of his life:

When crossing the dangerous paths through the jungle on the territory of Cambodia, Thailand and the Malay Peninsula. is attacked by packs of monkeys, the fierce tigers are lurking at night under the tree where he has bedded, the native tribes of natives and the hungry and thirsty.

When heading for India's capital, New Delhi. On a heat of F 120 (C 50) degrees pedal along the Gange River and manages to advance 120-150 km a day! From here, he headed for Agra. Roads carry him through the slopes of virgin forests, populated by tigers, venomous snakes and aggressive monkeys. Here he gives the exam of his power to survive despite the dangers that lurk at every step.

In crossing Iran through the desert areas of the Iranian Plateau, for 20 days, it faces strong winds, sand storms, sunshine during the day, and cold weather during the night, suffering from hunger and thirst.

The crossing of the Nefud Desert was to cost him his life. He is trapped in a sandstorm. A few times he loses his knowledge and, it seems, his life will also leave him. But the spark of life is not so easily extinguished in this powerful limb. The sound of the caravan's camel's thighs makes them gather their last forces to attract the attention of the desert travelers and get their help. It is saved by those who observe unwritten laws of deserts and continues their journey to Riyadh.

When he engages in the crossing of the Syrian desert to reach Damascus, he unwittingly becomes the hero of the story Ali Baba and the 40 thieves. A band of robbers captures it, takes it to its hiding place, and here it is seized and threatened with death. The gang leader proves to be a more understanding personality, and after a conversation in which he found out some interesting things about China, he is only content with the money and a few items that seemed to him valuable and gives up, at the request of Pan Deming, leave your bike, compass, camera, and signature album. After a night of „robbery feast,” Pan Deming wakes up abandoned in the desert, along with the few requested items.

In Nazareth he mingles with the many pilgrims coming from all corners of the world, exchanges impressions with them, and recalls that he was attracted to the Christian faith in his childhood.

Attracted by the vestiges of the ancient Olimpia, the sacred place of the Olympic Games, and recalls that at their modern 1932 edition in Los Angeles, the Republic of China, for lack of money, did not send any representatives. He wondered with bitterness in the soul when his country's athletes would participate and even win in the great Olympic sports competitions? To mark China's presence in this place, on the basis of a solitary column written in Chinese and English: „Pan Deming of China passed by here.”

Choosing his way to the capital of the Turkish Republic, Ankara, he ventures on a shorter, but harder way through the Kuire-dag chain. He has difficulty crossing his path on the unpaved paths, and after a stormy storm, he escapes like a miracle of death: a boa serpent hiding in the foliage of the virgin forest that he has inadvertently trampled attacks and collapses around his body. He manages to remember the vulnerable place of the serpent (seven centimeters at the head, about 20 cm) and, with the desperate man's power, to gather it until he has paralyzed it. After he escaped, he marvelously fell to the ground, but after a short rest he resumed the march to the intended destination.

On January 21, 1933, crossed the frozen Danube and reached Romania. He shows up, without his presence being remarked by the Romanian press, in the triennial Bucharest, in Ploiesti, then crosses the Southern Carpathians and reaches Hungary. He notes that „the countries of Eastern Europe are poor.” But as it passes through the countries of Europe, it understands the ravages of the economic crisis in each of them.

To get to Germany choose the extremely difficult road through the northern tundra, stop in Hamburg, then head for Berlin. As he advances, he perceives the tumultuous atmosphere in Germany and the manifestations of a police state. He witnesses the Nuremberg process of Reichstat's „incendiary” and the atmosphere of unleashed terror. Under these conditions, German Chancellor Adolf Hitler (1889-1945) received his reception and signed his signature in Pan Deming's album, along with those of other Heads of State.

As a guest of the China Consulate in Washington, he had the joy and honor of receiving the Oval Bureau by Franklin Delano Roosevelt (1882-1945), the 33rd President of America. Reception took place in a particularly cordial atmosphere. The president appreciated the deed of Mr. Deming, proving a special interest in his travel-explorer experience. In order to emphasize his

merits, he offered the Medal of the Courageous Medal from the American people and proposed to accept the membership of the World Association of Explorers through which he could receive guidance and support for the realization of his plans. The Secretary of State handed him a mini gold compass to which a magnifying glass was attached. Pan Deming felt very honored with this reception and kept an unforgettable memory.

On October 15, she landed in Singapore where she had gone to the great adventure four years ago. He returned triumphantly, more mature, more experienced and robust and with the goal. He is accepted as a hero. The whole city is in celebration. Exceptionally, even the dancing of the dragon is organized, a dance reserved only for holidays related to the new year after the traditional Chinese calendar. In a large gathering, Pan Deming presented his route and conclusions: „If, when I left Singapore, I knew why the ships were floating, I understood how a water pump or paratrooper works, on the return journey, after exploration and research in European countries and America have understood what heaven and earth globe, we perceived cosmological theory Kant-Laplace (1749-1827), I penetrated the mysteries of human life, we understand also why Western countries are developed „. Have a clear conscience that it has fulfilled the wish expressed in the manifesto of the young people prepared to înconjorul Asia and that „by every step made gave expression glory history of the nation zhonghua-Chinese, that by the end point of the journey through each step imprinted in society a profound impression.”

On July 5, 1937, at the age of 27, he arrived in Shanghai. His arrival has gone unnoticed in the conditions of the great tension that preceded the July 7 th attack by Japan on the aggressive war against China.

After returning to the country, in the wake of the anti-Japanese war, then the civil war, the great political and economic transformations that took place after 1949, Pan Deming led an obscure and very modest life, occasionally supporting his family. He died of heart attack in 1967.

P.S.

Mr. Deming climbs the Eiffel Tower in a soul. He goes on for days in the Louvre and steps into the majestic halls of Elisee Palace where he is received by President Albert Lebrun (1871-1850) and Premier Eduard Daladier (1884-1970). At the end of the audience, the President of the French Republic addressed the historical words, we could say today, prophetic: „Mr. Pan, to highlight your remarkable deed, I use the words of our hero Napoleon Bonaparte: China is a giant ill and sleepy, will awake, the world will shake. „

Bibliography:

JI YIDE, *Huan qiu luxing ji. Luxingjia Pan Deming de gushi*, Tianjin, 1983. (*The journey around the world.*)

LEI MING, PAN HENGSHENG, *Mr. Deming tubu, zixingche zhou you shi jie (Pan Deming surrounded the earth on foot and by bicycle)* vol. I and II, Changchun, 2008.

YANG YIBEN, *Di qiu yiben. Yige naxi nuren de huanqiu zhi lu (A jump on the globe. A trip around the world of a nax)*, Shanghai, 2006.

YANG YIBEN, *Zai lu shang. Yige naxi nuren de huanqiu ji (The road to the earth, the inscriptions of a nax)*. Beijing, 2008.

BUDURA ANNA EVA, *Triumph of the Dragon. China in the Second World War*. Bucharest, 2007.

BUDURA ANNA EVA, „*Mr. Deming – a short biography. 80 years from his pioneering deed*” <https://identityinter.wordpress.com>

Alexandra Iancovici

China, o continuă destinație culturală

Trebuie să menționez încă de acum aspectul atât de bogat pe care îl presupune această abordare tematică, mai ales pentru noi, europenii.

Pe valea fluviului Huang-Go, cu aproximativ 4000 de ani în urmă, se năștea o civilizație înfloritoare, mistică ce avea să impresioneze peste veacuri cultura europeană, izolată în mod natural de restul Orientului (lanțuri de munți dintre cei mai înalți din lume, în vest) au legat-o și totodată au separat-o de vasta zona a Tibetului. Gigantica construcție, în nord, Marele Zid Chinezesc, Marea Galbenă în est și Marea Chinei în sud, adăpostită de un cadru geografic vast-de la munți abrupti, deșert sau stepă, la imense câmpii fertile, junglă sau zonă mlăștinoasă – dificultățile de acces în spațiul Chinei i-au permis țării să dezvolte o civilizație în cadrul căreia influențele străine și popoarele năvălitoare au fost repede asimilate.

Tudor Vianu, în *Dicționarul de maxime comentate* cita pe Ludwig Borne: „Man muss andere lernen, um sich selbst zu kennen” (Trebuie să cunoști pe alții, ca să te cunoști pe tine). Universul ne oferă această oportunitate, mai ales astăzi, de a ne cunoaște pe noi prin întâlnirea cu spații fascinante. Călătoria este calea de îmbogățire, sub aspect simbolic, semnalând nonidentitatea dintre cel care pleacă și cel care vine. Omul își demonstrează aptitudinea de „homo viator” prin neastâmpărul și curiozitatea ieșirii din lumea proprie și prin pătrunderea în necunoscut.

Introducerea aceasta s-a dorit a fi doar o motivație pentru tema care are ca punct de atracție fascinanta cultură a Chinei, atât de bogată într-o spiritualitate pe care noi ceilalți mai încercăm să o înțelegem și să ne-o apropiem. Și pentru că titlul trimite la permanența acestei destinații culturale, consider că poate, amintirea unor atracții ar putea fi interesantă: Marele Zid Chinezesc, Palatul Potala, Orașul Interzis, Portul Victoria și Vârful Victoria (Hong-Kong, Muntele Huang, Statuia Leshan Buddha, Grotele Magao, Pudong, Mormintele

Dinastiei Ming, Templul lui Confucius, Grădina Mandarinilor Yu, Templul Cerului - Tiantan, Palatul de vară, Fereastra lumii Shenzen, Mutong-urile din Beijing, Grădina umilului administrator, Muzeul Shanghai, Luptătorii din Teracotă din Xian, Cele trei defileuri-hidrocentralele Qutane, Wu și Xiling, Pădurea de Piatră de la Kunming, Templul Putuo, Marea Moschee Xiau, Marea Pagoda, Parcul National Zhangyoyie.

Pentru a porni în această fascinantă călătorie, voi alege îndemnul unui artist chinez:

„Purifică-ți inima, și îți vei spulbera frământările vulgare;
 Citește mult spre a pătrunde în taina regescului tărâm al principiilor;
 Renunță la faima ta de odinioară și te vei împlini.
 Puterea ta de cuprindere fiind acum mult mai mare;
 Întovărășește-te cu oameni cultivați;
 Pentru ca astfel să îți îmbogățești manierele și stilul;

Este evident că drumul pe care ni-l propunem va urmări selectiv aspecte ale culturii atât de originale a Chinei. Am încercat să ne oprim doar la 10 obiective, pornind de la criterii precum: varietatea, originalitatea, complexitatea și poate mai puțin recunoscuta particularitate a acestora.

ARMATA DE TERACOTĂ DIN XIAN este una dintre cele mai mari descoperiri arheologice ale secolului al XX-lea, faimoasă în toată lumea, numită „a opta minune a lumii”. Povestea începe cu Qin Shi Huang, întemeietor al dinastiei Qin, împăratul care a domnit din anul 220 până în 210 î.Ch și a unificat statele Chinei. Printre numeroasele și giganticele proiecte pe care le-a pornit se află și unirea zidurilor ridicate de diferite state – ceea ce va deveni MARELE ZID CHINEZESC. Armata de teracotă a fost construită și pentru a aminti lumii de triumful împăratului care a unificat China.

MAUSOLEUL SHI HUANG se află în apropiere de orașul Xian și a fost descoperit în martie 1974 de niște fermieri care săpau o fântână. Iată câteva aspecte interesante despre Armata de Teracotă.

- Până acum au fost descoperite și recuperate în jur de 8000 de statui de diferite dimensiuni, cu înălțime ce variază între 1,75 și 1,90 metri. Fiecare statuie e diferită prin expresia facială.
- Armamentul e uimitor de bine păstrat. În timpul săpăturilor și escavațiilor arheologice, s-au descoperit în jur de 40000 de arme: topoare de luptă, arbalete, vârfuri de săgeți, sulite, în mărimi reale. După 2000 de ani, acestea au rămas într-o stare foarte bună datorită turnării lor dintr-un aliaj de metale inclusiv crom, ce dovedește cât de sofisticată era tehnica prelucrării metalelor în China Antică.

- Pe lângă cei 8000 de paznici ai împăratului, descoperirile au inclus și cai și care de război, muzicieni, acrobați, concubine, diferite păsări, toate realizate pentru împăratul care dorea și spera să aibă aceeași viață și după cea de pe pământ.
- Construcția Soldaților de teracotă a început în 246 Î.Ch și s-a prelungit până în 206 Î.Ch, la începutul dinastiei Han, dar se pare că nu a fost încheiată.
- Toti soldatii si caii au fost facuti manual, fara unelte avansate. Pe fiecare se afla semnatura celui care l-a executat, pentru a putea fi tras la raspundere pentru eventualele greseli.
- Cum se facea un soldat? Se aducea lutul necesar, se faceau părțile separate: capul, bustul, brațul, picioarele, mâinile. Se asamblau părțile, se aplica lut pe statuie, artiștii modelau apoi chipurile, coafurile, fixau culori stralucitoare – fiecare razboinic arăta diferit, la fel ca oamenii reali.
- După mai bine de 40 de ani de la descoperirea Armatei de teracotă, mormântul împăratului a fost cercetat extrem de puțin. Istoricul chinez Sima Qian considera că în interior ar curge râuri de mercur, iar o cercetare detaliată ar putea distruge atât obiectele din interior, dar ar afecta și sănătatea celor care ar lucra acolo. Se mai caută soluții. Datorită fascinației și a curiozității stârnite, situl a fost inclus în 1987 în Patrimoniul Cultural UNESCO și e vizitat an de an de milioane de oameni.

FEREASTRA LUMII-SHENZHEN

UNESCO a inclus designul SHENZHEN, o metropola din sudul Chinei, care a explodat în dimensiune, deoarece a devenit o zonă economică specială în 1979. Ajuns oraș din piatră, este punct de plecare pentru peste 10 milioane de calatori din zece districte. Dar orașul are mai mult de oferit decât fereastra pe care a deschis-o lumii Occidentului. Se poate profita aici de oferte istorice, de design, culinare ale localnicilor. Cei ce doresc pot să se uite la vederile uluitoare ale graniței SHENZHEN – HONG KONG, pentru a ajunge la MANSION DI WANG, una dintre cele mai înalte clădiri ale orașului. Situat la etajul 69, la o înălțime de 384 de metri, Centrul de Vizualizare Meridian furnizează telescoape cu care puteți vedea orașul mega în gloria sa deplină. Veți vedea benzi verzi îmbinate cu zgârie nori și minuni arhitecturale moderne.

SHENZHEN nu este însă un desert urban. A devenit rapid capitala creatoare a Chinei, magnet pentru designeri, inovatori și artiști. Mulți se simt mai acasă în enclava boho a orașului Octloft.

Este gazda a numeroase galerii de artă, librării, cafenele, localuri de muzică live. SHENZHEN e mai mult decât un oraș cu mall-uri. Pentru aceasta trebuie să evadezi în mediul rural. Munții HANSHAN din SHEKOU, cu vederile frumoase ale oceanului și urcări moderne, liniștea și distanțele sale ofera un contrast minunat cu agitația orașului. Zona a cunoscut o revigorare începând cu 2003, când guvernul a ales să valorifice reputația câștigată ca loc popular pe scena internațională. Marea Lumea nu trebuie confundată cu parcul marin SHENZHEN din XIAOMEISHA. Trebuie să amintim și arhitectura fascinantă prin modernitatea ei. O vastă bibliotecă, sala de concerte, palatul de tineret din inima orașului reprezintă un cartier elocvent al poveștii SHENZHEN – Este îndrăzneț futurist, impresionant.

Întinderea din cer este PING AN CENTRUL DE FINANTE care va fi una dintre cele mai înalte clădiri din lume.

Orașul nu este lipsit de istorie, în ciuda renumelui de modernitate. Înregistrarea locuirii umane se întinde în secole. Muzeul Shenzhen oferă o imagine de ansamblu asupra istoriei zonei, variind de la preistoric până în prezent.

GRĂDINA UMILULUI ADMINISTRATOR (SUZHOU, JIANGSUI)

Un vechi proverb chinez zice: „În Rai e Paradisul, pe Pământ SUZHOU” cunoscut ca „Veneția Estului” și cu peste 100 de grădini și fabrici de mătase, SUZHOU a fost una dintre cele mai vechi și bogate orașe din împreiu în timpul dinastiei Ming și a fost menționat de Marco Polo, când acesta a scris despre fabuloasele orașe din Est.

Grădinile SUZHOU sunt întruchiparea peisajului chinez cu fiecare piatră, plantă, potecă și plasate impecabil. Grădina Incetinitoare și Grădina Umilului Administrator sunt doar două dintre cele mai importante grădini din China.

Se afla la 84 km cu mașina sau cu trenul la est de Shanghai și se vizitează de obicei primăvara și toamna, când își dăruiesc toată frumusețea.

SUZHOU se întinde ca o țesătură colorată de mătase în sudul provinciei JIANGSU, pe lângă delta fluviului YANGTZE. Toate canalele, podurile, pagodele presărate artistic peste tot și grădinile amenajate cu migală, cu o fantezie cromatică extravagantă reprezintă una dintre cele mai populare destinații din China.

O vorbă chinezească spune „Grădinile din partea de sud a fluviului Yangtze sunt cele mai frumoase din lume, iar grădinile din Suzhou sunt cele mai frumoase dintre toate.

Grădinile au fost de două feluri: cele amenajate în incinta curților imperiale, aflate mai ales la Beijing, cum ar fi Palatul de vară și cele particulare, din

Suzhou, ce se află pe suprafețe mult mai mici, în jurul caselor celor bogați, aranjate cu mai multa delicatete. Cea mai frumoasă grădina din Suzhou este Grădina Administratorului umil. Datând din 1509, este cea mai mare, ca întindere – 50000 metri pătrați – și cea mai populară dintre toate.

TEMPLUL CERULUI-TIANTAU

Complexul numit inițial templul Cerului și al Pământului, a fost construit între 1406 și 1420. A fost extins și numit Templul Cerului în timpul împăratului JIAJING, în secolul al XVI. Apoi au fost adăugate cele trei temple. Templul Soarelui în est, Templul Pământului în nord și Templul Lumii în vest. A fost renovat în secolul al XVIII-lea și apoi, cu ocazia pregătirii Jocurilor Olimpice de vară din 2008. În 1998 a fost înregistrat în patrimoniul UNESCO.

PARCUL NAȚIONAL ZHANG JAJIE

Parcul Național ZHANG JAJIE din China este cel mai vechi parc forestier al Chinei; se întinde pe o suprafață de peste 390 km pătrați și a fost inclus în 1992, în lista patrimoniului cultural UNESCO.

Peisajele spectaculoase ale regiunii sunt date de vârfurile de gresie ce țâșnesc până la înălțimi de peste 1000 de metri. Aceste peisaje au inspirat celebrele decoruri ale peliculei AVATAR.

Podul de la ZHANG JAJIE, construit la o înălțime de 1000 de metri, transportă anual sute de mii de persoane, venite din toate colțurile lumii. Aspectul natural al canionului, văzut de la o asemenea înălțime, reprezintă o atracție turistică aproape de neevitat.

Revenind la fanii filmului *Avatar*, vor găsi deosebit de uimitor să meargă prin parc. Se credea că peisajele fabuloase ale canionului au inspirat pe James Cameron în momentul creării lumii din Pandora. Caracteristica principală a parcului o reprezintă pilonii de nisip și cuarț, un singur astfel de pilon având o înălțime de peste 1080 de metri. Potrivit ultimelor descoperiri ale cercetătorilor, coloanele au apărut în urma unor activități vulcanice care a avut loc aici cu milioane de ani în urmă.

Pe teritoriul parcului există peste o sută de specii de animale și păsări, dar și peste 500 de specii de plante, unele chiar foarte rare.

Nu pot încheia fără a aminti că în marele curent al secolului al XVIII-lea, caracterizat prin interesul pentru estetica neobișnuită a Chinei pentru europeni, s-a adăugat și Nicolae Spătaru Milescu, cel care avusese de îndeplinit o misiune diplomatică în China: „M-am aflat în China în această primăva-

ră”, precizând că voia să afle totul despre „treburile obștești ale chinezilor, împărăția și obiceiurile lor, precum și alte lucruri care sunt de trebuință unor descrieri generale și publică o descriere deosebită a tuturor celor 15 provincii chineze, care le sunt orașele de capitală și cele mai mici decât acestea, ce râuri și munți se găsesc în ele, ce sălbăticiuni se află acolo, ce fel de roade dă pământul.”

Suntem la sfârșitul unei prelegeri care, în ciuda unor informații anoste pentru mulți, a încercat să ofere o continuitate a unei culturi, aducând alături, armonizând istoria și statornicia cu modernitatea și schimbarea. În aceasta constă, cred, tocmai tema pe care mi-am propus-o.

Și pentru că rămân, totuși, un umanist, un receptor al lumii acesteia fascinantă, prin sensibilitate, mai mult decât rațional, voi cita versurile unui poet îndrăgit, Marin Sorescu:

„Încerc să caligrafiez o stare de uimire
o dulce dilatare și legănare a spiritului,
care nu încap decât în forma ta,
căci, se știe,

Tradusă în literele noastre
O frază chineză poate deveni înșiruirea
Aceleași conjuncții.

De exemplu: «Si si Si si si Si si si si»
Este transcrierea fidelă a frumoasei poezii
Despre

„Legănarea văii fluviului Yangzi, odată cu fluviul Yangzi”

„Vai câte minuni, câte chinezării mi-au scăpat
De-a lungul timpului
Prea chircit în inima Europei
Lipsit de rațiunea grecească,
Dedulcit de silogism
Și născut prea târziu pentru extremul Orient”

N-am primit în dar nici un sul de mătase,
În timpul dinastiei Han,
Cu atâta mai puțin în timpul următoarelor dinastii...
Picioarele mele n-au făcut bătături pe drumul mătăsii
Și nu mi s-a văzut umbra, nici ducându-se,
Nici venind pe șerpuita cale

Îmbrățișându-se cu șirurile de oaze din pustiu.
 Și nu mi-am înfășurat umerii
 În hlamidele unduioase ale fluviului Galben.
 Dar tu nu spui nimic,
 Frumoasă literă de mână?
 Marele zid încape în tine
 Ca luna într-o gogoasă de mătase.
 Deschide pentru o clipă ușa de borangic
 Și include această uimire,
 Această floare de lotus include-o
 În respirația ta în circuit închis.
 De ce tot taci,
 Tu care îmi spuneai toate acestea?

Bibliografie:

I.CONTINUITATE IN CULTURA CHINEZA CULTURA CHINEZA-

Referate-Clopotel

Referat.clopotel.ro/Cultura_chineza-9639.html

Cultura si traditii-China, <https://chinatemplu.weebly.com/cultura-si-traditii.html>

Gradina chinezeasca-Gradina Botanica Iasi, Botanica.uaic.ro/Gradina%20chinezeasca.htm

Yin Yang,1000 de ani inaintea Chinei.-\povestea Locurilor, Povestea-locurilor.ro/2017/12/16yin-yang/

Atitudinea chineza cu privire la trecut|Anacronic

<https://www.anacronic.ro>>Cultura

Yin Yang 100 de ani inaintea Chinei.Povestea Locurilor, Povestea-locurilor.ro/2017/12/16/yin-yang/

Civilizatii antice.Civilizatia Chineza-Descopera Lumea

Descopera.truezone.ro/civilizatii-antice-civilizatia-chineza/ China si Europa centrala:dezvoltarea comuna,ca traditie si continuitate

Ro.china-embassy.org>Home>Stiri

Surpriza:Uimitoarele asemanari dintre cultura Cucuteni si cultura chineza YANGSHAO.Cine pe cine a influentat acum 6-7000 de ani?

www.cunoastelumea.ro>istorie.

II.ELEMENTE ROMANESTI IN MITOLOGIA CHINEZA, Mitologia chineza-Wikipedia

https://ro.wikipedia.org/wiki/Mitologia_chineza

Mitologia romaneasca-Wikipedia, https://ro.wikipedia.org/wiki/Mitologia_romaneasca

Mitologie comparata-Wikipedia, https://ro.wikipedia.org/wiki/Mitologie_comparata

Personaje mitologice romanesti|Taramul lui Andilandi, <https://andilandi.ro>>Marul de aur>Personaje mitologice romanesti

(pdf) AXIS MUNDI SI SIMBOLISTICA CENTRULUI IN MITOLOGIA JAPONEZA, Doctorat.ubbcluj.ro/sustinerea.../RenataMariaRusu_rezumat_RO.pd...

III.PREZENTA CHINEI LA ILUMINISTII ROMANI

Relatiile dintre Romania si China-Wikipedia,

https://ro.wikipedia.org/wiki/Relatiile_dintre_Romania_si_China

Inaugurarea Filialei Arad a Casei Romano-Chineze|Romanian, www.casaromanochineza.ro/album-46/

Pe urmele spatarului Milescu_Fundatia Romania Literara

www.romlit.ro/index.pl/pe_urmele_spatarului_milescu

IV.OBIECTIVE TURISTICE CHINEZE

Top 10 atractii turistice din China-TukTuk.ro, www.tuktuk.ro/2013/03/top-10-atractive-turistice-din-china/

Marele Zid Chinezesc, Palatul Potala, Orasul Interzis, Portul Victoria, Armata de teracota, O croaziera pe fluvial Li, Muntele Huang, Statuia Leshan Buddha, Grotele Mogao, Pudong (Skyline)

Obiective turistice China|Atractii China-Direct Booking, <https://www.directbooking.ro/obiective-turistice-china.aspx>

Marele Zid Chinezesc, Orasul Interzis, Templul Buddha din Jad Alb, Mormintele Dinastiei Ming, Templul lui Confucius, Gradinile Yu, Templul Cerului-Tiantan, Palatul de Vara, "Fereastra Lumii" Shenzhen, Obiective turistice si experiente de neuitat in China-SuperEva.ro, www.supereva.ro>vacante>Asia

Orasul Interzis, Marele Zid Chinezesc, Hutong-urile din Beijing, Portul Victoria si Varful Victoria (Hong Kong), Gradina Umilului Administrator, Muzeul Shanghai, Luptatorii de teracota din Xi'an, Cele trei defileuri (hidrocentralele Qutang, Wu si Xiling), Atractii China Eturia-Agentie de turism tailor made <https://www.eturia.ro/china/calatorie>

Marele Zid Chinezesc, Palatul de Vara, Templul Paradisului, Orasul Interzis, Armata de teracota din Xi'an, Templul Putuo (Nanputuo), Marea Moschee Xian, Marea Pagoda, Marea Buddha din Leshan, Parcul National Zhangjiajie etc.

China - a Permanent Cultural Destination

The rich aspect of this thematical approach must be pointed out from the beginning, especially for us Europeans.

Approximately 4000 years ago, in the valley of the river Huang-He, a mystical and flourishing civilization that would impress European culture after many ages was being born. Even if it is isolated from the rest of the Orient, (on the Western side by mountain chains composed of the tallest in the world) it is separated and at the same time it is tied to the vast zone of Tibet. The giant construction in the north known as the Great Wall of China, the Yellow Sea in the east and the South China Sea together with a geographical frame composed of steep mountains, desert, vast fertile plains, steppes, jungles and swampy areas created difficult ways of access in the Chinese area. This permitted the development of a civilization in which foreign influences and invading nations to be quickly assimilated.

Tudor Vianu, in his *Dicționarul de maxime comentate*, quotes Ludwig Börne: "Man muss andere lernen, um sich selbst zu kennen" (You have to know others in order to know yourself). The universe offers us this opportunity, especially today, by permitting us to know ourselves by meeting with fascinating areas. Under a symbolic aspect, travel is the path towards enrichment. Man demonstrates his "Homo Viator" aptitude with his restlessness and curiosity of leaving his own world and entering the unknown.

This introduction wanted to be just a base of support for the topic which has the cultural fascination of China as a main attraction. This culture is rich in a spiritual way which we try to understand and get as close to it as possible. Considering that the title notes the permanent aspect of this cultural destination, I believe that perhaps mentioning some attraction would be interesting: The Great Wall of China, the Potala Palace, the Forbidden City, Port Victoria and Peak Victoria (Hong Kong), Mount Huang, the Leshan Giant Buddha, Mogao Caves, Pudong, the Thirteen Tombs of the Ming Dynasty, the Temple of Confucius, the Temple of Heaven, the Summer Palace, the Window of the World, the Hutongs of Beijing, the Humble Administrator's Garden, the Shanghai Museum, the Terracotta Army Xi'an, the Three Gorges Dam, the Stone Forest in Kunming, the Putuo Temple, the Great Mosque of Xi'an, the Great Pagoda, Zhangjiajie National Forest Park.

For the beginning of this journey, I shall choose the words of a Chinese artist:
 „Purify your heart and you shall dispel your vulgar worries;
 Read a lot so you may enter the mystery of the kingly land of principles;
 Give up upon your former fame and you shall fulfill yourself;
 The power of your encompassment being much more considerable;
 Keep company to cultured people;
 Because this way your manners and style will get enriched;

It is obvious that the road that we are proposing will follow selective aspects of the Chinese culture. We tried to select only 10 objectives, based on the following criteria: variety, originality, complexity, and perhaps on the less known particularities of it. The Terracotta Army of Xi'An is one of the biggest archeological discoveries of the 20th century, being famous in the whole world and it is also named "The Eighth Wonder of the World".

The story begins with Qin Shi Huang, the founder of the Qin Dynasty, the emperor that ruled from 220 until 210 BC and he unified the states of China. One of the numerous and colossal projects that he ordered is the merging of the walls build by different states. This would become the Great Wall of China.

The Terracotta Army was built to remind the world of the triumph of the emperor that managed to bring together China.

The Shi Huang Mausoleum is situated close to the city of Xi'An and was discovered in March 1974 by some farmers that were digging a well. Here are some interesting aspects related to the Terracotta Army:

- Up to this day, 8000 statues of different sizes have been found and recovered. Their height varies between 1,75m and 1,90m. Each statue has a different facial expression.
- The armament is incredibly well preserved. During the archeological excavations, 40000 weapons have been found: battle axes, crossbows, arrowheads and spears, all of them having realistic dimensions. After 2000 years, the weapons are still in good condition due to them being cast from a metal alloy that contained chromium. This proves how sophisticated the metal processing technique was in ancient China.
- Besides the 8000 guardians of the emperor, the discoveries included horses, war chariots, musicians, acrobats, concubines, different birds, all of them being realized for the emperor which hoped he would live the same life even after death.
- The construction of the Terracotta Army began in 246 BC and it lasted until 206 BC, at the beginning of the Han dynasty, but it seems like it has never been finished

- All the soldiers and horses were crafted manually without advanced tools. On each of them the name of the craftsman has been engraved. This has been done in order to know which person has to be punished in case of mistakes.
- How was a soldier made? The necessary amount of clay was brought and then each piece was crafted separately: head, bust, arms, legs and arms. The soldier was then assembled, and clay was applied. Artists would then model the faces and haircuts. Afterwards they would apply colors. Each warrior looked different, exactly like real people.
- After more than 40 years since the discovery of the Terracotta Army, the grave of the emperor has been studied very little. The Chinese historian Sima Qian considers that rivers of mercury flow inside the tomb and believes that a detailed analysis of the interior will destroy objects from the interior and will also affect the health of the people that work there. Solutions are still being researched

Due to the fascination and curiosity that this site has created, in 1987 it was included in the UNESCO World Heritage list and it is being visited by millions of people.

THE WINDOW OF THE WORLD

Shenzhen, a metropolis from south China which has greatly increased in size, has been named China's first special economic zone in 1980. It became a market city and also the start point for over 10 million travelers from 10 districts. The city has more to offer than the window it has opened for the Occidental world. One can also profit from the historical, design or culinary offers. Those who wish to admire the amazing sights of the Shenzhen – Hong Kong borders can do so from the Diwang building which is one of the tallest buildings in the city. Situated on the 69th floor, at a height of 384 meters, the Meridian View Centre provides telescopes with which you can see the city in its full glory. You can see green ribbons combined with skyscrapers and amazing modern architectural wonders.

Shenzhen isn't an urban desert though. It quickly became the growing capital of China and a magnet for designers, innovators, and artists. A lot of people find themselves more at home in Oct Loft.

It is a host for numerous art galleries, book stores, coffee shops, live music pubs. Shenzhen is more than a city with malls You have to escape to the rural area.

The Hanshan mountains from Shekou, with their beautiful view of the ocean and the not too difficult climbs together with its serenity and districts offer an excellent contrast with the agitation of the city. The zone has been revived in 2003 when the government has decided to harness the reputation which it has earned as a popular spot on an international level. It must not be confused with the Shenzhen marine park in Xiaomeisha. We must also take note of the fascinating architecture and how modern it is. A vast library and a concert hall, the Palace of Youth in the heart of the city represents an eloquent neighborhood of the Shenzhen and it is daringly futuristic and impressive.

The stretching in the sky is the Ping An Finance Centre, a building that is one of tallest in the world. The city does not lack history. Records of human dwellings stretch over numerous centuries. The Shenzhen Museum offers an assemblage image of the history of the zone, spanning from prehistory to the present.

THE GARDEN OF THE HUMBLE ADMINISTRATOR (SUZHOU, JIANGSU)

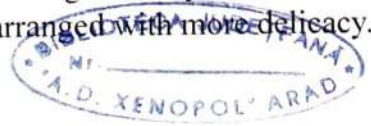
An old Chinese saying tells us: "In Heaven there is Paradise, on earth Suzhou". It is known as the "Venice of the East" and it has over 100 gardens and silk factories. Suzhou has been one of the oldest and richest cities during the period of the Ming empire and it has been mentioned by Marco Polo when he has written about the fabulous cities of the east.

The Suzhou gardens are the embodiment of the Chinese landscape. Each stone, tile, path and lake is carefully placed. The Lingering Garden and the Garden of the Humble Administrator are just 2 of the most important gardens in China. It is situated at 84 km to the east of Shanghai and it is usually visited during spring and autumn when its beauty is at its peak.

Suzhou stretches itself as a colorful silk fabric to the south of the Jiangsu province and around the river delta of Yangtze. All the canals, bridges and pagodas are placed everywhere and the gardens are neatly organized, with a extravagant chromatic fountain which stands as the most popular destination in China.

There is a Chinese saying: "The gardens from the south of the Yangtze river are the most beautiful in the world and the ones from Suzhou are the most beautiful of them all."

There were 2 types of gardens: those that were organized in the interior of the imperial yards, situated mostly in Beijing, like in the Summer Palace, and the particular ones, in Suzhou. They are not as big and they can be found near the houses of the rich persons. They were arranged with more delicacy.

The most beautiful garden in Suzhou is the Garden of the Humble Administrator. Dating the year 1509, it is the largest with a surface of 50000 square meters and it is also the most popular.

THE TEMPLE OF HEAVEN

The complex initially named the Temple of Heaven and Earth was built between 1406 and 1420. It was built and named the Temple of Heaven under the rule of the emperor Jianjing in the 16th century. Afterwards, three other temples have been built. The Temple of the Sun in the east, the Temple of the Earth in the north and the Temple of the World in the west. It has been renovated in the 18th century and afterwards, with the occasion of the Summer Olympic Games in 2008. In 1998 it became part of the UNESCO World Heritage patrimony.

ZHANGJAJIE NATIONAL PARK

Zhangjiajie National Park in China is the oldest forest park of China, it spreads over a surface of 390 square km and it has been included in UNESCO's World Heritage List in 1992.

The spectacular landscape of the region is being composed of the sandstone that spring upwards to heights of even 1000 meters. This landscape inspired the famous sights of the movie Avatar.

The bridge in Zhangjiajie is built at a height of 1000 meters. Every year, hundreds of thousands of people from all over the world go over it. The natural aspect of the canyon seen from such a height is a touristic sight that one cannot miss.

The fans of the Avatar movie would find the idea of visiting the park amazing. It is thought that the sights of the canyon have inspired James Cameron in the moment of the creation of the planet of Pandora. The main characteristic of the park is represented by pylons of sand and quartz. A single pylon is as tall as 1080 meters. According to recent discoveries, the pylons have appeared due to volcanic activity from millions of years ago.

On the territory of the park, there are over a hundred species of animals and birds but also over 500 species of plants, some even very rare.

I cannot finish without mentioning the profound interest for the Chinese culture that the Europeans had in the 18th century. This has also caught the interest of Nicolae Spătaru Milescu, he who had a diplomatic mission in China: "I found myself in China in this Spring". He specified that he wished to find out everything possible about the "business of the people, about the kingdom

and their habits as well as other things that would help create a general idea of the public...a special description of all the 15 provinces, which are the capital cities and also the smaller cities, what rivers and mountains are found in each and what sort of wildlife inhabits each province and also what sort of goods does the earth give.”

We are at the end of a lecture which has tried to offer the continuous aspect of a culture, bringing harmony to history, steadfastness, modernity and change. This is what I consider that subject I proposed consists of.

And because I remain a humanist, a receiver of this fascinating world, I shall read the words of a beloved poet, Marin Sorescu:

“I try to calligraph a state of amazement,
A sweet expansion and rocking of the soul,
Which don't fit only in your form
Because, it is known,
Translated in our letters,
A Chinese phrase may become a display
Of the same conjunction
For example “And and. And and and. And and and and”
Is the faithful translation of the beautiful poem
About

“The rocking of the valley of the Yangzi river, at once with
The Yangzi River”;

II
“Oh, how many wonders, how many Chinese made items have I missed
Along time,
Too crouched have I stood in the heart of Europe,
Glued to Greek rationality, Sweetened by syllogism
And born too late for the far Orient!”

III
“I haven't received in gift not even a roll of silk,
During the Han dynasty,
Even less during the next dynasties...
My feet have never made blisters on the Silk Road
And my shadow has not been seen, not going,
Neither coming on the winding road

Hugging with the multitude of oases in the wilderness
And I haven't wrapped my shoulders
In the mantles of the Yellow River."

IV

"But you don't say anything,
Beautiful hand written letter?
The Great Wall fits in you
Like the moon in a silk doughnut.
Open for a moment the silk door
And include this amazement,
Include this lotus flower
In your closed circuit breath.
Why do you remain silent,
You who has told me all of this"

Anton Ilica
Camelia Moler

Condiția umană în spiritualitatea chineză

Rezumat: Autorii explică stilul de viață al chinezilor, considerând că însușirile acestora s-au acumulat în urma unor conjuncturi istorice, a conviețuirii într-un topos specific și călăuziți de o filosofie morală a existenței în conformitate cu preceptele lui Confucius.

Cuvinte cheie: *condiția umană, morala confucianistă, mediul socio-cultural, mitul dragonului*

Explicarea condiției umane a chinezilor folosind criteriile europene are o doză de aproximație. În schimbul utilizării unui instrumentar metodic specific pentru înțelegerea complexității spiritului chinez, solicit îngăduința unei priviri "mai elastică", lipsită de prejudecăți științifice. Filosoful Lucian Blaga atrăgea atenția asupra atitudinii europenilor care reproșează "*spiritului chinez că n-a izbutit să creeze mari sisteme de gândire*"¹¹⁰. Dar acest spirit, esență a expresiei condiției umane chineze, a produs o cultură impresionantă, animată de propriile valori, altele decât cele admirate de europeni¹¹¹.

Condiția umană a poporului chinez derivă din reprezentarea formelor de manifestare ale spiritualității chineze, coagulată îndelung, într-o istorie amplă și beneficiind de o experiență existențială hașurată de exemplaritatea unor moraliști, precum Lao - Ţe ori Kung - Ţe, surse ale Taoismului și al Confucianismului. *Condiția umană* este determinată de *spiritualitate*, fiind exclusă exprimarea acesteia înafara coordonatelor care-i conturează identitatea. Beneficiar al condițiilor în care se naște, trăiește și creează, Omul este motivat să se adapteze spiritualității de care aparține, integrându-se în cultura, tradițiile, cu-

¹¹⁰ L. Blaga, *Curs de Filosofia religiei*, Editura Fronde, Alba Iulia - Paris, 1994, p. 59.

¹¹¹ Drumul ales de L. Blaga pentru înțelegerea spiritului chinez trece prin "*muzeul operelor de artă plastică*". Dacă pictorul european își fixează un singur punct de plecare a privirii, pictorul chinez organizează spațiul în jurul "*unui subiect care colindă*", schimbând mereu punctul din care privește; acest fapt îl determină pe filosoful român să-l numească "*spațiu alveolar indefinit*" (p. 60), ca atitudine de esențializare relevantă și metafizică a unei realități, devenită subiect cultural, liric sau artistic.

tumele și ritualurile predominante ale comunității: "fiecăre om poartă întreaga formă a condiției umane", susținea aforistic filosoful iluminist Montaigne. Ne apropiem de înțelegerea spiritualității și condiției umane a chinezilor prin *analiza stilistică* a elementelor pe care le considerăm accesibile unui european datat cu un alt tip de raționalitate. Ideea pe care o împărtășim, în studiul nostru, o regăsim în opinia aceluiași L. Blaga, care susține că "la Chinezi, domină un sentiment patriarhal al solidarității între elementele firii"¹¹², din care înțelegem că existența (= *firea* - cuvântul derivă din verbul "a fi", sinonim cu "a exista") omului este puternic impregnată de "patriarhalitate", adică de istorie, de mitologie, de mistificare. Condiția umană a unui popor presupune derularea acesteia după un stil existențial, expresia vizibilă a spiritualității sale. Chinezii au un stil de viață impregnate de ritualizare și trăire metafizică.

1. Condiții determinante ale umanizării. După opiniile antropologilor, calitatea condiției umane este consecința următorilor trei factori: *ereditate, mediu, - context socio-cultural/ geografic - și educație*.

a. Copiii moștenesc (lat. *heres*) de la înaintași – părinți, bunici, poate străbunici – anumite caracteristici, însumate într-un cod genetic. Combinațiile *patern*-urilor sunt imprezvizibile, fiind observabile doar o parte dintre configurațiile ereditare, pe care copiii le moștenesc, iar acestea țin de însușiri fizice și înzestrări comportamentale. Profilul biologic are în alcătuire arhitectura corpului, culoarea pielii, configurația ochilor și a feței, forma mâinilor, semne paternale, precum și conduite, instincte, „fire” etc. Observabile sunt unele manifestări psihice, cum ar fi temperamentul, șarja emoțională, raționamentul pragmatic, abilitățile, dar și voința, caracterul, dinamismul etc. Pulsiumile emoționale au expresii mai discrete, dar dispun de o putere extraordinară în echilibrarea sau dezechilibrarea acțiunilor oamenilor aflați în criză de idei raționale: valoarea supraviețuirii repertoriului nostru emoțional a fost atestată de faptul că „s-au imprimat în structura noastră nervoasă ca niște tendințe automate ale sufletului omenesc”¹¹³. Acestea țin de inconștientul colectiv, de matricea/ amprenta/ tiparele societății. Utilizând ideile freudianului Jung (axat preponderent pe psihoterapia clinică), filosoful Lucian Blaga¹¹⁴ atribuie inconștientului (ca depozitar al amprentelor genetice) un caracter „cosmotic” extrem de rigu-

¹¹² L. Blaga, *Op. cit.*, p. 64.

¹¹³ Daniel Goleman, (1995), *Inteligența emoțională*, trad. Irina Margareta Nistor, Editura Curtea Veche, București, 2001, p. 18.

¹¹⁴ Lucian Blaga are câteva volume despre filosofia culturii, în care susține idei cu excepțională valoare psihologică, așezându-și opțiunile la granița dintre psihologia colectivă și psihologia individuală. Mai mult, Lucian Blaga alcătuiește un sistem conceptual psihologic original, provocator și încă de actualitate.

ros organizat, chiar mai structurat decât conștiința. Alcătuiind - împreună cu **conștiința** -, „**inconștientul** reprezintă ... o realitate psihică-spirituală cosmotică (foarte organizată și riguros structurată – n.m.). *Inconștientul își are orizonturile, accentele, atitudinile, înclinările sale formative, proprii, care pot fi cu totul altele decât cele ale conștiinței, dar care au harul personalizant în conștiință*”. Nici nu avem argumente să nu dăm dreptate filosofului. Ereditatea ține de o ecuație divină, a cărei rezolvare scapă oricărei rațiuni umane. Fizionomia chinezilor a răzbit pentru europeni drept imaginea unor oameni harnici, cu privirea alungită, aparținând rasei galbene, supli, curioși și disciplinați.

b. Alături de ereditate, **Mediul socio-cultural** constituie un factor esențial care influențează configurația **condiției umane**¹¹⁵. „*Contextul în care are loc formarea omului cuprinde mediul cu care oamenii interacționează, spațiul de existență*”, precum și „*ansamblul determinărilor fizice și socio-culturale*”, în care habitează ființa umană. Considerat de către Lucian Blaga ca „*al doilea obraz al omului*”, **spațiul socio-cultural** exercită o influență covârșitoare nu numai pentru individ, ci și pentru întreaga comunitate (ascendentă și descendentă). Mediul este binecuvântat de ființa omului. Toposul – un sinonim cu fante filosofice pentru spațiu – este lăcașul omului, băătura, vatra, un teritoriu sustras sălbăticiei și domesticit prin locuire. Morfologia toposului își pune amprenta asupra trăsăturilor de personalitate, determinând asimilarea unor caracteristici specifice tuturor celor care conviețuiesc în același orizont spațial. Omul interacționează cu natura, cu relațiile și semnificațiile sugerate de ambientul, cu care comunică sau care constituie fundalul activ pentru interacțiune. Mediul geografic, tradițiile metafizice și atmosfera socio-culturală sunt factori esențiali care sprijină sau blochează configurarea condiției umane. Dar așa cum ereditatea este un dat, mediul devine, de asemenea, un factor care amprentează personalitatea și influențează condiția umană, contribuind la alcătuirea unei **socializări spirituale**.

Teoretician al morfologiei culturii, filosoful român L. Blaga identifică structura particulară a spiritului chinezesc drept „*un spațiu alveolar indefinit*”¹¹⁶,

¹¹⁵ Determinanții de mediu în dezvoltarea (educația) umană acționează în interacțiune, iar aceștia sunt: fizici sau ecologici (apă, aer, sol, lumină, alimentație); sociali și culturali (trăiri, prejudecăți, mituri, ritualuri), apud I. Neacșu (2010).

¹¹⁶ L. Blaga, *Op. cit.*, p. 60. Spre argumentare, L. B. recurge la modul în care generează artă, la stilul picturii și liricii chineze, de fapt „*la întregul fel de a fi al spiritului chinez*”. Artistul chinez „*se adaptează la zare, deplasându-se succesiv. El redă o parte a peisajului și pe urmă se pune oarecum în mișcare și redă o altă parte, astfel încât spațiul se organizează pe rând, în jurul unor subiecte care colindă. Spațiul în larg este alcătuit din părți care se juxtapun, iar adâncimea apare mai mult*

manifestările spirituale fiind echivalentul unei metafizici, căci dincolo de fragmentar se presimte "taina întregului".

Socializarea culturală presupune exercițiul îndelungat de adaptare. Socializarea omului înseamnă o acomodare progresivă la normele etice, estetice, economice etc., specifice unei comunități. Nivelul de cultură spirituală dă valoare și calitate mediului în care un individ se naște și se dezvoltă, construindu-și condiția umană. Este vorba de o confruntare surdă între tendințele native, instinctuale, între patimi și pasiuni genetice și presiunile educative, sociale, de comportament, ale unei mentalități, specifice comunității. În luptă cu un mediu geografic inospitalier, adaptarea chinezului la specificul naturii s-a configurat prin îmblânzirea condițiilor spațiale, o formă de înfrățire, de respect pentru buna conviețuire într-un relief inospitalier.

Am vorbit de factorii care contribuie la alcătuirea condiției umane. Am pomenit de nenumărate ori sintagma „**condiție umană**”, astfel că a sosit momentul să-i clarificăm înțelesul.

2. Condiția umană. Scriitorul francez André Malraux (1901 - 1976) publică romanul *La condition humaine* (1933), în care acțiunea se desfășoară în Shanghai, relatând despre insurecția comuniștilor chinezi din 1927: "Să fii mai mult decât un om în lumea oamenilor. Să scapi de **condiția umană**... Nu puternic, atotputernic... Orice om visează să fie Dumnezeu." Autorul identifică o serie de "coordonate fundamentale ale ființei raționale", încercând să depășească "limita umanului"¹¹⁷, prin voința de îndumnezeire. Între timp, conceptul a devenit motiv de analiză filosofică, însemnând o năzuință firesc umană pentru autodepășire (A. Schopenhauer, Fr. Nietzsche, H. James și desigur H. Bergson), dar și situarea individului în relațiile sale cu mediul natural

---

ca o suprapunere de planuri ... Cu aceasta, spațiul își însușește o structură particulară, ca și cum ar fi alcătuit din rotocoale, ce se întrepătrund indefinit, adică fără margini precise" (p. 60). În alt loc, același L. Blaga afirmă că "**natura este alcătuită din potențe divine, văzută cu ochi trupești**", iar învățăturile sunt "muate în taine" (p. 62).

¹¹⁷ Prima traducere în limba română apare în 1935, datorită lui Gh. Minovici, având o prefață semnă de esteticianul E. Lovinescu, cu titlul "**Destine omenestî**" (Ed. Panteon, Brad). În final, un personaj meditează la condiția umană: "fiecare om suferă pentru că gândește, iar conștiința vieții nu poate să fie decât neliniște". Ca apoi să continue: "Tot omul e un nebun, dar ce altceva e un destin omenesc decât o viață de efortări care să unească pe acest nebun cu universul...". Continuă, iar noi insistăm spre a clarifica ideea de condiție umană, astfel: "trebuie cincizeci de ani pentru a face un om, cincizeci de ani de jertfă, de voință, de ... atâtea lucruri! Și când omul acesta e gata, când într-ânsul nu mai e nimic din copilărie, nici din adolescență, când, în adevăr, e un om nu mai e bun decât să moară" (p. 319). Viața fiecărui om e o aventură a umanității!

și spiritual (O. Spengler, A. J. Toynbee), sau pur și simplu existența omului ca personalitate, "selectată" de providență să se nască, să devină, să-și îndeplinească un rol în viața. Psihologul român N. Mărgineanu¹¹⁸ analizează aspectul bio-psiho-social și cultural al condiției umane, ca determinată de "psihologia social-culturală a persoanei"¹¹⁹. Prin teoria „spațiului mioritic”, Lucian Blaga construiește conceptul de *matricea stilistică* ca „un mănunchi de categorii, care se imprimă, din inconștient, tuturor creațiilor umane și chiar și vieții, întrucât nu poate fi modelat prin spirit”¹²⁰. Aparținând unei comunități care habitează un timp îndelungat într-un același spațiu, omul are imprimat în spiritul său caracteristici inconștiente, mult mai puternice din punct de vedere psihic decât cele conștiente. Orizontul spațial impune spiritului uman o serie de „garnituri categoriale”, prin care acesta sondează inconștient realitatea misterelor ce îl înconjoară. Cu ajutorul conștiinței, omul cunoaște lumea concretă, în timp ce inconștientul acționează pentru sondarea necunoscutului, a abisului ce îl înconjoară. Conform morfologiei spațiale a lui Blaga, *ereditatea* nu reprezintă o simplă moștenire genetică, ci este consecința aglutinării unui set de „moșteniri” specifice, achiziționate prin locuirea într-un orizont al spațiului¹²¹. Lucian Blaga analizează matricea stilistică a unor popoare; invocând pe O. Spengler ori L. Frobenius, Blaga identifică simbolizările **peștera** (pentru cultura arabă), **drum în labirint** pentru cultura egipteană, **plan nemărginit** (pentru cultura rusă) și **drum în natură (pentru cultura chineză)**. Ca identitate unică, omul este stil, dar stilul este configurat conform unei "matrice stilistice", pentru că fiecare om are chipul său și umbra sa însoțitoare: "Individul este cuprins cu fire nevăzute și nebănuite într-un mănunchi de forțe inconștiente, care-i călăuzesc destinul și-i marchează evoluția"¹²².

Înainte de a trece la aplicarea conceptului de "condiție umană" la spiritul chinez (scopul acestui studiu), ne vom preciza punctul de vedere, cu sprijinul lui N. Mărgineanu, susținut în volumul său reprezentativ: intitulat

¹¹⁸ N. Mărgineanu, *Condiția umană. Aspectul ei bio-psiho-social și cultural*, Editura Științifică, București, 1973, p. 6.

¹¹⁹ *Ibidem*, p. 6.

¹²⁰ L. Blaga, *Trilogia culturii*, în *Opere*, vol. 9 (ed. Dorli Blaga), Editura Minerva, București, 1985, p. 233.

¹²¹ Pentru detalii, se poate consulta Leonard Gavrilu, *Inconștientul în viziunea lui Lucian Blaga. Pre-ludii la o noologie abisală*, IP București Noi, 1997.

¹²² A. Ilica, *Pedagogia contemporană*, Editura Tiparnița, Arad, 2016, p. 21

Condiția umană (1973): "**condiția umană**, consideră psihologul, definește "interconexiunea dintre structura psihologică cu infrastructura biologică și suprastructura socială"¹²³. Pe structura biologică a omului se clădește personalitatea sa psihică, la fel cum aceasta se integrează în suprastructura socială. Condiția umană este menținută grație echilibrului dintre identitatea sa microcosmică și adaptarea la constrângerile sociale (macrocosmice). Așa s-a născut conceptul de "inconștient colectiv", ca matrice stilistică ce se **impregnează în condiția umană a tuturor indivizilor ce aparțin aceleiași culturi spirituale**¹²⁴. Fiecare popor are, ca numitor comun, un bloc de caracteristici, prin care se diferențiază de altul, după cum fiecare individ are specificități, în funcție de rasă, etnie, habitat, religie, cutume etc.: "*structura sufletească a persoanei umane nu este decât reflectarea structurii sociale*"¹²⁵. Condiția umană este decisiv impregnată de tiparele societății, astfel că fiecare om se definește în funcție de apartenența sa la o cultură a comunității.

Mai recent, sinologul american de origine germană, evreica Hannah Arendt, publică volumul **Condiția umană** (1958, tradus în românește în 2007), în care sensul conceptului "**condiția umană**" este nuanțat și adaptat tehnologizărilor contemporane. Omul lumii moderne își modifică relația cu natura și lucrurile, înstrăinându-se prin separarea "*naturii de lumea omenească*": "*motorizarea modernă ar aduce cu un proces de mutație biologică în care corpurile omenești încep treptat să se acopere de carapace de oțel*"¹²⁶.

Condiția umană cuprinde statutul psihologic, social, cultural și afectiv al omului. Înseamnă aproape același lucru cu existența omului: "*Condiția umană cuprinde mai mult decât condițiile în care viața i-a fost dată omului. Oamenii sunt ființe condiționate fiindcă toate lucrurile cu care vin în contact se transformă imediat în condiție a existenței lor*"¹²⁷.

În consecință, **Condiția umană** se referă la relația omului cu împrejurările proprii existenței, aspirația sa spre împlinire, fericire, înțelepciune, omenie și spiritualizare. **Condiția umană** se referă deopotrivă la modul în care omul se adaptează la evoluția umanității în vederea dezvoltării și supraviețuirii/conservării. Întreaga viață a omului este condiționată de ceva.¹²⁸

¹²³ N. Mărgineanu, *Op. cit.*, p. 9.

¹²⁴ Vezi și afirmația, citată de mai sus, a lui Montaigne: "*Fiecare om poartă forma întreagă a condiției umane*".

¹²⁵ *Ibidem*, p. 25.

¹²⁶ Hannah Arendt, *Condiția umană*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca, 2007, p. 414.

¹²⁷ *Ibidem*, p. 17.

¹²⁸ "*Condiția umană cuprinde mai mult decât condițiile în care viața i-a fost dată omului. Oamenii sunt ființe condiționate fiindcă toate lucrurile cu care vin în contact se transformă imediat în condiție a*

Societatea contemporană este vânturată de concept precum globalizare și interculturalitate. Nici dacă dorește, oamenii nu se pot înstrăina de propria cultură și de propria identitate. "Interculturalitatea" presupune concesii, toleranțe, îngăduințe ori mimetisme¹²⁹. Oricare popor, inclusiv Poporul chinez, își are propria identitate spirituală, fiind un imens depozit de cultură; chinezii au un mod propriu de existență, vizibil în atitudine, comportamente, concepție de viață față de familie, guvernanta, de muncă și natură, tipologia relațiilor interpersonale cu confrății și cu străinii, atașamentul față de tradiții, religie, metafizică, față de viață și moarte, precum și funcție de valorile spirituale care au întreținut devenirea societății chinezești. Condiția omului chinez este decantată în etosul său spiritual.

Care sunt aceste coordonate ale condiției umane chinezești? Pentru răspuns, ne vom folosi de reflecțiile unor gânditori, dintre care esențiale sunt cele ale lui Andrei Dîrlău din amplul volum *China harului*¹³⁰, ale Annei Cheng (1906 - 1975), *La pensee en Chine aujourd'hui*¹³¹, semnificând cu *Pasărea fericii*¹³², o culegere de basme populare din China. Au mai fost consultate și alte surse documentare pe diferite siteuri, precum și dicționare, documentare ori studii despre cultura chineză, articole din periodice (ex. *Lumea chineză*, 2001), unele trecute tacit cu vederea. Ideea studiului premerge spre convingerea că există o conștiință chinezească, că spiritul chinezesc s-a ivit din râvna sa spre forme tot mai civilizate de conviețuire și solidaritate socială.

---

existenței lor. Lumea în care se petrece vita activa constă din obiecte produse prin activități omenști: însă obiectele, deși își datorează numai oamenilor existența, își condiționează totuși în mod constant creatorii. Pe lângă condițiile în care viața îi este dată omului pe pământ și în parte pornind de la ele, oamenii își creează în permanență propriile condiții, făcute chiar de ei, care, în ciuda originii lor umane și a variabilității lor, posedă aceeași forță de condiționare ca lucrurile naturale.", afirma H. Arendt în volumul menționat mai sus (p. 17)

¹²⁹ Atențatul la identitatea culturală, în numele globalizării, sucește doar mințile naivilor care "speră" ca elementele care definesc spiritul unui neam se vor topi, imediat și la comandă, în retorta altei spiritualității. Dacă se întâmplă așa, atunci fragilitatea unei identități culturale are fisuri care nu-s în stare să se vindece. Pierderea limbii, a memoriei, a comportamentelor specifice, a tradițiilor și creațiilor artistice e un semn (și un semnal) de devitalizare comunitară. Risipirea aceluși grup (național, etnic, religios, social, statal) și acapararea lui de către Altul conduc spre afundarea într-o istorie fără prezent. Mari imperii agresive n-au reușit să distrugă identitatea culturală și spirituală a neamurilor. Specificul identitar rămâne un element de coerență socială, care include raționalitatea bunei conviețuirii cu alții, a toleranței neconflictuale, a îngăduințelor pentru un alt fel de comportament identitar. Aspirația spre globalizare absolută va rămâne o modă, cu adepți orgolioși și aspiranți la gloria momentului trecător.

¹³⁰ Andrei Dîrlău, *China harului. Religiiile Chinei și Creștinismul. O incursiune interculturală, istorică și hermeneutică*. Fundația Anastasia, București, 2018.

¹³¹ Anne Cheng, *La pensee en Chine aujourd'hui*, Gallimard, Paris, 2007, precum și *Histoire de la pensée chinoise*, Ed. du Seuil, Paris, 1997 (tradusă în limba română, la Editura Polirom, Iași, 2001)

¹³² Xxx, *Pasărea fericii*, basme populare din China după *Antologia basmului popular chinez*, ELP, Peking, 1962 (tradus, Editura Univers, București, 1973).

O coordonată a condiției umane, manifestată în specificul comportamental al chinezilor este amprenta eticii de sorginte confucianistă¹³³. **Morala confucianistă**¹³⁴ a menținut ordinea socială și condiția umană, teoretizând și promovând viziunea "omului desăvârșit", a așezării fiecăruia la locul potrivit, în funcție de valoarea sa și aspirația spre desăvârșire¹³⁵. Desăvârșirea se sprijină pe ideea de ordine și armonie: "*Armonia predomină în toate*"¹³⁶ (Confucius). Calea vieții urmează calea virtuții, iar ritmul condiției umane, de fapt ritmul vieții este dominat de cele două forțe complementare care se opun și se completează armonios: **yin** și **yang**. Conform principiilor etice, omul are propriul *Dao/Tao*, nu are dreptul moral de a strica armonia Universului, integrându-se locului cuvenit și hărăzit de "Tao", drumul virtuții în conformitate cu rânduiala cosmică. Omul virtuos devine "om superior" sau "desăvârșit", dacă împărtășește patru frumuseți morale: "*să fie generos, dar nu risipitor; să fie demn, dar nu trufaș; să fie doritor, dar nu pofticios; să fii exigent, dar nu aspru*". Numai omul desăvârșit ("nobil") intră în congruență cu înțelepciunea ("sheng"). Încă din vremea preantică, aceste valori specifice condiției umane au constituit o reprezentare a omului chinez, călăuzit de "ren" (virtute) și "jen" (sinceritate, armonie). Buna practică a "omeniei" în viața cotidiană se bazează pe cele patru valori fundamentale ale condiției umane: **ordinea, virtutea, armonia și cumpănirea**¹³⁷. Traiul omului chinez este condiționat ("condiția umană"!) de respectarea ordinii sociale – conformă cu rânduiala divină -, simbolizată de relația "*Tao – De – Ren – Yi – Li*" (originea supremă – omul adamic – virtutea supremă umană – dreptatea umană – ritualul

¹³³ "Scrierea" lui Confucius este *Analecte*, o sinteză a gândirii chineze de până la el, trăind cu jumătate de mileniu înainte de anii apariției creștinismului (551 – 469 î.H). Florentina Vișan, un remarcabil confucianist român, traduce cărțile *Clasice*, arătând că textele au avut o circulație orală cu câteva veacuri, poate un mileniu, înainte de a fi "editate" în volum de către Confucius.

¹³⁴ În cartea menționată anterior, Andrei Dărlău consideră confucianismul o religie etică, având elemente spirituale și metafizice, deși unii (J. Derrida, de ex.) accentuează dimensiunea socială și morală (laică!) a curentului generat de Confucius. Europeanii nu concepeau cum ar putea fi numită religie această reprezentare etică, socială și intelectuală a unei "religii", alături de daoism și budism. Prin urmare, confucianismul este "*un sistem ritual și etic*", care, prin practica "*acomodării culturale*" (cf. Matteo Ricci), s-ar putea realiza "*o sinteză confucianist – creștină de către chinezi*" (p. XXXVII).

¹³⁵ "*Etica socială și viața de stat chineză*", afirmă L. Blaga în *Cursul de Filosofie religiei* (1940), *au fost dictate, cu scurte intervale, aproape 2500 ani, de spiritul lui Confucius*" (p. 73), iar un contemporan nu are argumente să conteste această afirmație.

¹³⁶ Admirabilă pasiunea poetului sylvanian europeanizat, Ezra POUND (1885 - 1972), care învață chineza spre a citi în original opera lui Confucius, fiind exaltat de frumusețea lirismului din *Analecte*.

¹³⁷ "*Omul adevărat*, menționează filosoful Wang Yangwing (1472 - 1528), *este acela care simte comuniunea sa cu universul*", ceea ce confirmă ideea lui Confucius cum că lumea întreagă este o familie inseparabilă.

existenței umane). Viața împreună (socială) a oamenilor le asigură condiții de desăvârșire și de împlinire, prin muncă și hărnicie. Scriind despre *"metabolismul dintre om și natură"*, Hannah Arendt (1958) filosofează în jurul ideii că munca a eliberat omul de *"agentul invizibil din culise"*¹³⁸ (forța naturală care condiționează acțiunile și faptele oamenilor), devenind expresia condiției umane și a existenței umanității. Ascensiunea socială spre bunăstare și fericirea umană nu mai este un dar al lui "Tao", ci o cheazășie a omului de a-și îmbunătăți "condiția umană" și a realiza o umanizare a existenței. Omul virtuos este propriul făuritor de condiții oportune pentru o existență tihnită, iar munca, activitatea, lucrul bine făcut sunt expresia unor noi condiții de umanizare.

Mitic, omul moral – cu respectul său față de autoritate, echilibru, armonie, putere - și-a găsit înfățișarea în mitul dragonului: *"Dragonul chinezesc (Long), simbolizează puterea și desăvârșirea, curajul și îndrăzneala, eroismul și perseverența, noblețea și divinitatea. Este energic, hotărât, optimist, inteligent și ambițios"*¹³⁹. În exterioritatea spiritului chinezesc, dragonii sunt ființe malefice: *Spre deosebire de energiile negative asociate dragonilor oc-*

*cidentalii, majoritatea dragonilor sunt frumoși, prietenoși și înțelepți. Sunt îngerii Orientului. Nici pe departe detestați, ei sunt iubiți și venerați. S-au construit temple și altare în cinstea lor, pentru că ei patronează ploaia, râurile, lacurile și mările"*¹⁴⁰. În basmul popular chinezesc, Chipul dragonului¹⁴¹, viteazul Gan Han, unicul fiu prețuit al unei familii bătrâne, pleacă spre dragonul din fundul apelor să-l roage să dezlege ploile într-o perioadă amplă de secetă. Ajunge după trei încercări la dragon, îi smulge un măr-găritar roșu din gură, pe care îl înghite, făcându-se el însuși dragon, după cum cred oamenii. De atunci, *"în Sudul însořit al*

¹³⁸ H. Arendt, *Op. cit.*, p. 250.

¹³⁹ ***, *Dragonul, simbol al mitologiei universale*, <http://www.mixdecultura.ro/2017/05/dragonul-simbol-al-mitologiei-universale/> (accesat 23. 06. 2018); vezi și Oct. Simu, *Mitologia chineză – un dicționar*, Editura Herald, București, 2013.

¹⁴⁰ *Ibidem*.

¹⁴¹ *Pasărea fericirii* (trad.), basme populare din China, Editura Univers, București, 1973, p. 148.

Chinei, nu s-a mai pomenit să treacă o zi și să nu plouă". Chinezii se consideră descendenți ai dragonului, împărații l-au aninat în steme (însemne, embleme, toteme), simbolizând norocul și protecția celui ce-l divinizează. Mitul dragonului este expresia forțelor naturii, model de echilibru, armonie și cumpătare¹⁴².

Mitul *contemplării naturii* este o altă coordonată a spiritului chinezesc și a condiției umane. Spațiul - ca spectacol copleșitor al naturii, cu munți și ape, cu întinderi nesfârșite de platouri înalte și coline amplu cârlionțate - a impus respectul locuitorilor pentru imensitate, toposul fiind un fel de ființă supranaturală, căreia nu i te poți împotrivi, ci doar integra¹⁴³. Desfășările contemplației au rezonanță, nu atât în filosofare ori în religiei, cât în arte: pictură, muzică, arhitectură, coregrafie, poezie, caligrafie și sculptură. Chiar scrierea chineză este consecința contemplării cu respect a naturii, având un pronunțat caracter iconic (pictogramic, hieroghic¹⁴⁴): *"matricea fundamentală a gândirii este imaginea... chinezii acordă întâietate absolută vizualului, reprezentării prin imagine ... fiecare semn grafic este prins într-o rețea de semnificații și relații"*¹⁴⁵. Semnele scrierii chinezești derivă dintr-o imagine - icoană, evoluând, în timp, spre ideo-fonograme, ceea ce exprimă atașamentul spiritului chinez pentru real, pentru natural, incluzând deopotrivă imaginea (descripția realului) și reflecția, contemplația asupra acesteia (*"simbol vizual al celor nevăzute"*, spune A. Dirlău). După opinia Annei Cheng, unui *europen* îi este dificil să înțeleagă această fuziune între denotație (a avea nume) și *metafizica mascată a realității* denuminate. Un semn chinezesc este numele unei fapte, dar și reflecția asupra acesteia¹⁴⁶. Însemnul chinezesc este o imagine stilizată a unei icoane, în care se cotlonesc întâmplări, sensuri, reflecții

¹⁴² În *Sfânta carte a lui Panwang*, dragonul este considerat creatorul universului.

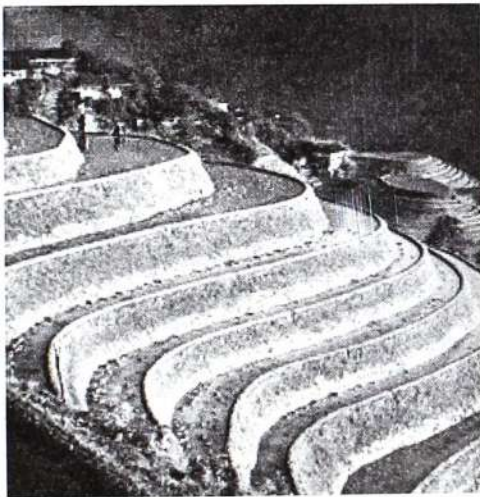
¹⁴³ În *Analecte*, Confucius afirmă că *"omul de suflet prețuiește muntele, iar omul de spirit este încântat de ape"*. În preocupările sale de filosofie stilului, Lucian Blaga identifică *"spațiul alveolar succesiv"* al artei chineze, iar I. Frunzetti, între principiile picturii chineze, menționează un *"spațiu topologic emoțional"*, existând o năzuință afișată și atractivă de atracție spre imensitate și infinit.

¹⁴⁴ Singurul scris hieroghic care a supraviețuit din antichitate

¹⁴⁵ L. Bălan, *Limba și scrierea chineză standard*, Editura Universității din București, 1999, p. 138. A. Dărlău, în China harului, afirmă, compilând pe E. Fenollosa (2005), că *"specificul scrierii ideografice privilegia o cultură de tip esențialmente vizual, generând un tipar mental ce opera cu asocieri concrete mai curând decât cu noțiuni abstracte"*. Prin scrierea chineză, *"viața este plină de artă"*, alcătuiind *"straturi de metafore"*, în timp ce restul limbajelor sunt *"subțiri și reci"*, întrucât fiecare cuvânt *"a fost/ este pilit"* până a fi redus la muchia cea mai îngustă, spre a fi cât mai exact și eficient semantic.

¹⁴⁶ *"Cuvintele chineze sunt vii și plastice, fiindcă lucrul și acțiunea nu sunt despărțite în mod formal"*, fiind *"imagini stenografice vii ale acțiunilor și proceselor din natură"*. E. Fenollosa (1853 - 1908) adaugă și alte argumente pentru a demonstra comparativ *"o anemie a limbajului modern"* în comparație cu cel chinez, apud A. Dirlău, op. cit., p. 98)

morale, fiind sursă de simbolizări, de meditații și contemplațiuni: ”*cuvintele chinezești sunt mici tablouri eliptice, asemenea cu schemele unei coregrafii a universului*”¹⁴⁷. Artă chineză configurează o asemenea propensiune spre o poetică a ideilor simbolice, care, deși centrată pe om și natură, metafizicul mascat îndeamnă la meditație și filosofare. Artiștii sunt mai degrabă gânditori, decât sentimentali; culoarea, armonia, spațialitatea, imaginile artistice, grația mișcării se prelungește în ritmul ordinii cosmice, iar distanța dintre ochiul privitorului și artefactul artistului este deopotrivă lirică și ideatică. Pictura chineză are ca și coordonată esențială ”*frumosul delicat*”, cum afirma G. Călinescu, iar arta ”*este viața spiritului prin ritmul lucrurilor*”¹⁴⁸. Armonia naturii - reflex al rânduiei cosmice - guvernează armonia condiției umane.

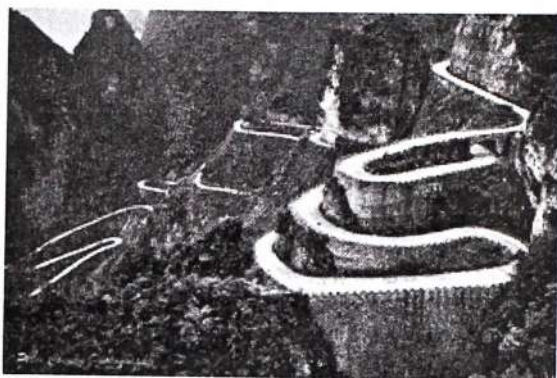

Condiția umană se regăsește în mitul **muncii**. Omului îi este dat să se nască pe un pământ, care îi oferă adăpost, mijloace de trai, condiții de viațuire, posibilitatea de a respira fără mijloace auxiliare, deci natura terestră constituie esența **condiției umane**. Pământul pe care se naște omul constituie condiția adamică a existenței sale paradisiace. Comiterea păcatului original reprezintă prima decădere a omului în noi condiții de existență. Condiția vieții în natură devine o provocare pentru supraviețuire și

permanentă adaptare față de pericolele neprevăzutului din natură. Necesitatea socializării a creat alte dimensiuni existențiale. Traiul în societate îndeamnă la o condiție umană nouă, construită prin muncă, iar civilizația umanității glorifică procesul muncii și acțiunii, precum și produsele acestora. Circulă ideea că poporul chinez este unul harnic, priceput, perspicace, tenace și cu devotament pentru lucrul bine făcut. Chinezii sunt un popor pragmatic, iar invențiile lor vechi descind din necesități concrete: compasul, busola, praful de pușcă, hârtia, tiparul etc. Sunt mărturii istorice (Zidul chinezesc, Temple, Monumente, Palate imperial, de ex.) și deopotrivă mărturii contemporane despre vitejia muncii și eroismul lucrativ al chinezilor (arhitecturi sfidătoare, poduri impresionante, metropole gigant, șosele suspendate etc.).

¹⁴⁷ Dan Hăulică, *Nostalgia sintezei*, Editura Eminescu, București, 1984, p. 233.

¹⁴⁸ *Ibidem*, p. 240.

Cum s-a construit această imagine pozitivă a cetățeanului chinez? Răspunsul îl dăm cu sprijinul unui cunoscător al "modelului chinez" de prosperitate mondială: "Cine vrea să înțeleagă secolul XXI trebuie să ajungă în CHINA, acolo unde TIMPUL păstrează emoții, nuanțe, legende și imagini milenare, indispensabile în reali-

tatea vremurilor pe care le numim moderne."¹⁴⁹. Presentul își construiește viitorul prin trecut. Limba chineză are o ideogramă care semnifică în același timp procesul muncii și produsul muncii. Pentru poporul chinez, relația cu natura, atât de spectaculoasă turistic dar atât de nemiloasă pentru existență, se dezvoltă pe coordonatele reciprocității: agresivitatea aparentă a peisajului poate fi împlânzită și valorificată pentru schimbarea condiției umane. Terasarea colinelor, schimbarea cursului apelor, unificarea malurilor prin poduri, străpungerea munților cu tunele, umanizarea deșerturilor și a prețiilor etc. sunt tot atâtea argumente pentru transformarea în bună conviețuire a omului cu natura. Grădinaritul naturii prin muncă a fost sursă de mitologizare¹⁵⁰.

Mitul genezei derivă din întrebarea metafizică despre apariția universului și a omului. Rezultat al fanteziei, mitologiile explică, prin intermediul ornamentelor artistice, multe din răspunsurile la întrebările legate de inventarea începuturilor cosmosului și a omului. Cu toată evidența atâtor hani, împărați și dinastii, mitologia chineză este destul de discret reprezentată în cultura artistică a Chinei¹⁵¹. De ce atașamentul față de unele mituri se impregnează în condiția umană? "**Ontologia mitologică**"¹⁵² se referă la comportamentul

¹⁴⁹ Dan Tomozei, *Timpul Chinei*, Editura Corint, București, 2018, p. 3.

¹⁵⁰ Yuan Ke, *Miturile Chinei antice* (trad. T. Radian), Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1987, p. 17.

¹⁵¹ Mitologul Yuan Ke (1957), bazându-se pe Lu Xun (*Istoria scurtă a prozei chineze*) pune această sărăcie de reprezentare a miturilor pe seama a trei cauze: chinezii n-au avut timp pentru meditații fantastice, fiind preocupați de activitatea practică, grea și dificilă; sub influența gândirii lui Confucius, axată pe aspecte morale, miturile s-au umanizat, în sensul transformării personajelor fantastice în personaje umane; spiritele divine și cele fantastice nu erau foarte prezente în mentalul oamenilor. "*Cartea munților și mărilor*" (18 volume) cuprinde mai multe texte coerente, care amintesc de mituri antice chineze.

¹⁵² "*Ontologia arhaică sau tradițională cuprinde concepțiile despre ființă și despre realitate, care se degajă din comportamentul omului*", afirmă Mircea Eliade în vol. *Eseuri*, Editura Științifică, București, 1991, p. 13.

oamenilor care repetă "acte trăite anterior de altul care nu era om"¹⁵³, ceea ce inaugurează deja intrarea în fantastic, în lumea arhetipurilor celeste (ab origine), a zeilor, a eroilor supranaturali și a divinităților: "Oamenii nu fac decât să repete la înfinit gesturi exemplare și paradigmatică"¹⁵⁴. Legenda creației Pământului (spațiu al condiției materiale a oamenilor) și Cerului (spațiu de fantazare și imaginație) are ca erou pe Pangu, primul străbun, care a spart un ou uriaș (haos nediferențiat) în care a adormit, a despărțit cerul de pământ, a susținut pe umeri bolta, iar

când distanța a fost suficient de mare, Pangu a murit, metamorfozându-se în nori și vânt (respirația), tunete (glasul), soare (ochiul stâng), lună (ochiul drept), părul (stele), munți, fluvii (lacrimi), țarini, ierburi, rouă etc. Mitologii vorbesc de "oul cosmic", iar artiștii l-au înfățișat conform imaginii alăturate. Apoi duhurile ("cele două mari spirite, Yin și Yang") au zămislit oamenii și celelalte ființe. În fine, s-au ivit zeii, personaje fabuloase, întâmplări biblice (potopul), fapte civilizatorii (focul)¹⁵⁵ etc.

Vorbind despre condiția umană, problematica e atât de complexă, încât nu are șansa de a fi cuprinsă într-un studiu. Omul este produsul relațiilor contextuale, iar acestea derivă din viața publică, viața personală, condiții naturale și condiții artificiale. Dacă tragem linie și identificăm numitorul comun al condiției umane specifice unei comunități, ne vom opinti în viața tihnită, viața fericită, starea de satisfacție, bunăstarea familială, profesională, de consumare a timpului liber, de recuperare psihică și fizică, de întreținere a unui tonus afectiv și mintal etc. Ca observatori europeni ai condiției umane a poporului chinez, nu contenim a ne mira de ceea ce se numește "miracolul Chinei". În acest "miracol", condițiile de umanizare asigură o satisfacție

¹⁵³ *Ibidem*, p. 14.

¹⁵⁴ *Ibidem*, p. 33.

¹⁵⁵ O altă legendă a creației, dezvoltată de poetul Qu Yuan (~ 300 îen) în poemul liric *Întrebări către cer*, pomenește că zeița Nüwa a creat omul din lut, dându-i din răsuflarea sa, apoi a creat alții și alții până a umplut pământul.

existențială crescută pentru fiecare chinez, pentru familii și pentru comunități. Sunt oameni fericiți, care dibuiesc prosperitatea instalându-se confortabil în viața fiecăruia. Sunt oameni care au certitudini și își pot construi proiecte realizabile. Sunt oameni care au dobândit demnitatea de cetățeni, mândri de țara lor, de familia lor, de relațiile lor cu vecinii și cu celelalte popoare. Sunt oameni care știu prețui munca, bunăstarea, locul fiecăruia în societate, semn de înțelepciune și bună cumpătare. Iată în sinteză, condiția umană a actualei generații: ”*Oameni loiali, mândri, patrioți, încăpățânați, cu minte ageră, descurcăreși, conservatori și orientați către familie, ei construiesc, în mod oportunist, o Chină nouă...*”¹⁵⁶. Înțelepciunea chineză glorifică frumusețea unei vieți tihnite, în care toate lucrurile tind să fie așezate în rânduială, în care ordinea e un element al condiției umane, iar aderența la civilizația modernă devine o chemare pentru bunăstare. Asemeni civilizației și culturii Chinei, tradiția morală miraculoasă întreține ideea perfectibilității umane, având ca teme universalitatea valorilor, globalizarea informațională și tehnică, armonia existențială. **Condiția umană a chinezului de astăzi** se întemeiază pe melanjul dintre tradițiile străvechi, predominant confucianiste și daoiste, focalizate pe virtute, morală, demnitate civică, și realizările tehnice absolut impresionante și uluitoare. Prezentul crește în viitor din rădăcinile trecutului.

Bibliografie

Arendt Hannah, *Condiția umană*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca, 2007.

Bălan L., *Limba și scrierea chineză standard*, Editura Universității din București, 1999.

Blaga, L., *Curs de filosofia religiei*, Editura Fronde, Alba Iulia - Paris, 1994.

Blaga L., *Trilogia culturii*, în *Opere*, vol. 9 (ed. Dorli Blaga), Editura Minerva, București, 1985.

Cheng Anne, *La pensee en Chine aujourd'hui*, Gallimard, Paris, 2007, precum și *Histoire de la pensée chinoise*, Ed. du Seuil, Paris, 1997 (tradusă în limba română, la Editura Polirom, Iași, 2001).

Confucius, *Analecte*, trad. Florentina Vișan, Editura Humanitas, București, 1995.

Dîrlău Andrei, *China harului. Religiile Chinei și Creștinismul. O incursiune interculturală, istorică și hermeneutică*, Fundația Anastasia, București, 2018.

¹⁵⁶ Damian, Harper, *China*, Washington, N.G., (trad.), 2010, p. 10.

- Gavriliu Leonard, *Inconștientul în viziunea lui Lucian Blaga. Preludii la o noologie abisală*, IP București Noi, 1997.
- Granet, Marcel, *Civilizația chineză*, Editura Nemira, București, 2000.
- Harper, Damian, *China*, Washington, N.G., (trad.), 2010.
- Hăulica, Dan, *China: un clasicism în paralelă asiatică, în Nostalgia sintezei*, Editura Eminescu, București, 1984, p. 215 – 241.
- Ilica Anton, *Pedagogia contemporană*, Editura Tiparnița, Arad, 2016.
- Yuan Ke, *Miturile Chinei antice*, trad. Toni Radian, Editura Științifică și enciclopedică, București, 1987.
- Mărgineanu N., *Condiția umană. Aspectul ei bio-psiho-social și cultural*, Editura Științifică, București, 1973.
- Milescu Spătariul, Nicolae, *Descrierea Chinei*, trad., editor C. Bărbulescu, Editura de Stat L.A., București, 1958.
- Notaros, Lajos, *Despre ideile de bază ale filosofiei chinezești*, în L. Mihuț (coord), *Cultura și civilizația chineză. Dialoguri româno-chineze*, Editura Casa Româno-Chineză, Arad, 2018, p. 151.
- Tomozei Dan, *Timpul Chinei*, Editura Corint, București, 2018
- Rowley, George, *Principiile picturii chineze*, Editura Meridiane, București, 1982.
- Soulie de Morant, Georges, *Preceptele lui Confucius*, trad. I. Vasilescu, Editura Antet, București, 2014.
- ***, *Pasărea fericirii*, basme populare din China după *Antologia basmului popular chinez*, ELP, Peking, 1962 (tradus, Editura Univers, București, 1973).

Ioan Matiuț

Editura Casa Româno-Chineză și provocările viitorului

Când vorbim despre sectorul editorial, nu putem uita că de sute de ani, materialul folosit pentru tipărirea cărților este hârtia. Acesta a fost inventată în jurul anului 200 în China de către Tsai Lun, secretar la curtea imperială, care era nemulțumit de materialele folosite până atunci pentru scris. Astfel, mătasea era prea costisitoare iar plăcuțele de bambus prea grele. El a făcut prima hârtie dintr-un amestec de textile cu resturi de plase pecărești. De atunci hârtia s-a răspândit în toată lumea iar procesul de fabricație a suferit modificări. Textilele au fost înlocuite cu pasta de lemn iar clorul este folosit pentru albire.

Legăturile culturale dintre România și China sunt tradiționale însă prima editură cu caracter comun a fost înființată de către Casa Româno – Chineză, Filiala Arad în anul 2017. Funcționarea unei astfel de edituri presupune unele strategii iar în acest sens, Editura Casa Româno – Chineză a fost gândită ca o veritabilă punte între culturile celor două țări. Programul său cultural nu are ca prioritate o rentabilizare economică prin editarea și tipărirea de cărți comerciale cu un succes facil la public. Misiunea asumată este de a promova activitatea Casei Româno – Chineze și de a publica autori români importanți în limba chineză și autori chinezi în limba română. Însă împlinirea acestui deziderat nu este posibil fără un parteneriat asumat și solid între editură și instituții culturale de profil din cele două țări. Viitorul acestei edituri depinde și de felul în care se va reuși o dotare tehnică corespunzătoare pentru a putea face față nivelului din ce în ce mai performant din acest domeniu. De asemenea, un rol important pentru continuarea activității îl va avea capacitatea de accesare a fondurilor nerambursabile prin depunerea de proiecte dar și de obținere a unor sponsorizări sau donații. Accesul pe piața chineză de carte, prin parteneriat cu edituri și rețele de difuzare din China, ar putea aduce prestigiu dar și mari beneficii de imagine și chiar economice pentru susținerea unor proiecte proprii.

Principalul potențial al editurii Casa Româno – Chineză constă în calitatea echipei care o gestionează. Suntem o echipă formată din doamna Lizica Mihuț președintele Casei Româno – Chineze , Filiala Arad și subsemnatul în calitate de director al editurii, susținuți de intelectualii de seamă ai Aradului. Avem o vastă experiență și o valoroasă expertiză în domeniu iar colaboratorii care se ocupă de traduceri , design și tehnoredactare sunt profesioniști desăvârșiți. Dovadă stau cărțile editate în timpul scurt de la înființare, care au fost apreciate atât la nivel oficial cât și de către publicul cititor interesat. Calitatea și valoarea unei edituri nu constă în numărul titlurilor publicate ci în importanța și valoarea acestora. În acest sens, Editura Casa Româno – Chineză are o carte de vizită convingătoare.

Cultura scrisă este cel mai eficient mijloc de cunoaștere și înțelegere reciprocă dar și principalul pilon al oricărei culturi. Ea este susținută financiar de către administrațiile responsabile, conștiente că beneficiile acestui demers sunt importante și pe termen lung. Editura Casa Româno – Chineză este o platformă ofertantă, disponibilă să își asume un rol important în viitorul relațiilor culturale dintre cele două țări. Suntem pregătiți să facem față oricăror provocări editoriale, în beneficiul celor două culturi. Însă, aceste obiective majore nu pot fi realizate fără sprijinul și implicarea unor actori oficiali importanți din cele două țări. Altfel, vom bifa prematur un eșec nemeritat și un potențial important irosit.

Dumitru Mărcuș

Confucius și ordinea morală în concepția lui Ioan Slavici

În studiul de mai jos propun o perspectivă asupra filosofiei lui Confucius cuprinsă în modelul moral al scriitorului clasic român, Ioan Slavici. Există o listă bogată a studiilor legate de „influențele” prin care gândirea confuciană se regăsește în opera literară și publicistică a autorului român. Ceea ce intenționez aici este analiza implicației ideilor morale ale spiritualității chinezești în scrierile lui Slavici, cu deosebire în cele nonficionale. Trei aspecte vor fi puse în discuție; a) perspectiva istorică, b) lecturile filosofice asimilate și c) constituirea modelului moral în gândirea și scrisul autorului sus amintit.

***

Viena. 1870. Primăvara. Doi studenți, Mihai Eminescu și Ioan Slavici se întorceau de la cursul de anatomie al profesorului Hyrtl, curs urmărit cu interes de studentul de la filosofie și de cel de la drept. Slavici, aproape spontan, exclamă: „...în lumea organică toate sunt nu *pentru că*, ci *pentru ca*, până în cele mai mici amănunte potrivite cu scopul în vederea căruia intră în *ființă*.”¹⁵⁷

„— De unde o scoți aceasta? Întrebă Eminescu. Unde ai citit-o? Cine ți-a spus-o?” Lecturile filosofice cuprinzătoare ale poetului, ușurința folosirii noțiunilor, simțul limbii i-au indicat că e vorba de un enunț ontologic care „intră în ființă.” Reacția imediată a fost recomandarea de a citi filosofi și opere pe care învățăcelul din Arad, poreclit Aristoteles, n-a avut cum și când să le cunoască.

Cu Schopenhauer trebuia început; urmau apoi Confucius și Buddha și „mai în urmă și ceva din Dialogele (sic!) lui Platon”. Cu ezitări și piedici lingvistice („nu știam destul de bine nici nemțește nici frațuzește”¹⁵⁸), Slavici dezbate cu mentorul său *Despre împărțita rădăcină a principiului rațiunii su-*

¹⁵⁷ Ioan Slavici, *Opere, vol.VI (Memorialistică)*, Buc. Ed.Fundației Naționale pentru Știință și Artă, Univers Enciclopedic, 2005, p.808.

¹⁵⁸ *Idem*, p.283.

ficiente. Teza de doctorat a filosofului german îi oferea o deschidere profundă spre filosofie întrucât Schopenhauer pornea de la Kant și punea în discuție cunoașterea limitată la condițiile experienței. Principiul rațiunii suficiente s-ar aplica numai la patru clase de obiecte: 1) lucrurilor materiale în termenii cauză-efect; 2) la obiectele logice- abstracte; 3) la clasa obiectelor exprimate cantitativ; geometrie, matematică în general; 4) la judecățile morale legate de motivare. Desigur, ultima „rădăcină” stârnește interesul scriitorului șirian¹⁵⁹, experiența sa de până atunci, educația familială și sfaturile materne, „filosofia populară” și bunul simț, în sens cartezian, amplificau interesul de a cunoaște. Aduag aici și faptul că Socrate, nu atât personaj al *Dialogurilor* platoniciene, cât simbol, deschide calea pentru cel ce vrea să cunoască și care trebuie să înceapă prin a se cunoaște pe sine. Și, mai departe, rațiunea este cea care „realizează acordul spiritelor în timp ce simțurile și interesele personale divizează, despart oameni.”¹⁶⁰

Treptat, se conturează pentru Slavici un domeniu de reflecție apropiat și modalitatea de explorare. E vorba de morală ca expresie a relațiilor cu sine însuși și cu semenii, și de rațiune ca modalitate de cunoaștere.

Simplificând, putem afirma că filosofia lui Schopenhauer este „o sinteză originală și așa spune modernizată a trei sisteme de gândire: filosofia lui Kant, concepția lui Platon și religia budistă”.¹⁶¹ Ideea care se poate evidenția este că prin lectura *Lumii ca voință și reprezentare*, Slavici sedimentează elementele importante din cele trei surse. Cu deosebire Kant, mai puțin gândirea indiană pe care o va părăsi în favoarea celei chineze. Filosofia morală populară, așa cum era cunoscută din experiență se vede în situația de a fi ordonată de ideea și principiile unei voințe pure posibile și nu de acțiunile și condițiile voinței omenești în genere. Deși nu explicit, prin filtrul construcției schopenhauriene, Kant va fi prezent în elaborările scriitorului român, fie în texte eseist- moralizatoare, (*Fapta omenească*), fie în cursuri (*Estetica*), fie în lucrări didactice privind educația. (*Educația rațională*, *Educația morală*). Subliniez câteva idei; acțiunea umană este bună din punct de vedere moral dacă intenția din care a pornit este de a respecta necondiționat legea morală. Sunt acele acțiuni izvorâte din datorie.

O acțiune cu consecințe pozitive nu are valoare morală dacă la temeiul ei nu are intenția de a respecta legea morală. Aceste acțiuni sunt conform

¹⁵⁹ Șiria, localitatea natală a scriitorului, se află în apropiere de Arad, oraș în care acesta a urmat o parte din studii, a funcționat ca practician în biroul avocatului Mircea V. Stănescu și ca redactor la revista umoristică a acestuia *Gura satului*.

¹⁶⁰ Aurel Codoban, *Introducere în filosofie*. Ed.a III-a, revăzută, adăugită, dar nepublicată. www.comunicare.codoban.ro/if.

¹⁶¹ I. Petrovici, *Evocări de mari filosofi*. Buc. Ed. Librăriei Universala Alcalay&Com.f.a., p.79

datoriei. Având în vedere natura dublă a omului, pasional și rațional, acesta trebuie îndemnat la realizarea gradată a împlinirii sale- idee confuciană. Astfel prima treaptă, maxima, nu are valoare universală decât pentru anumiți indivizi; urmează imperativul ipotetic formalizat prin „dacă...atunci” și care are în vedere mijloacele folosite pentru a atinge un anumit scop. În sfârșit, imperativul categoric care are valoare universală și necondiționată; „trebuie să faci x.”

În succesiunea formelor de dezvoltare ale societăților, modelele morale reale se configurează sub forța ideilor și poartă anumite caracteristici: d.ex. morala de tip imperativ (kantiană) o întâlnim în societăți tradiționale, cum e aceea din care s-a născut, a crescut și s-a format Slavici, prezentă atât în publicistica sa cât și în literatură.

Întâlnirea cu Schopenhauer și parcurgerea operei caracteristice a acestuia, se deschid pentru scriitorul român două perspective care vor marca gândirea și scrisul său: prima, ideea unei metafizici bazată pe intuiție concretă așa cum o vom găsi actualizată la început de secol XX de Henri Bergson, având în voință elementul fundamental și, cea de a doua, descoperirea gândirii orientale- cea hindusă și cea chineză.

Voința și reprezentarea din titlul lucrării fundamentale a lui Schopenhauer înseamnă: *voința*, impuls vital care creează mereu necesități și devine sursă de suferință și lumea exterioară, care există în măsura în care e percepută de conștiință, deci ca *reprezentare*. Singura modalitate a comportamentului moral este *mila*: prin *compătimire* și înțelegerea *suferinței lumii* omul își depășește egoismul și se identifică cu semenii. Există un nivel superior însă, nivel la care omul se poate elibera de suferință: prin contemplare estetică, prin asceză și meditație și prin extincție, contopirea cu NIRVANA.

Înrâurirea gândirii filosofului romantic german a fost covârșitoare pentru creația artistică, iar la noi, în cercul Junimii, Mihai Eminescu și Titu Maiorescu au fost ecourile profunde ale ideilor cuprinse în *Die Welt als Wille und Vorstellung*. Titu Maiorescu a tradus aforismele și și-a întemeiat concepția estetică pe câteva din ideile schopenhauriene.

Ioan Slavici, junimist și el, își îndreaptă reflecția înspre aspectul moral întrebându-se: „nu cumva voința aceasta intră ca un simțământ în conștiința omului?”¹⁶² La întrebarea „ce este conștiința” răspunde prin traversarea gândirii lui Herbert Spencer și ajunge la concluzia că senzația primită și percepută se transmite conștiinței, adică acelei *cum scientiae* pe care în românește

¹⁶² Ioan Slavici, *Op.cit.* p.691.

o echivalează cu „a lua aminte”. De altfel, autorul Marei¹⁶³ are intuiția valorii filosofice a limbii române. De ex. locuțiunile conjuncționale *pentru ca* și *pentru că* sunt diferențiate ca sens; astfel *pentru ca poate* să hotărască voința orientată spre un scop, iar *pentru că* indică un raport de cauzalitate. Noțiuni cum ar fi *neamul*, noțiune care în gândirea românească are un sens metafizic, *popor* (considerat în afara disputei literare), *națiune* formează un câmp al conceptelor care semnifică puterea de cuprindere a scriitorului român. *Neamul* stă la încrengătura metafizicii cu istoria, idee fundamentată de Mircea Vulcănescu și alături de el, în intenția de a defini identitatea românească, sunt spiritele reprezentative ale filosofiei din generația interbelică, de la Nae Ionescu la Lucian Blaga, de la Mircea Eliade la Ernest Bernea, de la Dan Botta la Constantin Noica. Într-o expresie eseistică, Slavici arată: „Vorbind undeva despre înțelepciunea practică, Schopenhauer zice despre Confucius că a fost cel mai cu minte dintre oamenii care au trăit pe fața pamântului.”¹⁶⁴ Această întâlnire cu înțelepciunea chineză este o adevărată revelație; textul schopenhaurian este doar elementul declanșator. El se găsește într-un capitol scurt din cartea *Despre voință în natură* intitulat *Sinologie*.¹⁶⁵ Rândurile lui Schopenhauer sunt caracteristice pentru gândirea acestuia: „În al doilea rând, găsim înțelepciunea lui Confucius, care este în mod special atașat oamenilor de știință și oamenilor de stat: în conformitate cu traducerile se găsește o filosofie morală largă, vulgară și predominant politică, fără metafizică și are în ea, foarte specială, dispariția și încetinirea.”¹⁶⁶

Rețin de aici aspectele care vor conduce la desprinderea lui Slavici de morala schopenhauriană, de filosofia indică și orientarea lui spre universul *Analectelor* lui Confucius.

În primul rând, autorul român va fi cucerit de „filosofia largă” care dă o formă concisă, abstractă, „cultă” filosofiei populare, moralei asimilată din familie și prin educație. E vorba de acea „putere de a judeca bine și de a distinge adevărul de fals, care este tocmai ceea ce se numește bunul simț sau rațiunea egală la toți oamenii” cum afirma Descartes.

¹⁶³ *Junimea*, societate literară înființată la Iași în 1863 de tinerii întorși de la studii din străinătate. Conducătorul ei, Titu Maiorescu, a fost criticul de direcție cel mai important al vremii. Societatea a grupat pe cei mai importanți scriitori, filosofi, juriști, oameni de știință fiind o adevărată mișcare culturală. Criticul Tudor Vianu a stabilit trăsăturile ei caracteristice; spiritul filosofic; spiritul oratoric; ironia; spiritul critic și gustul pentru clasic și academic.

¹⁶⁴ . Ioan Slavici, *Op.cit.* p.526

¹⁶⁵ Ion Breazu, *Slavici și Confucius* (în) Studii literare, vol.IV, Universitatea din Cluj, 1948, p.59

¹⁶⁶ Idem, p.60, (text german, în traducerea mea, D.M.)

În al doilea rând, ceea ce înseamnă „predominant politică” nu va fi importantă pentru Slavici. El era purtătorul ideilor conservatoare ale Junimii, susținea ideea unității culturale a românilor, plătită cu procese de presă și cu reclusiune, dar unitatea politică nu o acceptă. Chiar la „Serbările de la Putna” refuză aspectul politic, respectând promisiunea făcută Vienei. În cazul dualismului, Slavici, cu naivitate, susținea că nu trebuie să ne îndoim de buna credință a celor ce au săvârșit acest act.¹⁶⁷ Buna credință și fidelitatea față de Casa de Habsburg, îi va aduce o a doua detenție în Regatul României, în urma procesului ziariștilor colaboratori la publicațiile apărute în timpul ocupației germane. Și mai important: după articolul premonitoriu al lui Octavian Goga *A murit un om: Ioan Slavici* (**Tribuna**, 1910), scriitorul septuagenar suferă și repudierea publică de către personalități ale vremii în frunte cu Nicolae Iorga. E. Lovinescu, care nu acceptă opera lui Slavici în sistemul său de valori, nu găsește cuvinte de compasiune nici măcar la decesul acestuia.

În cel de al treilea rând, Schopenhauer sugerează „dispariția”, „încetinirea” acțiunilor moralei izvorâte din *milă*, din conștiința identității cu celelalte ființe, prin intuiție directă. TA TWAM ASI (acesta ești tu). „Am citit tot ce mi-a căzut în mână despre viața lui Confucius și despre îndrumările date de dânsul”¹⁶⁸ spune scriitorul și ne arată că pentru spiritualitatea chineză a cărei expresie sunt *Analectele* și opera lui Kong-Fu-Tzî, omul, din generație în generație, nu caută extincția ci perfecțiunea. În Indii totul e lepădare de sine și înălțare sufletească, în China *cumpătarea* e virtute, viața e „proză măsurată” – zice Slavici, și poezie fără avânt. Această perspectivă se regăsește în organizarea societății: cea hindusă, organizată în caste cuprinde pe cei fericiți în mod diferențiat; în China însă „trăiește cel mai fericit și mai trainic dintre toate popoarele”.

Cultura chineză a fost cunoscută în Europa și de către europeni destul de timpuriu pentru epoca modernă. O dovadă materială, o piatră inscripționată în 781 d.Chr.¹⁶⁹ arată că un sirian nestorian, însoțit de alți preoți au fost primiți la curtea imperială din capitala Changan. Vor fonda o mănăstire numită „Templul persanilor”. Nestorianismul a fost doctrina hristologică apărută în sânul Bisericii creștine în secolul al V-lea a fost acceptată de către chinezi drept sectă budistă sau confucianistă.

„... pe pământ, China este ca o piatră nestemată într-un inel” scria Nicolae Milescu Spătarul, cel român „pre învățat și cărturar” aducând pentru isto-

¹⁶⁷ *Idem* p.69

¹⁶⁸ Ioan Slavici, *Op.cit.* p.527

¹⁶⁹ Lucian Pricop, *Confucianism, creștinism, comunism. Învățăturile lui Confucius*. Buc. Ed. Cartex, 2017, p.5.

rie în *Descrierea Chinei* experiența sa diplomatică (1675-1678), obiceiurile, mentalitățile și primirea sa de către împăratul Shengzu la Beijing. Interesul pentru cultura chineză în România o întâlnim la personalități reprezentative, nu numai din cercul Junimii în frunte cu Titu Maiorescu, ci și la istorici și filosofi.

Ioan Slavici publică articolul *China și chinezii* în revista **Tribuna** (nr 24 din 1885) în care întâlnim și o expunere asupra limbii. Printr-o asociație cu mijloacele de evidență vechi, din cultura noastră populară, scriitorul arată că limba chineză inclusiv cea scrisă e un mediu prielnic de apariție a unei asemenea filosofii: „...și am început să-i admir pe chinezii care nu scriu nici azi vorbe, ci însemnează gândiri bine lămurite, pe care nu poți nici să le scrii, nici să le citești dacă nu le înțelegi”.

De patru mii de ani cultura chineză oferă imaginea unei remarcabile continuități, ne spune Anne Cheng¹⁷⁰. Cu toate acestea, istoria sa oferă rupturi, mutații, care dau imaginea gândirii originale. Lao-Dzî a instituit noțiunea fundamentală TAO sau DAO drept principiu de ordine prezent în toate aspectele realului. Vorbim de un TAO celest și de unul pământesc. „Acestea se opun, la fel ca principiile fundamentale Yang (masculin) și Yin (feminin)”¹⁷¹. TAO este drumul de urmat, este direcția conduitei morale, este arta de a pune în legătură cerul și pământul; este puterea sacră a oamenilor; este, în sfârșit, puterea magico-religioasă a divinului, a vrăjitorului, a regelui, după cum susține Mircea Eliade. Avem un TAO al omului, adică principiile de conduită și modelul moral pe care îl va promova Confucius. Trăind o epocă de anarhie, de nedreptăți, de mizerii și suferințe generale, gânditorul s-a orientat înspre om, a inițiat o reformă radicală pe baze morale pornind de la funcționarii responsabili la guvernământ și la suveran. *Analectele* sale au fost realizate în mare parte de către discipoli, cercetătorii menționează cu certitudine aproximativă că doar cartea *Lun u* ar reda gândirea proprie a lui Confucius. Metodic, enunțul trebuie raportat la context: amintesc observația întemeiată a Annei Cheng că textele trebuie citite, că e nevoie de o „împregnare” cu autentică gândire chinezească, e nevoie de o „ascultare muzicală” realizată prin rafinarea auzului.

Când călugării iezuiți sosiți misionari în China în frunte cu Michele Ruggieri și Matteo Ricci (cunoscut în China drept Li Mandu) în timpul împă-

¹⁷⁰ Anne Cheng, *Histoire de la pensee chinoise*, Paris, Seuil, 2014. www.seuil.com/ouvrage. Titulară a catedrei „*Histoire intellectuelle de la Chine*” la Collège de France și traducătoare a *Analectelor* lui Confucius

¹⁷¹ Mircea Eliade, *Histoire de croyances et des idées religieuses*, Paris, ed. Payot, 1978, p.25

ratului Wanli din dinastia Ming (1582, Canton) au găsit un teren fertil acțiunii lor. Cu insistența specifică s-au apropiat de oameni cunoscându-le obiceiurile și tradiția, au fost acceptați, au învățat limba și au tradus în latină cele patru lucrări clasice ale confucianismului¹⁷².

Reprezentanții epocii Luminilor au asimilat cu deosebită sagacitate gândirea lui Confucius estompând elementele teologiei creștine-puntea de contact cu Europa-în numele suveranității rațiunii, a caracterului laic și a emancipării prin cunoaștere și cultură. Avem, deci un Confucius al Luminilor, o știință conturată și îmbogățită, sinologia, o viziune morală, atractivă și complementară spiritualității europene.

Ioan Slavici, prin lecturile sale din *L'Orient pittoresque* cunoaște un Confucius trecut prin experiența Iluminismului. Leibniz și Voltaire, reprezentanți ai două culturi europene cu o istorie bogată, sunt promotorii asimilării gândirii filosofului chinez. Pentru Slavici receptarea învățăturilor *Analectelor* se va face și prin J.J. Rousseau și Pestalozzi, orientându-l în activitatea sa didactică. Pentru scriitor, munca la catedră va fi un titlu de mândrie, un izvor de satisfacții și împliniri.

În *Die Grundprobleme der Etik*, Schopenhauer, deși îl cita cu voluptate pe Voltaire („nous laisserons ce monde-ci aussi sot et aussi mechante que nous l'avons trouve en y arrivent” = vom lăsa lumea la fel de proastă și de rea ca și când am sosit în ea), arată deschiderea spre alte culturi și îl citează pe sinologul francez M.G. Pauthier cu lucrarea *Livres sacres de l'Orient*, în care sunt traduse *Analectele*. Acest autor francez, prin două cărți importante,¹⁷³ va constitui sursa principală de configurare a spiritualității chinezești.

Confucius este fondatorul RU doctrinei (*Școala literaților*). De altfel i se atribuie și o culegere de poezie populară. RU-iștii erau oameni educați, învățați care căutau să impună un nou model în relațiile dintre oameni, noi valori și să înțeleagă problemele legate de etica administrației și guvernării, perfecționându-le. Un model sintetic al învățaturii lui Confucius s-ar ordona pe două axe principale.¹⁷⁴

1. Dezvoltarea de sine a omului: dorința; curajul; calmul; autocontrolul; moderația; dreptate în sens juridic, năzuință, prudență, umilință. Acest adevărat proiect individual are în vedere omul dar, prin câteva caracteristici

¹⁷² Roman reprezentativ pentru literatura română din secolul al XIX-lea, fixat drept reper pentru valoarea clasică de către G.Călinescu-unul dintre cei mai importanți critici și istorici literari români-drept „un mare pas înainte al genului”, „aproape o capodoperă”.

¹⁷³ Ion Breazu, *Op.cit.* p.63

¹⁷⁴ Confucius, *The Ethics of Confucius*, trad. Wu Ting Fang, Ed. Miles Menander Dawson, G.P. Putnam's sons New York, 1915

specifice, omul chinez al vremurilor trecute. Lecturile lui Slavici vor desprinde trăsăturile compatibile cu experiența sa, cu conduita proprie, cu relațiile sociale din vremea sa. Pe baza unui asemenea model vor fi realizate și personajele sale din nuvele și romane. Dacă urmărim lucrarea *Educațiunea morală*, reținem că *dorința* este desfășurată spre *desăvârșire*. Se subînțelege aici și o componentă estetică implicită: această „trebuiță” cum o numește Slavici, e satisfăcută de prezența lucrurilor desăvârșite. (Înțelegem: opere de artă) Acestea rămân în suflet - spune autorul - și sunt de durată. Și *stăpânirea de sine* este obiectiv al trebuinței morale: în enunțul „caracterele nu se formează ci se scot la iveală prin educație rațională”¹⁷⁵, regăsim ideea lui Confucius prin care formarea personalității se realizează treptat prin descoperirea latențelor din individ.

2. Constituirea morală a omului superior: sinceritate, învățare, mentalitate morală, capacitate de investigare a fenomenelor, „arta vieții”, sau discernământul alegerii lucrurilor frumoase și plăcute din viață.

În timpul etapei vieneze, lecturile lui Slavici despre forma, civilizația și gândirea chineză sunt sintetizate „mai ales” în următoarele: *iubirea de dreptate*, *iubirea de adevăr*, *buna credință și sinceritatea*. Aceste valori sunt derivate din *Analecte IX*: „Cel ce este cu adevărat bun, nu e niciodată nefericit”.

Între cele cinci virtuți enunțate de Confucius, cea a conformării la rituri și tradiții consacrate este amplu ilustrată de Slavici în opera sa. Exemple: ritualul secerișului la noi, culesul viilor, târgul Aradului sunt elemente care confirmă implicația (în sens logic) gândirii chinezești în ceea ce d-na Eleonora Slavici numea „un proces sufletesc”. O altă perspectivă se deschide prin analiza conceptelor elaborate de Confucius și aici subliniem că avem de-a face cu gândirea secolului XX, dincolo de reperele culturale etalon ale secolului XIX. Exemple: JEN, conceptul cel mai frecvent menționat este tradus în engleză prin *bunăvoință*. În cele peste 100 de apariții în *Analecte* el dobândește înțelesuri ca: „JEN este omul” sau „ceea ce îl face pe om, cel mai bun om”; JEN=suma tuturor virtuților¹⁷. Aceste sensuri includ amintitele valori ale individului plus încă una, cu totul deosebită, XIAO care înseamnă devoțiune față de părinții și vârstnicii familiei. Slavici argumentează această valoare morală printr-o exegeză a operelor din arta și literatura universală care au drept temă și conflict familia. *Laocon și fii*, *Oedip*, Eminescu (*O mamă...*), *Hamlet*, *Regele Lear*, *Romeo și Julieta* legate de vina de a „călca voința părintească”.

¹⁷⁵ Confucius, *His Life and Thought*, www.c.t.taipei.gov.tw.

REN este conceptul dens în sensuri care indică iubirea pentru omenire, generozitatea, omenia, altruismul, YI care înseamnă dreptate, cinste, loialitate, LI, proprietate comportamentală, reguli și convenții între indivizi și viața socială. Observăm că această îngemănare a conceptelor dă imaginea întregii vieți sociale și politice, a relațiilor dintre indivizi și proiectează un model eficient, superior. Prin noțiunea CHI se indică și acțiunea, astfel încât se pune în evidență și dinamica societății, mecanismele care dezvoltă mișcarea acesteia. Din noțiunea REN s-a dedus și ideea „iubirii creștine”, un misionar, James Legge (1815-1897) a tradus textele clasice și a impus această accepție și pentru lumea modernă. Slavici ilustrând în operă „eticismul ardelenesc”¹⁷⁶ urmărește să demonstreze „unde duce lipsa de voință, de curaj moral, de cumpăt” iar conceptul moral de *iubire* înțeles ca valoare morală este definitiv pentru om, oameni, societate, mai ales în conținutul lui creștin ortodox. Una din cele trei virtuți ale creștinismului, alături de credință și speranță, iubirea este considerată de Sf. Apostol Pavel, atât de citat în textele scriitorului, cea mai importantă.

Contactul cu pragmatismul american (Ch. S. Peirce, W. James, John Dewey), după voluntarismul nietzschean, după Bergson au adus în modernitate un al doilea Confucius (Anne Cheng), cel care a străbătut două conflagrații mondiale, trăiește procesul globalizării, și se află în atenția lumii morale prin ideea meritocrației, prin imperativul educației, prin exigențele morale ale făuritorilor dreptății, a adevărului judiciar. Gândirea lui Confucius cunoaște în prezent o răspândire largă în diversele culturi, explicația acestui fapt ar fi tocmai prezența unor teme de reflecție care astăzi stârnesc interes deosebit. Cele peste 500 de institute Confucius din lume sunt argumentul persuasiv.

Filosoful chinez se prezintă peste veacuri:

La vârsta de cincisprezece ani am decis să învăț

La treizeci de ani am stat în picioare

La patruzeci de ani nu mai eram confuz

La cincizeci de ani am știut ce-am vrut

La șaiszeci de ani am avut urechea mea reglată

Acum, că am împlinit șaptezeci de ani, eu sunt dorințele inimii mele, fără să întrec măsura.

Gândirea sa a declanșat procesul prin care omul se poate ridica la demnitatea numelui său: la fel, dialogul platonician Cratylos, parcurs de Slavici în lecturile sale, ne arată că numele poartă un adevăr; cuvântul care denumește.

¹⁷⁶ Liviu Petrescu, *Studii transilvane. Coduri etice și estetice la scriitorii transilvăneni*. Buc. Ed. Viitorul Românesc, 1997, p.48

Există ceva stabil și consistent în nume. Socrate pare că invocă lucrurile de cunoscut dar, așa cum arată C. Noica, el invocă lucrurile ca model, realitățile din care fac parte și numele. Numele are natura stabilă de instrument și posedă o funcție critică. Termenul grecesc (*krinein*) înseamnă și a judeca astfel încât prin denumire se exprimă și o judecată. Regăsim aici ideea confuciană că numele trebuie să acopere în întregime persoana, obiectul sau procesul pe care îl denumește. Pentru filosoful chinez, liderii societății trebuie să fie oameni paradigmatici, de rafinată educație, de o largă cunoaștere și de exemplaritate morală.¹⁷⁷

Ioan Slavici, scriitor clasic, autorul unei opere cuprinzătoare, creatorul romanului *Mara* („cea mai expresivă operă epică apărută între 1880-1900, ba chiar ...cel mai bun roman al nostru înainte de *Ion*” afirmă criticul Șerban Cioculescu), publicist de vocație, creator de publicații este exemplar pentru profilul actual al intelectualului, european prin valorile asimilate, dar atât de român cu sentimentul ființei cunoscătoare, făptuitoare și morale.

În actualitate, întâlnim un model moral fără un cod etic, arată Zygmunt Bauman. Identitatea umană se definește prin achiziții de piață, imaginea domină realitatea, ceea ce se vede definește ceea ce există, ne spune filosoful francez Gill Lipovetsky. Postmodernismul sublinează o moralitate, individualistă, o realizare personală, o diferențiere față de ceilalți „dacă moralul a ajuns să fie diferențiat ca aspectul gândirii, al simțirii și al acțiunii umane, ce ține de distincția dintre bine și rău a fost realizarea epocii moderne.”¹⁷⁸ În prezent este o lipsă de interes față de libertatea rațiunii și de rațiunea libertății.

¹⁷⁷ Karin A. Lai, *An Introduction to Chinese Philosophy*, Cambridge University Press, 2008, p.84

¹⁷⁸ Tudor Petcu, *Dizolvarea omului contemporan*. www.oglandanet.ro.

Augustin Mureșan

Sigiliile chinezești de la Arad. Istoricul cercetărilor

Una din trăsăturile fundamentale ale lumii contemporane este grija pentru Patrimoniul Cultural Național și valorificarea acestei avuții inestimabile. Popoare care își înscriu în istoria lor milenii de existență statală își exprimă, printr-o variată gamă de măsuri, prețuirea pentru cele mai însemnate mărturii ale creației lor materiale și spirituale, aflate în țară sau peste hotare.

Între aceste popoare se află și marele popor chinez. Valorile culturale aflate în afara granițelor Republicii Populare Chineze sunt numeroase și inestimabile. Între aceste valori cultural-științifice aflate în afara acestei țări și care o leagă direct de Arad din punct de vedere patrimonial se pot include și două vechi sigilii (matrice sigilare) păstrate la Serviciului Județean Arad a Arhivelor Naționale¹⁷⁹.

Aceste două vestigii sigilare, confecționate din bronz, au o formă pătrată, cu latura de 46 mm. Ambele piese au câmpul sigilar fără emblemă, aceasta fiind înlocuită de un text identic. Ornamentul color al celor două matrice - reprezentat printr-o aripă de pasăre -, care în simbolistica chineză exprimă visul de înălțare spirituală, revelația cunoașterii și puterea de a înfrunta vicisitudinile vieții - ne face să fim de acord cu opinia cercetătorilor că ne aflăm în fața unor sigilii personale, deoarece cele folosite în administrație erau lipsite de ornamente¹⁸⁰.

Nu știm în ce condiții aceste piese sigilare chinezești au ajuns fortuit pe teritoriul României, care apoi au intrat în împrejurări încă neelucidate în colecția de sigilii a Arhivelor Statului Filiala - Arad. Cert este că în anul 1976 ele nu existau în această colecție care a fost prezentată de arhivista Magdalena Kovacs¹⁸¹.

¹⁷⁹ Serviciul județean Arad al Arhivelor Naționale, *Registru inventar (tipare sigilare)*, inv. nr. 489-490.

¹⁸⁰ Ileana Hoge-Velișcu, Ioan Popovici, *Sigiliile chinezești de la Arad-între artă și utilitate*, în „*Magazin istoric*”, Anul XIX, nr. 10 (223), octombrie 1985, p.28-29.

¹⁸¹ Magdalena Kovacs, *Colecția de sigilii a Filialei Arhivelor Statului jud.Arad*, în „*Ziridava*”, VI, 1976, pp. 499-504.

După intrarea lor în fondurile arhivelor arădene, primul care le studiază este arhivistul Ioan Popovici, pe atunci angajat la Filiala Arad a Arhivelor Statului. Apoi, la solicitarea acestuia cele două piese sigilare intră și în atenția specialistei în sigilografie dr. Maria Dogaru de la Direcția Generală a Arhivelor Statului - București, originară din comuna Mișca, județul Arad. Această cercetătoare face o abordare generală a celor două piese sigilare, scriind că: "Printre valorile deosebite incluse în colecția de matrice sigilare a Filialei Arhivelor Statului Arad menționăm două matrice sigilare de formă pătrată (latura 46 mm) având gravată pe suprafața lor, în vechea scriere chineză, un text a cărei traducere precizează că „umâmul bol al abundenței aparține numitului U"¹⁸². Această autoare la o notă a lucrării, mai adaugă „ Cum se știe acest cuvânt semnifică vas. Este posibil să fie vorba de cornul abundenței întâlnit în simbolistică încă din antichitate"¹⁸³. Acesta era stadiul pentru început al cercetărilor acestor sigilii ajunse la noi în țară.

Cercetările cu privire la cele două vestigii sigilare însă, nu se opresc aici. Ele continuă și în urma studierii minuțioase a celor două piese sigilare apare publicat articolul „*Sigiliile chinezești de la Arad-între artă și utilitate*, semnat de Ileana Hoge-Velișcu și Ioan Popovici, în numărul din 10 octombrie 1985 al prestigioasei reviste „Magazin istoric"¹⁸⁴. Prima autoare este sinolog română și traducătoare din limba chineză în limba română, iar cel de-al doilea autor este istoric, heraldist, sigilograf și arhivist cunoscut. Acești doi cercetători au făcut cea mai detaliată analiză a acestor sigilii chinezești aflate la Arhivele din Arad.

Pentru a cunoaște mai bine rezultatele cercetărilor acestora cu privire la cele două interesante și enigmatice sigilii chinezești preluăm în esență, concluziile lor. Piesele în discuție - arată cercetătorii - ne îngăduie să deschidem unul din cele mai interesante capitole ale artei și culturii chinezești, legat de uneltele de scriere. Primele sigilii chinezești - după cum aflăm din *Cartea edictelor* (Shangshu) alcătuită între sec. XI-VII î. d. Hr. - au aparținut împăraților, prinților și comandanților de oști, care, din necesități de guvernare își marcau ordinele prin aplicarea sigiliului. Astfel de sigilii utilizate de suverani, ulterior și de marii demnitari, erau deosebit de scumpe, confecționate din aur, fildeș, sau pietre semiprețioase, precum jadul și agata și conțineau înscrisuri de bun augur, sub semnul cărora respectivii suverani țineau să-și întemeieze relațiile cu supușii.

¹⁸² Maria Dogaru, *Colecțiile de matrice sigilare ale Arhivelor Statului*, București, 1984, p. 108.

¹⁸³ *Ibidem*, p. 108.

¹⁸⁴ Vezi Ileana Hoge-Velișcu, Ioan Popovici, *art. cit.*, în „Magazin istoric”, Anul XIX, nr. 10 (223), octombrie 1985, p.28-29.

Importanța sigiliului imperial este demonstrată suficient de faptul că proclamarea oficială a unui nou împărat era însoțită și de schimbarea sigiliului, executarea acestuia fiind o problemă de stat¹⁸⁵. În afara sigiliului oficial care parafa cele mai importante documente ale statului chinez, suveranul, mai avea o sumedenie de sigilii cu caracter privat, aplicate pe cărți și tablo-uri, porțelanuri și bijuterii etc – sigilii pentru a căror realizare trebuiau să o ducă la bun sfârșit lucrau o sumedenie de meșteri gravori.

O dată cu trecerea timpului aria posesorilor de sigilii a crescut considerabil. Obținând dreptul de a avea sigiliu personal, cărturarii chinezi - din rîndul cărora se recrutau demnitarii - au diversificat considerabil tipurile de sigilii, determinând o mare înflorire a meșteșugului și o adevărată înmulțire a atelierelor specializate¹⁸⁶. Posesori ai unui număr nelimitat de nume, pseudonime, alonime (semnături cu numele altuia), anagrame, asteronime (majuscule urmate de un grup de asteriscuri) și criptonime (nume ascunse cifrate sau anagramate), demnitarii și învățații chinezi - conformiști modei timpului – se întreceau în îmbogățirea colecțiilor personale cu sigilii deosebit de diverse prin materialele folosite (jad, fildeș, bronz, piatră, sticlă), prin forma piesei (pătrată, rombică, alungită, rotundă), prin ornamente (peisaje, păsări și animale fabuloase, pești, portrete ale geniilor protectoare etc), și în sfârșit, în alcătuirea înscrisurilor sau a stilului de caligrafie¹⁸⁷. Pe lângă numele și atributele posesorului (funcție, îndeletnicire ș. a.) adesea anagrame, sigiliile conțin numeroase ideograme-simboluri socotite purtătoare de noroc, prevestitoare de reușită în afaceri, obținerea de ranguri înalte, avere, renume, sănătate, viață lungă, înțelepciune ș. a. m.d.¹⁸⁸.

Revenind la matricele sigilare de la Arad, acestea au câmpul sigilar compus din șase ideograme, așezate vertical și de la dreapta la stânga, în trei șiruri de câte două semne. În acest sens, autoarea Ileana Hoge-Velișcu, menționează faptul că, pentru a le descifra, a consultat specialiști de la Academia Chineză, care au informat-o că este vorba despre sigilii personale cifrate: primele patru hieroglife sunt semne convenționale, create de posesor sau caligraf, hieroglife care conțin – anagramat - numele și funcția posesorului. Ultimele două semne se citesc Zhi Xi (*Giâ si*) și înseamnă „sigiliul lui”. Caligrafia imită scrierea *Zhong dâng wen*, denumită ulterior

¹⁸⁵ *Ibidem*, p. 28.

¹⁸⁶ *Ibidem*.

¹⁸⁷ *Ibidem*, pp. 28-29.

¹⁸⁸ *Ibidem*, p.29.

jin wen, și datează din perioada „Statelor Combatante” (475-221 î.e.n.)¹⁸⁹. Încercând o descifrare a primelor patru hieroglife, autorii consideră că cea din colțul de sus, dreapta, este hieroglifa „He”, care înseamnă „răsad”, trimițând într-o conotație mai largă la hieroglifa „wu gu”, prin care erau definite „cele cinci cereale”: meiul galben, fasolea, grâul, oleaginoasele și meiul alb. Repetarea acestei hieroglife de încă două ori (ca elemente ale celei de-a treia hieroglife – rândul doi de sus), le întărește convingerea că sensul sigiliului trimite la atribuții ce țin de agricultură¹⁹⁰. Bazați pe această ipoteză autorii au presupus că posesorul sigiliului era un mandarin, aceștia fiind stăpânii unor mari latifundii, cu orezării nesfârșite, imense plantații de bambuși, citrice, grâu și de mari livezi. Firește, rămâne ca viitoare contribuții ale unor specialiști să valideze sau să infirme această ipoteză. În orice caz, prin vechimea și semnificația lor, cele două sigilii chinezești de la Arad se înscriu printre valoroasele piese istorice ajunse, în împrejurări pe care, deocamdată, nu le putem reconstitui, în patria noastră¹⁹¹. Conform cercetătorilor aceste două sigilii de la Serviciul județean Arad al Arhivelor Naționale se cuprind printre cele mai vechi piese de acest gen, fiind, exemplare extrem de rare¹⁹².

Datorită valorii lor istorice și documentare cele două sigilii sunt menționate și în lucrarea „Îndrumător Arhivistic”, volumul II publicat în 2009, la Arad¹⁹³.

În anul 2018, istoricul arădean Adrian Bucur preocupat îndeaproape de relațiile româno-chineze și evoluția lor reflectate de-a lungul vremii în revista „Magazin istoric”, prezintă pe larg și aceste două sigilii chinezești, făcând apel la valorosul articol al cercetătorilor Ileana Hoge-Velișcu și Ioan Popovici. Spre final acest autor trage concluzia că „articolul se încheie într-o notă indecisă”, deoarece „autorii afirmă că doar cercetări viitoare vor avea darul să confirme sau să infirme, după caz, ipotezele enunțate”¹⁹⁴. De asemenea,

¹⁸⁹ „Statelor Combatante” se referă la o perioadă zbuciumată din istoria Chinei, cuprinsă între anii 475-221 î. Hr., când șapte regate, Chu, situat în sud, Zhao, la nord, Yan, la nord-est, Qin, la vest, Qi, la est, Han și Wei în centru acestei țări, s-au confruntat între ele, fiecare încercând să-și domine vecinii, până când statul Qin a izbutit să-și cucerească toți rivalii, vezi Bai Shouyi (sub coord.), *Scurt tratat de istoria Chinei*, Editura Enciclopedică, București, 1997, pp. 88-94.

¹⁹⁰ Ileana Hoge-Velișcu, Ioan Popovici, *op. cit.*, p. 29.

¹⁹¹ *Ibidem*.

¹⁹² *Ibidem*.

¹⁹³ Vezi Eugeniu Criste (coordonator), dr. Lucian Petraș, Ștefan Marinescu, Mirela Văduva, Mircea Timbus, Andrei Caciora, Ioan Popovici, *Îndrumător Arhivistic*, vol. II, Editura Gutenberg Univers, Arad-2009 (capitolul „Colecții”), pp.189-190.

¹⁹⁴ Adrian Bucur, *China și civilizația sa în paginile revistei „Magazin istoric”*, în *„Administrație românească arădeană. Studii și comunicări din Banat-Crișana* (coordonatori: Doru Sinaci, Emil Arbोंने), vol. XIII, Vasile Goldiș University Press, Arad, 2018, pp. 261-263.

același autor menționează faptul că cei doi cercetători, Ileana Hoge-Velișcu și Ion Popovici, afirmă lipsa unor informații despre împrejurările în care au ajuns aceste sigilii chinezești la Arad¹⁹⁵.

Tot același autor, arată că în continuarea articolului publicat despre sigiliile chinezești de la Arad este inserat un altul, intitulat „Din scoarță de paltin...”, fără autor indicat explicit, însă se poate deduce că sunt cei doi autori amintiți anterior la articolul precedent (Ileana Hoge-Velișcu și Ioan Popovici)¹⁹⁶. De fapt, în acest articol cei doi autori fac câteva considerații în legătură cu principalele materiale și unelte folosite pentru scris în vechea Chină¹⁹⁷.

În încheiere, considerăm că studierea în continuare a acestor două sigilii păstrate la Arhivele din Arad, prin analogii cu alte asemenea piese de acest gen din perioada „Statelor combatante” (475-221 î. Hr.) după opinia noastră este necesară. Ele pot sluji la înțelegerea mai profundă a unor fenomene istorice, pot trezi interesul tuturor asupra unor evenimente istorice și mai ales asupra însemnului folosit în acea perioadă de poporul chinez.

The Chinese Sigils from Arad. Research History

One of the fundamental features of the contemporary world is the care for the National Cultural Patrimony and the valorization of this invaluable wealth. Peoples who enroll in their history millennia of state existence express through a wide range of measures the census for the most significant testimonies of their material and spiritual creation, whether in the country or abroad.

Among these peoples is the great Chinese people. Cultural values beyond the borders of the People's Republic of China are numerous and invaluable. Among these cultural-scientific values outside this country, which directly binds Arad from the patrimonial point of view, can include two old seals (sealing matrices) preserved at the Arad County Service of the National Archives¹⁹⁸.

¹⁹⁵ *Ibidem*.

¹⁹⁶ *Ibidem*

¹⁹⁷ Despre principalele materiale și unelte utilizate pentru scris în vechea Chină, vezi amănunte în articolul „Din scoarță de paltin”, nesemnat, publicat în revista „Magazin istoric”, Anul XIX, nr. 10 (223), octombrie 1985, p.28-29. Cu siguranță el aparține Ileanei Hoge-Velișcu și Ioan Popovici.

¹⁹⁸ Arad County Service of National Archives, Inventory Register (sealing patterns), Inv. 489-490.

These two sealing vestiges, made of bronze, have a square shape with a 46 mm side. Both parts have the sigillary field without the emblem, which is replaced by identical text. The colorful ornament of the two matrix - represented by a bird's wing - which in Chinese symbolism expresses the dream of spiritual ascension, the revelation of knowledge and the power to face the vicissitudes of life - makes us agree with the researchers' opinion that we are in the face personal seals, as those used in the administration were devoid of ornaments¹⁹⁹.

We do not know in what circumstances these Chinese seals have become forcibly on the territory of Romania, which then entered into the unreleased circumstances in the Seal Collections Collection of the Arad Branch State Archives. It is certain that in 1976 they did not exist in this collection, which was presented by the archivist Magdalena Kovacs²⁰⁰.

After their entry into the funds of the archives of Arad, the first one to study them is the archivist Ioan Popovici, then employed at the Arad Branch of the State Archives. Then, upon his request, the two sealing parts also come into the attention of the specialist in the seal, Dr. Maria Dogaru from the General Directorate of the State Archives - Bucharest, originating from the commune of Misca, Arad County. This researcher makes a general approach to the two sealing parts, saying: „Among the special values included in the sealing matrix collection of the Arad State Archives Branch, we mention two square shaped seals (46 mm side) engraved on their surface in the old Chinese text, a text whose translation states that „the ubiquitous bowl of abundance belongs to the so-called U”²⁰¹. This author to a note of the work adds, „How do you know this word means your bowl. It may be the horn of abundance encountered in symbolism since antiquity”²⁰². This was the beginning of the research of these seals that had come to us in the country.

Research on the two sealing vestiges, however, does not stop here. They continue and after the thorough study of the two sealing parts appears published the article „The Chinese seals from Arad - between art and utility, signed by Ileana Hogeia-Veliscu and Ioan Popovici, in the number October 10, 1985, of the prestigious magazine „Historical Magazine”²⁰³ The first

¹⁹⁹ Ileana Hogeia-Veliscu, Ioan Popovici, *Chinese seals from Arad - between art and utility*, in the „Historical Shop”, 19th Year, no. 10 (223), October 1985, pp. 28-29.

²⁰⁰ Magdalena Kovacs, Seal Collection of the Archive of the State Archives of Arad, in „Ziridava”, VI, 1976, pp. 499-504.

²⁰¹ Maria Dogaru, Seal Matrix Collections of the State Archives, Bucharest, 1984, p. 108.

²⁰² *Ibidem*, p. 108.

²⁰³ See Ileana Hogeia-Veliscu, Ioan Popovici, art. cit., in „Historical Store”, 19th Year, no. 10 (223), October 1985, pp. 28-29.

author is a Romanian synologist and translator from Chinese to Romanian, and the second author is a historian, heraldist, sigilographer and known archivist. These two researchers have made the most detailed analysis of these Chinese seals found in the Archives of Arad.

To better understand the results of their researches on the two interesting and enigmatic Chinese seals, we basically take their conclusions. The pieces in question - shows the researchers - allow us to open one of the most interesting chapters of Chinese art and culture related to writing tools. The first Chinese seals - as we can see from the Edictbook (Shangshu) XI-VII th. d. - belonged to the emperors, princes and commanders of armies, who, from the need of government, marked their orders by applying the seal. Such seals used by the sovereigns, later by the great dignitaries, were particularly expensive, made of gold, ivory, or semiprecious stones such as jade and agate, and contained goodwill inscriptions under which the sovereigns were to establish their relations with the subjects.

The importance of the imperial seal is sufficiently demonstrated by the fact that the official proclamation of a new emperor was accompanied by the change of seal, the execution of which was a state matter²⁰⁴. Besides the official seal that was the first of the most important documents of the Chinese state, the sovereign still had a lot of private seals affixed to books and paintings, porcelain and jewelery, etc. - the seals for whose accomplishment they had to carry it out a multitude of engraver craftsmen.

With the passage of time, the area of seal owners increased considerably. By gaining the right to have a personal seal, the Chinese scholars - of which the dignitaries were recruited - have greatly diversified the types of seals, causing a great flowering of crafts and a true multiplication of specialized workshops²⁰⁵. Owners of an unlimited number of names, pseudonyms, alphabets (anonymous signatures), anagrams, astermones (capital letters followed by a group of asterisks) and cryptophytes (hidden names or anagrams), Chinese dignitaries and scholars - conforming to the fashion of time - (square, round, round, elongated, round), ornaments (landscapes, birds and fabulous animals, fish, fish, portraits of protective geniuses, etc.), and finally, in the composition of the inscriptions or the calligraphy style²⁰⁶. In addition to the names and attributes of the possessor (function, occupation, etc.), often anagramated, the seals contain many ideograms-symbols

²⁰⁴ *Ibidem*, p. 28.

²⁰⁵ *Ibidem*.

²⁰⁶ *Ibidem*, pp. 28-29.

considered good luck, precursors of success in business, obtaining high ranks, fortune, reputation, health, long life, wisdom and so on.²⁰⁷

Returning to the seals in Arad, they have the sigillary field composed of six ideograms, placed vertically and from right to left, in three rows of two signs. In this respect, the author Ileana Hogeia-Veliscu mentions that, in order to decipher them, she consulted Chinese Academy specialists, who informed her that the personal seals are numbered: the first four hieroglyphs are conventional signs, created by the owner or calligraphy, hieroglyphs containing - anagramat - the name and function of the possessor. The last two signs read Zhi Xi (Gi) and means „his seal”. The calligraphy imitates Zhong dang wen, later called jin wen, dating back to the period of „Combat States” (475-221 BC)²⁰⁸. Trying to decipher the first four hieroglyphs, the authors consider that the one on the upper right corner is the „He” hieroglyph, meaning „seedling”, sending in a wider connotation the wu gu hieroglyph, which defined „the five cereals .: yellow millet, beans, wheat, oil and white moth. Repeating this hieroglyph two more times (as elements of the third hieroglyph - the second row above) reinforces their conviction that the meaning of the seal is attributed to agricultural attributions²⁰⁹. Based on this hypothesis, the authors assumed that the owner of the seal was a mandarin, these being the masters of large latitudes, with endless rice crops, huge plantations of bamboo, citrus, wheat and large orchards. Naturally, it remains the future contributions of specialists to validate or defy this hypothesis. In any case, by their age and significance, the two Chinese seals in Arad are among the valuable historical pieces, in circumstances we can not reconstruct in our homeland yet²¹⁰. According to the researchers, these two seals from the Arad County Service of the National Archives are among the oldest pieces of this kind, being extremely rare specimens²¹¹.

Because of their historical and documentary value, the two seals are also mentioned in the book „Archivist Guidance”, Volume II published in 2009 in Arad²¹².

²⁰⁷ *Ibidem*, p.29.

²⁰⁸ „Combating States” refers to a tense period in China’s history, between 475-221 BC. Hr., When seven kingdoms. Chu, located in the south, Zhao, north, Yan, northeast Qin, west, Qi, east, Han and Wei in the center of this country. each trying to dominate its neighbors until the Qin state managed to conquer all its rivals. see Bai Shouyi (under the coordination). Shortly Treated by China’s History, Encyclopaedic Publishing House, Bucharest, 1997, pp. 88-94.

²⁰⁹ Ileana Hogeia-Velişcu, Ioan Popovici, *op. cit.*, p. 29.

²¹⁰ *Ibidem*.

²¹¹ *Ibidem*.

²¹² See Eugeniu Criste (coordinator), Dr. Lucian Petras, Ştefan Marinescu, Mirela Văduva, Mircea Timbus, Andrei Caciora, Ioan Popovici, Archivist Guide, vol. II, Gutenberg Universe Publishing House, Arad-2009 .189-190.

In 2018, the historic Aradan, Adrian Bucur, deeply concerned with the Romanian-Chinese relations and their evolution reflected in the history of the magazine „Historical Magazine”, also presents these two Chinese seals, appealing to the valuable article of the researchers Ileana Hogea-Veliscu and Ioan Popovici. To the end, this author concludes that „the article ends in an indecisive note” because „the authors assert that only future research will have the gift of confirming or refusing, as the case may be, the assumptions made²¹³. The same author also mentions that the two researchers, Ileana Hogea-Velişcu and Ion Popovici, say the lack of information about the circumstances in which these Chinese seals arrived in Arad²¹⁴

The same author also states that in the continuation of the published article about the Chinese seals in Arad there is inserted another, entitled „From the bark of a maple ...” without an explicitly indicated author, but it can be inferred that there are the two authors mentioned earlier in the article precedent (Ileana Hogea-Veliscu and Ioan Popovici).²¹⁵ In fact, in this article, the two authors make some considerations about the main materials and tools used for writing in ancient China²¹⁶.

In conclusion, we consider that further study of these two seals kept at the Archives of Arad, by analogy with other such pieces of the „Battle States” (475-221 BC), is, in our opinion, necessary. They can serve a deeper understanding of historical phenomena, they can awaken everyone’s interest in historical events and especially the meaning used by the Chinese people at that time.

²¹³ Adrian Bucur, *China și civilizația sa în paginile revistei „Magazin istoric”*, în *Administrație românească arădeană. Studii și comunicări din Banat-Crișana* (coordonatori: Doru Sinaci, Emil Arbokie), vol. XIII, Vasile Goldiș University Press, Arad, 2018, pp. 261-263.

²¹⁴ *Ibidem*.

²¹⁵ *Ibidem*.

²¹⁶ About the main materials and tools used for writing in Old China, see the detail in the article „From Carved Bark”, unsigned, published in the magazine „Historical Store”, Year XIX, no. 10 (223), October 1985, pp. 28-29. He certainly belongs to Ileana Hogea-Veliscu and Ioan Popovici.

Lucian Petru Mureșan

Relațiile româno-chineze în paginile revistei „Casa prieteniei”

Între cele două țări, România și China există o adâncă relație de prietenie tradițională. De la stabilirea relațiilor diplomatice din 5 octombrie 1949²¹⁷, relațiile chino-romane s-au dezvoltat constant, încrederea politică mutuală este în creștere neîntreruptă, cooperarea economică se extinde, schimburile științifice și culturale cresc pe zi ce trece, iar cooperarea și schimburile la nivel județean și local au rezultate fructuoase. Relațiile chino-române sunt un excelent exemplu de cooperare interstatală în pofida diferențelor privind cultură și regimul politic.

De la înființarea în 2014 a Filialei Arad a Casei Româno-Chineze, cultura chineză, diseminată la nivel local și județean a constituit un pivot prin care s-a sprijinit puternic schimburile culturale și inițiativa relațiilor economice româno-arădene și chineze.

Relațiile româno-chineze în perioada 2013-2018, se pot defalca pe două paliere; un palier îl constituie relația la nivel național, unde Casa Româno-Chineză promovează asiduu o buna colaborare între România și China, al doilea palier este constituit de activitatea fructuoasă depusă de Institutul Cultural Român din Beijing în China.

Ambasadorul Republicii Populare Chineze în România ES Xu Fei-hong referindu-se la activitatea Casei Româno-Chineze menționează *”De la înființarea sa Casa Româno-Chineză promovează în mod pozitiv cooperarea economică și comercială dintre China și România, cultura chineză, schimbu-*

²¹⁷ România a fost a treia țară din lume, care a recunoscut Republica Populară Chineză, pe data de 5 octombrie 1949, după U.R.S.S. (3 octombrie) și Bulgaria (4 octombrie). Primii ambasadori au fost acreditați în martie 1950. Primul contact oficial a avut loc în 1880, la Paris, între Mihail Kogălniceanu și reprezentantul Imperial Chinez. Relațiile diplomatice oficiale dintre cele două state au fost stabilite la 18 octombrie 1939, fiind întrerupte la 10 iulie 1941, ca urmare a recunoașterii de către guvernul român a guvernului de la Nanjing, format din elemente pro-japoneze.

„rile interumane și predarea limbii chineze în România. Ambasada Chinei în România acordă o atenție consecventă conlucrării cu organizațiile de prietenie cum este Casa Româno-Chineză”²¹⁸

Fiind arădean voi ilustra dezvoltarea relațiilor româno-chineze la acest nivel, deoarece ” comunicarea prin cultură, artă și știință pe teme de interes comun influențează direct viața social-economică și politică, prosperitatea materială și progresul spiritual al oamenilor în societate”²¹⁹. Casa Româno-Chineză filiala Arad, înființată în luna noiembrie 2015, constituie una din cele mai active filiale din țară a asociației de prietenie Casa Româno-Chineză. Încă de la început, Casa Româno-Chineză filiala Arad, a reușit performanța de a obține începând cu anul universitar 2015-2016, 50 de burse pentru studenții români ai Universității Aurel Vlaicu: 20 pentru un an de studiu și 30 pentru câte un semestru la Universitatea Jiangnan din Wuxi. Indiferent dacă au optat pentru o bursă de un an sau de un semestru, studenții români prezenți în China au beneficiat de facilități pe care studenți din alte țări nu au putut să beneficieze, taxa fiind de 96,25 euro/lună – în care au fost incluse cheltuielile pentru viză și ședere, asigurare medicală, cărți și cazare.

Casa Româno-Chineză filiala Arad, a demarat un proiect, care a ajuns azi la a-IV-a ediție și anume Simpozion Internațional Cultură și Civilizație Chineză Dialoguri Româno-Chineze. A fost publicat și un volum de poezii în limba română și chineză intitulat ” *Toate acestea*” autor Ioan Mateuț, a fost realizată prima traducere în limba română a ” *Medicinii tradiționale chineze*”, dar și a lucrărilor ” *Cultura și Civilizația Chineză – Dialoguri Interculturale Româno-Chineze*”, ” *Monografia municipiului Arad*”, monografie destinată, prin intermediul Ambasadei Chinei din București, promovării municipiului Arad în spațiul chinez, prin diferite târguri de carte și forumuri culturale.

Rolul pe care Casa Româno-Chineză filiala Arad și-l asumă este ca factorul cultural ”să sporească legăturile dintre poporul român și chinez, astfel încât să existe o certitudine în promovarea experiențelor creative, cuprinse într-un peisaj de evenimente dinamice, cu inițiative și acțiuni concrete”²²⁰ Aprecierea de care beneficiază Casa Româno-Chineză filiala Arad, din partea chineză, rezultă și din includerea jurnalistului Andrei Ando în cadrul unei Conferințe Internaționale organizate de partea chineză, din perioada 9-19 mai 2016, unde vizibil impresionat jurnalistul Andrei Ando menționează faptul că în societatea chineză fundamental este ”cuvântul de ordine”²²¹.

²¹⁸ Casa Prieteniei, Nr. 23/ian-feb. 2017, p.12

²¹⁹ Casa Prieteniei, Nr. 22/nov.-dec.2016, p.19

²²⁰ Casa Prieteniei, Nr.20/ mai –iunie 2016, p.17

²²¹ Casa Prieteniei, Nr.21/ aug.–sept. 2016, p.34.

Un alt promotor al Aradului în spațiul universitar și interuman chinez este și tânăra Daiana Dan care este beneficiara unei burse de patru ani la Universitatea din Guangzhon în urma unei nominalizări făcute de conducerea Casei Româno-Chineze filiala Arad.

Meritul filialei Arad a Casei Româno-Chineze din România rezidă în înțelepciunea și capacitatea de a coagula factorul alcătuit de administrația locală și județeană și elita socio-culturală arădeană în cadrul unui proiect și anume dezvoltarea relațiilor româno-chineze.

Al doilea palier al dialogului cultural este constituit de activitatea fructuoasă depusă până în prezent de Institutul Cultural Român din Beijing în China.

Debutul dialogului cultural româno-chinez, în China îl constituie data de 14 iulie 2015, când s-a inaugurat Institutul Cultural Român din Beijing, singura instituție de acest gen a României din Asia.

Primele evenimente organizate de ICR Beijing, în 2015 au fost:

- Expoziția de grafică și tapiserie - artiști Mircia Dumitrescu și Anne Orban;
- Expoziția de marionete a Teatrului Țândărică din București și turneul în patru orașe din China a Teatrului Țândărică;
- Prima participare a României la Târgul de Carte din Beijing, prima ediție fiind în anul 1986, unul din cele mai importante și mari târguri de carte din lume, ocupă locul patru în lume în cadrul select al târgurilor internaționale de carte;
- O serie de conferințe pentru scriitori și studenți de la catedra de limba și literatura română cu prilejul Zilei limbii române;
- Atelier de traducere în limba chineză a unor lucrări ale autorilor Eugen Uricaru și Horia Gârbea.

Cel mai important eveniment cultural organizat de ICR Beijing este expoziția intitulată *”Comorile României – Expoziție eveniment la Muzeul Național al Chinei”*. Acest eveniment cultural cel mai mare organizat vreodată de țara noastră în afara granițelor a inclus artefacte arheologice cu valoare inestimabilă și care au redat diversitatea culturii naționale. Expoziția *”Comorile României – Expoziție eveniment la Muzeul Național al Chinei”*, pregătită și organizată de Muzeul Național al României a inclus peste 445 de exponate care au însumat mii de ani ca vechime. Printre aceste exponate s-au numărat ca adevărate piese de rezistență: Gânditorul de la Hamangia, Femeie șezând, Vasul cu îndrăgostiți de la Sultana, cultura Gumelnița, arme de paradă din tezaurul de la Perșinari dar și piese din tezaurul de la Hinova, Agighiol și Peretu, brățări regale dacice de la Sarmizegetuza, set de banchet a unui rege dac din estul Transilvaniei.

Cu această ocazie s-a realizat un catalog în limba chineză cu o introducere scrisă de patru renumiți istorici români: acad. Alexandru Vulpe, acad. Ioan Aurel Pop, actualmente Președintele Academiei Române, prof. Liviu Petculescu, prof. Mircea Babeș.

Un alt eveniment de o valoare și greutate culturală deosebită, organizat de ICR Beijing prin care a făcut cunoscut publicului chinez vechimea și profunzimea culturii din spațiul românesc de azi este evenimentul intitulat "**Întâlnire peste milenii – Cultura Cucuteni și Yangshao**". Vechimea culturii Cucuteni (5.200-3.200 î.Hr) este premergătoare culturii din Mesopotamia sau Egipt și în cadrul acestei culturii, dincolo de organizarea modernă a așezărilor, se remarcă ceramica de o calitate foarte bună calitate bogat și variat pictată, ceramică unică în Europa.

Această cultura Cucuteni prezintă asemănări cu ceramica neolitică din China, respectiv cultura Yangshao care este însă cu 1000 de ani mai tânără, 5000-3000 î.Hr. Aceste două culturi neolitice seamănă uimitor de mult în ceea ce privește simbolurile, forme, culori simbolul Yin-Yang sau svastica. Aceste simboluri Yin-Yang sau svastica se regăsesc și în cadrul unei alte culturi mult mai vechi numită Turdaș-Vinca, care are o vechime de peste 7500 de ani.

Cea mai veche dovadă arheologică a unor relații între Europa de azi și Asia, în speță China de azi survine în urma unei descoperiri arheologice din anul 2014 făcută la Baia, județul Suceava unde în cadrul unei locuințe precucuteni – aproximativ 7200 de ani î.Hr. – au fost găsite dovezi care indică un schimb de cereale efectuat între Europa și China. Alături de arh. Emil Ursu directorul Muzeului Bucovinei, a fost prezentă și o echipă de la Universitatea din Cambridge, care doresc să stabilească modul de comunicare și de schimb între Europa și zona Chinei de azi, acum 6-7000 de ani î.Hr. Martin Kenneth Jones, specialist în arheologie biomoleculară și-a început cercetările în China, unde a descoperit cereale din Europa iar în Baia, județul Suceava a descoperit conexiuni vizând culturile agricole din China.

Aceste asemănări dintre Cultura Cucuteni și Cultura Yangshao care au fost sesizate de către istoricii chinezi în cadru evenimentului "**Întâlnire peste milenii – Cultura Cucuteni și Yangshao**", organizat de ICR Beijing au determinat constituirea unui grup de lucru complex româno-chinez care să studieze aceste două culturi și asemănările dintre Cultura Cucuteni și Cultura Yangshao.

ICR Beijing a acoperit perioada anilor 2015-2018, printr-o o serie de evenimente având menirea de-a ilustra vigoarea și potența culturii române:

- Promovarea valorilor culturale și științifice românești pe scena cultural-științifică din China;
  - Încurajarea cooperării dintre artiști, critici, oameni de știință și experți români și chinezi din diverse domenii;
  - Promovarea artiștilor de referință ai culturii române;
  - Menținerea unei imagini pozitive, pline de dinamism și vitalitate a produselor culturale românești;
  - Marcarea unor repere și aniversări majore ale calendarului cultural românesc;
  - Promovarea literaturii române clasice și contemporane și a traducerilor din limba română;
  - Cointeresarea publicului larg, prin organizarea unor evenimente interactive care să ducă la creșterea interesului pentru cultura și civilizația românească;
- Evenimentele și acțiunile organizate de către ICR Beijing, în perioada 2015-2018, au depășit numărul de 300, împărțite astfel încât să existe o repartizare uniformă a domeniilor culturale vizate.

Pentru artele vizuale s-au organizat expoziții, care s-au desfășurat la sediul ICR Beijing, în marea lor majoritate, altele fiind expoziții itinerate în orașele importante ale Chinei.²²²

Un alt actor important în dezvoltarea relațiilor culturale și interumane dintre România și China îl joacă Institutul Confucius. Această reală instituție culturală "*Institutul Confucius*" este un brand chinezesc recunoscut pe plan internațional care însumează peste 30 de mii de persoane – elevi, studenți, profesori și diferite personalități. Are sedii în toată lumea cu 504 filiale ale Institutului în 138 de state ale lumii și 166 de institute, în 41 de țări, 90 % dintre acestea funcționează în cadrul unor universități.

În România există patru astfel de institute, cu 9 clase pentru studierea limbii și civilizației chineze :

- Univesitatea Lucian Blaga Sibiu din anul 2007;
- Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca din anul 2009;
- Universitatea Transilvaniei din anul 2012;
- Universitate București din anul 2013.

Universitatea București, care are o catedră de limba chineză de peste 60 de ani, are un rol important în promovarea literaturii chineze prin organizarea unor dezbateri literale, lansări de carte traduse în limba română dar și organizarea de întâlniri cu diferiți scriitori chinezi.

²²² <http://www.icr.ro>

Rezumând, "China este o țară cu o cultură străveche, bogată, variată, o țară în care cultura joacă un rol important"²²³, un popor care își respectă istoria și cultura și o exportă în întreaga lume cu un real succes spiritual dar și material. Un popor care își asumă trecutul are cu siguranță un viitor.

Romanian-Chinese Relations in the Pages of „Friendship House”

Between the two countries, Romania and China, there is a deep relationship of traditional friendship. Since the establishment of diplomatic relations on 5 October 1949²²⁴, Sino-Roman was constantly udeveloped, mutual political trust is increasing uninterrupted economic cooperation is exitnde, scientific and cultural exchanges are growing by the day, and cooperation and exchanges at local and county level have fruitful results. Sino-Romanian relations are an excellent example of interstate cooperation despite differences in culture and political regime .

Since the establishment of the Arad Branch of the Romanian-Chinese House in 2014, Chinese culture, disseminated at the local and county level, has been a pivot of strong cultural exchanges and the initiative of the Romanian-Arada and Chinese economic relations.

The Romanian-Chinese relations between 2013 and 2018 can be broken down into two levels; a relationship is at a national level, where the Romanian-Chinese House promotes a good collaboration between Romania and China; the second level is the fruitful activity of the Beijing Cultural Institute in Beijing.

Ambassador of the People's Republic of China to Romania ES Xu Feihong referring to the work of the Romanian-Chinese House mentions „Since its establishment the Romanian-Chinese House has positively promoted economic and trade cooperation between China and Romania, Chinese culture,

²²³ Constantin Lupeanu, directorul ICR Beijing în interviul intitulat "Arta și cultura României sunt curcubeul care unește inimile noastre" acordat revistei Casa Prieteniei, Nr.24/martie-aprilie 2017, pp. 8-9.

²²⁴ Romania was the third country in the world, which cut recognis China on October 5, 1949 after the USSR (October 3rd) and Bulgaria (October 4th). The first ambassadors were accredited in March 1950. The first official contact took place in 1880, in Paris, between Mihail Kogalniceanu and the representative of the Chinese Empire. The official diplomatic relations between the two states were established on October 18, 1939, and were interrupted on July 10, 1941, following the recognition by the Romanian government of the Nanjing government, consisting of pro-Japanese elements.

inter-human exchanges and Chinese language teaching in Romania. China's Embassy in Romania pays close attention to working with friendly organizations such as the Romanian-Chinese House „²²⁵

Being Aradan I will illustrate the development of Romanian-Chinese relations at this level because „communication through culture, art and science on topics of common interest directly influences the social-economic and political life, the material prosperity and the spiritual progress of the people in the society.”²²⁶

The Romanian-Chinese House Arad, founded in November 2015, is one of the most active branches in the country of the Romanian-Chinese House of Friendship. From the very beginning, the Romanian-Chinese House of Arad, succeeded in obtaining from the academic year 2015-2016, 50 scholarships for the Romanian students of Aurel Vlaicu University: 20 for one year of study and 30 for one semester at Jiangnan University in Wuxi.

Unconcerned of whether they chose a one-year or semester scholarship, the Romanian students present in China benefited from facilities that students from other countries could not benefit from, the fee being 96,25 euro / month - where they were including travel and subsistence expenses, medical insurance, books and accommodation.

The Romanian-Chinese House of Arad, started a project, which reached today's fourth edition, namely the International Symposium of Culture and Chinese Civilization, Romanian-Chinese Dialogues.

A book of Romanian and Chinese poems titled „All these” was published by Ioan Mateuț, the first Romanian translation of „Traditional Chinese Medicine” and the works „Chinese Culture and Civilization - Intercultural Dialogues Româno „Arad Monograph”, a monograph designed through the Embassy of China in Bucharest, promoting Arad in Chinese space through various book fairs and cultural forums.

The role of the Romanian-Chinese House Arad assumes is that the cultural factor „to increase the ties between the Romanian and the Chinese people, so that there is certainty in promoting the creative experiences contained in a landscape of dynamic events, with initiatives and concrete actions”²²⁷

The appreciation of the Romanian-Chinese House of Arad, from the Chinese side, also results from the inclusion of journalist Andrei Ando at an in-

²²⁵ Friendship House, Nr. 23 / January-February. 2017, p.12.

²²⁶ Friendship House, Nr. 22 / nov.-dec.2016, p.19

²²⁷ Friendship House, Nr. 20 / May-2016, p.17.

ternational conference organized by the Chinese side between 9 and 19 May 2016, where visibly impressed journalist Andrei Ando mentions that in the fundamental Chinese society is „the word of order „²²⁸.

Another promoter of Arad in Chinese university and inter-human space is also the young Daiana Dan, who is the recipient of a four-year scholarship at Guangzhou University following a nomination by the Romanian-Chinese House of Arad.

The merit of the Arad branch of the Romanian-Chinese House in Romania resides in the wisdom and ability to coagulate the factor of the local and county administration and the Aradian socio-cultural elite within a project, namely the development of the Romanian-Chinese relations.

The second level of the cultural dialogue is the fruitful work done so far by the Romanian Cultural Institute in Beijing in China. The start of the Romanian-Chinese cultural dialogue in China is July 14, 2015, when the Romanian Cultural Institute in Beijing, the only institution of its kind in Asia, was inaugurated.

The first events organized by ICR Beijing in 2015 were:

- Exhibition of graphics and tapestry - artists Mircea Dumitrescu and Anne Orban;
- The puppet show of the Țândărică Theater in Bucharest and the tour in four cities of China of the Țândărică Theater;
- Romania's first participation in the Beijing Book Fair, the first edition of which was one of the world's most important book fairs in 1986, occupies the fourth place in the world at the selection of international book fairs;
- A series of conferences for writers and students from the Department of Romanian Language and Literature on the occasion of the Romanian Language Day;
- Workshop for Chinese translation of works by authors Eugen Uricaru and Horia Garbea.

The most important cultural event organized by ICR Beijing is the exhibition titled „Romania's Treasures - Event Exhibition at the National Museum of China”. This largest cultural event ever organized by our country across borders has included archaeological artifacts of immeasurable value that have re-established the diversity of national culture. The exhibition „Romania's Treasures - Event Exhibition at the National Museum of China”, prepared and organized by the National Museum of Romania, included over

²²⁸ Friendship House, No.21 / Aug.-Sept. 2016, p.34.

445 exhibits that summed up thousands of years old. Among these exhibits were the true pieces of resistance: the Hamangia Thinker, the Sitting Woman, the Sultana Vulture, the Gumelnița Culture, parade weapons from the Perșinari treasure, as well as pieces from Hinova, Agighiol and Wall, Dacian royal bracelets from Sarmizegetuza, banquet set of a Dacian king from eastern Transylvania.

On this occasion a catalog in Chinese language was written with a written introduction by four famous Romanian historians: acad. Alexandru Vulpe, acad. Ioan Aurel Pop, currently President of the Romanian Academy, Prof. Liviu Petculescu, Prof. Mircea Babes.

Another event of outstanding cultural value and weight, organized by ICR Beijing, which made the Chinese audience aware of the age and depth of culture in today's Romanian space, is the „Millennium Encounter - Cultura Cucuteni and Yangshao.” The Cucuteni Culture Vulture (5.200 -3.200 BC) is preceded by the culture of Mesopotamia or Egypt, and within this culture, beyond the modern organization of the settlements, the pottery of high quality, rich and varied painted, unique ceramics in Europe is noted.

This Cucuteni culture is similar to China's Neolithic ceramics, Yangshao culture, which is 1000 years younger, 5000-3000 BC. These two Neolithic cultures resemble astonishingly much in terms of symbols, shapes, colors, the Yin-Yang symbol or the swastika. These Yin-Yang or Swastica symbols are also found in a much older culture called Turdaș-Vinca, which is more than 7500 years old.

The oldest archaeological evidence of relations between today's Europe and Asia, in particular China, is the result of an archaeological discovery in 2014 in Baia, Suceava County where, in a precupuous home - about 7200 years BC. - evidence has been found indicating a grain exchange between Europe and China. Together with the archeologist Emil Ursu, the executive of the Bucovina Museum, there was also a team from the University of Cambridge, who wants to establish the way of communication and exchange between Europe and China today, 6-7000 years ago. Martin Kenneth Jones, a specialist in biomolecular archeology, has begun research in China where he discovered cereals from Europe, and in Baia, Suceava County has discovered connections to China's agricultural crops.

These similarities between the Cucuteni Culture and the Yangshao Culture that were reported to Chinese historians in the framework of the „Meeting over the Millennium - Culture Cucuteni and Yangshao” organized by

ICR Beijing determined the establishment of a Romanian-Chinese complex working group to study these two cultures and similarities between Cucuteni Culture and Yangshao Culture.

The ICR Beijing covered the years 2015-2018 through a series of events meant to illustrate the vigor and potential of Romanian culture:

- Promoting the Romanian cultural and scientific values on the cultural and scientific scene in China;
- Encourage cooperation between artists, critics, scientists and Romanian and Chinese experts from various fields;
- Promoting the reference artists of the Romanian culture;
- Maintaining a positive image, full of dynamism and vitality of Romanian cultural products;
- Marking of major landmarks and anniversaries of the Romanian cultural calendar;
- Promotion of classical and contemporary Romanian literature and translations from Romanian;
- To involve the general public by organizing interactive events that will increase the interest for the Romanian culture and civilization;

The events and actions organized by ICR Beijing in the period 2015-2018 have exceeded 300, divided so that there is a uniform distribution of the cultural areas concerned.

For the visual arts, exhibitions were held, which took place at the headquarters of ICR Beijing, most of them others being itinerant exhibitions in major cities of China.²²⁹

Another important player in the development of cultural and inter-human relations between Romania and China is the Confucius Institute. This real cultural institution, the „Confucius Institute”, is an internationally recognized Chinese brand that collects over 30,000 people - students, students, teachers and various personalities. It has headquarters around the world with 504 branches of the Institute in 138 countries and 166 institutes in 41 countries, 90% of which operate at universities.

There are four such institutes in Romania with 9 classes for studying Chinese language and civilization:

Univ. Lucian Blaga Sibiu since 2007;

Babeş-Bolyai University of Cluj-Napoca since 2009;

University of Transylvania from 2012;

²²⁹ <http://www.icr.ro>

University of Bucharest in 2013.

University of Bucharest, which has a Chinese language department for more than 60 years, has an important role to play in promoting Chinese literature by organizing literary debates, publishing books translated into Romanian, and organizing meetings with different Chinese writers.

Summing up, „China is a country with an ancient, rich, varied culture, a country in which culture plays an important role,”²³⁰ a people that respects history and culture and exports it worldwide with real spiritual and material success. A people who assume the past certainly have a future.

---

²³⁰ Constantin Lupeanu, director of ICR Beijing in the interview entitled „*Romania's art and culture are the rainbow that unites our hearts*” granted to the Friendship House magazine. No. 24/ March-April 2017, pp.8-9.

Notaros Ludovic

Absența prezenței sau prezența absenței, puncte de fugă între gândirea europeană a raționalismului dualist și cea chinezească a yinyangului monist

Fără să intru în profunzime, încerc doar câteva idei, mai mult meditații asupra diferențelor și asemănarilor dintre cele două mentalități, în continuarea celor expuse cu ocazia primelor două simpozioane.

Ca o primă observație, este relativ evident că monismul filozofic a pierdut teren în Europa modernă, în general pierde teren acolo unde raționalismul dubitativ este considerat o valoare și metodă centrală a conviețuirii umane.

Din acest punct de vedere, până și teologia creștină păstrează punctul de vedere monist doar la nivel transcendent, acceptând pragmatic dualismul Lumii lui Dumnezeu și a Lumii Create. Din aceasta perspectivă, monismul – adică afirmația că existența, așa cum este ea, se poate reduce la un singur principiu ontologic și explicativ – este mai mult o construcție strict teoretică pentru gândirea europeană, ultimul exemplu clasic, Hegel, fiind considerat speculativ și oarecum mistic, dincolo de soluțiile sale spectaculoase de natură lingvistică.

Iar cu această observație am ajuns la diferența esențială, absolut necunoscută pentru lumea care nu vorbește și nu scrie în chineză, respectiv în limbile care au păstrat scrierea pictografică sau logografică, cum se denumesc mai nou practica.

Pentru aceștia efectiv este de neînțeles nediferențierea în chineză a conceptelor în cuvinte distincte, modul contextual în care, de exemplu, o logogramă poate reprezenta un concept concret sau unul abstract fără să recurgă la metodele limbilor indo-europene: declinarea, conjugarea sau folosirea sufixelor și a prefixelor.

Limba chineză, mandarina, este diferită, structural și funcțional, de orice limbă europeană, fiind o limbă monosilabică - orice silabă are un înțeles care poate varia în funcție de context - , operând cu particule lingvistice, nemaivorbind de cele patru tonalități care schimbă sensul cuvântului, silabele compun alte cuvinte, dar nu prin derivare, conjugare sau sufixe, deci nu prin flectare sau aglutinare, ci pe baza unor reguli de alăturare definite de context și tradiție.

Revenind la dualismul filozofic, ca mod de abordare a realității, caracteristic gândirii europene, în care fiecare limbă are un termen clar și distinct pentru aprobare-afirmare și negare-negație, respectiv adevăr și fals, bine și rău, limba chineză nu are aceste perechi opuse invariabil, ci realizează aprobarea-afirmarea și negarea prin multiple forme, dar care toate pornesc de la silaba **shi (corespunzând verbului a fi în limbile europene)** și care înseamnă la nivel primar **este**, altfel spus corespunde aprobării în contextul în care, de exemplu, la întrebarea **dacă albul este alb**, europeanul poate spune **este**, dar și **da, yes, igen, si**, în timp ce chinezul spune doar **este**, afirmând invariabil realitatea existenței.

Desigur, sunt și alte forme de aprobare care vizează contextul factual și operational, ceea ce e de reținut aici este absența unei formule fundamentale abstracte de aprobare, respectiv de afirmare cum este acel **da sau yes** care se refera la orice și în orice context cât de abstract ar putea fi acesta.

Cu negația este un pic mai clar, silaba **bú** putând fi tradus cu **nu-ul** european, însă forma cea mai abstractă a negării este **búshi**, ceea ce ar putea însemna foarte multe între **nu este și nu și da, respectiv da și nu**.

De altfel **bú** în alt context și cu altă logogramă, tonalitatea fiind absolut ne semnificativă sau nesensibilă pentru o ureche de european, poate însemna și haină de bumbac, teama, a păși, a proceda, secțiune, unitate militară sau registru.

Cam la fel pățim în chineză și cu opoziția europeană adevăr-fals (**zhenshi**, respectiv **xiuwei** sau **jia**, a se remarca prezenta particulei **shi** și aici), dar cel mai semnificativ ca diferență este modul în care chineza **împarte lumea în bine și în rău**. Cuvântul pentru bine este **hao**, cu formula **quai** pentru bun, bună, în timp ce răul este desemnat prin silaba **lai**, care însă este foarte rar folosită în conversație, răul fiind mai mult exprimat prin negarea sau reactivizarea binelui, astfel nu prea numești răul decât indirect prin indicarea absenței binelui. De exemplu **hai hao** înseamnă nu-i atât de rău, **echivalent logic, nu-i așa cu nu-i atât de bine, echivalent de asemenea cu negarea bu hao**, cu alte cuvinte în chineză ocolești să numești răul pe nume.

Mă opresc aici cu exemplele, cred că este și așa evident că în limba și în gândirea chineză opoziția logică, ca formă ireductibilă a dualității, atât de specifică mentalității europene de la Aristotel incoace dintre adevăr și fals, bine și rău, respectiv indicarea acestora în termeni de contradicție iremediabilă este mult mai nuanțată prezentă și prezentată, lumea apărându-ne în această limbă și mentalitatea astfel construită ca o unitate (monism ontologic și epistemologic fundamental) care tinde mereu spre armonie, conflictul fiind considerat trecător și prea puțin important față de aspectele pozitive ale acestei existențe unice.

Desigur, poate părea ciudată și stranie din punct de vedere european această atitudine care consideră falsul sau răul ca absențe prin excelență, importanța negării logice, respectiv a raționalismului european modern bivalent care așează lumea în termenii extremi ai adevărului și falsului, respectiv a binelui și a răului, fiind secundară.

Mai mult decât atât este chiar condiția sine qua non a unui monism filozofic milenar care se reînnoiește mereu fără să-și renege bazele mitice și tradiția neîntreruptă.

Pe de altă parte, doar ca o semnalare a problemei, apare întrebarea care este mentalitatea care favorizează cel mai mult comunitatea care o exprimă: cea chinezească, monistă, traditionalistă, tinzând spre depășirea noneuropeană a problemelor sociale sau cea europeană care, cel puțin așa cum s-a văzut în ultimele secole, prin raționalism și practicisim dus până la ultimele consecințe, a reușit să cucerească lumea și s-o transforme după chipul și asemănarea sa, să se impună ca modul modern predilect de abordare a problemelor și a existenței în general.

Întrebarea nici nu reclamă un răspuns definitiv și ultimativ, probabil fiecare dintre cele două mentalități își are avantajele și dezavantajele sale, cultura **yin-yang** însă, prin tradiția ei milenară pare să păstreze înțeleșuri primare în discursul modern despre univers, lume și om.

Cele două simboluri, de fapt una singură **yinyang**, care literal înseamnă **întunecat-strălucitor sau luminos**, element fundamental al cosmologiei chinezești milenare, descoperită de europeni doar în cosmologia modernă științifică, surprinde unitatea necesară a contrariilor în lumea creată astfel din haosul primordial.

Spre deosebire de creaționismul creștin, o mitologie devenită ideologie de peste două milenii, cosmologia **yinyangului** pare de o modernitate științifică eclatantă: universul se naște aici din haosul primordial, trecând și revenind prin cicluri **yinyang** în efervescența sa creativă până la apariția obiectelor, ființelor și a omului în cele din urmă.

Gândirea europeană a umblat pe căi laturalnice atunci când a căutat adevărul prin delimitarea și eliminarea contrariilor, în realitatea chinezească nu există contrarii, ci absență sau prezentă, respectiv în paradoxul gândirii europene prezența absenței sau absența prezenței.

Și nu e nimic speculativ aici, nimic forțat, exprimarea surprinde perfect sistemul binar al limbajului care a revoluționat comunicarea și științele în general în ultimele decenii, acel limbaj care a creat o lume pe care o numim în lipsa unui cuvânt mai adecvat virtuală, limbaj care este **yinyangul tehnicii de calcul**, al celui 1 și 0 care trocmai asta exprimă: lumea poate fi perfect descrisă doar prin echilibrul prezenței și al absenței, respectiv al prezenței absențe și al absenței prezente.

Nu e de mirare că pentru chinezi tehnica de calcul nu are nicio surpriză, fiind ceva firesc în aparenta ei complexitate.

Ramona Pencea

China – Marele Zid al cunoașterii de sine

*Motto:
Constanta fericirii? Conștiința lui A FI*

Toți avem în minte un Mare Zid pe care l-am construit cu ajutorul familiei, al societății...și al nostru. Am devenit persoane prin integrarea în societate, construind relații și sădind sentimente...MARELE ZID AL CUNOAȘTERII DE SINE este compus din convingere peste convingere, credință în valori morale și sociale, scheme cognitive deficitare și funcționale, gândurile automate, fie negative, fie pozitive, condiționări etc.

China, pentru a-și proteja poporul, cultura, patrimoniul (la început s-au apărat de poporul nomad, Xiongnu, numiți în Europa hun, apoi de mongoli), a considerat că este oportun și eficient să construiască Marele Zid, o construcție strategică, având o lungime de 21. 196,18 km, acesta a fost declarat monument istoric.

Prima porțiune a zidului este construită în a doua jumătate a secolului V î.Hr., continuând a fi prinde contur de la fluviul Galben, apoi spre est, spre vest, șerpuiind pe crestele munților și a dealurilor, prin dinastii, până în prezent. Zidul are fluiditatea voalului de mătase, are gustul orezului, care-i lipește pietrele, este unic, asemeni porțelanului, vibrând în același lut...

China, patria tainelor, are la temelie o idee pură: a exista presupune a iubi și a fi iubit, aceasta fiind firul magic, cheia integrării individului în societate, taina artei de a trăi și de a te trăi pe tine însuși... și cum să fim fericiți dacă nu avem un ZID magnific de valori și istorie? Cum să fim congruenți dacă nu facem ceea ce gândim și nu apărăm ceea ce am primit de la străbuni?

Lecțiile devenirii de sine au avut temelie logica intelectuală și logica afectivă, astfel s-a făurit un sentiment profund de prețuire și de autoprețuire, s-a realizat apropierea de altul prin apropierea de propriul suflet, Confucius spunea: "oriunde mergi, mergi cu toată inima".

Porțelanul chinezesc se spune că reprezintă în artă înțelepciunea poporului chinez, pocalul cu apă vie sau amprenta patriei numită China, astfel poți urca 3700 de trepte beneficiind de timpul reconstrucției cognitive proprii, poți bea din porțelanul viu și poți ridica fturnuri de dovezi ale devenirii tale, dar și temple pentru a mulțumi pentru tot ceea ce ești și ți-e îngăduit să folosești în viața ta.

Legenda spune că o soție își vizitează soțul care lucrează la construcția zidului, acesta însă a decedat, ceilalți constructori nu i-au putut spune adevărul despre moartea soțului, astfel îi spuneau să continue drumul, deoarece soțul ei se afla la turnul următor...la capătul zidului, soția află adevărul și plânge atât de tare încât s-a creat o breșă în zid...Ana noastră a fost zidită de Manole...noi, popoarele istorice, avem câte un soț, o Ană în fiecare piatră... fiecare piatră are suflet, o conștiință a lui A FI.

Lumea materială este necreată și nepieritoare, a spus Lao-Tzi (sec VI î.e.n), fiind dirijată de DAO, PRINCIPIUL ORDINII ÎN NATURĂ, GÂNDIREA UMANĂ, SOCIETATE, iar Confucius (c.551-c.479 î.e.n.) elaborează noțiunea de „jăn” – OMENIE, autoperfecționarea personalității care duce la o conducere armonioasă a societății și a statului.

DUN-CIJUN-ȘU, filozof chinez, canonizat în sec. 2 î.e.n., menționa că trebuie acordată importanță majoră stabilirii subordonării ierarhice în societate și în familie, potrivit principiului funcției și poziției ocupate și vârstei, atenție deosebită pe respectarea tradițiilor și cultul strămoșilor.

Avem, astăzi, nevoie de aceste principii, de aceste filozofii, poate mai mult decât oricând, deoarece poți distruge un neam istoric rupându-i MARELE ZID din jurul valorilor sociale și morale, distrugându-i credința și omenia,

oferind libertinajul în detrimentul familiei, ridicând la rang de normalitate bullingul (comportament de umilire și denigrare publică), supunând majoritatea la vot, virusând sexual mintea și sufletul fragil al copiilor din acel popor.

A-i cunoaște pe ceilalți înseamnă înțelepciune, spunea Lao-Tze, iar a te cunoaște pe tine însuși înseamnă înțelepciune superioară; Măn-Dzi sau MENCIUS (SEC.4 Î.E.N.) prelucrând profund conceptele de bază ale idealismului confucionist, menționează că *omul este bun de la natură, acesta fiind înzestrat cu raționalitate și moralitate, dar este deteriorat de pasiuni senzoriale...* în zilele noastre este cât se poate de actuală filozofia sa, deoarece, există o presiune enormă pe plan mondial din partea unor persoane, minoritare de altfel, ca percepțiile lor subiective despre gen să fie considerate normalitate, firesc și să se considere o jignire la modul personal respingerea acestor solicitări. Identitatea de gen nu poate fi schimbată după cum dorește o persoană sau despre cum are percepția acea persoană, exact așa nu poate fi modificată vârsta biologică.

Este timpul să ne apărăm istoria ... doar apărând familia putem apăra poporul, credințele lui...e timpul să ridicăm MARELE ZID, asemeni fraților chinezi, să zidească Manole o Ană, o soție să-și caute soțul... în ambele locuri au fost create locuri de rugăciuni, nu deșertăciuni senzoriale!

China - Marele Zid al cunoașterii de sine, una din cele 7 minuni ale lumii știe să iubească, e Yin și Yang, mătasă și porțelan, e intrarea în casa celui alt pe o ușă scundă, aplecat în semn de respect și prețuire, dar mai presus de toate, e autocunoașterea, care, chiar dacă doare uneori, înlătură vulnerabilitățile cognitive, lăsând un om demn, asertiv, rațional și sănătos în tot frumosul din minte, trup și suflet.

Zamolxe a spus că nu-i poate fi bine întregului dacă părții nu-i este bine! E timpul să construim Marele Zid.

China – The Great Wall of Self-Knowledge

Motto:
The constant of happiness? Consciousness of To Be!

We all have in mind a Great Wall that we built with the help of family, society ... and ours. We have become people by integrating into society, building relationships and seeding feelings ... THE GREAT MESSAGE OF

SELF-KNOWLEDGE is composed of conviction over belief, belief in moral and social values, deficient and functional cognitive schemes, automatic thoughts, either negative or positive, conditionings etc.

China, in order to protect its people, culture, heritage (initially they defended by the nomadic people, Xiongnu, called in Europe „huns”, then by the Mongolians), considered it appropriate and efficient to build the Great Wall, a strategic construction, with a length of 21,196.18 km; it has been declared a historic monument.

The first part of the wall was built in the second half of the 5th century BC, continuing to catch the contour from the Yellow River, then eastwards to the west, winding on the crests of the mountains and hills, to the dynasties until now.

The wall has the fluidity of the silk veil, the taste of the rice that sticks its stones, it is unique, like the porcelain, vibrating in the same clay ...

China, the land of mysteries, has a pure idea: To exist means to love and to be loved, this being the magical thread, the key to the integration of the individual into society, the mystery of the art of living and living on yourself ... and how to be happy if we do not have a magnificent WALL of values and history? How can we be congruent if we do not do what we think and do not defend what we have received from the ancestors?

The lessons of self-development have been based on intellectual logic and emotional logic, so a deep sense of self-esteem and appreciation has been made, approaching one another by approaching one's own soul. Confucius said: „Wherever you go, you go with all your heart.”

The Chinese porcelain is said to represent the wisdom of the Chinese people in the art, the living water coat or the landmark of China called China, so you can climb 3700 steps with the time of your own cognitive reconstruction, you can drink live porcelain, and you can pick up fossils of evidence of your becoming, but also temples to thank for all that you are and you are allowed to use in your life.

Legend says that a wife visits her husband who works for the construction of the wall, but he died, so the other builders could not tell her the truth about her husband's death, so they told her to continue the journey because her husband was at the next tower ... at the end of the wall, the wife finds the truth and weeps so badly that a gap has been created in the wall ... Our Ana was built by Manole ... we, the historical peoples, have both a husband, an Ana in every piece of stone ... every stone has a soul, a conscience of To Be.

The material world is uncreated and unforgiving, Lao-Tzi said (VI century BC), being directed by DAO, PRINCIPLE OF ORDINANCE IN NATURE, HUMAN CONSIDERATION, SOCIETY, and Confucius (c.551-c.479 BC) the notion of „jan” - OMENIE, self-improvement of the personality that leads to a harmonious leadership of society and the state.

DUN-CIJUN-ŞU, Chinese philosopher, canonized in the 2nd Century BC, emphasized that the importance of establishing hierarchical subordination in society and in the family should be given according to the principle of occupation and age, with a special attention to the respect of the traditions and the cult of the ancestors.

Today, we need these principles, these philosophies, perhaps more than ever, because you can destroy a historical nation by breaking the GREAT STYLE around social and moral values, destroying their faith and humanity, offering liberty to the detriment of the family, raising the rule of bullying (humiliation and public denigration), casting the majority to vote, sexually killing the mind and the fragile soul of the children of that people.

To know others is wisdom, said Lao-Tze, and to know yourself is superior wisdom; Man-Dzi or MENCIOUS (SEC4 BC), deeply elaborating on the basic concepts of confucian idealism, mentions that man is good of nature, endowed with rationality and morality, but is damaged by sensory passions ... in these days his philosophy is as actual as possible, because there is a pressure exerted on the part of some minority individuals that their subjective perceptions of gender be considered normal, natural and to be regarded as a personal offense rejection these requests.

Gender identity can not be changed as a person wants, or how that person perceives, that's how biological age can not be changed. It's time to defend our history ... just defending the family we can defend the people, its beliefs ... it's time to raise the GREAT WALL, like our brothers, the Chinese people, to build Manole an Ana, a wife to look for her husband ... in both places were created places of prayer, not sensual vanity!

China - The Great Wall of self-knowledge, one of the seven wonders of the world knows to love, Yin and Yang, silk and porcelain, is the entrance to the other's house on a short door bent in respect and appreciation, but above it is self-knowledge, which, even if it sometimes hurts, removes the cognitive vulnerabilities, leaving a dignified, assertive, rational and healthy man in all the beauty of mind, body and soul.

Zamolxe said he can not be good to the whole if the party is not right! It's time to build the Great Wall.

Viorica Popescu

Mo Yan, una dintre cele mai puternice voci ale literaturii contemporane

*Pentru un scriitor, cel mai bun mod de a vorbi este scrisul.
Veți găsi în operele mele tot ceea ce vreau eu să vă spun.*²³¹

Mo Yan („Nu vorbi”) este pseudonimul scriitorului Guan Moye, una dintre cele mai puternice voci ale literaturii contemporane. Născut în 1955 într-o familie de țărani, a crescut în Gaomi, în provincia Shandong din nord-estul Chinei. A absolvit în 1986 Academia de Literatură și Artă a Armatei, obținând în anii '90 un masterat în literatură la Universitatea Normală din Beijing. În 1997 a părăsit armată și a devenit scriitor liber – profesionist. Mo Yan devine celebru în China și în lume prin romanul publicat în 1987, *Sorgul roșu* (Humanitas Fiction, 2008, 2012). La notorietatea scriitorului contribuie cunoscutul film, cu același titlu, din 1987 a lui Zhang Yimou, câștigător al Ursului de Aur la Festivalul de Film de la Berlin din 1988. Autor prolific, Mo Yan a publicat peste optzeci de povestiri și romane, dintre care cele mai cunoscute sunt: *Baladele usturoilui din Paradis* (1988), *Țara vinului* (1992), *Țâțe mari și șolduri late* (1996), *Meșteru-i din ce în ce mai amuzant* (1999), *Pedeapsa santalului* (2001), *Obosit de viață, obosit de moarte* (2006), (Humanitas Fiction, 2012) și *Broaștele* (2009). Romanele și povestirile lui au fost traduse în numeroase limbi, iar câteva au fost ecranizate. Mo Yan a primit multe premii internaționale, culminând cu Premiul Nobel pentru Literatură în 2012.

Romancier de talie universală, Mo Yan a sintetizat, într-un mod cu totul original, caracteristicile și cerințele romanului modern. Astfel, el spune: „Lungimea, densitatea și dificultatea reprezintă mărcile romanului. Totodată, ele conferă demnitate acestui gen literar.” Ca replică, la apelul de a scrie

²³¹ Semnificativ în sensul acestui citat este pseudonimul autorului Mo Yan „Nu vorbi”.

romane scurte, el afirmă: „Totuși, eu adresez, aici, un alt apel: „Romanul să fie de mare întindere!”. Evident, aceasta nu înseamnă să fie o acumulare de evenimente și cuvinte, ci înseamnă ca tu, în postura de scriitor, să ai sufletul copleșit de sentimental măreției, să fii capabil să împlinești o construcție artistică grandioasă.”

Ce înseamnă pentru Mo Yan „sufletul de romancier”? „Marea tristețe, marea compasiune, marea ambiție, marele spirit năvălaș, marea conștiință care dezvăluie tot – acestea sunt conștiințele sufletului de romancier”.

Vorbind despre sentimentele omului, el ne amintește: „Doar dacă înfrunți răutatea omenirii, doar dacă îți recunoști propria urâtenie, doar dacă descrii destinele ce devin tragice din pricină că oamenii nu-și pot înfrânge slăbiciunile și personalitatea viciată, abia atunci vorbim despre adevărata compasiune. Abia atunci există acea profunzime și acea forță ca și cum „sufletul ar fi fost supus torturilor în timpul interogatoriului, iar aceasta este Marea Compasiune autentică ”.

Analizând aceste cerințe al romanului modern – lungimea, densitatea și dificultatea – autorul le definește prin câteva linii:

„Lungimea romanului (...) este precum unealta adevărată, precum picioarele cocorului, care trebuie, neapărat, să fie lungi. Este lungimea care trebuie să fie exact atât cât se cuvine. Marele Zid cum de este atât de lung? Zeul Pământului, de pe munții maestuoși din spatele lui, îl dorește de o asemenea lungime.”

Pentru Mo Yan, densitatea romanului de mari dimensiuni privește evenimentele, personajele și ideile. „Fluxul gândirii vine năvalnic și cuprinde evenimentele, personajele, ca într-o avalanșă de nestăvilite ce nu poate fi cuprinsă cu privirea. Nu e vorba de romanul care poate fi expedit din câteva vorbe (...). Teoria iceberg-ului, despre care vorbește Hemingway, se potrivește foarte bine romanului de mari dimensiuni.”

Gradul de flexibilitate al acestui gen de roman se referă la originalitatea artistică.

„Această originalitate este întotdeauna necunoscută și solicită cititorul să-și pună, un pic, mîntea la contribuție, lectura unui asemenea roman fiind mult mai dificilă și mai dureroasă decât lectura acelor romane ușurele și alunecoase...”

Așadar: „Lungimea, densitatea și dificultatea unui roman de mari dimensiuni creează atmosfera solemnă a acestuia.”

Cât despre iubitorii de literatură, Mo Yan spune: “În epoca în care trăim, numeroși cititori urmează obiceiurile și nu doresc să-și pună mîntea la contribuție. Desigur, nu e nimic greșit în asta. Adevăratul roman de mari dimensiuni îți găsește cu greu prieteni apropiați, dar acesta este un lucru

obișnuit. Mărețul roman de mari dimensiuni nu-i cazul să facă tumbe ca animalul de companie și nici nu-i cazul să urle ca hienele în haită. El trebuie să fie o balenă ce rătăcește solitară în adâncul mărilor, respiră răsunător și profund, se împrechează în rostogolirea talazurilor, naște însângerată și măreață, păstrându-se îndeajuns de departe de rechinii adunați în grupuri.”

Vom prezenta, acum, în câteva cuvinte, romanul *Baladele usturoiului din Paradis*, publicat pentru prima dată în 1988 și revizuit în 2012, apărut în limba română la Humanitas Fiction, în 2013.

Ațiunea romanului pornește de la un eveniment care s-a petrecut în viața reală, când câteva mii de țărani, simținând că interesele lor vitale au fost grav afectate, s-au adunat spontan, au încercuit clădirea Guvernului Județean, au devastat birourile, generând, astfel ”incidentul usturoiului”, care a zguduit întreaga țară. ”Acest fapt” – mărturisește autorul – ”m-a determinat să las deoparte romanul la care lucram la acea vreme și să scriu în treizeci și cinci de zile acest roman încărcat de furie și indignare.”

Cu totul speciale sunt fragmentele din *Baladele* interpretate de Zhang Kou, menestrelul orb din județul Paradis, care la începutul fiecărui capitol ne introduce în atmosfera cărții.

De exemplu, fragmentul de la începutul capitolului 20:

*Eu cânt despre anul '87, luna mai,
Când în Paradis lucruri grave ni se arătau,
Poliția din toate direcțiile se bulucea
Și vreo nouăzeci și trei de oameni a arestat.
Unii au murit, alții în închisori au stat.
Când, oare, va avea omul de rând parte
Să vadă cerul senin și mai multă dreptate?*

Fragment din balada interpretată de Zhang Kou pe o străduță lăturalnică de lângă Guvernul Județean.

Cântându-și, neînfricat *Baladele*, Zhang Kou nădăjduiește într-o trezire a conștiințelor, însă prin aceasta el își pecetluiește destinul.

Personaje ca Gao-Yang, Gao Ma, țărani, liderii cultivatorilor de usturoi, rămân în memoria cititorului, încadrându-se în tiparul romanului și intrând în galeria personajelor literare autentice.

Cităm, pentru frumusețea lui sfâșietoare, finalul capitolului 20, moartea lui Gao Ma, care încheie, propriu-zis romanul²³²:

²³² Capitolul 21 este doar un fel de anexă sau epilog.

„— Hei, dar unde e numărul 38? spuse gardianul speriat.

Polițistul își îndreptă privirea către câmp. În fața lui se așternea o imensitate albă, fără sfârșit, o frumusețe strălucitoare, inundată de razele soarelui.

Sirena de la postul de control începu să sune sfâșietor.

— Numărul 38, stai pe loc! Stai pe loc sau trag! Amenința gardianul.

Gao Ma alerga disperat către soare, cu razele orbitoare în față, aproape străpungându-i ochii. Pe câmpul care gemea sub pătura de zăpadă, aerul acela proaspăt al libertății se rostogolea în valuri. Alerga disperat, fără să-i mai pese de nimic, mânat doar de gândul răzbunării. Părea că se ridică pe nori și plutește odată cu ceața, până când, brusc, într-un mod cu totul neînțeles, începu să se cufunde. De îndată, simți pe față atingerea zăpezii reci ca gheața, în timp ce un lichid fierbinte izvora din spinare.

— Jinju...

Atât mai apucă să rostească șoptit, iar fața i se îngropă în zăpadă.”

În acest roman, magicul se împletește cu realismul cel mai nemilos, construind o lume aparte, pe cât de stranie, pe atât de fascinantă.

Zona întunecată dintre bine și rău, dintre frumusețe și urâtenie, își găsește locul atât în linia acțiunii, cât și în densitatea evenimentelor.

Realitatea, în toate fațetele ei, lumea gri, se reflectă și în romanul *Broaștele* (2009), care descrie viața unui doctor ginecolog, Wan – Inimă, pe fundalul dramaticelor întâmplări din anii '60, când se aplica politica de control a natalității.

Ambele romane se înscriu în cerințele, în demnitatea romanului „de mari dimensiuni”, creând atmosfera solemnă de adevărat altar închinat literaturii cu valențe și înțelesuri universale.

Mo Yan – One of the Most Powerful Voices of the Contemporary Literature

*For a writer, the best way to talk is by writing.
You will find in my works everything I want to tell you.*

Mo Yan („Don't talk”²³³) is the pseudonym of the writer Guan Moye, one of the most powerful voices of contemporary literature. Born in 1955 in a family of peasants, he grew up in Gaomi, in Shandong province in north-east

²³³ Significant in the sense of this quote is the author's pseudonym Mo Yan „Do not speak”.

tern China. He graduated in 1986 the Army Literature and Army Academy, and in the '90s he obtained a Master's degree in Literature from the University of Beijing.

In 1997, he left the army and became a free-lance professional writer. Mo Yan becomes famous in China and the world through his 1987 novel, *The Red Sorghum* (Humanitas Fiction, 2008, 2012). In 1987, to the notoriety of the writer, was the well-known film with the same title, by Zhang Yimou, winner of the Golden Bear at the Berlin Film Festival, in 1988. Prolific author, Mo Yan published over eighty stories and novels, of which the best known are : *Paradise garlic ballads* (1988), *The Land of Wine* (1992), *Big Tits and Large Hips* (1996), *Master's Increasingly Funny* (1999), *Santalwood Punishment* (2001), *Tired of Life, Tired of Death* (2006), (Humanitas Fiction, 2012) and *Frogs* (2009). His novels and stories were translated into many languages, and some were picturized. Mo Yan received many international awards, culminating with the Nobel Prize for Literature in 2012.

Universal novelist, Mo Yan synthesized, in an entirely original way, the characteristics and requirements of the modern novel. Thus, he says: „The length, the density and the difficulty are the marks of the novel. At the same time, they confer dignity to this literary genre. In reply to the appeal - write short novels, he states: „The novel should be wide-ranging!“. Obviously, this does not mean to be an accumulation of events and words, but it means that You, as a writer, to have the soul overwhelmed by the sentiment of greatness, to be able to accomplish a grandiose artistic construction.

What does Mo Yan mean „soul of novelist“? „The great sadness, the great compassion, the great ambition, the great spirit, the great conscience that reveals everything - these are the connotations of novelist's soul.“

Speaking of man's feelings, he reminds us: „Unless, You face the wickedness of mankind, unless You recognize your own ugliness, only if you describe the destinies that become tragic because the people can not defeat their weaknesses and vicious personality, then we are only talking about true compassion . Only then, there is that depth and force as if „the soul had been subjected to torture during the interrogation, and this is the Authentic Great Compassion.“

Analyzing these requirements of the modern novel - the length, density and difficulty - the author defines them by a few lines:

„The length of the novel (...) is like the real tool, like the legs of the crane, which must necessarily be long. It is the length that must be exactly as it should be. The Great Wall, how comes that it is so long? The God of the Earth, on the majestic mountains behind him, wishes him of such a length.

For Mo Yan, the density of the big novel concerns the events, characters, and ideas. „The flow of thought comes to a height and encompasses the events, the characters, like in an unstoppable avalanche that can not be looked at. It's not about the novel that can be shipped from a few words (...). The iceberg theory, which Hemingway is talking about, fits well with the big novel. „

The degree of flexibility of this kind of novel refers to artistic originality.

„This originality is always unknown and asks the reader to put, a little bit of his mind to work, reading such a novel is much more difficult and painful than the reading of those light and elusive novels...”

So: „The length, density and difficulty of a large novel creates its solemn atmosphere.”

As for literary lovers, Mo Yan says: „In the age we live in, many readers follow their habits and do not want to put their minds to work. Of course, there's nothing wrong with that. The real, large-scale novel hardly finds close friends, but this is a common thing. When comes to the grandiose large novel, there is not the case to react as a pet who's turning handsprings and there is not the case to scream like a hyena in a pack. It must behave like a whale that wanders solitary in the depths of the seas, breathes resonantly and deeply, breeds in rolling waves, bloody and kingly gives birth keeping far enough from the sharks gathered in groups.”

We will now present in a few words the novel *Garlic Ballads of Paradise*, first published in 1988 and revised in 2012, appearing in Romanian translation at Humanitas Fiction, in 2013.

The action of the novel starts from an event that happened in real life, when a few thousand peasants, feeling that their vital interests were badly affected, gathered spontaneously, surrounded the building of the County Government, devastated the offices, generating “the garlic incident”, that shook the whole country. „This fact,” the author confesses, „has led me to leave aside the novel I was working at that time, and to write in thirty-five days this novel full of anger and indignation.”

Of particular authenticity there are the pieces of the *Balladas* interpreted by Zhang Kou, the blind man in Paradise County, who at the beginning of each chapter introduces us into the atmosphere of the book.

For example, the fragment at the beginning of the twentieth chapter:

*I play about ,87, May,
When serious things took place in Paradise,
Police in all directions were scrambling,
And some ninety-three people arrested.*

*Some have died, others have been in prison.
When will it be that the common man is
To see the clear sky and more justice?*

The fragment of the ballad interpreted by Zhang Kou on a side street, next to the County Government.

Fearless, singing Ballads, Zhang Kou hopes to awaken consciousness, but through this he seals his own destiny.

Characters such as Gao-Yang, Gao Ma, peasants, leaders of garlic growers, remain in the memory of the reader, framing into the novel's pattern and entering the gallery of authentic literary characters.

We quote, for his heart-rending beauty, the end of twentieth chapter, the death of Gao Ma, which end up the novel²³⁴:

„— Hey, but where's the number 38? said the guard frightened.

The policeman looked at the field. In front of him was a white, endless immensity of brilliant beauty flooded by the sun's rays.

The siren at the control station started to ring in a heart-rending manner.

— Number 38, hold on! Stay or I shoot! Threaten the guardian.

Gao Ma was running desperately to the sun, with the blinding rays in front, almost penetrating his eyes. In the field that was moaning beneath the blanket of snow, that fresh air of freedom rolled in waves. He was desperate to run, not caring for anything, only driven by the thought of vengeance. He seemed to rise up in the clouds and float with the fog, until suddenly, in a totally incomprehensible way, began to sink. Immediately, he felt the touch of cold snow on his face, cold like ice, while a hot liquid sprang from his back.

— Jinju ...

That much he succeed to whisper low, and his face buried in the snow. „

In this novel, magic blends with the most ruthless realism, building a strange world, as strange as fascinating.

The darkened area between good and evil, of beauty and ugliness, finds its place both in the line of action and in the density of events.

The reality, in all its facets, the gray world, is reflected in the novel *The Frogs* (2009), which describes the life of a gynecologist, Wan - Inima, against the backdrop of the dramatic events of the 1960s when the birth control policy was applied.

Both novels frame with the requirements, the dignity of the „large dimension“ novel, creating the solemn atmosphere of a true altar dedicated to literature with universal valences and meanings.

²³⁴ The 21-st chapter is just a kind of enclosure or epilogue.

Gheorghe Schwartz

Interferențe literare româno-chineze/ chinezo-române

Ultimii ani au adus un reviriment major în relațiile culturale româno-chineze. Referindu-mă doar la scriitori, au avut loc mai multe schimburi de delegații, iar roadele acestora încep să se vadă.

Și Uniunea scriitorilor din România a reluat aceste practici: recent, Varujan Vosganian, Răzvan Voncu și Horia Gârbea au participat la Ningbo la Forumul literar China – CEEC 2018, adică Europa Centrală și de Est – China. (Ningbo înseamnă în limba chineză „valuri liniștite”, o suprafață calmă pe care au loc noile interferențe literare româno – chineze/chinezo-române.)

Însă un rol deosebit l-a avut și îl are CopyRo (Societatea de Gestiune Colectivă a Drepturilor de Autor din România). Schimburile de autori au devenit curente, iar urmarea a fost că, pe lângă contactele cu factori de răspundere din instituția similară chineză (reprezentată prin Lyu Jie, director) și cu factori de conducere din Asociația Scriitorilor Chinezi (Zhang Tao, director general), Zan Jingming (vicepreședinte) etc., au început să apară lucrări ale scriitorilor români în China și ale scriitorilor chinezi în România.

Și nu pot fi omiși nici prietenii culturii române din China, Gao Xing, un mai vechi apropiat al românilor, azi directorul celei mai importante reviste de cultură internațională *World Literature*. Și nici prof. dr. Ding Chao, directorul Centrului de studii Central și Est Europene și vicepreședinte al Asociației de prietenie China – România. Și nici Luo Dongguan, un împătimit al literaturii române, capabil să recite oricând cel puțin cizzeci de poezii din opera lui Mihai Eminescu. De altfel, învățarea limbii române de către tot mai numeroși chinezi și a limbii chineze de către tot mai mulți români reprezintă garanția solidei cunoașteri și colaborări reciproce.

Iată, în ultimul timp, au apărut și au fost lansate în China romane de Eugen Uricaru și George Bălăiță, urmând acum Nicolae Breban. De asemenea, prin grija aceluiași Gao Xing, a apărut o antologie a unor poeți contemporani

români și o antologie a unor prozatori români contemporani. (Iată substanțiala listă a poeților români contemporani antologați: Lucian Blaga, Maria Banuș, Doinaș, Nina Cassian, Petre Stoica, Nichita Sănescu, Marin Sorescu, Gheorghe Grigurecu, Cezar Baltag, Dan Laurențiu, Emil Brumaru, Ileana Mălăncioiu, Angela Marinescu, Cezar Ivănescu, Ana Bșandiana, Gabriela Melinescu, Virgil Mazilescu, Nicolae Prelipceanu, Adrian Păunescu, Ion Drăgănoiu, Dorin Tudoran, Adrian Popescu, Ion Mircea, Vasile Dan, Mircea Dinescu, Ioan Flora, Cassian Maria Spiridon, Liviu Ioan Stoiciu, George Vulturescu, Carolina Ilica, Nichita Danilov, Lucian Vasiliu, Magda Cârnci, Gabriel Chifu, Marta Petreu, Mircea Cărtărescu, Daniel Corbu, Ioan Es. Pop, Bogdan Ghiu, Radu Andriescu, Ruxandra Cesereanu, Anca Mizumschi, Amelia Stănescu și iată și prozatorii români antologați prin cooperarea cu CopyRo: Dumitru Dinulescu, Carmen Francesca Bamciu, Sorin Preda, Ștefan Agopian, Alexandru Uiuiu, Răzvan Radu Petrescu, Eugen Uricaru, Cătălin Mihuleac, Adriana Bittel, Ioana Pârvulescu, Ștefan Bănuțescu, Tudor Mazilu, Gheorghe Schwartz, Alexandru Ștefănescu, Maria Luiza Cristescu și Bedros Horasangian.)

Un eveniment deosebit va fi lansarea la târgul *Gaudeamus* de la București a unui volum de poezie (în limba română și sub auspiciile editurii *Juni-mea din Iași*) din opera amintitului Luo Dongguan.

Urmează noi vizite reciproce și noi apariții editoriale în cele două țări prietene, apariții deja perfectate.

Romanian-Chinese/ Chinese-Romanian Literary Interferences

The last years brought a major revival in the Romanian-Chinese cultural relations. Referring only to the writers, there have been several delegation exchanges, and their fruits are starting to see. And the Union of Writers in Romania has resumed these practices: Varujan Vosganian, Răzvan Voncu and Horia Gârbea participated in Ningbo at the China - CEEC 2018 Literary Forum, meaning Central and Eastern Europe - China. (Ningbo means „quiet waves” in Chinese, a calm surface where new Romanian-Chinese / Chinese-Romanian literary interferences are taking place.)

However, CopyRo (Society for Collective Rights Management in Romania) has had a special role to play.

Changes of authors have become current, and the consequence was that, in addition to contacts with responsible factors in the Chinese similar institu-

tion (represented by Lyu Jie, director) and with leading figures from the Chinese Writers' Association (Zhang Tao, general manager), Zan Jingming (vice president), etc., works of Romanian writers in China and Chinese writers in Romania began to appear.

And the friends of the Romanian culture in China, Gao Xing, an old friend of the Romanians, today the director of the most important international culture magazine, "World Literature", can not be omitted. And neither Professor Ding Chao, Director of the Central and Eastern European Studies Center and Vice President of the China-Romania Friendship Association. And neither Luo Dongguan, a fox of Romanian literature, able to recite anytime at least fifty poems from Mihai Eminescu's work.

Moreover, the learning of the Romanian language by the increasing number of Chinese and the Chinese language by more and more Romanians is the guarantee of solid knowledge and mutual collaboration.

Recently, Eugen Uricaru and George Bălăiță appeared in China, followed by Nicolae Breban. Also, through the care of the same Gao Xing, an anthology of contemporary Romanian poets appeared and an anthology of contemporary Romanian prose writers. (Here is a substantial list of contemporary Romanian anthology poets: Lucian Blaga, Maria Banuș, Doinaș, Nina Cassian, Petre Stoica, Nichita Sănescu, Marin Sorescu, Gheorghe Grigurcu, Cezar Baltag, Dan Laurențiu, Emil Brumaru, Ileana Mălăncioiu, Angela Marinescu, Cezar Ivănescu, Ana Bsandiana, Gabriela Melinescu, Virgil Mazilescu, Nicolae Prelipceanu, Adrian Paunescu, Ion Draganoiu, Dorin Tudoran, Adrian Popescu, Ion Mircea, Vasile Dan, Mircea Dinescu, Ioan Flora, Cassian Maria Spiridon, Liviu Ioan Stoiciu, George Vulturescu, Carolina Ilica, Nichita Danilov, Lucian Vasiliu, Magda Cârneci, Gabriel Chifu, Marta Petreu, Mircea Cărtărescu, Daniel Corbu, Ioan Es Pop, Bogdan Ghiu, Radu Andriescu, Ruxandra Cesereanu, Anca Mizumschi, Amelia Stănescu. And here are the Romanian anthologists in cooperation with CopyRo: Dumitru Dinulescu, Carmen Francesca Bamciu, Sorin Preda, Stefan Agopian, Alexandru Uiuiu, Răzvan Radu Petrescu, Eugen Uricaru, Catalin Mihuleac, Adriana Bittel, Ioana Pârvulescu, Ștefan Bănulescu, Tudor Mazilu, Gheorghe Schwartz, Alexandru Ștefănescu, Maria Luiza Cristescu and Bedros Horasangian.)

A special event will be the launch at the Gaudeamus Fair in Bucharest of a volume of poetry (in Romanian and under the auspices of Junimea Publishing House in Iasi) from the work of the mentioned Luo Dongguan.

There are new reciprocal visits and new editorial appearances in the two friendly countries, appearances already made.

Mihaela Dana Stănescu

Începuturile relațiilor de colaborare ale Consiliului Județean Arad cu provincia Hainan

Motto:

Suntem ceea ce ne amintim

Nichita Stănescu

Să scrii despre fapte și oameni care ți-au influențat puternic existența nu este întotdeauna o sarcină ușoară. Același lucru s-a întâmplat atunci când mi s-a propus să scriu despre începutul relațiilor de colaborare dintre Județul Arad și Provincia Hainan din China.

Abordarea mea nu va conține doar aspectele tehnice ale acestei cooperări, ci și propriile mele sentimente și amintiri legate de oameni pe care am avut privilegiul să îi cunosc și de locuri pe care am avut ocazia să le vizitez.

Ca șef al Serviciului de Relații Externe al Consiliului Județean Arad timp de 18 ani, am avut legături cu oficialități și colegi din alte țări, majoritatea din Europa, dar anul 2000 a marcat începutul stabilirii relațiilor de înfrățire cu Provincia Hainan, când, în luna noiembrie, toate regiunile din întreaga lume au fost invitate să semneze Acorduri de Colaborare cu regiunile corespondente din Republica Populară Chineză, în cadrul unui eveniment grandios și de neuitat care a avut loc la Beijing. Atât Județul Arad, cât și Provincia Hainan, acționând în concordanță cu Comunicatul Comun de stabilire a relațiilor diplomatice între Republica Populară Chineză și România, dorind să intensifice înțelegerea reciprocă și prietenia dintre poporul chinez și poporul român, să consolideze și să dezvolte cooperarea prietenească dintre Arad și Hainan, au convenit, ca urmare a consultărilor bazate pe prietenie, să stabilească relații de înfrățire. Domeniile vizate de document erau economia, comerțul, știința și tehnologia, cultura, sănătatea, sportul, în vederea promovării prosperității și dezvoltării comune. Acordul prevedea întâlniri sistematice ale conducătorilor și serviciilor relevante.

Încheierea Acordului mai sus menționat a venit ca urmare a semnării unui Memorandum de Înțelegere de Colaborare Bilaterală și Schimburi între Provincia Hainan, R. P. Chineză și Județul Arad, România, care a avut loc la 28 octombrie 1997, la Haikou, Provincia Hainan și citez din document: "Părțile au examinat cu satisfacție schimburile proietenești care au avut loc între cele două entități din momentul în care au venit în contact în anul 1994, afirmându-și potențialul de a colabora substanțial."

Prin urmare, Acordul de la Beijing a lărgit sfera de colaborare dintre cele două entități administrative și a consolidat cooperarea dintre Arad și Hainan.

Prin amabilitatea gazdelor noastre, am fost să vizităm Marele Zid Chinezesc, una din cele 7 minuni ale lumii și l-am văzut la Badaling, unde am putut să ne plimbăm și să vedem cea mai spectaculoasă parte a acestuia; a fost copleșitor!

Și tot atunci am vizitat pentru prima dată o parte a Provinciei Hainan și capital sa, Haikou. Nu pot să nu amintesc ospitalitatea deosebită, prietenia călduroasă și permanenta grijă pe tot parcursul șederii.

„Provincia Hainan este singura insulă tropical din China și cea mai mare Zonă Economică cu statut special a țării. De la înființarea Zonei Economice cu statut special în 1988, Provincia Hainan a realizat o dezvoltare economică și socială semnificativă, sub conducerea înțeleaptă a Comitetului Central al Partidului și prin efortul comun al celor 8.760.000 de cetățeni ai Hainan-ului, ceea ce a permis Provinciei să facă un pas înainte spre o nouă etapă a dezvoltării sale economice pe baze științifice.

Edificarea Insulei turistice internaționale Hainan exprimă poziționarea strategică și așteptările înflăcărate ale Guvernului Central cu privire la Provincia Hainan, ceea ce va deschide oportunități fără precedent acestei insule tropicale. Provincia Hainan este o entitate economică insulară și cea mai mare Zonă Economică cu statut special a Chinei; de aceea, deschiderea spre lume a Provinciei Hainan constituie o ancoră și o responsabilitate istorică.” (Extras din Cuvântul Guvernatorului Shen Xiaoming).

Memorandumul de Înțelegere privitor la cooperarea și schimburile pentru 2002 – 2003 între Provincia Hainan, Republica Populară Chineză și Județul Arad, România, semnat la 21 iunie 2002, la Arad, a adus valoare suplimentară muncii noastre comune, având un caracter mai specific și incluzând companii din domeniul agricol, precum și Universitatea din Hainan și universitățile arădene.

Un pas în plus în consolidarea cooperării dintre Arad și Hainan a avut loc la Haikou, în 2007, cu prilejul semnării Declarației orașelor înfrățite cu Provincia Hainan, un document menit să extindă bunele relații déjà existente,

prin reiterarea dorinței părților de a conlucra în cadrul temei “Construirea parteneriatelor pragmatice și creative”. Declarația cuprinde practic toate domeniile de cooperare, prin schimburi de bune practice, comunicare reciprocă, schimb de informații, dialog activ între orașele și regiunile înfrățite, cu scopul de a promova legăturile economice, turismul, educația, incluzând instituțiile academice, cultura, în vederea promovării înțelegerii reciproce, mai ales în rândul tinerei generații.

Este evident că relațiile de prietenie dintre Arad și Hainan beneficiază de o bază foarte largă și puternică, ceea ce permite dezvoltarea durabilă a acestei cooperări. Este demn de menționat sprijinul constant al Ambasadei Republicii Populare Chineze în România, prin buna și deschisa îndrumare și comunicare.

Dincolo de toate cele menționate mai sus și de volumul de muncă, port cu mine amintirile legate de colegii mei chinezi, al căror profesionalism și prietenie de-a lungul timpului au fost excepționale, dar și o seară magică la Sanya, pe malul mării Chinei de Sud, parfumul florilor de iasomie, uimitoarea și grațioasa Vale a Fluturilor, ca și locul în care râul Wanguan își poartă apele spre mare, Plaja de jad, Stîncile de la Capătul Lumii, cocotierii maiestuoși, elegantul ritual al ceaiului, impresionanta ceremonie a coborârii drapelului național într-o seară la Beijing, culturile de ananas și florile de hibiscus, vegetația luxuriantă, superba insulă Boao, gazdă permanentă a Forumului pentru Asia, sunt doar câteva locuri despre care imi voi aminti cu drag întotdeauna. De asemenea, este momentul să îmi exprim respectul pentru locuitorii cunoscuți și necunoscuți ai Provinciei Hainan, pentru hărnicia, abnegația, deschiderea și hotărârea de a transforma insula lor într-un loc și mai prosper.

De asemenea, sunt mândră că mi s-a dat șansa de a îmi aduce modesta contribuție la stabilirea și dezvoltarea relațiilor dintre Județul Arad și Provincia Hainan și este evident că viitorul celor două entități este luminos, prin munca concertată și ambiția tuturor părților implicate de a aduce această colaborare prietenească la un alt nivel.

The Beginning of the Co-operation Relations Between Arad County and Hainan Province

We are what we remember
Nichita Stănescu

Writing about facts and people whose influence on your life was strong sometimes proves to be a difficult task. And the same happened when I was proposed to write about the beginning of the relationship between Arad County and Hainan Province of China.

My approach will contain not only the technical aspects of this co-operation but also my own feelings and memories related to the people and places I was so happy to be given the opportunity to meet and visit.

As Head of the Foreign Relations Department at the Arad County Council for 18 years, I was in contact with officials and colleagues from other countries, mostly European but the year 2000 marked the beginning of the establishment of sisterhood relationship with Hainan Province when in November all the regions from all over the world were invited to sign Agreements of Co-operation with their counterparts in the People's Republic of China, a huge and unforgettable event that took place in Beijing. Both Arad and Hainan, acting in accordance with the principles of the Joint Communiqué on the Establishment of the Diplomatic Relations between the People's Republic of China and Romania, wishing to enhance mutual understanding and friendship between Chinese and Romanian people and consolidate and develop friendly co-operation between Arad and Hainan have reached, through friendly consultations, on the establishment of sisterhood relationships. The domains targeted by the document were economy, trade, science and technology, culture, education, health, sports to promote common prosperity and development. The Agreement provisioned regular meetings of the leaders and relevant departments.

The conclusion of the above mentioned Agreement came as a consequence of the signing of the Memorandum of Understanding on Bilateral Co-operation & Exchanges Between Hainan Province, PRC and Arad County, Romania, on the 28th of October, 1997, in Haikou City, Hainan Province and I quote from the document: "The two parties looked back satisfactorily on the friendly exchanges that have been conducted between the two province/

county since they came into touch with each other in 1994 and affirmed the potentials for substantial cooperation between the two province/county.”

Hence, the Beijing Agreement enlarged the area of cooperation between the two administrative entities and strengthened the cooperation between Arad and Hainan.

By courtesy of our Hainan hosts, we were taken to see The Great Wall, one of the 7 World Marvels, and it was in Badaling that we could walk and admire the most spectacular section of it; it was overwhelming!

And it was then that I first visited part of the Hainan Province and its capital city, Haikou. I cannot stop mentioning the outstanding hospitality, the warm friendship, the constant care for our well being during that visit.

„Hainan Province is the only tropical island in China and the country’s largest Special Economic Zone. Since the foundation of the Special Economic Zone in 1988, Hainan Province has achieved significant economic and social developments under the wise leadership of the Party Central Committee and through the joint efforts of 8,760,000 people here in Hainan, which has enabled the Province to step into a new phase of enhanced scientific development.

The construction of the Hainan International Tourism Island involves strategic positioning and the ardent expectations of the Central Government with regard to Hainan Province, which will definitely bring unprecedented opportunities to this tropical island. Hainan Province is an island-based economic entity and the largest Special Economic Zone in China; therefore it is the lifeline and historic responsibility of Hainan Province to open to the world.” (excerpt from the Speech by the Governor Shen Xiaoming)

The Memorandum of Understanding on Cooperation and Exchanges From 2002 to 2003 Between Hainan Province, the People’s Republic of China and Arad County, Romania, signed on the 21st of June, 2002 in Arad, brought added value to our joint work, having a more specific character, involving companies from the agricultural field, as well as the universities from Hainan and Arad.

A further step in strengthening the co-operation between Arad and Hainan took place in Haikou, in 2007 on the occasion of signing the Hainan Sister Cities Declaration, a document which was meant to widen the already existing good relations by re-iterating the wish of the parties to work together under the theme “Building Pragmatic and Creative Partnerships”. The Declaration encompasses practically all fields of co-operation through exchanges of good-practices, mutual communication, information exchanges, active

dialogue between the sister regions and cities in order to promote business links, tourism, education including academic institutions, culture with the aim of promoting mutual understanding particularly among the younger generation.

It is obvious that the friendly relations between Arad and Hainan benefit of a very strong and wide foundation enabling a sustainable development for the co-operation. It is worth mentioning the constant support provided by the Embassy of the People's Republic of China in Romania through a very good and open guidance and communication.

Beyond all the above mentioned and the volume of work involved I carry my own memories related to my Chinese colleagues whose professionalism and friendly attitude along the time was outstanding but also one magic evening in Sanya, by the South China Sea, the scent of jasmine flowers, the astonishing and graceful Butterfly Valley as well as the place where the Wanguan River flows into the sea, the Jade Belt Beach, the End of the World Rocks, the majestic coconut trees, the elegant tea ritual, the impressive ceremony of the national flag descent one evening in the Tienanmen Square, the pineapple fields and the hibiscus flowers, the lush vegetation, the superb Boao Island, permanent host of the Forum for Asia are but some of the places I will always dearly remember. It is also a moment to pay my respects to all the known and unknown people of Hainan Province for their industriousness, commitment, openness and determination in turning their island into a more prosperous place.

I am also proud for having been given the chance to bring my modest contribution to the establishment and development of the relations between Arad County and Hainan Province and it goes without saying that the future of the two entities looks bright through the dedicated work and ambition of all the parties involved to raise their friendly collaboration to another level.

**Maria Tămășan,
Petrușca Tămășan**

O invitație la redescoperirea basmului chinezesc

De ce basmul?

În basm este ilustrată condiția umană așa cum este ea, întregă, doar dacă își înglobează paradoxurile și antonimiile. Adultul care revine la basm, vede dincolo de dimensiunea lui epică, parabole pentru viața reală, întâlnește personaje alegorice, ca întruchipări ale valorilor, ca simboluri. Pentru cei care învață astfel să le citească, basmele se dezvăluie ca lecții în perpetua inițiere pentru viață, unde personajele ilustrează cum se dezvoltă capacitatea de a distinge valorile de nonvalori, cum pot fi depășite obstacolele și dezechilibrele, ori cum pot fi descoperite valențele pozitive ale vieții și acțiunile doar aparent negative, dar al căror efect este pozitiv, în condițiile în care răul absolut nu există. Astfel basmul este o modalitate de evadare din sine, spre sine.

Relațiile dintre personajele basmelor sunt autentice, chiar dacă personajele sunt simboluri și nu întruchipări ale omului real. Ele dovedesc însemnătatea vieții de grup, a posibilității ca persoane imperfecte, cu deficiențe greu de acceptat, să dețină soluții pentru depășirea situațiilor dificile, evidențiind implicațiile dorite ale perseverenței, cumpătării ori a sentimentului de rușine.

De ce basmul chinezesc?

În „Cuvânt de prezentare” la volumul „Ascensiunea globală a Chinei”, Andrei Marga afirmă: „Sunt însă conștient că nici după ani de lecturi nu poți de unul singur să parcurgi măcar informațiile relevante despre China” și continuă, învățându-ne că: „Dacă nu putem cuprinde infinitul în relatările noastre, să ne străduim ca măcar să-l surprindem și ca ceea ce spunem să fie onest.” Este evident faptul că, asemănarea cu infinitul a dimensiunilor civilizației „celui mai vechi popor din cele care au profil în zilele noastre” nu constituie sursa și nici cauza unei atitudini de neimplicare în procesul de cunoaștere și recunoaștere valorică a ceea ce reprezintă China. Mai mult, An-

drei Marga oferă și soluția recurgerii la analize din literatura internațională, iar atunci când se referă la cei care nu au fost în China, arată că aceștia „caută să-și imagineze China reală ajutați de lecturi, filme, televiziune” și – de ce nu – de nemuritoarele basme chinezești.

În această lucrare, basmul chinezesc este abordat, din perspectivă europeană, ca mijlocitor de cunoaștere, caracterizat prioritar prin accesibilitate și atractivitate.

Valențe ale basmului

China și-a creat, fără discontinuități, timp de cinci mii de ani, o cultură care a lăsat urme adânci în istoria umanității, o cultură orientată spre viață, spre prețuirea semenilor, ospitalitate, curaj, performanță, muncă intensă în înfruntarea greutăților. Într-un asemenea context impresionant, apreciem că binecunoscutele funcții tradiționale și universale ale basmelor lumii (*funcția educativă* și cea *terapeutică*) se completează în mod benefic cu ceea ce ar reprezenta *funcția informativ-cognitivă*.

Această funcție a basmelor de a asigura accesarea la cunoștințe despre cultura și civilizația chineză devine operațională în măsura în care se acceptă că basmul este și un instrument de comunicare a trecutului cu prezentul, oferind acestuia din urmă arhetipuri, modele călăuzitoare ale existenței și devenirii. Creație epică narativă populară în care întâmplările reale se împletesc cu cele fantastice, fiind săvârșite atât de personaje reale, cât și de cele cu puteri supranaturale, basmul este capabil să exprime dorințele, aspirațiile, idealurile, valorile poporului care l-a creat, iar prin aceasta el, basmul popular, realizează conexiunea cu viitorul dorit și așteptat.

China, cea cu istorie milenară, se distinge prin marea diversitate etnică, confesională, de limbi vorbite, de relief ori climă. Concret, în anul 2010 înțau pe teritoriul statului chinez 56 de grupuri etnice recunoscute. Deși oficial China este declarată stat ateu, aproape jumătate din populație este practicantă a religiilor locale/ folclorice, a budismului, a creștinismului, cărora li se adaugă musulmani, hinduși, evrei, daoști etc. [4;19] Într-un asemenea context caracterizat printr-o spectaculoasă longevitate și diversitate, apreciem că basmul popular chinezesc poate fi *generator de echilibru, coeziune și armonie* prin potențialul său valoric și atitudinal peren.

Paul Dobrescu atenționează cititorul că „Orice încercare de a descifra și de a înțelege pozițiile politice și diplomatice ale Chinei este sortită eșecului, dacă este desprinsă de acest context tradițional atât de puternic, de această construcție mentală care s-a cristalizat într-o îndelungată istorie.” [6] Este

vorba aici de un îndemn puternic argumentat spre apropierea de oricare dintre opțiunile culturale caracteristice Chinei, inclusiv de basmele chinezești, care sunt concepute pentru a ne învăța (*funcția informativ-cognitivă*), a forma (*funcția educativă*), a mângâia (*funcția terapeutică*).

În acest demers am pornit de la ipoteza că rădăcinile basmelor pornesc din începuturile nedesprinse deplin de mister și din copilăria neamurilor. Dar basmele populare chinezești pare că s-au născut îngemănate cu alte manifestări de spiritualitate. Paraschiva Păduraru și Tudor Păcuraru, traducătorii cărții „Yi Jing. Oracolul chinezesc” afirmă că lucrarea este o moștenire sacrală a culturii chineze, este o străveche carte, care a ajuns la noi în forma sa originală [9]. Rolul ei în menținerea unității culturii chineze este sporit și de faptul că bazele concepției lui Confucius (Kong Fu Zi 551-479 î. Ch.) au fost clădite pe comentariile sale asupra acestei cărți. Dacă ne îndreptăm atenția spre „Cartea schimbărilor” nu pentru a descifra viitorul, ci pentru a-i valoriza vechimea și pentru a cunoaște mai profund poporul chinez, atunci comorile basmelor chinezești ni se vor dezvălui cu valoare sporită.

Efectul sinergic al multiplelor informații referitoare la înțelegerea și punerea în valoare a basmului chinezesc ar fi vizibil diminuat fără reperatele pe care le oferă învățătura confucianistă. Filozof, ideolog, politician, educator, muzician, orator, Confucius, contemporan cu Socrate, „a transmis sub forma unor lecții de etică practică, un set de reguli pragmatice pentru viața de zi cu zi” [5]. Acestea sunt:

„Lecția” 1. Stabilitatea socială se bazează pe legături inegale între oameni (conducător - condus, tată – fiu etc.). Relațiile interumane au la bază obligații reciproce și complementare, de ex. protecție și considerație, respectiv supunere și respect.

„Lecția” 2. Familia este modelul pentru oricare organizare socială; o persoană nu este percepută ca individ, ci ca membru al unei familii. Tocmai de aceea, educația chineză promovează stăpânirea de sine, depășirea propriei individualități, acestea fiind necesare armoniei în familie, care se întemeiază pe demnitate, respect și prestigiu.

„Lecția” 3. Comportarea virtuoză constă în a nu-i trata pe alții, așa cum îți nu îți place.

„Lecția” 4. Obținerea de calificări, educația, a munci din greu, a nu cheltui mai mult decât este necesar, a fi răbdător, a fi perseverent sunt virtuți care condiționează atingerea țelurilor în viață.

Asumarea acestor „lecții” de către chinezii de astăzi, sau de ieri, se poate ușor constata în fapte de viață, dar și în basmele chinezești.

O învățătură actuală

Într-un interviu publicat în Wall Street Journal, Amy Chua - o americană de origine chineză, profesoară la Yale Law School, susține ca modelul chinezesc de *parenting* este mai strict și mai autoritar față de cel vestit. În opinia ei, acest model este cel mai bun, pentru că formează copiii cu rezultate excepționale.

Amy Chua afirma că părinții chinezi le cer copiilor să ia întotdeauna cele mai bune note pentru că ei sunt convinși că micuții le pot obține. Această atitudine se regăsește, uneori, și în alte culturi. În societatea chineză, dacă un copil vine acasă cu o notă slabă, părintele va considera că nu a muncit suficient. Prin urmare, când nu sunt mulțumiți de rezultatele copilului, părinții aleg să îi umilească, să îi pedepsească și să îi certe, pentru că ei cred că un copil este suficient de puternic încât să suporte dojana și să fie mai motivat pe viitor. Pe de altă parte, când copiii chinezi reușesc o performanță, sunt laudați după cum merită, dar întotdeauna acasă, în particular, și nu în văzul celorlalți, susține prof. Chua. Justificarea acestui mod de abordare educațională este convingerea că fiecare copil trebuie să își răsplătească părinții în timpul vieții, ascultându-i și oferindu-le motive de mândrie. Responsabilitatea este reciprocă: copiii datorează totul părinților, iar părinții chinezi știu întotdeauna ce este cel mai bine pentru copil. Se poate identifica o combinație a pietății filiale și a responsabilității prin asociere, în temeiul căreia rudele sunt responsabile de faptele unui membru al familiei; ambele fiind principii susținute de Confucius.

Cu prilejul interviului, Amy Chua subliniază, pentru o corectă înțelegere, că părinții chinezi își iubesc copiii, ar renunța la orice pentru ei; este doar vorba de un alt model de creștere a copiilor. [20]

O învățătură vie

Basmul popular chinezesc, resursă cu potențial încă nemăsurat de cunoaștere, armonizare și formare este liant al trecutului, prezentului și viitorului și face posibilă obiectivarea principiului holismului ierarhizat din cultura chineză. Prin impactul larg al basmului, nelimitat de timp, spațiu geografic, nivel de instruire și educare, apartenență social-economică, ori de vârstă, acesta ilustrează la nivelul evidenței că „Întregul este mai mult decât suma părților componente.” (Aristotel)

Din lectura a 19 basme populare chinezești (traduse în limba română și enumerate în anexa lucrării) reiese că teritoriul Chinei era populat de boieri și țărani, prinți ori regi ai ținuturilor și soldați, călugări și novici/ învățăcei, pic-

tori, profesori, muzicieni rătăcitori „care cântau pentru păsările cerului, peștii din pâraie și pelerinii de la temple”, cârciumari, judecători, meșteri pietrari și că împăratul era considerat Fiu al Cerului. Existența lor în cătune, sate și orașe, cât și siguranța vieții erau asigurate prin cultivarea pământului, tâmplărie, curierat, munca grea a spărgătorilor de piatră, croșetat, țesut, pescuit. Călătoria imaginară, posibilă datorită basmului popular, descrie cititorului care nu a avut ocazia să viziteze China, elemente familiare. Astfel află că și în China se cultivă sau cresc: meri, cireși, pruni, peri, piersici, viță de vie, grâu, orez, mazăre, bumbac, bujori, brazi, pini, sălcii și viețuiesc: vaci, cai, măgari, lupi, vulpi, șerpi, căprioare, vulturi, privighetori, albine, fânțari, broaște, greieri, cocori, broaște țestoase. În egală măsură, citind basmele populare chinezești, aflăm că iubitorii de muzică știau să cânte la fluier, nai, chitară ori flaut. Termenii familiari ce descriu realități cunoscute cititorului sunt elementele constitutive pentru o posibilă punte de conectare culturală, o dizolvare a impresiei de inabordabilitate reciprocă datorată distanțelor geografice, ori a impactului exagerat al deosebiriilor și eludarea asemănărilor, o cale autentică pentru accesibilizare.

Realitatea tangibilă generată de similitudini stimulează interesul pentru percepere și intențiile de descifrare a unor termeni necunoscuți, precum: *gao-lean* (plantă mirositoare asemănătoare cu porumbul), *li* (unitate de măsură folosită în China pentru măsurarea distanțelor, 500 m), ori în muzică: *acordurile Kiao* ale primăverii, *acordurile Tche* ale verii sau ale toamnei, *tonalitatea You* a iernii. Cititorului îi este sugerat prin descrieri că frumusețea autentică a muzicii chinezești își are izvorul din comuniunea cu natura. În povestea populară chineză „Melodia Păsării Phoenix” se spune:

„La întâia parte a melodiei Tai Ha adia o lină și domoală boare înspre oameni. La a doua parte din cele patru laturi ale cerului coborau nouri colorați și oamenii vedeau la sunetele muzicii minunate culori, iar la a treia parte, cocori dansau în aer un dans ritmic, păuni se așezau câte doi, mii de păsări înviorau rămurișul și cântecul lor era o armonie.”

Basmele populare completează tabloul mental al cititorului cu elemente specifice spațiului de locuire al poporului chinez: bananul, bambusul, lotusul, arbuștii de ceai, arborele Kiri „un copac care a fost din vremuri imemorabile stăpânul pădurii Longmen, un tărâm pe care maeștrii în arta Feng Shui îl considerau plin de energie.” („Chitara antică” [12]) și bujorul de munte, care înflorește în luna februarie („Bujorul de munte” [13]).

Personajele din basmele poporului chinez, poartă nume ca: Uang Mincinosul, Houang-ti, Peïwoh, Mu De-tsin, Liang Zu, Siau Schi, Gun, Zu, Zao,

Shun, Dayu, Si Liang, Meng Jiangnv, Uang cel Negru. Fiecare nume, purtând propria simbolistică, respectă obiceiuri, precum cel prin care se atribuia numele nou-născutului: „În zilele din urmă ale vieții sale, prințul Mu De-tsin a avut o fată... La nașterea copilei, i s-a dăruit prințului o piatră în mijlocul căreia se afla o minunată nestemată, un mare jad de culoare verde strălucitor. Când, după vechiul obicei, din primele zile i s-a înfățișat pruncului o tăblie cu nenumărate lucruri, ca să apuce unul, fata luă giuvaerul, de unde fu botezată Liang Zu, adică jucăria de jad.” („Melodia Păsării Phoenix” [11]).

Normele de conduită și principiile etice care guvernează traiul în comunitate sunt cuprinse în basmele populare chinezești sub forma scurta, condensată a zicătorilor, poveștelor [10,15]:

- „Ceea ce pare a fi o binecuvântare, poate fi un blestem, iar ce pare un blestem, poate fi o binecuvântare” („Calul pierdut”)
- „Este mai bine ca întâi să încerci și apoi să hotărăști ce să faci!” ; „Când vrei să ceri părerea cuiva, trebuie să te gândești ce, dar mai ales cine te sfătuiește.” („Mânzul”)
- „Generalul contra soldaților și pământul contra apei.” („Îmblânzirea apei de către Gun și Yu”)
- „Să nu te temi că mergi prea încet, să te temi că stai pe loc.” („Arborele de ceai verde”).

În revista *Psychologies*, ediția iunie 2018, în sub titlul „Ce ne spun de fapt poveștile?” [3] se consemnează că „... prima variantă scrisă despre Cenușăreasa și surorile ei geloase apare de fapt într-un manuscris chinez ce datează de acum 3000 de ani.” Provocarea enunțului nu poate fi ignorată, ea îndrumă gândirea spre universalitatea basmelor, apreciate de George Călinescu drept „... oglindire a vieții în moduri fabuloase” [2]. Forța dătătoare de viață a basmului nu piere, căci el reflectă sentimente adevărate, calități reale, are o incontestabilă profunzime simbolică, reflectă structuri psihice fundamentale ale omului (rivalitatea, renunțarea la dependențele din copilărie, conștientizarea de sine și a propriilor valori), iar tema generală a basmelor lumii este lupta dintre bine și rău, deseori sprijinită pe conflicte cauzate de inegalități sociale.

Astfel se explică de ce atunci când citim în povestea chineză „A aduce lupul în casă”: „...dar lupul părea pașnic...” ne amintim de „Capra cu trei iezi” și „Albă ca Zăpada”, iar în povestea populară chineză „Marele zid chinezesc” descoperim similitudini cu „Harap-Alb”: „De mult, în China, în timpul dinastiei Cin, trăia o femeie care avea zece băieți, fiecare fiind înzestrat cu o însușire deosebită. Primul avea urechi foarte bune cu care putea auzi de la mari depărtări cea mai fină adiere a vântului; al doilea avea ochii atât de

pătrunzători, încât putea să vadă la o mie de kilometri; al treilea era foarte puternic; al patrulea avea capul de oțel; al cincilea, trupul tare ca fierul; al șaselea, picioare foarte lungi; al șaptelea un cap uriaș; al optulea, labele picioarelor foarte mari; al nouălea, gura imensă; iar al zecelea avea ochii mari cât roata carului.” În „Povestea lui Meng Jiangnv” se spune că: „Localnicii au îngropat copul femeii împreună cu cel al bărbatului său în grotă de piatră. Au construit lângă grotă și un templu cu o statuie a femeii, pentru a cinsti memoria acestei perechi, iar templul a căpătat denumirea de Templul Meng Jiangnv. Aici vin pelerini care bat clopotul pentru a le aduce noroc și se roagă în fața statuii sale.” [14], amintindu-ne de legenda Meșterului Manole, de soția credincioasă până la sacrificiul suprem.

Basmul chinezesc își manifestă individualitatea prin modul său specific de concretizare a confruntării dintre bine și rău. Este vorba despre o competiție între forțe complementare, nu opuse, care nu promovează violența, lupta între indivizi, ci succesul obținut de personaje prin virtuți demonstrate în fapte, ce ținesc binele comun. („Povestea casei”, „Bujorul de munte”) [10,13] În universul basmului chinezesc, cei care își pun în slujba binelui comunității însușiri precum înțelepciunea, hărnicia, perseverența, cumpătarea, răbdarea, ori cei care își jertfesc propria identitate pentru slujirea semenilor („Izvorul tigrilor”) sunt cinstiți de oameni și sprijiniți de personaje magice. („Bujorul de munte”, „Boierul cu nasul lung”, „Arborele de ceai verde”) [10, 11,13,15].

Forțelor supranaturale le este atribuit un rol activ pentru reinstaurarea ordinii în societate, înlăturarea non-valorilor și pedepsirea nedreptății, precum în „Boierul cu nasul lung”, „Țânțarul vampir”, „Grădina Zeiței de Jad”. În povestea populară chineză „Melodia păsării Phoenix” apare enunțată această idee în mod explicit: „Eu nu sunt din lumea aceasta, zise Siau Schi. Am venit pe pământul vostru să alung minciuna și neorânduiala.” [11]

Lectura basmelor populare chinezești le prezintă pe acestea și ca elogi adus înțelepciunii, în diverse ipostaze. Relația aparențe vs. esențe apare în basmele „Găleata spartă” ori „Ceaiul Fântâna Dragonului”, evidențiind faptul că delimitarea dintre calitate și defect este relativă din punct de vedere al consecințelor sau a contextului în care se face aprecierea. În povestea „Bujorul de munte” istețimea este criteriul de evaluare a competitorilor, iar în „Cinci ouă tari” ea reprezintă temelia judecății drepte. Condiție a performanței, în basmul „Îmblânzirea apei de către Gun și Yu” sau a menținerii vieții în „Țânțarul vampir”, înțelepciunea se dovedește a fi indispensabilă în „educația totală” („Mânzul”), concept prin care Confucius denumea procesul de transformare, prin cunoaștere de sine și autodisciplină, a individului obiș-

nuit în „om adevărat”, credincios principiilor propriei naturi, demn, cinstit, corect, binevoitor, atent, generos, devotat. În acest fel, basmul popular chinezesc, născut în epoci pierdute la distanțe milenare este tot mai viu în contemporaneitate, ca obiectivare a idealului despre care se crede că este intangibil, ca transformare a sa în autentice valori.

Concluzii

Basmul popular chinezesc este o provocare pentru cititor, indiferent de vârstă, apartenență culturală sau poziționare geografică, deoarece filosofia de viață din spatele epicului evocă valori atemporale.

ANEXA: Basme/ povești populare chinezești

1. A aduce lupul în casă
2. Arborele de ceai verde
3. Boierul cu nasul lung
4. Bujorul de munte
5. Calul pierdut
6. Ceaiul Fântâna Dragonilor
7. Chitara antică
8. Cinci ouă tari
9. Găleata spartă
10. Grădina Zeiței de Jad
11. Izvorul tigriilor
12. Îmblânzirea apei de către Gun și Zu
13. Marele Zid Chinezesc
14. Melodia Păsării Phoenix
15. Mânzul
16. Povestea casei
17. Povestea lui Meng Jiangnv
18. Povestea privighetorii
19. Țânțarul vampir

BIBLIOGRAFIE

- [1] Brosse, Jacques, *Maeștri spirituali*, (2007), PRO Editură și Tipografie S.R.L., București
- [2] Călinescu, George, (2006), *Estetica basmului*, Editura pentru Literatură, București
- [3] Cristescu, Cătălina, *Ce ne spun de fapt poveștile?*, în revista *Psychologies*, iunie 2018

[4] Harper, Damian, (2010), *National Geographic Traveler. China*, Editura Adevărul Holding, București

[5] Istocescu, Amedeo, *Managementul chinez*, partea a II-a: *Elemente specifice managementului organizațiilor din China*, în revista *Economia*, seria *Management*, vol 3, nr. 1-2/2000

[6] Kissinger, Henry, (2012) *Despre China, Introducere*, Editura comunicare.ro, București

[7] Marga, Andrei, *Ascensiunea globală a Chinei*, (2015), Editura Niculescu, București

[8] Marga, Andrei, *Despre cultura Chinei*, în revista *Cultura antropologică*, nr. 505/27 februarie 2015

[9] *** Yi Jing. *Oracolul chinezesc*, (Traducere, cuvânt înainte și note de Paraschiva Păduraru și Tudor Păcuraru)(1994), Editura Moftul, Sibiu

[10] <http://www.anidescoala.ro/>

[11] <https://www.delaomlaom.ro/tag/povesti-chineze/>

[12] <http://epochtimes-romania.com/news/chitara-antica-basm-chinezesc>

[13] https://www.qbebe.ro/utile/povesti_natura/bujorul_de_munte_-_poveste_chinezeasca

[14] <https://www.copiipovesti.ro/2013/07/marele-zid-chinezesc-poveste-populara.html>

[15] <http://www.adventurekids.ro/>

[16] <https://sites.google.com/site/thegreatwallofchina99/povestea>

[17] <http://e-povesti.ro/povesti/privighetoarea-2/>

[18] <http://www.universdecopil.ro/tantarul-vampir-poveste-chinezeasca.html>

[19] <https://ro.wikipedia.org/>

[20] <https://www.wsj.com/articles/SB10001424052748704111504576059713528698754>

Ioan Weisl,

Mao Zedong, unul dintre cei mai importanți lideri ai Partidului Comunist Chinez

Cel mai puternic revoluționar chinez și lider al Partidului Comunist Chinez, Mao Zedong, cunoscut și ca Mao Țe-Tung, s-a născut la 26 decembrie 1893 într-o familie relativ prosperă de țărani din Shaoshan, provincia Hunan.

A fost un lider de gherilă comunist, care a luptat într-un război civil de douăzeci și doi de ani pentru a cuceri cea mai populată țară din lume și apoi a condus-o pentru încă douăzeci și șase de ani, într-un comunism aparte, cu o amprentă personală.

Și-a început studiile la 8 ani la școala din satul natal, dar la 13 ani a abandonat studiile, pentru a-și ajuta tatăl la ferma pe care acesta o deținea.

Mao s-a întors la studii ceva mai târziu la o școală din Changsha, capitala provinciei Hunan.

În anul 1911 a izbucnit revoluția Xinhai iar Mao s-a alăturat armatei naționaliste din Hunan, până în 1912, iar în 1918 a absolvit prima școală provincială din Hunan.

După absolvirea școlii, Mao a plecat cu profesorul său, Yang Changji, la Beijing, unde a intrat pentru prima dată în contact cu ideologia revoluționară.

La îndemnul profesorului Yang Changji, Mao a muncit la librăria universității, sub atenta supraveghere a lui Li Dazhao, intelectual și fondator al Partidului Comunist Chinez, acesta având să-i influențeze viitoarele idei revoluționare.

În perioada 1918- 1919, când a lucrat ca asistent la biblioteca Universității din Beijing, Mao frecventa și cursurile ținute la universitate de Chen Duxiu, Hu Shi, Qian Xuantong, mari intelectuali ai lumii chineze, dar care au avut și un rol politic important, studiindu-i de asemenea pe Marx și pe Engels, devenind un activist politic devotat.

În urma cursurilor pe care le frecventa, Mao Zedong și-a descoperit o pasiune acută pentru citit ceea ce l-a dus la teoriile comuniste pe care avea să le folosească mai târziu.

La 23 iulie 1921 a luat prima dată parte la Congresul Național al Partidului Comunist din China, organizat în Shanghai, iar doi ani mai târziu a fost ales unul dintre cei cinci comisari ai Partidului Comunist Chinez în timpul celei de-a treia sesiuni a Congresului.

Mai târziu Mao s-a întors în Huanan la ordinele comitetului central al Partidului Comunist Chinez și comitetului central Kuomintang, pentru a organiza filiala Kuomintang din Huanan.

În anul 1924 a fost numit delegat la prima Conferință națională a Kuomintang, unde a fost ales înlocuitor al executivului al comitetului central, iară mai apoi a devenit executiv al filialei din Shanghai al Kuomintang și secretar al departamentului organizațional al Partidului iar în 1925 a devenit directorul propagandei al partidului Kuomintang.

O ședință urgentă a Partidului Comunist Chinez s-a ținut în anul 1927, în cadrul ședinței Mao făcând un 'Raport asupra mișcării țăranilor din Huanan', raport care este considerat punctul de plecare al teoriilor revoluționare ale lui Mao.

Cea dintâi influență asupra teoriilor lui Mao Zedong a venit din lecturile pe care acesta le făcea din operele lui Marx, dar și revoluția rusă precum și din câteva opere literare chineze.

Maoismul, așa cum a fost numit curentul creat de Mao, se baza exclusiv pe țăranime, aceasta fiind marea diferență dintre curentul comunist din China și celelalte din Europa.

Mao considera țăranimea principală componentă a masei revoluționare, dar și cel mai important sprijin al ideologiei lui. Cele două eseuri ale sale scrise în 1937, 'În contradicție' și 'În practică', reflectă începuturile Maoismului din nevoia de a oferi un suport țăranilor împotriva unei ocupații japoneze. Eseurile au apărut în 'Mica carte roșie' a lui Mao Zedong, care a fost distribuită ca un mijloc de propagandă în timpul revoluției culturale.

Partidul a păstrat relații strânse cu Gomindan (Naționaliștii), până când Cian Kai-și a preluat conducerea acestora și s-a despărțit dramatic de comuniști, în anul 1927.

Decizia lui Cian Kai-și a declanșat un război civil care va dura, cu întreruperi, douăzeci și doi de ani și avea să se încheie cu victoria lui Mao Zedong.

Acesta s-a întors la origini, la țară și a început să stârnească și să câștige susținere pentru comuniști la sate. Gomindanul lui Cian Kai-și a rămas partidul cu mulți susținători în orașe.

Mao a organizat o serie de revolte, cea mai notabilă fiind „Revolta recoltei de toamnă”, toate fiind însă înăbușite cu brutalitate, așa ca s-a retras în munții Jinggang, unde a înființat o armată de gherilă.

Punctul culminat al celor două decade de război internațional și civil l-a constituit înființarea Republicii Populare Chineze, în data de 1 octombrie 1949.

Mao Zedong a avut o ascensiune importantă în plan politic, în anul 1954 el devenind liderul Partidului Comunist Chinez, funcție pe care a deținut-o până în 1959.

Sub conducerea sa, Mao a inițiat o serie de reforme cu caracter țărănist, care au fost introduse în rândul populației. Între anii 1953 și 1958 Mao a inițiat primul plan cincinal prin care China trebuia să devină cea mai puternică putere a lumii.

Cel mai important moment al conducerii lui Mao a fost însă, cel de-al doilea Plan Cincinal numit și 'Marele salt înainte', care a fost lansat în 1958 și care, s-a desfășurat până în 1961, el însemnând o reorganizare masivă a Chinei rurale în comune.

Planul gândit și făcut după după modelul sovietic, care se baza exclusiv pe industria grea, nu a fost tocmai un succes. Sub acest program, colectivi-tățile agricole mici s-au transformat rapid în comune populare, iar țăranilor li s-a cerut să lucreze la proiecte masive de infrastructură, la scara mică de producție a fierului și a oțelului. Au fost introduse tehnici agricole care nici nu fuseseră încă testate, ceea ce, împreună cu celelalte schimbări a dus la scăderea producției de grâne cu 15%.

Rivalitatea dintre China și URSS, rivalitate referitoare la conducerea comunismului mondial, dorița arzătoare a lui Mao de întrece Uniunea Sovietică și de a deveni cea mai mare putere a lumii, a dus în cele din urmă la declanșarea rupturii chino- sovietice.

Nomenclatura comunistă a încercat să-l marginalizeze pe Mao, dar el a răspuns spre sfârșitul anilor '60 cu lansarea Revoluției culturale.

La începutul anilor '60, bătrân și suferind de maladia Parkinson, Mao a încurajat dezvoltarea unui cult al personalității; imaginea lui în celebra sa tunică țărănească apărând peste tot, la fel ca și tot felul de inscripții cu citate din discursurile lui.

'Marele salt înainte' dorit de Mao s-a dovedit de fapt a fi un pas înapoi pe care China l-a făcut datorită dorinței arzătoare a lui Mao de a întrece Uniunea Sovietică și de a deveni cea mai mare putere a lumii.

În anul 1962 Liu Shaoqi (președinte al RPC între 27 aprilie 1959 și 31 octombrie 1968. n.red.) și Deng Xiaoping (liderul de facto al Republicii Po-

plulare Chineze de la sfârșitul anilor 1970 până la începutul anilor 1990, fără a fi însă președinte sau premier al RPC. n.red.) au reușit să salveze economia și prin importurile de grâne din Canada și Australia.

Mao Zedong a murit în anul 1976, la Beijing. Mai întâi, pe 2 septembrie a suferit un atac de cord care i-a afectat o mare parte din inimă și a provocat agravarea bolii de plămâni de care acesta suferea. Mao a supraviețuit atacului de cord, dar a fost menținut în viață de aparate. Pe 9 septembrie, datorită stării în care se afla Mao, medicii au decis deconectarea acestuia de la aparate. Trupul neânsuflețit a fost depus la 'Marele edificiu al oamenilor', iar după ceva timp a fost depus în Mausoleul lui Mao, cu toate că acesta își dorise să fie incinerat.

Sfârșitul lui Mao Zedong a fost și sfârșitul regimului represiv pe care acesta l-a inițiat.

Bibliografie:

Biografy.name: Mao Zedong (1893-1976)

Historia.ro: Mao Zedong, învățătorul care l-a înlocuit pe împărat

Historia.ro: Mao Zedong - revoluționarul, făuritorul și dictatorul Republicii Populare Chineze

BBC History: Historic figures- Mao Zedong.

Mao Zedong, One of the Most Important Chinese Communist Party Leaders

Mao was the most powerful Chinese revolutionar and leader of the Chinese Communist Party and one of the founder of the People's Republic of China.

Mao was born on 26 December 1893 into a peasant family in Shaoshan, in Hunan province, central China.

He was a leader of communist guerrilla who who fought for 22 years to conquer the most populous country in the world and then he led her for twenty-six years in a special communism with a personal touch.

He began his studies at the age of eight at his native school, but at age 13 he abandoned his studies to help his father at his farm.

Mao returned to studies later at a Changsha school, the capital of Hunan Province.

After graduating from school, Mao left with his professor, Yang Changji, in Beijing, where he first came into contact with revolutionary ideology.

At the instigation of Professor Yang Changji, Mao worked at the university's library, under the close supervision of Li Dazhao, intellectual and founder of the Chinese Communist Party, to influence his future revolutionary ideas.

In 1918-1919, when he worked as an assistant at the University of Beijing Library, Mao also attended university courses by Chen Duxiu, Hu Shi, Qian Xuantong, great intellectuals of the Chinese world, but also played an important political role, also studying Marx and Engels, becoming a devoted political activist.

Following the courses he frequented, Mao Zedong discovered an acute passion for reading what led him to the communist theories he would use later.

On July 23, 1921, he first took part in the Chinese Communist Party's National Congress in Shanghai, and two years later he was elected one of the five Communists of the Chinese Communist Party during the third session of the Congress.

Later, Mao returned to Huanan on orders from the Central Committee of the Chinese Communist Party and the Kuomintang Central Committee to organize the Kuomintang Branch in Huanan.

In 1924 he was appointed delegate to the first Kuomintang National Conference, where he was elected a replacement of the Central Committee Executive, and then became executive of the Shanghai branch of Kuomintang and secretary of the party's organizational department, and in 1925 became the director propaganda of the Kuomintang party.

An urgent meeting of the Chinese Communist Party was held in 1927. At the meeting, Mao was making a report on the Huanan Peasants' Movement, a report that is considered the starting point of Mao's revolutionary theories.

The first influence on Mao Zedong's theories came from his reading of Marx's works, but also the Russian revolution and some Chinese literary works.

Maoism, as it was called the current created by Mao, was based exclusively on the peasantry, this being the great difference between the Chinese communist current and the rest of Europe.

Mao considered the peasantry the main component of the revolutionary mass, but also the most important support of his ideology. His two essays, written in 1937, „In Contrary” and „In Practice,” reflect the beginnings of

Maoism from the need to provide peasants with support against a Japanese occupation. The essays appeared in Mao Zedong's 'Little Red Book', which was distributed as a means of propaganda during the Cultural Revolution.

The party has maintained close ties with Gomindan (the Nationalists) until Cian Kai-si took over and ruled the Communists dramatically in 1927.

Cian Kai-si decision triggered a civil war that would last for twenty-two years, ending with the victory of Mao Zedong.

He returned to his country, and began to stir up and gain support for the Communists in the villages. Gomindan of Cian Kai-si and the party remained with many supporters in the cities.

Mao organized a series of riots, most notably the „Autumn Harvest Revolt,” but all were brutally stifled, so they retreated to the Jinggang Mountains, where they set up a guerrilla army.

The culmination of the two decades of international and civil war constituted the founding of the People's Republic of China on 1 October 1949.

Mao Zedong had an important political ascension, in 1954 he became the leader of the Chinese Communist Party, a post he held until 1959.

Under his leadership, Mao initiated a series of peasant reforms that were introduced among the population. Between 1953 and 1958, Mao initiated the first five-year plan through which China was to become the world's most powerful power.

The most important moment of Mao's leadership was, however, the second Cincinal Plan, also called the 'Great Leap Forward', which was launched in 1958 and which took place until 1961, meaning a massive reorganization of rural China in communes.

The plan thought and made after the Soviet model, which relied solely on heavy industry, was not a success. Under this program, small-scale farming communities have quickly transformed into popular communities, and peasants have been asked to work on massive infrastructure projects at a small scale of iron and steel production. Agricultural techniques were introduced that had not yet been tested, which together with other changes led to a 15% decrease in grain production.

The rivalry between China and the USSR, the rivalry of the leadership of world communism, Mao's fierce desire to defeat the Soviet Union and become the world's greatest power, eventually led to the emergence of the Chinese-Soviet rupture.

The Communist nomenclature tried to marginalize Mao, but he responded to the late '60s with the launch of the Cultural Revolution.

In the early '60s, old and suffering from Parkinson's disease, Mao encouraged the development of a personality cult; his image in his famous peasant shirt appears everywhere, just like all kinds of inscriptions with quotes from his speeches.

Mao's „big leap forward” in fact turned out to be a step back that China did because of Mao's ardent desire to compete with the Soviet Union and become the world's greatest power.

In 1962, Liu Shaoqi (President of the PRC between April 27, 1959 and October 31, 1968) and Deng Xiaoping (the de facto leader of the People's Republic of China from the late 1970s to the early 1990s, but without being president or prime minister of the PRC.) managed to save the economy by importing grain from Canada and Australia.

Mao Zedong died in 1976 in Beijing. First, on September 2, he suffered a heart attack that affected much of his heart and caused worsening of the lung disease he suffered from. Mao survived the heart attack, but he was kept alive by the devices. On September 9, due to the state of Mao, doctors decided to disconnect it from the devices. The inanimate body was deposited at the ‚Great People's Edifice,’ and after a while it was deposited in Mao's Mausoleum, though he wanted to be incinerated.

The end of Mao Zedong was also the end of the repressive regime he initiated.

Bibliography:

Biografy.name: Mao Zedong (1893-1976)

Historia.ro: Mao Zedong, învățătorul care la înlocuit pe împărat

Historia.ro: Mao Zedong - revoluționarul, făuritorul și dictatorul Republicii Populare Chineze

BBC History: Historic figures- Mao Zedong.

CAPITOLUL al II-lea COLEGIUL NAȚIONAL „MOISE NICOARĂ”, ARAD

prof.dr. **DIANA ACHIM**,
directorul școlii

Teme și motive în folclorul chinez și român. Abordare comparativă

Cuvânt de Bun venit

Este pentru a doua oară, consecutiv, când Colegiul Național „Moise Nicoară” este parte importantă a acestui simpozion internațional, organizat de președinta Casei Româno-Chineze, filiala Arad, prof.univ.dr. Lizica Mișuț. Suntem onorați că la această manifestare avem oaspeți importanți, respectiv ZHAO LI, Consilier Cultural al Ambasadei Republicii Populare Chineze în România și Qi Yue, Secretar III al Ambasadei Republicii Populare Chineze în România. Acest fapt dă greutate evenimentului și ne obligă să ne ridicăm la nivelul așteptărilor.

Școala noastră este o instituție de prestigiu local, național și internațional, pentru că aici au fost profesori sau au absolvit academicieni, cercetători, scriitori, oameni care au schimbat cursul istoriei. Suntem mândri de trecut, dar și de prezent, pentru că acum Colegiul Național „Moise Nicoară” are toate datele pentru a face performanță: o clădire minunată și dotări la standarde europene, profesori de excepție, foarte bine pregătiți, părinți care prețuiesc școala și, bineînțeles, elevii cei mai buni din orașul acesta, capabili de performanță. Suntem o școală de elită, dovadă fiind rezultatele la examenele naționale, la olimpiadele și concursurile naționale și internaționale. Absolvenții noștri urmează studii în orice instituție de învățământ superior din lume, acolo unde își doresc.

Așadar, nu întâmplător, elevii noștri au primit cu interes și curiozitate propunerea de a participa la acest simpozion. Dacă anul trecut au participat elevi de la diverse profiluri și specializări, care au prezentat China din perspectiva unor discipline (geografie, matematică, literatură, filozofie, pictură, muzică etc.) anul acesta, elevi de la profilul uman, filologie, au propus o

abordare comparativă a temelor și motivelor din folclorul chinez și român. Vom auzi prezentări despre ființe fabuloase care populează basmele, despre simboluri, mituri, tradiții și mentalități care se întâlnesc sau se situează în opoziție în cele două culturi – cea românească și cea chineză.

Fie ca această întâlnire să creeze cu adevărat spațiul unui dialog în care să descoperim că există mult mai multe aspecte decât ne-am fi imaginat, care ne unesc, iar ceea ce ne diferențiază ne face unici și ne dă posibilitatea împărtășirii.

Themes and Motifs in Chinese and Romanian Folklore. A Comparative Approach

Welcome speech

For the second time, consecutively, the „Moise Nicoară” National College is an important part of this international symposium, organized by the president of the Romanian-Chinese House, Arad branch, university professor dr. Lizica Mihuț. We are honored that there are important guests at this event, namely ZHAO LI, Cultural Counselor of the Embassy of the People’s Republic of China in Romania and QI YUE, Secretary III of the Embassy of the People’s Republic of China. This fact gives importance to the event, forcing us to rise to the level of expectations.

Our school is recognized both at national and international level for its prestige, because here have been teachers or academic personalities, researchers, writers, people who changed the course of history. We are proud of the past, but also of the present, because now „Moise Nicoară” National College has all it takes to be successful: a wonderful building and facilities at European standards, outstanding teachers, very well trained, parents who value the school and, of course, the best students in this city, capable of academic performance. We are an elite school, proof being the results of national exams, school olympiads or national and international competitions. Our graduates are going to study in any institution of higher education in the world, wherever they want.

Therefore, not by chance, our students have received with interest and curiosity a proposal to participate in this event. If last year students from various profiles and specializations attended the symposium which presented

China from the perspective of disciplines (geography, mathematics, literature, philosophy, painting, music), this year, students of the human sciences, philology, have proposed a comparative approach to themes and motifs of the Chinese and Romanian folklore. We will hear presentations about fabulous beings that inhabit the fairy tales, about the symbols, myths, traditions and mentalities that meet or stand in opposition in the two cultures - the Romanian and the Chinese.

May this meeting truly create a common ground for dialogue, in which to discover that there are many more issues than we would have imagined, which unite us and what distinguishes us makes us unique and gives us the opportunity of sharing.

Cosmin Colțun
profesor

Referențialul taoist și cultura chineză tradițională. Taoismul: filosofie și/sau religie?

Pretenția de a realiza un excurs asupra modului de gândire și exprimare încorporat de doctrina taoistă reprezintă un deziderat deosebit de dificil, iar studiul de față nici măcar nu speră în a-l realiza, poate doar într-o formă discutabilă, aceea a unui simplu instrument informativ. Această formulă, asumată subiectiv, va privilegia mai ales problematica practicilor și concepțiilor religioase taoiste, în măsura în care acestea dețin o importanță covârșitoare în ilustrea specificității culturii și civilizației chineze în perimetrul cultural extrem-asiatic.

În principiu, studiul își dorește să evidențieze influența exercitată de un fond²³⁵ ideologic arhaic, pan-chinez, asupra dezvoltării preocupărilor filosofice și religioase în taoism. Pornind de aici, se va putea răspunde și întrebării din titlul lucrării, subliniind așadar specificul filosofic, într-o primă instanță, al taoismului dar și nuanțări legate de particularitățile sale religioase, într-o a doua parte. Faptul că cele două direcții de abordare nu pot fi net separate, dacă ne permitem riscul rigorii analizei, atunci răspunsul este unidirecțional: identitatea culturală a taoismului, în integralitatea sa spirituală, este aceea de a fi o filosofie-religie sau, altfel spus, o religie-filosofie.

Civilizația și cultura chineză, fiind una dintre cele mai vechi și eclecticice civilizații (datând, conform legendei, din secolul XVI î.H. și reunind în area-

²³⁵ Este valorificată aici ideea de *referențial cultural* sau *ideologic*, concept care, după proveniența teoretică aparține științelor cognitive, deși a fost aplicat, cu real succes, în analiza culturologică a mentalităților. Conform celui care consacră termenul, F. Gonseth, un *referențial* poate fi constituit dintr-un set organizat de reprezentări și atitudini fundamentale care generează orice cultură și, implicit, orice ideologie. Astfel, referențialul, odată asumat, generează o anumită *formă de praxis* delimitat concret-istoric și un anumit *orizont de viață*, caracterizat prin *strategii* distincte de *raportare practică* la lume, dublate de *strategii cognitive* și *lingvistice* cu aceeași finalitate adaptativă. Este facilitată astfel apariția unei tactici de *comprehendere* a realității înconjurătoare, specifică pentru existența fiecărui referențial posibil. Un astfel de referențial cultural sau ideologic este și taoismul.

lul său populații total distincte, atât ca mod de viață cât și ca limbă – de la limbile *thai* până la cele *mon-khmere*) a reprezentat pentru Occident un adevărat miraj, începând de la călătoriile fraților iezuiții Ricii până la entuziasmul manifestat de un filosof german raționalist (Leibniz). Totuși, deși această fascinație pentru monumentală civilizație chineză nu a fost niciodată secătuită, europeanul preocupat de înțelegerea sa se lovește de serioase și grave impedimente. Unul dintre cele mai importante piedici este cea legată de sistemul lingvistic și de natura ideografică a limbilor extrem-orientale în general și, în particular, de limba chineză (și alfabetul său, compus din aproape trei sute de ideograme) care se dovedește greu de manipulat cu ajutorul instrumentarului lingvistic furnizat de alfabetul fonetic latin. Din această perspectivă, civilizația chineză este, de obicei, receptată de occidentalul obișnuit, după celebra sintagmă a lui Henri de la Bastide ([1]: 31) drept „(...) o călătorie în lumea semnului”. Spre diferență de alte arealuri geografico-lingvistice, printre care cel occidental este paradigmatic și în care cuvântul are o forță covârșitoare, această putere este, în China, apanajul scrisului. Scrierea chineză a permis, „(...) prin indiferența sa la modificările fonetice și prin caracterul său vizual” ([2]: 42), o continuitate culturală unică, nemaiîntâlnită. În același timp, această scriere s-a dovedit a fi și o scriere care, după cum arată și Ion Banu ([2]: 42-45), dispune de o conotație semantică unică, aceea de a fi susceptibilă să exprime abstracțiile filosofice într-o manieră nemijlocită și spontană²³⁶.

Un alt obstacol, poate la fel de important ca cel lingvistic, este cel al standardelor mentalității extrem-orientale și, implicit, al mentalității specifice chineze. Lucian Blaga ([3]: 64-71) o caracteriza drept o mentalitate în care cogniția, esențialmente aforistică, încearcă să surprindă, dincolo de momentele și nuanțele tăiate din realitatea concepută ca o totalitate înglobantă, o ordine metafizică misterioasă, deci o gândire pre-dispusă la integralitate. La fel, John Needhan ([4]: 27) sublinia faptul că, în cazul gândirii chineze, virtuțile unei logici clasice, bivalente²³⁷, sunt insuficiente, preconizând ca necesar recursul la o logică dialectică, în perimetrul căruia noțiunile opuse nu sunt contradictorii, ci corelative și complementare. Datorită acestui specific inedit observat în gândirea chineză, aplicarea canoanelor europene de operați-

²³⁶ Acest sistem de scriere ideografică l-ar fi determinat pe Leibniz să susțină ideea posibilității unei scrieri logice universale, celebra *mathesis universalis*, care poate (re)prezenta în mod direct ideile, indiferent de limba în care acestea pot fi exprimate.

²³⁷ Logica clasică, aristotelică, denumită de altfel și *logică bivalentă*, admite doar două valori de adevăr pentru structurile sale operaționale, respectiv *adevărul* și *falsitatea*, întrucât, în cadrul său, nu se poate realiza niciun fel de derogare de la principiul terțului exclus, principiu care nu admite sub nicio formă o a treia posibilitate *aletheică*.

onalitate și operaționalizare mentală generează paradoxuri ireconciliante. O astfel de *mutație cognitivă* are repercusiuni antropologice frapante pentru un occidental, deoarece antropologia chineză recunoaște Omului o demnitate cel puțin egală cu a Cerului, prin conceperea Universului ca o totalitate funcțională, aproape organic întocmită. Spre diferență, în Europa creștină, omul este subordonat unor instanțe de obicei transcendente. După cum arată și Jaques Gernet ([7]: 52) „(...) în China nu se recunoaște aceea subordonare a ordinii umane față de ordinea divină (...)”, idee prefigurată de una dintre cele mai arhaice lucrări filosofice chineze, *Cartea mutațiilor* (cap. IV, *Marele plan*), amintind astfel de celebra formulă renescentistă, atribuită lui Campanella, care identifica omul în genere cu un *artizan al cerului*.

Dincolo de aceste obstacole situate în planul distincțiilor majore, dar generale, dintre Occident și Orient, există și altele, de nuanță, care fac cu atât mai dificilă orice abordare a sistemului taoist de gândire. Una dintre acestea se referă la însuși termenul de *filosofie* și modul în care este aplicat gândirii sistematice din Orient. Pentru a dispune de o înțelegere cât mai adecvată cu putință a termenului, trebuie subliniat faptul că *filosofia* constituie o achiziție recentă a limbii chineze. În China mai ales, referința termenului cuprinde activitatea diferitelor *școli* (*kia*-familie) *de gândire*, reunite în jurul unor maeștri care promovau mai degrabă „(...) teorii esențialmente umaniste, mai puțin înclinate spre speculații metafizice (...)” ([2]: 269) și care se raportau invariabil la un fond anonim al gândirii chineze arhaice. În majoritatea acestor școli, vocabularul instructiv cuprindea termenii vechi, cu semnificație pan-chineză, care nu fac însă nicio referire la adevăruri metafizice indubitabile, definitive, sau la alte abstracții filosofice, etice și chiar politice. Situația amintită se aplică inevitabil și în cazul taoismului.

Caracterul particular al vocabularului inițial taoist îl va face pe Mircea Eliade ([5]: 19) să sublinieze ideea că: „(...) esențialul vocabularului taoist – *hun, dun, Tao, Yin, Yang* – a fost folosit și de alte școli (...)”, fapt care demonstrează arhaismul și esența sa pan-chineză. În acest context, dovezile arheologice aduse de istoricul român în vederea susținerii tezei sale sunt mai mult decât elocvente. Astfel, termenul central al vocabularului filosofic, *dao*, apare pentru prima dată incizat pe carapacele ventrale ale broaștelor țestoase și pe omoplații de animale mari utilizate, în dinastia legendară Shang (Xia), ca instrumente de divinație ce vor constitui, mai târziu, adevărate biblioteci oraculare. Semnificația inițială a termenului în discuție, având profunde denotații magico-religioase, trimitea invariabil la *imaginea unui om mergând pe un drum*, deci la o modalitate concretă de comunicare între Cer și Pământ,

imposibil de realizat în absența Omului, considerat în calitatea sa de Suveran și Întelept. Se insistă astfel pe dimensiunea directoare a umanului în genere, în contextul în care era subliniată conotativ și ideea de *cale, drum, călăuză*.

Recuperat de taoism, termenul amintit capătă determinații ontologice particulare, fără a se detașa însă de cele antropologice amintite. În cadrul corpusului doctrinar taoist, *dao*, la fel ca în *Cartea transformărilor (Yi King)*, devine echivalentul semantic al unui principiu misterios și activ care, în acțiunea sa integratoare, ordonează și unifică întreg Universul. Acțiunea sa întemeietor-fondatoare este demonstrată de alternața și unitatea echilibrantă a contrariilor. De aceea, *dao* va fi definit în vocabularul taoist prin apoximări de tipul: „principiul omogenității din substartul eterogenității”, „principiul unitar al mișcării contariilor” sau drept „posibilitate inepuizabilă actualizată fără întrerupere într-o ordine invariabilă” ([15]: 18-20).

Faptul că termenul aparține unui fond de gândire pan-chinez este demonstrat și de utilizarea specifică în confucianism, care, fiind în principal o școală de gândire etică, va insista preponderent asupra sensului moral, de ideal etic și model existențial, al termenului. Această dimensiune nespeculativă, practică și profund umană a noțiunii nu va fi anihilată de taoism, deși acesta va insista mai ales pe semnificația ontologică, a unui principiu mundan ordonator-legislativ. Lucrarea devenită calică pentru adepții taoismului, *Cartea căii și a virtuții (Dao De King)*, utilizează noțiunea *dao* în cel puțin două accepții: una de ordin cosmologic, aceea a *ordinii cerești* universale, și alta, de ordin antropologic, referitoare la o *ordine umană*, amintind de un „*dao* al oamenilor”. Ambele dimensiuni semantice se vor unifica la un nivel pragmatic, al comportamentului individual, unde *dao* trimite la anumite norme și canoane, care, respectate, realizează integrarea complet-existențială în Cosmosul desemnat și mai ales ordonat prin *dao*. După cum se poate vedea, taoismul privilegiază latura ontologică a semnificației termenului, dar nu elimină, din considerente poate politice²³⁸, nici conotațiile pragmatic-comportamentale ale termenului.

Al doilea termen, în ordinea importanței sale, vehiculat de scrierile taoiste este *de* (tardus îndeobște prin *virtute* și, mai adecvat poate, prin *putere*). Acesta dispune și el de o conotație ontologic-metafizică, precum și de una nu neapărat etică, ci mai ales existențială, care demonsterează exact caracterul său arhaic și pan-chinez. În acest context semantic, *de* se aplică, prin referința sa, la o prelungire a lui *dao* în lucruri și lume, fiind potența care acualizae-

²³⁸ Filosofia, tradițional, nu poate face abstracție de un plan existențial concret, al aplicării sale practice în viața cotidiană, mai ales și datorită faptului că școlile antice de gândire nu puteau exista, prolific, în absența adepților. Recursul taoismului la conotația de *normă comportamentală* în cazul lui *dao* poate fi explicată și de polemica dintre confucianismul extins la scara întregii societăți chineze și taoism.

ză ordinea, o ordine care, deși târnscende ordinea specific umană, desemna eficacitatea acestor lucruri de a fi spontan, alceva. Spre diferență de *dao*, *de* dispune doar de o operativitate individuală, descrisă drept o „(...) eficacitate care se actualizează, individualizându-se” ([15]: 20). În același timp, trebuie subliniat că *de* semnifică, sub aspect etic-existențial, și forța, puterea și aptitudinea specifică omului în genere de a se conforma și integra lui (în) *dao* și de a menține și conserva astfel eficient echilibrul întregului Univers. Implicațiile magice ale termenului *de*, considerat în accepțiunea sa existențial-umană, sunt și ele determinante. Conform culturii chineze clasice, omul prin excelență era considerat Suveranul (în *confucianism* și *legism*) sau Înțeleptul (în taoism), care nu trebuia să facă alceva decât să stea cu fața spre miazăzi și să-și cultive puterea (*de*) pentru a asigura bunăstarea supușilor sau discipolilor, putere care dispunea astfel de o eficacitate magică asupra întregului anturaj. Astfel de concepții antropologice, similare cu concepția ilustrată de *Hong-fan (Marele Plan)* care consideră omul, în calitatea sa mediatoare prin excelență, ca apt de a stabili armonia dintre Cer și Pământ – în același timp forțe cosmice, alături de Om – pot fi regăsite constant în civilizațiile arhaice²³⁹, motiv pentru care acestora li se poate atribui epitetul inspirat de „culturi orientate axio-tradițional” ([4]: 101-127).

Conținutul lucrărilor care formează corpusul doctrinar taoist, după cum remarcă istoricul Sima Qian²⁴⁰, prefigurează un model existențial prin care adeptul obține o viață naturală, contemplativă și anonimă, demonstrată paradigmatic de existența întemeietorului, Lao Tze. Este și motivul pentru care, tatăl lui Sima Qian, istoricul Sima Tan, afirma că principalele puncte ale doctrinei taoiste ar fi: *non-acțiunea*, *adaptarea la ritmurile naturii și vidul*. Astfel se ajunge la a treia categorie esențială a scriiturilor taoiste, *wu wei – inacțiunea*, *non-acțiunea* sau abținerea de a periclita prin activitate ritmul cosmic legiferat de (prin) *dao*. Noțiunea amintită, *wu wei*, reprezintă preocuparea maeștrilor taoiști de a impune o modalitate ideală de existență care poate rivaliza cu idealul existențial al confucianiștilor²⁴¹. Spre diferență de *shen*

²³⁹ Unul dintre cele mai la îndemână exemple este cel oferit de Egiptul Regatului Vechi, unde echilibrul întregului Univers depindea strict de abilitățile magice ale faraonului, considerat „zeul cel bun”, care menținea bunăstarea întregului regat.

²⁴⁰ După cum sublinia acesta, încercând să expună pe scurt doctrina taoistă: „Lao Tze se consacrase lui *dao* și *de*, iar potrivit doctrinei sale, omul trebuie să-și dea silința să trăiască anonim și ascuns.” ([15]:19).

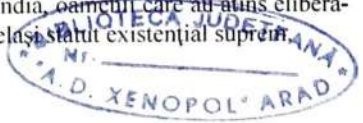
²⁴¹ Idealul confucianist al omului desăvârșit, *shen jen*, face referire la umanistul educat, capabil să-și controleze drastic cele mai mici detalii de conduită, comportându-se invariabil în mediul social prin respectarea unor rituri extrem de complicate prin număr și diversitate.

jen, modelul taoist al *Sfântului* sau *Înțeleptului* are la bază „abținerea de la faptă”²⁴² (*wu wei*) sau interdicția de a acționa. Totuși, înțeleptul taoist, în condițiile non-acțiunii, nu manifestă niciodată o atitudine negativistă, de respingere față de lume, ci una de perfectă conformare și supunere la desfășurarea cosmică, ordonat(iv)ă, a lui *dao*, conservând-o și menținând-o la parametri ideali de funcționare, tocmai prin inacțiune. Posibilitatea de a nu acționa în sensul amintit a înțeleptului taoist este rezultanta aptitudinilor (*de*), puterilor sale proprii. Eficacitatea magică a acestei Virtuții (*de*) de a nu acționa (*wu wei*) împotiva ordinii natural-echilibrate a lucrurilor (*dao*) este evidențiată de statutul existențial superior al înțeleptului, numit de scrierile taoiste „stăpânul lucrurilor”²⁴³, cel care le armonizează în acord cu ordinea/armonia întregului Univers. Aceeași funcție magică este apanajul puterii Suveranului în confucianism, care, și El, de această dată însă prin întreținerea/exercutarea exactă a riturilor străvechi și nu prin inacțiune, ca Înțeleptul taoist, asigură echilibrul și bunăstarea întregului regat sau cosmos.

La nivelul acțional al modelului de viață promovat se pot lesne sesiza deosebiri fundamentale dintre cele două școli filosofice consacrate în China. Contrar confucianismului, care considera omul o ființă rațională, cu responsabilități morale și sociale, dispunând de o natură perfectibilă educațional, taoismul promovează non-acțiunea, având la dispoziție o justificare transcendentă a acesteia, aceea de a nu se opune mersului natural al lumii, de a se conforma ritmurilor cosmice alternative conținute de ordinea invariabilului *dao* și care susține lumea în absența acțiunii. În al doilea rând, comparat cu confucianismul, taoismul recurge la susținerea valorilor așa zis *negative* (non-acțiunea, umilința, non-știința ș.a.), *feminine* – *dao* fiind înzestrat cu eficacitatea feminină (*yin*) a ne-văzutului, inefabilului, a lipsei/*vidului* de determinării ontice – care, spre diferență de valorile considerate *masculine* (știința, acțiunea, ritualul ș.a.) constituiau baza societății tradiționale chineze, fundamentată pe doctrina confucianistă. Prin comportamentul său, Înțeleptul, cultivând valo-

²⁴² Un model similar poate fi regăsit și în cadrul sintezei hinduiste indiene, promovat de un poem celebru, *Baghavad Gita*, în care este susținută doctrina *karma yoga*, a „renunțării la fructul actului” sau a acțiunii profund dezinteresate, a renunțării la consecința/câștigul derulării vreunei acțiuni. Este vorba de o abținere de la orice gen de activitate, care, paradoxal, deși se desfășoară cu o anumită finalitate inerentă, nu trebuie să fie însoțită și de conștiința agentului său. Agentul devine astfel, un simplu instrument al zeului, fără a revendica vreodată rezultatele acțiunii sale, din devoțiune pentru Krishna.

²⁴³ Statutul superior de existență la care ajunge înțeleptul taoist prin inacțiune este surprinzător de asemănător cu cel promovat de curentele filosofice elenistice, care teoretizau figura înțeleptului într-o manieră similară modului în care teoretizau zeitățile. La fel, în India, oamnicul care au atins eliberarea, conform buddhismului și jainismului, se bucură exact de același statut existențial superior.

rile negative, obține puterea (*de*) de a integra într-o ordine imuabilă, aflată la baza multiplicității și accidentalului cotidian, revenind astfel la „originea tuturor lucrurilor” (*dao*). Majoritatea analiștilor remarcă faptul că valorile negative sunt cultivate de adepții lui Lao Tze în vederea instaurării unei stări mundane paradisiace – numită în Zhuang *Zita tung* (starea de *lemn nelucrat*) – când ordinea/armonia cosmică nu era pervertită de nimeni și nimic, tocmai pentru simplul motiv că temeiul, origine și substrat al întregului Univers, este *Dao*, deci este necesară și o revenire a tuturor determinațiilor sale-naturale și/sau ființiale – la originea lor autentică. Vizând această întoarcere ciclic-necesară la origini, atât Lao Tze cât și, mai ales, Zhuang Zi vor condamna tot ceea ce poate perverti starea existențială de armonie deplină (*ta tung*) a începutului autentic și, deci, mai ales, valorile considerate pozitive: cunoașterea științifică și știința discursivă sau orice tip de pasiune (acuzată de generarea diferențierilor accidentale).

Astfel, discuția legată de răspunsul la întrebarea dacă taoismul constituie o școală filosofică sau o religie nu poate fi cu certitudine avansat. Cert rămâne însă faptul că exegeza fenomenului face o netă distincție între *taoismul filosofic (dao jiao)* și *taoismul religios (dao jia)*, pornind de la criteriile anteriorității filiațiilor posibile între cele două direcții de dezvoltare. Privind aceste filiații, părerea specialiștilor nu este nicidecum univocă. Există analiști, de exemplu Jaques Gernet, care susțin că taoismul își are originea în practici religioase ancestrale, spre diferență de alți exegeți, cazul lui Marcel Granet, care consideră practicile religioase specifice taoismului drept o dezvoltare a filosofiei din *Dao De King* și *Zhuang Zi* și care, reunite, reprezintă *neotaoismul*, un sistem comportamental strict ascetic îndreptat spre un ideal de viață naturală, liberă și plenară. Abandonând extremul interpretărilor amintite, putem reține poziția reprezentată de Alexandru Stan și Remus Rus, după care, simbioza celor două, filosofie și religie, este univocă și mult mai interesantă hermeneutic decât distincția lor netă. Pe de altă parte, nici distincția *taoism filosofic-taoism religios* nu este una de abandonat, cel puțin din perspectiva arătată de Mircea Eliade ([6]:20-25), care subliniază că taoismul integral – filosofic și/sau religios – încorporează vechi elemente șamanice ale populațiilor din stepă, precum și elemente arhaice, anonime de mitologie pan-chineză. Pentru aceste motive, taoismul în integralitatea sa poate fi cel mai bine definit de sintagma *filosofia-religie* sau *religia-filosofie*, care acoperă extensional toate manifestările religioase și/sau filosofice ale taoismului.

În virtutea unei mai bune interpretări a manifestărilor generate de taoism, trebuie acceptată premisa lui Mircea Eliade după care, atât sub aspect

filosofic, cât și religios, taoismul a preluat numeroase elemente șamanice și mitologice *prototaoiste*. O succintă tercere în revistă a câtorva merită înțera-ga noastră atenție. Un prim element este încorporarea tehnicilor șamanice de obținere a extazului, pătrunse în China odată cu dinastia de origine mongolă Zhou. Aceste tehnici șamanice, cu toate ritualurile inerente obținerii transei extatice, vor fi regăsite și revalorificate de adepții taoști sub forma tehnicilor de comprehensiune extatică a inefabilului *Tao*. Conform doctrinei taoiste, lui *Tao* nu i se poate aplica nicio tehnică proprie cunoașterii discursiv-teoretice, fiind utilizabile doar tehnicile apofatice de cunoaștere. Printre aceste tehnici, intuiția extatică și contopirea de natură extracorporală, vor fi cel mai des utilizate, deoarece acestea reușesc, în viziunea practicantilor, să asigure contopirea cu Marele Tot Cosmic (*Dao*). Dacă în taoismul inițial, mai ales la Lao Tze, orice activitate – chiar și aceea a provocării extazului – era respin-să, condamabilă, fiind o formă de intervenție în cursul natural al lucrurilor, ulterior, mai ales prin Zhuang Zi, tehnicile extatice devin îndreptățite și dez-irabile, practic, transformându-se și dezvoltându-se ca tehnici de obținere a nemuririi și prelungire a vieții.

Pentru evoluția taoismului, dinastia legendară Shang (Xia) este recunos-cută exegetic drept o perioadă decisivă, mai ales pentru faptul că atunci se stabilizează direcțiile fundamentale de evoluție a întregii gândiri chineze, au loc primele încercări de explicare exhaustivă a universului – pe baza ob-servării alternanței ciclice *yin-yang* – , se utilizează pentru prima dată un instrumentar divinatoriu bine definit²⁴⁴ etc. Toate aceste modalități explicativ-cosmologice rudimentare vor deveni teme centrale de meditație în mediile taoiste, de la Lao Tze și Zhuang Zi până la Lie Zi. Tot în această perioadă este menționată, pentru prima dată, și activitatea vracilor și vrăjitorilor cunoscuți sub numele de *shi* sau *wu*, care peste ceva vreme, vor ajunge să dețină supre-mația în cadrul prcticilor religioase taoiste. Practicile amintite constituie un fenomen semnificativ în cadrul taoismului religios de factură sectară, promo-vând credința în puterea spiritual-magică a vrăjitorilor, în posedarea spiritua-lă, în eficacitatea talismanelor ș.a.

Pe lângă preeminența elementelor amintite – tehnici șamanice, elemente cosmologice, practici vrăjitorești divinatorii – cel mai semnificativ element mitologic preluat de doctrina taoistă este conceptul mitic de *Hun Dun* (haos primordial). După cum o arată Mircea Eliade ([6]: 24), ceea ce caracterizează

²⁴⁴ Aceste seturi de instrumente divinatorii erau constituite din bețișoare inegale de coada șoricelului, bețișoare care, combinate succesiv, vor furniza figurativ baza trigramelor și hexagramelor din *Cartea schimbărilor (Shi King)*.

întreg taoismul, sub aspectul idealului său doctrinar, este refacerea unei stări paradisiace (*ta tung*), pure (*pu-*, „lemn nelucrat”), situate existențial în *illo tempore*, stare careva fi asociată de taoiști cu ideea de *Hun Dun*. Astfel, a fost asimilată doctrinar absența determinațiilor din haosul cosmogonic primordial (*Hun Dun*) cu valențele negative – latența, feminitatea, negativitatea, vidul – caracteristice pentru refacerea unei stării paradisiace (*pu*), specifice unei ordini într-o dezordine aparentă (*Dao*). De fapt, speculațiile cosmologice taoiste, preluând tema arhaică a haosului cosmogonic, reușesc să transpună într-un limbaj metafizic mitologia chineză veche, după cum o arată și lucrarea paradigmatică ***Dao De King*** sau poemele din ***Lie Zi***. Într-o manieră identică stau lucrurile și cu tema mitică a alternanței contrariilor – *yinși yang* – originară din epoca Shang, după cum o demonstrează desenele pe bronz, pictate cu motivul măștii, al șarpelui cu pene²⁴⁵ ș.a. Această imaginistică ancestrală va fi considerată în taoism drept manifestare simbolică exterioară lui *Tao*, care ascunde și mistifică – în manieră apofatică – autenticul lor substrat ontologic.

În ceea ce privește religia taoismului (*dao jiao*), despre ea nu se poate vorbi decât abia către sfârșitul secolului II d. H., când asistăm la proliferarea sectelor taoiste cu mesaj milenarist și care, toate, exaltau doctrinar perioada paradisiacă a omenirii. De aceea, întemeietorul taoismului ca religie este considerat Zhang Daoliang (Zhan Ling), care este în același timp și patriarhul sectei *Taiping Dao*, aflată, prin ideile promovate, la originea răscoalei „turbanelor galbene” din 184 î. H. Cunoscută drept Secta Marii Păci, aceasta promova ideea unei „vârste de aur”, în care condiția umană nu era sub nicio formă coruptă, neexistând diferențieri proprii statutului social, deci nici nefericire, hoție sau alte plăgi sociale. În același timp, secta este aceea care instituie pentru prima dată un panteon religios bine structurat, în fruntea căruia era postat cultic Huang Lao, un gen de sinteză religioasă a zeificării lui Lao Tze și a Împăratului Galgen Legendar. În cadrul sectei, practicile religioase se reduceau la mari reuniuni colective ale adeptilor în care se realiza mărturisirea publică a păcatelor²⁴⁶, inducerea stării de extaz colectiv prin prosternări interminabile, acompaniate muzical și chiar orgii sexuale prin care era refăcută starea paradisiacă de nediferențiere existențială. Parcticile sectei sunt specifice întregului spectru de practici daoiste întâlnite, recurgând la ideea

²⁴⁵ Simbolurile din epoca Shang ale picturilor pe bronz reiau de fapt motive mult mai vechi, tipice epocii bronzului, care nu fac alceva decât să indice iconic ideea unei alternanțe a contrariilor, prin imagini antagonice, aflate într-un echilibru constant și ordonat perfect, deci complementare.

²⁴⁶ S-ar părea că manifestarea publică a mărturisirii păcatelor sau a obținerii extazului colectiv din cadrul sectei milenariste *Taiping Dao* își aveau originea și întemeierea doctrinară în ideea vehiculată de Zhuang Zi a practicării „purificării colective a inimii” (*zhai*).

de posedare șamanică a supranaturalului sau la credința eficacității magice a amuletelor. O altă sectă daoistă semnificativă, aparținând aceleași perioade istorice, este *Wudoumi Dao* sau Secta Celor Cinci Măsuri de Orez, similară sub aspect doctrinar sectei *Taiping Dao* și care chiar reușește să instituie o ierarhie religioasă strictă și un „stat în stat”, condus civic după propriile principii religioase.

Pornind de la aceste manifestări sectare extinse, taoismul religios reușește cu timpul să pună la punct un adevărat canon scriptural, *Daozhang*, cuprinzând aproximativ 1200 de volume, adunate de-a lungul a cinsprezece secole, foarte asemănător cu canonul buddhist de limbă *pali* (*Tripitaka* sau *Coșul celor trei legi*), sub influența căruia s-ar și fi format *Daozhang*, cel puțin sub aspectul formei, ambele canoane având delimitate trei secțiuni²⁴⁷. Numeroasele lucrări acceptate de canonul taoist fac posibil astfel și un panteon al zeităților supranaturale destul de unitar, deși acesta se prezintă pentru un european nefamiliarizat în forma unei *uriișe administrații cerești*, coordonate ierarhic de trei zeități majore: **Yanshin Tianzun** (Venerabilul ceresc al începutului primordial), **Taishang Daujun** (Preaînaltul Stăpân a lui Dao) și **Taishang Laojun** (Preaînaltul Stăpân Lao), nimeni altul decât Lao Tze, divinizat în a doua dinastie Han ca emanție a haosului primar sau asimilat cu Pan Ku²⁴⁸. Alături de divinizarea lui Lao Tze, taoismul de factură religioasă îl va diviniza și pe Zhang Daoling, odată cu secolul VII d. H., acesta fiind apogeul unui proces de multiplicare nemaiîntâlnită a divinităților panteonului taoist. Divinizările numeroase s-au realizat, probabil, datorită influenței exercitate de zeitățile acceptate de panteonul buddhismului mahayana²⁴⁹, care își exercită deja influența în China odată cu începutul sec. I î. H și care, în dezvoltarea sa, pentru a-și câștiga aderenți, făcea multe concesii doctrinare populațiilor cu care interfera.

Ceea ce particularizează în cea mai mare măsură taoismul este însă, credința în nemurire și nemuritori (*Pa Xien*). Deși această credință este arhaică – fiind remarcată de cercetătorii în epoca legendară Shang, unde era legată

²⁴⁷ Secțiunile tripartite ale canonului taoist poartă denumirea de *dong*, denumire care trimite sugestiv la grottele ce pot adăposti nemuritorii, dar și la posibile legături cu puterile cosmice divine.

²⁴⁸ Pentru mitologia chineză, Pan Ku reprezintă uriașul antropomorf primordial, a cărui jerfă stă la baza creației cosmogonice și antropogonice. Motivul jerfei unui personaj mitic uriaș este, se pare, unul universal, fiind întâlnit în majoritatea culturilor antice, sub numele de Prajapati (India), Gayomart (Persia) sau Yimir (la germani).

²⁴⁹ Terbuie subliniat ascendentul cultural al taoismului asupra buddhismului chinez, recunoscut mai ales la nivelul terminologiei filosofice, întrucât noțiunile proprii buddhismului devin familiare chinezilor prin intermediul terminologiei utilizate, deja, de taoismul care dispunea de un vocabular filosofic ce permitea identificarea lui *tao*, de exemplu, cu *vidul* (*sunnya*) din doctrina buddhistă a Căii de Mijloc (*Madhyamika*), identificare posibilă datorită caracterului apofatic și abstract al ambelor noțiuni.

de „cultul strămoșilor” (*Sheng*) și de sacrificiile rituale (*di*) executate de suveran în onoarea morților²⁵⁰ – totuși, religia taoistă acordă nemuririi o atenție deosebită, demonstrată de teoriile asupra sufletului care circulau în mediile religioase taoiste. Conform acestor teorii, persoana umană posedă o dublă categorie de suflete: pe de o parte, un suflet superior (*Hun*), susținând activitățile cognitive și experiențele spirituale, pe de altă parte, sufletul vegetativ (*Po*), apărut în momentul concepției, responsabil de întreținerea activității vitale și a funcțiilor vegetative ale organismului. Ambele tipuri de suflet se bucură, în tratatele și practicile religioase taoiste, de o atenție deosebită, în baza convingerii universal împărtășite de adepți că sufletul *Hun* ajunge, după moarte, alături de zeul suprem (*Shang Di*) iar sufletul *Po* rămâne alături de corp până la dispariția acestuia²⁵¹, ducând apoi o existență spectrală în lumea subpământeană a Izvoarelor Galbene, ambele suflete constituind sufletul primordial (*Yuan Qi*) care asigură viața și a cărei conservare trebuie întreținută cu orice preț, dispariția sa ducând la moarte.

Alături de credința în nemurire, o altă constantă pentru adepții taoismului religios este convingerea în corespondența și similitudinea dintre *macrocosmos* și *microcosmos*. Rezultanta acestei convingeri, la fel ca în majoritatea sistemelor religioase orientale, constă în aceea că (și) taoismul va propune o fiziologie mistică a corpului omenesc. Conform acesteia, corpul uman este împărțit în trei regiuni fiziologice majore: superioară, situată în regiunea creierului; mediană, în zona toracelui și inferioară, poziționată sub buric²⁵², numite în manieră mistică: „Cele Trei Câmpuri de Cinabru”. Aproape de zona inferioară se află „Marea Suflului” (*Qi Hai*) care adăpostește „Suflul Primordial” (*Yuan Qi*) sau părțica de haos primordial, ca primă manifestare a lui Tao și care va face obiectul tuturor tehnicilor (respiratorii, sexuale, alchimice, chiar motorii) de prelungire a vieții și de obținere a nemuririi. În virtutea ana-

²⁵⁰ Titulatura *di*, referitoare la serviciile funerare, a trecut ulterior în denumirea Împăraților Legendari, care ar fi instituit un cult al unei zeiții celeste supreme, *Shang Di*, căreia i se aduceau sacrificii anuale de către împărat, care capătă astfel titulatura de „Fiu al Cerului”.

²⁵¹ Caracteristicile particulare ale sufletului *Po* explică venerația chinezilor pentru strămoși și practicile extrem-orientale prin care sunt cinstiți morții. Mai ales în Japonia, se consideră că sufletul decedatului, în timpul serbărilor funerare sălășluiește în imaginea expusă a decedatului (*mitamaya*) care devine obiectul unei atenții deosebite și căreia i se aduc diverse ofarnde, pentru ca mortul să asigure bunăstarea descendenților.

²⁵² Astfel de sisteme fiziologice mistice, aproape similare cu cel taoist, sunt întâlnite constant în majoritatea culturilor arhaice orientale (*Yoga*, artele marțiale). Chiar Platon în Grecia antică va propune, în dialogul *Republica*, o fiziologie aproape mistică, trpartită, a corpului omenesc pe care o va extinde, în virtutea similitudinilor sesizate de gânditor, la nivelul întregii organizări politice a societății sale ideale.

logiilor macrocosmos-microcosmos se va considera că aceste zone mistice ale corpului sunt locuite de zeități multiple, care pot fi chiar vizualizate și mai ales contactate prin meditație (care impune control respiratoriu și concentrarea gândirii în vederea obținerii unor rezultate spirituale palpabile). Majoritatea acestor tehnici mistice vizează eliminarea „Celor Trei Viermi Cadaverice”, corespunzător regiunilor corporale și care periclitează „Sufnul Vital” (*Yuan Qi*), această anihilare fiind o condiție *sine qua non* în vederea prelungirii vieții și a obținerii nemuririi.

Credința practicanților religiei taoiste în existența nemuritorilor (*Pa Xien*) este demonstrată de existența unui sistem uriaș de speculații mistico-magice creat în jurul acestor personaje considerate mai mult decât reale. Conform cu aceste speculații, nemuritorii ar fi locuitori ai unor insule fantastice, numite „Insulele Fericților”, situate geografic în mijlocul Mării Chinei de Vest sau, după scrierile lui Lie Zi, este vorba de cinci insule, din care, în urma unui cataclism seismic, ar mai fi rămas doar trei: Tandhu, Yngzhou și Peng Lai²⁵³. Vastul ținut mitic al nemuritorilor (*Xian Qing*), plasat geografic în mările orientului, dispune de o dublă încărcătură semantic-religioasă. Pe de o parte, este un ținut muntos, subliniind astfel legătura nemuritorilor care-l populează cu tarnscendentul²⁵⁴. Pe de altă parte, fiind și un ținut insular, subliniind și ideea de separare și izolare, va permite astfel neta separare a nemuritorilor – ce au un statut existențial superior oamenilor²⁵⁵, reflectând meritele lor spirituale – de profan și cotidian. De aceea Mircea Eliade ([6]: 36-39) ilustrează existența unor tipuri distincte de nemuritori, conforme cu modalitățile diferite de obținere a nemuririi: „cei ridicați la Cer în plină zi” sau cei care obțin nemuirea în timpul vieții prin practicile oculte taoiste; cei cu un statut inferior nemuritorilor propriu-zis și care, deși viețuiau sute de ani în Insulele Fericților sau în munții Kunlun, nu întrețineau decât legătura dintre aceștia și oameni, cărora le furnizau elixiruri și formule magice pentru obținerea nemuririi; cei care obțineau nemuirea după ce mureau, prin practicarea „alchimiei interne” (*Nei Dan*) sau a tehnicilor sexuale și respiratorii a

²⁵³ Întreg acest folclor legat de existența unor insule mitice, locuite de fantastice personaje nemuritoare, este ilustrat și în alte areale cultural-geografice: Insulele Fericților din mitologia clasică a grecilor antici, insulele *Sakaddipa* și *Svadhiva* din mitologia hinduistă sau lacul *Anavataptha* din mitologia buddhismului mahayanic. Toate aceste reperi mitologico-fantastice dispun de conotații spirituale similare cu Insulele Nemuritorilor taoiști.

²⁵⁴ Este vorba de un alt motiv pre-taoist, preluat din mitologia arhaică care, povestind despre nemuritori, îi adăpostește în „Cele nouă palate” (*Yin Gong*) situate pe muntele mitic *Yin Yi*.

²⁵⁵ În afara acestor reperi mitice legate de nemuritorii taoiști, aceștia mai erau identificați și cu „poporul zânelor”, conduse de regina *Xi Wangmu*.

căror finalitate magică consta în obținerea unui „corp nemuritor” (Floarea de Aur) în interiorul „Mării Suflului Vital” (*Yuan Qi*) și care, odată cu moartea fizică, devine nemuritor, eliberându-se prin occipit.

Ampla mitologie legată de existența unor personaje care au putut obține nemurirea prin mijloacele magice oferite de parcticarea prescripțiilor ezoterice taoiste va lăsa urme adânci în arta chineză clasică. Astfel, personajele pictate din arta figurativă chineză împrumută, în majoritatea cazurilor, trăsăturile atribuite nemuritorilor: capul supraproportionat datorită umflăturilor, rezultat al conservării principiului vital; asocierea cu cocorii, care simbolizează artistic nemurirea, vitalitatea și legătura cu transcendența; cu dragonii pe care nemuritorii îi călăresc etc.

În finalul studiului trebuie remarcată influența taoismului religios și filosofic asupra dinamicii gândirii chineze în ansamblul său. În primul rând, filosofia speculativ cosmologică taoistă a fost decisivă, prin influența sa, în epoca Han, considerată astăzi epoca scolastică a filosofiei chineze, exercitată mai ales asupra adversarei sale permanente, confucianismul. În al doilea rând, recunosctă ca „studiul sau știința misterului” ([11]: 34), filosofia taoistă a fost cea care a permis, în cea mai mare măsură, încurajarea speculațiilor metafizice. Sub aspect religios, în afara confucianismului care nu poate fi considerat o religie *stricto sensu*, alături de budhism, cu care și-a disputat secole de-a rândul întâietatea, constituie și astăzi una dintre religiile actuale ale Chinei. Mai mult chiar, taoismul a influențat serios buddhismul, mai ales în varianta sa nipponă, provenită din China. Nu în ultimul rând, taoismul a influențat major iconografia și estetica chineză, în general arta Imperiului de Mijloc, la capitolul poezie sau arta grădinăritului miniatural (o replică concretă, în miniatură, a Ținutului Nemuritorilor).

În fața acestor câteva evidențe recunoscute de istoria religiilor și analiza mentalităților, nu putem decât să acceptăm spusle lui M. Eliade după care taoismul, în integralitatea sa spiritual-culturală, este mai degrabă o filosofie-religie sau o religie-filosofie, decât numai o filosofie sau exclusiv o religie. Mai exact, după cum o arată și studiul de față, în cazul taoismului, ideologia (în sensul pozitiv al termenului, lipsit de conotațiile sale manipulatorii și manipulative) filosofică este una arhaică, pan-chineză, deși ea capătă noi dimensiuni interpretative prin corifeul său Lao Tze. În plus, nici ceea ce s-ar putea numi *religia taoismului* nu face altceva decât să (re)valorifice componente mitologice, repere ideografice și tehnici spirituale pan-chineze arhaice, chiar dacă acestea sunt particularizate ulterior original și inedit în cadrul diverselor secte taoiste. În consecință, rămâne remarcabilă maniera spirituală în care

taoismul, prin invarianții săi ideologici (tehnic discursive apofatice, izomorfismul microcosmos-macrocosmos, credința în nemurire și nemuritori, practici și tehnici mistico-ascetice de obținere a nemuririi etc.) reușește să devină un veritabil *referențial cultural* sau *ideologic* pentru mentalitatea chineză, în principal și, mai ales, pentru mentalitatea extrem-orientală, în genere.

Bibliografie selectivă:

1. Henri de la Bastide, 1994, *Patru călătorii în inima civilizațiilor*, București, Editura Meridiane.
2. Ion Banu, 1969, *Sensuri universale și diferențe specifice în filosofia Orientului Antic*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
3. Lucian Blaga, 1994, *Curs de filosofia religiei*, Alba Iulia-Paris, Editura Fronde.
4. Ioan Biriș, 1996, *Istorie și cultură*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.
5. Anton Dumitriu, 1987, *Culturi eleate și culturi heracleitice*, București, Editura Cartea Românească.
6. Mircea Eliade, 1992, *Istoria ideilor și credințelor religioase*, vol. II, Chișinău, Editura Universitas.
7. Mircea Eliade, 1993, *Arta de a muri*, Iași, Editura Moldova.
8. Jaques Gernet, 1985, *Lumea chineză*, vol. I-II, București, Editura Meridiane.
9. Hin Sun Ian, 1953, *Filosoful antic Lao-Tzi și învățătura sa*, București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă.
10. Max Kaltenmark, 1994, *Lao zi și taoismul*, București, Editura Simpozion.
11. Max Kaltenmark, 1972, *La philosophie chinoise*, Paris, Editura PUF.
12. Lao Zi, 1993, *Cartea despre dao și putere cu ilustrări din Zhuang Zi*, București, Editura Humanitas.
13. Jean Levi, 1995, *Funcționarii divini. Politică, despotism și mistică în China antică*, Timișoara, Editura Amarcord.
14. Remus Rus, Stan Alexandru, 1991, *Istoria religiilor*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române.
15. Gheorghe Vlăduțescu, 1980, *Introducere în istoria filosofiei Orientului Antic*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
16. Alan Watts, 1996, *Dao. Calea ca o curgere de apă*, București, Editura Humanitas.
17. Zhuang Zi, 1997, *Tao în aforisme*, București, Editura Aropa.
18. ***, 1990, *Histoire de la religion*, Paris, Editura Gallimard.

The Taoist Referential and Traditional Chinese Culture Taoism: Philosophy and/or Religion?

The claim to accomplish an examination on the way of thinking and expression incorporated by the Taoist doctrine represents a particularly difficult challenge, and the present study does not even hope to accomplish it, perhaps only in a questionable form, as a simple informative tool. This formula, assumed subjectively, will especially promote the problems of Taoist religious practices and conceptions, insofar as they hold overwhelming importance in the illustration of the specificity of Chinese culture and civilization in the Extreme Asian culture perimeter.

The study wishes to mainly highlight the influence exerted by an archaic, pan-Chinese ideological fund [1], on the development of philosophical and religious concerns in Taoism. Starting here, it will be possible to answer the question in the title of the work, thus emphasizing the philosophical specifics, in a first instance, of Taoism but also nuances related to its religious peculiarities, in a second part. The fact that the two directions of approach cannot be clearly separated, if we allow the risk of rigor analysis, then the answer is unidirectional: the cultural identity of Taoism, in its spiritual integrality, is to be a philosophy-religion or, in other words, a religion-philosophy.

The Chinese civilization and culture, being one of the oldest eclectic civilizations (dating, according to the legend, from the 16th century B.C. and bringing together in its area totally distinct populations, both as a way of life and as a language—from the Thai to the Mon-Khmere) represented for the West a true mirage, starting from the journeys of the Jesuits brothers (Rici), to the enthusiasm of a rationalist German philosopher (Leibniz). However, although this fascination for the monumental Chinese civilization has never been drained, the European concerned about its understanding is hitting serious and serious impediments.

One of the most important obstacles is the language system and the ideographical nature of the extremely oriental languages in general and, in particular, the Chinese language (and its alphabet, consisting of almost three hundred ideograms) which proves difficult to using the linguistic instruction provided by the Latin phonetic alphabet. From this perspective, the Chinese civilization is usually received by the ordinary Western, after the famous collocation of Henri de la Bastide ([1]: 31) Straight „(...) A journey into the world of the sign”. To the difference from other geographic-linguistic areas,

among which the western one is paradigmatic and in which the word has a overwhelming force, this power is, in China, the apantage of writing. The Chinese writing allowed, „(...) by its indifference to the phonetic changes and its visual character „([2]: 42), a unique, unprecedented cultural continuity.

At the same time, this writing proved to be a writing which, as Ion Banu ([2]: 42-45), has a unique semantic connotation, to be susceptible to express philosophical abstractions in a direct and spontaneous manner [2].

Another obstacle, perhaps as important as the linguistic one, is that of the extreme-oriental mentality standards and, implicitly, the specific Chinese mentality. Lucian Blaga ([3]: 64-71) characterize it as a mentality in which cognition, essentially aphoristic, attempts to capture, beyond the moments and shades cut out from the reality conceived as a wholly encapsulating, a mysterious metaphysical order, this pre-disposed thinking. Likewise, John Needhan ([4]: 27) pointed out that, in the case of Chinese thinking, the virtues of a classical logic, bivalent [3], are insufficient, expecting as necessary to appeal to a dialectic logic, in the perimeter of which the opposing notions are not contradictory, but correlative and complementary.

Due to this particular novelty observed in Chinese thinking, the application of European canons of operationality and mental operationalization generates irreconcilable paradoxes. Such a cognitive mutation has striking anthropological repercussions for a Westerner, because Chinese anthropology recognizes Human dignity at least equal to Heaven's, by designing the universe as fully functional, almost organic drawn up. To the difference, in Christian Europe, man is subordinated to some usual transcendent courts. As Jaques Gernet shows ([7]: 52) „(...) In China the subordination of the human order to the Divine order (...) ... a prefigured idea of one of the most archaic Chinese philosophical works, the *Book of Mutations* (head. IV, the Great Plan), recalling such a famous Renaissance formula, attributed to Campanella, who identifies the man in general with an artisan of heaven, is not recognized.

Beyond these obstacles located in the plane of major distinctions, but general, between the west and the Orient, there are others, superficially, which make it all more difficult to approach the Taoist system of thinking. One of these refers to the term philosophy itself and the way in which it is applied to systematic thinking in Orient. In order to have the most appropriate understanding of the term, it should be stressed that philosophy constitutes a recent acquisition of the Chinese language. In China especially, the reference of the term encompasses the activity of different schools (*KIA*-family) of thinking,

gathered around some masters who promoted rather „(...)”. Fundamentally humanistic theories, less inclined towards metaphysical speculation (...) „([2]: 269) and which were invariably reported to an anonymous fund of archaic Chinese thinking. In most of these schools, the instructional vocabulary contained the ancient terms, with pan-Chinese significance, which make no reference to the indubitable, definitive metaphysical truths, or to other philosophical, ethical and even political abstractions. The situation also applies inevitably to Taoism.

The particular character of the original Taoist vocabulary will make Mircea Eliade ([5]: 19) to emphasise the idea that: „(...)”. The essence of Taoist vocabulary – *hun*, *dun*, *Tao*, *Yin*, *Yang* – was also used by other schools (...) „, which demonstrates the archaism and its pan-Chinese essence.

In this context, the archaeological evidence brought by the Romanian historian to support its thesis is more than eloquent. Thus, the central term of the philosophical vocabulary, *DAO*, appears for the first time incised on the ventral shells of turtles and on the homo-plates of large animals used, in the legendary Shang dynasty (*Xia*), as the instruments of divination that will constitute, later, true oracular libraries. The initial significance of the term in question, with profound magic-religious notes, invariably reminded of the image of a man walking along a road, so to a concrete way of communicating between heaven and earth, impossible to achieve in the absence of man, In its capacity as sovereign and wise. It is thus insisted on the guiding dimension of the Humane in general, in the context in which the idea of path, road, guide is connotatively emphasized .

Recovered by Taoism, the term mentioned above acquires particular ontological determinations, without detachment from the aforementioned anthropological ones. In the Taoist Doctrine, *DAO*, as in the Book of Transformations (*Yi King*), it becomes the semantic equivalent of a mysterious and active principle which, in its integrative action, commands and unifies the whole universe. Its fatherly-founding action is demonstrated by the alternating and balancing unit of the contraries. Therefore, *DAO* will be defined in the Taoist vocabulary through approximations of the type: „Principle of homogeneity in the substrate of Heterogeneity”, „the unitary principality of the movement of the contraries” or as „inexhaustible updated possibility without interruption in an invariable order „([15]: 18-20).

The fact that the term belongs to a background of pan-Chinese thinking is also demonstrated by the specific use in Confucianism, which, being mainly a school of ethical thinking, will insist on the meaning of moral, ideal and ethi-

cal model of existence, of the notion. This unspeculative dimension, practical, and deeply humane, will not be annihilated by Taoism, though it will insist especially on the ontological significance, of an organizing-legislative mundane principle. The work has become classical for the followers of Taoism, the Book of the way and virtue (Dao De King), uses the notion of Dao in at least two acceptances: one of order the cosmological, that of the order of the celestial universal, and the other, the anthropological, relating to an order of the human, reminiscent of a „Dao of the people”. Both semantic dimensions will unify to a pragmatic level of individual behavior, where DAO sends to certain norms and canons, which, once respected, achieves full-existential integration in the designated Cosmos and especially ordered by DAO. As you can see, Taoism privileged the ontological side of the meaning of the term, but it does not eliminate, for the sake of political considerations [4], either the pragmatic-behavioral connotations of the term.

The second term, in the order of his importance, circulated by the Taoist writings is De (Tardus through virtue and, more adequately, through power). It also has an ontological-metaphysical connotation, as well as one not necessarily ethical, but especially existential, which demonstrates exactly its archaic and pan-Chinese character. In this semantic context, De applies, by its reference, to an extension of DAO in things and the world, being the potency that updates the order, an order which, although transcends the specific human order, designates the effectiveness of these things to be spontaneous, something else. Unlike DAO, it has only an individual operativity, described as a „(...) effectiveness which updates and idealizes itself , ([15]: 20). At the same time, it should be stressed that De signifies, in ethical-existential aspect, and the strength, power and human-specific skill in general to conform and integrate it (in) DAO and to maintain and preserve the balance of the universe. The magical implications of the term De, considered in its existential-human acceptance, are also determined. According to the Classical Chinese culture, the man by excellence was considered the Sovereign (in Confucianism and Legalism) or the Wise (in Taoism), who should not have done anything else but face toward the south and cultivate the power (DE) to ensure the wellness of subjects or disciples, which had such a magical effectiveness over the entire entourage. Such anthropological conceptions, similar to the conception illustrated by Hong-Fan (the great Plan) that considers man, in his mediating ability, as pertinent to establish the harmony between Heaven and Earth – at the same time cosmic forces, alongside Human – can be found constantly in archaic civilizations [5], which is why they can be attributed to the epithet inspired by „axial-traditional-oriented cultures” ([4]: 101-127).

The content of the works that form the Taoist doctrinaire body, as the historian Sima Qian noted, foreshows an existing model through which the follower achieves a natural, contemplative and anonymous life, paradigmatic demonstrated by the existence of The founder, Lao Tze. It is also the reason why, the father of Sima Qian [6], historian Sima Tan, asserts that the main points of Taoist doctrine would be: non-action, adaptation to the rhythms of nature and void. Thus it reaches the third essential category of Taoist writings, Wu Wei – inaction, non-action or abstaining from jeopardizing the cosmic rhythm legislated by (through) DAO.

The mentioned notion, *wu wei*, represents the preoccupation of Taoist masters to impose an ideal modality of existence which can rival with the existential ideal of the Confucians [7]. As compared to *shen jen*, the Taoist model of the *Saint* or the *Wise* is based on „abstention from acting”[8] (*wu wei*) or the interdiction to act. However, the Taoist wise man, under the circumstances of non-action, never manifests a negative attitude of rejecting the world, but one of perfect compliance with and obedience to the cosmic orderly development of dao, conserving and maintaining it to ideal working parametres by not acting. The possibility of not acting in this perception of the Taoist wise man is the result of his own aptitudes (*de*), and powers. The magic efficiency of this Virtue (*de*) of not acting (*wu wei*) against the naturally balanced order of things (*dao*) is highlighted by the superior existential status of the wise man, whom Taoist writings named „the master of things”[9], the one who harmonises them in accordance with the order/harmony of the whole Universe. The same magic function is the privilege of the Sovereign’s power in Confucianism; this Sovereign also assures the balance and welfare of the whole kingdom or cosmos, not by non-action like the Taoist Wise man, but by maintaining/precisely executing the old rites.

At the action level of the life model promoted it is easy to notice the fundamental differences between the two philosophical schools established in China. Contrary to Confucianism, which considered man as a rational being with moral and social responsibilities, and with an educationally perfectible nature, Taoism promotes non-action, based on its transcendental justification, that of not opposing the natural development of the world, of complying with the alternative cosmic rhythms contained by the order of the invariable *dao* and which supports the world in the absence of action. Secondly, as compared to Confucianism, Taoism resorts to supporting the so-called *negative values* (non-action, humility, non-science etc), *feminine values* – *dao* being endowed with feminine efficiency (*yin*) of the non-seen, the ineffable, the

lack/void of ontological determinations – which, as compared to the values that are considered *masculine* (science, action, ritual etc) used to represent the basis of the traditional Chinese society, established on the Confucianist doctrine. Through his behaviour, the Wise, cultivating the negative values, obtains the power (*de*) of integrating in an immutable order, found at the basis of the multiplicity and daily accidentalism, thus returning to the „origin of all things” (*dao*). Most analysts mention the fact that negative values are cultivated by the adepts of Lao Tze with a view to installing a mundane paradisiac state – named *Zhuang Zita tung* (the state of *unprocessed wood*) – when cosmic order/harmony was not spoiled by anyone and anything, for the simple reason that the foundation, origin and substratum of the whole Universe is *Dao*, so what is also necessary is the return of all its natural and/or existential determinations to their genuine origin. Considering this cyclically necessary return to origins, both Lao Tze and especially Zhuang Zi will condemn everything that can spoil the existential state of complete harmony (*ta tung*) of the genuine beginnings, so especially the values considered positive: scientific knowledge and discursive science or any type of passion (accused of generating accidental differences).

Thus, the discussion concerning the answer to the question whether Taoism is a philosophical school or a religion cannot surely be advanced. But what remains a certainty is the fact that the exegesis of the phenomenon makes a clear distinction between *philosophical Taoism (dao jiao)* and *religious Taoism (dao jia)*, starting from the criteria of anteriority of the possible filiations between the two directions of development. Regarding these filiations, specialists’ opinion is not univocal. There are analysts like Jaques Gernet who claim that Taoism has its origin in ancestral religious practices, as compared to other exegetists like Marcel Granet, who considers religious practices specific to Taoism as a development of the philosophy from *Dao De King* and *Zhuang Zi*, which, reunited, represent *neo-taoism*, a strictly ascetic behavioural system oriented towards an ideal of natural, free and plenary life. Abandoning the extreme of the interpretations mentioned, we can highlight the position represented by Alexandru Stan and Remus Rus, who consider that the symbiosis of the two, philosophy and religion, is univocal and much more interesting from a hermeneutic point of view than their clear distinction. On the other hand, the distinction *philosophical Taoism – religious Taoism* is definitely not insignificant, at least from the perspective presented by Mircea Eliade ([6]:20-25), who underlines the fact that integral Taoism – philosophical and/or religious – includes old shamanic elements of the steppe po-

pulations, as well as archaic anonymous elements of Pan ku mythology. For these reasons, Taoism in its entirety can be best defined by the syntagm *philosophy-religion* or *religion-philosophy*, which covers all religious and/or philosophical manifestations of Taoism.

Having in mind a better interpretation of the manifestations generated by Taoism, one must accept Mircea Eliade's premise which claims that, both philosophically and religiously, Taoism has taken numerous *proto-Taoist* shamanic and mythological elements. It is worth making a short presentation of some of them. A first element is the incorporation of shamanic techniques of reaching ecstasy, which were brought in China by the Mongolian dynasty Zhou. These shamanic techniques, with all the inherent rituals of reaching ecstatic trance, will be rediscovered and made valuable by Taoist adepts under the form of the ecstatic comprehension techniques of the ineffable *Tao*. According to Taoist doctrine, one cannot apply to *Tao* any technique characteristic of discursive-theoretical knowledge, as only apophantic techniques of knowledge can be used. Among these techniques, ecstatic intuition and extracorporeal union will be most frequently used, as, in their adepts' vision, they manage to assure the union with the Great Cosmic Whole (*Dao*). If in the initial taoism, especially in case of Lao Tze, any activity – even that of inducing ecstasy – was rejected, blamable, as it was a form of intrusion into the natural course of things, later on, especially through Zhuang Zi, ecstatic techniques became justified and desirable, actually turning into techniques of acquiring immortality and extension of lifespan.

The legendary dynasty Shang (Xia) is exegetically considered as a decisive period for the evolution of Taoism, especially for the fact that it was the period of establishment of the fundamental directions of evolution of all Chinese thinking, of the first attempts at explaining the universe exhaustively – based on observing the cyclic alternation *yin-yang* –, of the first use of a well defined divinatory instrumentarium [10] etc. All these rudimentary explanatory-cosmologic modalities will become central meditation themes in Taoist societies, from Lao Tze and Zhuang Zi to Lie Zi. It is also in this period that the activity of healers and wizards known as *shi* or *wu* is first mentioned; they will later dominate the Taoist religious practices. These practices represent a significant phenomenon within sectarian religious Taoism, promoting faith in spiritual-magic power of wizards, in spiritual possession, in efficiency of amulets etc.

Besides the pre-eminence of the elements mentioned – shamanic techniques, cosmologic elements, divinatory wizard techniques – the most significant mythological element included in the Taoist doctrine is the mythical

concept of *Hun Dun* (primordial chaos). As Mircea Eliade ([6]: 24) shows it, what characterises the whole Taoism, in terms of its doctrinaire ideal, is the remaking of a paradisiac state (*ta tung*), a pure one (*pu*-„unprocessed wood”), existentially situated in *illo tempore*, state which will be associated by Taoists with the idea of *Hun Dun*. Thus, the absence of determinations from the primordial cosmogonic chaos (*Hun Dun*) was assimilated to negative valencies – latency, femininity, negativity, void – characteristic to remaking a paradisiac state (*pu*), specific to an order in an apparent disorder (*Dao*). In fact, Taoist cosmologic speculations, taking over the archaic theme of cosmogonic chaos, manage to transpose old Chinese mythology into metaphysical language, as shown in the paradigmatic work *Dao De King* or in the poems from Lie Zi. The same can be said about the mythical theme of alternation of opposites – *yin* *shi yang* – originary from Shang age, as demonstrated by the drawings on bronze, painted using the mask motive, of the feathered serpent [11] etc. This ancestral imagery will be considered in Taoism as symbolic manifestation exterior to Tao, which hides and mystifies – apophantically – their genuine ontologic vein.

As far as the religion of Taoism (*dao jiao*) is concerned, it can only be referred to towards the end of the 2nd century AD, when Taoist sects with millenarist message proliferated and praised the paradisiac period of humanity. This is why the founder of Taoism as religion is considered Zhang Dao-liang (Zhan Ling), who is also the patriarch of the sect *Tai ping Dao*, which, through the ideas it promoted, lay at the origin of the rebellion of „yellow turbans” in 184 BC. Known as the Sect of the Great Peace, this promoted the idea of a „golden age”, in which human condition was by no means corrupt, as there were no differences in terms of social status, nor unhappiness, theft or other social evils. At the same time, the sect is the one that establishes for the first time a well structured religious pantheon, led by Huang Lao, a kind of religious synthesis of deifying Lao Tze and the Galgen Legendary Emperor. Within the sect, religious practices consisted of great collective reunions of adepts which included public confession of sins [12], of inducing collective ecstasy through endless prostrations with musical accompaniment, and even of sexual orgies which helped remake the paradisiac state of existential non-differentiation. The practices of the sect are specific to the whole range of known daoist practices, resorting to the idea of shamanic possession of the supernatural or to the faith in the magic efficiency of amulets. Another significant daoist sect, belonging to the same historical period, is *Wudoumi Dao* or the Sect of the Five Measures of Rice, similar in its doctrine to the sect

Tai ping Dao and which really manages to establish a strict religious hierarchy and a „state within state”, civically ruled according to its own religious principles.

Starting from these extended sectarian manifestations, religious Taoism manages, in time, to set up a real scriptural canon, *Daozhang*, including approximately 1200 volumes, collected during fifteen centuries, very similar to the Buddhist canon of pali language (*Tripitaka or The basket of the three laws*), which influenced *Daozhang*, at least from the point of view of form, both canons including three sections [13]. The numerous works accepted by the Taoist canon thus make possible a quite unitary pantheon of supernatural deities, although, for unfamiliarised Europeans, these appear as a *huge celestial management*, hierarchically coordinated by three major deities: *YanshinTianzun* (the celestial Venerable of primordial beginnings), *Taishang Daujun* (All-high Master of Dao) and *Taishang Laojun* (All-high Master Lao), the very Lao Tze, worshipped in the second Han dynasty as emanation of primary chaos or assimilated to Pan Ku [14]. Besides worshipping Lao Tze, religious Taoism will also worship Zhang Daoling, starting with the 7th century AD, this being the climax of a unique multiplication process of deities of Taoist pantheon. Numerous worships were probably the result of the influence of deities accepted by the pantheon of Mahayana Buddhism [15] which already showed its influence in China at the beginning of the 1st century BC, and which, in its development, in order to attract adepts, made many doctrinary concessions for the populations that it interfered with.

The most important feature of the Taoism is its belief in immortality and immortals (*Pa Xien*). This is an archaic belief that was noticed by researches in mythical Shang epoch where it was connected to the “ancestors cult” (Sheng) and to the ritual sacrifices (di) to be executed by the sovereign in order to honor the dead ones [16]; however the Taoist religion pays a peculiar attention to immortality, which is proved by the theories on the soul, as they were accepted in Taoist religious environments. According to these theories, the human person has a double kind of souls: on one hand, a superior soul (*Hun*) to sustain cognitive activities and spiritual experiences; on the other hand, the vegetative soul (*Po*) that comes out in the conception moment and is responsible to support the vital activity and the vegetative functions of the organism. Both soul types rejoice at a peculiar attention inside Taoist religious treatises and practices; this fact is based on the partisans universal belief that the soul *Hun* would get to the supreme god (*Shang Di*), after death, and the soul *Po* will stay with the body till its disappearance [17], having after a

spectral existence in the underground world of the Yellow Springs; both soul constitute the primordial soul (*Yuan Qi*) which ensure life; that is why its conservation has to be maintained at any price since its disappearance would mean death.

Beside the belief in immortality, there is another constant feature for the adherents to the religious Taoism; the firm belief in the correspondence and similitude between *macro-cosmos* and *micro-cosmos*. Like in almost oriental religions systems, the outcome of this belief is that Taoism would propose a mystical physiology of the human body as well. According to, the human body is divided in three major parts: a superior one – situated in the brain area; a median one – situated in the chest area; an inferior one – situated under the navel [18]; they are mystically named “The Three Fields of Cinnabar”. Near the inferior area, is the “Breath Sea” (*Qi Hai*) to shelter the “primordial Breath” (*Yuan Zi*) or a little bit of the primordial chaos as manifestation of the Tao and which will be the object of all Tao techniques (breathing, sexual, alchemical, even moving ones) in order to prolong the life and to get immortality. By virtue of macro-cosmos - micro-cosmos analogies, these mystical areas of the body will be considered as inhabited by multiple gods which could be seen and especially contacted by meditation (they require breath control and thought concentration in order to get tangible spiritual outcomes). The majority of these mystical techniques aim to remove the “Three Cadaverous Worms”, corresponding to the body areas and that put in danger the “Vital Breath” (*Yuan Qi*); such an annihilation is a *sine qua non* condition for prolonging life and getting immortality.

The belief of those who are practicing Taoist religion in the immortal existence (*Pa Xien*) is proved by a huge system of mystic-magic speculation that were created around these characters looked upon more than real. According to those speculations, the immortal would dwell in fantastic islands, called the “Happy persons islands”, geographically situated in the middle of the Western China Sea – as Lie Zi wrote; there are five islands in case: after a seismic cataclysm, only three ones were left: *Tandhu*, *Yngzou* and *Peng Lai*[19]. The immense myth realm of the immortals (*Xian Qing*), geographically situated in the Orient seas, has a double semantic-religious load. On one hand, it is a mountainous realm – in order to emphasize the immortal inhabitant connection to the transcendent [20]. On the other hand, as it is an insular realm, meant *stricto sensu* the daily profane ones. The immortals have a superior existence status in comparison with the humans [21] and reflects their spiritual merits – to be profane and daily. That is why, Mircea

Eliade ([16]: 36-390) mentioned the existence of distinct types of immortals, according to distinct ways to get the immortality; “those who are raised to the Heaven in full daylight” or those who get immortality during their lifetime by occult Taoist practices; those to have an inferior status in comparison with the properly immortals and which although were living in the Happiness Islands or in Kunlun mountains, had only the connection between them and humans and supply to the later ones elixirs and magic formulas to get immortality; those to get immortality after their death by practicing the “inward alchemy” (*Nei Dan*) or sexual and breathing techniques, having as magical finality to get an “immortal body” (The Golden Flower) inside the “Vital Breath Sea” (*Yuan Qi*): they become immortal together with the physical death by liberating themselves through the occiput.

The extensive mythology concerning the existence of characters which were able to get immortality by magic means given through Taoist esoteric regulations will deeply impact the classical Chinese art. So, the painted characters in Chinese figurative art are – in most cases – borrowing features belonging to the immortals: the over-proportioned head because of the swellings, meaning the vital conservation principle; the crane association to symbolize artistically the immortality, vitality and connection to transcendence; the dragons the immortals are riding etc.

Finally, it is to point out the religious and philosophical Taoism influence on the evolution of the Chinese thought, as a whole. Firstly, the Taoist speculative cosmological philosophy was ultimate – by its influence – in Han age. This period has to be looked upon as the scholastic age of the Chinese philosophy; it was more over practiced on its permanent adversary – the Confucianism. Secondly, as it was recognized as “the study or the science of mystery” (11:34), the Taoist philosophy was that one to allow – to a great extent – the metaphysical speculation encouraging. In the religious view, except the Confucianism which cannot be considered a religion – *stricto sensu* –, besides the Buddhism it contended many centuries the priority with, the Taoism is also one of the Chinese present religions as well. Moreover, the Taoism influenced seriously the Buddhism, especially in its Nippon version that has come from China. Last but not the least, Taoism had a major influence on the Chinese iconography and aesthetics; generally speaking, the art of the Middle Empire – poetry and miniaturist gardening art (i.e. a miniature concrete cue of the immortal realm).

Facing some recognized evidences in the history of religions and the analysis of mentalities, it is to adopt M. Eliade’s view: Taoism – in its entire

spiritual-cultural outlook – is rather a philosophy-religion or a religion-philosophy than only a philosophy or a religion, exclusively. More exactly – as present study pointed out – in the case of Taoism, its philosophical ideology (looked upon in the positive sense of the term, i.e. manipulating connotations) is an archaic pan-Chinese one, even it gets new interpretation dimensions by its coryphaeus Lao Tze. Moreover, what it is to be called the *religion Taoism* makes nothing than to (re)capitalize mythological compounds, ideographical guide marks, archaic spiritual pan-Chinese techniques, even if they were later made peculiar – in an original new manner – to different Taoist denominations. Consequently, it is to point out the spiritual manner the Taoism comes to become a genuine *cultural or ideological referential* for the Chinese mentality (apophantic discursive techniques, macro-cosmos - micro-cosmos isomorphism, the belief in immortality and immortals, mystic-ascetic techniques to get immortality etc.). By all aspects mentioned above, Taoism has become a cultural and ideological referential for the extreme-oriental mentality, in general.

References:

[1] Here the idea of cultural or ideological referential is used, which, after theoretical origin belongs to cognitive sciences, although it was applied, with real success, in the cultural analysis of mentalities. According to the term, F. Gonseth, a referential can consist of an organized set of fundamental representations and attitudes that generate any culture and, implicitly, any ideology. Thus, the referential, once assumed, generates a certain form of concrete-delimited praxis and a certain life horizon, characterized by distinct practical reporting strategies to the world, duplicated by cognitive and linguistic strategies with the same adaptive finality. These facilitates the emergence of a tactic of comprehension of the surrounding reality, specific for the existence of every possible referential. Such a cultural or ideological referential is also Taoism”.

[2] This ideographic writing system would have determined Leibnitz to support the idea of the possibility of a universal logical writing, the famous *Mathesis Universalis*, which can (re) directly present the ideas, regardless of the language in which they can be expressed.

[3] The classical, Aristotelian logic, also referred to as a bivalent logic, admits only two values of truth to its operational structures, namely truth and falsity, since, in its framework, no derogation can be made from the principle of the third party excluded, a principle which does not in any way accept a third alethic possibility.

[4] Philosophy, traditionally, cannot disregard a concrete existential plan of its practical application in everyday life, especially because ancient schools of thinking could not exist, prolifically, in the absence of followers. The appeal of Taoism to the behavioral connotation in the case of DAO can also be explained by the polemic between the Confucianism extended to the scale of the entire Chinese society and Taoism.

[5] One of the handiest examples is the one offered by the ancient kingdom of Egypt, where the balance of the entire universe depended strictly on the magical abilities of the pharaoh, considered the „Good God”, which maintained the wellness of the entire kingdom.

[6] As he pointed out, trying to briefly expose the Taoist doctrine: „Lao Tze dedicated himself to DAO and De, and according to his doctrine, man must endeavor to live anonymously and secretly.” ([15]: 19).

[7] The Confucianist ideal of the perfect man, *shen jen*, makes a reference to the educated humanist, able to control drastically the tiniest behavioural details, acting invariably in social circumstances by following rites extremely complicated due to their number and diversity.

[8] A similar model can be found within the Indian Hindu synthesis, promoted by a famous poem, *BaghavatGita*, which sustains the doctrine of *karma yoga*, of „renouncing the result of the act” or of deeply disinterested action, of renouncing the consequence/reward of the development of some action. It is an abstention from any kind of activity which, paradoxically, although it has a certain inherent finality, must not be accompanied by the conscience of its agent. Thus, the agent becomes a simple instrument of the god, without ever claiming the results of his actions, out of devotion for Krishna. A similar model can be found within the Indian Hindu synthesis, promoted by a famous poem, *Baghavat Gita*, which sustains the doctrine of *karma yoga*, of „renouncing the result of the act” or of deeply disinterested action, of renouncing the consequence/reward of the development of some action. It is an abstention from any kind of activity which, paradoxically, although it has a certain inherent finality, must not be accompanied by the conscience of its agent. Thus, the agent becomes a simple instrument of the god, without ever claiming the results of his actions, out of devotion for Krishna.

[9] The superior existential status reached by the Taoist wise man through non- action is surprisingly similar to the one promoted by the Hellenistic philosophical trends, which theorised the figure of the wise man in a way similar to the one theorising deities. In the same way, in India, people who have reached liberation, according to Buddhism and Jainism, enjoy the same supreme existential status.

[10] These sets of divinatory instruments were made of unequal milfoil small sticks which, successively combined, will figuratively represent the base of trigrams and hexagrams from *The book of changes (Shi King)*.

[11] Symbols of bronze paintings from the Shang age revive in fact much older motives, typical for Bronze Age, which iconically indicate the idea of alternation of opposites, through antagonistic images found in a constant and perfectly ordered balance, so complementary.

[12] It seems that public manifestation of confession of sins or of reaching collective ecstasy within the millenarist sect *Taiping Dao* had their origin and their doctrinary establishment in the idea of practicing “the collective purification of the heart” (*zhai*) conveyed by Zhuang Zi.

[13] The tripartite sections of Taoist canon are called *dongs*, word that makes suggestive reference to the caves that can shelter the immortals, but also to possible connections with the divine cosmic powers.

[14] In the Chinese mythology, Pan Ku means the huge primordial giant; his sacrifice is situated at the base of the cosmogonic and anthropogonic creation. The motive of a such a mythical huge giant sacrifice seems to be a universal one; it can be met in almost ancient cultures, as it was named Prajapati (India), Gayomart (Persia) or Yimir (in German world).

[15] It is to emphasize the cultural ascendancy of the Taoism over the Chinese Buddhism, that was particularly recognized in the philosophical terminology, as the own buddhism notions became intimate for Chinese through the already used terminology: the Taoism had a philosophical vocabulary to allow – for instance - to identify tao with the void (*sunya*) from the buddhist doctrine of the Middle Way (*Madhyamika*); it was possible thanks to the apophantic and abstract aspect of both notions.

[16] The *di* entitling, concerning funeral services passes on subsequently to the entitling of the Mythical Emperors which would had set up a cult of a supreme sky god, *Shang Di*; the emperor made sacrifices for him every year and got so the title of “Sun of the Sky”.

[17] The particular features of the soul *Po* explains the Chinese veneration of the ancestors and extreme-oriental practices to honor the death ones. Especially in Japan, one considers – during funeral commemorations – that the dead’s soul is sheltered in its exposed image (*mitamaya*); this becomes object of a special attention and receives various donations in order to ensure the descendants well-being.

[18] Such physiological mystical systems, almost similar to the Taoist ones, are constantly met in majority of the archaic oriental cultures (*Yoga*,

martial arts). Even Plato – in ancient Greece – will propose (in the dialog *Republic*) a nearly mystical physiology, a tripartite one, of the human body which will be extended – by virtue of similarities he noticed -to the whole political organizing of his ideal society.

[19] All this folklore - connected to the existence of some mythical islands, inhabited by immortal fantastic characters – is similar in other cultural-geographical areas as well: the Hapy ones Islands, in the classical mythology of the ancient Greeks, *Sakaddipa* and *Svadhupa*, in hinduistic mythology or *Anavataptha* lake, in mahayanic buddhist mythology. All these mythical-fantastic references have spiritual connotations, similar to the taoists' Immortals Islands.

[20] Another pre-taoist leitmotive is in case; it was taken over from the archaic mythology: the immortals are sheltered in “The Nine Palaces” (*Yin Gong*), situated on the mythological mount *Yin Li*.

[21] Outside these mythical references concerning the Taoist immortals, tha later were also identified with “the people of the Fairies”, having as lider the queen *Xi Wangmu*.

Selective Bibliography:

1. Henri de la Bastide, 1994, *Patru călătorii în inima civilizațiilor*, București, Editura Meridiane.
2. Ion Banu, 1969, *Sensuri universale și diferențe specifice în filosofia Orientului Antic*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
3. Lucian Blaga, 1994, *Curs de filosofia religiei*, Alba Iulia – Paris, Editura Fronde.
4. Ioan Biriș, 1996, *Istorie și cultură*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.
5. Anton Dumitriu, 1987, *Culturi eleate și culturi heracleitice*, București, Editura Românească.
6. Mircea Eliade, 1992, *Istoria ideilor și credințelor religioase*, vol. II, Chișinău, Editura Universitas.
7. Mircea Eliade, 1993, *Arta de a muri*, Iași, Editura Moldova.
8. Jacques Gernet, 1985, *Lumea chineză*, vol. I-II, București, Editura Meridiane.
9. Hin Sun Ian, 1953, *Filosoful antic Lao-Tzi și învățătura sa*, București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă.
10. Max Kaltenmark, 1994, *Lao zi și daoismul*, București, Editura Simpozion.
11. Max Kaltenmark, 1972, *La philosophie chinoise*, Pris, Editura PUF.

12. Lao Zi, 1993, *Cartea despre dao și putere cu ilustrări din Zuang Zi*, București, Editura Humanitas.
13. Jean Levi, 1995, *Funcționarii divini. Politică, despotism și mistică în China antică*, Timișoara, Editura Amacord.
14. Remus Rus, Stan Alexandru, 1991, *Istoria religiilor*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române.
15. Gheorghe Vlăduțescu, 1980, *Introducere în istoria filosofiei Orientului Antic*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
16. Alan Watts, 1996, *Dao. Calea ca o curgere de apă*, București, Editura Humanitas.
17. Zuang Zi, 1997, *Tao în aforisme*, București, Editura Aropa.
18. ***, 1990, *Histoire de la religion*, Paris, Editura Gallimard.

Denisa Lancea, Mara Onica
 eleve

Dragonul și zmeul în culturile tradiționale română și chineză

Dragonul ocupă un loc important în mitologia chineză. Acesta apare în picturi, literatură, poezie, arhitectură, cântece și în multe alte aspecte ale spiritualității chineze. Este, de asemenea, considerat un semizeu. În folclorul chinez, dragonul avea cap de cămilă, coarne ca de cerb, mustăți lungi, înotătoare ca de crap și gheare de acvilă. Câteodată, era înzestrat și cu aripi.

Primul dragon cunoscut este șarpele adamic din Geneză, pe care adesea iconografia biblică l-a prevăzut cu aripi, coarne, labe de reptilă și bust de femeie. Legende ale acestor creaturi sunt găsite peste tot în lume: din Babilonul antic până în Egipt și în lumea celților, cu toții având culte, mai mult sau mai puțin dezvoltate pentru ființe uriașe, stăpâne ale unor forțe imense. Chinezii antici, însă, au creat niște personaje foarte complexe, care trebuiau îmbunate, dar și temute, fiind surse ale distrugerii și morții, dar și ale fenomenelor naturale atât de așteptate, precum ploaia. În multe cazuri, dragonul era păzitorul unei comori.

Fiind animalul mitic yang, dragonul poate alunga spiritele malefice ră-tăcitoare, îi poate proteja pe cei inocenți, binecuvântându-i cu siguranță și bogății pe toți cei care poartă emblema sa. Dragonul Chinezesc este privit ca simbolul suprem al unui noroc extraordinar. Toți maeștrii Feng Shui din zilele noastre tratează Dragonul cu un deosebit respect și păstrează simbolurile sale drept bunul lor cel mai de preț. Deși există trei tipuri de dragoni, unul care trăiește în ceruri, unul în apă și ultimul în munți, doar dragonul ceresc este considerat ca fiind specia autentică. Dragonul Chinezesc nu scuipă foc și nu este malefic. Are puterea de a absorbi apa și de a slobozi, fiind regele oceanelor. Oamenii se rugau la el ca să aducă ploaia pe timp de secetă sau să o oprească pe timp de inundații. Respirația sa este plină de energie pozitivă și se transformă adesea într-o erupție de apă care aduce bogăție.

Dragonul chinezesc (Long), simbolizează puterea și desăvârșirea, curajul și îndrăzneala, eroismul și perseverența, noblețea și divinitatea. Un dragon depășește obstacolele până când reușita este a lui. Este energic, hotărât, optimist, inteligent și ambițios. Spre deosebire de energiile negative asociate dragonilor occidentali, majoritatea dragonilor orientali sunt frumoși, prietenoși și înțelepți. Sunt îngerii Orientului, nici pe departe detestați, ei sunt iubiți și venerați. S-au construit temple și altare în cinstea lor, pentru că ei patronează ploaia, râurile, lacurile și mările. Dragonul Long are : cap de cămilă, coarne de cerb, ochi de iepure, urechi de taur, gât de iguană, pânțec de broască, labe de tigră și gheare de vultur. Mustățile lungi de o parte și de alta a gurii (îl ajută probabil să-și găsească drumul pe fundul lacurilor măloase).

Chinezii au reprezentat dragonii în nouă moduri, fiecare dintre ele evidențiind o caracteristică diferită a dragonului. Astfel, există dragoni sculptați pe partea superioară a clopotelor și gongurilor. Un alt tip este gravat pe cheile instrumentelor cu coarde. Un al treilea este sculptat în partea de sus a tăblițelor de piatră. Al patrulea, la baza monumentelor de piatră. Al cincilea se găsește pe streșinile templelor. Al șaselea apare pe grinzile podurilor. Al șaptelea este încrustat în tronul lui Buddha. Al optulea se află pe mânerile săbiilor. Al nouălea este gravat pe porțile închisorilor. Oamenii cu zodia dragon sunt născuți în anii : 1928, 1940, 1952, 1964, 1976, 1988, 2000 și 2012.

Puternic și magnetic, Dragonul are o înclinație pentru ciudat și extravagant. Plin întotdeauna de energie și creativitate, este greu pentru cei din jurul său să se ridice la nivelul așteptărilor Dragonului. Acesta nu se ferește niciodată de muncă. Dragonul este un idealist cu ambiții mari. Cei care încearcă să-i reziste se pot arde din cauza forței sale distructive.

În cadrul unor parade speciale, oamenii defilează cu dragoni de hârtie imenși și aruncă pocnitori. De asemenea, se întrec pe apă cu bărci în formă de dragon pentru a mulțumi și a îmbuna dragonii. Dragonul face să cadă esența vieții, sub forma răsuflării lui cerești, cunoscută ca sheng qi. El dă un impuls vieții și își folosește puterea în formarea anotimpurilor, aducând apa prin ploii, căldura prin stralucirea soarelui, vânt de deasupra mărilor și pamânt din sol. Este un șarpe gigantic, prin structură, funcțiunea și valențele lui mitice depășesc statutul ofidian al șarpelui.

Ca făptură terestră, dragonul duce o existență mitică în limitele condiției zoologice. Ca făptură terimorfă, duce o viața supranaturală peste natura condiției lui mitice. Este o personificare a forței brutale, crude și contradictorii, a naturii ofidiene ce pendulează între htonian și celest.

Balaurul este un șarpe gigantic, prin structură, funcțiunea și valențele lui mitice depășesc statutul ofidian al șarpelui. Ca făptură terestră: duce o existență mitică în limitele condiției zoologice. Ca făptură terimorfă: duce o viață supra-naturală peste condiția lui mitică. Este o personificare a forței brutale, crude și contradictoriiia naturii ofidiene ce pendulează între htonian și celest. Istorisirile cu balauri sunt amintite deja în timpurile vechi a Mesopotamiei și a Egiptului anic preluat de greci, iar ulterior de romani. Aici se face legătura dintre balaur și animalele preistorice ale căror oase au fost dezgropate cu o mare probabilitate și în lumea antică. Mai târziu aceste figuri mitologice au fost folosite în scopuri politice și religioase de către preoții din antichitate. În ambele cazuri balaurul reprezintă o făptură mitica monstruasă, o ipostaza a terifiantului, a condiției animale ostile omului, a forței criptice, a tenebrelor care tulbură echilibrul firesc al evoluției lumii. Dintr-un salt el poate atinge cerul și dintr-o batere de aripi poate pluti în curentul de aer rece al Vântului Turbat. Dintr-un răgnet el poate dărâma zidul unei cetăți și dintr-o lovitură de coadă poate produce un cutremur. Erau fapte mitice inferioare, anacronice și antagonice omului, care făceau în mod inconștient rău, din necesitatea de a viețui printre oameni. Ei devin instrumentele răului, indirect, numai prin manevrarea lor de către demoni. Balaurii demonici sunt răi în adevăratul sens al cuvântului și cu ei luptă adesea Sîntilie, Sîngeorge și Făt-Frumos.

Transformarea șerpilor în balauri se face după o claustrare inițiativă a șerpilor. Aceștia trebuie să zacă în vizuina lor între 7-9 ani, în care să se hrănească numai cu insectele și stropii de ploaie care pătrund la ei. În acest interval, șerpii cresc în lungime, se ingrașă, capătă arpi și picioare scunde și puternice, cu ghiare mari. În fiecare an îi crește câte un cap, în așa fel încât până la urmă ajung să aibă 7/9 capete. Se mai transformă în balauri șerpii care trăiesc cât trei vieți de om și au făcut numai rău în tot acest interval.

Legenda sfântului Gheorghe

În icoanele creștine Sf. Gheorghe este înfățișat călare, ținând o sulită cu care ucide balaurul în mână. În unele icoane cu Sf. Gheorghe, este înfățișată și o femeie care privește lupta de la depărtare, aceasta ar fi Alexandra. Se consideră că balaurul îl înfățișează pe Satan sau chiar Imperiul Roman și lupta lui împotriva creștinilor. În una din legende se consideră că un balaur, dragon sau crocodil și-a făcut bârlog deasupra unui izvor ce furniza apa orașului Silene. Pentru a le oferi apa din izvor oamenii îi aduceau balaurului jertefe, animale (oi) ba chiar și fete prin tragere la sorț. Într-o zi soarta a hotărât ca jertfită să fie o prințesă. A fost dusă la balaur, însă chiar atunci a apărut Sfântul Gheorghe care arătându-i balaurului semnul crucii l-a înfrânt.

Dragon and kite in traditional Romanian and Chinese cultures

The chinese dragon

The Dragon is one of the most important creatures in the Chinese mythology. It appears in paintings, literature, poetry, architecture, songs and many other aspects of the Chinese spirituality. It also considered to be a demi-god. In the Chinese folklore, it has camel like head, deer horns, long mustaches, carp fins and eagle claws and some of them had wings.

The origin of the first dragon is thought to be the serpent from the Genesis, in biblical iconography it is often pictured with wings, horns, reptilian feet and woman like chest. The legends of these creatures are found all-round the globe: from the antique Babylon to Egypt and the Celts, all of them having a cult, more or less developed for giants, masters of some immense powers. The antique Chinese, yet, created some complex characters, which needed to be trusted, but also feared, being sources of damage and death, but also of awaited natural phenomena such as rain. In most of the cases, the dragon was the guardian of a treasure.

Being the mythical yang animal, the dragon can banish wandering evil spirits, it can protect the innocent ones, blessing those whom are wearing it's emblem with safety and riches. The Chinese Dragon appears as a supreme symbol of an extraordinary luck. All Feng Shui masters nowadays treat the Dragon as a particular respect and preserves its symbols as they most treasured possession. Although there are three types of dragons – one that lives in the sky, one that lives in the water and another that lives in the mountains, but the sky's dragon is considered to be the authentic species. The Chinese Dragon doesn't spit fire and it isn't evil. It has the power to absorb water and bless it, being the king of the oceans. Its breath is filled with positive energy and it often transforms into a eruption of water that it brings wealth.

The Chinese Dragon – named Long, symbolizes the power and perfection, courage and daring, selfishness and perseverance, noblesse and divinity. A Dragon overcome obstacles until it succeed. It is energetic, dedicated, optimistic, intelligent and ambitious. Besides the negative energies associated with occidental dragons, the majority of oriental dragons are beautiful, friendly and wise. They are the angels of the Orient, not detested, but loved and worshiped. Temples and altars were built in their honor, because they

patronize the rain, rivers, lakes, oceans and seas. Long has camel head, deer horns, rabbit eyes, bull ears, iguana neck, frog womb, tiger feet and eagle claws. The long mustaches are situated on the both sides of its mouth (which probably are helping to find its way on the muddy bottoms of the lakes)

The Chinese people represented the dragons in nine ways, each one of them having a different characteristic. Therefore, there are dragons sculpted on the superior part of the bells and gongs. Another type is engraved on the keys of the instruments with chords. The third type is sculptured on the top of stone tiles. The fourth type at the base of stone monuments. The fifth one on the eaves of the temples. The sixth one appears on the beams of attics. The seventh one is embedded on Buddha's throne. The eighth one is situated on the handle of swords. The ninth one is engraved on the gates of the prisons. The people with the sign of the dragon are born in: 1928, 1940, 1952, 1964, 1976, 1988, 2000, 2012.

Powerful and magnetic, the dragon has an inclination for strange and extravagance. Always full with energy and creativity, it's difficult for those around it to meet its expectations. He's a hard worker. The Dragon is an idealist with big ambitions. Those who try to stand against him can burn because of his destructive force.

In some special parades, the men march with paper dragons and throw firecrackers. Also, compete against each other on ships that resemble dragons in order to thank dragons. The dragon makes the life essence fall, under its celestial breathing, known as Sheng Qi. It gives impulse to life and uses its power in forming the seasons, bringing water thru rain, warmth thru sunshine, wind from above seas and earth thru ground. It is a gigantic serpent, thru its structure, mythical function and valences overcome ophidian statute of the serpent.

As a terrestrial being, the dragon lives a mythical existence in its limited zoological condition. It lives a supernatural life beyond his mythical condition. It is a personification of brutal force, cruel and contradictory of the ophidian nature which oscillates between the htonian and celestial.

The romanian dragon

The romanian dragon is a giant snake, in structure, his mythical function and valences exceed the statute of the snake as a terrestrial creature: it leads a mythical existence within the limits of the zoological condition. As a teriomorphic creature: it leads a supernatural life over its mythical condition. It is a personification of brutal, crude and contradictory force of the native nature

that plows between the Htonian and the Celestial. The history of the dragons is already mentioned in the ancient times of Mesopotamia and Ancient Egypt taken over by the Greeks and later by the Romans. Here we can see the connection between the dragon and the prehistoric animals whose bones have been unearthed with great probability in the ancient world as well. Later these mythological figures were used for political and religious purposes by the priests of antiquity. In both cases, the dragon is a monstrous mythical creature, a terrifying hypostasis, an animal condition hostile to man, cryptic force, and the shadow that disturbs the natural balance of the evolution of the world.

From a jump he can touch the sky, and he can float in the cold air of the "Mad Wind" from a winged beat. From an indignation he can tear down the wall of a fortress and from a hit with his queue he can cause an earthquake. They were inferior, anachronistic and antagonistic creatures of man, who were unconsciously evil, of the need to live among men. They become the instruments of evil indirectly being manipulated by the demons. Demonic dragons are evil in the true sense of the word, and they often fight with Sîntilie, Sîngeorge and Făt-Hrumos (romanian fairy tales).

The transformation of the snakes into the dragons is done after an initiation of the snakes. They must lie in their burrow between the ages of 7-9, in which to feed only the insects and the splashes of rain that penetrate to them. In this interval, the snakes grow in length, get fattened, get low and powerful pyramids and legs with big nails. Every year he grows one head, so that eventually they get 7/9 heads. There are also snakes that live as many as three human lives and have done only badly throughout this interval.

The legend of St. George

In the Christian icons, St. George is presented with a horse, holding a spear with which he kills the dragon in his hand. In some icons with St. George is presented a woman looking at the struggle from afar, this is Alexandra. It is believed that dragons depicts Satan or even the Roman Empire and its struggle against Christians. In one legend, a dragon or crocodile is believed to have leaped over a spring that supplies the city of Silene. To give them water from the spring, people would bring the sacrificial dragon, animals (sheeps) and even girls by lot. One day the fate decided to be a princess as a sacrifice. She was taken to the dragon, but then St. George appeared showing the dragon the sign of the cross and so he defeated him.

Călugăreanu Bianca, Popa Raluca, Stanca Patricia
 eleve

Simbolistica apei în cosmogonia popoarelor român și chinez

Semnificațiile simbolice ale apei pot fi reduse la trei teme dominante, și anume, origine a vieții, mijloc de purificare și centru de regenerescentă. Acestea pot fi regăsite în cele mai vechi tradiții, ele fiind adânc înrădăcinate în mentalitatea colectivă a tuturor popoarelor, indiferent de spațiul geografic unde s-au dezvoltat. În majoritatea legendelor cosmogonice, apa deține rolul de element primordial, aflat în strânsă legătură cu ideea de eternitate.

Întâi de toate, se poate remarca faptul că atât în cultura română, cât și în cea chineză, apa constituie un element cheie în privința miturilor de creare a lumii. În acest sens, în textele specifice folclorului românesc, apa corespunde simbolului de feminitate, iar focul părții masculine. Întrucât trăsătura lor comună rezidă în credința față de capacitățile lor purificatoare, apa și focul sunt aidoma unor sfinți, de unde și tangențele lor cu sfera sacralității. În schimb, în cultura chineză, apa este asociată principiului virtualității și al nediferențierii, deoarece stă la temelia oricărei manifestări cosmice. Privită, în sens metaforic, ca un receptacol, apa devine substanța primordială din care se nasc și în care se întorc toate formele de viață, prin regresivitate sau prin cataclism.

Totodată, este lesne de identificat faptul că apa își face apariția atât în cultura română, cât și în cea chineză, ca fiind unul din elementele constituente ale naturii. Mai mult, în filozofia clasică chineză, apei îi este atribuit titlul de element al filozofiei, alături de celalalte însemne de bază: pământ, foc, lemn și metal. În ciuda importanței acordate tuturor elementelor, apa corespunde matricei tuturor posibilităților de existență, fiind văzut ca primul și cel mai bogat element în reprezentări. De asemenea, putem regăsi asemănări între cultura română și cea chineză, prin prisma caracterului primordial al apei. În cultura română, acestea mai poartă denumirea de „cele patru stihii” sau puteri stihiale, alături de foc, pământ și aer. Prezența apei în cultura noastră poate fi observată inclusiv în colinde, în care se vorbește adesea despre ape mari,

care, de fapt, sunt apele primordiale. Tot cultura română precizează legăturile apei cu renașterea, apa fiind atribuită primăverii, un anotimp ce realizează tranziția dinspre întuneric către lumină și soare.

Un alt aspect care contribuie la asemănarea dintre cultura română și cea chineză este simbolistica apei fluide, respectiv a apei de izvor. În tradițiile românești, apa și izvorul simbolizează creația și regenerarea. În acest sens, putem face referire la Negru-Vodă din „Monastirea Argeșului”, care greșeste când decide să sece izvorul și să ridice pe acel loc o mănăstire, motiv pentru care construcția nici nu rezistă. O altă referință identificată în balada „Meșterului Manole”, care a fost subliniată de scriitorul Mircea Eliade, este dată de finalul textului folcloric. Când Manole se aruncă de pe acoperișul bisericii, el devine apă creatoare, reîntâlnindu-se cu Ana, femeia, simbol al oricărei renașteri. Așadar, după cum este exemplificat și în baladă, mitologia românească pune, la temelie lumii, apa ca sursă eternă a vieții, ca izvor fără sfârșit, ca ascunziș și acoperământ al tuturor formelor vie și chiar al universului întreg. Mai mult decât atât, în cultura chineză, apa, prin excelență fluidă, este prototipul apei vieții sau al apei vie, a cărei simbolistică este identificabilă în basmul cult românesc „Povestea lui Harap Alb” de Ion Creangă. În cadrul basmului, protagonistul este readus la viață cu ajutorul apei vie și a apei moarte. La fel, în cultura chineză, apa reunește formulele mitice ale aceleiași realități metafizice și religioase: în apă rezidă viața, vigoarea și eternitatea. Tot apa purifică și este purificatoare, având o valoare morală: ea devine substanța însăși a purității, câteva picături de apă fiind suficiente spre a alunga răul.

De asemenea, se observă similitudini între cultura chineză și cea română, din perspectiva ipostazelor feminității și a valențelor sale. Astfel, ielele sunt făpturi feminine supranaturale din mitologia românească, răspândite în superstiții cărora nu li se poate stabili însă un profil precis. Totuși, forma mitologică preferată este a unor fecioare zănatice, cu mare forță de seducție și cu puteri magice. Se crede că ielele apar mai ales noaptea la lumina lunii, în hore, în locuri retrase, dansând goale sau înfășurate în văluri transparente. De obicei, sunt considerate făpturi supranaturale rele, întrucât atunci când sunt stârnite ori ofensate, ele se răzbună. Muritorii care le întâlnesc fie mor, fie ajung să înnebunească. Se mai spune că ielele beau apă din fântâni, iar oricine va bea în urma lor, va fi pocit. Tot în mitologia românească, apar și rusalcele, ființe de sex feminin, de cele mai multe ori rău-intenționate și asociate frecvent cu domeniul acvatic. Folcloriștii au propus o varietate de teorii cu privire la originea acestui termen, inclusiv pe aceea conform

căreia acestea provin din păgânismul slav. Spre deosebire de mitologia românească, unde ielele și rusalcele reprezintă ipostazieri ale laturii malefice a femininului, în cultura chineză, zeița milosteniei, Kuan Jin, întruchipează idealul de bunătate. Se spune despre aceasta că era atât de preocupată de soarta umanității, încât atunci când a primit iluminarea, ea a ales să rămână în formă umană, mai degrabă decât să transceadă ca energie pură. Numele ei se traduce ca „Cea care aude lumea care plânge”. Chinezii cred că micul vas cu apă ținut în mână de Zeița Milosteniei, fermecătoarea Kuan Yin, reprezintă cele o mie de binecuvântări din elixirul cosmic al nemuririi. Se zice că vasul lui Kuan Yin conține și apele fertilității, astfel că oricine se îmbăiază în apa ce curge din vasul ei, se va bucura, cu siguranță, de sănătate. Acest vas creează un gen aparte de bogăție, născut din apariția generozității în inimi. De aceea, familiile chineze adoră să etaleze statui mari de marmură ale zeiței ținând în mână un vas, din care se varsă o apă ce pare a curge la nesfârșit într-un eleșteu sau într-un bazin. De fapt, apa ce curge din orice tip de vas prețios simbolizează întotdeauna apele cosmice și Marea Mamă. Ea semnifică tot ce este legat de principiul feminin receptiv.

Continuând principiul fluidității apei, trebuie menționată o categorie aparte a apelor curgătoare, mai cu seamă „apele despărțitoare”. Acestea constituie un obstacol în calea iubirii sau a întâlnirii îndrăgostiților, fiind de netrecut sau foarte dificil de învins. Din acest motiv, apele despărțitoare sunt blestemate în doinele de dragoste. De asemenea, podețul îngust sau puntea peste care trec iubiții sugerează depășirea unei anumite limite interioare, ele fiind simboluri ale apropierii dintre „eul” masculin și cel feminin, în pofida distanței care separă cele două universuri umane. Pe de altă parte, în cultura chineză, apa, atât cea curgătoare cât și cea stătătoare, a lacurilor, alcătuiau modelul antic chinez al lumii.

Cultura chineză, în drumul ei evolutiv, prezintă ramificații specifice care nu pot fi mereu regăsite sau comprate cu alte culturi, ceea ce contribuie la factorul de originalitate. O astfel de ramificație apare și în legătura cu simbolistica apei, denumită Wuji, spun chinezii, adică Cea-fără-culme, reprezentând haosul, și nedeterminarea primordială. De asemenea, apele simbolizează totalitatea posibilităților de manifestare, clasificându-se în Ape superioare și Ape inferioare. De asemenea, diferite personalități ale cultului chinez propovăduiesc simboluri ale apei. Printre acestea se numără și Wenzhi care afirmă că „Apa este prin natura ei hărăzită curățeniei” sau Laozi, care o numește „emblema virtuții supreme”. Inclusiv religia taoistă conferă apei titlul de simbol al înțelepciunii, deoarece aceasta nu poate fi contestată

de nimeni. Tot apa, opusă elementului focului, este asociată cu punctul cardinal nord, cu solstițiul de iarnă și cu trigrama k'an, care semnifică ceea ce este abisal.

În concluzie, se pot observa cu ușurință deopotrivă similitudinile și deosebiri existente între cele două culturi, respectiv cea română și cea chineză, prin intermediul credințelor și al miturilor care pun în lumină varietatea de semnificații dobândite de apă, de-a lungul mileniilor. Indiferent de perioada istorică la care alegem să ne raportăm, însemnătatea apei pentru umanitate ocupă întotdeauna un loc central, rămânând neschimbată.

Bibliografie

Antonescu, Romulus, *Dicționar de simboluri și credințe tradiționale românești*, Iași, Edit. TipoMoldova, 2016.

Chevalier, Jean; Gheerbrant Alain, *Dicționar de simboluri*, Iași, Edit. Polirom, 2009.

Niculiță-Voronca, Elena, *Datinele și credințele poporului român adunate și așezate în ordine mitologică*, vol. II, Iași, Edit. Polirom, 1998.

Oișteanu, Andrei, *Motive și semnificații mito-simbolice în cultura tradițională românească*, București, Edit. Minerva, 1989.

Symbolism of Water in the Cosmogony of Romanian and Chinese peoples

The Symbolic significance of water may be reduced to three dominant themes, namely, origin of life, means of purification and transmutation or rebirth. These can be found in ancient traditions, due to the fact that they are deeply rooted in the collective mentality of all the peoples, regardless of the geographic area of their development. In most cosmogonic legends, water holds the role of primordial element being closely connected to the idea of eternity.

First of all, it can be noted that, in both the Romanian and the Chinese culture, water represents a key concept as far as the genesis myths are concerned. Therefore, in Romanian folk stories, water is the correspondent of the femininity symbol and fire is the counterpart of masculinity. Since their common trait resides in the faith in their purifying capacities, water and fire are associated with saints, hence their tangency to the sacred realm. Conversely,

in the Chinese culture, water is connected to the principle of equality, because it lies at the core of any cosmic manifestation. Regarded as a receptacle, metaphorically speaking, water becomes the primordial substance out of which all forms of life are born and to which they return by regression or cataclysm.

At the same time, it is easy to notice that water is recurrent both in the Romanian culture and the Chinese one as one of the constituent elements of nature. Moreover, in classical Chinese philosophy, water is attributed the title of philosophic element, alongside other basic components: earth, fire, wood and metal. Despite the importance granted to all of these elements, water corresponds to the matrix of all forms of existence, being seen as the foremost and the richest element in terms of representations. Moreover, we can find similarities between the Romanian and the Chinese cultures related to the primordial characteristic of water. In the Romanian culture, they are also called „the four spirits” or spiritual powers, alongside fire, earth and water. The presence of water in our culture can also be noted in carols in whose lyrics big waters often appear, hinting at the primordial waters. The Romanian culture also mentions the connection between water and rebirth because water is related to spring, a season that makes possible the transition towards light and sun.

Another aspect that contributes to the similarity between the two cultures is the symbolism of the fluid water, specifically spring water. In Romanian traditions, the water and the spring symbolize creation and regeneration. This way, we can quote Negru-Voda from „The Arges Monastery” who is wrong when he decides to dry out the spring and to erect a monastery in its place. This is why the building collapses. Another literary reference highlighted by Mircea Eliade is the ballad „Mesterul Manole”. When Manole throws himself off the roof of the church, he turns into creative water, reuniting with Ana, the woman, the symbol of any rebirth. Thus, as exemplified in the ballad, the Romanian mythology lays the water as eternal source of life, at the foundations of the world, as endless spring, as hiding place and cover for all living things and even of the entire universe. Moreover, in the Chinese culture, water, fluid par excellence, is the prototype of the water of life or of the living waster, whose symbolism is identified in the Romanian fairytale „The Story of Harap-Alb”, by Ion Creanga. In the fairytale the main character is brought back to life with the help of the living water and of the dead water. Likewise, in the Chinese Culture, water reunites the mythical formulas of the same metaphysical and religious reality: life, vigour and eternity reside in water. It is water that purifies and it is purifying at the same time, holding a moral value as well: it becomes the substance of purity and only a few drops of water are enough to drive away evil.

In addition, there can be noticed similarities between the Chinese and the Romanian culture from the perspective of the aspect of femininity and its valence. Thus, the fairies are supernatural female beings in Romanian mythology which have also been spread in superstitions. Yet, the preferred mythological form is that of childish, impish virgins, very seductive and owning magical powers. It is believed that the fairies appear mostly during the night, at moonlight, in isolated places, dancing makes and clothed in transparent cloaks. Usually, they are considered to be evil supernatural beings, given the fact that when they are angered or offended, they seek revenge. The mortals who encounter them either die or go insane. It is also mentioned that the fairies drink fountain water and whoever drinks after them will be cursed. It is in Romanian mythology as well that water fairies appear (rusalka) who are female beings, most often being of ill-intent and frequently associated with the water realm. Critics have put forward a plethora of theories regarding the origin of this term, including the one according to which they originate in Slavic paganism. Unlike Romanian mythology, where the evil fairies and the water fairies represent aspects of the evil, female side, in the Chinese Culture the goddess of mercy, Kuan Jin, embodies the goodness ideal. She is often reported that she was so taken in with the fate of humanity, that when she had her enlightenment, she chose to remain in her human form rather than transcend as pure energy. Her name translates as „the one who hears the world cry”. The Chinese believe that the little water bowl held by The Goddess of Mercy, the charming Kuan Yin, signifies the thousand blessings from the cosmic elixir of eternity. Kuan Yin’s bowl is also said to contain the waters of fertility, so that anyone who bathes in the water flowing from her bowl will surely benefit from health. This bowl leads to a certain kind of wealth birthed out of the heart’s generosity. This is why Chinese families love to display marble statues of the goddess holding a bowl with water eternally overflowing into a pond or a lake. In fact, water that flows out of any kind of precious bowl symbolizes the cosmic waters and The Great Mother. She represents everything that is associated with the receptive female principle.

Alongside the same principle of the water fluidity, we also have to mention a certain category of flowing water, especially „separating waters”. These constitute an obstacle in the way of love or of the lovers, being unpassable or very difficult to surpass. For this reason, separating waters are cursed in the love songs. In addition, the narrow bridge that the lovers cross over suggests the overcoming of a certain inner limitation because they are symbols of the closeness between the masculine and the feminine ego, despite the distance

that separates the two human universes. On the other hand, in the Chinese culture, water, be it flowing or still, symbolized the ancient model of the Chinese world.

The Chinese culture, in its evolutionary path, presents specific ramifications which cannot always be found or compared to other cultures, which contributes to their originality. Such a ramification appears connected to the water symbolism, called Wuji, or „The Boundless One” representing chaos and the primordial infinity. Moreover, the waters symbolize the totality of all possibilities of manifestations, being classified into Upper and Lower Waters. In addition, various Chinese personalities preach the water symbolism. Among these there is Wenzhi who claims that „Water is by its nature, meant to purify” or Laonzi who calls it „the emblem of the supreme virtue.” The Taoist religion also confers water the title of symbol of wisdom because this cannot be debunked. It is water, opposed to the fire element, which is associated with the North, with the winter solstice and with the K’an trigram which symbolizes the abyss.

In conclusion, it can easily be noted that there is wide range of both similarities and differences between the two cultures, the Romanian and the Chinese ones, given their beliefs and their myths which emphasize the variety of the water significance along the millenia. Regardless of the historic period, the significance of the water for humanity always holds a central place, remaining unchanged.

Bibliography

Antonescu, Romulus *Dictionary of symbols and traditional Romanian beliefs*, Iași, publisher TipoMoldova, 2016.

Chevalier, Jean; Gheerbrant Alain, *Dictionary of symbols*, Iași, publisher Polirom, 2009.

Oișteanu, Andrei, *Mito-symbolic motives and meanings in traditional Romanian culture*, București, publisher Minerva, 1989.

Roxana Budăi, Bianca Panin
 eleve

Zodiacul chinezesc vs. Calendarul tradițional românesc

Zodiacul chinezesc își are originile necunoscute. Deși nimeni nu știe cu certitudine cum acesta a fost realizat, au apărut numeroase legende în legătură cu apariția lui.

Se spune că, în urmă cu mult timp, Împăratul de Jad din Ceruri își sărbătorea ziua de naștere. Din nefericire, la acea vreme nu exista nici o modalitate de numărare a anilor și nu putea fi sigur cât de bătrân era. Atunci el a decis să creeze o metodă pentru numărarea anilor. El și-a trimis servitorul în pădure pentru a anunța că va avea loc o întrecere între animale, cu un premiu special pentru primii doisprezece câștigători. Primele douăsprezece animale care vor atinge malul opus vor avea câte un an numit după ele. Primul an va fi numit după primul animal care a trecut apa, și tot așa.

O altă legendă îl înfățișează pe Împăratul Galben care a anunțat selectarea a douăsprezece animale pentru a fi gărzile palatului. Multe animale au fost interesate și s-au înregistrat în competiție. De asemenea, se spune că șobolanul și pisica sperau să ajungă mai devreme acolo și să se înscrie împreună, dar șobolanul a uitat complet de pisică sau a făcut acest lucru intenționat. Ordinea finală era: Șobolan 鼠, Bivol 牛, Tigru 虎, Iepure 兔, Dragon 龍, Șarpe 蛇, Cal 馬, Capră 羊, Maimuță 猴, Cocoș 鷄, Câine 狗, Mistreț 猪.

O ultimă legendă populară este cea în care Buddha a chemat toate animalele la el, înainte de a intra în Nirvana, pentru a-și lua rămas bun înainte de a pleca definitiv de pe Pământ, însă doar douăsprezece animale au venit la întâlnire.

Zodiacul chinezesc e un ciclu de șaiszeci de ani. La fiecare șaiszeci de ani acesta se reia. Poate vă întrebați: "De ce șaiszeci de ani și nu doisprezece?". Ei bine, Calendarul Tradițional Chinezesc cuprinde două sisteme ce se suprapun. Pe de o parte, animalele zodiacului sunt asociate celor douăsprezece ramuri pământești. Iar cele zece tulpini cerești sunt legate de cele cinci elemente

clasice: metal, pământ, apă, lemn, foc, fiecărui element corespunzându-i *yin* sau *yang*. În urma acestor sisteme, cele douăsprezece animale ale ramurilor pământești sunt atribuite celor cinci elemente, alături de *yin* sau *yang*, tulpinilor cerești, iar acesta creează șaiszeci de ani de combinații diferite.

Zodiacul chinezesc este compus din douăsprezece semne de animale. Persoanele aflate sub semne diferite sunt persoane cu diverse calități. Semnele de animale se pot afla rapid în conformitate cu graficul de ani zodiacali. De asemenea, se pot afla informații detaliate despre trăsăturile de personalitate, numerele norocoase, culorile preferate, și animalele compatibile ale persoanelor aflate sub semne diferite.

În astrologia chineză, zodiile sunt create în funcție de anul în care ești născut, semnificând modul în care fiecare persoană este văzută de ceilalți din jur, iar norocul și personalitatea cuiva sunt variate și percepute pe baza orei, a lunii și a zilei de naștere. De exemplu, o persoană care se va naște în anul 2019, va avea zodia porc, iar o persoană care se va naște în anul 2020 va avea zodia șobolan. Tot așa până când un alt ciclu de doisprezece ani va fi complet și reluat începând cu zodia șobolanului.

Chinezii obișnuiesc, de asemenea, să întrebe persoanele nou întâlnite ce zodie au, în funcție de care calculează vârsta persoanei întâlnite, aceasta fiind o variantă considerată mai politicoasă a întrebării “Ce vârstă ai?”.

De-a lungul anilor a apărut, de asemenea, și întrebarea referitoare la semnificația cifrei doisprezece. Conform unor cercetări, motivul este legat de astronomia și calendarul chinez tradițional. Poporul vechi a observat fazele lunii și a descoperit că există o lună plină de douăsprezece ori într-un an. Așadar, ei au împărțit douăsprezece luni într-un an, respectiv douăsprezece perioade de două ore într-o zi, întrucât doisprezece este numărul dat de voința cerului. Prin urmare, au apărut ulterior cele douăsprezece ramuri pământești și cele douăsprezece animale zodiacale. Cele douăsprezece animale alese sunt în mare măsură legate de viața zilnică și socială a poporului chinez. Dacă analizăm cu atenție aceste animale, putem constata că ele pot fi împărțite în trei categorii. Primul grup cuprinde cele șase animale domestice: cal, bovină, capră, porc, câine și cocoș. Ele sunt crescute în scopuri economice și de altă natură, care joacă un rol important în agricultura chineză. În opinia tradițională a oamenilor, o familie va avea o populație înfloritoare și va trăi fericită dacă animalele domestice sunt toate înfloritoare.

Când vine sărbătoarea chineză de primăvară, oamenii își doresc mereu ca animalele lor domestice să prospere în anul următor. Deci, datorită importanței lor, cele șase animale trebuiau să fie alese în rândul celor două-

sprezece animale. Cel de-al doilea grup este format din animalele sălbatice, care sunt bine cunoscute de către oameni și care sunt strâns legate de viața acestora: tigrul, iepurele, maimuța, șobolanul și șarpele. Printre ele, tigrul și șarpele sunt temători, șobolanul este detestat, iar iepurele și maimuța sunt iubite de popor. Aceste animale sunt frecvent observate în viețile oamenilor și alese printre cele douăsprezece. Ultimul grup include un singur animal – dragonul, mascota tradițională a poporului chinez. Este singurul animal fictiv din cele douăsprezece. Oamenii chinezi cred că sunt descendenți ai dragonului și au un sentiment special pentru el. Este un animal delimitat care simbolizează abilitatea și omnipotența. Deci, dragonul este indispensabil.

Oamenii își arată credința puternică în avere și noroc prin semnele animalelor. Întrucât fiecare semn de animal are trăsături unice de personalitate, poporului chinez îi place să prezică relațiile oamenilor în acest sens. De exemplu, atunci când își găsesc colegii, chinezii speră să găsească persoana cu semnul animalului compatibil sau pe care zodiacul îl consideră aproximativ potrivit semnului lor. De asemenea, zodia oferă îndrumări cu privire la modul în care oamenii își trăiesc viețile. De exemplu, în conformitate cu astrologia chineză, dacă ne aflăm în anul dragonului, persoanele născute în zodia dragonului ar trebui să acorde atenție maximă la orice se întâmplă în preajma lor pentru a parcurge fără probleme anul respectiv.

În general, zodiacul chinezesc este o componentă importantă a culturii antice a Chinei, reflectând în mod intenționat bogata psihologie a poporului chinez.

În cultura românească, zodiacul, înțeles ca succesiunea constelațiilor pe cer poate servi drept etalon de măsurare a timpului, dacă este împărțit în segmente egale. Așa au fost alese douăsprezece constelații pentru reprezentarea segmentelor, multe fiind identificate cu nume de animale. Ca și în cultura chineză, acesta a avut la început scopul de a măsura timpul. Dar țăranii români au inventat propriul lor calendar, folosind ceapa pentru a le servi în agricultură, nefiind interesați de zodiac ca metodă de măsurare a timpului. Calendarul de ceapă era realizat prin punerea unei măsuri egale de sare în fiecare dintre cele douăsprezece foi de ceapă. Acesta avea ca scop determinarea vremii din luna corespunzătoare fiecărei bucăți. Ele erau astfel lăsate peste noapte. Bucățile care rămâneau fără apă însemnau secetă, iar celelalte însemnau că vor fi luni bune pentru agricultură.

Mai târziu, odată cu modernizarea, țăranii au revenit la ideea de zodiac pe care l-au numit *Gromovnic*. Acesta se aseamăna cu cel european, mergând pe ideea că, în funcție de luna în care te nașteai, aveai niște trăsături aparte.

De pildă, se credea că cei născuți în luna martie erau aprigi la mânie. Acest *Gromovnic* din bătrâni este un manuscris românesc vechi de sute de ani care prevestește evenimente și starea vremii până în anul 2048.

Calendarul popular românesc este un instrument de măsurat timpul și de planificare a activităților economice și culturale pe anotimpuri, luni, săptămâni, zile și momente ale zilei. Miturile ascund alte mituri. Iar calendarul creștin ascunde vechi sărbători, zei și personaje mitice autohtone. Făpturi supranaturale, ființe cu puteri speciale, renașteri cosmice și scenarii mitice. Frumusețea și poezia ascunse de acest calendar popular strămoșesc sunt extraordinare. La fel și exactitatea, ceremonialul și ritualul. Anul îmbătrânește la fel ca un copil ce trece prin stadiile maturității și bătrâneții.

Calendarul popular românesc este sinonim cu Calendarul Babelor. El se bazează pe orologii cosmice (solstițiile, echinocțiile, fazele lunare, răsăritul și apusul astrilor și constelațiilor) și terestre (bioritmurile de reproducere ale plantelor și animalelor) cunoscute pe bază empirică. Astfel, Nunta Urzicilor (Duminica Floriilor) este ziua când înfloresc urzicile și nu mai sunt bune de mâncat. Sânzienele sau Drăgaica (24 iunie) este ziua cea mai lungă a anului, când înfloresc plantele cu același nume. Împuiatul Urșilor (1 august) indica perioada de împerechere a urșilor. Nunta Oilor (14 octombrie) este ziua când se amestecă berbecii cu oile pentru împerechere. Ziua Cucului (25 martie) începe cucul a cânta, vestind ziua egală cu noaptea a echinocțiului de primăvară.

Educația la școala tradiției avea ca principiu de bază memorizarea tuturor cunoștințelor utile grupate în jurul sărbătorilor și obiceiurilor repartizate pe zilele calendarului popular după echinocții și solstiții, de unde și zicala, astăzi cu înțeles peiorativ, "a face capul calendar!".

Cu timpul, reprezentările mitice ale calendarului popular îmbracă haine creștine. Astfel, Zeița-mamă de origine neolitică (Dochia), Zeul tată indoeuropean (Crăciun) și Fiul lui Dumnezeu creștin (Iisus) își exercită puterea de-a lungul întregului an, Sângiorzul în anotimpul călduros (23 aprilie–26 octombrie), Sâmedru în anotimpul friguros (26 octombrie–23 aprilie), Ielele în nopțile de vară, Strigoii mai ales în nopțile de iarnă, Sântoaderul este temut în săptămână, Caii lui Sântoader (prima săptămână după Lăsatul Secului de Paște), Marțolea pedepsește femeile care lucrează în seara zilei de marți, Dumnezeu pe cei care lucrează Duminica, etc.

Reprezentările mitice sunt celebrate în calendarul popular în ordinea vârstei, începând cu nașterea primului zeu al omenirii, care îmbătrânește și moare după 365 sau 366 de zile. Astfel anul începe cu sfinții tineri și se termină cu cei bătrâni, care prin moartea lor simbolizează nașterea noului an.

Așa îi întâlnim, în tradiția populară pe: Sânvasâi este un tânăr care stă călare pe butoi, iubește și petrece pentru că a avut șansa, la împărțirea sărbătorilor, să primească prima zi a anului (1 ianuarie). Sântoader și Sângiorz (23 aprilie) sunt tineri, călare pe cai, purtători de arme și personificări autentice ale primăverii. Sântilie (20 iulie) este matur și călătorește într-un car tras de cai. Sâmedru (26 octombrie) este matur, în drum spre bătrânețe, personificare a toamnei. Moș Andrei (30 noiembrie), Moș Nicolae (6 decembrie), Moș Ajun (24 decembrie) și Moș Crăciun (25 decembrie) formează o generație de sfinți bătrâni care prevestesc, prin vârsta lor, moartea urmată de renașterea Anului. Dochia, care moare și renaște la echinocliul de primăvară (9 martie pe stil vechi), deschide generația fecioarelor (Sânzienie, Drăgaicele, Ielele, Floriile, Fata Pădurii), urmează sezonul zeitelor mumă (Maica Precista, Muma Pădurii), apoi generația zeitelor bătrâne (Sf. Vineri, Baba Dochia).

Străbunii noștri știau să citească vremea, norii și semnele anotimpurilor. Priveau lumea din jur atent, fenomenele cerului și comportamentul animalelor. O parte însemnată a tradițiilor Calendarului Popular sunt cunoscute și practicate și astăzi, altele sunt păstrate numai de memoria bătrânilor.

Mai jos se poate observa echivalentul fiecărei zodii din ambele culturi și de asemenea și denumirea lor populară, conform *Gromovnicului*:

BERBEC	IEPURE 21 martie-5 aprilie	DRAGON 6-19 aprilie	PRIER Luna Aprilie
TAUR	DRAGON 20 aprilie- 5 mai	ȘARPE 5-20 mai	FLORAR Luna Mai
GEMENI	ȘARPE 21 mai-5 iunie	CAL 6-20 iunie	CIREȘAR Luna Iunie
RAC	CAL 21 iunie-6 iulie	CAPRĂ 6-22 iulie	CUPTOR Luna Iulie
LEU	CAPRĂ 23 iulie-6 august	MAIMUȚĂ 7-22 august	GUSTAR Luna August
FECIOARĂ	MAIMUȚĂ 23 august-7 septembrie	COCOȘ 8-22 septembrie	RĂPCIUNE Luna Septembrie
BALANȚĂ	COCOȘ 23 septembrie-7 octombrie	CÂINE 8-22 octombrie	BRUMĂREL Luna Octombrie
SCORPION	CÂINE 23 octombrie-6 noiembrie	MISTREȚ 6-21 noiembrie	BRUMAR Luna Noiembrie

SĂGETĂTOR	MISTREȚ 22 noiembrie-6 decembrie	ȘOBOLAN 7-21 decembrie	UNDREA Luna Decembrie
CAPRICORN	ȘOBOLAN 21 decembrie-5 ianuarie	BIVOL 6-20 ianuarie	GERAR Luna Ianuarie
VĂESĂTOR	BIVOL 20 ianuarie-3 februarie	TIGRU 4-18 februarie	FĂURAR Luna Februarie
PEȘTI	TIGRU 19 februarie-5 martie	IEPURE 5-20 martie	MĂRȚIȘOR Luna Martie

Bibliografie:

<http://mythologica.ro/calendar-popular-romanes/>

Bernea, Ernest, *Spațiu, timp și cauzalitate*, Editura Humanitas, 2006, București, paginile 52-75

Calendarul, Ortodox

<https://www.ziceu.com/20/care-este-zodia-mea-chinezeasca-din-horoscopul-chinezesc/>

<https://www.eastrolog.ro/zodiac-chinezesc/>

https://ro.wikipedia.org/wiki/Zodiacul_chinezesc

<https://www.avantaje.ro/articol/afla-ce-zodie-esti-in-horoscopul-chinezesc-863001>

<https://zodii.net/zodiac-chinezesc>

<https://www.astrodex.ro/zodiac-gromovnic-din-batrani.php>

https://www.romaniatv.net/codex-neagoeanus-manuscrisul-romanes-care-prevesteste-evenimentele-politice-si-starea-vremii-pina-in-anul-20_249799.html

<https://www.youtube.com/watch?v=wA3UMoAPLLs>

Chinese Zodiac vs. The Traditional Romanian Calendar

The Chinese zodiac has its origins unknown. Although no one knows for sure how it was done, there are many legends about its appearance.

It is said that long time ago, the Jade Emperor was celebrating his birthday. Unfortunately, at that time there was no way of counting the years and he could not be sure how old he was. At that moment he decided to create a method to count the years. He sent his servant in the woods to announce

everyone that a competition between the animals is going to take place with a prize for the first twelve winners. The first twelve animals to reach the opposite shore will have one year named after them. The first year will be named after the first animal that reached the opposite shore of the water and so on.

Another legend shows the Yellow Emperor that announced the selection of twelve animals to be his palace guards. Many species were interested and signed up for the competition. Also, it is said that the rat and the cat were hoping to arrive sooner and sign up for the competition together, but the rat completely forgot about the cat or he did it intentionally. The final order was: Rat鼠, Ox牛, Tiger虎, Rabbit兔, Dragon龍, Snake蛇, Horse馬, Goat羊, Monkey猴, Rooster鷄, Dog狗, Pig猪.

Finally, another popular legend involves Buddha. It is said that he called all the animals to come to him so he could say “goodbye” before he left the Earth permanently, but only twelve animals came to the meeting.

The Chinese zodiac is a sixty years cycle. It resumes every sixty years. You may wonder “Why sixty years and not twelve?”. Well, the traditional Chinese calendar consists of two overlapping systems. On the one hand, the animals of the zodiac are associated with the twelve earthly branches. On the other hand, the ten heavenly stems are related to the five classical elements: metal, earth, water, wood and fire, each of them corresponding to yin or yang. Following these systems, the twelve animals of the earthly branches are assigned along with one of the five elements and with yin or yang, to the heavenly stems which create sixty years of different combinations.

The Chinese zodiac consists of twelve animal signs. People under different signs are people with different qualities. The animal signs can be found quickly just by looking at the zodiac chart. One can also find detailed information such as personality traits, lucky numbers, favorite colors and compatible animals to people under different signs.

In Chinese astrology, the signs correspond to the year you were born and result in the way each person is viewed by the people around. Luck and one’s personality are varied and set according to the time of birth, the month and day of birth. For example a person born in 2019 will be born under the sign of the pig and a person born in 2020 will have the sign of the rat and so on until another cycle of twelve years will be complete and another year will begin under the sign of the rat.

The Chinese people are used to asking people around what sign they are, according to which, they calculate the age of the person they meet, this considered as a more polite way of asking “How old are you?”.

Over the years the question regarding the significance of the number twelve appeared. According to researchers, the reason is related to astronomy and the traditional Chinese calendar. Ancient people observed the moon phases and found out that there is a full moon twelve times a year, so they divided the twelve months in a year and twelve two-hour periods a day as concern that the number twelve is the number given from heaven. Therefore, the twelve earthly branches and the twelve zodiac animals appeared. The twelve animals chosen are largely related to the daily and social life of the Chinese people. If we look closely at these animals, we find that they can be divided into three groups. The first group includes the six domestic pets: horse, ox, goat, pig, dog and rooster. They are bred and trained for economic and other purposes, fact that plays an important role in the Chinese agriculture. According to the traditional opinion of Chinese people, a family will have a flourishing population and live happily if the domestic animals are all thriving. When Chinese Spring Festival comes, people always wish for their domestic animals to thrive in the following year, so because of their importance, the six animals had to be chosen among the twelve animals. The second group consists of wild animals that are well known to people and that are closely related to people's lives. The animals in the second group are the tiger, the rabbit, the monkey, the rat and the snake. Among them, the tiger and the snake are frightened, the rat is detested, the rabbit and the monkey are loved by the people. These animals are commonly seen in people's lives and that is why they were chosen among the twelve. The last group includes only one animal, the traditional mascot of the Chinese culture – the dragon. This is the only fictional character of the zodiac. Chinese people believe they are the descendants of the dragon and that they have a special bond with the creature. It is a limited animal symbolizing good ability, omnipotence and the highest power, so the dragon is indispensable.

People show their strong belief in fortune and luck through the animal signs. As each animal sign has unique personality traits, Chinese people like to predict human relationships and even more. For example when they have new colleagues, Chinese people hope that the new colleague has a zodiac sign compatible with them or at least a sign that the zodiac finds approximately compatible. Also, the zodiac provides guidance on how people live their lives. For example, according to the Chinese astrology, if we are in the year of the dragon, people born under the sign of the dragon should pay full attention to whatever happens around them so as they can go through the year without problems. Generally speaking, the Chinese zodiac is an important component of China's ancient culture, reflecting the rich psychology of the Chinese people.

In the Romanian culture, the zodiac, understood as the succession of the constellations, can serve as a way of counting the time if it is divided into equal segments. Therefore, twelve constellations were chosen to represent the segments, many identified with animal names. As in the Chinese culture, the zodiac first had the purpose of measuring time, but Romanian villagers invented their own calendar. They used onions to serve them in agriculture, and they were not interested in the zodiac as a method for measuring time. The onion calendar was done by putting an equal amount of salt in each of the twelve pieces of onion. The pieces of onion had the purpose of determining the weather, so you could find out what the weather was going to be like in each month of the year. Left overnight, the pieces of onion that remained without water meant drought and the ones with water inside meant that the weather would be good for agriculture.

Later on, with modernization, they returned to the idea of the zodiac which they themselves called *Gromovnicul*. It resembled the European one and people believed that depending on the month you were born in you had special traits. For instance, it was believed that those born in March had fierce temper. The *Gromovnic* is a Romanian manuscript of hundreds of years old who foretells events and weather until 2048.

The traditional Romanian Calendar is a tool to measure time and plan the economic and cultural activities on seasons, months, weeks, days and times of the day. Myths hide other myths, and the Christian calendar hides old holidays, gods and mythical characters, supernatural creatures, beings with special powers, cosmic rebirth and mythical scenarios. The beauty and poetry hidden in the ancestral traditional calendar are extraordinary, its accuracy, ceremony and ritual as well. The year is aging the same as a child that goes through stages of maturity and old age.

The traditional Romanian Calendar is the same as the calendar of the old women (*Calendarul Babelor*). It is based on the cosmic clock (solstices, equinoxes, phases of the moon, the rising and setting of the stars and constellations) and terrestrial (biorhythms breeding of plants and animals). They are based on the empirical fact that any folklore was transmitted orally: Wedding of the nettles (*Nunta Urzicilor*) - Palm Sunday (*Duminica Floriilor*), this is the day when the nettles bloom and they are no longer good to eat. *Sânzienele* or *Drăgaica* (24 June) is the longest day of the year, when the flowers with the same name bloom. The beating of the bears (*Împuiatul Urșilor*) - (August 1st) indicate bears mating period. The wedding of the sheep (*Nunta Oilor*) - (14 October) is the day when sheep and rams are ready

for mating. Cuckoo day (Ziua Cucului) – (25 March) when the cuckoo starts singing, proclaiming the spring equinox when the day becomes equal to the night.

The education at the school of traditions had the basic principle of memorizing all useful knowledge about holidays and traditions. They are grouped on days of the calendar and are based on equinoxes and solstices, and that is where the saying “a face capul calendar!” (to carp at somebody about something) comes from. The mythical representations of the traditional calendar are dressed in Christian and pre-Christian holy garment, and they made up the Romanian Pantheon organized by rank, power, age, roles and kinship. They appear today too in the contemporary spiritual landscape. They are given days of celebration, they sacrifice an animal (the pig on Christmas, the lamb on Sângiorz), they are invoked to solve pressing problems such as preventing drought (Paparuda, Caloianul), finding the soul mate (Sânvasâi, Sântandrei), marriage of girls (Maica Precista - Virgin Mary).

The Mother Goddess of neolithic origins (Dochia), the God Father, who is indo-european (Crăciun - Christmas) and the Son of God (Jesus), who is Christian, show their power throughout the year. There are also others who show up at certain times of the year or of the day: Sângiorzul in the warm season (Aprilie 23-October 26), Sâmedru in the cold season (October 26-Aprilie 23), The Fairies (Ielele) in the summer nights, the ghosts (stigoii) especially on winter nights, Sântoaderul is feared throughout the week, Sântoader's horses in the first week after Shrove Tuesday Easter (Lăsatul Secului de Paște), Martolea punishes the women who work on Tuesday night, God punishes those who work on Sunday, etc. The mythical representation are celebrated in the traditional calendar according to their age, starting with the birth of the first God of mankind, aging and dying after 365 or 366 days. Thus the year begins with the young Saints and ends with the elders. Their death symbolizes the birth of the New Year. Thus, according to the folkloric tradition, Sânvasâi is a young man who is riding a barrel and who is celebrating, happy that when the holidays were handed out he had the chance to be given the first day of the New Year (January 1st). Sântoader and Sângiorz (April 23) are typical personifications of the spring. They are young, riding horses and carrying weapons. Sântilie (July 20) is a grown-up man, travelling in a cart pulled by horses. Sâmedru (October 26) is the adult at a later stage of his life, personification of autumn. Moș Andrei - Father Andrew (November 30), Moș Nicolae- St. Nicholas (December 6), Moș Ajun- Christmas Eve (December 24) și Moș Crăciun- Father Christmas (December 25) form a generation of holy elders

that predict, with their age, death followed by the rebirth of the year. Dochia, who dies and is reborn at the spring equinox (March 9) opens a generation of virgins (Sânzienele, Drăgaicele, Ielele, Floriile, Fata Pădurii). It is followed by the season of the mother goddesses (Virgin Mary, Mother of the forest) and then the generation of old goddesses (St. Friday, Dochia).

Christianity gives up the universal pattern of death and rebirth deity worshiped around the same astronomical phenomenon (solstice or equinox). Jesus, the son of God is born during the winter solstice (Christmas) and dies and comes back to life during the spring equinox. The life of the three worshiped lighting pillars of the traditional calendar, two pre-Christian (Christmas and Dochia) and one Christian (Jesus) is accompanied by numerous celebrations, traditions, rituals and magic practices. Our ancestors knew how to read the weather, clouds and the signs of the seasons. They watched the world, the sky phenomena and the animal behavior carefully. A significant part of the traditional calendar is known and observed today, other practices are remembered by the elders.

The table below shows the equivalent of each sign of both cultures and also the traditional name as it appears in the ancient manuscript – Gromovnicul.

ARIES	RABBIT 21 march-5 april	DRAGON 6-19 april	PRIER April
TAURUS	DRAGON 20 april- 5 may	SNAKE 5-20 may	FLORAR May
GEMINI	SNAKE 21 may-5 june	HORSE 6-20 june	CIREȘAR June
CANCER	HORSE 21 june-6 july	GOAT 6-22 july	CUPTOR July
LEO	GOAT 23 july-6 august	MONKEY 7-22 august	GUSTAR August
VIRGO	MONKEY 23august-7 september	ROOSTER 8-22 september	RĂPCIUNE September
LIBRA	ROOSTER 23september-7october	DOG 8-22 october	BRUMĂREL October
SCORPIO	DOG 23october-6 november	PIG 6-21 november	BRUMAR November

SAGITTARIUS	PIG 22 november-6 december	RAT 7-21 december	UNDREA December
CAPRICORN	RAT 21 december-5 january	OX 6-20 january	GERAR January
AQUARIUS	OX 20 january-3 february	TIGER 4-18 february	FĂURAR February
PISCES	TIGER 19 february-5 march	RABBIT 5-20 march	MĂRȚIȘOR March

Ariadna Sturz-Lazăr, Andra Călinoiu
 eleve

Yin-Yang și legendele și basmele românești

Ying-Yang reprezintă un concept al filosofiei Tao, însă stă și la baza medicinei chinezești, a exercițiilor de tip Tai Chi sau Qi Gang. Teoria Yin-Yang este utilizată încă din Antichitate, pentru a analiza omul, Cerul, lumea naturală. Astfel zis, această teorie a stat la baza înțelegerii legilor Universului. Orice fenomen sau lucru din Univers are două aspecte, unul Yin și unul Yang, care sunt opuse, dar în același timp sunt interdependente, interconectate, complementare. C.Joybell spunea că: “Întotdeauna va exista un dans între întuneric și lumină: stelele și luna întotdeauna vor avea nevoie de întuneric pentru a fi văzute, iar întunericul nu ar avea nici un sens fără stele și lună.”

Semnificația lingvistică este una complexă, având în vedere importanța acestui concept filosofic din cultura chinezească. Yin semnifică: pasiv, negativ, principiul feminin din natură, luna, apa, pământul, iar Yang semnifică: activ, pozitiv, principiul masculin din natură, soarele, focul, vântul.

În cartea Tao Te Ching, scriitorul Lao Tzu afirmă următoarele;

„Atunci când oamenii văd lucrurile ca fiind frumoase,

Instant se creează și cele urâte

Atunci când oamenii văd lucrurile ca fiind bune,

Instant se creează și cele rele.

Ființa și ne-ființa se generează una pe alta.

Ceea ce este dificil și ceea ce este ușor se completează unul pe altul.

Ceea ce este lung și ceea ce este scurt au nevoie unul de celălalt pentru a se defini.

Ceea ce este înalt și jos se opun unul altuia.

Ceea ce este înainte și ceea ce este în urmă se urmează pe celălalt.”

Acestă carte chinezească se poate asemăna cu Biblia cultului ortodox, în care și în ea se regăsesc învățăturile așezate în versete. Pe baza acestui citat se desprind următoarele principii:

1. Nici Yin și nici Yang nu sunt absolute, adică nimic pe lume nu este constituit în întregime din energia Yin sau energia Yang. Atât Yin, cât și Yang conțin în ele sămânța pentru cealaltă energie.

2. Perechea Yin și Yang nu este statică, adică aceste energii sunt într-o mișcare permanentă. Gândiți-vă la cum noaptea se transformă în zi gradual, nu dintr-o dată.

3. Yin și Yang formează un întreg, adică dacă una dintre energii scade, cealaltă va crește pentru a compensa lipsa.

În cultura românească tradițională, teoria Yin-Yang se regăsește în legendele populare românești, care sunt definite ca fiind o narațiune în proză sau în versuri, în care se împletesc realitatea și ficțiunea. Acestea au rolul de explica originea unor ființe, plante sau animale, desfășurarea unor momente istorice sau faptele unor eroi. Legendele sunt de mai multe tipuri, iar cele mai apropiate tipuri de teoria Yin-Yang sunt legendele cosmogonice ale planetelor și ale Terrei, care reprezintă istorisirii despre facerea lumii.

Prima legendă, care este de tipul cosmogonic al planetelor se numește *Soarele și Luna*. Se spune că Soarele și Luna erau frați, iar atunci când Soarele a ajuns la vârsta însurătorii, negăsindu-și nicio soție, s-a înrăgostit de sora sa, Luna. Din cauza neascultării față de Dumnezeu, au fost blestemați: Soarele să lumineze ziua, iar Luna să lumineze noaptea și întotdeauna să se alerge unul pe celălalt din zori până în seară, pentru ca niciodată să nu se ajungă. Însă pentru ca durerea să nu fie prea mare, au primit dreptul să se zărească de două ori pe zi, să se privească o clipă și apoi să dispară unul din fața celuilalt. Toate acestea au fost făcute pentru binele oamenilor, cu toate că multe rele îi facem.

Cea de-a doua legendă, care este de tip cosmologic al Terrei se numește Dumnezeu și Dracul. La început Dumnezeu se numea Fărtache, iar Dracul se numea Nifărtache. Aceștia erau parteneri în ale facerii lumii. Într-una dintre zile, Dumnezeu l-a rugat pe Diavol să ia o parte de pământ de sub apă, în numele lui. Însă acesta, fiind lacom a luat mai mult decât i s-a convenit, dar s-a întors cu puțin pământ sub unghii. Astfel Diavolul a încercat peste noapte să îl arunce pe Dumnezeu în apă, dar oriunde îl arunca, pământul creștea. Următoarea zi Dracul îi cere lui Dumnezeu să blagoslovească pământul, iar Dumnezeu îl întreabă ironic: „Tu ce-ai făcut astă-noapte, nu i-ai făcut cruce, nu l-ai blagoslovit?”

Din legendă se trage basmul, care este o operă epică de dimensiuni medii, întruchipând lupta dintre bine și rău, încheiată cu victoria binelui și călătoria eroului spre maturizare. În basm se pot identifica o sumedenie de trăsă-

turi nemaîntâlnite în alte specii literare, precum formule: inițiale, mediane și finale, motive (ex: cifre magice, obiete magice), personaje himerice și, de asemenea, momentele subiectului devin: situația inițială de echilibru, factorul perturbator, acțiunea reparatorie, momentul de maximă tensiune, restabilirea echilibrului inițial.

În acest context, basmul exemplificat este unul cult, prin urmare autorul este cunoscut. Autorul operei literare *Făt-Frumos din lacrimă* este Mihai Eminescu, care a fost caracterizat ca fiind un romantic desăvârșit. Împreună cu talentul său, acesta s-a dedicat trup și suflet creațiilor sale, rezultatul fiind unul fabulos. Toate cărțile sale formează o moștenire de neprețuit pe care a lăsat-o neamului românesc. Rădăcina inspirației lui a provenit și din diverse legende ale lumii. Una dintre cele mai cunoscute și îndrăgite capodopere ale sale este *Făt-Frumos din lacrimă*, în care se regăsesc elemente ce subliniază foarte bine teoria Yin-Yang.

Încă de la începutul basmului și-a făcut prezența conceptul Yin-Yang prin "trăia un împărat întunecat și gânditor ca miazănoaptea și-o împărăteasă tânără și zâmbitoare ca miezul luminos al zilei." În urma unei lacrimi vărsate de Maica Domnului, împărăteasa a rămas grea. La aflarea veștii, din „împărat ce-n viața lui nu răsese niciodată” a ajuns la „împăratul surâse”. Astfel, s-a născut un copil ca "spuma laptelui", ceea ce arăta puritatea acestuia și a fost numit Făt Frumos din lacrimă. Când se făcu mare, își luă buzduganul și plecă să se lupte cu împăratul cu care se dușmănea tatăl său. Împăratul nu voi să se lupte cu el și îl chema să se lege frați de cruce. Fat Frumos e rugat de împărat să o răpună pe Mama Pădurilor, însă acesta reușește doar din a doua încercare. În urma răpunerii, o ia cu el pe Ileana Cosânzeana de care se îndrăgostise.

Fratele de cruce a lui Făt-Frumos, împăratul, îl mai roagă să i-o aducă pe fata Genarului, însă în urma încercării de a îndeplini dorința împăratului, acesta e ucis și transformat într-un izvor. După o vreme, la izvor ajung Dumnezeu și Sfântul Petru. Sfântul Petru îl roagă pe Dumnezeu să facă din acel izvor ce a fost înainte și așa Făt Frumos reînvie. Când s-a întors la Ileana, o găsi oarbă din cauza plânselor de iubire și dor. Ileana îi făcu lui Făt-Frumos un pat de flori, el se spală pe față cu lacrimi din scaldă și se culcă pe pat. Ileana se culcă lângă el și visează că Maica Domnului îi așezase pe frunte două stele, iar a doua zi, când se trezi, își recăpătă vederea. A treia zi, se însură împăratul cu fata Genarului, iar a patra zi Făt Frumos cu Ileana.

În marea majoritate a legendelor românești, respectiv a basmelor românești, se identifică substraturi religioase datorită faptului că dintotdeauna neamul românesc a fost unul creștin. Aceste elemente le avem în basmul Făt-

Frumos din lacrimă, precum relația Făt-Frumos – Ileana Cosânzeana. Acest lucru e datorat faptului că Făt-Frumos a luat naștere în urma lacrimii Maicii Domnului, iar Ileana a luat naștere din Muma Pădurilor, care era caracterizată ca fiind „O babă bătrână și urâtă, care umblă prin împărăția mea de mână cu furtuna. Pe unde trecea ea, fața pământului se usca, satele se risipesc, târgurile cad năruite.” De asemenea, alte elemente reprezentative sunt: procreerea lui Făt-Frumos, care ne amintește de modul în care Maica Domnului a rămas însărcinată cu Mântuitorul și Învierea lui Făt-Frumos care a fost posibilă doar în cazul lui Iisus Hristos.

În concluzie, conceptul Yin-Yang și legendele și basmele românești provin din culturi total diferite, însă sunt prezente și oarecare asemănări, aspect care ne arată că diferitele culturi reprezintă o rețea foarte bine articulată de modele culturale, care comunică între ele prin fire nevăzute.

Yin-Yang and Romanian legends and fairy tales

Yin-Yang is a concept of Tao philosophy, but it is also the basis of Chinese medicine, Tai Chi or Qi Gang exercises. Yin-Yang theory has been used since the Antiquity period to analyze the man, the heaven, the natural world. In other words, this theory was the basis for understanding the laws of the universe. Every phenomenon or thing in the Universe has two aspects, one Yin and one Yang, which are opposite, but at the same time they are interdependent, interconnected, complementary. C. Joybell said that “There will always be a dance between darkness and light: stars and moons will always need darkness to be seen, and darkness would have no use without stars and moon.”

The linguistic significance is complex because of the importance of this philosophical concept in Chinese culture. Yin means: passive, negative, the female principle of nature, moon, water, earth, and Yang means: active, positive, the male principle of nature, sun, fire and wind.

Tao Te Ching book, writer Lao Tzu, states the following;

„When people see things as beautiful,
Instantly is created the ugly
When people see things as good,
Instantly are created bad ones.

Being and non-being are generating one another.
 What is difficult and easy to complete one another.
 What is long and what is short needs each other to define itself.
 What is high and low opposes each other.
 What is ahead and what is behind follows the other.”

This Chinese book can be likened to the Bible of Orthodox worship, in which the teachings in the verses are also found in it. The following principles are based on this quote:

- 1) Yin and Yang are not absolute, that is, nothing in the world is entirely constituted by the Yin energy or the Yang energy. Both Yin and Yang contain the seed for the other energy.
- 2) The Yin and Yang pair is not static, that is, these energies are in a permanent motion. Think about how the night turns gradual into a day, not all of a sudden.
- 3) Yin and Yang form a whole, that is, if one of the energies decreases, the other will increase to compensate for the lack.

In traditional Romanian culture, the Yin-Yang theory is found in the Romanian folk legends, which are defined as a narrative in prose or verses, in which reality and fiction intertwine. They are meant to explain the origin of beings, plants or animals, the unfolding of historical moments or the deeds of some heroes. The legends are of several types, and the closest types of Yin-Yang theory are the cosmogonic legends of the planets and the Earth, which represent stories about the world.

The first legend, which is of the cosmogonic type of planets, is called the Sun and the Moon. It is said that the Sun and the Moon were brothers, and when the Sun reached the marriage age, not finding a wife, he fell in love with his sister, the Moon. Because of their disobedience to God, they were cursed: the sun would shine during the day and the Moon would shine at night and so they always had to run to one another from dawn until evening, but they would never meet. To decrease the pain, they got the right to see each other twice a day, look for a moment and then disappear. All this was done for the good of men, despite the evils we do.

The second legend, which is the cosmological type of the Earth, is called God and the Devil. At first, God was called Fărtache, and the Devil was called Nifărtache. These were partners in the making of the world. One day, God asked the Devil to take part of the earth under the water in his name. But he, being greedy, took more than he should have, but he returned with a little soil

under his nails. So the devil tried to throw God out into the water overnight, but wherever he threw Him, the earth was growing. The next day the Devil asks God to bless the earth, and God asks ironically: „What did you do last night, didn't you cross it, didn't you bless it?"

From the legend evades the fairy tale, which is an epic medium-sized work, that embodies the struggle between good and evil, ending with the victory of the good and the journey of the hero towards maturity. In the fairy tale you can find a number of unmatched features that don't exist in other literary species, such as formulas: initial, median and final, motives (eg magical figures, magical objects), chimeric characters and also moments of the subject become: the initial balance situation, disruptive, restorative action, moment of maximum voltage, restoration of initial balance.

In this context, the exemplified fairytale is a worship, therefore the author is known. The author of the literary work „Făt-Frumos din lacrimă" is Mihai Eminescu, who was caricatured as a perfect romantic. Together with his talent, he dedicated himself to his creations, the result being a fabulous one which formed an invaluable heritage that he left to the Romanian people. The root of his inspiration came from various legends of the world. One of his best known and loved masterpieces is „Fat-Frumos din lacrimă", in which I find myself elements that highlight the Yin-Yang theory.

From the beginning of the fairytale, the Yin-Yang concept was made available by the presence of a dark and thoughtful king and a queen as smiling as the luminous core of the day. After a tear shed by the Mother of God, the queen got pregnant. When he heard the news, the „king who had never laughed in his life" became „the king who smiled." Therefore, a child was born as white as „foam of the milk," which showed his purity and was called Făt Frumos din lacrimă. When he grew up, he took his mace and went to fight with the emperor with whom his father fought. The Emperor didn't want to fight him and instead they became brothers of the cross. The Emperor makes Făt Frumos put down Mother of the Forests, but he only manages to do so in the second attempt. After the rapture, he takes with him Ileana Cosânzeana, the daughter of the Mother of the Forests, and he falls in love with her.

The Emperor, asks Făt Frumos to bring him the Genar's daughter, but after trying to fulfill the emperor's wish, he is killed and transformed into a lake. After a while, St. Peter and The Lord pass near the lake. St. Peter asks God to transform the lake into what was before, and so Făt Frumos is brought back to life. When he returned to Ileana, she found her blind because she cried so much with tears of love and longing. That night Ileana made Făt-

Frumos a bed of flowers, after he washed his face with her tears. Ileana laid beside him and dreamed that the Mother of God had placed two stars on her forehead and the next day when she wakes up, she regains her sight. On the third day, the Emperor married the Genar's daughter, and on the fourth day Făt Frumos got married to Ileana.

In most Romanian legends and Romanian fairy tales, religious substrates are identified due to the fact that the Romanian nation has always been religious. We have these elements in the Făt-Frumos din lacrimă fairy tale, such as the relationship between Făt-Frumos and Ileana Cosânzeana. This is due to the fact that Făt-Frumos was born after the tears of the Virgin Mary, and Ileana was born out of the Mother of Forests, who was characterized as „an old and ugly old lady who stormly walks through my empire. Where she passes, the face of the earth is drying up, the villages are scattered, the fairs are lost. „Also, other representative elements are: the procreation of Făt-Frumos, which reminds us of the way the Mother of God got pregnant and how the awakening of Făt-Frumos was possible only in the case of Jesus Christ.

In conclusion, the Yin-Yang concept and the Romanian legends and fairy tales come from totally different cultures, but there are some similarities, which show us that different cultures represent a very well articulated network of cultural patterns that communicate with each other through unseen wires.

Bar Francesca, Ciobanu Robert, Năstasie Alexandra
elevi

Ipostaze malefice ale femininului în culturile română și chineză

Femininul a reprezentat, încă din *illo tempore*, obiectul fascinației multor culturi și civilizații, jucând adesea rol de muză pentru creatori, fie ei de factură cultă sau populară sau stabilind un etalon al idealului, având un important aport în procesul de formare a unor sisteme privind cogniția, structura societății și altele. Nici în cazul literaturii instanțele feminine nu conțin din a incita autorii și, deopotrivă, cititorii, prin urmare întâlnim fenomenul ipostazierii femininului în numeroase feluri, cele primare fiind: ipostaza beneficului, respectiv cea a maleficului. Cu precădere regăsim însă ipostaza cea dintâi, femeii conferindu-i-se o aură luminoasă, caracterizată prin bunătate și bunăstare datorită darului de a da viață pe care îl poartă în pântece. În pofida acestui fapt, femininul este văzut ca fiind de natură dionisiacă, plin de mister, femeile fiind ființe ale visării, ale intangibilului și ale variabilității, aspecte care le conferă o aură negativă încă din perioada antichității, pornind de la zeița Iștar, Pandora, Medusa sau Artemis.

Fascinația dionisiacă nu lipsește nici din folclorul românesc, însă acestea i se atribuie de multe ori o natură justițiară ce contribuie la instaurarea sentimentului de frică, atunci când vine vorba de modelele feminine malefice reprezentative pentru cultura populară română.

O primă instanță de acest fel, care capătă valențe negative, este Muma Pădurii, personaj mitic apărut în folclorul românesc prin contaminare culturală din cel slav. Mai poartă și numele Baba Iaga. Muma Pădurii este o vrăjitoare sihastră, cu o înfățișare grotescă, ce induce frica în nenorocoșii care o întâlnesc. Aceasta trăiește în adâncurile codrilor, este caracterizată prin răutate și mărginire, se teme de foc, iar malurile apelor le ocolește. Mai este prezentată ca dușmană a eroilor pozitivi, de către care este mereu învinsă, întocmai ca Zmeul sau Balaurul, cel din urmă fiind adesea numit fiul ei.

În folclorul național românesc au fost de-a lungul timpului voci care au relatat felul în care decurgea o întâlnire cu Muma Pădurii. Astfel, rapsozii populari din Bistrița-Năsăud spun că noaptea ea ciuia și că uneori se arăta prin bordeiele celor care locuiau în apropierea pădurii pentru ale cere pieptăn și unt pentru a-și face părul frumos și lucios. În cazul în care erai vizitat de Muma Pădurii, nu aveai voie să rostești mai mult de trei cuvinte, întrucât dacă îl rosteai pe cel de-al patrulea, aceasta îți lua glasul.

Nu putem să nu amintim alte exemple de personaje mitice care se aseamănă cu Muma Pădurii, cum ar fi Ielele, ființe magice care se răzbună pe cei care îndrăznesc să pătrundă în lumea lor și să perturbe mersul ei, Gheonoaia și Scorpia, care sunt personaje secundare negative în basmul popular românesc *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*.

O altă ipostază a maleficului feminin din cultura tradițională românească este Joimărița, o himeră cu înfățișare înfiorătoare, având un cap uriaș, părul lung și despletit, dinți lați și o cavitate bucală masivă. Sora Mumei Pădurii, la origini aceasta este o zeitate a morții, ce veghează focurile din Joia Mare aprinse în cinstea răposaților, însă a devenit treptat o prezență justițiară, luptând împotriva păcatului lenei. În teorie, aceasta nu face niciun rău, însă se crede că e lăsat de la Dumnezeu ca o dată în an, și anume în Joia Mare (sugestie chiar a numelui), să facă o revizuire strașnică printre nevestele tinere și mai ales printre fetele mari, întrebându-le ce au făcut peste iarnă: dacă au tors întreg fuiorul, dacă au țesut pânza, ce au făcut cu feștila și călții. Revizuirea are loc dis de dimineață, Joimărița pornind a merge prin sat cu o tavă plină cu jăratec ce îi va servi ca unealtă de pedepsire a fetelor leneșe. În încercarea de a dejuca planul Joimăriței și de a scăpa nepedepsite, fetele pun un crâmpel de pânză din anul anterior în geam, iar călților și feștilor le dau foc. Însă Joimărița are un nas ascuțit și știe ce au făcut și ce nu au făcut fetele. În cazul în care trebuie să le pedepsească, aceasta le arde vârfurile degetelor în jăratec. Astfel, acțiunilor sale li se conferă un caracter punitiv, acțiuni al căror rol în lumea simplă, dar plină de însemnătate a satului este de a restabili o ierarhie nescrisă a rolurilor fiecărui mebru al unei gospodării; Joimărița este răul necesar, curentul ce repune talerele balanței sociale în echilibru în contextul apropierei unei sărbători creștine de mare importanță pentru poporul român.

Întocându-ne privirile înspre Orientul Îndepărtat, înspre un popor peren, cu o vastă istorie, o cultură și o civilizație bine conturate, și caracterizat atât în contemporaneitate, cât și din cele mai vechi timpuri, prin putere, toate aspectele detaliate anterior se metamorfozează în cultura chineză în personajul mitic numit Rokurokubi, personaj la origine japonez, infiltrat în cultura chi-

neză prin fenomenul de contaminare culturală. Aceasta este o femeie aparent normală pe timpul zilei, dar care pe timpul nopții își alungește gâtul și începe să colinde orașul în căutarea prăzii: oameni, animale, chiar și ulei de lampă, pe care le mănâncă. Din pricina faptului că folclorul este de multe ori incert, apare și o variantă pe nume Nukekubi, căreia capul i se detașează de corp, însă faptele săvârșite sunt aceleași.

Mitologia spune că Rokurokubi se naște normală, însă păcatele rudelor și ale strămoșilor de sex masculin acționează asupra ei ca un blestem. Regăsim aici motivul vinei tragice, specific literaturii antice și nu numai. Misticismul și aura malefică a acestui personaj se datorează faptului că este o ființă care se manifestă doar pe timpul nopții, în cadre obscure și în absența luminii, dar și dualismului propriei naturi, metamorfozarea conferind acestei instanțe mitice valențe diabolice. De asemenea, semnalmentele fizice prin care o Rokurokubi poate fi depistată sunt vergeturile verticale de pe gât, rezultate în urma întinderii și alungirii.

La nivel comparativ, aceste fapte mitico-simbolice se aseamănă prin aspectul fizic ieșit din comun, încadrat într-o estetică grotescă, de obicei cu extremitățile corporale de dimensiuni anormale, de exemplu gâtul alungit, capul enorm etc. Acțiunile acestora sunt mereu negative, iar de cele mai multe ori sunt menite a pedepsi victima, lucru care spune multe despre viziunea asupra lumii în aceste două culturi populare, și anume faptul că se impun anumite norme și legi organice, menite a echilibra și armoniza societatea. În cazul în care aceste legi nu sunt respectate, apar anumite repercusiuni, astfel că aceste instanțe sunt folosite ca metode arhaice de a păstra intactă armonia și ordinea la nivel cosmic și social deopotrivă.

În concluzie, observăm că întâlnim manifestarea unui oarecare paralelism cultural între cele două civilizații. Studiul acestor ipostazieri malefice feminine ne facilitează înțelegerea filosofiilor de viață ale celor două civilizații, ele fiind instanțe mitico-simbolice care, în pofida fricii instaurate, readuc pe făgașul firesc o societate tradițională în vremuri care periclitizează bunul mers perpetuu al acesteia.

Bibliografie:

1. DOBRE, Alexandru, *Etnologia poporului român*, vol I., București, Ed. Etnologica, 2018.
2. Idem, *Etnologia poporului român*, vol II., București, Ed. Etnologica, 2018.

3. PAMFILE, Tudor, *Mitologia poprului român*, București, Ed. Vestala, 2008.
4. VULCĂNESCU, Romulus, *Mitologie română*. București, Editura Academiei Române, 1987.

Malevolent Poses of the Female in the Chinese and Romanian Cultures

The feminine represented, since *illo tempore*, the object of fascination of multiple cultures and civilizations, playing the role of a muse for some artists, or establishing an ideal standard, having an incredible contribution to the process of creating some systems regarding cognition, the structure of society and others. Neither in the case of literature, the feminine instances don't stop from inciting the authors and the readers, as a result we can see the feminine in multiple ways, the most common being the good and the bad. The feminine is rarely seen as a negative thing, portraying her as an innocent human, full of kindness thanks to the fact that she can give birth. Unfortunately, the female is seen as mysterious, having a dyonisiac nature, women being the creators of dreaming, of unreachable and variability, aspects which lead to the negative aura that was attributed to women since antiquity, starting from the Iștar goddess, Pandora, Medusa or Artemis.

The dyonisian fascination is not absent from the romanian folklore either, but it is usually given an authoritarian nature which contributes to creating the feeling that she is to be afraid of when it comes to the romanian evil representatives of romanian culture.

A creature of this type, which gets negative connotations, is Muma Pădurii, a mythical character which appeared in the romanian folklore by cultural contamination from the slavic one. She is also called Baba Iaga. Muma Pădurii is a hermite witch, with an ugly appearance which makes the people who see her be frightened by her. She lives in the depths of the woods, and she is defined by malice, she is afraid of fire and she avoids river banks. She is always the enemy of heroes in tales, by whom she is always defeated, just like the Zmeu and Balaur, the last one being called her son. Over time some voices told about the way a meeting with her would go, these voices were the elders from Bistrița-Năsăud, which claim that at night she would scream and that sometimes she would appear in the houses of those who lived near the fo-

rest and she would ask for a comb and butter to make her hair look beautiful and shiny. In case you were visited by Muma Pădurii, you weren't allowed to say more than three words, because if you said the fourth one, she would take away your voice. We also have to mention other examples of mythical characters which are similar to Muma Pădurii, for example Ielele, magical creatures which take revenge on the ones who dare to get into their world and ruin its natural flow, Gheonoaia and Scorpia, which are negative characters in the romanian tale *Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte*.

Joimarita is a chimera with a terrifying look, having an enormous head, long hair, big teeth and a huge mouth. She is the sister of Muma Padurii. In her orginial myth, she is a death goddess that watches the fires lit in the day of Joia Mare for the dead ones but slowly she became the a representation of justice, fighting against laziness. She is believed not to be dangerous but it is belived that God, once a year, lets her check on young wives and virgin girls to ask them about the things they have done during the winter, for example weaving the canvas. The check up takes place early in the morning, when Joimarita starts her journey carrying a tray with embers, that she would eventually use to punish the lazy girls. Despite the attempts of some women, Joi-marita can tell if they are lying. If they are caught being lazy, she would burn the tip of their fingers with the embers that she has been carrying around. Joimarita is seen as a necessary harm, that establishes the normal balance of the society in the context of a very important romanian holiday up coming such as Easter.

Turning our looks to the Far East, to a perennial civilization, with a rich historical and cultural background, defined both contemporaneously and since ancient times by its power, all of the characteristics mentioned previously take the form of the mythical figure called Rokurokubi in the Chinese culture. Originally Japanese, Rokurokubi seeped into the Chinese folk through the process of cultural contamination. During daytime, she seems to be a normal woman, but during the night she stretches her neck, and so the hunt begins; the prey consists of people, animals, even lamp oil, which she eats. Due to the frequent uncertainty of folklore, another version of this phenomenon occurs- it is called Nukekubi, whose head detaches completely from her body and starts floating, committing the same acts.

In terms of what the genesis of a Rokurokubi implies, she is born normal, but the sins of her male relatives and ancestors put a curse on her- hint to the motif of the tragic fault encountered in the Ancient literature and not solely. The fact that she is a creature that only manifests itself at night in the absence

of light and within obscure frameworks contributes to her mystique and maleficent halo. Nevertheless, this hints to the precarious life of the underground, ducked from prying eyes, a place where decadent, unpleasant things happen, but also to the duality of her kind, as the metamorphosis instills specific diabolical valences. The way a woman who is a Rokurokubi can be detected is simple: her neck shows signs of stretch marks appeared during the stretching process.

Comparatively, these mythical and symbolical creatures are similar through their peculiar appearance that is also displeasing and grotesque aesthetically: usually oversized limbs, like the stretched neck, the enormous head, etc. Their actions are always malevolent and most of the times their purpose is to punish the victims; this says a lot about the view of the world of these two cultures: certain organic rules and laws are imposed and aim to establish harmony and balance in the societies, usually according to the religious beliefs. If violated, repercussions are to be imposed- entities like Rokurokubi are meant to be archaic methods of keeping the harmony intact and giving people a lesson about the way archaic societies are designed.

In conclusion, one can notice the fact that we encounter a variety of similarities between the two civilizations thanks to the volatility and uncertainty of folklore. Studying the evil hypostasis of the female facilitates our understanding of the archaic era and philosophy of life of the two cultures, as it stays at the basis of the reconstruction of the social, anthropological and hierarchical architecture, where the golden ration consists of the evil female that, despite the introduced fear, restores order in a traditional society during times of jeopardy for the common good.

Alessandra Cuș
elevă

Feng-Shui sau despre o simbolistică a spațialității în cultura românească și chineză

Feng Shui este un ansamblu de principii de geomantie, care afirmă că formele și mediul ambiant pot influența principiul qi. Geomanția este prezicerea viitorului cu ajutorul unor puncte trasate pe pământ sau prin analiza unor grămăjoare de pământ aruncate.

Scopul îl reprezintă realizarea armoniei locurilor în care oamenii trăiesc, prin analiza fluxurilor de energie din mediul înconjurător (qi). Bazându-se pe teoria celor 5 elemente (pământ, metal, apă, lemn, foc) și pe principiile yin și yang expertul feng-shui încearcă să reechilibreze forțele care se manifestă local pentru a ameliora, sănătatea, prosperitatea și comportamentul persoanelor. Primele vestigii atestând utilizarea feng shui datează din secolul al III-lea d.Hr.

Qi se traduce literal ca „sufflare”, „aer”, sau „gaz”, și la figurat ca „energie materială”, „forță vitală”, sau „flux de energie. Retenția sau disiparea qi sunt considerate a afecta sănătatea, bogăția, nivelul de energie, norocul și multe alte aspecte ale ocupanților spațiului. Atributele fiecărui element într-un spațiu afectează fluxul de qi prin încetinire, redirecționare sau accelerare, ceea ce influențează nivelul de energie al ocupanților.

Concepția chineză despre Univers afirmă că energia Qi este substanța fundamentală care stă la baza existenței acestuia. Se spune că “Atunci când se unește energia Cerului și cea a Pământului se vor naște cele zece mii de ființe.”

Școala Formelor (Xingfa- Xing- formă, fa-metodă) este cea mai veche școală de Feng Shui. Aceasta școală studiază *formele (forme naturale de relief – munți, râuri) și configurațiile din mediul înconjurător, elemente structurale / arhitectonice create de om, exterioare (autostrăzi, clădiri) sau interioare (un coridor lung, mobilă)*. Toate acestea influențează oamenii care trăiesc în apropierea lor.

Totodată, **această școală interpretează cum curge energia în funcție de formele geometrice și spațiile disponibile, și cum fluxul de energie creat poate fi benefic sau nu.**

Scoala Busolei - se referă la cele opt direcții cardinale ale unui anumit tip de qi. Metoda de observație se bazează mai mult pe intelect decât pe intuiție și pe modul în care energiile abstracte ale naturii influențează norocul caselor. Toate forțele naturii sunt asociate cu timpul și spațiul. De aceea este necesar ca direcția fațadelor tuturor caselor să fie măsurată exact pentru a determina tipul de influență. Instrumentul indispensabil care ne ajută să stabilim influența acestor energii, este busola Luopan.

Cele mai cunoscute și folosite busole Luopan sunt: San He, San Yuan și Zong He.

Luopanul San He a fost folosit în dinastia Tang. Acesta conține 3 cercuri cu 24 de direcții, fiecare inel face referire la o metodă și formula diferită.

Luopanul San Yuan încorporează multe formule din Luopanul San He, dar acesta are un singur cerc cu 24 de direcții, cunoscut drept inelul pentru cele 64 de hexagrame.

Luopanul Zong He combină elemente din cel San He și San Yuan, având trei cercuri cu 24 de direcții și inelul de 64 de hexagrame. Hexagramul, în acest context este o figură compusă din șase linii dispuse orizontal. Fiecare linie este fie Yin (întreruptă) fie Yang (întreagă).

O oglindă specifică practicii feng shui este așa-numita oglindă pa kua convexă, extrem de utilă în respingerea energiilor negative și redirectionarea lor spre sursă.

În general, oglinda este utilizată ca remediu și energizator. Are rolul de a atrage fluxul Qi și este cea care aduce energia apei.

Ca alte obiecte în feng shui, echilibrul este important. În poziționarea ferestrelor în feng shui, trebuie să ținem cont de unele reguli: Ferestrele și ușile nu trebuie puse față în față - se spune că banii vor fugi de la ușă pe geam.

Masa rotundă sau octogonală încurajează instalarea armoniei iar cea dreptunghiulară creează dizarmonie - cu cât mai lungi, cu atât mai conflictuale

De asemenea, biroul nu trebuie pus cu spatele la fereastră când vorbim despre un birou.

Astfel, ajungem la concluzia că obiectele au un rol foarte important în cultura chineză, mai ales așezarea lor. Spre deosebire de poporul român, poporul chinez se folosește de lucruri pentru a-și crea armonie în spațiul casei, ținând cont de unele reguli.

Bibliografie:

https://ro.wikipedia.org/wiki/Feng_shui//<https://en.wikipedia.org/wiki/>

Feng_shui

<https://ro.wikipedia.org/wiki/Qi> // <https://en.wikipedia.org/wiki/Qi>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Luopan>

<https://fengshuidestiny.wordpress.com/despre-feng-shui/scoala-formei-scoala-busolei/>

Brown, Simon, Practical Feng Shui

Brown, Simon, The Feng Shui Bible

Feng Shui or about the Spatiality in the Romanian and Chinese Cultures

Feng Shui is an ensemble of geomancy principles that states that shapes and the environment can influence the qi principle. Geomancy is predicting the future with the help of points traced on the ground or by analyzing some threshing ground.

The goal is to achieve the harmony of the places where people live by analyzing the energy flows of the environment (qi). Based on the five elements theory (earth, metal, water, wood, fire) and on the principles of yin and yang, the feng-shui expert tries to rebalance local forces in order to improve health, prosperity and behavior of people. The first vestiges attesting the use of feng shui date back to the third century AD.

Qi is literally translated as „blowing”, „air,” or „gas,” and as figurative as „material energy,” „vital force,” or „energy flow.” Retention or dissipation qi is considered to affect health, level of energy, luck, and many other aspects of space occupants. The attributes of each element in a space affect the flow of qi by slowing, redirecting or accelerating, which influences the occupants’ energy.

The Chinese Concept of Universe states that Qi energy is the fundamental substance underlying its existence. It is said that „When the energy of Heaven and earth is united, the ten thousand beings will be born.”

Form School (Xingfa-Xing-form, fa-method) is the oldest school of Feng Shui. This school studies the forms (natural forms of relief - mountains, rivers) and the configurations of the environment, structural / architectural elements created by man, exterior (motorways, buildings) or interior (a long, mobile corridor). All this influences the people who live near them.

At the same time, this school interprets how energy flows according to the geometric shapes and spaces available, and how the energy flow created can be beneficial or not.

The Compass School - refers to the eight cardinal directions of a particular type of qi. The observation method relies more on intellect than on intuition and on how abstract nature energies influence the fortunes of houses. All forces of nature are associated with time and space. That is why it is necessary that the direction of the facades of all houses be measured precisely to determine the type of influence. The indispensable tool that helps us determine the influence of these energies is the Luopan compass.

The most popular and used Luopan compasses are: San He, San Yuan and Zong He.

Luangan San He was used in the Tang Dynasty. It contains 3 circles with 24 directions, each ring referring to a different method and formula.

The San Yuan Luopan incorporates many formulas from Luo San He, but it has a single circle with 24 directions, known as the ring for the 64 hexagram.

The Zong Luopan combines elements from San He and San Yuan, with three circles with 24 directions and a hexagram ring 64. Hexagram, in this context, is a figure composed of six lines arranged horizontally. Each line is either Yin (interrupted) or Yang (whole).

A mirror specific to the practice of feng shui is the so-called *conex pa kua* mirror, extremely useful in rejecting negative energies and redirecting them to the source.

Generally, the mirror is used as a remedy and energizer. It has the role of attracting the flow of Qi and it is the one that brings the energy of water.

Like other objects in feng shui, balance is important. In positioning windows in feng shui, we have to keep in mind some rules: Windows and doors do not have to face up - they say the money will run from the door on the window.

The round or octagonal table encourages the installation of harmony and the rectangle creates disharmony - the longer, the more conflictual

Also, the office should not be back to the window when talking about a desk.

Thus, we come to the conclusion that objects play a very important role in Chinese culture, especially their settlement. Unlike the Romanian people, the Chinese people use things to create harmony in the space of the house, taking into account some rules.

The spatiality and the way the Romanian people appreciate it are really special, distinct. Compared to other cultures, such as the Chinese one where the objects are brought from abroad to give a good state, the Romanian designs profound significance on the objects inside. Over time, furniture items and architectural elements in the house have been associated with some of the most interesting concepts, and many legendary stories have been born around them.

First of all, the most important is where all these elements come to surround people in their homes. Like a fortress, a temple, it is a symbol of refuge, mother and protection. The parental home is our first corner of the world, the first universe, which is both a starting point for such a permanent return. From a more delicate perspective, the house is understood as the cathedral of the soul. Thus, every object in it means much more than the material appearance.

One of the most important objects in the home is the window. It is the opening to air and light, being also a symbol of escape and meditation. It is said that at the home of a small child, the windows should be closed at night so that the baby's sleep is not stolen. Also having a connection with the divinity, it is believed that the soul of the man who dies comes out of the window, and that is why it must be opened in those moments, because an angel comes, takes his soul and leads to God in heaven.

In general, the Romanian people keep a connection with the dead, especially in the field of superstition. That's why more habits have been created about different objects and elements of architecture that surround us in everyday life. For example, with the time around the mirror, it is customary to be covered with a black buckram when someone dies, either to stop other deaths in that dwelling, or to keep the soul from being trapped in the mirror, being enchained in mortuary room. Also, the mirror is a magical beacon between reality and illusion, being a replica of reality, an ego that wants to look with certainty at the true reality.

Undoubtedly, one of the most important pieces of furniture in the home is the table, representing the meeting place of family members. On the table is concentrated the spore of the house, basically being a material representation of the diligence of the householders. Various proverbs have been built, precisely because of the strong symbolism that it represents. One of the best known is probably „When the cat is not home/the mice are playing on the table,, it contains three symbols: the table is the most honorable place of the house, having a sacred character, the cat symbolizes the master, which is the character with the highest authority in the family or country, mice are the symbol of the servants or enemies, who do without embarrassment various kinds of damage or misfortune.

But now that we are heading out of the home, we reach the threshold, which is also one of the elements of architecture that accounts for many ritual practices and beliefs, because it is the one that delimits the interior space from the outside; For this reason, the bridegroom passes the bride over the threshold of the house, under the threshold, the money is buried, the measure of the dead, etc.

For this fortress to be truly guarded and respected, the gate is necessary both from a practical perspective and from a symbolic one, the gate is the passage from the intimacy of the home to the outside reality. These are of particular importance in Romanian culture, often decorated with different symbols.

This would be a brief summary of the significant symbolism of the elements present in everyday life in our homes, from a traditionalist perspective.

Călin Fanea, Alexandru Rus
elevi

Strigoii și Jiangshi în cultura orientală și europeană

În toate timpurile și în toate culturile au existat reprezentări ale maleficului, ipostazieri variate ale Răului care contrabalansează Binele. Supersitițiile de pretutindeni (care-și au rădăcini adânci în gândirea mitico-magică a umanității) le-au conceput adesea într-o variantă antropomorfă, ca personaje având puteri supranaturale și care încalcă adesea ordinea firii, creând dezordine.

Încă din cele mai vechi timpuri, s-a dat numele de *strigoii* trupurilor ce ies din mormântul lor pentru a suga sângele oamenilor și a pricinui rele celor vii. Strigoii mai pot fi întâlniți sub denumirea de *strâgoi*, *șișcoi*, *moroi*, *muroi*, *vârcoli*, *vârcolaci*, *străgi* sau *vampiri* în dialectul megleno-român. Ei pot fi întâlniți cu precădere în ziua de Sf. Andrei și Sf. Gheorghe, acestea fiind zilele în care strigoii ajung la apogeul puterii lor.

Aceste creaturi malefice ale culturii tradiționale românești se pot împărți în trei categorii: jumătăți de strigoii, strigoii vii și strigoii morți. Jumătățile de strigoii sunt mai ales strigoaicele, niște ucenice ale strigoilor adevărați, care deoache și omoară oameni. Moroaice sau strigoaice mai sunt numite țigăncile care deoache copiii, pentru că țiganii au de obicei ochii negri, aceștia fiind socotiți de poporul român ca cei ce deoache cel mai tare, și cum strigoii, printre alte neajunsuri, au și darul deochiului, țiganii au fost porecliți moroi sau oameni care deoache ca moroi.

Strigoii viu se naște ca oricare alt copil, însă acesta se cunoaște după faptul că are pe cap o chitie, căiță, perdea sau pe corp o cămașă de piele. Un astfel de copil este născut de o femeie care iese noapte afară cu capul gol sau bea apă necurată amestecată cu bale diavolești. Strigoii se mai fac din cei pe care îi mușcă fânțarul în noaptea de Sf. Gheorghe. Strigoii este al șaptelea băiat din cei șapte băieți născuți. Tot astfel, strigoaică se face și a șaptea fată din șirul de șapte fete.

Strigoii morți se fac din oamenii care pe această lume au fost făcători de rele, vrăjmași și pizmăreți, din cei care mor de-o moarte grabnică, dar și din copiii care mor nebotezați. Bolnavii, dacă sunt nepăziți pe timpul zăcerii și trece peste dânșii vreo pisică, se vor preface în strigoii. Tot astfel se va întâmpla și cu morții nepăziți, peste care sar mâțele, câinii, găinile sau orice altă pasăre, șoarecii sau orice altă viețuitoare. Din această cauză, morții, atâta timp cât stau în casă, se păzesc împotriva creaturilor menționate și împotriva duhului rău, care ar putea intra în răposati transformându-i în strigoii.

Măsurile care se iau împotriva strigoilor morți și a celor bănuți sunt diverse. Cea mai întâlnită metodă este punerea de către rude a unor boabe de tămâie în nările, ochi, gura și urechile răposatului pentru ca acesta să nu poată comunica cu Necuratul.

Semnele după care se recunosc strigoii sunt puține și foarte greu de aflat. Strigoii sunt cheli în creștetul capului, dar nu putem socoti că toți cei cheli sunt strigoii. Aceștia nu mănâncă usturoi și ceapă, se feresc de tămâie și în noaptea de Sf. Andrei dorm afară, aceasta fiind noaptea când își decid conducătorul pentru anul ce va urma. Un alt semn după care poți identifica un strigoii ar fi faptul că acesta are coadă, adică șira spinării le este prelungită în formă de coadă, acoperită cu păr. Aceasta se întinde la căldură și reprezintă locul unde își țin puterea. Într-un sat se știe că sunt strigoii, atunci când locul este bântuit de secetă și uscăciune.

Cine ar dori cu dinadinsul să știe care dintre săteni e strigoii, poate afla la Paști, în biserică, în chipul următor: să prindă un șarpe, să-i taie capul, să-i pună în gură trei fire de ai (usturoi) și să-l țină în sân, în biserică, în ziua de Paște. Atunci se va vedea cine este strigoii. De asemenea, dacă cineva își petrece luna Paștilor pe un pod, vede strigoaicele trecând pe acolo. Strigoii iau laptele de la vaci, iau mana grâului, puterea oamenilor, opresc ploile, aduc grindină și moartea printre oameni și printre vite. De Sfântul Gheorghe, flăcării stropesc cu apă fetele pentru ca acestea să nu aibă de suferit de pe urma strigoaicele, dar și pentru ca ele să nu se transforme în aceste făpturi.

Personificări ale maleficului în folclorul chinezesc, *Jiangshi* sunt strigoii și fantome rigide, ce se deplasează sărind dintr-un loc în altul, care având ca scop colectare energiei *qi* pentru a-și dezvolta puterile. În general întâmpinați pe timpul nopții, când își urmează scopul de vânare a *qi*-ului, ei se retragziua în locuri ascunse și întunecate precum peșterile sau sicriile. Originile acestui fenomen în folclorul chinez prezintă două variante. Una dintre acestea este practica numită *transportareaunuicadavruomiedeli*. Aceasta presupunea oficierea unui ritual, a unei vrăji de către un preot taoist asupra unui răposat care

a decedat departe de casă, în vremea dinastiei Qing, când chinezul obișnuit nu avea posibilitatea de a plăti pentru transportul acestuia. Conceptul își are explicația în credința că, odată cu moartea unui membru al familiei departe de locul de origine, acesta se va întoarce să bântuie și să damneze pe cei apropiați. Altă teorie vorbește despre înfășurarea unui cadavru legat vertical de o scândură și transportat de doi oameni. Astfel imobilizat acesta pare a sălta.

Ji Xiaolan, erudit al Dinastiei Qing, a menționat în lucrarea sa, *Yüewi Caotang Biji*, faptul că reanimarea unui cadavru sub forma unui Jiangshi se poate realiza în două cazuri: când un cadavru neînsuflit este readus la viață de către o energie externă, sau când pământul refuză un cadavru, urmând ca acesta să nu se descompună. Cauzele detaliate de către Ji Xiaolan care duc la apariția unui Jiangshi sunt: folosirea magiei, a supranaturalului pentru a învia morții, posedarea unui răposat de către un spirit extern, colectarea a desul *qi* de către un cadavru, trăznetul străpunge cadavrul, o pisică neagră sau pe cale de a naște sare peste sicriu, sufletul refuză a părăsi cadavrul din dorința de a face rău în lumea muritorilor, suicidul sau infectarea cu virusul Jiangshi în urma contactului cu unul dintre aceștia.

Avându-și originea în vremea dinastiei Qing, înfățișarea unui Jiangshi este definită de reminiscentele acelor timpuri. Îmbrăcămintea este aceea a unui membru al dinastiei, cu robe și motive clasice chinezești, completată de un pergament sau sigiliu vrăjit, atârnat de frunte deasupra feței. Principala variabilă în aspectul lor este stadiul de descompunere. Dacă trupul a fost reînviat chiar după deces, acesta va fi foarte greu identificabil. În schimb, dacă un cadavru se afla într-un stadiu avansat de descompunere, înfățișarea sa este evidentă, terifiantă și morbidă.

Legendele folclorice chinezești oferă celor care se află în contact cu această creatură talismane și metode cu care pot combate un Jiangshi. Cele mai cunoscute sunt armele naturii, cum ar fi focul sau substanțele acide, de exemplul oțetul. Lemnul de piersic este un talisman eficient pentru înlăturarea unui Jiangshi, datorită calității sale naturale de a transmite o stare pozitivă de spirit. O altă unealtă este oglinda, aceștia fiind dezmințiți de propria reflecție. Există de asemenea și talismane faunistice cum ar fi cântecul cocoșului, sângele unui câine negru sau copitele unui măgar. Unelte de meșteșug sau gospodărie care îi pot îndepărta pe Jiangshi sunt toporul și priboiul. Cea mai simplă dintre arme este însă controlul respirator (a-ți ține respirația).

Secolele moderne și postmoderne au adăugat acestui element folcloric chinezesc motive occidentale. De multe ori un Jiangshi ajunge în prezent a fi denumit sau reprezentat drept vampir sau strigoi, idei împrumutate din cultura tradițională română și europeană.

Bibliografie:

Pamfile, Tudor, *Mitologia poporului român 2*, București, Ed. Vestala, 2008.

Vitale, Guido, *Chinese folklore*, 1896.

<https://en.wikipedia.org/wiki/Jiangshi>

Strigoi and Jiangshi in Eastern and European Culture

Throughout time, representations of the wicked, varying portrayals of evil that counterbalance the good have existed in all cultures. Superstitions from all around the world (which are deeply rooted in the magical, mythical thought of mankind) have often conceived those in an anthropomorphic manner, as characters with supernatural assets, that often break the order, unleashing chaos.

Since ancient times were called vampires those bodies that were leaving their tombs to suck people's blood and punish the bad deeds of their families. Vampires can also be found under the name of "strâgoi", "șișcoi", "moroii", "muroi", "vârcoli", "vârcolaci", "străgi" or "vidme" in the Meglenoroman dialect. These can often be encountered in the days of St. Andrew and St. George, these being the days when the undead have the greatest power.

These evil creatures, of the Romanian people, can be divided into three categories, more precisely half the undead, the living vampire and the geist. Half-undead are especially "strigoaicele", some apprentices of real vampires who spell and kill people. „Moroaice” or „strigoaice” are also called gypsies women who spell the children, because the gypsies usually have black eyes, these being considered by the Romanian people as those who have the greatest power when it comes to magic, and given that the undead have among other shortcomings the power to spell, the gypsies were dubbed „moroii,” or people who spell like „moroii.”

The living vampire is born like any other child, but this is known, because it has a piece of placenta on the head or a piece of leather on the body. Such a child is born by a woman who comes out at night without covering her head or drink dirty water mixed with diabolic gob. The living vampires are also made of those who have been bitten by mosquitoes on the night of St. George. Vampire is the seventh boy of the seven born boys. And so is the seventh girl in the series of seven girls.

The geists are made from people who were evil and murderers in this world, of those who die hanged, shot or drowned but also children who die unbaptized. The sick, if left unattended and passes over it a cat will turn into a "strigoï". This will also happen to the dead who are not supervised, This will also be the case with the dead, who are not supervised, over whom jumped the cats, the dogs, the hens or any other bird, the mice or any other creature. For this reason, the dead, as long as they are in the house, are guarded against the visible creatures and against the evil spirit, who might be able to get in the dead by turning them into geist. The measures taken against geist and suspects are diverse. The most common method is to place incense in the nose, eyes, mouth and ears of the deceased by the relatives so that he cannot communicate with the devil.

The signs after which these creatures are recognized are few and very difficult to find. The vampire is bald, but we cannot assume that all those who are bald are vampires. They do not eat garlic and onions, they are afraid of incense and on the night of St. Andrew they sleep outside, this being the night when they decide the ruler for the coming year. Another sign after that you can identify a vampire is that he has a tail, that is, the spine is extended in the form of a tail, covered with hair. Also, it stretches to heat and represents the place where they hold their power.

Who would really want to know who's undead, can find at Easter, in the church, in the following way: to catch a snake, to cut his head, to put three garlic threads in his mouth and to keep him in the church on Easter. Then it will be seen who is undead. Also, if someone spends the Easter Monday on a bridge, he sees „strigoaice" passing over there.

These creatures take the mana of the wheat, the power of men, stop the rains, bring hail and death among men and among cattle.

An element of chinese folklore, the Jiangshi are stiff, reanimated corpses or ghosts that move by hopping from one place to another. Their motive is to collect as much qi energy as possible, in order to grow stronger. The Jiangshi being nocturnal predators, they almost always hunt qi at night, whilst hiding in dark places such as caverns or coffins from dawn until dusk.

There are two supposed theories of creation of this chinese folklore phenomenon. One of those is the practice called transporting a corpse over a thousand li. During the Qing dynasty, the many people had to work far from home to support their families. Because of the dangerous tasks they had to pursue and bad conditions, mortality amongst these individuals was quite high. Their families would most of the time be unable to pay for transportation of

the fallen, so they would hire a priest to cast a spell upon the dead and teach him to walk his way back home (it was commonly thought that the spirit of the dead would haunt the family if he had not been buried near its homeland). The other theory is related to a more practical means of transporting the corpse. The carcass was tied to a plank, with two men carrying it back home, hereby the stiffness of the Jiangshi.

Ji Xiaolan, a scholar of the Qing dynasty, elaborated in his work *Yuewei Caotang Biji* upon the ways in which the dead could become Jiangshi. He stated that the reanimation of a corpse, turning it into a Jiangshi has two different categories: if external forces intervened on the dead body, or if the soil refused to accept the corpse. Ji Xiaolan detailed some causes of Jiangshi's creation. Spellcasting, or the use of magic in general; possession of the carcass by another spirit; if enough qi energy is collected by the corpse; if the dead is struck by a bolt of lightning; if a black or pregnant cat jumps over the coffin, or if simply the corpse is refused by the soil, due to improper death or suicide.

The appearance of the Jiangshi is closely related to the times of the Qing dynasty. Therefore, they wear the uniform of a Qing official. Characteristics of the wear include traditional Chinese robes, decorated with motives. The look of the Jiangshi is sealed by a cursed, parchment, or sigil, that hangs from the Jiangshi's forehead, covering most of the face. Decomposition is visible on these ghosts, but it depends on how much time the corpse was buried. Some may appear completely human, while others are terrifying to look at, due to the abhorrent, morbid image.

Chinese legends offer those who encounter the Jiangshi cures, or talismans for keeping them at bay. Most recognized are nature's elements, such as: fire, acid (most commonly vinegar), peach wood, which radiates general good energy, and has the potential of uplifting bad moods. Mirrors are also said to be great talismans, because the Jiangshi are afraid of their own reflection. Yet, the simplest and maybe the most desperate countering method is just holding one's breath.

During the modern and postmodern centuries, new light has been shed upon this seemingly forgotten element of Chinese folklore. After the success of similar stories, such as *Dracula* and vampires, the Chinese have regarded their own legends with much more interest. Consequently, some aspects of European folklore have crept into the character of the Jiangshi, merging two cultures together.

General bibliography:

Pamfile, Tudor, *Mitologia poporului român 2*, București, ed. Vestala, 2008.

Vitale, Guido, *Chinese folklore*, 1896.

CAPITOLUL al III-lea

ALBUM FOTO

Excelența Sa, Yu Jiang, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al R.P. Chineze în România

Primirea de către Excelența Sa, Yu Jiang, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al R.P. Chineze în România, a prof. univ.dr. Lizica Mișu

Întâlnirea Prefectului județului Arad, doamna Florentina Horgea, cu delegația Ambasadei R.P. Chineze, cu prilejul Simpozionului Internațional

Cu prilejul Simpozionului Internațional, doamnele Zhao Li și Qi Yue, în vizită la Consiliul Județean, la invitația Președintelui Iustin Cionca.

Delegația Ambasadei R.P. Chineze la Primăria Municipiului Arad,
la invitația domnului Gheorghe Falcă, Primarul Aradului.

Cu prilejul Simpozionului Internațional, delegația Ambasadei R.P. Chineze, în vizită la Tribunalul Arad, la invitația domnului Președinte Otto Szep și a domnului Vicepreședinte Virgiliu Florian Bradin.

Dialoguri Româno – Chineze la Colegiul Național „Moise Nicoară”,
preațate de prof. dr. Diana Achim, directorul acestuia, cu prilejul
Simpozionului Internațional.

Întâlnirea cu domnul Tu Jiang, însărcinat cu afaceri ad interim al R.P. Chineze în România, cu prilejul recepției oficiale oferite de către Ambasada R.P. Chineze la București.

Lansarea cărții „Cultură și civilizație chineză. Dialoguri româno – chineze” (II) în Sala „Regele Ferdinand” a Primăriei Municipiului Arad.

Simpozionul Internațional „Cultura și civilizația chineză. Dialoguri româno – chineze”, în imagini.

M U Z E U L D E A R T
 JOI 15 NOV
 ORA 17
 STRADA GHEORGHE POPA DE TEIUȘ 2-4
 F O T O C L U B U R O M A N I A
 C O N F E R I N T U L M U Z E E I A L A P A R A B
 C O N F E R I N T U L J U R I S T I C I T E L A P A R A B
 C E N T R U L M U Z E E I A L B I C U L T U R A L A P A R A B
 C A S A M U R A D O C M I T Z A F I L I T E L A P A R A B

HAINAN.
INSULA TROPICALĂ
A CHINEI

Expoziția „Hainan, insula tropicală a Chinei”, vernisată cu prilejul Simpozionului Internațional, cu participarea Consilierului Cultural al Ambasadei R.P. Chineze în România.

Conferințele de presă. Câteva imagini

Președintele Consiliului Județean Arad, domnul Iustin Cionca, invitat la o Conferință de presă.

Primarul orașului Pecica, domnul Petru Antal, invitat la o Conferință de presă.

Ziariști la o Conferință de presă.

Studentele Ancuța Ardelean și Daiana Dan, invitate la o Conferință de presă.

Președintele Federației Asiatice de Artă Fotografică (FAPA), domnul Gao Jun - Hai alături de președintele Asociației Fotografilor Profesioniști Foto Club Pro Arad, domnul Nelu Scripciuc.

Asociația „Con Brio”, parteneră în activitățile noastre.

Vizita de documentare a delegației Consiliului Județean Arad, condusă de domnul Președinte Iustin Cionca, în Fujian și Hainan.

Afișele celor patru ediții ale Simpozionului Internațional

**CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA CHINEZĂ
SIMPOZION INTERNAȚIONAL
DIALOGURI INTERCULTURALE
ROMÂNNO-CHINEZE**

25-27 noiembrie 2015

MIERCURI 25 noiembrie 2015 9⁰⁰ - 13³⁰
Casa Româno-Chineză
Bd. Revoluției nr.59 16⁰⁰ - 19³⁰

Joi 26 noiembrie 2015 10³⁰
Sala Ferdinand, Primăria Arad

Vineri 27 noiembrie 2015
Casa Româno-Chineză
Bd. Revoluției nr.59 10⁰⁰ - 14⁰⁰

**CASA ROMÂNŌ - CHINEZĂ
FILIALA ARAD**

**CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA CHINEZĂ
SIMPOZION INTERNAȚIONAL
DIALOGURI INTERCULTURALE
ROMÂNŌ-CHINEZE**

8-10 noiembrie 2016

EDIȚIA a-II-a

Marți

8 noiembrie 2016

Casa Româno-Chineză

Bd. Revoluției nr.59

17⁰⁰ - 19⁰⁰

Închidere cu investitori și naționali de cultură
interesoli pentru stabilirea unor
Parteneriate Româno-Chineze

Miercuri

9 noiembrie 2016

Sala Ferdinand, Pirmâna Arad

10⁰⁰ - 12⁰⁰

Simpozionul Internațional
Cultură și Civilizație Chineză
Dialoguri interculturale

Colfe break

12⁰⁰ - 13⁰⁰

Lansare de carte

13⁰⁰ - 14⁰⁰

Expoziția de fotografie realizată de către
Foto Club Pro Arad, ca urmare
a vizitei în China în cadrul unui
Parteneriat Româno-Chinez

18⁰⁰ - 19⁰⁰

Joi

10 noiembrie 2016

Casa Româno-Chineză

Bd. Revoluției nr.59

Ediția Casei Româno-Chineze
Proiecte editoriale
Încheierea Simpozionului
Concluzii

10⁰⁰ - 14⁰⁰

ÎN COLABORARE CU CENTRUL MUNICIPAL DE CULTURĂ ARAD

**CASA ROMÂNŌ - CHINEZĂ
FILIALA ARAD**

**CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA CHINEZĂ
SIMPOZION INTERNAȚIONAL
DIALOGURI
ROMÂNŌ - CHINEZE**

21 - 23 NOIEMBRIE 2017

MARȚI - 21 noiembrie 2017

CASA ROMÂNŌ-CHINEZĂ, Bd. REVOLUȚIEI nr.59	10:00 - 12:30
* Înregistrarea participanților	
* Prezentarea Bibliotecii Casei Româno-Chineze	13:00
* Masa de prânz	
* Prezentare succintă a activității Casei Româno-Chineze, filiala Arad	16:00
* Întâlnire cu prietenii Republicii Populare Chineze și ai poporului chinez	
COLEGIUL „MOISE NICŌARĂ”,PIAȚA MOISE NICŌARA nr.1	17:00
* „China, portret de suflet”	
* Program realizat de cître elevii Colegiului	
* Cîna	19:30

MIERCURI - 22 noiembrie 2017

SALA FERDINAND , PRIMARIA MUNICIPIULUI ARAD	9:00 - 13:30
SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL „CULTURĂ ȘI CIVILIZAȚIE CHINEZĂ, DIALOGURI ROMÂNŌ-CHINEZE”	
*Coffe break	10:30 - 11:00
PREZENTAREA LUCRĂRILOR	
*Masa de prânz / Masă tradițională românească	13:30
COMPLEXUL MUZEAL ARAD-SECȚIA de ARTĂ, Str.GHEORGHE POPA de TEUȘ nr.2-4a,II	17:00
*Expoziția de fotografii: „China, azi!”	
*Cîna	19:00

JOI - 23 noiembrie 2017

CASA ROMÂNŌ-CHINEZĂ, Bd. REVOLUȚIEI nr.59	10:00
* Editura Casei Româno-Chineze.	13:00
- Proiecte editoriale	
* Încheierea Simpozionului.	
* Cîteva concluzii	

ÎN COLABORARE CU CENTRUL MUNICIPAL DE CULTURĂ ARAD

CASA ROMÂNĂ - CHINEZĂ
FILIALA ARAD

CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA CHINEZĂ
SIMPOZION INTERNAȚIONAL

DIALOGURI
ROMÂNĂ - CHINEZE

EDIȚIA a IV - a

14 - 16 NOIEMBRIE 2018

MIERCURI - 14 noiembrie 2018

10:00-10:30 CASA ROMÂNĂ-CHINEZĂ, Bd. REVOLUȚIEI nr. 59

* Înregistrarea participanților

10:30 Prezentarea Bibliotecii Casei Româno-Chineze

* Cărți
* Filme
* Publicații

16:00 Vizită la PALATUL DE JUSTIȚIE, restaurat și modernizat de curând.

17:30 COLEGIUL NAȚIONAL „MOISE NICOARĂ”, P-ta Margareta Bibici nr.1

*Prezentarea eseurilor elaborate de elevi
Teme și motive în folclorul chinez și român. Abordare comparativă

JOI - 15 noiembrie 2018

08:45 PRIMIREA ÎNALȚILOR OASPEȚI CHINEZI de către oficialități.

10:30-13:00 SALA „REGELE FERDINAND”, PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ARAD

SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL „CULTURA ȘI CIVILIZAȚIE
CHINEZĂ, DIALOGURI ROMÂNĂ-CHINEZE

Moderator: prof.univ. dr. Lizica Miha
Cuvânt de Bun venit adresat participanților de către oficialitățile arădene:
Alocuțiunile roștite de doamna Zhao Li, Consilier Cultural
și doamna Qi Yue, Secretar III AMBASADA REPUBLICII POPULARE
CHINEZE ÎN ROMÂNIA.

LANSARE DE CARTE: „Cultura și Civilizație Chineză.

Dialoguri româno-chineze

PREZENTAREA LUCRĂRILOR

17:00 EXPOZIȚIA DE ARTĂ VIZUALĂ: Hainan, insula tropicală a Chinei

19:00 PALATUL CULTURAL
Concert simfonic al Filarmonicii de Stat din Arad

Pentru prima dată după 38 de ani, în programul Filarmonicii arădene se regăsește o lucrare a unui compozitor chinez Li Quan Chi: ouvertura „Sărbițoarea primăverii”

VINERI - 16 noiembrie 2018

10:00-13:00 CASA ROMÂNĂ-CHINEZĂ, Bd. REVOLUȚIEI nr. 59

* Editura Casei Româno-Chineze.

* Realizări și proiecte culturale

* Încheierea Simpozionului.

* Câteva concluzii

* Perspective viitoare

ÎN COLABORARE CU CENTRUL MUNICIPAL DE CULTURĂ ARAD

Dedicat împlinirii a 70 de ani de la instituirea relațiilor diplomatice
și de prietenie între România și China,
„FORUMUL PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII ROMÂNŌ – CHINEZE”
va fi lansat în ziua de 6 iunie 2019, în prezența Excećenței Sale, Yu Jiang,
Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al R.P. Chineze în România.

CAPITOLUL al IV-lea

RELAȚIILE ARĂDENE ROMÂNNO-CHINEZE. ECOURI ÎN PRESĂ

Casa Româno – Chineză, Consiliul Județean și Asociația „Con Brio” și-au dat mâna pentru un AN DE EXCEPȚIE în relațiile româno – chineze „NEWSAR”, 31 ianuarie 2018

Prof.univ.dr. Lizica Mihuț, președintele filialei arădene a Casei Româno – Chineze (CRC), Ana Maria Dragoș, președintele Asociației „Con Brio”, și Iustin Cionca, președintele Consiliului Județean Arad, au dat publicității, într-o conferință de presă, principalele repere ale anului în curs în ceea ce privește relațiile dintre Arad și partenerii din China, mai precis din provincia Hainan.

Încă din start, prof. univ. dr. Lizica Mihuț a ținut să reamintească succesul de care s-a bucurat delegația județului nostru care a vizitat anul trecut provincia Hainan, unde a fost primită de guvernator, un fel de prim-ministru al regiunii care numără 9 milioane de locuitori. Ca urmare, o delegație a provinciei chineze este așteptată la Arad în toamna acestui an, cu prilejul Zilelor Culturii Chineze la Arad (manifestare derulată în anii anteriori sub titulatura „Cultura și civilizația chineză. Dialoguri româno – chineze”). *„A fost o vizită temeinic pregătită, extrem de densă. Aradul a fost reprezentat într-un mod care mă determină să spun că sunt mândră că sunt arădeancă. Primirea care ni s-a făcut a fost la nivel de guvernator și am avut sentimentul că am fost întâmpinați cu foarte mare amicitie. După acea vizită, Colegiul Național «Moise Nicoară» urmează să se asocieze cu o instituție de profil similară din provincia Hainan, urmează să avem Zilele Filmului Chinezesc, întâlniri cu oamenii de afaceri și să organizăm Zilele Culturii Chineze la Arad”, a declarat prof.univ.dr. Lizica Mihuț. Tot la Hainan a fost semnat un protocol între administrația județeană și ce a provinciei chineze care vizează colaborarea dintre cele două părți în 2018. Despre acesta a vorbit președintele CJA Iustin Cionca, punctând următoarele într-un comunicat de presă:*

„În noiembrie 2017 relațiile dintre Provincia Hainan, Republica Populară Chineză, și județul Arad, au împlinit 20 de ani. Cu această ocazie am avut o întâlnire cu guvernatorul Provinciei Hainan, provincie cu 9 milioane de locuitori, cu care am semnat un protocol de colaborare pe anul acesta.

Protocolul include:

– deplasarea unei delegații de oameni de afaceri chinezi la Arad, în luna mai a acestui an;

– deplasarea unor artiști plastici chinezi, într-un program de rezidențiat, la Arad;

– deplasarea unei delegații arădene la Hainan, la Festivalul Mondial de Turism;

– invitarea guvernatorului Provinciei Hainan la Arad, la Gala Diplomației, pentru a conferența despre programele economice chinezești în Europa.

În cadrul aceleiași vizite, în Provincia Fujian, am semnat un acord pentru dezvoltarea relațiilor cu Aradul și am invitat o delegație medicală să ofere consultații în Arad. La revenirea la Arad, am transmis invitații formale pentru concretizarea fiecărei discuții. Îmi doresc să extindem colaborarea și asupra liceelor și universităților. Aradul nu trebuie să se izoleze de oportunitățile chinezești. Avem o Zonă Liberă care oferă facilități importante tocmai pentru acești investitori din afara Uniunii Europene, unde nu avem, încă, nicio afacere din China. Vom prezenta această mare oportunitate în luna mai, delegaților pe care îi primim atunci.

Să profităm de faptul că la două ore de condus față de Arad, la Budapesta, există o importantă bază economică chinezească. Dorința mea este ca în vestul României să fim principalul punct de interes al investitorilor chinezi!

Nu în ultimul rând, avem și importante evenimente culturale chinezești la Arad, conferința anuală despre cultura și civilizația chineză, proiecții de filme, spectacole de dans tradițional, expoziții de artă vizuală. Asta înseamnă că există, la Arad, un climat prietenos pentru primirea cetățenilor chinezi interesați de Europa Centrală și de Est. ”

De remarcat, că prof. univ. dr. Lizica Mișu, președintele Casei Româno – Chineze, a anunțat și faptul că primul Club Pro-China din județul Arad va fi deschis la Pecica, după care urmează să fie înființate unele similare în toate orașele județului. Primarii acestora vor fi președinți de onoare ai cluburilor, care vor avea rolul de a dezvolta punctual relații cu parteneri din China.

Trebuie arătat și faptul că Asociația „Con Brio” se va afla și în acest an alături de Casa Româno – Chineză, după cum a subliniat Ana Maria Dragoș,

prezentă la conferința de presă alături de kolegele sale și anume avocatul Viorica Popescu, psihologul Ramona Pencea, managerul Tabita Alexa și medicul Liliana Bran. *„Ne vom aduce aportul atâta cât este necesar pentru ca relațiile româno-chineze să fie din ce în ce mai pozitiv receptate de arădeni. Felicit Filiala arădeană a CRC pentru ceea ce a realizat până acum grație doamnei profesor Mihuț și o asigur și pe această cale că vom fi alături de proiectele sale”*, a declarat Ana Maria Dragoș.

Casa Româno-Chineză și Consiliul Județean au proiecte comune privind crearea a unui „pol de interese cultural-economice” la Arad
 „CRITIC ARAD”, 31 ianuarie 2018

Vizita delegației arădene în provincia chineză Hainan de la mijlocul lunii ianuarie a fost punctul de plecare al discuțiilor care s-au purtat astăzi, la Casa Româno-Chineză (CRC), în cadrul unei conferințe de presă în care s-au schițat proiectele pentru anul în curs ale administrației județene – proiecte care coincid cu cele ale Casei de sub tutela Ambasadei Chinei la București. Amănunt cu o semnificație evidentă: președintele Consiliului Județean Arad, Iustin Cionca, a fost prezent la conferință, dând astfel girul oficial evenimentelor care vor urma și care urmăresc mai mult decât întărirea relațiilor româno-chineze: crearea unui „pod de interese comune” în județul nostru.

„Am fost mândră că sunt arădeancă” – a declarat prof. univ. dr. Lizica Mihuț, amfitrioana întâlnirii. *„Am fost primiți la Hainan la nivel de Guvernator al Provinciei (un fel de premier al regiunii cu 9 milioane de locuitori, aflată în plină ascensiune economică și culturală), iar acest fapt spune tot despre intențiile celor care ne-au fost gazde și ne vor fi oaspeți, în toamna acestui an. O delegație de oameni de afaceri va vizita Aradul, iar Guvernatorul va susține o conferință cu tematică economico-diplomatică la care vor participa înalți oficiali ai Ambasadei. Avem în vedere inclusiv o Gală a Diplomației, prezența oficialilor chinezi fiind aproape sigură”* – a spus președintele CRC.

Prof. Lizica Mihuț a reiterat ideea înființării de cluburi Pro China în județul Arad, *„ai căror președinți onorifici ar fi primarii în exercițiu ai localităților; care vor numi executivi din rândul cetățenilor orașelor / comunelor pe care le administrează.”*

„Conferință de presă la Casa Româno-Chineză, filiala Arad, pentru detalierea unor proiecte comune” – este titlul unui comunicat emis de Iustin Cionca, urmare a întâlnirii de astăzi. Îl redăm integral:

„În noiembrie 2017 relațiile dintre Provincia Hainan, Republica Populară Chineză, și județul Arad, au împlinit 20 de ani. Cu această ocazie am avut o întâlnire cu guvernatorul Provinciei Hainan, provincie cu 9 milioane de locuitori, cu care am semnat un protocol de colaborare pe anul acesta.

Protocolul include:

-deplasarea unei delegații de oameni de afaceri chinezi la Arad, în luna mai a acestui an;

-deplasarea unor artiști plastici chinezi, într-un program de rezidențiat, la Arad;

-deplasarea unei delegații arădene la Hainan, la Festivalul Mondial de Turism;

-invitarea guvernatorului Provinciei Hainan la Arad, la Gala Diplomației, pentru a conferența despre programele economice chinezești în Europa.

În cadrul aceleiași vizite, în Provincia Fujian, am semnat un acord pentru dezvoltarea relațiilor cu Aradul și am invitat o delegație medicală să ofere consultații în Arad. La revenirea la Arad, am transmis invitații formale pentru concretizarea fiecărei discuții. Îmi doresc să extindem colaborarea și asupra liceelor și universităților. Aradul nu trebuie să se izoleze de oportunitățile chinezești. Avem o Zonă Liberă care oferă facilități importante tocmai pentru acești investitori din afara Uniunii Europene, unde nu avem, încă, nicio afacere din China. Vom prezenta această mare oportunitate în luna mai, delegaților pe care îi primim atunci.

Să profităm de faptul că la două ore de condus față de Arad, la Budapesta, există o importantă bază economică chinezească.

Dorința mea este ca în vestul României să fim principalul punct de interes al investitorilor chinezi!

Nu în ultimul rând, avem și importante evenimente culturale chinezești la Arad, conferința anuală despre cultura și civilizația chineză, proiecții de filme, spectacole de dans tradițional, expoziții de artă vizuală. Asta înseamnă că există, la Arad, un climat prietenos pentru primirea cetățenilor chinezi interesați de Europa Centrală și de Est.”

Ana Maria Dragoș a vorbit din partea Asociației „Con Brio”, a cărei președinte este și din care mai fac parte avocat Viorica Popescu, psiholog Ramona Pencea, manager Tabita Alexa și dr. Liliana Bran. „Ne vom aduce aportul atâta cât este necesar pentru ca relațiile româno-chineze să fie din ce în ce mai pozitiv receptate de arădeni. Felicit Filiala arădeană a CRC pentru ceea ce a realizat până acum grație doamnei profesor Mihuş și o asigur și pe această cale că vom fi alături de proiectele sale.”

„Simpozionul „Cultura și civilizația chineză. Dialoguri româno-chineze”, care anul trecut și-a consumat a doua ediție, ar putea fi re-branduit de anul acesta cu formula „Zilele Culturii Chineze la Arad” – o formulare, credem noi, mai potrivită vremurilor prin care trece. O altă noutate este proiectul „Zilele Filmului Chinezesc”, pentru care Centru Cultural Municipal Arad și-a exprimat disponibilitatea totală.

Aradul își dorește să devină un pol de interes în relația România-China

Andrei Ando, 5 februarie 2018

Vizita delegației arădene în provincia chineză Hainan, în luna noiembrie a anului trecut, a fost punctul de plecare al discuțiilor care s-au purtat, la sfârșitul săptămânii trecute, la Casa Româno-Chineză (CRC) Arad. Președintele Consiliului Județean Arad, Iustin Cionca, președintele Casei Româno-Chineze, filiala Arad și directorul executiv al Direcției Comunicare și Strategii a Consiliului Județean Arad, Andrei Ando, au vizitat provinciile Fujian și Hainan.

În cadrul unei conferințe de presă președintele Casei Româno-Chineze, filiala Arad, prof. univ. dr. Lizica Mihuț și președintele Consiliului Județean Arad au făcut un scurt bilanț al anului trecut și au vorbit despre planurile din acest an.

Iustin Cionca, președintele Consiliului Județean Arad, a fost prezent la conferință, confirmând astfel evenimentele care vor urma și care urmăresc întărirea relațiilor româno-chineze, prin crearea unui „pod de interese comune” în județul nostru.

Iustin Cionca, președintele Consiliului Județean Arad, a vorbit despre importanța vizitei făcute în China și rezultatele acesteia, protocoale de colaborare semnate și proiecte de viitor, Hainanul fiind o provincie cu 9 milioane de locuitori cu o perspectivă de dezvoltare extraordinară. „În primul rând vreau să-i mulțumesc doamnei Lizica Mihuț pentru faptul că a acceptat să facă parte din delegația Aradului în China. O cunosc de multă vreme și știu că atunci când se implică într-un proiect asigură succesul acelui proiect. Am fost împreună să refacem legăturile cu provincia Hainan care au fost neglijate la un anumit moment. Hainanul este o provincie cu nouă milioane de locuitori, cu o perspectivă extraordinară de colaborare. Ne-am întâlnit cu domnul guvernator, am semnat un protocol de colaborare pentru anul acesta, cu măsuri concrete. De asemenea, l-am invitat pe domnul guvernator să țină

o conferință despre programele chinezești în Europa. Deoarece avem tabăra de la Căsoaia, avem parcul de sculptură de la Căsoaia, vrem să aducem aici artiști plastici chinezi, apoi să ducem artiști români în China. Ne dorim, de asemenea, să trimitem arădeni la Târgul Mondial de Turism. Dacă Hainanul are nouă milioane de locuitori, Fujianul are de patru ori mai mulți. Am semnat și aici un acord. Am invitat o delegație medicală la Arad. Am vrea însă să extindem acest parteneriat și la nivelul școlilor. Vrem să facem din Arad un pol de interes, să punem în valoare Zona Liberă, să profităm de faptul că la două ore de condus față de Arad, la Budapesta, există o importantă bază economică chinezească. Dorința mea este ca în vestul României să fim principalul punct de interes al investitorilor chinezi! Nu în ultimul rând, avem și importante evenimente culturale chinezești la Arad, conferința anuală despre cultura și civilizația chineză, proiecții de filme, spectacole de dans tradițional, expoziții de artă vizuală. Asta înseamnă că există, la Arad, un climat prietenos pentru primirea cetățenilor chinezi interesați de Europa Centrală și de Est”, a declarat președintele Consiliului Județean Arad.

A fost pentru prima oară când Casa Româno-Chineză, filiala Arad, a avut un invitat de onoare la întâlnirea cu presa. Referindu-se la vizita întreprinsă în Republica Populară Chineză cu președintele Consiliului Județean, prof. univ.dr. Lizica Mișuț a accentuat că a fost o vizită temeinic pregătită, extrem de densă. „Aradul a fost reprezentat într-un mod care mă determină să spun că sunt mândră că sunt arădeancă. Primirea care ni s-a făcut a fost la nivel de guvernator și am avut sentimentul că am fost întâmpinați cu foarte mare amicitie. După acea vizită, Colegiul Național «Moise Nicoară» din Arad urmează să se asocieze cu o instituție de profil similară din provincia Hainan, urmează să avem Zilele Filmului Chinezesc, întâlniri cu oamenii de afaceri și să organizăm Zilele Culturii Chineze la Arad”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mișuț.

În continuare, aceasta a ținut să-i mulțumească Excelenței Sale Xu Feihong, ambasadorul Republicii Populare Chineze la București, care s-a implicat personal în activitatea CRC Arad. Excelența Sa a răspuns pozitiv la propunerea de a organiza cluburi Pro China în orașele județului Arad. Președintele clubului va fi primarul, care va desemna un președinte executiv.

Asociația „Con Brio” se va afla și în acest an alături de Casa Româno – Chineză, după cum a subliniat Ana Maria Dragoș, prezentă la conferința de presă alături de kolegele sale și anume avocatul Viorica Popescu, psihologul Ramona Pencea, managerul Tabita Alexa și medicul Liliana Bran. „Ne vom aduce aportul atâta cât este necesar pentru ca relațiile româno-chineze să fie

din ce în ce mai pozitiv receptate de arădeni. Felicit Filiala arădeană a CRC pentru ceea ce a realizat până acum grație doamnei profesor Mihuț și o asigur și pe această cale că vom fi alături de proiectele sale”, a declarat Ana Maria Dragoș.

Drumul Daiane spre China

„ARADON”, 9 februarie 2018

Tânăra arădeancă a plecat în toamna anului trecut în China pentru a studia limba chineză, beneficiind de o bursă a Ambasadei Chinei la București.

Daiana Dan și-a început aventura în China în toamna anului trecut, când a plecat să studieze limba chineză. Tânăra arădeancă s-a înscris în competiția lansată de Casa Româno-Chineză Filiala Arad pentru o bursă de studiu în China, reușind să convingă. Astfel, din septembrie 2017, Daiana Dan a pășit în mediul universitar din inima Asiei, fiind acum în primul an la Universitatea Normală din Nanjing. Despre orele de studiu și implicarea de care e nevoie ca să reușești în Țara Dragonului Roșu, ne-a povestit chiar studenta din Arad, venită acasă în vacanță.

8 ore în Universitate

„Studiul limbii chineze, specializare pe care voi merge în facultate, nu este deloc unul ușor și este nevoie de foarte multă implicare. În fiecare zi avem 8 ore la Universitate, dintre care 5 sunt ore cu profesori. Pe lângă cele 8 ore, mai avem încă 6 ore de studiu individual, ceea ce înseamnă un total de 14 ore de studiu zilnic. Profesorii sunt foarte implicați, dar pentru a reuși este obligatoriu ca și studenții să fie la fel de serioși în privința studiului. Am obținut această bursă din partea Ambasadei Chinei la București, iar pe această cale doresc să mulțumesc Ambasadei și domnului ambasador Xu Feihong pentru sprijinul acordat”, ne-a mărturisit Daiana.

Atrasă de China

Tânăra arădeancă este absolventă a Colegiului Economic din Arad și ne-a spus că mereu a fost atrasă de China și cultura ei. „Părinții mei au fost surprinși când au auzit că îmi doresc să plec la Universitate în China, dar m-au susținut și încurajat. A fost o experiență de viață, încă din prima zi de când am ajuns pe tărâmurile asiatice. Oamenii sunt extrem de sociabili și deschiși să te ajute, chiar dacă tu ești pentru prima dată în țara lor”, a mai spus Daiana.

Ne bucurăm să avem o studentă atât de serioasă ca Daiana în China, bursieră la o universitate de prestigiu. Este o șansă extraordinară să poți să studiezi limba chineză, chiar la ea acasă”, a punctat prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele Casei Româno-Chineze Filiala Arad.

Bursă de 2500 yuani

Daiana Dan beneficiază de o bursă de 2.500 de yuani, fiind o acoperire totală a costurilor de școlarizare și cazare. Arădeanca va studia în China pentru 5 ani, bursa fiind pentru toți anii de studiu.

A fost o experiență de viață, încă din prima zi de când am ajuns pe tărâmurile asiatice”

„Dialoguri culturale româno-chineze”, la ediția a III-a „ARADON”, 27 martie 2018

Volumul va cuprinde lucrările prezentate în cadrul simpozionului internațional „Cultură și civilizație chineză. Dialoguri culturale româno-chineze” din 2017.

Munca Filialei Arad a Casei Româno-Chineze nu rămâne fără ecou. Imediat după evenimentul de amploare organizat la sfârșitul lui noiembrie 2017, prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele Casei Româno-Chineze Arad, alături de Ioan Matiuț, directorul editurii Casei Româno-Chineze, au început să lucreze la cea de a treia ediție a volumului „Cultură și civilizație chineză. Dialoguri culturale româno-chineze”.

Implicarea Ambasadei

Promovarea culturii și valorilor civilizației chineze, prin organizarea simpozionului internațional de la Arad, a fost văzută cu ochi foarte buni de Ambasada Republicii Populare Chineze la București. Astfel că, volumul din acest an este prefațat chiar de Excelența Sa Xu Feihong, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Populare Chineze în România.

În mesajul său, E.S. Xu Feihong amintește că volumul este un „document valoros pentru studiul relațiilor dintre China și România”, dar și că simpozionul de la Arad „a devenit o platformă importantă pentru introducerea cuprinzătoare a Chinei în România, în special în Arad și celelalte județe din regiunea vestică a României”. Ambasadorul remarcă și implicarea administrației locale în promovarea culturii și civilizației chineze. „Cea de-a 100-a aniversare a

Marii Uniri a României a coincis cu o dezvoltare economică rapidă. Relațiile dintre China și România au un mare potențial și perspective cuprinzătoare”, a mai amintit E.S. Xu Feihong.

În paginile volumului ce stă să vadă lumina tiparului se regăsește și o alocuțiune a șefului secției politice din cadrul Ambasadei Chinei, Zhang Zheng, acesta fiind prezent în noiembrie la lucrările seminarului de la Arad. Printre altele, Zhang Zheng spune: „Am plăcere să trec în revistă colaborarea foarte strânsă dintre China și România în anul 2017, subliniind roadele prieteniei dintre cele două popoare”. Printre evenimentele culturale de care amintește Zhang Zheng se numără și vizita Academiei de Dans din Beijing la București și Arad, precum și înregistrarea Institutului Cultural Chinez la București.

„China nu se poate dezvolta singură fără restul lumii, ca și cum lumea nu poate progresa fără China”, a mai spus Zhang Zheng în alocuțiunea sa.

Nu în ultimul rând, atât Ambasadorul Xu Feihong, cât și Zhang Zheng au apreciat vizita președintelui CJA, Iustin Cionca, în China de la finalul anului 2017.

Implicarea Con Brio

Evenimentele deosebite organizate de Casa Româno-Chineză Arad se bucură de sprijinul Asociației Con Brio. Președintele Con Brio, Anamaria Dragoș a declarat: „Sperăm ca prin acest volum, cel de al treilea, să ajutăm la dezvoltarea relațiilor româno-chineze. Îi îndemn pe arădeni să lectureze lucrările prezentate în volum pentru a înțelege mai bine cultura și civilizația chineză”.

Oficialii chinezi în România acordă o atenție deosebită noului volum dedicat Dialogurilor Culturale Româno – Chineze, care va apărea la Arad

„NEWS AR.RO”, 28 martie 2018

Noul volum dedicat Dialogurilor Culturale Româno – Chineze, care va apărea la Editura Casa Româno-Chineză cu prilejul simpozionului de la Arad din acest an, se bucură de o atenție deosebită din partea Ambasadei Chinei la București.

Însuși ES Xu Feihong, ambasadorul Chinei la București, a semnat prefața volumului care va conține, între altele, și discursul rostit la Arad de Zhang Zheng, șeful Secției Politice a Ambasadei.

„Este demn de remarcat că ES Xu Feihong consideră cartea «un document valoros pentru studiul relațiilor între China și România». De asemenea, domnul ambasador consideră că cele trei ediții ale simpozionului ca fiind «o platformă importantă pentru introducerea cuprinzătoare a Chinei în România, la Arad și în regiunea de Vest a României». A mai făcut referire la sprijinul valoros acordat de administrația locală din Arad pe care îl apreciază în mod deosebit; la personalitățile arădene care au realizat studii profunde asupra Chinei sub mai multe aspecte, apreciind în același timp propunerile privind dezvoltarea pe termen lung a relațiilor româno-chineze, care durează de 69 de ani”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mișuț, președintele filialei arădene a Casei Româno – Chineze.

De remarcat, că Zhang Zheng, șeful Secției Politice a Ambasadei, și-a arătat de asemenea aprecierea pentru sprijinul oferit de Consiliul Județean, Prefectura și Primăria Municipiului Arad în ceea ce privește dezvoltarea relațiilor româno-chineze. „Domnul Zhang Zheng a apreciat contribuția deosebit de valoroasă a arădenilor la întărirea relațiilor româno-chineze, susținând că el vede o colaborare pe mai multe paliere, politic, economic, cultural și la nivel local”, a precizat președintele filialei arădene a Casei Româno – Chineze.

Ana Maria Dragoș, președintele Asociației Con Brio, s-a referit și ea la importantul volum care va vedea lumina tiparului la Arad. „Sper că în urma apariției acestei cărți document, cititorii să cunoască mai bine China și să aprecieze ceea ce face CRC pentru întărirea relațiilor între România și China”, a spus Ana Maria Dragoș.

Republica Populară Chineză și-a trimis la Arad cei mai înalți reprezentanți pe care-i are în România. De azi, Pecica este primul oraș care are un Club „Pro China”

„CRITIC ARAD”, 12 aprilie 2018

Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Populare Chineze în România, Xu Feihong, a lăudat fără rezerve activitatea președintelui Casei Româno-Chineze, filiala Arad, prof. Dr. Lizica Mișuț.

Excelența Sa, Xu Feihong, ambasadorul Chinei la București, s-a aflat astăzi pentru a doua oară la Arad. Dacă prima dată a vizitat municipiul pentru a participa la simpozionul „Cultură și Civilizație chineză. Dialoguri intercultur-

rale româno-chineze”, organizat de filiala arădeană a Casei Româno-Chineze, de data aceasta a venit în județ pentru a participa la inaugurarea primului Club „Pro China” din România, înființat la Pecica.

Casa Româno-Chineză a fost aleasă pentru a găzdui întâlnirea cu presa a Excelenței-Sale, oficiile de gazdă fiind făcute de prof. univ. dr. Lizica Mișuț, președintele filialei Arad. *„Sunt onorată că ați acceptat invitația noastră. Vreau să profit de prilej, să spun de trei ori mulțumesc. Aș vrea să mulțumesc consilierilor locali, fie că sunt de dreapta sau de stânga, faptul că au votat în unanimitate proiectele Casei Româno-Chineze și domnului primar Gheorghe Falcă, care, de asemenea ne-a sprijinit. Aș vrea, apoi să mulțumesc presei din Arad, care fără constrângeri politice sau financiare promovează relațiile româno-chineze. Și nu în ultimul rând, aș vrea să mulțumesc Asociației Con Brio, pentru sprijinul acordat. Membrele acestei asociații, doamna Viorica Popescu, un strălucit avocat, Ana Maria Dragoș, specialist la vârf în managementul cultural, dr. Liliana Bran, doctor în medicină și directorul învățământului medical din Arad, Tabita Alexa, una dintre cele mai bogate femei de afaceri din Arad, care a obținut succesul prin foarte multă muncă și Ramona Pencea, președintele Patronatului Psihologilor de Liberă Practică din Zona de Vest au ajutat foarte mult Casa Româno-Chineză”,* a spus prof. univ. dr. Lizica Mișuț.

Înaltul oaspete a vorbit la rândul său despre buna colaborare dintre Ambasadă și CRC Arad, despre proiectele viitoare și despre modul în care vede relațiile dintre China și România. *„În primul rând aș vrea să îi mulțumesc doamnei Mișuț, care a făcut multe lucruri pentru întărirea relațiilor chinezoromâne. În ultimii ani, Aradul găzduiește an de an câte un forum cultural româno-chinez, care este urmat de o carte. Data trecută s-a discutat și despre proiecte de cooperare, s-au făcut propuneri, pe care doamna Mișuț le-a trimis la Ambasadă. Odată cu dezvoltarearelui de prietenie, ne-am bucurat de un sprijin deosebit din partea Consiliului Județean, Prefecturii și Primăriei Arad, a oamenilor de afaceri și a societății civile. Pe viitor, vrem să lucrăm proactiv pentru cooperarea între localitățile din România și China. De aici vom pleca la Pecica unde vom inaugura Clubul Pro China, un club care este o organizație de prietenie, cum este și CRC. Acum construim un edificiu, iar doamna Mișuț pune temelii”,* susține Excelența Sa Xu Feihong.

În ceea ce privește cooperarea economică, acesta a ținut să menționeze că a fost relansată după instalarea Guvernului Dăncilă, manifestându-și speranța că anul acesta se vor vedea rezultate palpabile. *„În ceea ce privește Aradul, avem speranța că își va consolida legăturile de cooperare cu Hainanul, pro-*

vincie cu care județul dumneavoastră este înfrățit. Vom încuraja delegații din Hainan să vină să viziteze Aradul”, a continuat Excelența Sa. Vorbind despre proiectele de infrastructură, ambasadorul a ținut să menționeze că întreprinderilor chineze nu le lipsesc capacitatea și experiența, ci oportunitățile...

La Pecica

După întâlnirea cu presa, delegația chineză s-a deplasat la Pecica, unde a fost primită la Primărie. A urmat o vizită în Zona Industrială, vizitarea unei fabrici de construcții metalice și părți componente ale structurilor metalice, a unei brutării tradiționale, a Școlii Gimnaziale Nr. 2, a Fermei de Bivoli, momentul culminant fiind ședința de constituire a Clubului Pro China Pecica, prilej cu care a fost desemnat ca președinte primarul Petru Antal. De menționat că organizația va avea patru departamente: Economie, care va fi condus de viceprimarul Miodrag Stanoiov; Învățământ, condus de prof. Eugenia Pete, directorul Casei de Cultură; Cultură, condus de dr. Vasile Chifor, consilier local și Proiecte- Parteneriate, condus de prof. Anca Chevereșan, consilier local.

Casa Româno-Chineză și Pecica, vizitate de Ambasadorul Chinei „ARADON”, 12 aprilie 2018

Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Populare Chineze în România, Xu Feihong, a lăudat activitatea de excepție a președintelui Casei Româno-Chineze, filiala Arad.

Laude, mulțumiri peste mulțumiri și multe planuri de viitor. Așa putem rezuma vizita Ambasadorului Extraordinar și Plenipotențial al Republicii Populare Chineze în România, domnul Xu Feihong la Casa Româno-Chineză, filiala Arad. Lizica MiHuț, președintele Casei Româno-Chineze, l-a primit pe oficial cu trei rânduri de mulțumiri, dar și cu o nouă invitație de a veni în Arad, pentru a treia oară, cu ocazia ediției cu numărul 4 a Simpozionului româno-chinez, organizat de instituția pe care o conduce, în toamnă, la Arad. Au curs mulțumirile pentru primarul Falcă și consilierii locali, care au votat proiectele Casei Româno-Chineze, susținute din fonduri locale, pentru mass-media și pentru Asociația Con Brio, mereu alături de Casă. Lizia MiHuț a prezentat planurile sale de viitor legate de relațiile româno-chineze, dar și reușitele, amintind aici că tocmai joi (cu ocazia vizitei ambasadorului) se va deschide primul club româno-chinez din Arad, la Pecica, o inițiativă care a plecat de la dânsa.

A venit rândul ambasadorului Republicii Populare Chineze, Xu Feihong, să-i mulțumească președintelui Lizica Mihuț pentru implicarea deosebită, precizând că a făcut mai multe decât oricine altcineva pentru relațiile româno-chineze și concluzionând: „Doamna Lizica Mihuț, când își propune ceva, și face. E temelia pentru edificiul relațiilor româno-chineze”.

După câteva planuri de viitor, pe tema dezvoltării relațiilor comerciale româno-chineze, prezentate de oficialul străin, delegația s-a deplasat la Pecica, unde programul pregătit cu ocazia vizitei – care a debutat cu vizitarea fermei de bivoli de aici și zona industrială – s-a întins până la ora 21.00 seara și a inclus și inaugurarea primului club româno-chinez din țară, condus de însuși primarul Petru Antal.

Ambasadorul Chinei, prezent la Arad. Întâlniri importante la sediul Casei Româno-Chineze și la Pecica

de Claudia Untaru, „ZIAR DE ARAD”, 13 aprilie 2018

Excelența Sa, Xu Feihong, ambasadorul Chinei la București, a fost prezent, joi, la Arad unde a vizitat mai multe obiective. Acesta, alături de prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele filialei Arad a Casei Româno-Chineze (CRC) au susținut o conferință de presă. „Sunt onorată că ați acceptat invitația noastră. Vreau să profit de prilej, să spun de trei ori mulțumesc. Aș vrea să mulțumesc consilierilor locali, fie că sunt de dreapta sau de stânga, faptul că au votat în unanimitate proiectele Casei Româno-Chineze și domnului primar al Aradului, Gheorghe Falcă, care, de asemenea ne-a sprijinit. Aș vrea, apoi să mulțumesc presei din Arad, care fără constrângeri politice sau financiare promovează relațiile româno-chineze. Și nu în ultimul rând, aș vrea să mulțumesc Asociației Con Brio, pentru sprijinul acordat. Membrele acestei asociații, doamna Viorica Popescu, un strălucit avocat, Ana Maria Dragoș, specialist la vârf în managementul cultural, dr. Liliana Bran, doctor în medicină și directorul învățământului medical din Arad, Tabita Alexa, una dintre cele mai bogate femei de afaceri din Arad, care a obținut succesul prin foarte multă muncă și Ramona Pencea, președintele Patronatului Psihologilor de Liberă Practică din Zona de Vest au ajutat foarte mult Casa Româno-Chineză”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mihuț. De asemenea, aceasta a prezentat ambasadorului reprezentanții presei arădene prezenți la conferință și a spus câteva cuvinte despre fiecare în parte, dar și despre publicația pe care o reprezintă.

Totodată președinta filialei Arad, Lizica Miheuț, a vorbit despre volumul dedicat ediției de anul trecut a Simpozionului „Cultură și Civilizație chineză. Dialoguri interculturale româno-chineze”, ce va avea o prefață semnată de Excelența Sa Xu Feihong și va cuprinde discursul rostit la Arad de Zhang Zheng, șeful Secției Politice a Ambasadei, care a făcut și ieri parte din delegația care a vizitat județul.

Ambasadorul a vorbit despre colaborarea pe care o are cu CRC Arad. Acesta i-a mulțumi public prof. univ. dr. Lizica Miheuț care în permanență are grijă să întărească relațiilor chinezo-române. De asemenea, Excelența Sa Xu Feihong a vorbit și despre sprijinul oferit de Consiliului Județean, Arad, Primărie, Prefectură, dar a amintit și despre oamni de afaceri. „Mulțumim doamnei Lizica Miheuț pentru implicare. Vom coopera și pe viitor. De aici vom pleca la Pecica unde vom inaugura Clubul Pro China, un club care este o organizație de prietenie, cum este și CRC. Acum construim un edificiu, iar doamna Miheuț pune temelia”, a declarat Excelența Sa Xu Feihong.

După conferința de presă prof. univ. dr. Lizica Miheuț împreună cu delegația ambasadorului au plecat spre Pecica unde au poposit la Primărie, apoi au vizitat Zona Industrială, Brutăria Doris Prod Com, Școala Gimnazială nr. 2 și Ferma de Bivoli. programul a continuat cu ședința de constituire a Clubului Pro China Pecica, prilej cu care a fost desemnat ca președinte primarul Petru Antal. De menționat că organizația va avea patru departamente: Economie, care va fi condus de viceprimarul Miodrag Stanoiov; Învățământ, condus de prof. Eugenia Pete, directorul Casei de Cultură; Cultură, condus de dr. Vasile Chifor, consilier local și Proiecte- Parteneriate, condus de prof. Anca Chevereșan, consilier local.

Excelența Sa, Xu Feihong, ambasadorul Chinei la București, s-a aflat, pentru a doua oară la Arad. Prima dată a vizitat municipiul pentru a participa la simpozionul „Cultură și Civilizație chineză”.

Ambasadorul Chinei, prezent la Casa Româno-Chineză Arad și inaugurarea primului club româno-chinez din țară, la Pecica de Carmen Veină, „ARQ”, 13 aprilie 2018

Casa Româno-Chineză a fost ieri gazda delegației Excelenței Sale Xu Feihong, ambasadorul Chinei la București, care a vizitat Aradul pentru a doua oară. Principalul scop al vizitei Excelenței Sale a fost inaugurarea primului Club Pro China din România, la Pecica. Dar pentru început, să vedem cum s-a desfășurat întâlnirea presei cu Excelența Sa, Xu Feihong.

Gazda conferinței de presă și a acestei întâlniri a fost desigur Casa Româno-Chineză, reprezentată prin prof. univ. dr. Lizica Mișu, președintele filialei Arad care a ținut să le mulțumească membrilor delegației și nu numai, în mai multe rânduri:

„Sunt onorată că ați acceptat invitația noastră și în prezența Excelenței voastre vreau adresa mulțumiri de trei ori. Aș vrea să le mulțumesc consilierilor locali, care au votat în unanimitate proiectele Casei Româno-Chineze, atât celor de dreapta, cât și celor de stânga. Îi mulțumim domnului primar, Gheorghe Falcă și vreau să îi aducem un elogiu pe această cale pentru sprijinul acordat.

De asemenea, aș dori să mulțumesc presei arădene care fără constrângeri politice sau financiare apreciază și promovează relațiile româno-chineze și activitatea pe care o desfășurăm.

Nu în ultimul rând, vreau să le mulțumesc distinselor doamne care reprezintă Asociația Con Brio prin membrele sale: doamna Viorica Popescu, un strălucit avocat, Ana Maria Dragoș, specialist la vârf în managementul cultural și organizațional, dr. Liliana Bran, doctor în medicină și directorul învățământului medical din Arad, Tabita Alexa, una dintre cele mai bogate femei din Arad, cu un succes obținut prin propriile sale puteri și multă muncă, care este la vârf în domeniul de administrare de afaceri și nu în ultimul rând, Ramona Pencea, președintele Patronatului Psihologilor de Liberă Practică din Zona de Vest.”, a spus prof. univ. dr. Lizica Mișu.

Excelența Sa a ținut să mulțumească la rândul său, președintelui Casei Româno-Chineze pentru eforturile sale: „În primul rând vreau să îi mulțumesc doamnei președinte Mișu, care a făcut multiple eforturi pentru formarea relațiilor chinezo-române. În fiecare an, Casa Româno-Chineză organizează un forum cultural româno-chinez, urmat de o carte. Data trecută s-au făcut propuneri legate de proiecte de cooperare pe care doamna Mișu le-a trimis la Ambasadă.”

Ambasadorul a ținut să spună că „doamna Mișu se ține întotdeauna de cuvânt, prin urmare atunci când promite, și face, de asemenea este foarte dedicată și preocupată de promovarea relațiilor dintre cele două țări.”

„Odată cu dezvoltarea relațiilor de prietenie, ne-am bucurat de un sprijin deosebit din partea Consiliului Județean, Prefecturii și Primăriei Arad, a oamenilor de afaceri și a societății civile.” a mai adăugat ambasadorul.

Printr-o modestie cum rar întâlnim, Excelența Sa Xu Feihong a susținut că „ambasada nu a făcut atâtea eforturi precum a făcut Casa Româno-Chineză din Arad.”

„Pe viitor, vrem să lucrăm proactiv pentru cooperarea între localitățile din China și România. De aici vom pleca la Pecica unde vom participa la inaugurarea Clubul Pro China, o organizație de prietenie, cum este și Casa Româno-Chineză din Arad. Acum construim un edificiu, iar doamna Mihuț pune temelia”, susține Excelența Sa Xu Feihong.

După finalizarea acestei întâlniri, delegația s-a îndreptat spre Pecica, unde s-au vizitat mai multe puncte importante, începând cu ferma de bivoli și binecunoscuta fabrică-brand de pâine din Pecica, de asemenea momentul mult așteptat, inaugurarea primului club româno-chinez din țară, condus de primarul Petru Antal.

La Pecica a fost INAUGURAT primul Club Pro-China din România, în prezența Ambasadorului Xu Feihong

„NEWS AR.RO”, 13 aprilie 2018

Perechi de tineri îmbrăcați în port popular românesc și maghiar l-au așteptat, în mod tradițional, cu pâine și sare, pe Excelența Sa Xu Feihong, ambasadorul Chinei la București. Reprezentantul Republicii Populare Chineze în România a fost primit de primarul Petru Antal, viceprimarul Miodrag Stanoiov, Eugenia Pete, directorul Casei de Cultură „Doru Ioan Petescu” și reprezentantul Consiliului Județean Arad, Andrei Ando, directorul Direcției Comunicare și Strategii.

Excelența Sa a sosit alături de soție, însoțit de Zhang Zheng, șeful Secției Politice a Ambasadei și prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele Casei Româno-Chineze, filiala Arad.

La intrarea în Sala Festivă a Primăriei, delegația a fost așteptată de membrii Consiliului Local Pecica și de angajații administrației locale. După scurte discuții, musafirii și gazdele au plecat pentru a vizita mai multe obiective din oraș.

Turul a cuprins zona industrială care se conturează în jurul urcării pe Autostrada A1 la intrarea în Pecica, fabrica Arsat, Școala Gimnazială nr. 2 și Ferma de Bivoli. Ambasadorul a intrat și în magazinul chinezesc care funcționează în centrul orașului, unde a discutat cu proprietarul. Ședința de constituire a celui dintâi Club Pro-China din România a început la ora 18, în Sala Festivă a Primăriei, în prezența președintelui Consiliului Județean Arad, Iustin Cionca, a membrilor Consiliului Local, a directorilor școlilor pecicane și a unui număr mare de pecicani interesați de eveniment.

„A fost o zi pe care nu o voi uita niciodată. Cu toții ați fost participant la scrierea unei pagini în istoria relațiilor româno-chineze, care vor împlini anul viitor 70 de ani. Mulțumesc domnului președinte Cionca și domnului primar Antal, pretenilor din Pecica pentru primire, am simțit prietenia pecicanilor” – a spus ambasadorul.

Primarul Petru Antal și-a exprimat bucuria că Pecica are onoarea de a găzdui primul Club Pro-China din țară. *„Sunt convins că prin acest club vom putea apropia poporul chinez de orașul nostru și vom putea colabora în cele patru domenii principale, în această colaborare urmând să implicăm agenții economici, școlile, ansamblurile de dans și asociațiile din oraș”* – a declarat Petru Antal.

Eugenia Pete, directorul Casei de Cultură „Doru Ioan Petescu”, a făcut o scurtă prezentare a orașului, după care coordonatorii celor patru departamente ale clubului: viceprimarul Miodrag Stanoiov – economie, consilierul local dr. Vasile Chifor – cultură, directorul prof. Eugenia Pete – învățământ și consilierul local prof. Anca Chevereșan – proiecte-parteneriate, au prezentat, pe scurt, intențiile de colaborare.

Președintele CJA, Iustin Cionca, a vorbit despre colaborarea dintre județul Arad și Provincia Hainan, care capătă o nouă dimensiune prin implicarea cetățenilor, cu ajutorului Clubului Pro-China.

Prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele Casei Româno-Chineze, filiala Arad, a vorbit despre buna colaborare cu fostul și actualul primar al orașului Pecica, îndemnând administrația locală să continue să își propună planuri îndrăznețe și să le realizeze, ca până acum.

Odată constituit clubul, autoritățile locale l-au invitat pe pe Excelența Sa Xu Feihong, ambasadorul Chinei la București, să viziteze orașul din nou în acest an, cu ocazia Praznicului de Pită Nouă.

De remarcat că anterior vizitei pe care a făcut-o la Pecica, Excelența Sa Xu Feihong a susținut o conferință de presă la Casa Româno-Chineză din Arad. Cu acest prilej, acesta a subliniat rolul major pe care filiala arădeană a Casei Româno-Chineze îl are în ceea ce privește dezvoltarea relațiilor româno-chineze și, în special, a celor dintre Arad și provincia Hainan.

Directorii și redactorii șefi ai ziarelor arădene l-au întâmpinat pe Ambasadorul Xu Feihong la Casa Româno-Chineză filiala Arad!

„VESTIC.RO”, 14 aprilie 2018

Ambasadorul Republicii Populare Chineze în România, Excelența Sa Xu Feihong, a participat la o conferință de presă la sediul Casei Româno-Chineze filiala Arad. Directorii și redactorii șefi ai tuturor instituțiilor de presă importante din Arad l-au întâmpinat pe Excelența Sa Xu Feihong, răspunzând invitației președintelui Casei Româno-Chineze filiala Arad, prof. univ. dr. Lizica Mihuț. Interesul ridicat față de conferința de presă a Excelenței Sale se explică și prin aprecierea deosebită de care se bucură Casa Româno-Chineză în mass-media arădene.

În cuvântul său, Excelența Sa Xu Feihong a rostit cuvinte de apreciere la adresa Casei Româno-Chineze filiala Arad, una dintre cele mai active și mai puternice din România, cu un calendar de evenimente foarte bine structurat. Excelența Sa a fost deja invitată să participe la a patra ediție a simpozionului internațional despre cultura și civilizația chineză, organizat la Sala Festivă a Palatului Administrativ de Casa Româno-Chineză filiala Arad. Excelența Sa s-a referit în cuvântul său și la politicile macroeconomice ale României și la intensificarea relațiilor bilaterale, care facilitează proiecte de infrastructură de mare anvergură în România.

La rândul său, președintele Casei Româno-Chineze filiala Arad, prof. univ. dr. Lizica Mihuț, a accentuat valoarea reprezentanței diplomatice chineze din România și susținere a deosebită pe care aceasta o acordă proiectelor de prietenie româno-chineze. Lizica Mihuț a adresat mulțumiri primarului Aradului și consilierilor locali care, indiferent de culoarea politică au susținut financiar proiectele Casei Româno-Chineze filiala Arad. De asemenea, a mulțumit presei pentru că relatează pe spații ample evenimentele Casei Româno-Chineze filiala Arad și este implicată profund în mediatizarea acestora. Nu în ultimul rând, Lizica Mihuț a mulțumit Asociației Con Brio din Arad, formată din doamnele cele mai valoroase în domeniile lor de activitate, pentru că sunt alături de Casa Româno-Chineză filiala Arad și împreună reușesc să genereze proiecte importante pentru prietenia româno-chineză.

Excelența Sa Xu Feihong a fost primit cu mare căldură de directorii și redactorii șefi ai presei din Arad, care i-au adresat întrebări despre relațiile Aradului cu provincia Hainan, despre evenimente în care colaborează Ambasada și Casa Româno-Chineză filiala Arad, și despre marile proiecte bilaterale ale celor două state.

Nu în ultimul rând, președintele Casei Româno-Chineze filiala Arad a prezentat relația încheiată la nivelul unităților de învățământ reprezentative din Arad (Colegiul National „Moise Nicoară”) și Sanya (Provincia Hainan).

Pecica, județul Arad: o premieră națională în relațiile bilaterale, prin inaugurarea Clubului Pro China!

de Andrei Ando, „VESTIC.RO”, 14 aprilie 2018

Premieră națională românească: pentru prima oară în istoria relațiilor sino-române, în țara noastră s-a deschis un Club Pro China. Evenimentul a avut loc la începutul lunii aprilie, la Pecica, prin mijlocirea Ambasadei Republicii Populare Chineze la București și a Casei Româno-Chineze, filiala Arad. Președintele Clubului este primarul orașului Pecica, Petru Antal, care a organizat activitatea pe patru departamente: economic, educație, cultură și proiecte. Important de subliniat este că toată elita orașului s-a mobilizat pentru primirea Ambasadorului Republicii Populare Chineze, care a fost așteptat de oameni în fața caselor, iar în școala primară din oraș elevii au pregătit programe artistice pentru înalții oaspeți, colorate cu expoziții de desen despre cultura și civilizația chineză.

Orașul Pecica este unul dintre cele mai importante nu numai în județul Arad, ci la nivel național. Șomajul este aproape inexistent în oraș, iar administrația dezvoltă acum o nouă zonă industrială, pe o suprafață de 80 de hectare, la coborârea de pe autostrada Arad – Budapesta – Viena.

Excelența Sa, Ambasadorul Xu Feihong, însoțit de șeful Secției Politice a Ambasadei, au vizitat la Pecica o companie arădeană care realizează exporturi în China, pentru industria aeronautică. În cadrul aceleiași vizite, au fost invitați să urmărească procesul tehnologic de la una dintre brutăriile care realizează cea mai bună pâine din România, celebra Pită de Pecica, una care poate ajunge până la 6 kg și să păstrează proaspătă timp de șapte zile!

Autoritățile locale și Excelența Sa, respectiv președintele Casei Româno-Chineze filiala Arad, prof. univ. dr. Lizica Mișuț, au insistat în alocuțiunile lor asupra caracterului istoric al inaugurării Clubului Pro China. Într-adevăr, atât la scară locală, cât și la nivel național, această construcție inedită va facilita relațiile de colaborarea, parteneriatele, schimburile culturale și educaționale.

La finalul discuțiilor, președintele Consiliului Județean Arad, Iustin Cionca, a declarat că îl simte pe Ambasadorul Republicii Populare Chineze, Excelența Sa Xu Feihong, un prieten al Aradului, integrat în marea familie

arădeană a oamenilor gospodari și valoroși, preocupați de viitor. În același timp, președintele Consiliului Județean i-a mulțumit președintelui Casei Româno-Chineze, filiala Arad, pentru implicarea în dezvoltarea relațiilor bilaterale și în dezvoltarea Aradului.

Excelența Sa Xu Feihong a fost distins, în cadrul vizitei sale la Arad, cu înaltul titlu academic Doctor Honoris Causa, conferit de Universitatea „Aurel Vlaicu”.

La conferința de presă susținută la sediul Casei Româno-Chineze filiala Arad, Xu Feihong a declarat că proiectele de colaborare dintre România și Republica Populară Chineză au luat, începând cu anul acesta, o altă amploare, prin discutarea unor importante investiții în infrastructura rutieră și energetică a României, în care țara noastră poate primi asistență din partea partenerilor chinezi. Excelența Sa a amintit autostrăzile, Centralele de la Rovinari și Cernavodă, declarând că, desigur, paleta colaborărilor va fi mult mai largă.

În perioada 17-20 mai, o importantă delegație de oameni de afaceri din China, formată din 39 de directori generali și președinți de consilii de administrație, va veni la Arad pentru cunoașterea potențialului județului. Delegația este din provincia Hainan, care are de 20 de ani relații de înfrățire cu județul Arad.

Ceremonia ceaiului la Casa Româno-Chineză din Arad. Totul despre servirea lui!

„ZIAR DE ARAD”, 3 mai 2018

Filiala Arad a Casei Româno-Chineze a organizat, azi, un eveniment dedicat ceremoniei ceaiului. Prof. univ. dr. Lizica Mișuț, președinta Casei Româno-Chineze, directorul Editurii Casei Romano Chineze, Ioan Matiuț și Ramona Pencea, președinta pe zona de Vest a Psihoterapeuților și membru al Asociației Con Brio au făcut o prezentare a ceea ce înseamnă ceremonia ceaiului în cultura chinezească.

„Am avut ocazia să particip în China la o ceremonie a ceaiului. A fost ceva deosebit. China este patria tainelor, a marilor revelații, a lecțiilor cu privire la cunoașterea de sine- care este considerată a fi înțelepciunea superioară, iar astăzi, prin Ceremonia Ceaiului vă oferim o cale spre exprimarea de sine, Lu Yu, poet chinez (475-221 î.Hr) a făcut din ceai subiectul unei cărți în trei volume, aceasta oferind nemurirea și certificatul de garanție ceaiului de-a lungul secolelor, pe plan mondial, ridicând ceaiul la rang de artă. Înainte

de a oferi informații cu privire la ceremonialul ceaiului, doresc să vă gânditi la momentele în care întâlniți obstacole în viață sau aveți evenimente rele, neplăcute sau dramatice. Evenimentul negativ/obstacolul este apa fiartă, adversitatea cu care vă confrunțați, iar forța interioară și curajul exprimării de sine sunt asemeni frunzelor de ceai, mai exact în fața adversităților să ne comportăm asemeni frunzelor de ceai, care transformă, prin aromă, culoare, consistență, adversitățile”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mișuț.

„China este patria tainelor, a marilor revelații, a lecțiilor cu privire la cunoașterea de sine- care este considerată a fi înțelepciunea superioară, iar astăzi, prin Ceremonia Ceaiului vă oferim o cale spre exprimarea de sine, Lu Yu, poet chinez (475-221 î.Hr) a făcut din ceai subiectul unei cărți în trei volume, aceasta oferind nemurirea și certificatul de garanție ceaiului de-a lungul secolelor, pe plan mondial, ridicând ceaiul la rang de artă. Înainte de a oferi informații cu privire la ceremonialul ceaiului, doresc să vă gânditi la momentele în care întâlniți obstacole în viață sau aveți evenimente rele, neplăcute sau dramatice. Evenimentul negativ/obstacolul este apa fiartă, adversitatea cu care vă confrunțați, iar forța interioară și curajul exprimării de sine sunt asemeni frunzelor de ceai, mai exact în fața adversităților să ne comportăm asemeni frunzelor de ceai, care transformă, prin aromă, culoare, consistență, adversitățile” a declarat prof. univ. dr. Lizica Mișuț.

Ioan Matiuț a fost cel care a prezentat ceaiul, iar Ramona Pencea a făcut o descriere a istoriei lui. Astfel aflăm că, ceaiul a fost considerat un medicament pretios, *Camelia Sinensis* (planta) era folosită încă din vechi timpuri, frunzele fiind presate, uscate, aromate cu ghimbir, arome și sare, ca mai apoi să fie transformate în pulbere, iar aceasta era folosită îndeosebi în temple, dar și în casele laicilor.

În funcție de gradul de procesare a frunzelor plantei, există 5 categorii de ceaiuri: negru (fermentat integral), oolong (fermentat parțial), verde (nefermentat), alb (nefermentat cu frunze alese mai tinere), pu-erh (veștejit și oxidat).

În funcție de prepararea ceaiului, se pot folosi fie un gaiwan (vas), o colbă de ceai sau un ceainic de lut –Yixing. Toate accesoriile de ceai sunt clătite cu apă clocotită, ustensilele devin încălzite, determinând astfel o infuzare mai bună și păstrarea temperaturii constante a ceaiului.

Vasele de argilă semiporoasă sunt cele mai indicate, aroma simțindu-se din plin, dar și vasele de porțelan, sticlă și cele metalice sunt la fel de optime.

Servirea se realizează din cești, pahare sau direct din vas (gaiwan).

Nu se pune apă clocotită peste ceai și nu se fierb frunzele de ceai pentru a nu deteriora elementele nutritive și enzimele.

Temperatura de infuzare a apei este de 60-50 grade Celsius, astfel timpul de infuzare este mai mare și aromele se păstrează.

Prima infuzie se aruncă. Standardul chinezesc este să se folosească 5 g de ceai pentru o preparare, infuzarea durează maxim 2 minute pentru a nu deveni ceaiul amar.

Se servește în cupe mici, prima infuzie e luminoasă și aromată, astfel se face o mică pauză. Legendele ceaiului chinezesc: împăratul Shonnong 2737 î.Hr. a băut dintr-un bol cu apă fierbinte la umbra unui copac și a simțit aroma deosebită a frunzelor. care s-au despins din copac și au căzut în vas.

Calea ceaiului, originară din China, este o cale spre iluminare, iar ceremonia implică o gazdă și mai mulți invitați; Chen Xiangbai a menționat cu fiecare ocazie faptul că "supraviețuirea ceaiului gungfu se bazează pe unitatea familiei și atâta timp cât există familii, ceaiul nu va dispărea". Invitații intră în încăperea doar când sunt chemați de către gazdă, ei strabat încăperea sau casa din grădină dedicată servirii ceaiului, iar datorită faptului că încăperea tradițională are o ușă de aproximativ 3 picioare înălțime, aceștia se apleacă pentru a intra și se spală pe mâini și pe gură, se descaltă și fac reverențe după ușa joasă, ca semn de umilință și egalitate; de asemenea, oaspeții trebuie să prețuiască decorul, arta și ustensilele și să pretuiască gazda (maestrul ceaiului), care aprinde un foc de cărbune și, cu o grație coregrafică, mănuieste ustensilele.

Gazda aduce aceste ustensile pentru ceai și începe prepararea acestuia, umplând un ceainic cu apa fierbinte, turnând pudra de ceai în castronele/pahare, amestecând ulterior cu apa fierbinte. Ceaiul devine consistent și este oferit fiecaruia să guste din el.

Se mai oferă dulciuri din fasole și lapte bătut. Al doilea castron de ceai este mai slab, ceea ce indică finalul ceremoniei (ceremonialul putând dura până la 4 ore).

Ceremonia este un ritual metafizic/religios, centrat pe ceai, metoda Gongfu însemnând însă și "îndemnare și grijă" sau "să faci lucrurile bine".

Se spune că ceaiul se odihnește cât timp respiri de 4-5 ori, respirația e mișcarea sufletului, respirând reducem emoțiile și putem găsi resurse noi și soluții; e timpul frunzelor de a transforma apa fiartă și de a-i da gustul înțelegerii realității.

Totul e mic, delicat, în gongfu, serviciul e ceai, pensete, etc.

Poetul Lu Yu a explorat singur păduri și munți, a căutat izvoare cu apă dulce, colectând frunze de ceai salbatic și s-a delectat cu peisajele încântătoare, pentru a finaliza cartea ceaiului, în anul 760 î.Hr. El considera că apa

minerală naturală și ceaiul salbatic sunt cea mai buna combinație pentru gustul perfect, menționând faptul că această cultură a ceaiului nu ar trebui să se concentreze doar pe gust și culoare, ci și pe vasele în care este pus, pe mediul și în sezonul în care este băut.

Ceremonialul ceaiului ne oferă unitate, respirația echilibrului în viață, reziliența în fața obstacolelor, noțiunea umilinței în fața măreției cugetului, a egalității tuturor persoanelor, spălarea gurii de vorbe negative, descălțarea pentru a nu păși încălțați pe sentimentele celorlalți, înțelegem sau intuim contactul cu natura care se dezvăluie pentru a ne fi mentor și vindecare...

Arta ceaiului este povestea noastră de zi cu zi, despre cum putem umili să fim uniți, familie și capabili să reevaluăm adversitățile vieții...soluțiile au gustul propriu...și plăcerea deosebită a împărtășirii cu dumneavoastră, astăzi, aici în Casa Româno-Chineză”.

Nu este pentru prima dată când la Arad, la Casa Româno –Chineză are loc acest ceremonial al ceaiului.

„Arad – un pol de interes economic”, articol acordat filialei Arad de bucureștenii de la Casa Națională Româno – Chineză

de Carmen Veină, „ARQ”, 5 mai 2018

„Casa Prieteniei” este revista Casei Naționale Româno – Chineze de la București care a dedicat o pagină întregă Aradului printr-un articol din martie - aprilie 2018, numărul 475.

Articolul vorbește despre vizita președintelui Iustin Cionca în China, provinciile Fujian și Hainan, alături de președintele CRC filiala Arad, prof. univ. dr. Lizica Mihuț și directorul executiv al Direcției Comunicare și Strategii, Andrei Ando, de asemenea conferința de presă care a prezentat un scurt bilanț al anului trecut și viitoare proiecte.

Articolul îl mai prezintă și pe Gheorghe Seculici, președinte al Camerei de Comerț, Industrie și Agricultură a județului Arad, care are de asemenea activități economice pro China.

În conferința de presă organizată de Casa Româno - Chineză filiala Arad care a avut loc în această săptămână, președintele CRC filiala Arad, prof. univ. dr. Lizica Mihuț a vorbit despre revista „Casa Prieteniei” și articolul dedicat Aradului.

„«Arad – pol de interes economic» este un articol dedicat nouă care onorează activitatea CRC din Arad. Revista arată extraordinar de bine, mă

bucur că ne-au acordat o pagină întreagă și că cei de la București s-au gândit să studieze activitatea pe care noi o desfășurăm.

Prin această cale țin să îi mulțumesc domnului Ambasador pentru vizita făcută la Arad și pentru implicarea personală în activitatea CRC.”, a declarat președintele CRC filiala Arad, prof. univ. dr. Lizica Mișu.

O pagină dedicată Aradului, în revista Casei Româno-Chineze de Claudia Untaru, „ZIAR DE ARAD”, 6 mai 2018

Revista Casei Naționale Româno-Chineze „Casa prieteniei” a alocat în numărul din martie-aprilie o pagină întreagă Aradului și vizitei pe care a făcut-o în China președintele Consiliului Județean Arad, Iustin Cionca, președintele filialei Arad a Casei Româno-Chineze, prof. univ. dr. Lizica Mișu și directorul Direcției Comunicare și Strategii din cadrul Consiliului Județean Arad, Andrei Ando.

„Este onorant pentru noi că revista „Casa prieteniei” a alocat Aradului o pagină întreagă. De altfel, vreau să profit de acest prilej pentru a mulțumi Excelenței Sale Xu Feihong, ambasadorul Chinei în România pentru sprijinul pe care ni l-a oferit de-a lungul timpului”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mișu.

O declarația a președintelui CJA, care vorbește despre vizita pe care a făcut-o în China, despre buna colaborare cu președintele CRC Arad, prof. univ. dr. Lizica Mișu și despre planurile de viitor apare și în articol „Vrem să facem din Arad un pol de interes să punem în valoare Zona Liberă, să profităm de faptul că la două ore de condus față de Arad, la Budapesta, există o importantă bază economică chinezească. Dorința mea, este ca în vestul României să fim principalul punct de interes al investitorilor chinezi”.

Activitățile Casei Româno-Chineze, Filiala Arad – mediatizate apreciativ la nivel național

„CRITIC ARAD”, 6 mai 2018

Activitățile Casei Româno-Chineze – Filiala Arad sunt mediatizate apreciativ la nivel național. CASA PRIETENIEI, revista lunară a Casei Naționale Româno-Chineze a alocat în cel mai recent număr o pagină activității Filialei arădene și vizitei pe care au efectuat-o în China președintele Consiliu-

5 ARAD - un pol de interes economic

Un grup de delegații arădene au participat la conferința în cadrul Casei Româno-Chineze din Arad. Președintele Comitetului Județean Arad, Iustin Cionca, prezintă activitatea Casei Româno-Chineze din Arad și direcțiile sale de activitate. În cadrul conferinței au fost prezentate și activitățile desfășurate în cadrul Casei Româno-Chineze din Arad.

lui Județean Arad, Iustin Cionca, președintele filialei Arad a Casei Româno-Chineze, prof. univ. dr. Lizica Mișuț și directorul Direcției Comunicare și Strategii din cadrul Consiliului Județean Arad, Andrei Ando.

„Este onorant pentru noi că revista Casa prieteniei a alocat Aradului o pagină întreagă. De altfel, vreau să profit de acest prilej pentru a mulțumi Excelenței Sale Xu Feihong, ambasadorul Chinei în România pentru sprijinul și perceperea exclusiv pozitivă pe care ni l-a oferit de-a lungul timpului”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mișuț.

Casa Româno – Chineză din Arad, apreciată la București

„NEWS AR.RO”, 7 mai 2018

Activitatea bogată a filialei arădene a Casei Româno – Chineze, care a implicat și o vizită în China, nu a trecut neobservată la București.

Astfel, „Casa prieteniei”, revista Casei Naționale Româno – Chineze, a alocat o pagină întreagă vizitei pe care Iustin Cionca, președintele Consiliului Județean Arad, și prof. univ. dr. Lizica Mișuț, președintele filialei arădene a Casei Româno – Chineze, au făcut-o în China.

„Este onorant pentru noi că revista Casa prieteniei a alocat Aradului o pagină întreagă. De altfel, vreau să profit de acest prilej pentru a-i mulțumi Excelenței Sale Xu Feihong, ambasadorul Chinei în România, pentru sprijinul pe care ni l-a oferit de-a lungul timpului”, a declarat Lizica Mișuț, președintele filialei arădene a Casei Româno – Chineze, într-o conferință de presă la care au participat și membrele Asociației Con Brio.

Cu acest prilej, psihologul și psihoterapeutul Ramona Pencea a susținut o interesantă prelegere despre arta preparării ceaiului.

Ceremonia Ceaiului, prezentată de psihologul Ramona Pencea la Casa Româno – Chineză Arad

„ARQ”, 9 mai 2018

Casa Româno – Chineză filiala Arad prin prof. univ. dr. Lizica Mișuț, președinta Casei Româno- Chineze împreună cu directorul Editurii Casei Româno-Chineze, Ioan Matiuț și Ramona Pencea, președinta pe zona de Vest a Psihoterapeuților și membru al Asociației Con Brio, au organizat un eveniment special dedicat Ceremoniei Ceaiului.

În cadrul întâlnirii, psihologul Ramona Pencea a făcut o descriere a Ceremoniei Ceaiului și a însemnătății acesteia în vasta cultură a chinezilor, iar Ioan Matiuț a făcut prezentarea ceaiului.

„În vizitele pe care le-am făcut până acum în China, Ceremonia Ceaiului este un punct distinct care se bea în cești mici, iar ceaiul trebuie să fie gata pentru a fi servit în momentul în care musafirul a ajuns pentru a nu-l face să aștepte, lucru care pentru chinezi reprezintă faptul că musafirul nu este dorit în casă. De asemenea, la pregătirea ceaiului prima apă se aruncă, iar acesta se savurează lent.”, a povestit prof. univ. dr. Lizica Mișuț.

„China este patria tainelor, a marilor revelații, a lecțiilor cu privire la cunoașterea de sine – care este considerată a fi înțelepciunea superioară, iar astăzi, prin Ceremonia Ceaiului vă oferim o cale spre exprimarea de sine, Lu Yu, poet chinez (475-221 î.Hr) a făcut din ceai subiectul unei cărți în trei volume, aceasta oferind nemurirea și certificatul de garanție ceaiului de-a lungul secolelor, pe plan mondial, ridicând ceaiul la rang de artă.

Înainte de a oferi informații cu privire la ceremonialul ceaiului, doresc să vă gândiți la momentele în care întâlniți obstacole în viață sau aveți evenimente rele, neplăcute sau dramatice. Evenimentul negativ/obstacolul este apa fiartă, adversitatea cu care vă confrunțați, iar forța interioară și curajul exprimării de sine sunt asemeni frunzelor de ceai, mai exact în fața adversităților să ne comportăm asemeni frunzelor de ceai, care transformă, prin aromă, culoare, consistență, adversitățile.

Ceaiul a fost considerat un medicament prețios, *Camelia Sinensis* (planta) era folosită încă din vechi timpuri, frunzele fiind presate, uscate, aromatate cu ghimbir, arome și sare, ca mai apoi să fie transformate în pulbere, iar aceasta era folosită îndeosebi în temple, dar și în casele laicilor.

În funcție de gradul de procesare a frunzelor plantei, există 5 categorii de ceaiuri: negru (fermentat integral), oolong (fermentat parțial), verde (nefermentat), alb (nefermentat cu frunze alese mai tinere), pu-erh (veștejit și oxidat).

În funcție de prepararea ceaiului, se pot folosi fie un gaiwan (vas), o colbă de ceai sau un ceainic de lut –Yixing. Toate accesoriile de ceai sunt clătite cu apă clocotită, ustensilele devin încălzite, determinând astfel o infuzare mai bună și păstrarea temperaturii constante a ceaiului.

Vasele de argilă semiporoasă sunt cele mai indicate, aroma simțindu-se din plin, dar și vasele de porțelan, sticlă și cele metalice sunt la fel de optime. Servirea se realizează din cești, pahare sau direct din vas (gaiwan). Nu se pune apă clocotită peste ceai și nu se fierb frunzele de ceai pentru a nu deteriora elementele nutritive și enzimele. Temperatura de infuzare a apei este de 60-50 grade Celsius, astfel timpul de infuzare este mai mare și aromele se păstrează. Prima infuzie se aruncă. Standardul chinezesc este să se folosească 5 g de ceai pentru o preparare, infuzarea durează maxim 2 minute pentru a nu deveni ceaiul amar.

Se servește în cupe mici, prima infuzie e luminoasă și aromată, astfel se face o mică pauză. Legendele ceaiului chinezesc: împăratul Shonnong 2737 î.Hr. a băut dintr-un bol cu apă fierbinte la umbra unui copac și a simțit aroma deosebită a frunzelor, care s-au despins din copac și au căzut în vas.

Calea ceaiului, originară din China, este o cale spre iluminare, iar ceremonia implică o gazdă și mai mulți invitați; Chen Xiangbai a menționat cu fiecare ocazie faptul că “supraviețuirea ceaiului gungfu se bazează pe unitatea familiei și atâta timp cât există familia, ceaiul nu va dispărea”.

Invitații intră în încăperea doar când sunt chemați de către gazdă, ei strabat încăperea sau casa din grădină dedicată servirii ceaiului, iar datorită faptului că încăperea tradițională are o ușă de aproximativ 3 picioare înălțime, aceștia se apleacă pentru a intra și se spală pe mâini și pe gură, se descaltă și fac reverențe după ușa joasă, ca semn de umilință și egalitate; de asemenea, oaspeții trebuie să prețuiască decorul, arta și ustensilele și să pretuiască gazda (maestrul ceaiului), care aprinde un foc de cărbune și, cu o grație coregrafică, mănuieste ustensilele.

Gazda aduce aceste ustensile pentru ceai și începe prepararea acestuia, umplând un ceainic cu apa fierbinte, turnând pudra de ceai în castronele/pahare, amestecând ulterior cu apa fierbinte. Ceaiul devine consistent și este oferit fiecaruia să guste din el, astfel energia benefică a gazdei și mantrele gesturilor de preparare se imprimă în aroma ceaiului, se oferă celorlați, realizându-se conexiunea spirituală între cei prezenți.

Se mai oferă dulciuri din fasole și lapte bătut. Al doilea castron de ceai este mai slab, ceea ce indică finalul ceremoniei (ceremonialul putând dura până la 4 ore).

Ceremonia este un ritual metafizic/religios, centrat pe ceai, metoda Gongfu însemnând însă și `îndemnare și grijă` sau `să faci lucrurile bine.

Se spune că ceaiul se odihnește cât timp respiri de 4-5 ori, respirația e mișcarea sufletului, respirând reducem emoțiile și putem găsi resurse noi și soluții; e timpul frunzelor de a transforma apa fiartă și de a-i da gustul înțelegerii realității.

Total e mic, delicat, în gongfu, serviciul e ceai, pensete, etc.

Poetul Lu Yu a explorat singur păduri și munți, a căutat izvoare cu apă dulce, colectând frunze de ceai salbatic și s-a delectat cu peisajele încântătoare, pentru a finaliza cartea ceaiului, în anul 760 i.Hr. El considera că apa minerală naturală și ceaiul salbatic sunt cea mai buna combinație pentru gustul perfect, menționând faptul că această cultură a ceaiului nu ar trebui să se concentreze doar pe gust și culoare, ci și pe vasele în care este pus, pe mediul și în sezonul în care este băut.

Ceremonialul ceaiului ne oferă unitate, respirația echilibrului în viață, reziliența în fața obstacolelor, noțiunea umilinței în fața măreției cugetului, a egalității tuturor persoanelor, spălarea gurii de vorbe negative, descălțarea pentru a nu păși încălțați pe sentimentele celorlalți, înțelegem sau intuim contactul cu natura care se dezvăluie pentru a ne fi mentor și vindecare...

Arta ceaiului este povestea noastră de zi cu zi, despre cum putem umili să fim uniți, familie și capabili să reevaluăm adversitățile vieții...soluțiile au gustul propriu...și plăcerea deosebită a împărtășirii cu dumneavoastră, astăzi, aici în Casa Româno-Chineză.”, sunt cuvintele psihologului Ramona Pencea.

Activitatea Casei Româno-Chineze din Arad - ecouri la nivel național de Andrei Ando, 10 mai 2018

„Casa Prieteniei”, revista Casei Naționale Româno – Chineze de la București apreciază Aradul și activitatea autorităților de a consolida dar și dezvolta noi relații de colaborare cu Republica Populară Chineză. De asemenea, dintr-un articol amplu al publicației reținem aprecierile față de activitatea prodigioasă a Casei Româno-Chineze filiala Arad.

„«Arad – pol de interes economic» este un articol dedicat nouă, care onorează activitatea Casei Româno – Chineze din Arad. Revista arată extraordinar de bine, mă bucur că ne-au acordat o pagină întregă și că cei de la București s-au gândit să studieze activitatea pe care noi o desfășurăm. Prin această cale țin să îi mulțumesc domnului Ambassador

pentru vizita făcută la Arad și pentru implicarea personală în activitatea CRC”, a declarat președintele CRC filiala Arad, prof. univ. dr. Lizica Mihut.

„Casa Prieteniei” revista lunară a Casei Naționale Româno-Chineze a alocat în numărul lunii aprilie o pagină activității Filialei arădene, cu accent asupra vizitei pe care au efectuat-o în China, în luna noiembrie a anului trecut, președintele Consiliului Județean Arad, Iustin Cionca, președintele filialei Arad a Casei Româno-Chineze, prof. univ. dr. Lizica Mihut și directorul Direcției Comunicare și Strategii din cadrul Consiliului Județean Arad, Andrei Ando.

Articolul îl mai prezintă și pe Gheorghe Seculici, președinte al Camerei de Comerț, Industrie și Agricultură a județului Arad, care are de asemenea activități economice pro China.

Este remarcabil faptul că Aradul are o presă națională pozitivă datorită implicării și activității Casei Româno-Chineze filiala Arad, care reușește să fie una dintre cele mai active la nivel național, nu doar cu evenimente frecvente și de cea mai bună calitate, dar și prin relațiile cu reprezentanții de marcă ai Republicii Populare Chineze.

Ceremonia CEAIULUI – arta respectului față de CELĂLALT „CRITIC ARAD”, 12 mai 2018

Casa Româno-Chineză, Filiala Arad a fost gazda unei conferințe de presă originale, amfitrioanele, pregătind pentru ziariști surpriza inițierii în ARTA CEAIULUI așa cu e aceasta cunoscută, respectată și frecventată în țara în care s-a născut. „*O zi minunată la Ceremonia Ceaiului, în casa patronată cu profesionalism și succes pentru Arad de către prof. univ. dr. Lizica Mihut, colaborator (permanent și necondiționat) CON BRIO*” – scrie psihologul Ramona Pencea, care a avut scrupulozitatea de a pregăti un tutorial, un text-discurs menit să-i inițieze pe cei care cunosc deloc sau vag acest ceremonial-artă vechi de mii de ani, aproape fără legătură cu lichidul în sine, dar pornind de la el, într-un mod aristocratic și subtil.

Ceremonia ceaiului - REZILIENȚĂ ȘI EXPRIMAREA DE SINE

China este patria tainelor; a marilor revelații, a lecțiilor cu privire la cunoașterea de sine – care este considerată a fi înțelepciunea superioară, iar astăzi, prin Ceremonia Ceaiului vă oferim o cale spre exprimarea de sine:

Lu Yu, poet chinez (475-221 i.Hr) a făcut din ceai subiectul unei cărți în trei volume, volumul respectiv oferind nemurirea și „certificatul de garanție” al ceaiului de-a lungul secolelor, pe plan mondial, și ridicând ceaiul la rang de artă.

Înainte de a oferi informații cu privire la ceremonialul ceaiului, doresc să vă gânditi la momentele în care întâlniți obstacole în viață sau aveți evenimente rele, neplăcute sau dramatice, CUM REACȚIONAȚI? Evenimentul negativ/obstacolul este apa fiartă, adversitatea cu care vă confrunțați, iar forța interioară și curajul exprimării de sine sunt asemeni frunzelor de ceai, mai exact în fața adversităților ar fi de preferat să ne comportăm asemeni frunzelor de ceai, care transformă, prin aromă, culoare, consistență, adversitățile.

Ceaiul a fost considerat un medicament pretios, *Camelia Sinensis* (planta) era folosită încă din vechi timpuri, frunzele fiind presate, uscate, arome cu ghimbir, arome și sare, ca mai apoi să fie transformate în pulbere, iar aceasta era folosită îndeosebi în temple, dar și în casele laicilor.

În funcție de prepararea ceaiului, se pot folosi fie un gaiwan (vas), o colbă de ceai sau un ceainic de lut –Yixing. Toate accesoriile de ceai sunt clătite cu apă clocotită, ustensilele devin încălzite, determinând astfel o infuzare mai bună și păstrarea temperaturii constante a ceaiului.

Vasele de argilă semiporoasă sunt considerate cele mai indicate, aroma simțindu-se din plin, dar și vasele de porțelan, sticlă și cele metalice sunt la fel de optime.

Servirea se realizează din cești, pahare sau direct din vas (gaiwan).

Nu se pune apă clocotită peste ceai și nu se fierb frunzele de ceai pentru a nu deteriora elementele nutritive și enzimele.

Temperatura de infuzare a apei este de 60-50 grade Celsius, astfel timpul de infuzare este mai mare și aromele se păstrează.

Prima infuzie se aruncă. Standardul chinezesc este să se folosească 5 g de ceai pentru o preparare, infuzarea durează maxim 2 minute pentru a nu deveni ceaiul amar.

Se servește în cupe mici, prima infuzie e luminoasă și aromată, astfel se face o mică pauză.

Legendele ceaiului chinezesc: împăratul Shonnong 2737 i.Hr. a băut dintr-un bol cu apă fierbinte la umbra unui copac și a simțit aroma deosebită a frunzelor care s-au despins din copac și au căzut în vas.

Calea ceaiului, originară din China, este considerată o cale spre iluminare, iar ceremonia implică o gazdă și mai mulți invitați; Chen Xiangbai a menționat cu fiecare ocazie faptul că „supraviețuirea ceaiului gungfu se bazează pe unitatea familiei și atâta timp cât există familii, ceaiul nu va dispărea”.

Invitații intră în încăperea doar când sunt chemați de către gazdă, ei străbat încăperea sau casa din grădină – dedicată servirii ceaiului -, iar datorită faptului că încăperea tradițională are o ușă de aproximativ 3 picioare înălțime, aceștia se apleacă pentru a intra, se spală pe mâini și pe gură, se descalță și fac reverențe după ușa joasă, ca semn de umilință și egalitate; de asemenea, oaspeții trebuie să prețuiască decorul, arta și ustensilele și să prețuiască gazda (maestrul ceaiului), care aprinde un foc de cărbune și, cu o grație coregrafică, mănuieste ustensilele.

Gazda aduce aceste ustensile pentru ceai și începe prepararea acestuia, umplând un ceainic cu apa fierbinte, turnând pudra de ceai în castronele/pahare, amestecând ulterior cu apa fierbinte.

Ceaiul devine consistent și este oferit fiecăruia să guste din el, astfel energia benefică a gazdei și mantrile gesturilor de preparare se imprimă în aroma ceaiului, se oferă celorlalți, realizându-se conexiunea spiritual între cei prezenți (știința a demonstrat faptul că o persoană care se află sub imperiul gândurilor negative și prepară o băutură sau o mâncare poate avea un rezultat negativ, mâncarea nefiind gustoasă sau, alt exemplu, este apa sfințită- încărcată cu energia rugăciunii). e ceai conține o licoare mai puțin intensă, ceea ce indică finalul ceremoniei (ceremonialul putând dura până la 4 ore).

Ceremonia este un ritual metafizic/religios, centrat pe ceai, metoda Gongfu însemnând însă și „îndemnare și grijă” sau „să faci lucrurile bine”.

Se spune că ceaiul se odihnește cât timp respiri de 4-5 ori, respirația e mișcarea sufletului, respirând reducem emoțiile și putem găsi resurse noi și soluții; e timpul frunzelor de a transforma apa fiartă și de a-i da gustul înțelegerii realității.

Totul e mic, delicat, în gongfu, serviciul e ceai, pensete și celelalte ustensile.

Poetul Lu Yu a explorat singur păduri și munți, a căutat izvoare cu apă dulce, colectând frunze de ceai salbatic și s-a delectat cu peisajele încântătoare, pentru a finaliza cartea ceaiului. El considera că apa minerală naturală și ceaiul salbatic sunt cea mai bună combinație pentru gustul perfect, menționând faptul că această cultură a ceaiului nu ar trebui să se concentreze doar pe gust și culoare, ci și pe vasele în care este pus, pe mediu și ținând cont de sezonul în care este băut.

Ceremonialul ceaiului ne oferă unitate, respirația echilibrului în viață, reziliența în fațabobstacolelor, lucrul bine făcut, noțiunea umilinței în fața măreției cugetului (convingeri raționale vs convingeri iraționale), a egali-

tății tuturor persoanelor, „spălarea gurii” de vorbe negative, descălțarea pentru „a nu păși încălțați pe sentimentele celorlalți”, înțelegem sau intuim contactul cu natura care se dezvăluie pentru a ne fi mentor și vindecare...

Arta ceaiului este povestea noastră de zi cu zi, despre cum putem, umili (defrunziți de orgolii și interese), să fim uniți, să fim familie și capabili să reevaluăm adversitățile vieții... Soluțiile au gustul propriu... plus plăcerea deosebită a împărtășirii cu dumneavoastră, astăzi, aici în Casa Româno-Chineză.

A fost lansat volumul „Cultura și civilizația chineză– Dialoguri româno-chineze”

de Claudia Untaru „ZIAR DE ARAD”, 21 iunie 2018

Volumul „Cultura și civilizația chineză – Dialoguri româno-chineze”, care cuprinde lucrările prezentate, anul trecut, în cadrul simpozionului organizat de filiala arădeană a Casei Româno-Chineze, a fost lansat astăzi, în prezența unui public numeros. Gazda a fost Sala Regele Ferdinand a Primăriei Arad.

Volumul, apărut la Editura Casa Româno-Chineză, are peste 360 de pagini. Prof. univ. dr. Lizica Mișuț, președintele Casei Româno-Chineze a fost cea care a moderat evenimentul. Aceasta a ținut să mulțumească Primăriei și Centrului Municipal de Cultură pentru sprijinul oferit în vederea tipăririi acestei cărți, dar și despre buna colaborare pe care a avut-o cu reprezentanții Consiliului Județean. Alături de prof. univ. dr. Lizica Mișuț a fost și primarul Aradului, Gheorghe Falcă, președintele Consiliului Județean Arad, Iustin Cionca, dar și Miodrag Stanoiov, viceprimarul orașului Pecica.

„Faptul că Excelența Sa Xu Feihong, fostul ambasador al Chinei în România a fost de două ori la Arad, faptul că șeful Secției Politice a Ambasadei a fost de asemenea de două ori aici, faptul că Aradul a fost vizitat de consilierul politic al Ambasadei, faptul că la Pecica funcționează primul Club Pro China din România, spune ceva”, a menționat prof. univ. dr. Lizica Mișuț.

Primarul Aradului, Gheorghe Falcă a afirmat că filiala de la Arad a Casei Româno-Chineze reprezintă un suport pentru municipalitate în ceea ce privește menținerea relațiilor cu China, iar Iustin Cionca, președintele Consiliului județean Arad a precizat că pentru el colaborarea cu China nu mai reprezintă un simplu proiect, ci o parte din strategia de dezvoltare a județului Arad. Pentru că președintele nu a dezvăluit în cadrul discursului noutatea

legată de spitalul județean, a făcut acest lucru prof. univ. dr. Lizica Mihuț: „Aș mai vrea să menționez faptul că în foarte scurt timp, la Spitalul Județean se va deschide o secție de medicină tradițională chineză, lucru care nu poate decât să ne bucure”.

Autorii volumului au fost și ei prezentați de către președinta Casei Româno-Chineze care i-a rugat să și rostească câteva cuvinte. Miodrag Stanoiov, viceprimarul orașului Pecica; Ioan Matiuț, directorul Editurii Casa Româno-Chineză; medicul Corina Crișan; avocata și scriitoarea Viorica Popescu; scriitorul Gheorghe Schwartz; femeia de afaceri Tabita Cristea; prof. Adrian Bucur; prof. Mirela Mureșan; Carina Ando; prof. Anton Ilica; psihologul Ramona Pencea. De asemenea și ziariștii prezenți au fost invitați să vorbească.

S-a lansat „Cultura și civilizația Chineză. Dialoguri româno-chineze” „ARADON”, 21 iunie 2018

O incursiune în inima Chinei, o carte care privește spre viitor, o colecție de lucrări deosebite despre tot ce înseamnă civilizația milenară a Chinei.

Un nou volum a apărut la Editura Casa Româno-Chineză. Este vorba despre lansarea cărții „Cultură și civilizație Chineză. Dialoguri Româno-Chineze”. O carte-document privind relațiile Aradului cu Republica Populară Chineză, prefătată chiar de cel care a fost ambasador al Chinei la București, E.S. Xu Feihong.

Lansarea volumului, care a văzut lumina tiparului cu sprijinul Primăriei Municipiului Arad prin Centrul Municipal de Cultură Arad – cel care a finanțat un proiect derulat de Asociația Casa Româno-Chineză Filiala Arad, a avut loc în impozanta Sală Ferdinand din Palatul Administrativ. Alături de primarul Gheorghe Falcă, președintele Consiliului Județean, Iustin Cionca, și ceilalți invitați, președintele Casei Româno-Chineze Arad, prof. univ. dr. Lizica Mihuț, a vorbit cu emoție și dăruire despre ceea ce înseamnă pentru Arad și nu numai editarea acestui volum. „Casa Româno-Chineză, Filiala Arad, reprezintă o prezență activă în viața urbei și nu numai. Cu toate că este relativ tânără, existând din 2014, a reușit să polarizeze interesul arădenilor spre cunoașterea uneia dintre cele mai vechi și prestigioase culturi și civilizații ale lumii”, a punctat prof. univ. dr. Lizica Mihuț.

Primarul Gheorghe Falcă a ținut să mulțumească activității Casei Româno-Chineze Arad pentru efortul deosebit pe care îl depune în păstrarea și dezvoltarea relațiilor cu partenerii chinezi, pe toate palierele. De asemenea,

Iustin Cionca a amintit despre parteneriatele și acordurile pe care a reușit să le semneze cu regiuni importante din China, având sprijinul necondiționat al Lizicăi Mișuț. „Această carte este un demers în dezvoltarea relației Aradului cu Republica Populară China. Beneficiind de consultanța și sprijinul Casei Româno-Chineze Arad am reușit să dezvoltăm o strategie pe care o și punem în aplicare. Am semnat două acorduri foarte importante cu provincii din China, am primit deja delegații din partea unor oameni influenți de afaceri și așteptăm să dezvoltăm noi oportunități”, a punctat președintele CJA, Iustin Cionca.

Prezent la evenimentul lansării a fost și viceprimarul Pecicăi, Miodrag Stanoiov, care a precizat că „Aradul este o punte de legătură cu China” și că „prin deschiderea primului Club Pro China la Pecica se încearcă înnodarea unei relații eficiente cu acest «tigr» economic”. Volumul lansat joi, 21 iunie, cuprinde toate lucrările care au fost prezentate în cadrul Simpozionului internațional „Cultură și civilizație chineză. Dialoguri culturale româno-chineze”, precum și o colecție de fotografii și de articole apărute în presă.

O editură de calitate

Ioan Matiuț, cel care conduce Editura Casa Româno-Chineză, a punctat că deși editura nu are un număr foarte mare de volume scoase pe piață se remarcă în mod special „calitatea de excepție a tipăriturilor”.

Casa Româno-Chineză, filiala Arad, a lansat volumul „Cultura și civilizația chineză. Dialoguri româno-chineze”

„NEWS AR.RO”, 22 iunie 2018

Cartea „Cultura și civilizația chineză. Dialoguri româno-chineze” a fost lansată ieri de către Casa Româno-Chineză filiala Arad, în Sala „Regele Ferdinand” din cadrul Palatului Administrativ.

În prezența oficialităților locale, precum primarul Gheorghe Falcă, președintele Consiliului Județean Arad, Iustin Cionca și viceprimarul orașului Pecica, Miodrag Stanoiov, a celor care au contribuit la acest volum și a unui public numeros, președintele Casei Româno-Chineze, filiala Arad, prof. univ. dr. Lizica Mișuț a vorbit despre importanța legăturii Aradului cu China, orașul nostru fiind o adevărată punte de legătură cu una din cele mai importante civilizații ale lumii.

Cartea a apărut sub editura Casa Româno-Chineză și conține lucrările prezentate în cadrul simpozionului organizat anul trecut, în toamnă. Cititorii vor găsi informații foarte interesante din diverse domenii despre misterioasa China, precum filosofie, medicina tradițională chineză, literatură, cultură etc.

Persoanele care au contribuit la realizarea cărții „Cultura și civilizația chineză. Dialoguri româno-chineze” au fost invitate să spună câteva cuvinte. Astfel, invitații au spus că acest volum reprezintă o apropiere între poporul nostru și poporul chinez, legătură care se va concretiza și prin mai multe strategii, dintre care amintim: relația dintre Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad și un liceu din regiunea Hainan, deschiderea unei secții de medicină tradițională chineză în cadrul Spitalului Județean Arad, și, bineînțeles, noi evenimente organizate de Casa Româno-Chineză, filiala Arad.

Cartea „Cultura și civilizația chineză. Dialoguri româno-chineze” a fost numită „o fereastră deschisă către China” de către Viorica Popescu, avocat și scriitor.

Printre cei care au luat cuvântul se numără primarul Gheorghe Falcă, președintele CJA, Iustin Cionca, viceprimarul orașului Pecica, Miodrag Stanioiv, Ioan Matiuț care este directorul Editurii Casa Româno-Chineză, Ramona Pencea, psiholog, prof. Anton Ilica, Gheorghe Schwartz, scriitor, Corina Crișan, medic, iar la final au fost invitați să spună câteva cuvinte și ziariștii prezenți la eveniment.

Volumul „Cultura și civilizația chineză – Dialoguri româno-chineze” a fost lansat la Sala „Ferdinand” în prezența și cu participarea unui public de elită

„CRITIC ARAD”, 22 iunie 2018

Sala „Ferdinand” a Primăriei a găzduit joi, 21 iunie, lansarea volumului „Cultura și civilizația chineză – Dialoguri româno-chineze”, un volum care adună în 360 de pagini conferințele prezentate în cadrul Simpozionului organizat de filiala arădeană a Casei Româno-Chineze care a avut loc în toamna anului trecut, plus articole apărute în presă, însoțite de fotografii de la evenimentele de pe parcursul ultimului an. Cartea a apărut la Editura „Casa Româno-Chineză” și este „îmbrăcată” într-o ținută grafică deosebită.

Prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele CRC Arad, a fost amfitrionul întâlnirii care s-a bucurat de o prezență numeroasă compusă de un public select. În calitate de președinte al filialei arădene și autor al cărții a ținut să mulțumească Primăriei și Centrului Municipal de Cultură pentru sprijinul oferit în vederea tipăririi volumului, dar și despre buna colaborare pe care a avut-o cu reprezentanții Consiliului Județean. *„Faptul că Excelența Sa Xu Feihong, fostul ambasador al Chinei în România a fost de două ori la Arad,*

faptul că șeful Secției Politice a Ambasadei a fost de asemenea de două ori aici, faptul că Aradul a fost vizitat de consilierul politic al Ambasadei, faptul că la Pecica funcționează primul Club Pro China din România, spune multe” – a spus Lizica Mișuț.

Printre cei care au vorbit s-a numărat și primarul Gheorghe Falcă, care a ținut să precizeze că filiala de la Arad a CRC „reprezintă un suport pentru municipalitate în ceea ce privește menținerea relațiilor cu China.” La rândul său, Iustin Cionca, președintele Consiliului Județean Arad, vede această carte ca pe un demers în direcția apropierii dintre popoarele român și chinez. „*Îți felicit pe toți cei care au contribuit la această carte pe care eu o văd ca un demers în direcția apropierii dintre aceste două popoare atât de diferite din punct de vedere cultural, care însă ajung să se cunoască încet și să treacă de granițele culturale. Pentru mine această colaborare nu mai reprezintă un simplu proiect, ci o parte a strategiei de dezvoltare a județului Arad. Pe lângă protocolul încheiat cu provincia Hainan, am încheiat unul și cu provincia Fujian. Am fost invitați ca în luna august să ne întâlnim cu guvernatorul Hainanului, iar în luna decembrie, la Târgul Turismului din Hainan va participa un producător de vinuri din județ*”, a spus Cionca.

În continuare, prof. univ. dr. Lizica Mișuț i-a prezentat pe autorii lucrărilor care au apărut în carte, apoi au fost invitați să vorbească Miodrag Stanoiov, viceprimarul orașului Pecica; Ioan Matiuț, directorul Editurii Casa Româno-Chineză; medicul Corina Crișan; avocata și scriitoarea Viorica Popescu; scriitorul Gheorghe Schwartz; femeia de afaceri Tabita Cristea; prof. Adrian Bucur; prof. Mirela Mureșan; Carina Ando; prof. Anton Ilica; psihologul Ramona Pencea și ziaristii prezenți. Prezent la evenimentul lansării a fost și viceprimarul Pecicai, Miodrag Stanoiov, care a precizat că „*Aradul este o punte de legătură cu China*” și că „*prin deschiderea primului Club Pro China la Pecica se încearcă înnodarea unei relații eficiente cu acest «tigr» economic*”.

„*Aș mai vrea să menționez, nu în ultimul rând, faptul că în foarte scurt timp, la Spitalul Județean se va deschide o secție de medicină tradițională chineză, lucru care nu poate decât să ne bucure*”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mișuț.

ÎMPREUNĂ pentru Arad. Pledoarie pentru o normalitate politică de Lizica Mihut, „CRITIC ARAD”, 13 iulie 2018

Se bine știe că am refuzat ferm și din convingere să fac parte dintr-un partid, de dreapta sau de stânga, cu toate că mi s-a propus de pe ambele „maluri” ale politichiei românești locul întâi pe liste de senatori/deputați. Nu regret, cu toate că mă nemulțumesc foarte multe lucruri în societatea românească. Pentru mine însă, partidul este omul, așa se explică faptul că apreciez deopotrivă politicieni de dreapta și de stânga, cum și dezavuez, uneori violent, alții cu pasivitate, demersuri ale unor politrucii puși pe căpătuială și „mânați în luptă” de „socoteli” materiale sau de grup.

Când este vorba de interesele Aradului politicienii de sânge/dreapta, dreapta/stânga, trebuie să se dovedească a fi ÎMPREUNĂ, să se străduiască a aduce fonduri de la Guvern pentru municipiu și județ, oricare ar fi culoarea politică a administrației. Această PLEDOARIE a mea pentru ÎMPREUNĂ constituie, de fapt, o PLEDOARIE pentru normalitate. Să încercăm să ne batem între noi, pe ideologii și principii, și nu să criticăm continuu fără să gândim și o modalitate de zidire. De aceea întregul eșichier politic arădean trebuie să elaboreze ÎMPREUNĂ o strategie de construcție pentru Aradul de azi, dar și pentru Aradul de mâine. Veți spune unii, dintre cei care citesc aceste rânduri, că sunt naivă și, poate, desuetă. Vă asigur că am ochii largi deschiși spre societatea românească și sufăr, precum atâția alții, când văd realitatea crudă, dramatică uneori. De aceea, optimistă fiind, din fire, ne place să credem că a venit timpul unei SOLIDARITĂȚI a taberelor politice arădene pentru interesele comunității noastre, pentru interesele noastre, ale tuturor, pentru prezent dar și pentru viitor.

Două studente arădene de excepție și povestea bursei din China de Carmen Veină, „ARQ”, 22 august 2018

Astăzi, Casa Româno – Chineză filiala Arad prin președintele prof. univ. dr. Lizica Mihut a organizat o conferință de presă cu și despre cele două burseiere arădene care studiază în China.

Ancuța Ardelean și Diana Dan au avut oportunitatea vieții de a studia în China, au câștigat o bursă de studii și au profitat de această ocazie din plin.

„Am prezente astăzi două studente eminente care au avut marea șansă de a studia în China. Această șansă vine din partea Guvernului Republicii Populare Chineze și a Ambasadei Chineze de la București.

Ancuța Ardelean este în anul patru a facultății, a terminat liceul la Colegiul Național „Preparandia-Dimitrie Țichindeal” cu o medie de 9,30, care a fost și criteriul de selecție. Ancuța este extrem de riguroasă și ceea ce demonstrează acest lucru este faptul că a renunțat la vacanța ei de o lună în România pentru a face un curs de arhitectură și cultură chinezească. Daiana Dan a terminat liceul la Colegiul Economic, iar acum studiază în China deja de peste un an, reușind cu brio să rămână bursieră, dar mai multe ne va spune chiar ea.”, a relatat prof. univ. dr. Lizica Mihuț.

Președintele casei Româno – Chineze a dat cuvântul mai departe Ancuței Ardelean pentru a ne transmite ce a însemnat pentru ea această experiență și ce își dorește pe viitor.

„Țin să mulțumesc Guvernului Republicii Populare Chineze și a Ambasadei Chineze de la București pentru această oportunitate. Am început prin trecut prin a studia un an de limbă chineză la Beijing Language and Culture University. După finalizarea examenului aferent primului an de studiu al limbii chineze, conform bursei noastre am susținut alt examen, care a fost treapta care a decis practic viitorul nostru în China și am fost foarte fericită că l-am trecut cu bine.

Am plecat în China la 18 ani după ce nu am mai fost plecată în vreo țară străină și mi-a fost foarte greu, însă sunt foarte bucuroasă că am avut această oportunitate, a meritat din plin! Cea mai mare provocare acolo este să țin pasul, examenele fiind toate în limba chineză și extrem de dificile. Chinezii sunt foarte organizați, exigenți, dar profesorii au o conexiune cu noi și ne ajută atunci când observă că nu înțelegem. La specializarea mea, Economie și Comerț Internațional, suntem doar 13 studenți (internaționali), fiind un grup relativ mic, nu plecăm acasă fără.

Pe viitor mi-aș dori să rămân acolo, însă sunt deschisă și spre alte oportunități, acum mă gândesc să aplic pentru un internship la una din reprezentanțele auto de acolo.”, a povestit Ancuța Ardelean.

Daiana Dan a terminat Liceul Economic, iar acum studiază în China deja de peste un an, reușind să rămână bursieră. Anul I este un an pregătitor, de aceea bursa este extrem de importantă, fără de care studenții nu mai pot continua să învețe în China decât repetând anul sau plecând acasă.

„Am avut un an extrem de greu cu examene pe care le-am trecut, din fericire, cu bine. Primul an, cel pregătitor l-am studiat la Universitatea Normală din Nanjing, iar acum voi trece în primul an de studii, la Universitatea Normală din Shanghai.

Cred că experiența de a locui în China m-a făcut mai sociabilă, mai deschisă și mai prietenoasă. Este altă lume acolo, chinezii sunt foarte organizați, ceea ce a devenit și pentru noi o parte din rutină. Punctualitatea este un punct forte, drept urmare am primit și o diplomă la sfârșitul anului pentru faptul că nu am întârziat la niciodată la cursuri.”, a povestit Daiana Dan.

Experiența chinezească, prin ochii a două studente din Arad

de Lucian Serban, „GLASUL ARADULUI”, 22 august 2018

Filiala Arad a Casei Româno-Chineze a organizat, astăzi, o întâlnire inedită. Două studente arădene, care sunt beneficiarele unei burse de patru ani în China, au fost invitate să povestească presei experiențele prin care au trecut, atât de departe de casă. Prezentarea celor două a fost făcută de prof. univ. dr. Lizica Mișu, președintele filialei Arad a Casei Româno-Chineze. „Este vorba despre două fete, studente foarte bune, care au beneficiat de șansa de a studia în China. A fost o șansă specială, de care au beneficiat din partea Republicii Populare Chineze și a Ambasadei Chinei la București. Ancuța Ardelean este studentă în anul IV. A absolvit Colegiul Național «Preparandia Dimitrie Țichindeal» cu media 9,30 și a ales să-și continue studiile în China. De altfel, mai trebuie să știți că în această vară a renunțat la o lună din vacanța pentru a participa la un curs, ceea ce merită apreciat. Daiana Dan este pentru al doilea an în China și studentă în primul an. De remarcat că a reușit să rămână bursieră, în urma examenului de limbă pe care l-a dat la sfârșitul primului an petrecut acolo. Dacă Ancuța a terminat liceul la litere și s-a axat apoi pe economie și comerț internațional, Daiana a absolvit Colegiul Economic și a ales să se specializeze în limba chineză”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mișu.

O șansă care nu a fost ratată

În continuare, ambele fete au povestit despre sistemul de învățământ din China, având numai cuvinte de laudă la adresa dascălilor de acolo, despre viața lor de zi cu zi, care a însemnat un studiu intens și mai puțină distracție, despre colegi și planurile lor de viitor. „Țin să mulțumesc în primul rând Guvernului Republicii Populare Chineze pentru șansa acordată. La început a fost destul de greu pentru mine să mă acomodez. Aveam doar 18 ani și nu plecasem niciodată într-o țară străină. A fost ceva spontan, când am decis să plec, dar nu am regretat niciodată hotărârea luată. A fost o provocare, cu atât mai mult cu cât trebuie să ținem pasul zilnic... Chinezii sunt foarte organizați,

exigenți, dar avem o conexiune foarte bună cu profesorii. În clasă suntem 13 studenți internaționali, colegii mei fiind din Vietnam, Franța, Coreea de Sud, Uzbekistan, Kazahstan și Indonezia. După finalizarea studiilor, aș dori să rămân acolo, dar sunt deschisă și spre alte oportunități. Acum doresc să aplic pentru un stagiu la o companie internațională”, susține Ancuța Ardelean.

La rândul său, Daiana Dan povestește că ultimul an, a fost un an foarte încărcat și plin de emoții, dar a reușit să treacă examenele cu bine. „Am studiat în primul an la Universitatea Normală din Nanjing și urmează să trec la Universitatea Normală din Shanghai. În urma experienței primului an petrecut în China, cred că am ajuns să fiu mai comunicativă, să îmi fac mai mulți prieteni, pentru că acolo toți sunt foarte deschiși și prietenoși. Este o altă lume. Ca un fapt inedit, la sfârșitul anului, am primit o diplomă pentru că nu am întârziat niciodată la niciun curs și nu am lipsit niciodată la niciun curs, ceea ce m-a surprins. Pentru a reuși însă, trebuie să te dedici 100%”, afirmă Daiana Dan.

Pentru două arădence studente, China a devenit a doua casă

de Claudia Untaru „ZIAR DE ARAD”, 24 august 2018

Două studente din Arad care sunt beneficiarele unei burse de patru ani în China, au fost invitate de către Filiala Arad a Casei Româno-Chineze să povestească despre experiența lor. Prezentarea celor două a fost făcută de prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele filialei Arad a Casei Româno-Chineze. „A fost o șansă specială, de care au beneficiat din partea Republicii Populare Chineze și a Ambasadei Chinei la București. Ancuța Ardelean este studentă în anul IV. A absolvit Colegiul Național «Preparandia Dimitrie Țichindeal» cu media 9,30 și a ales să-și continue studiile în China. De altfel, mai trebuie să știți că în această vară a renunțat la o lună din vacanță pentru a participa la un curs, ceea ce merită apreciat. Daiana Dan este pentru al doilea an în China și studentă în primul an. De remarcat că a reușit să rămână bursieră, în urma examenului de limbă pe care l-a dat la sfârșitul primului an petrecut acolo. Dacă Ancuța a terminat liceul la litere și s-a axat apoi pe economie și comerț internațional, Daiana a absolvit Colegiul Economic și a ales să se specializeze în limba chineză”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mihuț.

Cele două tinere povestesc că la început a fost destul de greu.

Daiana Dan spune că dorește să mulțumească Ambasadei cât și Guvernului Republicii Populare Chineze pentru șansa acordată. „Primul an de studiu în

China a trecut neașteptat de repede. Acest an a fost foarte dificil deoarece am trecut prin foarte multe examene scrise și pot spune că sunt extrem de fericită deoarece munca și punctualitatea mea au fost foarte apreciate de către profesorele mele care mi-au dăruit în ultima zi a anului școlar două diplome: prima pentru progresul limbii chineze pe parcursul anului pregătitor iar a doua pentru faptul că nu am lipsit niciodată de la cursuri. În luna mai am susținut examenul CSC (China Scholarship Council), un examen fără de care nu aș fi putut să îmi continui studiile în China și examenul HSK, unde am obținut nivelul 4. Consider că acest an mi-a oferit experiențe de neuitat, a fost un an încărcat și plin de provocări peste care am trecut cu bine. Aștept cu nerăbdare să încep primul an de facultate la Universitatea Normală din Shanghai, loc în care o să studiez Limba și Literatura Chineză, în următorii patru ani”, spune Daiana Dan.

Ancuța Ardelean, are 22 de ani, iar în perioada septembrie 2014- iulie 2015 a studiat limba chineză la Universitatea de limbă și cultură, în Beijing.

„La sfârșitul anului universitar am promovat examenul de limbă chineză, HSK 4, un examen cu un nivel de dificultate ridicat. Pentru a merge mai departe a trebuit să promovez încă un examen, și anume, examenul CSC (Chinese Scholarship Council).

Începând cu septembrie 2015, am devenit studentă a Universitatii Beihang din Beijing, pe specializarea economie și comerț internațional.

Nu mi-am imaginat niciodată că voi ajunge în China. A fost și încă este o experiență unică. Am pornit de acasă, la doar 18 ani, neștiind nici un singur cuvânt în chineză. După multe ore de studiu și multă perseverență am reușit să acumulez cunoștințe legate de limba și cultura chineză care au contribuit la dezvoltarea mea personală și intelectuală.

Plecarea în China a fost una de impact. Pot spune că am ajuns acolo o străină iar la scurt timp după am început să o numesc : «a doua casă». Pe viitor mi-aș dori să rămân acolo dar sunt deschisă și ideii de a profesa în domeniul economic, de ce nu într-o companie multinațională”, a declarat Ancuța Ardelean.

Un exercițiu de responsabilitate și caracter în China, pentru două studente din Arad!

„VESTIC.RO”, 24 august 2018

Casa Româno-Chineză, filiala Arad, a prezentat două tinere arădene care au primit șansa vieții lor: posibilitatea de a studia în Republica Populară Chineză! Este nu numai o oportunitate pentru prezent, cât mai ales pentru

viitor, fiindcă într-o lume în care China se validează tot mai mult ca o super-putere ce dictează ritmul în politică, finanțe și strategii, un stagiul de pregătire academică în statul-continent se poate constitui într-o garanție a succesului.

Ancuța Ardelean și Daiana Dan sunt bursiere ale statului chinez, ceea ce sporește, desigur, performanța acestor tinere fete curajoase. Departate de casă și de părinți, pe cont propriu într-o civilizație radical diferită de cea europeană, Ancuța și Daiana „se călesc” pentru cariera pe care și-o construiesc pas cu pas, cu responsabilitate. Dificultatea demersului lor este sporită de faptul că își susțin studiile în limba chineză. Este un exercițiu de disciplină care nu e la îndemâna oricui... Fetele însă dovedesc forță și tărie de caracter, și mai ales sârguință și conștiinciozitate. Iată o altă lecție importantă deprinsă în societatea chineză: aceea că pentru rezultatele bune pe care ți le dorești, cea mai viabilă cale este cea a transpirației.

Prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele filialei arădene a Casei Româno-Chineze are (și) meritul important de a fi inițiat parteneriatul dintre Arad și spațiul chinezesc. Datorită activității și implicării sale, astăzi Aradul are una dintre cele mai prolifiche filiale ale Casei Româno-Chineze din România, primul club Pro China din țară (inaugurat în 13 aprilie chiar de Ambasadorul Republicii Populare Chineze la București) și mai mulți bursieri arădeni în universități renumite din China. Prof. univ. dr. Lizica Mihuț a prezentat cu frumoase cuvinte cele două studente, pe care a insistat să le aducă în fața presei: „Este o șansă imensă pe care Ambasada Chinei la București le-a oferit-o acestor două tinere din Arad. Bursele, acordate sub cupola prieteniei româno-chineze, acoperă cheltuielile aferente studiilor, cazării și mesei și sunt printre puținele burse integrale pentru 4 ani de studii pe care le acordă China – dar gândiți-vă că aceste burse implică o exigență maximă – prima dintre cerințe fiind obligativitatea învățării limbii chineze, în caz contrar bursa suspendându-se la începutul primului an”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mihuț.

Ancuța Ardelean este absolventă a Colegiului Național – Preparandia „Dimitrie Țichindeal”. Ea studiază economie și comerț internațional la Beijing Language and Culture University, unde intră în anul IV de studiu, terminal. Va aplica, după absolvire, pentru un loc de muncă la BMW.

Daiana Dan este absolventă a Colegiului Economic din Arad. A terminat primul an de studiu la Universitatea Normală din Nanjing cu rezultate foarte bune la testele de limbă chineză de la finalul anului pregătitor. NU este mai puțin important că a avut o prezență de 100% la cursuri, onorată de facultatea unde studiază cu o diplomă de merit.

Fără îndoială, pe cele două arădence le așteaptă un viitor frumos, în care vor putea beneficia de rezultatele educației în Republica Populară Chineză, dar și de exercițiile de formare a caracterului, care lasă urme durabile în structura lor personală. Iar dacă viitorul va fi într-adevăr frumos pentru aceste două tinere silitoare, Casa Româno-Chineză, filiala Arad, și neobositul său președinte, Lizica Mihuț, au un rol important în acest succes!

CRC prefătează o nouă ediție a Simpozionului Internațional Cultură și Civilizație Chineză

de Lucian Serban, „GLASUL ARADULUI”, 19 septembrie 2018

O nouă ediție a Simpozionului Internațional Cultură și Civilizație Chineză. Dialogri Deschise Româno-Chineze va avea loc în prima parte a lunii noiembrie. Prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele filialei arădene a Casei Româno-Chineze susține că spre deosebire de anii trecuți vor apărea nouă nume noi și opt lucrări noi. *„Își vor susține lucrările personalități recunoscute în Arad în diverse domenii: istorie, filosofie, cultură și civilizație, literatură, turism, medicină. Până acum, lucrările aveau o bordare mai emoțională, însă de data aceasta, abordarea va fi mai profundă. Dacă sunt și alți doriitori care vor să participe avem toată deschiderea. Mă bucură foarte mult că acest parteneriat cu China a prins în Arad”*, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mihuț. La rândul său, Ana-Maria Dragoș, președinta Asociației Con Brio, partenerul CRC în ceea ce privește organizarea simpozionului, susține că Republica Populară Chineză este o sursă de inspirație inepuizabilă pentru arădeni, drept dovadă stând și numărul mare de lucrări care vor fi prezentate. *„Simpozionul a ajuns la ediția a IV-a. Noi nu am participat la prima ediție, dar începând cu ediția a doua am fost prezenți. Sperăm că și anul acesta vom avea un eveniment reușit, care va face cinste Aradului”*, susține Ana-Maria Dragoș.

Un program complex

În ceea ce privește programul, trebuie spus că va fi unul complex. Cu această ocazie va fi lansată cartea „Cultură și Civilizație Chineză .Dialoguri Româno –Chineze”, prezentarea urmând a fi făcută de prof. Mirela Mureșan.

De asemenea, vor prezenta lucrări: Ioan Biriș – Viziunea acționalista și logica structurilor corelative în gândirea chineză; Liliana Bran – O abordare sanogena în medicină tradițională chineză; Adrian Bucur – China în manualele românești de istorie. Câteva aspecte; Georgiana Burcă – China, o abordare per-

sonală; Doina Cheta – Contribuții ale antichității chineze la dezvoltarea matematicii; Alecu Chiriță – Elemente tradiționale în cinematografia modernă chineză; Karina Covaci – Hainan, noul paradis chinez; Tabita Cristea – Fujian, un model de dezvoltare pe drumul mătăsii; Corina Crișan – Medicina tradițională chineză, o alternativă?; Ana-Maria Dragoș – China, dincolo de hartă; Alexandra Iancovici – China, o continuă destinație culturală; Anton Ilica – Condiția umană în înțelepciunea chineză; Ioan Matiuț – Editura Casa Romano-Chineza și provocările viitorului; Dumitru Mărcuș – Confucius și ordinea morală în concepția lui Ioan Slavici; Augustin Mureșan – Sigiliile chinezești de la Arad. Istoricul cercetărilor; Ludovic Notaros – Dualitatea europeană și cea chineză: Yin și Yang pot fi un da și nu?; Corneliu Pădurean – Relațiile romano-chineze în paginile revistei „Casa prieteniei”; Ramona Pencea – Marele zid al cunoașterii de sine; Viorica Popescu – Mo Yan, una dintre cele mai puternice voci ale literaturii contemporane; Gheorghe Schwartz – Interferențe literare româno-chineze/chinezo-române; Mihaela Stănescu – Începuturile relațiilor de colaborare ale Consiliului Județean Arad cu provincia Hainan; Maria Tămășan și Petrușca Tămășan – O invitație la redescoperirea basmului chinezesc.

A patra ediție a Simpozionului Internațional „Cultură și Civilizație Chineză” va avea loc la începutul lunii noiembrie

„CRITIC ARAD”, 19 septembrie 2018

Aradul va găzdui cea de a patra ediție a Simpozionului internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri româno-chineze” în prima parte a lunii noiembrie. Evenimentul este, ca de obicei, organizat de Casa Româno-Chineză Filiala Arad, fiind deja un punct de referință în calendarul evenimentelor anuale pe relația România-China.

„Ne bucurăm că am ajuns, iată, la cea de a patra ediție a acestui eveniment deosebit. Am fost plăcut surprinși să fim abordați de personalități importante din mediul cultural arădean care au dorit să vină cu lucrări pe care să le prezinte în cadrul acestui simpozion. Avem 9 autori noi de lucrări în acest an, 9 oameni de valoare care au semnat și vor prezenta 8 studii și analize asupra diferitelor aspecte din cultura și civilizația chineză”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mihuț, în conferința de presă susținută miercuri, 19 septembrie, 2018.

Dacă până acum lucrările prezentate în cadrul simpozionului erau mai degrabă abordări emoționale, acum cei care s-au pregătit au abordat teme

concrete, subiecte bine-documentate, studii de caz. Cititorii lor opinează că textele devin tot mai valoroase de la ediție la ediție, iar acest fapt nu poate decât să-i onoreze pe participanți și să crească, totodată, cota intelectuală a evenimentului, de altfel unic în plan național. (...)

Alături de ConBrio

Asociația ConBrio este cea care de 3 ani este alături de Casa Româno-Chineză Arad în organizarea acestui simpozion. Și în acest an, ONG-ul s-a implicat, iar președintele Ana Maria Dragoș a punctat că „*acesta este un eveniment care cinstește Aradul*”.

Evenimentul toamnei la Casa Româno-Chineză Arad

de Andreea Pinteș, „ARADON”, 19 septembrie 2018

Cea de a patra ediție a simpozionului internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri româno-chineze”, este în pregătiri.

În prima parte a lunii noiembrie, Aradul va găzdui cea de a patra ediție a simpozionului internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri româno-chineze”. Evenimentul organizat de Casa Româno-Chineză Filiala Arad este unul de amploare, fiind deja un punct de referință în calendarul evenimentelor anuale pe relația România-China.

„Ne bucurăm că am ajuns, iată, la cea de a patra ediție a acestui eveniment deosebit. Am fost plăcut surprinși să fim abordați de personalități importante din mediul cultural arădean care au dorit să vină cu lucrări pe care să le prezinte în cadrul acestui simpozion. Avem 9 autori noi de lucrări în acest an, 9 oameni de valoare care au semnat și vor prezenta 8 studii și analize asupra diferitelor aspecte din cultura și civilizația chineză”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mișu, în cadrul unei conferințe de presă.

Dacă până acum lucrările prezentate în cadrul simpozionului erau mai degrabă abordări emoționale, acum cei care s-au pregătit au abordat teme concrete, subiecte bine-documentate, studii de caz. (...)

Alături de ConBrio

Asociația ConBrio este cea care de 3 ani este alături de Casa Româno-Chineză Arad în organizarea acestui simpozion. Și în acest an, asociația s-a implicat și prin președintele Ana Maria Dragoș a punctat că „*acesta este un eveniment care cinstește Aradul*”.

Simpozionului Internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri româno-chineze” va avea loc în luna noiembrie
 „VESTIC.RO”, 19 septembrie 2018

Conferința de presă susținută miercuri, 19 septembrie, 2018 a avut în atenție promovarea Simpozionului internațional „Cultură și Civilizație Chineză” ediția a IV-a.

Mulțumiri autorilor, semnează personalități ale Aradului, lideri de opinie respectați în urbe. De la ediție la ediție s-a observat o abordare care a câștigat în consistență intelectuală. Presedintele Asociației CON BRIO, doamna Ana Maria Dragoș, a precizat că tematica simpozionului este diversă, abordând domenii precum cultură, filozofie, istorie, medicină, pedagogie, literatură și turism. (...)

Istoria, filosofia, cultura, turismul și medicina, abordate de personalități din Arad

de Claudia Untaru, „ZIAR DE ARAD”, 20 septembrie 2018

Opt lucrări noi vor fi prezentate la ediția din acest an a Simpozionului Internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialogri Deschise Româno-Chineze”. Prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele filialei arădene a Casei Româno-Chineze (CRC) a anunțat că acesta va avea loc la începutul lunii noiembrie.

„Își vor susține lucrările personalități recunoscute în Arad în diverse domenii: istorie, filosofie, cultură și civilizație, literatură, turism, medicină. Până acum, lucrările aveau o abordare mai emoțională, însă de data aceasta, abordarea va fi mai profundă. Dacă sunt și alți doritori care vor să participe avem toată deschiderea. Mă bucură foarte mult că acest parteneriat cu China a prins în Arad”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mihuț.

Ana-Maria Dragoș, președinta Asociației Con Brio, partenerul CRC în ceea ce privește organizarea simpozionului, susține că Republica Populară Chineză este o sursă de inspirație inepuizabilă pentru arădeni, drept dovadă stând și numărul mare de lucrări care vor fi prezentate..

Cu această ocazie va fi lansată cartea „Cultură și Civilizație Chineză .Dialoguri Româno – Chineze”, prezentarea urmând a fi făcută de prof. Mirela Mureșan. (...)

Simpozionul Internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri Româno-Chineze” la a patra ediție!

de Carina Ando, „VESTIC.RO”, 21 septembrie 2018

La începutul lunii noiembrie, Aradul va găzdui cea de a patra ediție a simpozionului internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri româno-chineze”. Este vorba despre unul dintre evenimentele culturale cele mai titrate ale Aradului, cu lectori bine pregătiți, care ating teme fundamentale ale culturii chineze, dar și referitoare la colaborarea româno-chineză. Evenimentul este organizat de Casa Româno - Chineză Filiala Arad, una dintre cele mai active din România. S-a consacrat deja ca un punct de referință în calendarul evenimentelor pe relația România-China.

La începutul lunii noiembrie, Aradul va găzdui cea de a patra ediție a simpozionului internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri româno-chineze”. Este vorba despre unul dintre evenimentele culturale cele mai titrate ale Aradului, cu lectori bine pregătiți, care ating teme fundamentale ale culturii chineze, dar și referitoare la colaborarea româno-chineză.

Evenimentul este organizat de Casa Româno – Chineză Filiala Arad, una dintre cele mai active din România. S-a consacrat deja ca un punct de referință în calendarul evenimentelor pe relația România-China.

„Am fost plăcut surprinși să fim abordați de personalități importante din mediul cultural arădean care au dorit să vină cu lucrări pe care să le prezinte în cadrul acestui simpozion. Avem 9 autori noi de lucrări în acest an, 9 oameni de valoare care au semnat și vor prezenta 8 studii și analize asupra diferitelor aspecte din cultura și civilizația chineză”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele Casei Româno-Chineze, filiala Arad, în cadrul unei conferințe de presă. (...)

Și în acest an, partener în organizarea simpozionului este Asociația ConBrio. Asociația s-a implicat prin președintele Ana Maria Dragoș, cea care a subliniat că *„acesta este un eveniment care cinstește Aradul”*.

Așteptăm cu mare interes simpozionul internațional, găzduit, ca întotdeauna, ca somptuoasa Sală Ferdinand a Palatului Administrativ. De asemenea, suntem convingeți că și anul acesta programul conex va fi deosebit de incitant, așa cum s-a întâmplat la edițiile precedente, și va angrena cele mai importante instituții de cultură din Arad.

Prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele Casei Româno-Chineze, filiala Arad, a fost invitată să participe la Ambasada Republicii Populare Chineze de la București, la aniversarea statului chinez. Fără îndoială, această

invitație reprezintă un semn de apreciere de la nivel înalt a activității intense pe care doamna Mihuț o susține în vederea dezvoltării relației româno-chineze.

Lizica Mihuț a participat la recepția oferită cu prilejul împlinirii a 69 de ani de la instituirea relațiilor diplomatice și de prietenie între România și China

„VESTIC.RO”, 27 septembrie 2018

În această seară, 27 septembrie, a avut loc la București, recepția oferită cu prilejul împlinirii a 69 de ani de la fondarea REPUBLICII POPULARE CHINEZE. Cuvântul de Bun Venit a fost rostit de către dl. TU JIANG, însărcinatul cu Afaceri Ad Interim al Chinei în România, în prezent „cea mai înaltă funcție în cadrul Ambasadei”. Guvernul României a fost reprezentat de către dl. VIOREL STEFAN, vice prim-ministru al țării noastre. S-au exprimat, cu acest prilej, aprecieri cu privire la bunele relații de colaborare între România și China, subliniindu-se perspective ale întăririi parteneriatelor de colaborare între cele două țări, în viitor.

Lizica Mihuț, invitată la Ambasada Chinei

„ARADON”, 28 septembrie 2018

Președintele Casei Româno-Chineze Arad, prof.univ.dr. Lizica Mihuț, s-a numărat printre diplomații și invitații de seamă care au avut onoarea să participe la recepția găzduită de Ambasada Chinei la București cu ocazia Zilei Naționale a Chinei.

Aradul este tot mai prezent în relațiile româno-chineze, grație Casei Româno-Chineze Arad condusă de prof.univ.dr. Lizica Mihuț. Relațiile dintre Ambasada Republicii Populare Chineze la București și Casa Româno-Chineză Arad sunt unele desoebit de puternice. În acest context, prof.univ.dr. Lizica Mihuț a fost invitată să participe la recepția oferită de Ambasada Chinei cu ocazia celei de a 69-a aniversări a zilei naționale a Chinei.

„A fost un eveniment deosebit de important, care ne arată încă o dată, dacă mai era nevoie, puterea Chinei și exemplul acestei țări pe care ar trebui să îl urmăm. Cu această ocazie l-am cunoscut personal pe domnul Tu Jiang, însărcinatul cu afaceri ad interim al Ambasadei Chinei în România, cel care

conduce, practic, în acest moment Ambasada de la București. Domnul Tu Jian ne-a asigurat de întregul său sprijin și pe viitor și la rândul nostru, în numele Casei Româno-Chineze Arad, i-am transmis personal invitația de a lua parte la Simpozionul Internațional Dialoguri Româno-Chineze, de la Arad, din luna noiembrie. Sunt sigură că și pe viitor vom avea o colaborare la fel de fructuoasă cu partenerii noștri din China și că vom reuși să fructificăm cât mai multe proiecte”, a declarat pentru Jurnal arădean/aradon.ro prof.univ.dr. Lizica Mihuț.

În discursul său, Tu Jiang a vorbit despre relația apropiată a României cu China, dar și despre faptul că România va prelua Președinția Consiliului Uniunii Europene în 2019. „China și România sunt, într-adevăr, prieteni apropiați și parteneri buni. (...) China se angajează să aprofundeze în mod activ relațiile bilaterale. Suntem bucuroși să vedem că România plasează China într-o poziție importantă în politica sa externă. Anul viitor cele două țări vor sărbători cea de-a 70-a aniversare a înființării relației diplomatice și cea de-a 15-a aniversare a înființării unui parteneriat amplu de prietenie și colaborare. România va deține pentru prima dată și Președinția Consiliului Uniunii Europene. Acest lucru va aduce rare oportunități istorice pentru dezvoltarea relațiilor chino-române. (...) Cred că prin eforturile noastre comune, viitorul relațiilor chino-române va fi și mai luminos”, a declarat Tu Jiang, la Ambasada Chinei, unde a fost marcată cea de-a 69-a aniversare de la înființarea Republicii Populare Chineze.

Aradul, reprezentat la recepția oferită de Ambasada Chinei cu prilejul aniversării a 69 de ani relații diplomatice

de Lucian Serban, „GLASUL ARADULUI”, 1 octombrie 2018

Ambasada Chinei la București a organizat, la sfârșitul săptămânii trecute o recepție pentru a celebra împlinirea a 69 de ani de la fondarea Republicii Populare Chineze. A fost unul dintre evenimentele cele mai importante organizate, joi, în Capitală. Având în vedere bunele relații existente între România și Republica Populară Chineză, Guvernul României a fost reprezentat la vârf, de către vicepremierul Viorel Ștefan.

Având în vedere că filiala arădeană a Casei Româno-Chineze este una dintre cele mai apreciate din țară, printre invitați s-a numărat și prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele filialei.

Cuvântul de bun venit a fost rostit de către Tu Jiang, însărcinatul cu afaceri ad interim al Chinei în România, în prezent „cea mai înaltă funcție în cadrul Ambasadei”. *„Cu acest prilej s-au exprimat aprecieri cu privire la bunele relații de colaborare între România și China, subliniindu-se perspectivele de viitor ale întăririi parteneriatelor de colaborare între cele două țări”*, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mișuț. În continuare, aceasta susține că a apreciat în mod deosebit excepționalul discurs rostit în limba română de către oficialul chinez. *„Domnul Tu Jiang s-a referit la prezentul colaborării româno-chineze, a apreciat relațiile de prietenie existente între cele două țări, subliniind că anul viitor China va celebra 70 de ani de la instituirea relațiilor diplomatice și de prietenie între România și China. De asemenea și-a exprimat speranța întăririi relațiilor de prietenie între cele două țări”*, a ținut să precizeze prof. univ. dr. Lizica Mișuț.

Clubul Pro China duce scuterele electrice fabricate la Pecica pe piața chineză

de Carmen Veină, „ARQ”, 16 octombrie 2018

Președintele Casei Româno-Chineze filiala Arad, prof. univ. dr. Lizica Mișuț a organizat astăzi o conferință de presă, avându-l ca invitat pe Petru Antal primarul orașului Pecica, devenit recent și președintele primului club Pro China din țară, alături de care a fost prezentă și Ana Maria Dragoș, președintele asociației partener, Con Brio, alături de membrele sale, Tabita Cristea, Ramona Pencea, Viorica Popescu și Liliana Bran.

„Astăzi participăm la o conferință de presă specială avându-l ca invitat pe domnul Petru Antal, primarul orașului Pecica și președintele primului club Pro China din România. De ce la Pecica? Pentru că orașul cunoaște o dezvoltare fără precedent, confirmată și printr-o organizare impecabilă a vizitei pe care a făcut-o la Pecica fostul ambasador al Republicii Populare Chineze, Excelența Sa, Xu Feihong. Am cunoscut atunci un primar care a respectat întru totul orele, programul desfășurându-se impecabil. A făcut o impresie foarte bună, fiind unica persoană oficială invitată la deschiderea centrului de acordare a vizei pentru români, centru deschis în cadrul Ambasadei Chinei la București. Desigur, prezentă este și Ana Maria Dragoș, președintele asociației Con Brio cu care Casa Româno Chineză se află într-o colaborare admirabilă de peste 2 ani”, a menționat președintele Casei Româno-Chineze filiala Arad, prof. univ. dr. Lizica Mișuț.

Primarul Petru Antal și-a exprimat recunoștința pentru faptul că face parte din această echipă și în continuare dorește să strângă legăturile cu chinezii: „Sunt bucuros să fac parte din această echipă care deține legături tot mai strânse cu Republica Populară Chineză. În acest an s-a inaugurat primul club Pro China în România, așa cum a menționat și doamna Mihuț și sunt foarte bucuros de asemenea că acest club s-a inaugurat la Pecica și nu în alt oraș. Despre clubul Pro China veți putea citi mai multe lucruri interesante în articolul apărut în revista «Casa prieteniei» care ne-a dedicat o pagină din conținut.”

În această revistă regăsim și un articol privind lansarea volumului al doilea din lucrarea „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri Româno-Chineze”, împreună cu articolele de presă ale jurnaliștilor arădeni legate de activitatea desfășurată.

„Vreau să menționez că acest club a dat deja roade, iar noi am încercat să ne axăm pe patru paliere de colaborare cu partea chineză și anume cultură, învățământ, administrație și bineînțeles, mediul de afaceri. Chiar despre acesta din urmă doresc să vă vorbesc și anume despre o firmă din Pecica ce s-a dezvoltat foarte mult, iar în acest an după vizita domnului ambasador la Pecica, s-a înfiripat o colaborare cu partea chineză, chiar mai mult, firma a găsit parteneri de afaceri din China, o firmă foarte importantă din Shanghai care va fi vizitată de partenerii români și care va asigura piața de desfacere. Fabrica va produce scutere electrice care vor fi vândute și în China, mai precis în Shanghai. Este o firmă importantă care are deja peste 200 de angajați și în premieră vor fabrica aceste scutere electrice foarte moderne care nu se vor vinde doar în China, ci la nivel mondial. Zilnic vor fi fabricate aproximativ 100 de exemplare, creând astfel câteva sute de locuri de muncă”, a dezvăluit primarul orașului Pecica, Petru Antal.

Urmat de domnul primar, președintele asociației partenere Casei Româno-Chineze, asociația Con Brio, a ținut să le adreseze celor doi felicitări pentru noul club și pentru munca depusă: „Pentru mine nu a fost o surpriză ca ați fost aleși ca oraș pentru că eu sunt la curent cu activitatea dumneavoastră la Pecica și doresc să o felicit și pe doamna Lizica Mihuț că a avut această idee, pentru că trebuie să recunoaștem, ideea de a înființa cluburi Pro China îi aparține.”

Parteneriat româno-chinez la Pecica: o firmă din Shanghai e direct interesată

de Andreea Pinte, „ARADON”, 16 octombrie 2018

O firmă producătoare de scutere electrice din Pecica va încheia un contract de parteneriat cu o firmă importantă din Shanghai.

Înființarea Clubului Pro China la Pecica s-a dovedit a fi o măsură extrem de bună luată de Casa Româno-Chineză, prin președintele prof.univ.dr. Lizica Mihuț. Conducătorul primarului Petru Antal, Clubul de la Pecica a impresionat încă de la deschidere – ocazie cu care a fost prezent la Arad și fostul ambasador al Republicii Populare Chineze, E.S. Xu Feihong. „Încă de la început Clubul Pro China de la Pecica – primul club de acest gen în țară, a primit laudele și aprecierile partenerilor noștri din China, în special a ambasadorului E.S. Xu Feihong. Acum, când încep deja să apară și rezultatele, putem să spunem fără ezitare că alegerea orașului Pecica pentru acest club a fost decizia corectă”, a punctat în cadrul unei conferințe de presă prof.univ.dr. Lizica Mihuț.

Colaborare economică

Prezent la conferință, primarul din Pecica, Petru Antal, a subliniat: „Clubul Pro-China este gândit să funcționeze pe patru paliere, având un președinte și patru coordonatori: viceprimarul Miodrag Stanoiov are obiectivele economia și relația cu mediul de afaceri, consilierul local dr. Vasile Chifor, responsabil pentru cultură, directorul Casei de Cultură „Doru Ioan Petescu”, prof. Eugenia Pete, coordonator în domeniul învățământ și consilierul local prof. Anca Chevereșan, responsabil de proiecte și parteneriate”.

Ei bine, pe partea economică se văd deja primele semne ale colaborării cu China. Vorbim de un parteneriat extrem de important între Pecica și o companie din Shanghai. „Colaborarea va funcționa între o firmă din Pecica, producătoare de scutere electrice, și o companie din China, mai exact din Shanghai, pe partea de comercializare. Pentru noi este un pas foarte important. Vorbim de sute de locuri de muncă și de bani la bugetul local din taxe și impozite. Ne bucurăm să vedem rezultate concrete a relaționării pe partea româno-chineză”, a mai spus Antal.

100 de scutere pe zi

Producția de la Pecica ar urma să fie de aproximativ 100 de scutere pe zi. În ceea ce privește forța de muncă, aproximativ 70% dintre angajați sunt din Pecica, iar restul sunt din Arad și chiar din Timișoara.

Pecica va colabora cu Shanghai pe linie economică, datorită Clubului Pro-China, primul de acest fel din România:

„NEWS AR.”, 16 octombrie 2018

Președintele Casei Româno-Chineze, filiala Arad, prof. univ. dr. Lizica Mișuț, a susținut astăzi o conferință de presă împreună cu primarul orașului Pecica, Petru Antal și cu membrele Asociației Con Brio, Ana Maria Dragoș, Tabita Cristea, Ramona Pencea, Viorica Popescu și Liliana Bran.

Prof. univ. dr. Lizica Mișuț a anunțat faptul că județul nostru a început o colaborare cu China și pe partea economică, pe lângă evenimentele și proiectele desfășurate pe partea de cultură.

Astfel, datorită Clubului Pro-China din orașul Pecica, primul din România, o firmă din localitate va începe să-și exporte produsele la Shanghai.

„*Pecica cunoaște o dezvoltare fără precedent, materializată și prin organizarea impecabilă a vizitei pe care fostul ambasador al Chinei la București, Excelența Sa Xu Feihong, a făcut-o la Pecica. Am cunoscut acolo un primar care a respectat întru totul programul, care s-a desfășurat impecabil. În semn de apreciere a fost singura persoană oficială din zonă invitată la deschiderea Centrului de acordare a vizelor de la Ambasada Republicii Populare Chineze*”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mișuț.

Primarul orașului Pecica și președintele Clubului Pro-China, Petru Antal, a declarat că în revista „Casa Prieteniei”, publicație a Casei Naționale Româno-Chineze, a apărut un articol despre localitatea arădeană pe care conduce. De asemenea, președintele Casei Româno-Chineze, filiala Arad, prof. univ. dr. Lizica Mișuț, a menționat că în revista respectivă a fost publicat și un articol privind lansarea volumului al doilea din lucrarea „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri Româno-Chineze”.

„*Activitatea acestui club a început să dea roade. Am încercat să ne axăm pe patru paliere de colaborare: cultură, învățământ, administrație și mediul de afaceri. Avem la Pecica o firmă importantă care produce scutere care și-a găsit un partener de afaceri din Shanghai, unde își va exporta produsele. Acest lucru înseamnă pentru noi locuri de muncă și sume mai mari încasate din impozite și taxe*”, spune Petru Antal.

Apoi au luat cuvântul membrele Asociației Con Brio, Ana Maria Dragoș, Tabita Cristea, Ramona Pencea, Viorica Popescu și Liliana Bran, care au spus câteva cuvinte despre orașul Pecica.

Scuterele produse la Pecica vor ajunge pe piața din China. Colaborarea are loc datorită implicării Clubului Pro China

de Claudia Untaru „ZIAR DE ARAD”, 16 octombrie 2018

Primarul orașului Pecica, Petru Antal, a fost invitat, astăzi, într-o conferință de presă de către președintele Casei Româno-Chineze, filiala Arad, prof. univ. dr. Lizica Mihuț. Alături de cei doi s-au aflat și membrele Asociației Con Brio, Ana Maria Dragoș, Ramona Pencea, Tabita Cristea, Liliana Bran și Viorica Popescu.

Prof. univ. dr. Lizica Mihuț a vorbit despre faptul că județul Arad a început o colaborare cu China și pe partea economică, pe lângă evenimentele și proiectele existente.

„Pecica cunoaște o dezvoltare fără precedent, materializată și prin organizarea impecabilă a vizitei pe care fostul ambasador al Chinei la București, Excelența Sa Xu Feihong, a făcut-o la Pecica. Am cunoscut acolo un primar care a respectat întru totul programul, care s-a desfășurat impecabil. În semn de apreciere a fost singura persoană oficială din zonă invitată la deschiderea Centrului de acordare a vizelor de la Ambasada Republicii Populare Chineze. Acum, când încep deja să apară și rezultatele, putem să spunem fără ezitare că alegerea orașului Pecica pentru acest club a fost decizia corectă”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mihuț.

S-a reușit astfel datorită Clubului Pro-China din orașul Pecica ca o firmă din oraș să își exporte produsele în China (Shanghai). „Activitatea acestui club a început să dea roade. Am încercat să ne axăm pe patru paliere de colaborare: cultură, învățământ, administrație și mediul de afaceri. Avem la Pecica o firmă importantă care produce scutere care și-a găsit un partener de afaceri din Shanghai, unde își va exporta produsele. Acest lucru înseamnă pentru noi locuri de muncă și sume mai mari încasate din impozite și taxe”, declară Petru Antal.

Producția de la Pecica ar urma să fie de aproximativ 100 de scutere pe zi.

De asemenea, s-a mai discutat despre articolele apărute în revista „Casa Prieteniei”, publicație a Casei Naționale Româno-Chineze. Primarul orașului Pecica și președintele Clubului Pro-China, Petru Antal, a declarat că în revista a apărut un articol despre localitatea arădeană pe care conduce. De asemenea, președintele Casei Româno-Chineze, filiala Arad, prof. univ. dr. Lizica Mihuț, a menționat că în revista respectivă a fost publicat și un articol privind lansarea volumului al doilea din lucrarea „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri Româno-Chineze”, dar și articolele jurnaliștilor arădeni despre activitatea desfășurată.

Orașul PECICA este al doilea pol arădean în care colaborarea culturală cu China produce rezultate pragmatice: 400 de locuri de muncă... printre altele

„CRITIC ARAD”, 17 octombrie 2018

Președintele Casei Româno-Chineze, filiala Arad, prof. univ. dr. Lizica Mihuț, a susținut marți, 16 octombrie, o conferință de presă împreună cu primarul orașului Pecica, Petru Antal și cu membrele Asociației Con Brio, Ana Maria Dragoș, Tabita Cristea, Ramona Pencea, Viorica Popescu și Liliana Bran.

Prof. univ. dr. Lizica Mihuț a anunțat faptul că Aradul a început o colaborare cu China și pe partea economică, pe lângă evenimentele și proiectele desfășurate pe partea de cultură. Astfel, datorită Clubului Pro-China din orașul Pecica, primul din România, o firmă din localitate va începe să-și exporte produsele la Shanghai.

„Pecica cunoaște o dezvoltare fără precedent, materializată și prin organizarea impecabilă a vizitei pe care fostul ambasador al Chinei la București, Excelența Sa Xu Feihong, a făcut-o la Pecica. Am cunoscut acolo un primar care a respectat întru totul programul, care s-a desfășurat impecabil. În semn de apreciere a fost singura persoană oficială din zonă invitată la deschiderea Centrului de acordare a vizelor de la Ambasada Republicii Populare Chineze”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mihuț.

„De ce Pecica? Pentru că orașul cunoaște o dezvoltare fără precedent, confirmată și printr-o organizare impecabilă a vizitei pe care a făcut-o la Pecica fostul ambasador al Republicii Populare Chineze, Excelența Sa, Xu Feihong. Am cunoscut atunci un primar care a respectat întru totul orele, programul desfășurându-se impecabil. A făcut o impresie foarte bună, fiind unica persoană oficială invitată la deschiderea centrului de acordare a vizei pentru români, centru deschis în cadrul Ambasadei Chinei la București. Desigur, prezentă este și Ana Maria Dragoș, președintele asociației Con Brio cu care Casa Româno-Chineză se află într-o colaborare admirabilă de peste 2 ani” – a mai spus președintele Casei Româno-Chineze.

În revista „Casa Prieteniei”, publicație a Casei Naționale Româno-Chineze, a apărut un articol despre localitatea arădeană pe care primarul orașului Pecica și președintele Clubului Pro-China, Petru Antal, le conduce.

„Activitatea acestui club a început să dea roade. Am încercat să ne axăm pe patru paliere de colaborare: cultură, învățământ, administrație și medii de afaceri. Avem la Pecica o firmă importantă care produce scutere care și-a

găsit un partener de afaceri din Shanghai, unde își va exporta produsele. Acest lucru înseamnă pentru noi locuri de muncă și sume mai mari încasate din impozite și taxe”, spune Petru Antal.

„Colaborarea va funcționa între o firmă din Pecica, producătoare de scutere electrice, și o companie din China, mai exact din Shanghai, pe partea de comercializare. Pentru noi este un pas foarte important. Vorbim despre 400 de locuri de muncă și, implicit, de bani colectați la bugetul local din taxe și impozite. Ne bucurăm să vedem rezultate concrete a relaționării pe partea româno-chineză”, a mai spus Antal.

Compania se numește ARSAT INDUSTRY și este una din cele mai puternice companii exportatoare cu capital românesc. În ceea ce privește forța de muncă, aproximativ 70% dintre angajați sunt din Pecica, iar restul sunt din Arad, Timișoara și alte localități din vestul țării. Producția de la Pecica ar urma să fie de aproximativ 100 de scutere pe zi.

Primul Club Pro-China din România a dat rezultate: relații economice pe ruta Pecica-Shanghai

de Lucian Serban, „GLASUL ARADULUI”, 17 octombrie 2018

Relațiile de prietenie dintre Arad și China încep să prindă contur și pe partea economică, după ce primele contacte s-au materializat pe partea de cultură, ceea ce a însemnat organizarea de simpozioane, publicarea de cărți, organizarea de spectacole și proiecții de film. Prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele filialei arădene a Casei Româno-Chineze l-a invitat pe Petru Antal, primarul orașului Pecica și președintele primului Club Pro-China din România, să participe la o conferință de presă organizată la sediul CRC. Motivul? Clubul de la Pecica are deja primele rezultate pe linie economică, o firmă din oraș urmând să-și exporte produsele la Shanghai. „Pecica cunoaște o dezvoltare fără precedent, materializată și prin organizarea impecabilă a vizitei pe care fostul ambasador al Chinei la București, Excelența Sa Xu Feihong, a făcut-o la Pecica. Am cunoscut acolo un primar care a respectat întru totul programul, care s-a desfășurat impecabil. În semn de apreciere a fost singura persoană oficială din zonă invitată la deschiderea Centrului de acordare a vizelor de la Ambasada Republicii Populare Chineze”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mihuț.

La rândul său, Petru Antal a vorbit despre Clubul Pro-China de la Pecica, despre faptul că orașului pe care îl reprezintă i-a fost acordată o pagină

în revista „Casa Prieteniei”, publicația Casei Naționale Româno-Chineze și despre relațiile economice stabilite pe ruta Pecica-Shanghai. „Activitatea acestui club a început să dea roade. Am încercat să ne axăm pe patru paliere de colaborare: cultură, învățământ, administrație și mediul de afaceri. Avem la Pecica o firmă importantă care produce scutere care și-a găsit un partener de afaceri din Shanghai, unde își va exporta produsele. Acest lucru înseamnă pentru noi locuri de muncă și sume mai mari încasate din impozite și taxe”, susține Antal. În continuare, membrele Asociației Con Brio, Ana Maria Dragoș, Tabita Cristea, Ramona Pencea, Viorica Popescu și Liliana Bran au vorbit despre Pecica, iar prof. univ. dr. Lizica Mihuț a ținut să menționeze faptul că revista Casa Prieteniei a alocat, de asemenea o pagină și lansării volumului al doilea din lucrarea „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri Româno-Chineze”, volum în care apar și toate articolele despre CRC scrise de jurnaliștii arădeni în ultimul an.

Un simpozion printre palatele Aradului

de Andreea Pinteș, „ARADON”, 6 noiembrie 2018

Se pregătește cea de a IV-a ediție a Simpozionului internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri româno-chineze”.

Luna noiembrie aduce la Arad un eveniment de mare clasă: Simpozionul internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri româno-chineze”, în organizarea Casei Româno-Chineze Filiala Arad. Ajuns la cea de a IV-a ediție, simpozionul se va desfășura în perioada 14-16 noiembrie.

„În acest an, le vom arăta înalților oaspeți chinezi palatele din Arad. Primul palat pe care îl vor vizita oaspeții de la Ambasada Chinei la București este Palatul Justiției. Un palat restaurat și modernizat de curând, unde vor fi primiți de către președintele Tribunalului, Otto Szep, și de către vicepreședintele Flavius Bradin. Prima zi se va încheia într-o altă locație specială din Arad, Colegiul Național „Moise Nicoară”, unde elevii au pregătit o prezentare privind temele și motivele în folclorul chinez și român”, a punctat președintele Casei Româno-Chineze Arad, prof.univ.dr. Lizica Mihuț.

Ziua eseurilor

Cea de a doua zi va fi dedicată în mare parte prezentării lucrărilor pregătite pentru simpozion. Lucrările vor fi prezentate în sala „Regele Ferdinand” a Primăriei Municipiului Arad, invitații având astfel ocazia să vadă și Palatul Administrativ. Simpozionul va fi moderat de prof.univ.dr. Lizica Mihuț,

urmând ca după câteva cuvinte rostite de reprezentanții administrației să își prezinte alocuțiunile și cei mai de seamă invitați, din partea Ambasadei Republicii Populare Chineze la București, doamna Zhao Li, Consilier Cultural și doamna Qi Yue, Secretar III în cadrul Ambasadei. Cu această ocazie va avea loc și lansarea cărții „Cultura și Civilizația Chineză. Dialoguri româno-chineze”. Vor urma prezentările lucrărilor, anul acesta aria acoperită de cei care au dorit să vorbească despre China și România, fiind una extrem de largă. Ziua va continua cu o expoziție de artă vizuală. De la ora 17:00, va fi vernisată expoziția „Hainan, insula tropicală a Chinei”, în prezentarea dr. Constantin Inel, director, Complexul Muzeal Arad, dr. Andrei Ando, director, Consiliul Județean Arad și Nelu Scripciuc, președinte al Foto Club Pro Arad. Ziua se va încheia cu un concert simfonic al Filarmonicii de Stat Arad, unde „pentru prima dată după 38 de ani, în program, se va regăsi și o lucrare a unui compozitor chinez. Este vorba despre uvertura «Sărbătoarea primăverii» a compozitorului Li Quan Chi”, după cum a punctat prof.univ.dr. Lizica Mihuț. Cu această ocazie, oaspeții din China vor fi ghidați în Palatul Cultural, un edificiu care de asemenea a fost recent renovat.

Ultima zi a simpozionului va fi dedicată editurii Casei Româno-Chineze și planurilor pentru viitoarele ediții a simpozionului. (...)

Aradul se pregătește pentru Simpozionul Internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri româno-chineze”

„NEWS AR.RO”, 7 noiembrie 2018

Casa Româno – Chineză a dat publicității detaliile importantului eveniment care va avea loc la Arad, la mijlocul lunii noiembrie: Simpozionul internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri româno-chineze”.

Organizat de filiala arădeană a Casei Româno – Chineze, simpozionul (ajuns la cea de a IV-a ediție) se va desfășura în perioada 14 – 16 noiembrie și se va bucura de prezența la cel mai înalt nivel a reprezentanților Republicii Populare Chineze în România. Am aflat, astfel, că la simpozion vor participa doamnele Zhao Li, consilier cultural și Qi Yue, secretar III al Ambasadei Republicii Populare Chineze la București.

Oaspeții vor avea prilejul, în acest an, să viziteze palatele din Arad. *„Primul palat pe care îl vor vizita este Palatul Justiției, restaurat și modernizat de curând, unde vor fi primiți de către președintele Tribunalului, Otto Szep, și de către vicepreședintele Flavius Bradin. Prima zi se va încheia într-o*

altă locație specială din Arad, Colegiul Național «Moise Nicoară», unde elevii au pregătit o prezentare privind temele și motivele în folclorul chinez și român”, a declarat prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele filialei arădene a Casei Româno – Chineze.

Ca de fiecare dată, alături de filiala arădeană a Casei Româno – Chineze, implicată în organizarea prestigiosului simpozion este asociația „Con Brio”. (...)

Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri Româno-Chineze, Simpozion Internațional de anvergură

de Ioana Puravet, „GLASUL ARADULUI”, 7 noiembrie 2018

Relațiile dintre Arad și Republica Chineză cresc pe zi ce trece. Filiala din Arad a Casei Româno-Chineze, este un exemplu mai mult decât just în această privință, ei promovând relațiile de interculturalitate dintre cele două țări. În perioada 14-16 noiembrie 2018, reprezentanții din Arad ai Casei Româno-Chineze, în frunte cu prof. univ. dr. Lizica Mihuț, vă invită să participați la a IV-a ediție a Simpozinului Internațional, Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri Româno-Chineze.

Programul ediției din anul acesta începe cu prezentarea bibliotecii Casei Româno-Chineze începând cu orele 10:30, urmând ca la ora 16 să aibă loc vizita la Palatul de Justiție, restaurat și modernizat de curând. Aici, delegația chineză și reprezentanții din Arad vor fi primiți de către Otto Szep, președintele Tribunalului Arad și de către Flavius Bradin, vicepreședintele aceleiași instituții.

Prima zi se va încheia cu prezentarea eseurilor elaborate de elevi pe teme și motive în folclorul chinez și român din cadrul Colegiului Național „Moise Nicoară”.

Cea de-a doua zi va începe cu primirea înalților oaspeți chinezi de către oficialități ale Consiliul Județean Arad, Prefectura Arad și Primăria Arad la ora 08:45. În intervalul orar 10:30-13:00, în Sala „Regele Ferdinand” din Primăria Municipiului Arad, va avea loc Simpozionul Internațional- Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri Româno-Chineze, moderator: prof. univ. dr. Lizica Mihuț. Alocuțiunile vor fi rostite de doamna Zhao Li, Consilier Cultural și doamna Qi Yue, Secretar III Ambasada Republicii Populare Chineze în România. Totodată, va avea loc lansarea cărții *Cultura și Civilizația Chineză. Dialoguri româno-chineze*, iar un număr de 23 de persoane își vor prezenta

lucrările realizate pentru acest simpozion. Ziua va continua cu expoziția de artă vizuală: Hainan, insula tropicală a Chinei, umând ca la ora 19 să aibă loc un concert simfonic al Filarmonicii de Stat Arad. Pentru prima dată după 38 de ani, în programul Filarmonicii arădene se regăsește o lucrare a unui compozitor chinez Li Quan Chi: uvertura „Sărbătoarea primăverii”, lucru mai mult decât prielnic pentru această ocazie. Așadar, programul este unul încărcat, cu evenimente de calitate.

A fost ZIUA CULTURII la Simpozionul Internațional de Dialoguri Româno-Chineze de la Arad

„CRITIC ARAD”, 15 noiembrie 2018

Joi, 15 noiembrie a fost ziua pe care Simpozionul internațional „Cultură și Civilizație Chineză.Dialoguri româno-chineze” a dedicat-o exclusiv CULTURII. În Sala „Ferdinand” a Palatului Administrativ Arad, au fost citite lucrările de cercetare pregătite de autorii lor vorbind în fața unui prezidiu format din reprezentanți ai administrației locale – viceprimarul Călin Bibarț, consilierii Mariana Cismașiu și Benjamin Vărcuș, și administrația județeană – prefect Florentina Horgea, președintele CJA – Iustin Cionca, plus primarul orașului Pecica, Petru Antal.

„Ne bucurăm că acest eveniment a reușit să se impună ca unul de tradiție. Mulțumesc Ambasadei Chinei la București pentru sprijinul pe care ni-l acordă și pentru faptul că an de an este alături de noi la acest simpozion. China este un exemplu și cu siguranță avem foarte multe de învățat din această relație bilaterală”, a punctat prof. univ. dr. Lizica Mihuț, președintele Casei Româno-Chineze Arad încă din deschiderea lucrărilor. La rândul său, doamna Zhao Li, Consilier Cultural în cadrul Ambasadei, a declarat: „Sunt onorată să particip la acest simpozion. Lucrările prezentate sunt extrem de bine elaborate, fiind documentate la modul foarte serios. Sunt aici să învăț, să facem schimb de idei și opinii și să căutăm o cale comună pentru cooperare și dezvoltare”.

S-au citit 23 de lucrări în cadrul Simpozionului – lista acestora o (re) găsiți în articolul asociat –, iar noi am ales (dintre cele care ne-au fost trimise), două: una etalând un discurs eminentemente politic, iar cealaltă, unul eminentemente cultural – înțelegând astfel să redăm, pentru cei care nu au participat la întâlnire, nivelul intelectual al discuțiilor.

***

Ziua s-a încheiat cu un concert simfonic susținut de Filarmonica de Stat din Arad, pe a cărei scenă, pentru prima oară în ultimii 38 de ani, în programul Filarmonicii arădene s-a regăsit o lucrare a unui compozitor chinez Li Quan Chi: uvertura „Sărbătoarea primăverii”.

Au fost dialoguri româno-chineze

de Andreea Pinteș, „ARADON”, la 15 noiembrie 2018

Cea de a IV-a ediție a Simpozionului internațional: Cultură și civilizație chineză, s-a desfășurat la Arad.

Un eveniment cu tradiție pentru Casa Româno-Chineză Filiala Arad, un eveniment care adună la aceeași masă profesori, medici, scriitori și iubitori de artă. Simpozionul internațional „Cultură și civilizație chineză. Dialoguri româno-chineze” s-a desfășurat miercuri și joi, 14 și 15 noiembrie, la Arad. Ca în fiecare an, la simpozion au fost prezenți reprezentanți de vârf ai Ambasadei Chinei la București, aceștia arătându-și sprijinul pentru Casa Româno-Chineză Arad.

În prima zi a simpozionului, doamna Zhao Li, Consilier Cultural și doamna Qi Yue, secretar III în cadrul Ambasadei Republicii Populare Chineze în România, au vizitat Palatul de Justiție, având o întâlnire cu președintele Tribunalului, dl. Otto Szep, dar și cu vicepreședintele dl. Flavius Bradin. Prima zi s-a încheiat la Colegiul Național „Moise Nicoară”, unde elevii au prezentat eseuri cu tema: „Teme și motive în folclorul chinez și român”.

A doua zi a fost destinată prezentării lucrărilor de cercetare. În Sala Ferdinand a Primăriei Arad, autorii lucrărilor au vorbit în fața unui prezidiu format din reprezentanți ai administrației locale – viceprimar Călin Bibarț, consilieri Mariana Cismașiu și Beniamin Vărcuș, și administrația județeană – prefect Florentina Horgea, președinte CJA – Iustin Cionca, primar Pecica – Petru Antal.

„Ne bucurăm că acest eveniment a reușit să se impună ca unul de tradiție. Mulțumesc Ambasadei Chinei la București pentru sprijinul pe care ni-l acordă și pentru faptul că an de an este alături de noi la acest simpozion. China este un exemplu și cu siguranță avem foarte multe de învățat din această relație bilaterală”, a punctat prof.univ.dr. Lizica Mișuț, președintele Casei Româno-Chineze Arad. La rândul său, doamna Zhao Li, Consilier Cultural în cadrul Ambasadei, a declarat: „Sunt onorată să particip la acest simpozion. Lucrările prezentate sunt extrem de bine elaborate, fiind documentate la

modul foarte serios. Sunt aici să învăț, să facem schimb de idei și opinii și să căutăm o cale comună pentru cooperare și dezvoltare”.

În după-amiaza zilei de joi a avut loc și vernisajul expoziției de artă vizuală „Hainan, insula tropicală a Chinei”.

Ziua s-a încheiat cu un concert simfonic susținut de Filarmonica de Stat din Arad unde, pentru prima dată după 38 de ani, în programul Filarmonicii arădene s-a regăsit o lucrare a unui compozitor chinez Li Quan Chi: uvertura „Sărbătoarea primăverii”.

Punct de referință

Simpozionul „Cultură și civilizație chineză. Dialoguri româno-chineze” a devenit un punct de referință pentru mediul academic arădean și, așa cum a subliniat și președintele CJA, Iustin Cionca, „implicarea Casei Româno-Chineze Arad a făcut ca relațiile Arad-China să se dezvolte foarte mult în ultima perioadă, având rezultate pragmatice”.

Simpozion Internațional „Cultură și civilizație chineză. Dialoguri româno-chineze” la ediția a IV-a

de Carmen Veină, „ARQ”, 15 noiembrie 2018

Momentul anului pentru Casa Româno-Chineză filiala Arad a sosit, astfel simpozionul internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri româno-chineze” a ajuns la cea de-a IV-a ediție care se desfășoară în perioada 14-16 noiembrie.

Programul primei zile a debutat prin vizita delegației la sediul Casei Româno-Chineze, urmată de prezentarea Palatului de Justiție, apoi vizita la Colegiul Național „Moise Nicoară”.

Astăzi, 15 noiembrie, Simpozionul Internațional „Cultură și civilizație chineză. Dialoguri româno-chineze” organizat de Filiala Arad a Casei Româno-Chineze a avut loc în Sala Ferdinand a Palatului Administrativ Arad, unde bineînțeles președintele Casei Româno-Chineze, prof.univ. dr. Lizica Mihuț a fost moderatorul evenimentului: „Ne bucurăm că acest eveniment a reușit să se impună ca unul de tradiție. Doresc să mulțumesc Ambasadei Chinei la București pentru sprijinul pe care ni-l acordă și pentru faptul că an de an este alături de noi la acest simpozion. China, una dintre cele mai mari puteri ale lumii este un exemplu pentru noi din multe puncte de vedere și cu siguranță avem foarte multe de învățat din această relație bilaterală”.

Au onorat cu prezența delegația Ambasadei Republicii Populare Chineze în România, doamnele Zhao Li, Consilier Cultural și Qi Yue, secretar III în cadrul Ambasadei, prefectul județului Arad, Florentina Horgea, președintele Consiliului Județean Arad, Iustin Cionca, viceprimarul municipiului Arad, Călin Bibarț, primarul orașului Pecica, Pentru Antal, consilier local municipal Arad, Mariana Cismasiu și directorul general adjunct al Poștei Române, Benjamin Vărcuș. În continuare a avut loc prezentarea lucrărilor (...)

Programul oficialităților a continuat cu expoziția de fotografie „Hainan, insula tropicală a Chinei”, a cărei vernisaj are loc la Muzeul de Artă Arad.

Simpozionul Internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri româno-chineze” – Ediția a IV-a [PROGRAM]

„CRITIC ARAD”, 15 noiembrie 2018

Jumătatea lunii noiembrie aduce la Arad un eveniment de ținută și anvergură internațională: Simpozionul internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri româno-chineze”, în organizarea Casei Româno-Chineze Filiala Arad. Ajuns la cea de a IV-a ediție, simpozionul se va desfășura în perioada 14-16 noiembrie.

„În acest an, le vom arăta înalților oaspeți chinezi palatele din Arad. Primul palat pe care îl vor vizita oaspeții de la Ambasada Chinei la București este Palatul Justiției. Un palat restaurat și modernizat de curând, unde vor fi primiți de către președintele Tribunalului, Otto Szep, și de către vicepreședintele Flavius Bradin. Prima zi se va încheia într-o altă locație specială din Arad, Colegiul Național Moise Nicoară, unde elevii au pregătit o prezentare privind temele și motivele în folclorul chinez și român”, a punctat președintele Casei Româno-Chineze Arad, prof.univ.dr. Lizica Mihuț, cea care va și modera Simpozionul.

Cei mai de seamă invitați vin din partea Ambasadei Republicii Populare Chineze la București: doamna Zhao Li, Consilier Cultural și doamna Qi Yue, Secretar III în cadrul Ambasadei.

Cu această ocazie va avea loc și lansarea cărții „Cultura și Civilizația Chineză. Dialoguri româno-chineze”. (...)

Delegația Ambasadei Republicii Populare Chineze a vizitat Consiliul Județean Arad

„NEWS AR.RO”, 15 noiembrie 2018

Președintele Consiliului Județean Arad a fost astăzi gazda unei delegații importante a Ambasadei Republicii Populare Chineze în România.

Zhao Li, consilier cultural și Qi Yue, secretar III, au discutat cu președintele Iustin Cionca despre oportunitățile de colaborare dintre județul Arad și provincii din Republica Populară Chineză. La întâlnirea administrativă a participat și profesor univ. dr. Lizica Mihuț, președintele Casei Româno-Chineze, filiala Arad. Delegația Ambasadei se află la Arad cu ocazia desfășurării celei de-a patra ediții a „Dialogurilor româno-chineze”, prilej de a contribui la dezvoltarea relațiilor dintre România și Republica Populară Chineză.

„Consiliul Județean Arad a pus bazele unei colaborări de durată cu două dintre provinciile Republicii Populare Chineze: Provincia Hainan și Provincia Fujian. Am fost invitat în țara dumneavoastră de mai multe ori și am primit, la Arad, delegații de oameni de afaceri care s-au arătat interesați de oportunitățile pe care Aradul le are de oferit în diferite domenii. Avem un respect profund față de partenerii noștri din administrațiile Hainan și Fujian. În luna mai am găzduit cea mai numeroasă delegație de oameni de afaceri din China care a fost vreodată la Arad, în domeniul industrial și medical. Am profitat de întâlnire să retransmit invitația noastră conducerii Spitalului Provincial Fujian, cu care ne dorim să intrăm într-un parteneriat. Mi-am propus ca Aradul să fie un centru al afacerilor chinezești în Europa Centrală și de Est și să deschidem la Arad un centru de medicină chineză tradițională. Experiența pe care am avut-o în Provincia Fujian m-a inspirat să gândim dezvoltarea Aradului la o altă scară și să accelerez colaborarea cu partenerii chinezi. Revista internațională Forbes, cumpărată de grupul chinez HNA, din Hainan, plasează Aradul în primele cinci cele orașe din România cele mai bune pentru investiții”, a declarat Iustin Cionca, președintele Consiliului Județean Arad.

„Este foarte importantă relația pe care Aradul o are cu Provincia Hainan pentru că această zonă cunoaște o dezvoltare foarte accelerată din punct de vedere economic, cultural, turistic și social. Acest lucru va aduce beneficii și partenerilor externi, cu care Provincia este înfrățită, așa cum sunteți dumneavoastră”, a declarat Zhao Li, consilier cultural.

Președintele Casei Româno-Chineze filiala Arad, Lizica Mihuț, a accentuat importanța dezvoltării unor relații bilaterale, subliniind schimburile de elevi între licee arădene și cele din Hainan.

Un consilier cultural și un secretar de la Ambasada Chinei se află în aceste zile la Arad pentru a participa la un simpozion

de Claudia Untaru, „ZIAR DE ARAD”, 15 noiembrie 2018

Delegația Ambasadei Republicii Populare Chineze în România formată din Zhao Li, consilier cultural și Qi Yue, secretar III se află în aceste zile la Arad unde participă la evenimentele dedicate Simpozionului Internațional „Cultură și Civilizație Chineză. Dialoguri Româno-Chineze”. Este vorba despre un eveniment organizat de către profesor univ. dr. Lizica Mihuț, președintele Casei Româno-Chineze, filiala Arad.

Astăzi cele două invitate au participat la lucrările din cadrul acestui eveniment, au fost în vizită la CJA și vor participa și la vernisajul Expoziției Hainan, Insula Tropicală a Chinei, ce va avea loc la Complexul Muzeal Arad, joi seara. Toate acestea după ce miercuri au avut loc noi vizite în Arad printre care cea de la Palatul Justiției.

Delegația Ambasadei Republicii Populare Chineze în România a discutat cu președintele Iustin Cionca despre oportunitățile de colaborare dintre județul Arad și provincii din Republica Populară Chineză. La întâlnirea administrativă a participat și profesor univ. dr. Lizica Mihuț, președintele Casei Româno-Chineze, filiala Arad.

„Consiliul Județean Arad a pus bazele unei colaborări de durată cu două dintre provinciile Republicii Populare Chineze: Provincia Hainan și Provincia Fujian. Am fost invitat în țara dumneavoastră de mai multe ori și am primit, la Arad, delegații de oameni de afaceri care s-au arătat interesați de oportunitățile pe care Aradul le are de oferit în diferite domenii”, a declarat Iustin Cionca, președintele Consiliului Județean Arad.

„Este foarte importantă relația pe care Aradul o are cu Provincia Hainan pentru că această zonă cunoaște o dezvoltare foarte accelerată din punct de vedere economic, cultural, turistic și social. Acest lucru va aduce beneficii și partenerilor externi, cu care Provincia este înfrățită, așa cum sunteți dumneavoastră”, a declarat doamna Zhao Li, consilier cultural.

Lizica Mihuț, președintele Casei Româno-Chineze filiala Arad, a accentuat importanța dezvoltării unor relații bilaterale, subliniind schimburile de elevi între licee arădene și cele din Hainan.

Aradul a găzduit prestigiosul Simpozion Internațional „Cultură și civilizație chineză. Dialoguri româno-chineze”

„NEWS AR.RO”, 16 noiembrie 2018

Aradul a găzduit, zilele acestea, prestigiosul simpozion internațional „Cultură și civilizație chineză. Dialoguri româno-chineze”, organizat de Filiala Arad a Casei Româno – Chineze (CRC).

Dacă în debut participanții au vizitat sediul Casei Româno-Chineze, Palatul de Justiție și Colegiul Național „Moise Nicoară”, în cea de a doua zi, adică ieri, 15 noiembrie 2018, în Sala Regele Ferdinand a Palatului Administrativ a avut loc evenimentul propriu-zis, moderat de prof.univ. dr. Lizica Mihuț, președintele filialei arădene a CRC.

„Ne bucurăm că acest eveniment a reușit să se impună ca unul de tradiție. Doresc să mulțumesc Ambasadei Chinei la București pentru sprijinul pe care ni-l acordă și pentru faptul că an de an este alături de noi la acest simpozion. China, una dintre cele mai mari puteri ale lumii este un exemplu pentru noi din multe puncte de vedere și cu siguranță avem foarte multe de învățat din această relație bilaterală”, a punctat Lizica Mihuț.

La simpozion au participat reprezentanți de rang superior ai Ambasadei Republicii Populare Chineze în România, respectiv doamnele Zhao Li, consilier cultural, și Qi Yue, secretar III în cadrul ambasadei. Nu au lipsit de la lucrările simpozionului prefectul Florentina Horgea, președintele Consiliului Județean Arad Iustin Cionca, viceprimarul municipiului Arad Călin Bibarț, primarul orașului Pecica Pentru Antal, consilierii locali Mariana Cismașiu și Benjamin Vărcuș.

În cadrul simpozionului au prezentat lucrări (...) Evenimentul a continuat, aseară, cu vernisajul expoziției de fotografie „Hainan, insula tropicală a Chinei”, care a avut loc la Muzeul de Artă.

Dialoguri Româno-Chineze la „Moise Nicoară”

„ARADON”, 18 noiembrie 2018

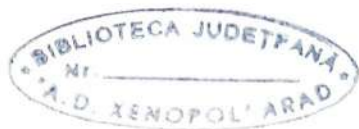
Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad a găzduit sesiunea de referate științifice „Teme și motive în folclorul chinez și român. Abordare comparativă”, ca parte a Simpozionului Internațional Cultură și Civilizație Choineză. Dialoguri Româno-Chineze, ediția a IV-a, organizat de Casa Româno-Chineză, filiala Arad.

La această activitate au participat consilierul cultural Zhao Li și secretarul III din cadrul Ambasadei Republicii Populare Chineze în România Qi Yue, precum și prof.univ.dr. Lizica Mihuț, președintă a Casei Româno-Chineze, filiala Arad.

Sesiunea a început cu un cuvânt de bun venit din partea gazdelor, rostit de directorul colegiului-gază, Diana Achim, urmat de cuvântul președintei Casei Româno-Chineze, filiala Arad, care a amintit faptul că și în anul precedent Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad a susținut o activitate asemănătoare, interdisciplinară, cu referate din mai multe domenii: geografie, fizică, matematică, literatură, arte etc. Sesiunea din acest an a fost rezervată elevilor de la profilul filologie, coordonați de prof.dr. Diana Șimonca Oprîța și moderați de prof.dr. Janina Flueraș, pe teme interesante de folclor, abordate comparativ: Dragonul și zmeul în culturile tradiționale chineză și română (Denisa Lancea, Mara Onica); Simbolistica apei în cosmogonia popoarelor român și chinez (Raluca Popa, Bianca Călugăreanu, Patricia Stanca); Zodiacul chinezesc vs. Calendarul tradițional românesc (Roxana Budăi, Bianca Panin); „Yin și Yang” – teoriile cosmogonice în cultura română și chineză (Ariadna Sturz-Lazăr, Andra Călinoiu); Rokurokubi – ipostaze malefice ale femininului în culturile română și chineză (Robert Ciobanu, Francesca Bar, Năstasie Alexandra); Feng-Shui sau despre o simbolistică a spațialității în cultura românească și chineză (Alessandra Cuș, Izabela Geantă); Strigoii și Jiangshi în cultura orientală și europeană (Călin Fanea, Alexandru Rus). Profesorul de filosofie dr. Cosmin Colțun a formulat concluziile, vorbind despre Referențialul taoist și cultura chineză tradițională precum și despre beneficiile abordării comparative ca metodă de cercetare.

Elevii și profesorii participanți au primit diplome cu o grafică de excepție creată de prof. Alexandra Nicula.

Directoarea Colegiului Național „Moise Nicoară” a transmis celor prezenți că această întâlnire reprezintă și debutul unui proiect educativ discutat în principiu cu reprezentantele Ambasadei Chinei, proiect care va avea ca obiectiv cunoașterea reciprocă a elevilor și profesorilor din cele două țări.

CUPRINS

Excelența Sa, YU JIANG, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al R.P. Chineze în România - Prefață.....	5
Lizica Mihuț - Argument.....	9
CAPITOLUL I	
Simpozion Internațional „Cultură și civilizație chineză. Dialoguri româno-chineze”. Program.....	11
Programme „Chinesse Culture and Civilisation. Romanian-Chinese Dialogues”	15
Zhao Li,	
Consilier Cultural, Ambasada Republicii Populare Chineze în România...	18
Mirela Mureșan	
Prezentarea cărții: Cultură și civilizație chineză. Dialoguri româno-chineze, Editura Casei Româno-Chineze, Arad, 2018.....	24
Chinese Culture and Civilization. Romanian-Chinese Dialogues, Editura Casei Româno-Chineze, Arad, 2018.....	26
Lucrări susținute de autori (în ordine alfabetică).....	28
Ioan Biriș	
Viziunea acționalistă și logica structurilor corelative în gândirea chineză. Încercare asupra Cărții transformărilor.....	29
Liliana Bran	
O abordare sanogenă în medicina tradițională chineză: repere în timp extrase din Medicina tradițională chineză – Liao Yuqun.....	38
Traditional Chinese Medicine Sanogenic Strategy Time Stamps from Traditional Chinese Medicine – Liao Yuqun.....	41
Adrian Bucur	
China în manualele românești de istorie. Câteva aspecte.....	45

Georgiana Burcă	
China, o abordare personală.....	72
China – a Personal Approach.....	76
Doina Cheta	
Contribuții ale antichității chineze la dezvoltarea matematicii.....	80
Contributions of Chinese Antiquity to Development of Mathematics...85	
Alexandru Chiriță	
Elemente tradiționale în cinematografia modernă chineză.....	90
Traditional Elements in Modern Chinese Cinema.....	93
Karina Covaci	
Hainan, noul paradis chinez. Insula tropicală, care s-a înfrățit cu Aradul!.....	97
Tabita Cristea	
Fujian, un model de dezvoltare pe drumul mătăsii.....	100
Fujian, a Model of Development on the Silk Way.....	103
Corina Crișan	
Medicina tradițională chineză, o alternativă?.....	108
The Traditional Chinese Medicine, an Alternative?.....	111
Ana-Maria Dragoș	
China, dincolo de hartă.....	114
China, Beyond the Map.....	120
Alexandra Iancovici	
China, o continuă destinație culturală.....	126
China - a Permanent Cultural Destination.....	134
Anton Ilica, Camelia Moler	
Condiția umană în spiritualitatea chineză.....	141
Ioan Matiuț	
Editura Casa Româno-Chineză și provocările viitorului.....	156

Dumitru Mărcuș	
Confucius și ordinea morală în concepția lui Ioan Slavici.....	158
Augustin Mureșan	
Sigiliile chinezești de la Arad. Istoricul cercetărilor.....	168
The Chinese Sigils from Arad. Research History.....	172
Lucian Petru Mureșan	
Relațiile româno-chineze în paginile revistei „Casa prieteniei”.....	177
Romanian-Chinese Relations in the Pages of „Friendship House”.....	182
Notaros Ludovic	
Absența prezenței sau prezența absenței, puncte de fugă între gândirea europeană a raționalismului dualist și cea chinezească a yinyangului monist.....	188
Ramona Pencea	
China – Marele Zid al cunoașterii de sine.....	192
China – The Great Wall of Self-Knowledge.....	194
Viorica Popescu	
Mo Yan, una dintre cele mai puternice voci ale literaturii contemporane...197	
Mo Yan – One of the Most Powerful Voices of the Contemporary Literature.....	200
Gheorghe Schwartz	
Interferențe literare româno-chineze/ chinezo-române.....	204
Romanian-Chinese/ Chinese-Romanian Literary Interferences.....	205
Mihaela Dana Stănescu	
Începuturile relațiilor de colaborare ale Consiliului Județean Arad cu provincia Hainan.....	207
The Beginning of the Co-operation Relations Between Arad County and Hainan Province.....	210
Maria Tămășan, Petrușca Tămășan	
O invitație la redescoperirea basmului chinezesc.....	213

Ioan Weisl	
Mao Zedong, unul dintre cei mai importanți lideri ai Partidului Comunist Chinez.....	222
Mao Zedong, One of the Most Important Chinese Communist Party Leaders.....	225
CAPITOLUL al II-lea	
Colegiul Național „Moise Nicoară”, Arad.....	229
Diana Achim	
Teme și motive în folclorul chinez și român. Abordare comparativă.....	229
Themes and Motifs in Chinese and Romanian Folklore. A Comparative Approach.....	230
Cosmin Colțun	
Referențialul taoist și cultura chineză tradițională. Taoismul: filosofie și/sau religie?.....	232
The Taoist Referential and Traditional Chinese Culture Taoism: Philosophy and/or Religion?.....	246
Denisa Lancea, Mara Onica	
Dragonul și zmeul în culturile tradiționale română și chineză.....	262
Dragon and Kite in Traditional Romanian and Chinese Cultures.....	265
Călugăreanu Bianca, Popa Raluca, Stanca Patricia	
Simbolistica apei în cosmogonia popoarelor român și chinez.....	268
Symbolism of Water in the Cosmogony of Romanian and Chinese Peoples.....	271
Roxana Budăi, Bianca Panin	
Zodiacul chinezesc vs. Calendarul tradițional românesc.....	275
Chinese Zodiac vs. The Traditional Romanian Calendar.....	280
Ariadna Sturz-Lazăr, Andra Călinoiu	
Yin-Yang și Legende și basmele românești.....	287
Yin-Yang and Romanian legends and Fairy Tales.....	290

Bar Francesca, Ciobanu Robert, Năstasie Alexandra	
Ipostaze malefice ale femininului în culturile română și chineză.....	294
Malevolent Poses of the Female in the Chinese and Romanian Cultures..	297
Alessandra Cuș	
Feng-Shui sau despre o simbolistică a spațialității în cultura românească și chineză.....	300
Feng Shui or about the Spatiality in the Romanian and Chinese Cultures.....	302
Călin Fanea, Alexandru Rus	
Strigoii și Jiangshi în cultura orientală și europeană.....	306
Strigoi and Jiangshi in Eastern and European Culture.....	309
CAPITOLUL al III-lea	
Album foto.....	313
CAPITOLUL al IV-lea	
Relațiile arădene româno-chineze. Ecouri în presă.....	339

ISBN 978-606-94833-0-5

